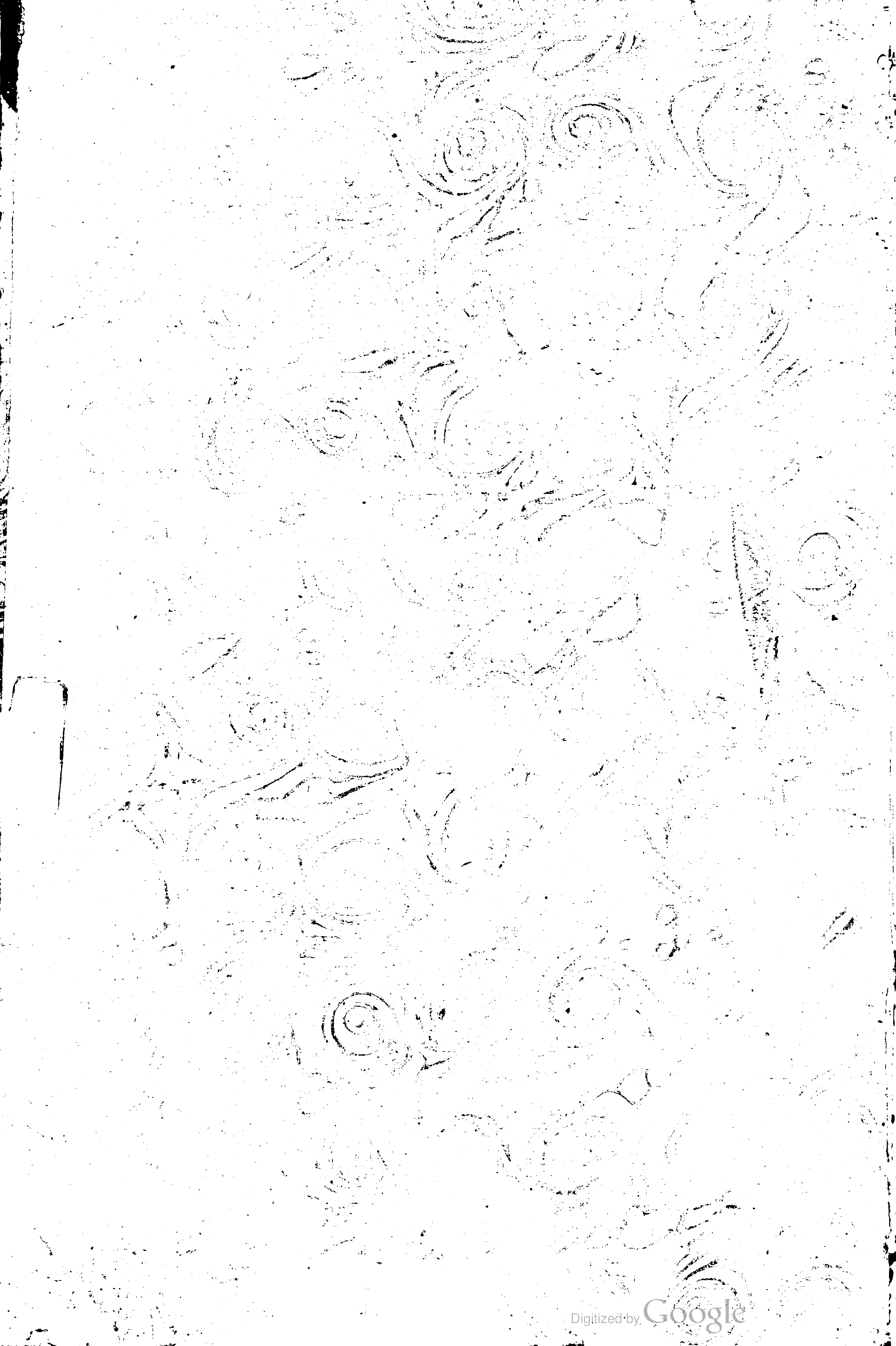

Turs

52

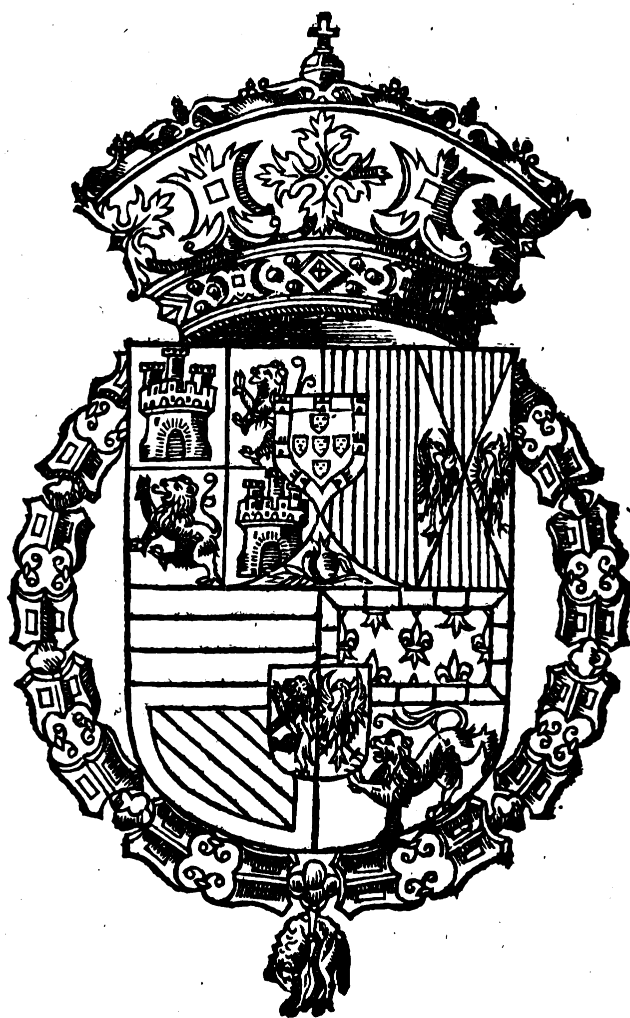
FVRS, CAPITOLS, PROVISIONS, E ACTES DE CORT, FETS Y ATORGATS

PER LA S. C. R. M. DEL REY DON PHELIP NOSTRE SENYOR, ARA GLORIOSAMENT REGNANT:

En les Corts generals per aquell celebrades als regnicols de la Ciutat y Regne de Valencia, en la vila de Monço, en lo Any

M. DC. XXVI.

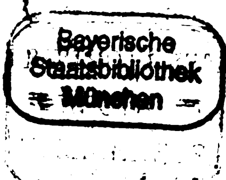
ex Lib.

Joseph Ant. Sitay

Estampats en la insigne y coronada Ciutat de Valencia, en casa de Iuan Batiste Marçal, prop de S. Marti, Any de la Natiuitat del Senyor

M. DC. XXXV.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

TAVLA DE LO CONTENGVT EN LES PRESENTS CORTS.

Actes de Cort del Estament Eclesiastich.

Actes de Cort del Estament Militar.

Actes de Cort del Estament Real.

Con-

Depo-

Sobre

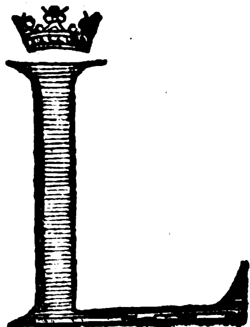
Actes de Cort dels Estaments Eclesiastich, y Militar.

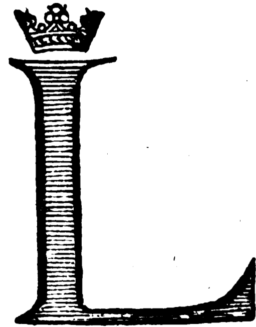
Actes de Cort dels Braços Eclesiastich, y Real.

Actes de Cort dels Estaments Militar, y Real.

Fi de la Taula dels Furs.

FORI,

FORI, ACTVS, CAPITVLA, DECRETA, ET CONSTITVTIONES CVRIARVM REGNI VALENTIAE

anni millesimi sexcentesimi vigesimi sexti.

OS Philippus, Dei gratia, Rex Castellæ, Aragonum, Legionis, vtriusque Siciliæ, Hierusalem, Portugalliæ, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Nauarræ, Granatæ, Toleti, Valentiæ, Gallecie, Maioricarum, Hispalis, Sardiniæ, Cordubæ, Corsicæ, Murtiæ, Giennis, Algarbii, Algeziræ, Gibraltaris, Insularum Canariæ, necnon Indiarum Orientalium, & Occidentalium, Insularum, ac terræ firmæ maris Oceani, Archidux Austriæ, Dux Burgũdiæ, Brabantiæ, Mediolani, Athenarum, & Neopatriæ, Comes Habspurgii, Flandriæ, Tirolis, Barcinonæ, Rossilionis, & Ceritaniæ, Marchio Oristani, & Comes Goceani. Quum in Curiis generalibus vltimo loco celebratis in villa Montissoni, incolis nostri Regni Valentiæ Coronæ Aragonum, per nos de voluntate, consensu, laudatione, & approbatione Curiæ dicti Valentiæ Regni, nonnulli fori, actus Curiæ, capitula, & prouisiones editæ, & factæ fuerunt, necnon Propositio dictarum Curiarum, & oblatio per eandem Curiam facta, & acceptata, quæ iuxta ordinem huc vsque assuetum per Protonotarium nostrũ, seu per regentem Protonotariam in locumtenentia generali Valentiæ illius procuratorem, de mandato nostro in scriptis redacta, & Bulla plumbea (vt moris est) sigillata, dari, & tradi habent Iuratis ciuitatis nostræ Valentiæ: Quos quidem foros, actus Curiæ, capitula, propositionem, & oblationem, prouisionesque (sicut prædicitur) in publicam formam redactas, per eundem Protonotarium nostrum eis tradi mandamus: quorum tenores sic se habent.

PROPOSICIO.

VANT succehi en los Regnes, y Monarchia, per mort del Rey mon pare y senyor (que esta en gloria) hereti lo desig que la Magestat tinguè de venir a est Regne a celebrar Corts; y aixi deide que succehi en ells, ninguna cosa he desijat mes que jurar los vostres furs y priuilegis, y donar raho en les coses que per falta de ma presencia, o per mudança, o corrupcio dels temps, hauent passat tant de les vltimes Corts fins ara, se poden oferir, y necessiten de remey.

Les causes que impediren al Rey mon pare y senyor la execucio de sos desigs, foren, la necessaria, y continua ocupacio, y assistencia a la preuencio y prouisio de tants exercits y armades que en son temps se feren en defensa de nostra santa Fe Catolica, ajuda de Princeps Christians, guarda, y conseruacio de sos Regnes: los quals gastos foren excesiuament grans, y la relacio dells se deixa, per ser notoria a tots.

Estes mateixes causes, no ab menors, ans ab majors accidents, han detengut la execucio de la voluntat que tots temps he tengut de visitarvos, per lo queus ame, y estime, hauent de acudir a la disposicio de tantes coses com se han ofert peral gouern de mos Regnes y Prouincies, aixi en materia de benefici comu de tots los q̃ posseheixch, com en la preuencio de armes defensiues, y ofensiues que han campejat en defensa de nostra sagrada Religio, proteccio de causes justes, y oposicio de les armes enemigues, que per mar y terra, enuejoses de les felicitats de les mies, han intentat ofendre, o diuertir: encara que a totes ha ajudat Deu al zel, y raho ab que mes armes emprenen accions, y se oposen a les enemigues, y a sa malicia: que es lo q̃ precisament necessita de ma presencia en Castella, pera donar calor a les fortificacions de les fortalees dels ports de Espanya, y Africa, com son estades les del Arache, la Mamora, fabrica del moll de Gibraltar, fortificaciõs noues en aquelles places, y la de Cadiz y sa Isla, Malaga, Lisboa, Carcayz, Bayona, y la Corunya, y los ports de les set viles, y altres moltes. y ab los bons efectes que de tot ha resultat, se comproua

be ser

be ser estada necessaria ma assistencia continua, en part a hon animàs de mes prop aquelles contra qui senyalaua mes perill: y pera que entenétsse estos efectes ab mes particularitat, seruecixquen juntament de raho, que escusa dilacio en ma venguda, y de alegria per los successos dichosos q̃ hã resultat; me ha paregut referirvos ho succintament, començant per los efectes que en lo any 1621. feu la armada del mar Oceano, que tinguè setcents mil ducats de consignacio, his fòrmà de vint y vn galeons, y quatre mil homens de mar y guerra, ab ques socorreguè la força de la Mamora, sitiada per mar y terra de Moros, y Olandesos; la qual feu tambe resguart a la flota de la Noua Espanya, y quatre de les nou naus, o galeons destos, q̃ aplegarẽ a pelear ab vint y quatre de Olãdesos, ne prengueren y llançaren a fondo set, destroçant los demes. Y esta mateixa armada feu apres resguart, y escolta a la flota que vinguè de Noua Espanya, y la presa de tretze naus de Turchs, ab les preses que tenien. Y finalment assegurà los galeons de la plata de terra ferma, y netejà los mars y les costes. En lo any 1622. se doblà la consignacio fins a vn millò y doscẽts mil ducats, e ixqueren les armades del mar Oceanò, y de la guarda del Estret ab huytanta naus, y dotze mil homens de mar y guerra, que asseguraren les flotes de la Noua Espanya, y fonch desfeta per ella en lo Estret vna banda de sexanta veixells enemichs: y la armada nauegà netejant les costes, y anà a la canal de Inglaterra, ab ques diuertiren los intẽts del enemich. Y apres ixquè vna esquadra de huyt galeons, que netejà la costa, y assegurà lo cami. A les Isles Filipines, y demes del Archipielago de S. Lazer, o Isles Terceres y de Canaria, se han imbiat grosos socorros, que passen cada any de siscents mil ducats, sense profit temporal, sols per la conseruacio, y exaltacio de nostra santa Fe Catolica. Y en lo mar del Sur vna armada continua y costosa, ha tengut defensades y amparades les costes de terra ferma, y Noua Espanya, y de les inuasions dels enemichs. Y com les coses de Flandes, y Alemania foren estos dos anys de major consideracio, tambe de major gasto, pues se aumentaren vint naus de guerra, ab gasto de quatre milions cada any: los quals efectes foren posar fre als Olandesos, hauent cõseguit algunes victories molt importants. Y lo meu exercit estiguè tambe sobre lo enemich, que nol deixà moure del lloch que vna vegada prenguè, ab tenir exercit de gran numero. Y altre exercit meu sitià la ciutat de Iuliers, plaça fort y molt fortificada, his guanyà ab reputacio de les mies armes, y notable mengua y dereputacio del enemich; en que foren necessaris grans gastos, per hauer de assistir tres exercits a resistir, guanyar, y assegurar, de mes de setanta mil homens.

Lo mateix any se posa siti a Bergas, plaça del enemich, en la qual se li disminuhi molta part de son exercit: y les forces que en aço emplehi impediren altres intents seus: y vltimament se guanyà lo fort de Papemús. Ab la armada ques sustentà en Flandes se ferẽ molts danys en veixells del enemich, rõpentlos, y llançantlos a fondo. Pera arrancar de rael als Caluinistos rebelles del Estats del Emperador, y en conseruacio dells, y de les ses Prouincies patrimonials de la Casa de Austria, y de les altres a compliment de les deset, y llançar de la Morauia los enemichs heretges, se li donaren al Emperador grans socorros, his feren grans gastos: en major gloria de Deu nostre Senyor, subjectantse lo Estat del Compte Palati, deixant lo lliure exercici a nostra santa Religio, vencentlo quatre vegades lo meu exercit, ab gran costa y gasto. Perque hauẽtsen de tornar a flandes, fonch necessari ferne altre q̃ restàs en son lloch, y fonch gran la sua perdua, en dereputacio, gent, y artilleria: y a la fi se retirà, confessant en aço la superior impossibilitat de vencer les mies armes. La defensa dels de la Valtelina, en conseruacio y amparo dels Catolichs, y Esglesies, y la llibertat de nostra Religio en elles.

Esta defensa es estada inescusable, per causa tan justa, y per altres moltes ques poden facilment jutjar, sis consideren. En lo any passat la armada del Brasil, contra los Olandesos que ferẽ peu alli, que la promptitut en anar, y vencer, y tornar, es estada la major que se ha vist en cas semblant. Lo mateix ha succehit en lo siti y presa de Bredà, no obstant lo socorro q̃ tinguè ab los exercits Reals del de França, Dinamarca, Suecia, Inglaterra, y Republica de Venecia, y que la defensaren ab tan gran obstinacio sos naturals, assistintlos lo Marques de Brandemburg, y Duch de Saxonia, y Veymar; pero obligada a rendirse per les mies armes. Ab les quals tambe doni llibertat a les terres de la Republica de Genoua, que ab tãta opresio hauien ocupat les armes del Rey de França, y Duch de Saboya, fins que les mies arribaren a restituyrlos, com los restituyren en sa antiga llibertat. Tambe es notoria la gloriosa resistencia ques feu en Cadiz, contra la poderosa armada de Inglaterra, que estos dies se ha fet, ab tan vergonyosa, y afrontosa retirada; y los socorros que vltimament se han enuiat a Puerto rico contra les armades dels enemichs, que espere en Deu, y en sa misericordia,

que

que com sab lo zel de la sua santa Fe, y sagrada Religio, ab q me opose a elles, darà victoria a les mies, sens hauerse deixat per tot lo referit de acudir ab gran preuencio a la defensa y guarda general de les costes, y ports de Espanya, y de totes parts, per lo que han amenaçat, y amenacen per diferents parts armes forasteres, o per diuertir, o per ofendre, enuiant persones de tanta experiencia y valor militar, com son estats, pera la Corunya don Pedro de Toledo Marques de Villafranca, a Cadiz don Ferrando Giron, a Portugal lo Marques de la Ynojosa, los tres de mon Consell de Estat, don Luys Brauo a Gibraltar, don Pedro Pacheco a Malaga, don Iuan de Velasco a les set viles, y a les Canaries don Francisco Traçaual. Pera tot lo qual, com son estats los gastos excessius, e inexcusables, tambe ho es estada la mia assistencia, cōsiderant ab ella la defensa de mos Estats, y en defensarlos la exaltacio de nostra santa Fe Catolica, que es lo que principalment me ha mogut, y la conseruacio de la reputacio, y procurar la pau vniuersal. Y hauent assistit a la preuencio de totes estes coses, puch dir que so estat present a totes elles, puix ho he fet ab la disposicio, efecte, y cuydado, sent interessats en lo mateix estos meus Regnes de la Corona de Arago.

Estes son les causes, y ocasio breument explicades, que han detengut lo compliment y execucio de mos desigs, heretats per mi ab la successio destos Regnes, de veureus, y feruos merce ab ma presencia.

Y encara que lo estat present de les coses, y tanta concurrencia delles, poguera detenirme, he volgut atropellar, y rompre ab tots los destorbs, y començar este any, que a tantes parts era forços acudir, a venir a tractar de vostres coses, per lo que conue a tan fels vassalls, y juntament per lo benefici, y seguritat destos Regnes, la conseruacio y defensa dels quals corre per mon compte, pera que los designes de enemichs, encara q de molt lluny, no se estenguen en dany vostre.

A dos fins se encaminen sempre les conuocacions de les Corts, q los dos se reduheixen a la conseruacio del Regne: que son de manar als vassalls, que ab les forces q puguen ajuden a son Rey a defensarlo de sos enemichs y confederats, per q per si a soles los Reys no poden fero, si sos vassalls no li ajuden; y menys yo, per la diminucio a q ha vengut mon Real Patrimoni, causada de tan excessius gastos com he fet en les guerres referides, recahent estos sobre los causats per mos pare y auis, que forē tan excessius com sabeu, per les precises ocasions que tingueren en defensa de sos Estats, y de nostra santa Fe, y axi pareix impossible per aço hauer tēgut que traure substancia pera tan grosos gastos: y aço ha aplegat ara al estrem y pūt mes apretat, quant de tātes parts amenacen armes forasteres y enemigues, y pera ques tracte del be publich, gouern, y justicia entre naturals, seguritat de tots, y pau vniuersal entre. Y considerant en vosaltres lo animo prompte, voluntat, y valor ab que vostres antecessors (de que estan les historics tan plenes, e illustrades) acudiren als senyors Reys mos progenitors (suposat que mon zel y volūtat es ygual, y major si pot ser, y encaminada als mateixos fins) espere com de tan fels vassalls, que en cōformitat del que de ma part vos ha representat la persona que ans de ara ha parlat en mon nom destos socorros, vos dispondreu a fer tot lo possible, puix tot ha de redundar en benefici, y guarda de vosaltres mateixos. Y en respecte del demes q hi haura que tractar en les Corts per causa comuna, y del be publich, conseruacio, y aument del Regne, y de la justicia, ho tractareu ab lo zel que tots temps haueu acostumat, y com conue al seruici de Deu, y meu, procurant que se acaben les Corts ab molta satisfaccio, y ab la breuetat q demana la necessitat que tinch de desembaraçarme, pera acudir a altres coses que precisament me criden, y que requereixen ma Real presencia: y aixi vos ho encarregue molt: assegurantvos que pera tot lo que serà vtilitat vostra, que la tinch per propria mia, trobareu en mi la voluntat y disposicio que podreu desijar, y mereix vostra gran y antiga fidelitat, y lo amor quem teniu.

Qua quidem propositione, sicut prædicitur, lecta in conspectu omnium prædictorum, surrexerunt ab scamnis in quibus sedebant prædicti Reuerendus Archiep. Valentinus: & ab scamnis in quibus sedebant milites, egregii Comes de Sinarcas, Vicecomes de Chelua, & Comes de Anna: & ab scamnis in quibus sedebant personæ de Brachio Regali surrexerunt Franciscus Hieronymus Ribes Ciuis Syndicus Ciuitatis Valentiæ, in medio existente dicto Archiepiscopo Valentino. Cumque ad manum dicti Archiepiscopi, siue partem sinistram dictus Syndicus, & ad dexteram dicti Comites extarent, respōdendo dictæ propositioni viuæ vocis oraculo responsionem fecit dictus Reuerendus Archiepiscopus valentinis infrascriptis verbis, prout in schedula (quam mihi dicto Francisco Paulo Alreus dedit) continetur, cuius series sic se habet.

Senyor.

Senyor.

O fidelissim Regne de Valencia, representat en esta Cort general, ahon V. M. ha manat conuocarlo, regoneix y estima per tan singular merce la q̃ V. Magestat es estat seruit ferli, celebrantli Corts, ques assegura que lo zel y amor que porta a V. Mag. en ocasio, y temps tan incomdos pera sa Real persona, y en ocurrencia de tan grans, extraordinaris, y vrgents negocis com los q̃ pendeixen de V. Magestat al present, acomodarà los de aquest Regne a son major benefici publich, y cõsolacio dels particulars de aquell; y se ofereix tractar en estes Corts generals sos negocis ab la breuetat que serà possible, attenent particularmẽt al seruici de V. Magestat, desijant agradarlo en tot, conforme està obligat, y deu V. Mag. esperar de vassalls tan fels com sempre son estats, y seran los deste Regne de Valencia, y com son los presents, q̃ postrats als peus de V. Mag. besam ses Reals mans, en fe de nostron regoneximent; y suplicam a nostre Senyor Deu q̃ tot se acerte a son major seruici, y de V. M.

Acta fuerunt hæc (& alia præsenti die gesta, latissime continuata in originali processu præsentium Curiarum) in Ecclesia Almæ Virginis Mariæ Montissoni die trigesimo primo mensis Ianuarii anno millesimo sexcentesimo vigesimo sexto, Regnorum autem omnium nostrorum sexto.

T*Estes qui præmissis interfuerunt, sunt Illustres don Gaspar de Guzman Comes de Oliuares, Dux de Sanlucar la mayor, Præfectus equitii Regii, don Ramirus Philippus de Guzman Dux de Medina de las Torres, don Ioannes de Luna & Mendoça Marchio de Montesclaros, cubicularius, & de Consilio Status suæ Maiestatis, don Rodericus Henriquez Marchio de Valdonquillo, Præfectus Regius, don Antonius de Atayde Comes de Castro, præfectus domus Maiestatis dominæ Reginæ, don Ludouicus Mendez de Haro Cubicularius suæ Maiestatis, & alii de Consilio, & Cubicularii præfatæ R. Maiestatis.*

OFERTA.

S. C. R. M.

Os tres Braços del present Regne de Valencia ofereixen a V. Magestat en seruey de les presents Corts vn milio y huytanta milia lliures, pagadores en quinze anys, ço es, setanta dos milia lliures cascun any, assegurant, que conforme la sua voluntat y regonexença que te de la sua obligacio, haguera folgat molt seruir a V. Magestat en major cantitat.

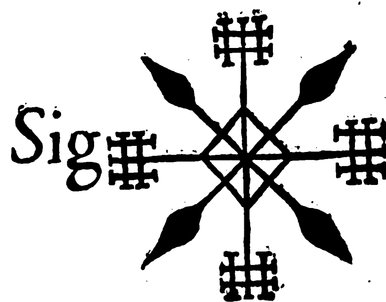
El Doctor don Francisco Lopez de Mendoça Syndico Eclesiastico. *Francisco Vicente Artès Syndico Militar.* *Dionys Llorens Climent Syndich del Braç Real.*

Acceptacio de oferta.

A Magestat encara que conforme als tres actes de les delliberacions, fetes per los dits tres Estaments, poguera demanar la execucio y compliment de la oferta en ella mencionada, per lo menys en la menor suma en que concordaren virtualment los tres, q̃ fonch, vn milio setcentes huytanta y dos milia lliures, ab les qual se auien de pagar mil siscents y cinquanta soldats per temps de quinze anys; empero considerades les coses q̃ li han representat per part del dit Regne, per sa innata pietat y clemencia, y per lo amor q̃ te a tan bons y fels vassalls, es estat seruit de contentarse ab lo milio y huytãta milia lliures q̃ li ofereix lo Regne. Y aixi acceptãt la present oferta, regracia molt aquella a la dita Cort. Y pera que ab mes suauitat y comoditat puga ser pagat lo dit seruici de vn milio y huytãta milia lliures,

res,es seruit,y li plau,que aquelles sien pagades per lo dit y present Regne per temps de quinze anys, pagant cascun any setanta y dos milia lliures; les quals sa Magestat es seruit ques conuerteixque en pagar lo sou de mil homens de guerra que voluntariament lo voldran seruir en les parts que sa Magestat los haura menester pera sos exercits; ab los quals, y ab los demes que los Regnes de sa Monarquia lo han de seruir, puga sa Magestat acudir a la defensa de sos Regnes, senyaladament del de Valencia. Y que peral modo, y forma que se auia de tenir pera la paga de dit milio y huytanta milia lliures, los dits Estaments, o les persones que aquells nomenaran y eligiran, miren la forma, modo, o arbitres ab que aquells se hauran de pagar, o repartir. Peral qual efecte dona poder bastant a dits Elets pera situar, o repartir dita cantitat. Donantlos tambe facultat pera que si los arbitres, o modo de paga que vna, o mes voltes senyalaran no seran suficients, puguen afegir e mudar totes les voltes quels pareixera, fins tant ab tot efecte sia cumplidament pagat lo dit seruici. Y vol, y declara sa Magestat, que pera fer los actes que pera daço seran necessaris, nos puga dir que la present Cort sia finida; com sa Magestat vulla y entenga, que aquella reste en sa força y valor, y sia prorrogada y continuada, fins tant que tot lo contengut en la present oferta sia ab tot efecte executat y cumplit: y lo demes que per dits tres Braços, o Elets de aquells se prouehira y determinarà, de, e sobre les coses concernents a dita oferta, e tot lo fet, e faedor per la raho de sus dita, sa Magestat ho lloa, y aproua com si fos estat fet al temps de la celebracio del Solio de les dites, e presents Corts, e durant la prosecucio de aquelles. E peral dit efecte tan solament, continuacio, e prorrogacio de la dita e present Cort, peral que dit es de sus, sa Magestat assigna per lloch competent lo Capitol de la Seu de Valēcia, pera trenta dies apres que serà dissolta, y llicenciada la present Cort, y de alli auant consecutiuament per los dies que pareixera a dits tres Braços. Y per quant aquest seruici que fa a sa Magestat lo present Regne, se ha de conuertir tan solament en la defensa de aquell, y dels demes Regnes de sa Magestat, es seruit de declarar, com declara, que ninguna part de aquell se puga per ningun cas pretendre que haja de seruir, ni conuertirse en solucio y paga de greuges, sino tan solament en lo dit efecte de pagar mil soldats cascun any. *Dictam igitur oblationem, siue offertam ad supplicationē dictorum trium Brachiorum, dictam Curiam repræsentantium acceptamus, & ordinamus, volumusque per nos, & successores nostros eo modo quo per nos acceptata fuit inconcusse obseruari. Acta fuerunt hæc in Ecclesia Beatissimæ semperque Virginis Mariæ villæ Montisoni, die vigesimo primo Martii, Anno à Natiuitate Domini Millesimo sexcentesimo vigesimo sexto, Regnorum omnium sexto.*

Sig✠num PHILIPPI Dei gratia Regis Castellæ, Aragonum, Legionis, vtriusque Siciliæ, Hierusalē, Portugallię, Hungariæ, Dalmatię, Croatiæ, Nauarræ, Granatæ, Toleti, Valētiæ, Gallecię, Maioricarum, Hispalis, Sardinię, Cordubę, Corsicæ, Murtiæ, Giennis, Algarbii, Algeziræ, Gibraltaris, Insularum Canariæ, necnon Indiarum Orientalium, & Occidentalium, Insularum, ac terræ firmæ maris Oceani, Archiducis Austriæ, Ducis Burgundiæ, Brabantię, Mediolani, Athenarū, & Neopatriæ, Comitis Abspurgi, Flandriæ, & Tirolis, Barcinonæ, Rosilionis, & Ceritaniæ, Marchionis Oristani, & Comitis Goceani: Qui prædicta laudamus, firmamus, cōcedimus, & acceptamus.

Sig✠num Admodum Reuerendi don Isidori Aliaga Archiepiscopi Valentini. Sig✠num don Iaufridi de Blanes Locumtenentis generalis Ordinis & Militiæ Beatæ Mariæ Montesiæ, & S. Georgii de Alfama. Sig✠num Francisci Ferdinandi de Arguedes Iuris Canonici Doctoris Procuratoris Episcopi Segobricensis, eiusque Officialis generalis. Sig✠num don Francisci Lopez de Mendoça Canonici Sedis Valentiæ, Sacræ Theologiæ Doctoris, Syndici Brachii Ecclesiastici, & Capituli, & Canonicorum eiusdem Sedis. Sig✠num don Petri Ferrer Procuratoris Commendatoris de Bexix, pro voce de Calatraua. Sig✠num don Fratris Nicolai de Talauera, & Castellet, Abbatis de Valldigna. Sig✠gnum Licentiati Iosephi Alenda syndici, & Procuratoris Capituli, & Canonicorum Sedis ciuitatis Oriolæ. Sig✠num don Hieronymi Ferrer Commendatoris de Orcheta, pro voce Sancti Iacobi de la Espasa. Sig✠num Fratris don Augustini Valls Abbatis Monasterii de Benifaçà. Sig✠num Fratris don Philippi Tronchoni Prioris Conuentus Vallis Christi. Sig✠num

num Doctoris Petri Ioannis Bru, Cubicularii, & Canonici Sedis Dertusæ, syndici, & Procuratoris eiusdem Capituli. Sig✠num Fratris Michaelis de Morella & Dalp Prioris Conuentus & Monasterii Sancti Michaelis Regum. Sig✠num Licentiati Michaelis de Pina Canocini Sedis Segobricensis syndici & procuratoris eiusdem Capituli. Sig✠num Fratris Dominici Quiles procuratoris Abbatis de Poblet. Sig✠num Fratris Gasparis Prieto Generalis Ordinis & Religionis Beatæ Mariæ de Mercede. Sig✠num Egregii don Ferdinandi Pujades de Borja Comitis de Anna. Sig✠num Egregii don Hyacinthi de Castellui & iuan Comitis de Carlet. Sig✠num don Ianuarii Rabaça de Perellos. Sig✠num don Ioannis Vallterra. Sig✠num don Gasparis de Rocafull, & Boyl. Sig✠nũ don Christophori Crespi de Valldaura. Sig✠num don Guillermi Lopez. Sig✠num don Ludouici Milà. Sig✠num don Ioannis de Proxita. Sig✠num don Ioãnis Vallterra & Blanes. Sig✠num don Valerii Milà. Sig✠num don Gasparis Escriuà de Romani. Sig✠num don Christophori Cabanelles. Sig✠num don Eximenei Perez de Calatayu. Sig✠num don Remigii Sorell. Sig✠num don Ioannis Pallàs. Sig✠num Guillermi Raymundi Anglesola. Sig✠num Sebastiani Ludouici Sarçola & Cruylles. Sig✠num Vincentii Dasio & Boyl. Sig✠num Eximenei Pérez Sangerman, maioris. Sig✠num Ioannis Baptistæ Marti de Vintimilla. Sig✠num Ferdinandi de Balda. Sig✠num Galcerandi Anglesola. Sig✠num Balthazaris Iacobi Portadora. Sig✠num Guillermi Raymundi Mora de Almenar. Sig✠num Eximenei Perez Sangerman minoris. Sig✠num Francisci Ioannis Artès de Calatayu. Sig✠num Michaelis Hieronymi Mora de Almenar. Sig✠num Statii March. Sig✠num Maximiliani Cerdan de Tallada. Sig✠num Petri de Balda. Sig✠num don Melchioris Figuerola. Sig✠num don Lucæ Malferit. Sig✠num don Francisci Català & Lopez. Sig✠num don Ioachimi Sans de Senyera. Sig✠num don Michaelis Mayor. Sig✠num don Augustini Montoliu. Sig✠num don Ludouici Sorell. Sig✠num don Petri Roca, maioris. Sig✠num don Francisci Çapena & Figuerola. Sig✠num don Ioannis de Montoliu. Sig✠num don Eugenii de Montoliu. Sig✠num don Iosephi Carroz Pardo. Sig✠num don Ioannis Vallterra, minoris. Sig✠num don Vincentii Vallterra. Sig✠num Francisci Pauli Alreus. Sig✠num Valerii Sangerman. Sig✠num Francisci de Benauente. Sig✠num Vincentii Sisternes de Oblites. Sig✠num Caroli Cruylles. Sig✠num Leonardi Soler. Sig✠num Ludouici Cucalo. Sig✠num Gerardi Cucalo. Sig✠num Ludouici Soler de Cornellà. Sig✠num Michaelis Angeli de Gaona. Sig✠num Balthazaris Sancho. Sig✠num Petri de Caspe. Sig✠num Francisci Bandres. Sig✠num Petri Alçamora Vrsino. Sig✠num Alfonsi Costa de Olona. Sig✠num Gasparis Roig. Sig✠num don Iosephi Rosell. Sig✠num don Ioannis Rotlà. Sig✠num don Iacobi Milà. Sig✠num don Francisci Lloris de Beluis. Sig✠num don Gasparis Carroz de Vilaragut. Sig✠num don Iacobi Fernandez de Mesa. Sig✠num don Iacobi de Moncayo. Sig✠num don Iosephi Guimerà. Sig✠num don Caroli Crespi Boyl. Sig✠num don Bernardini Rotlà. Sig✠num don Francisci Figuerola. Sig✠num don Iacobi Rosell. Sig✠num don Vincentii Villarasa. Sig✠num don Ludouici Valls & Cubells. Sig✠num don Laurentii Zaydia Zurbano. Sig✠num don Michaelis de Borja. Sig✠num don Iacobi Perpinya & Aguilò. Sig✠num don Didaci Sanz de la Llosa. Sig✠num don Hieronymi Sanz de la Llosa. Sig✠num Ioannis Francisci Aliaga de Tallada. Sig✠num Balthazaris Vincentii Ràmo. Sig✠num Hyacinthi March de Velasco. Sig✠num Melchioris Vallcaneda. Sig✠num Vincentii Estanya. Sig✠num Antonii Borràs. Sig✠num Seuerini de Calahorra. Sig✠num Ioannis Fernandez de Mesa. Sig✠num Antonii Rotlà. Sig✠num Petri Ramiro de Espejo. Sig✠num Ludouici Ardança. Sig✠num Ferdinandi de Auila. Sig✠num Francisci March de Velasco. Sig✠num Iacobi Ortiz de Iaume. Sig✠num Raymundi Adell. Sig✠num Sebastiani de Montenegro. Sig✠num Marci Antonii Miquel. Sig✠num Hyacinthi Miquel. Sig✠num Ludouici Ioannis Mingot. Sig✠num Iosephi AEgidii Polo de Vallterra. Sig✠num Michaelis Angeli de Gaona & Zaydia. Sig✠num Francisci Vincentii Artès syndici. Sig✠num Ioannis Pallares Iurati. Sig✠num Dionysii Laurentii Climent Rationalis. Sig✠num Gasparis AEgidii Polo Aduocati. Sig✠num Raphaelis Alconchell Syndici. Sig✠num Francisci Hieronymi Ribes Syndici ciuitatis Valentiæ. Sig✠num Antonii Ioannis Anguerot syndici ciuitatis Setabis. Sig✠num Ioannis Garcia de Espejo syndici ciuitatis Oriolæ. Sig✠num Iacobi Michaelis Martorell syndici ciuitatis

Alican-

Alicantis. Sig✠num Hieronymi Sancho Iurium Doctoris, syndici villæ Morellæ. Sig✠num Gasparis Pujalt syndici villæ Algeziræ. Sig✠num Christophori Sisternes villæ Castilionis Planitiei syndici. Sig✠num Cosmæ Iordà syndici oppidi Villærealis. Sig✠num Ausiasii Olzinæ syndici villæ de Ontinyent. Sig✠num Constantini Descals syndici villæ de Alcoy. Sig✠num Bartholomæi Roca syndici villæ de Borriana. Sig✠num Lucæ Colom syndici villæ de Cullera. Sig✠num Michaelis Vincentii Barba syndici villæ de Liria. Sig✠num Gasparis Perpinyà syndici villæ de Biar. Sig✠num Laurentii Iaquero syndici villæ de Bocaytent. Sig✠num Ægidii Sanchiz syndici villæ de Alpuente. Sig✠num Gabrielis Sanz syndici villæ de Paniscola. Sig✠num Petri Antonii Company syndici villæ de Penaguilla. Sig✠num Ioannis Hieronymi Castillo syndici villæ de Xerica. Sig✠num Didaci Arazil syndici villæ de Sexona. Sig✠num Ioannis Vinader syndici villæ de Capdet. Sig✠num Raphaelis Torremocha syndici villæ de Corbera. Sig✠num Fracisci Guitart syndici Villænouæ Castilionis. Sig✠num Antonii Garcia syndici villæ de la Yessa. Signum Honorati Mompò syndici villæ de la Olleria. Sig✠num Damiani Noguera syndici villæ de Carcaixent. Sig✠num Ioannis de Esparça syndici villæ de Beniganim. Sig✠num Guillermi Bartholomęi Sanchiz Iurium Doctoris syndici villæ de Onda.

TEstes qui præmissis præsentes fuerunt, sunt Illustres don Gaspar de Guzman Comes de Oliuares, Dux de Sanlucar la mayor, Præfectus equitii Regii, Ramirus Philippus de Guzman Dux de Medina de las Torres, don Rodericus Henriquez Marchio de Valdonquillo, Præfectus domus suæ Maiestatis, don Ludouicus Mendez de Haro Cubicularius suæ Maiestatis, & alii de Consilio, & Cubicularii præfatæ R. Maiestatis.

ET nihilominus post factam dictam oblationem, siue offertam, acceptationemque, & omnia alia supra relata, ascenderunt in solium Regium nobilis don Franciscus Lopez de Mẽdoça Syndicus Brachii Ecclesiastici, Franciscus Vincentius Artès Syndicus Brachii Militaris, & Dionysius Laurentius Climent Syndicus Brachii Regalis, & coram sua Regia Maiestate in solio sedente, verbo protestati sunt, quod nullatenus consentiebant in prorrogatione Curiarum per suam Maiestatem facienda, eo quod à præsenti Curia recedere volebat, & in Principatum Cathaloniæ se conferebat, vti contraria dispositionibus foralibus Regni: & ideo tam de præmissis, quam de omnibus aliis sibi licitis, & contrariis foris Regni protestati sunt, requirendo de præmissis omnibus, sibi recipi acta necessaria ad habendum memoriam in futurum. Et dicta Regia Maiestas per organum vocis dicti Regii Protonotarii responsum dedit, quòd non admittebat dictam protestationem, immo mandabat procedi ad dictam prorrogationem, & continuationem Curiarum, prout per me dictum Hieronymum Villanueua Protonotarium, alta & intelligibili voce fuit schedula dictæ prorrogationis in hunc qui sequitur modum lecta.

SA Magestat prorroga y continua les presents Corts peral dia de Dijous primer vinent, que contarèm vint y sis del present mes de Març.

Testes qui supra.

DEmum autem die Veneris intitulato octauo mensis Maii anno à Natiuitate Domini millesimo sexcentesimo vigesimo sexto Montissoni, ad quem diem dictæ generales Curiæ prorrogatæ, & continuatæ fuerunt, sua Sacra Catholica Regia Maiestas, è villa de Tamarit curru sex mularũ venit ad Ecclesiam Beatæ Mariæ locum Curiarum destinatum, prælato de more ense, per Egregium don Artaldum de Alagõ Comitem de Sastago, ingressusque in eadem Ecclesia Solium Regium ascendit, quod erat pannis aureis sciricis auleisque tapetis (vt decebat) ornatum, sua Maiestas sedit in suo Solio Regio, tenẽs in manibus eundẽ ensem, & ad læuã erat quoddam stratum pannis aureis ornatum, in quo erat signũ Crucis auri, supra quoddam Missale, quod ibi apertum erat, officiales autem, & ministri Regii stabant in gradibus dicti Solii Regii.

Et præfata Sacra Catholica Regia Maiestate sic sedente, statim ad dictum Solium Regium, ascenderunt don Federicus Vilarrasa Canonicus Sedis Valentiæ, Procurator Admodum Reuerendi don Fratris Isidori Aliaga Archiepiscopi Valentini, don Ioannes Vallterra, (cuius esse dicitur Baronia de Torrestorres) & Ioannes Pallares Ciuis, Iuratus, & Syndicus ciuitatis Valentiæ

lentiæ: & etiam in continenti ascenderunt don Franciscus Lopez de Mendoça Canonicus Sedis Valentiæ, ac Syndicus totius Brachii Ecclesiastici, Franciscus Vincentius Artès Syndicus Brachii Militaris, & Dionysius Laurentius Climent Syndicus Brachii Regalis, per dicta tria Brachia Electi, & suæ Maiestati obtulerunt quasdam schedulas, necnõ foros, & actus Curiæ. Quę quidem personæ trium Brachiorum conuocatorum in huiusmodi Curiis sederunt infra Solium iam dictum, scilicet, Ecclesiastici in scamnis ad dexteram dicti Solii Regii, Milites vero ad sinistrã, Syndici autem pręsentis Ciuitatis Valentiæ, Ciuitatum, Villarum, Vniuersitatum, & aliorum opidorum dicti Regni sedebant in scamnis à parte dextera dicti Solii Regii post dictos Ecclesiasticos ad sinistram, è transverso dispositis è regione Solii.

Et in continenti per me dictum Franciscum Paulum Alreus, loco, & vice dicti nobilis Protonotarii, de mandato suæ Maiestatis ad supplicationem dictorum trium Brachiorum fuerunt editi fori, & actus Curiæ infrascripti: qui prius mihi ab eadem Curia fuerunt traditi; & quos de consensu dictæ Curiæ sua Maiestas habuit pro lectis, exceptis capitulis absolutionis, & remissionis generalis, & aliis ibi contentis, cuius partem à supremo dicti Solii Regii nobilis don Hieronymus Villanueua Protonotarius legit, altaq. & intelligibili voce publicauit. Quorum quidem fororum, & capitulorum Curiæ tenor est iste.

PRO-

PROVISIONS FETES SOBRE LOS CONTRAFVRS, QVE PER LOS ELETS DELS TRES ESTAMENTS se han representat a sa Magestat en les presents Corts.

S. C. R. M.

LOS Elets dels tres Estaments Eclesiastich, Militar, y Real del Regne de Valencia, nomenats ab actes respectiuament rebuts per los Escriuans dels dits tres Estaments en les Corts generals, celebrades en la present vila de Monço, a efecte de suplicar, y obtenir de V. Magestat reparacio dels contrafurs, priuilegis, actes de Cort, vsos, è bons costums del dit Regne, jurats per V. Magestat al principi de les presents Corts, y als demes efectes que de justicia los puixen aprofitar, ab la humil reuerencia y acatament que es pertany, representen les coses seguents.

Cuyram algu nos puga traure del Regne, y les penes imposades se executen, no obstants qualsseuol llicencies donades per los Virreys, o altres oficials per prebeminents que sien, en obseruancia dels furs 118. *de les Corts del any* 1564. *y* 214. *de les del any* 1604.

CAP. I.

PRIMO, que per lo fur cèt y dihuit de les Corts del any mil cinchcents sexanta y quatre està prohibida la treta del cuyram cabriu del present Regne, sots les penes en dit fur contègudes. Y per lo fur 214. de les Corts celebrades en la ciutat de Valencia en lo any 1604. està prohibit que no es puga traure cuyram algu del dit Regne, y que los contrafahents encorreguen en pena de perdre lo dit cuyram, è de doscentes lliures, aplicadores lo terç al acusador, y los dos terços als Reals cofrens de V. Magestat, y en les altres penes contengudes en la Real pragmatica, feta sobre la prohibicio del dit cuyram; y en esta conformitat a instancia dels Syndichs de la ciutat de Valencia, y del ofici de Sabaters se han fet moltes Reals crides, ajustant altres penes. Y no obstàt tot lo desus dit, de cada dia se trahuen cuyrams del dit Regne; y moltes vegades se obtenen llicencies del Virrey y Capita general per V. Magestat en dit Regne, pera poderlo traure, lo que es contra dits furs, pragmatica, y crides, y redunda en notable dany de la cosa publica, y de dit ofici, perque no es troba cuyram per diners. Perço, per obseruàcia dels dits furs supliquen los dits Elets sia tot aço declarat per contrafur, manant prouehir que se obseruè a la lletra dits furs, addent majors penes: y que no puixen esser donades llicencies algunes per dit Virrey y Capita general, ne altre oficial, per prehemincent q̃ sia, pera traure dit cuyram fora del Regne: y que si per cas se donassen, y obtinguessen, no obstant aquelles, sien dites penes irremissiblement executades per obseruacio, y execucio de dites disposicions forals, y per lo benefici vniuersal del dit Regne. *Plau a sa Magestat.*

Socorros de gent pera la marina nos prouehixquen, sinò en cas de vrgent necessitat, guardant a la lletra lo fur 193. *de les Corts del any* 1585.

CAP. II.

ITem per lo fur 193. de les Corts del any 1585. està dispost y manat als Lloctinents generals de la dita ciutat y Regne de Valècia, que ab lo encariment possible se abstinguen de prouehir voluntariament socorros pera la custodia, defensa, y guarda de la marina, sino en cas de gran y vrgent necessitat. Y contrauenint a dita disposicio los dits Lloctinents, y demes oficials Reals, manen a les ciutats de Oriola, y Xatiua, y viles de Alcoy, Ontinyent, Cocentayna, y altres viles, y llochs del dit Regne, los mes anys que hixquen a la marina als dits socorros, fentlos fer extraordinaris gastos, sens causa, ni profit, perque nunca ha resultat aquell de dites exides, ans be notabilissim dany: perque sols la ciutat de Xatiua ab dits socorros ha gastat pus de vint milia lliures, y al respecte la de Oriola, y les demes viles estan totes aquelles destruydes per la expulsio dels Moros, y reduccions de censals. Perço supliquen sia declarat per contrafur tot lo desusdit, y posat remey, manant prouehir que no tinguen obligacio de exir ab dits socorros, sino es estant lo enemich

 a vista

a vista de la marina, y pagant de pecunies de la Generalitat los dits socorros. *Plau a sa Mageftat ques guarde a la lletra lo fur 193. de les Corts del any 1585. reuocant qualsseuol manaments fets contra lo dit fur, per los Lloctinents generals, encarregantlos sa Mageftat no proueheixquen dits socorros, sino en cas de vrgent necessitat.*

Pagador de la costa no sia nomenat per mes temps de vn any, y si haura donat bon compte, puga ser nomenat per segona, y tercera vegada, en obseruancia del fur 226. de les Corts del any 1585. no obstants qualsseuol priuilegis obtesos.

CAP. III.

ITē per lo fur 226. de les dites Corts del any 1585. se dispon, que pera fer los pagaments als Capitans, escuders, guardes, oficials, soldats, è ministres dela guarda de la marina de sos sous y salaris, sia nomenat per los Elets vn pagador del braç Real, lo qual seruixca dit ofici per temps de vn any no mes; restant facultat a dites persones Eletes, que si lo dit pagador haura donat bon compte y raho de la administracio de dit ofici, ab compliment de paga, y no en altra manera, lo puguen nomenar per segona, y tercera vegada tan solament en dit ofici, y no per mes temps dels dits tres anys consecutius; y contrauenint a dita disposicio foral se fa dita nominacio per molt mes temps, y pera dit efecte obtenen priuilegi de V. Mageftat. Supliquen perço sia prouehit, manāt obseruar dita disposicio foral; y que no obstant qualsseuol priuilegis Reals conseguits contra dit fur, sia posat aquell en execucio: donant llicencia, y facultat als dits Elets, pera que en la forma sobredita puguen fer la dita eleccio, y nominacio de pagador cascun any, encara que tinguē dits priuilegis obtesos per V. Mageftat, o senyors Reys sos predecessors, y per lo Lloctinent general de dita Ciutat y Regne, lo que al present te lo dit carrech de pagador molts anys ha. *Plau a sa Mageftat.*

Vehedor general de la costa se nomene obseruant lo fur 232. de les Corts del any 1585. en la forma que fins hui se ha acostumat.

CAP. IIII.

ITem per lo fur 219. de les dites Corts del any 1585. se donà forma que les persones Eletes pera la custodia de la guarda maritima, juntament ab los dits tres Syndichs, y ab sola asistencia del Lloctinent general, o regēt la Lloctinencia general en lo dit Regne, facen les nominacions de Capitans, y altres oficials naturals del dit Regne, necessaris pera la dita guarda. Y en lo fur 232. de les dites Corts, se dispon, que lo vehedor general de aquella, haja de ser, y sia triennal, è natural del dit Regne. Y contrauenint a dites disposicions, lo vehedor que al present es de dita custodia, y guarda, es estat prouehit ab priuilegis del senyor Rey Phelip Tercer de bona memoria, pare de V. Mageft. y ha molt mes de tres anys que administra, y rig dit carrech, contra lo dispost en dits furs. Supliquē perço sien obseruats a la lletra, manant reuocar, y anullar lo dit priuilegi, y donant facultat als dits Elets, pera que en la forma de susdita puguen fer nominacio, y eleccio del dit carrech de Vehedor, per temps de tres anys, y que passats aquells, no puga lo qui està prouehit ser cōfermat en dit carrech, sino que es faça noua nominacio de altra persona. *Plau a sa Mageftat ques guarde lo fur 232. de les Corts del any 1585. en la forma que fins hui se ha acostumat.*

Cirurgians se examinen guardāt la forma dels furs 4. 7. y 12. de Medic. y lo Lloctinent general, y Real Audiēcia examinen lo sahedor sobre los capitols fets per los Cirurgiās, y reformen los gastos dels examens, y aquells no excedixquen de 40. lliur.

CAP. V.

ITem per los furs 4. 7. y 12. sub tit. de Medicis, & Apothecarijs, està dispost que los Iusticia, y Iurats de la ciutat de Valencia cascun any nomenen tres jorns ans de Nadal dos Fisichs de auctoritat, y dos Cirurgians, los quals sien examinadors dels Cirurgians, q̄ nouellamēt vullen praticar y curar, y examinats per aquells, y trobats suficients, puguē curar en dites ciutats, è viles del Regne, que es examen vulgarment dit, examen Real, ab lo qual essent atrobats habils, è suficients, los tals examinats poden tenir botiga, obrador, y cortina en dita ciutat de Valencia, Ciutats, y Viles del Regne. Y cōtrauenint a dites disposicions forals, lo Collegi de art de Cirurgia ha introduhit certs capitols, è ordinacions sens auctoritat ni llicencia dels dits Iurats, y hā procurat per los senyors Reys pre decessors de V. Mageftat, fossen decretats, introduhint nou examen, a mes del examen Real, del qual resulta ser gastar als examinats per dit Collegi en pus de cent lliures, vltra de lo que gasten en lo examen Real. Lo que directament es contra lo fur sise dicto tit. de Medicis, en lo qual està dispost, que los examinadors no puguen rebre salari, do, ni seruey per examinar alguns de Cirurgia, o Barbers; è si lo contrari faran, sien encorreguts en pena

pena de deu morabatins per quâtes vegades contrafaran, aplicador lo terç al acusador, y les dos parts als cofrens Reals de V. Mag. Y no fentse dit examen en la dita forma y gasto, dona lo dit Collegi llicencia llimitada al dit examinat pera poder curar dos llegues al derredor de Valencia: en la qual llicencia contraue tambe a les dites disposicions forals, per les quals se dona llicêcia als Cirurgians que tenen dit examen Real de poder curar en Valencia, y en qualseuol altra part, y per est cami lo dit Collegi de Cirurgians ha procurat, y procura de impedir que no tinguen cortina parada ab botiga y obrador Frances Vinet, Ioan Dolader, Ioan de Penya, Frances Galant, Llorens Soto, y Gaspar Mera Cirurgians examinats en dit examen Real, dels quals la major part ha pus de vint anys q̃ curen, y platicant ab los Fisichs y Cirurgians de major opinio, y en la ocasio present han vengut a la present vila de Môço, ahon se celebra Corts als Regnicols de Valencia, ab molta puntualitat y diligencia han acudit, y acudixen a les curacions, sagnies, y altres coses del seruici de les persones del dit Regne côuocades pera asistir en dites Corts, ahon son estats precisament necessaris pera la conseruacio de la salut; y no es just, que tenint dit examen Real, y habilitat, hajen de perdre lo que per dits furs los es concedit, tenint dit examen Real, que es poder tenir botiga parada ab cortina y obrador en dita ciutat de Valencia, y lo poder curar en aquella. Supliquen perço sia per V. M. manat reuocar y anullar los dits capitols y priuilegis de dit Collegi de Cirurgians, per ser fets sens llicencia dels dits Iusticia y Iurats, y contra dites disposicions forals: declarant que ells sobredits Cirurgians que tenen dit examen Real, y hâ acudit a les presents Corts a les dites curaciôs, puguen tenir sens altre examen algu botiga parada ab cortina, y obrador en dita ciutat de Valencia, y curar en aquella com tots los demes Cirurgians de dita Ciutat. *Plau a sa Mageſtat ques guarden los furs del Regne sobre aço disponents, y remet al Llochtinent general y Real Audiencia la determinacio, axi sobre si los capitols mêcionats, fets per los Cirurgians son contra dits furs, pera que oydes les parts faça justicia; com tambe pera que reforme los gastos, y propines ques fan y donen en lo examen dels Cirurgians pera poder tenir botiga en Valencia, ab que lo gasto no puga excedir de quaranta lliures.*

Procurador Fiscal patrimonial de sa Mageſtat, no asistixca al Syndich de la vila de Castalla en los plets que porta sobre la reductio de la dita vila, en obseruacio de lo ordenat en lo fur 40. de les Corts del any 1585. reseruantli dret, si li competix, en la causa de suplicacio de la sentencia de 16. de Març 1628.

CAP. VI.

Item Senyor, Per quant lo Senyor Rey don Phelip de immemorial memoria, aui de V.M. en les Corts celebrades en la present vila de Môço en lo any 1585. ab molta dellibe racio y madur consell, axi de persones de ciencia y conciencia, com de sos ministres majors de justicia, lloà y aprouà la concessio de infeudacio del castell y vila de Castalla feta per lo Senyor Rey en Pere Segon a Ramon de Vilanoua y als seus, en lo any 1362. de qui es llegitim successor don Pedro Maça Lladro, Marques de Terranoua, en fauor de qui fonch feta dita lloacio, y aprouacio, y de qui huy es hereua, y successora dona Anna de Mendoça Duquessa de Bexar y Mandes, y manà al Procurador Patrimonial de V. Mageſtat desistis de qualseuol pretensio, o litigi que tingues côtra lo dit Marques en raho de la dita concessio aprouada, y que ni llauors, ni per algun temps hixques a la causa, ni per si mateix, a soles, ni asistint o adjuuant la pretensio del Syndich de Castalla, imposantli finalment al Procurador Patrimonial silenci y callament perdurable, com se depren euidentment del fur 40. de les dites Corts. Y no obstant aquell, extinccio de plets, manament, è imposicio del silêci fets al dit Procurador Patrimonial, se haja seguit, que aquell directament côtrauenint a la dita disposicio foral, en moltes maneres ha fet y fa actualmêt contrafur expres, puix per vna part ha pretes y preten coadjuuar al dit Syndich de Castalla en les pretensions que ha portat y porta en lo Côsell supremo de V.M. contra la dita Duquessa en raho de la dita infeudacio, y de la pretesa reduccio a sa Real Corona: y hauentseli justa y maturament prouehit repulsa de la instancia ab motiu del dit fur, no se es contentat ab dita prouisio, sino que iterum contrauenint al dit fur ha suplicat de la dita prouisio, y pera la suplicacio y reuista demanat asociats de altres consells; y per altra part lo Procurador Patrimonial que resideix en la ciutat de Valencia es exit a fer la mateixa defensa y asistencia al dit Syndich de Castalla en altre plet y causa dependent de la pretesa causa de reduccio que es tracta en la Real Audiencia, y huy actualment està la Duquessa en los dos tribunals impetida del dit Procurador Patrimonial, que no podia ni pot, conforme dit fur, en proces, ni en tribunal algu defensar dita pretensio, y aço Senyor sia en tan manifesta contrauencio del dit fur, que ni conforme les paraules, ni la mente dell

no hy pot hauer major. Supliquen perço los dits Elets del Regne de Valencia a V. Magestat sia seruit prouehir y declarar esser estat, y esser contra fur tot quant ha fet lo procurador patrimonial y fa, aixi en lo Consell Supremo de Arago, com en la Real Audiencia de Valencia, y que com a tal es tot nulle, manant cãcellar, è linear de tots los dits processos qualsseuol instancies per aquell fetes. E per major, è mes deguda obseruacio del dit fur manarli de nou que cesse de fer tota manera de instancies per si, ni ab lo dit Syndich de Castalla contra la Duquessa, y los seus, imposantli iterum, & de nouo per primera y segona iussio, silenci, y callament perdurable. *Sa Magestat per obseruancia y execucio del dit fur 40. de les Corts del any 1585. y de lo que se ha declarat per via de justicia, oydes les parts en lo Consell Supremo de Arago, ab prouisio difinitiua de 9. de Iuliol 1625. confermada per lo mateix Consell ab interuencio de Iutges asociats, ab sentencia publicada a 16. de Març del any 1628. declarà, que son procurador Fiscal patrimonial no ha pogut, ni pot asistir al Syndich de la vila de Castalla en dita causa, y aixi mana que de huy auãt dit Fiscal patrimonial desistixca de dita pretensio; reseruantli empero dret, si algu li toca, en la dita causa de suplicacio que ha interposat de dita sentencia de 16. de Març quant al cap tan solament en ques declara, que la impugnacio, y nullitats que hauia oposat a dit fur 40. no hauien lloch, per quant en respecte de aquest cap noy ha dos sentencies conformes.*

Plets pendents entre la vila de Morella, y los senyors de llochs que pretenen tenir jurisdictio Alfonsina, ques despachen ab breuetat. CAP. VII.

ITem Senyor estant com està per fur concedida y otorgada la jurisdiccio del mixt Imperi, vulgarmẽt dita Alfonsina, a tots los Prelats, Caualler, è altres persones que tenẽ llochs poblats de quinze cases, encara q̃ estiguẽ situats dins lo terme de Ciutats, o Viles Reals del Regne, y en esta jurisdiccio no puixen ser impedits per les dites Ciutats, o Viles, o los oficials de aquelles, o altres que tinguen mer y mixt Imperi, o jurisdiccio suprema, concedintlos encara la mitat de les penes pecuniaries causades per los qui en dits llochs del mer imperi hauran delinquit etiam en los casos de la suprema jurisdiccio, conforme apar per lo fur 78. sub tit. de jurisdictione omnium iudicum. Y totes les vegades que contra la disposicio del dit fur se son allargats los que han mer Imperi a entrometres en coses del mixt Imperi, o han volgut impedir lo llibero vs, y exercici de aquell, o en sa emulacio son entrats en dits llochs a voler fer alguns actes en lo que nols tocaua, o se han retengut la mitat de les penes pecuniaries sens ferne raho als del mixt Imperi, es estat en lo fur 11. fol. 3. de les Corts del any 1604. y en altres diferents Corts declarat ser cõtrafur, y son estats manats restituyr la mitat de les quantitats de les dites penes indebitament retẽgudes. Y senyaladament fonch aço platicat y declarat en los llochs que estan dins los termens generals de la vila de Morella, com son Boxar, la Pobla, Castell de Cabres, Ballestar, y los demes que son propis del Abat y Conuẽt de Benifaça, lo lloch de Herbes Iussans, y los llochs de Ortells, y la Todolella, y Villores, y Caranyena, com es de veure per lo dit cap. 11. dels contrafurs del any 1604. fol. 3. è contra la forma de les dites disposiciõs forals pretenguen los de Morella impedir als senyors dels dits llochs lo exercici llibero de la dita jurisdictio Alfonsina, y retenintse la mitat de les dites penes pecuniaries, è impedintlos encara tenir costells eregits cõtra la forma de dits furs y capitols, y en raho de aço los moguen diuersos plets, fundantlos en pretesos priuilegis que dihuen tenir, los quals es ben cert son nullos, è inualidos per ser contrafur, com està dispost per lo fur 3. 4. y 13. y altres, sub tit. si contra ius. lib. 1. fororum. Supliquen perço los dits Elets del Regne de Valencia a V. M. sia de sa Real merce prouehir y declarar que los dits priuilegis concedits a la vila de Morella contra les dites disposicions forals de la jurisdiccio Alfonsina, y qualsseuol pretensio que en aquells funden, es contrafur, manãtlo reparar com a tal; y als de Morella que no perturbẽ als senyors dels dits llochs en la jurisdiccio Alfonsina, ni en lo tenir costells eregits; ans be los restituheixquen la mitat de les penes dels delictes causats per vassalls dels dits llochs, no obstant qualsseuol litigis, o pretensions que en contrari se alleguen, per ser contra dites disposicions forals. *Plau a sa Magestat, que per quant sobre aço hi ha litis pendencia, se faça justicia ab breuetat.*

Lo Regent la Real Cancilleria no tinga trast en les presons, ni despache mandatos, ni comissions sens precehir euocacio y cognicio de causa, guardant los furs sobre aço disponents. CAP. VIII.

ITem no obstant que ab diuersos furs antichs y moderns del present Regne està dispost, q̃ lo Regent la Real Cancilleria de la dita Ciutat y Regne no puixa reseruarse causes algunes ciuils ni criminals, sots decret de nullitat de actes; sino q̃ les haja de cometre als Doctors de la Real Audiencia; ni despachar comisions, que no sia per Cancelleria,

ria, y precehint euocacio y comissio; ni encara tenir assignacions ni audiencia verbal, ni trast en les presons, com ho dispon lo fur 17. de les Corts del any 1585. y priuilegi 28. del Rey don Alfonso III. in corpore priuilegiorum fol. 189. Y en lo c. 9. dels contrafurs de les Corts del any 1604. fol. 3. se dona per contrafur tot lo fet en contrari per dit Regent, y es manaren reuocar qualsseuol comissions y mãdatos fets contra dits furs: y no obstãt aço, lo dit Regẽt la Real Cancelleria se apropria causes, despacha comissions y mãdatos fermats de la sua ma, sens precehir comissio y euocacio, alterant lo modo q̃ la Real Audiẽcia deu tenir en les causes ciuils y criminals, contẽgut en lo fur 7. de les dites Corts del any 1585. Supliquen perço mane V. M. cancellar qualsseuol mãdatos, comissions, y prouisions prædicto modo fetes per lo dit Regent, y q̃ aquell no puga tenir trast en les presons, y q̃ sien lacerats, y lineats dels registres los dits mandatos, comissions, y prouisiõs fetes cõtra dits furs y priuilegis, perque no prejudiquen al dit Regne, y que de cetero se abstinga lo dit Regẽt de fer dites coses, y de tenir dit trast, y que guarde y execute dits furs y priuilegis a la lletra. *Plau a sa Mag. se guarden dits furs, lleuats tots abusos; y mana al Regent la Cancelleria quels guarde y execute a la lletra; y reuoca qualsseuol comissions y mandatos fets contra dits furs.*

Corts generals les procurara tenir sa Magestat fent al Regne la merce que permetran los negocis de la vniuersal Monarchia.

CAP. IX.

ITem Senyor per lo fur 115. de curia, & baiulo està ordenat, que quant lo Senyor Rey es nouament successor en lo Regne de Valencia, dega dins vn mes primer vinent personalment celebrar Corts en la ciutat de Valencia, y jurar que tindra, obseruara, y fara tenir y obseruar los furs, priuilegis, vsos, y bõs costums de dita Ciutat y Regne. Y en los furs 116. y 117. del mateix titol dispon, que los Senyors Reys tinguen obligacio de celebrar Corts generals en la ciutat de Valencia, o en altre lloch del dit Regne als habitants en aquell; y que tinguen obligacio de jurarho en lo començament de llur regiment, y que si dites coses no serà fetes ab acabament, no puixen fer, o demanar subsidi, do, o ajuda al dit Regne, o algun braç de aquell, o singulars dels dits braços en general ne especial: y que si es demanara, puga ser denegada per los dits braços, è singulars de aquells, sens encorriment de alguna pena, per gran necessitat que se oferis. Y en lo fur 118. de dites Corts se estatueix, que algu no puga tenir, o celebrar Corts generals, o parlament en dit Regne, sino que les haja de tenir y celebrar lo dit Senyor Rey personalment; o en cas de necessitat vrgent de la sua persona, les haja de tenir lo fill primogenit, y no altra persona alguna. Y en lo fur 119. de les mateixes Corts se dispon, que les dites Corts generals, o parlament general no puixa tenir, o celebrar algu per lo dit Senyor Rey, o sos successors en lo dit Regne, sino personalment, o en cas de necessitat de la sua persona, o de son primogenit, reuocant y anullant tots y qualsseuol actes de conuocacions, è enantaments fets contra les dites foridiques disposicions, y contrauenint a dites disposicions forals, (parlant ab la deguda reuerencia) V. Magestat no ha prestat lo jurament dins lo dit mes que ha començat a regnar, ni ha tengut, ni celebrat dites Corts en la ciutat de Valencia, o llochs del dit Regne, ans be ha conuocat a les Corts generals que al present se celebren als Regnicols dels tres Braços dels dits Estaments, Eclesiastich, Militar, y Real, y singulars de aquell a la present vila de Monço, del Regne de Arago, ab tanta pressa, y temps tan llimitat, que era dificultos y casi impossible poder acudir peral dia prefingit y senyalat, ab la preuencio necessaria, y deixar acomodades les coses domestiques; y encara peral dia senyalat en la conuocacio de dites Corts, que son de quinze de Ianer del present any de mil siscents vint y sis, no si trobà V. Magestat en dita Vila, y se han fet diuerses porrogacions per los Regents y Consellers de V. Magestat en lo Supremo Consell de Arago, ab comissions que digueren tenir de V. Magestat: y en la sua absencia y despres de prestat lo jurament per V. Magestat se han proseguit dites Corts sens la sua assistencia personal, fent diuerses porrogacions; y encara sen es anat V. Magestat a la ciutat de Barcelona, en la sequela de dites Corts generals: tot lo qual te encontre en dites disposicions forals. Supliquen perço ab la humil y subjecte reuerencia deguda, que per la sua Real clemencia sia manat prouehir, que se obseruen los dits furs a la lletra, sens interpretacio alguna; y que en tot cas de tenir Corts generals als dits Regnicols haja de ser personalment en lo dit Regne de Valencia, y no fora de aquell; y en cas de necessitat, per llur llegitim primogenit, y no de altra manera, reuocant y cassant qualsseuol actes fets en cõtrari. *Sa Magestat en les ocasions ques oferiran de cõuocacions de Corts procurarà fer al Regne la merce que podra en lo que se li suplica, conforme ho permetran los negocis de la vniuersal Monarchia.*

Plet pendent entre don Iaume Aguilo y Perpinya, y la Diputacio, ques determine administrant justicia.

CAP. X.

ITem en la visita de la Diputacio se mogue plet contra Ambros de Gradi com a Diputat que fonch de la Diputacio, y es seu vna intima tásolamẽt a don Iaume Aguilo y Perpinya son subdelegat, y tot lo demes proces fins a sentencia ab lo dit Gradi a soles; en la qual fonch condemnat en restituyr certes quantitats, y se li ha fet manament al dit don Iaume que obtempere dita sentẽcia, de la qual ne digue nullitats, per no hauerse donat ab citacio del dit don Iaume, per la qual raho preten es nulle, y que nos pot executar contra aquell, segons lo dispost en lo fur 7. tit. de execucio de sentencies, fol. 166. y despres se li ha intimat tot lo dit proces y sentencia al dit dõ Iaume, y se li ha trames la Cort sens volerli admetre les excepcions, y apellacio que te allegada, è interposada contra lo dispost en lo fur 2. tit. de priuil. del Fisch fol. 174. y lo fur 67. de les Corts del any 1585. disponent que abans de sentencia donada ab la part no sien presos los bens dels inculpats. Perço supliquen a V. Mageftat, que per obseruacio dels dits furs sia manat prouehir que lo dit Visitador no execute dita sentencia cõtra lo dit don Iaume, ni se li traguen penyores de la casa de aquell, fins tant sia ohit, y se li fulmine proces, y se li done sentencia ab injunccio y citacio de aquell. *Plau a sa Mageftat que per quant hi ha litis pendencia sobre lo ques suplica en aquest capitol, se faça y administre justicia.*

Furs disponents sobre lo coneximent que los Barons tenen en causes de armes, y altres mẽcionats en lo present capitol, sien guardats, y que es faça justicia en la causa de suplicacio interposada per lo Duch de Sogorb de les prouisions fetes sobre lo recors de Frãces Hemo.

CAP. XI.

ITem per lo fur cent cinquanta de les Corts del any mil siscents y quatre fol. 33. los Barons que tenen tota jurisdiccio alta y baixa, mer y mixt imperi, poden coneixer de totes y qualsseuol causes ciuils y criminals, y de qualsseuol delictes, exceptats los expressos en dit fur, no sols inter súos, sino tambe de qualsseuol estrangers delinquents, o en altra manera for sortints en les dites Baronies, o Viles, encara que sien vassalls de V. Mageftat. Y per lo fur cent cinquanta y quatre de les mateixes Corts los dits Barons poden conexer de totes les causes de armes prohibides en dites Baronies y termens de aquelles, exceptat dels vassalls de senyors de llochs que tenen la jurisdiccio Alfonsina, situats dins los termens generals dels dits Barons, ni de persones Militars, y que gozen de priuilegi Militar: y essent estat pres y capturat Frances Hemo de la vila de Nules ab vn pedrenyal parat sens poluora en lo fogò en la vall de Vxò en lo lloch de Benifaça, en lo qual te tota jurisdiccio alta y baixa, mer y mixt Imperi lo Duch de Sogorb, per lo Alguazil del dit lloch y terme, recorregue lo dit Hemo a la Real Audiencia criminal de Valencia, la qual no sols se euocà dita causa, sino que manà al procurador y Batle de la dita vall restituyr encontinent al dit Hemo la dita escopeta, y cancellar lo dit acte de obligacio y fermança que tenia prestada, contra lo dispost en lo fur 26. tit. de curia, & baiulo fol. 12. en lo fur segon tit. super facto vassallorum in extrauag. fol. 59. y lo fur trenta y quatre de les Corts del any mil cinchcẽts huytanta y cinch fol. 6. en lo qual se dispon, que no se admeten semblants recorsos a la Real Audiencia, ni a altres parts, sino en cas de euident opressio, la qual noy ha hagut en lo occorrent cas. Y en lo fur cent cinquanta y dos de les Corts del any mil siscẽts y quatre, se estatueix, que dites causes dehuen ser restituydes als Barons, o Iutges de aquells, sens condicio ni modificacio alguna, lo que se ha de estendre al dit Hemo, per poder com poden conexer de aquell los oficials del dit Duch de Sogorb, segons los dits furs 150. y 154. de les dites Corts del any mil siscents y quatre. Y no sols se feren dits contrafurs, sino encara fonch manat per dita Real Audiencia, y Oydor de dita causa de recors, que los dits oficials del dit Duch posassen en poder del escriua de la Real Audiencia les informacions que contra dit Hemo hi hauia rebudes, contra lo dispost en lo fur 34. de les Corts del any mil cinchcents huytãta y cinch, en lo qual se prohibix lo poder demanar los originals de dites informacions, y que sols se haja de donar copia autentica de aquelles, y dels processos fets y actitats dauant los oficials dels dits Barons. Y hauentse suplicat y recorregut de dites prouisions per part del dit Duch, li son estades denegades les dites suplicacions y recorsos contra furs del Regne. Supliquen perço a V. Mageftat sien reparats tots los dits contrafurs, y que sia restituyda dita causa y pres, al dit Baro, pera que puga conexer del delicte que dit Hemo ha perpetrat, y que sien lacerats y lineats los dits manaments y prouisions de la Real Audiencia, y Auditor de dita causa del registre de aquella, y de qualseuol part ahon se trobaran continuats, com a fets contra furs, pera que

tractu

tractu temporis no puguen noure al present Regne, y singulars de aquell. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents: y per quant en lo cas contengut en lo present capitol se ha pretes per la part quey hauia manifesta opressio, y a mes de aço lo procurador del Duch de Sogorb ha suplicat de les prouisions fetes per la Real Audiencia, y aixi hi ha litis pendencia, perço sa Magestat mana ques faça justicia.*

Furs disponents sobre les presons dels cauallers, y altres persones, y sobre lo temps dins lo qual se ha de fer carrech als que estan en elles, sien guardats, reuocant lo que se haja fet contra aquells.

CAP. XII.

Item en lo any 1618. foren posats presos en les presons Reals de la ciutat de Valencia don Iordi de Castellui Compte de Carlet, y don Iacinto de Castellui llur fill, Compte que ara es de Carlet, de orde del Lloctinent general, y estigueren en les torres de Serrans per temps de vn mes, sens james hauerlos fet carrech, ni tenir de que ferlo, contra lo dispost en lo fur 19. tit. de criminibus. fol. 195. per lo qual se deu fer carrech al pres dins dos dies; y lo fur vnich tit. que si algun singular, in extrauagant. fol. 59. en lo qual se dispon, que si algun singular del Braç Militar, o altres braços sera pres per crim que haja comes, haja de ser denunciat dins deu dies, contadors del dia auant que sera pres, passats los quals sino sera denunciat, sia delliure de les dites presons: en la qual preso sels causà als dits Comptes molt gran nota en ses persones, y molts grans gastos, despeses, y danys. Y en lo any mil sißcents vint y cinch fonch portat pres a dites presons Reals lo dit Compte don Iacinto, sens dexarli parlar a persona alguna. Supliquen perço que en execucio de dits furs y priuilegis sien reuocats y anullats tots los dits mandatos, o prouisions circa præmissa fets y fetes, y lacerats, y lacerades, pera que en ningun temps se puguen traure en consequencia contra lo dit Regne y persones particulars de aquell, manant V. Magestat per sa innata benignitat, que de aci auant nos facen semblants procehiments en contrauencio dels dits furs y priuilegis, y que si es faran sien nulles, y donats per tals, com a fets contra dits furs. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents, lleuats tots abusos, reuocant qualseuol cosa feta contra aquells.*

Lo mateix que en lo precedent capitol.

CAP. XIII.

Item per les rahons deduhides en lo precedet capitol se mostra tambe hauerse contrauengut a dites disposicions forals en la preso y captura que lo Marques de Caracena Virrey y Capita General del dit Regne feu fer en les persones de don Bernardo Carroz, don Francisco Carroz de Vilaragut, don Diego Pallàs, don Guillem Lopez, don Francisco Catalan y Lopez, don Francisco Margarit, y don Blay Vilarrasa, als quals detingue presos molts dies en la torre dels Serrans, sens hauerlos fet carrech ni denunciat, y despres los tragueren arrestats a ses cases, y de alli foren desterrats a diferents parts del Regne, que dites presons, arrest, y desterros duraren onze mesos, poch mes, o menys. Supliquen perço que tots los dits procehiments, mandatos, y prouisions circa prædicta fetes y executades, sien lacerats y anullats, lacerades y anullades, pera que en ningun temps se puguen traure en consequencia contra lo dit Regne ni singulars de aquell: seruintse tambe V. Magestat per sa innata Christiandat y clemencia, que de cetero nos facen semblants manamēts y prouisions en contrauencio de dits furs y priuilegis. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

Lo mateix que en los dos precedents capitols.

CAP. XIIII.

Item de lo sobredit resulta hauerse contrauengut a les dites disposicions forals, en quāt en lo mes de Abril del any mil sißcents vint y dos, lo Algutzil Pedro de la Torre feu manament en la vila de Alzira a Benet Roca generos, que a pena de tres milia lliures se presentàs dauant del Doctor del Real Consell criminal don Cosme Fenollet, lo qual sens ferli carrech algu li feu manament que a pena de cinch milia lliures dins tres dias se presētàs en la vila de Morella dauāt lo justicia de aquella, y que de alli no hixques sens altre orde; y que fes rebre acte de la dita presentacio, y el remetes al dit Auditor: y replicant dit Roca, que li fes carrech, respōgue dit Auditor, que no tenia altre orde, y q̄ obehis y anas a dita vila de Morella, ahon encontinent se presentà per la deguda obediencia als ministres de V. Magestat, y per no encorrer en dites penes hi estigue detengut quatre mesos, en gran dany de sa reputacio y hazienda, per ser en ocasio de les collites de seda, y pa, y extraordinaris gastos que feu estant fora de sa casa. Y de la dita vila de Morella manà lo dit Auditor que lo dit Roca baixas a la vila de Moruiedre, ahon

ahon estigue dos mesos, y de alli se li manà baixas a la ciutat de Valencia, ahon lo detingue fins lo primer de Març del any seguent, y al cap de tan varies y extraordinaries presons, treballs, gastos, y desatents, se li donà llicencia pera tornar a sa casa a la vila de Alzira, sens hauerli fet carrech, ni rebut informacions per tot lo dit temps ab injuncio del dit Roca. Y la mateixa persecucio se ha fet en los Escorces, y altres Cauallers de la ciutat de Alacant, y de la de Oriola, y de altres viles y llochs de dita Ciutat y Regne, als quals despres de hauerlos tret de ses cases, y fet anar a diuerses parts del dit Regne, los han tengut molts mesos sens hauerlos fet carrech algu. Perço supliquen a V. Magestat, que tots los dits mandatos, prouisions, y altres qualsseuol actes sien reuocats, lacerats, y anullats, y qualsseuol processos, y parts ahon estiguen continuats, com a fets contra furs y priuilegis del dit Regne, pera que nos puguen traure en consequencia contra aquell, y singulars de aquell: manant que de aci auant se abstinguen los dits Lloctinent general, Auditors de la Real Audiencia, y demes Iutges, y Oficials de fer semblants mandatos, prouisions, y procehiments, sots decret de nullitat de actes, per la innata clemencia de V. Magestat, per ser contra dits furs y priuilegis. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs y priuilegis sobre aço disponents, lleuats tots abusos.*

Procehiments com lo que es feu en la persona de Lleonardo Beneyto generos, nos facen de aci auant, ni puguen ser trets en consequencia.

CAP. XV.

ITem per les mateixes rahons se ha contrauengut als dits furs y priuilegis, y causat grauissim perjuhi a la Noblea de Valencia ab los procehimēts que es feren a la persona de Lleonardo Beneyto generos en vint y huyt de Març 1616. lo qual sense ser condemnat, ni hauerseli fet carrech, fonch tret a les onze hores ans de mig jorn de les presons Reals, y torre del portal de Serrans de Valencia, y portat a cauall ab vna caualcadura de albarda, y ab cadena, grillons, y esposes, y ab çaraguells de llens molt indecent y afrentosament, y portantlo ab molt gran ignominia per los carrers, y llochs publichs de Serrans, Cauallers, Bolseria, Mercat, y carrer de S. Vicent, per la major part dels quals se acostuma a fer la volta als que patixen ignominiosament per justicia, portant lo cabestre del roci los verguetes, seguint al Doctor Gil de la Real Audiencia que anaua ab vn coche, fins traurel de dita Ciutat, en perjuhi de les immunitats y priuilegis, honres, y exemcions concedides y otorgades als Militars per los Serenissims Reys, de les quals tots temps han gozat aquells: que quant haguera comes algū crim, deuia ser punit en lo lloch ahon lo hauia fet, y no en altre, com se dispon en lo fur vint y huyt, versiculo, E que nos, o nostre primer engendrat, tit. de curia & baiulo, fol. 12. Perço supliquen a V. Magestat per sa Real clemencia, y per conseruacio de la Noblea de Valencia, sien manats cancellar, linear, y anullar tots los dits manaments, prouisions, y procehiments en los registres, y qualsseuol part hon estiguen continuats, com a nulles y fets contra furs del dit Regne, y que de aci auāt los dits Lloctinents generals, Auditors de la Real Audiencia, y demes Iutges, y Oficials se abstinguen de fer semblants procehiments, y attentats, sots decret de nullitat de actes. *Plau a sa Magestat, y que de aci auant nos puguen fer ni facen semblants enantaments, ni puguen ser trets en consequencia.*

Carrech als presos sia fet segons furs.

CAP. XVI.

ITem de la mateixa manera se contrauingue als dits furs y priuilegis en les presons de don Pedro Roca, don Baltazar Vidal de Blanes, don Vicent Pardo de la Casta, don Llorens Zaydia Surbano, don Phélip Boyl de la Escala senyor de la Baronia de Manisses, don Alonso Vilaragut senyor de la Baronia de Olocau, don Miquel de Rebolledo senyor de la Baronia de Andilla, don Ioan de Moncada, y don Guillem de Castro, los quals estigueren presos per molt temps en dites presons de les torres dels Serrans de Valencia, sens hauersels fet carrech algu en lo temps per dits furs estatuhit, ni hauer resultat delicte contra aquells. Perço supliquen sia del Real seruey de V. Magestat que es lineen, cancellen, y anullen tots los mandatos, prouisions, y enantaments fets en dites captures, y contrals sobredits, dels processos y actes ahon estaran continuats, perque no puga parar perjuhi al dit Regne, y singulars de aquell, y que sots decret de nullitat de actes no es facen semblants procehiments ni captures, sino es hauēthi suficiēt proua de testimonis, y tal q̄ resulte delicte pera poder posar presos a les persones de semblāt calitat. *Plau a sa Mag. ques guardē los furs sobre aço disponēts.*

Armes no prohibides, o perdudes per pragmatiques, y crides Reals, no puguen ser lleuades, sino en ocasio de

de brega, y les ques lleuaran sien tramefes a la cambra del justicia.

CAP. XVII.

Item per lo fur cent y dihuyt, tit. de jurisdict. omn. iudic. y lo fur 8. y 9. tit. de criminibus, està dispost que los Alguazils no lleuen, prenguen, o puixen pendre, o lleuar, o fer lleuar armes algunes a persones de qualseuol lley, o condicio sien, sino es en brega, o en aplech fet, o apareellat a brega, y en qualseuol de dits casos tots temps les armes que lleuē, prenen, o fan lleuar, son tēguts trametreles al Iusticia de Valencia, o als demes Iusticies de les Ciutats, Viles, o llochs del dit Regne hon seran estades lleuades les tals armes. E contrauenint a dites disposicions forals los dits Alguazils, o altres oficials reals prenen y lleuen, y fan pendre, y lleuar dites armes fora de dits casos, y ni les vnes armes ni les altres les trameten als dits Iusticies. E com tots abusos fets cōtra furs deguē ser primer tolts y lleuats: Perço parlant ab lo acatament degut, y salua la Real clemēcia de V.M. Suplica sia manat que se obseruen a la lletra dits furs, y que los dits Alguazils, y qualsseuol oficials, axi de la Real Audiencia, com qualsseuol altres, no puixen pendre dites armes sino en dits casos, ni puguen tenir cābra en ses cases, ni en altres parts de les dites armes, sino que encontinēt les hajen de trametre als dits Iusticies, y a la cambra de aquells, y no en altra part, aixi espases, broquers, com qualsseuol altres armes prohibides per pragmatiques, sots la pena a V. Magestat ben vista. *Plau a sa Magestat exceptades les armes que seran perdudes per Reals crides, o pragmatiques.*

Captures, carrechs, y condemnacions de presos se facen conforme furs. CAP. XVIII.

Item per quant de ordinari los Auditors de la Real Audiencia, y Iutges inferiors de dita ciutat y Regne contrauenen a lo dispost en lo fur 19. tit. de criminibus, y lo fur vnich tit. que si algun singular, in extrauagāt. fol. 59. y lo fur 77. de les Corts del any 1585. per los quals se dispon, que ningu puga estar pres sino es fentseli carrech, y denunciantlo dins deu dies respectiuament contadors desdel dia que sera posat pres, y que no puga estar pres sino en les presons comunes de la Ciutat, Vila, o lloch de hon haura comes lo crim, o delicte, vt in foro 24. & 25. cum sequentibus, tit. de sagionibus; y lo priuilegi del Senyor Rey en Iaume fol. 41. y lo fur 69. de les Corts del any 1585. y que no puga ser punit ni castigat sino es precehint proces y sentēcia, vt in priuilegio primo del Senyor Rey don Fernando Segon, y en tots los dits casos se contraue moltes vegades. Perço suppliquē, que los dits furs, y priuilegis sien obseruats a la lletra, reuocāt qualsseuol mandatos, o prouisions en contrari fets, per ser contra dits furs y priuilegis, manant q̄ directa, ni indirectament no sien los presos detenguts en dites presons a instācia de part, o del procurador fiscal de V.M. sino es denunciantlos dins deu dies, contadors despres de posats en les presons, passats los quals hajē de ser trets de aquelles tantes quantes vegades seran presos, donada caucio, si al Iutge pareixera: y que no puguen ser punits ni condēnats sino es precehint proces y sentencia, ni tramesos a altres presons, o llochs ahon no hauran delinquit, sino detenguts en les presons comunes de hon se haura comes lo crim, o delicte, perque desta manera tinguen fermetat los furs del dit Regne. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

Embaxades del Regne se facen guardant lo fur 58. de les Corts del any 1585. CAP. XIX.

Item en lo fur 58. de les Corts del any 1585. està donada forma en les embaxades q̄ se han fet y degūt fer pera V. M. en coses respectants a la vtilitat y benefici vniuersal del dit Regne, y que no poguessen ser impedides ni empachades per los dits Lloctinents generals ni altres oficials, per grans y prehéminents que sien; y los dits Lloctinents generals, y demes oficials de la Real Audiēcia per extraordinaris camins han impedit, è impedixen les embaxades per los Elets dels dits tres estaments delliberades, conforme les disposiciōs forals del dit Regne. E com als subdits y vassalls, y particularment als dits tres braços del dit Regne sia permes acudir a V. M. quant pretendran algun agraui, o contrafur, y representar lo que pretenen, pera que per V.M. sia remediat. Perço ab la humil reuerencia que dehuen supliquen sien reuocats, lacerats, y lineats originalment de sos registres diuersos mādatos fets per los Lloctinents generals, y demes oficials Reals, contra la facultat y llibertat q̄ per dits furs tenen de delliberar, y executar dites embaxades, o misatgeries, peraque no puguen causar perjuhi al dit Regne, manant q̄ hauentse obseruat la forma del dit fur 58. en dites embaxades, directa ne indirectament puguen ser impedides per lo dit Lloctinent general y demes oficials Reals, no hauentse remediat lo inconueniēt dins los deu dies, contenguts en dit fur. *Plau a sa Magestat se guarde lo fur 58. de les Corts del any 1585*

Sa Mageſtat prouehira lo que mes conuindra ſobre la delacio dels arcabuços, y pedrenyals, y medida de aquells. CAP. XX.

ITem en lo fur ſexāta y huit de les Corts del any 1585. fonch ordenat per lo Senyor Rey don Phelip Segon de alta recordacio, que donaria conuenient orde ſobre que les pragmatiques Reals de la veda, y prohibicio dels arcabuços, pedrenyals, no comprenguen ſino los menors de tres palms. Y deſpres del dit fur ab pragmatiques Reals ſe han prohibit generalmēt ab penes extraordinaries molt riguroſes, volent que aquelles no puguen ſer remeſes, ni perdonades per Barons del dit Regne, lo que es eſtat hauer armat als bandolers y malfatans, y deſarmat a les perſones quietes y pacifiques que van per los camins ſens dites armes: de lo qual han reſultat molts robos, llatrocinis, y morts violentes, cauſades per robar a dites perſones quietes: y encara q̄ lo rigor de les penes de dites Reals pragmatiques ſe ha mitigat ab les Reals cartes de V. Mageſtat; pero ſon ocaſio de que cada dia hajen de tenir diferencies, y patir preſons los que porten dits pedrenyals, y eſcopetes majors de tres palms. Supliquen perço a V. Mageſtat, que mitigant lo rigor de dites penes, ſia prouehit, que qualſeuol perſona honrada y abonada puga portar qualsſeuol eſcopetes, y pedrenyals de tres palms en amunt per los camins Reals, y per los camps, y paſſant de cami per les Ciutats, Viles, y llochs, encara que eſtiguen dites eſcopetes parades, ceuades, y ab pedra. Y que axi mateix les dites perſones que no van cami puguen portar dites eſcopetes parades, y entrar ab aquelles, encara que eſtiguen parades, com no eſtiguen ceuades, o ab pedra, no obſtant les prohibicions de que de les Creus de Valencia, fins a entrar en aquella no les puguen portar ceuades, ni parades, perque lo mateix inconuenient, y perill tenen dites perſones hōrades de anar de les dites Creus a la dita Ciutat, y encara majors, per les alqueries, caſes, y arbres quey ha, ahon ſe poden amagar los bandolers, y malfatans, que anant cami deſde les dites Creus en auant. Y que los dits Barons q̄ proprio iure tenen la juriſdiccio del mer, y mixt imperi, puguen perdonar dites penes, declarant per contrafur tot lo fet, o prouehit en contrari. *Que ſa Mageſtat prouehira ſobre lo contengut en lo preſent capitol, lo que mes conuindra pera la bona adminiſtracio de la juſticia.*

Cauſes del Conſolat ſe porten, ſegons lo diſpoſt en los furs 17. y 18. de clamo non mutan. dexant arbitre al Iutge, ſobre lo que conuindra redigir en eſcrits a demes dels teſtimonis, y ſentencia. CAP. XXI.

ITem per los furs 17. y 18. tit. de clamo non mutando fol. 33. eſtà diſpoſt que les cauſes del Conſolat de Valencia deguē eſſer tractades de paraula, è ſumariament, è q̄ ſols ſien redigits en eſcrits los teſtimonis de les ſentencies q̄ es donaran en la Cort del dit Cōſolat, y que en aquella no puixen entreuenir Procuradors, Notaris, ne Cauſidichs, ſino ſols los principals; è que lo contrafaent encorrega en pena de vint y cinch lliures, è priuacio de ofici; y contrauenint a dites diſpoſicions forals, ſe porten dites cauſes per eſcrits, admetēt Procuradors, Notaris, y Cauſidichs, entretenint dites cauſes en primera, com en ſegona inſtancia, en gran diſpendi dels litigans, y de la breuetat que requereixen ſemblants cauſes. Supliquen perço a V. M. ſia de ſon Real ſeruey, que ſe obſeruen, y guardē los dits furs a la lletra, y ſe executen dites penes contra los que contrauindran adaquelles, declarant per contrafur tot lo fet en contrari. *Plau a ſa Mageſtat ques guarden los furs 17. y 18. de clamo non mutando, deixant arbitre al Iutge, ſobre lo que conuindra redigir en eſcrits, a demes dels teſtimonis, y ſentencia.*

Tercer poſſehidor no pot ſer impetit, no feta diſcuſſio, ſino es en execucions cōtra detenidors de eſpectals obligacions, en virtut de carregaments de cenſals. Y en lo Regne nos puga intentar lo interdicte Saluia.

CAP. XXII.

ITem per lo fur quinze tit. de actionibus, & obligationibus fol. 96. eſtà diſpoſt que lo acrehedor paſſe primerament, è faça demanda contra el deutor, ans que contra la fermança, è ſi dels dos no podra cobrar, que puga demanar a aquells qui poſſeheixen los bens del deutor, o de la fermança, y ab eſta conformitat ſe ha obſeruat en dita Ciutat y Regne de Valencia, fins que de poch temps a eſta part ſe ha procurat introduhir lo interdicte Saluia, per lo qual ſe intēten les accions contra lo tercer detenidor, y poſſehidor de la coſa que fonch del deutor, ab juhi ſummari, ſens paſſar primer per los bens del dit deutor, y ſes fermances: de lo que reſulta molt gran dany, è inquietut a la Republica, y ſobredites pretenſions hi ha hagut ſentencies Reals encōtrades; y entre altres entre Llorens Bou de Penarroja Generos de vna, y dō Ramon Pallàs, y dona Geronyma de Caſtellui coniuges de altra, en la qual cauſa en la vna Sala ſe declarà per contrafur lo intentar dit interdicte; y en la altra que no era contrafur. Perço ſupliquen que puix les paraules

raules del dit fur se han de entendre a la lletra segós lo dispost en lo fur 4. tit. Comecen les costùs fol.2.per les quals consta que no es pot passar contra tercer possehidor, que primer no es passe contral principal, y ses fermances: que perço sia donat per contrafur lo dit juhi del interdicte Saluia, y que no es puga passar côtra tercer possehidor, sino es feta discusio contrals deutors, y ses fermances, exceptades les causes de execucions côtra detenidors de especials obligaciós, en virtut de carregamẽts de cẽsal, manãt q̃ en lo dit Regne no es puga intentar lo dit interdicte Saluia. *Plau á sa Mag.*

En lo numero dels Alguazils, y nominacions de côjunts, y Comissaris, se guarden los furs.

CAP. XXIII.

Item per lo fur 16. deles Corts del any 1585. està dispost, que en la Real Audiencia, noy puga hauer mes de dotze Alguazils extraordinaris, que siẽ persones honrades, y abonades, è naturals del Regne de Valencia; è que no es puga aumentar lo numero, ni nomenar Alguazils extraordinaris, que no serà naturals del Regne. E si per via directa, ne indirecta ne seran creats, y nomenats mes de dotze, semblants nominacions sien nulles, y de ningun efecte, y que los axi nomenats no sien respectats, ni tenguts per Alguazils, è que nos puguen fer comissions a persones algunes, pera exir fora la ciutat de Valencia, vltra dels Alguazils ordinaris, y extraordinaris: y per hauerse contrauengut, se demanà per contrafur en les Corts del any 1604. en lo cap.5.fol.2. dels côtrafurs, per auerhi molts ministres de la Real Audiencia, que portauen insignia, y bastò de Alguazils, ab titol de Comissaris, côjunts, o subdelegats. Y fonch prouehit per execucio dels dits furs, que fossen lleuats encontinent dits bastons, è insignies als dits Alguazils, Comissaris, o conjunts supernumeraris, y que aquells restituhissen, y entregassen qualsseuol comissions, o priuilegis, que tinguessen de ses nominacions, o conjúcions, les quals sien cancellades, y lacerades com a fetes contra dits furs, com a supernumeraris, manantli que dites creacions, y nominacions en ningun temps se poguessen traure en consequẽcia contra lo dit Regne, ni en derogacio de dits furs: tot lo qual no es estat poderos pera extinguir, y remediar lo dit dany, perque despres de dites Corts, foren nomenats altres supernumeraris, obligant als tres braços del Regne, que ab grans dispendis, y gastos haguessen de enuiar diuerses embaxades al Senyor Rey don Phelip, pare de V. M. de alta recordacio, pera que fos reduhit lo numero supernumerari de dits Alguazils extraordinaris, al que està estatuhit, y dispost per dits furs, y ab les calitats, y condicions en aquells contengudes. Y sa Magestat declarantho per contrafur, foren reduhits Alguazils al numero foral, lleuant los Comissaris, y conjunts, y ab tot efecte se posa en execucio, encara q̃ ab molt extraordinari gasto de les pecunies de la Generalitat; y no obstant lo sobredit, poch a poch los han anat tornant ab lo mateix, o major numero, donant ocasio a majors gastos de la Generalitat. Supliquen perço que les dites nominacions, y elecciós, axi de Comissaris, com de conjunts, y Alguazils supernumeraris siẽ donades per contrafurs, y que aquelles sien lacerades, cãcellades, y anullades, com si fetes no fossen, per ser directament contra dits furs; y que los tals supernumeraris no sien respectats, ni tenguts per Alguazils, ni es puguen fer semblants nominacions, encara que sien ab priuilegis Reals. *Plau a sa Magestat se guarden los furs sobre aço disponents.*

Lo fur 78. de iurisd. omn. iudic. sia guardat, lleuats tots abusos.

CAP. XXIIII.

Item per les rahons deduhides, y referides enlos capitols antecedés se mostra esser en manifesta côtrauencio del dit fur 78. de iurisdict. omnium iudic. lo que atenten fer, y fan los justicies de la ciutat de Xatiua, en los llochs de senyors particulars, ab alfonsina jurisdiccio, y en sos territoris, situats dins los termens de la dita Ciutat, que son lo lloch de la Graja, de don Luys Ferrer de Cardona, lo lloch de Llansol de don Phelip Milà, lo de Nouelle de don Tomas Tallada, los de Llanera, Carbonell, y Cayrent, de don Alonso Vilaragut, los del Genoues, y del Fenollet, de don Diego Fenollet, y lo del Valles, que es de don Bernat Sans, y lo de Sorio, que es de dó Geroni Sans de la Llosa, y altres; perque lo Iusticia ciuil de dita ciutat de Xatiua se vol entremetre enles causes ciuils dels dits llochs, y lo Iusticia criminal en los casos criminals, que no enclohuẽ pena de mort natural, o ciuil, ni mutilacio de membres: y encara atenten escriure preceptiuament, y no requerint, com se ha, y deu fer: y tambe lo Mustaçaf de dita Ciutat vol donar pes, y mesura en dits llochs, y sos territoris, y executar penes al modo dels establiments de dita Ciutat. Tot lo qual es directament contra lo dit fur de la jurisdictio alfonsina. Supliquen perço dits suplicants a V. M. sia seruit manar a la dita Ciutat, y oficials de aquella obseruen, y guarden a la lletra lo dit fur del Senyor Rey don Alfonso, ab los remeys pretoris a V.M. ben vists, declarant per nulles

les totes, è qualsseuol coses per dits oficials en cõtrari fetes, y que si de aquelles ne haurá memoria, o memories, siẽ lacerades, y lineades dels registres hon se trobaran continuades, pera que no puixen esser tretes en consequencia contra lo dit Regne, y furs de aquell. *Plau a sa Magestat ques guarde dit fur 78. lleuats tots abusos.*

Manaments de què es presenten en Valencia, nos facen als oficials de les Ciutats, viles, y llochs del Regne; si no es segons furs, y priuilegis, lleuats tots abusos.

CAP. XXV.

ITem lo Llochtinẽt, y Capita General, y Real Audiencia de Valencia, ab poca ocasio manen als Iusticies, Iurats, y particulars deles Ciutats, viles, y llochs del dit Regne, que es presenten en Valencia, y els detenen molts dies, causant extraordinaris gastos adaquells, y a les Ciutats, viles, y llochs, y les mes vegades los fan tornar sens ferlos carrech: y en particular de la vila de Carcaxent se presentaren, de manamẽt del dit Llochtinent general y Real Audiencia, Agosti Colomina, Ioan Talens, Lluch Garriguez, y altres parents y amichs; y de altra part Ioseph Albelda, Ioachim Albelda, parents y amichs: y lo que es mes fort, que resten sens gouern ni administracio dites Ciutats, y Viles. Y lo mateix ha succehit pochs mesos ha a la vila de Vilafames, de la qual ni ha molts presentats en la dita Ciutat, de orde y manament de la dita Real Audiencia. Tot lo qual es contrari als dits furs y priuilegis, per ser vn modo de preso, y per ferlos anar, y tenir detenguda dita gent en dita ciutat de Valencia, y fora de les sues Ciutats, è Viles, sens ferlos carrech. Supliquen perço que tot lo sobredit sia donat per contrafur, manant que de cetero se abstinguen lo dit Llochtinent general, y Real Audiencia de fer semblants manaments, y que aquells se lineen y cancellen, perque no causen perjuhi al dit Regne y singulars de aquell. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs y priuilegis sobre aço disponents, lleuats tots abusos.*

Sal sia venuda al preu que dispon lo fur 114. de les Corts del any 1604. lo qual se guarde, lleuats tots abusos.

CAP. XXVI.

ITem per lo fur 114. de les Corts del any 1604. fol. 23. y altres furs en aquell expressats, se dona la forma que se ha de obseruar pera que les nou gabelles de la sal sien bastantment prouehides de sal grossa, y menuda, volent y disponent que en la gabella de Valencia hi haja de hauer dita sal en abundãcia en les salines prop del portal de Valldigna, y tenda del cami de Moruedre, y en totes les demes gabelles del Regne, la qual hajen de vendre al preu y for de huyt sous lo cafis, sots pena de cinquanta lliures per cascuna vegada que los gabellots se trobaran sens dita prouisio, o en altra manera se contrauindra a dites coses: lo que no sols no se obserua y guarda, sino q̃ ans be venen la dita sal a preus excessius; y encara ques demana lo remey y execucio del dit fur als tribunals de la ciutat y Regne de Valencia, james se ha pogut obtenirse execucio de les penes del dit fur. Supliquen perço que dita inobseruancia sia donada per contrafur, y manat que en tot y per tot se pose en execucio, y que rigurosament sien executades les dites penes contra los que contrauindran adaquell, lineant, y cancellant qualsseuol actes que se hajen fet en contrari. *Plau a sa Magestat ques guarde lo fur 114. de les Corts del any 1604. lleuats tots abusos.*

Ques guarden los furs y priuilegis disponẽts sobre la jurisdictio dels Barons, respecte de les causes de les armes vedades. Y lo fet de la espasa lleuada a Phelip Garcia de Nouelda, se remet al Llochtinent general y Real Audiẽcia, pera que obides les parts sels guarde justicia.

CAP. XXVII.

ITem lo Alguazil Portoles aplegà ab comissio a la vila y Baronia de Nouelda, en la qual te tota jurisdiccio alta y baixa, mer y mixt Imperi lo senyor de aquella, y a les nou hores de la nit enconstra a Phelip Garcia vehi de la dita Vila, y regonexentlo li trobà vna espasa vedada, y sel ne portà pres a la ciutat de Valencia, contra lo dispost en lo fur huyte, tit. de criminibus: per lo qual tenia obligacio de remetre dita espasa al Iusticia de dita Vila, y cõtra los furs 24. 26. y 29. de saigs, y porters, fol. 142. per los quals no sen podia portar dit pres, sino posar en les presons comunes de dita Vila; y contra lo fur cent cinquãta y quatre de les dites Corts del any 1604. per los quals dits Barõs poden conexer de dites armes prohibides. Y hauent entregat dit Alguazil lo dit pres, la Real Audiencia lo composà en doscentes lliures, o trescẽtes, sens precehir sentencia, contra lo fur 7. tit. de executione rei iudicatæ; per lo qual es nulle la sentencia, o cõdemnacio que es dona ans que lo plet sia començat; y cõtra lo priuilegi primer del Rey don Fernando Segon, fol. 210. per lo qual nos pot imposar pena alguna, que primer no sia fet proces, segons forma dels furs, priuilegis, llibertats, y bons costums del Regne de Valencia: ni la dita pena podia tenir execucio, y menys en vassalls de

la

la dita Baronia, per ser en aquella jurisdiccio del dit Baro. Supliquen perço que tot lo fet per lo dit Portoles sia declarat per contrafur, manant anullar, cancellar, è linear tots los actes en contrari fets, perque nos puguen traure en consequencia en perjuhi del dit Regne, y singulars de aquell, al dit Portoles, y a qualsevol altre que convinga dels dits Alguazils que de cetero se abstinguen de fer dits procehiments, sots privacio de oficis: y que en cas que en fragant delicte prenguen algunes armes, o capturen adalgun vassall, hajen de donarles al Iusticia de dites Baronies, y posarlo en les presons de aquelles; y que noy puga hauer composicio ni pena sens precehir proces y sentencia; y que sia restituhida la quantitat en que fonch composat lo dit Garcia. *Plau a sa Magestat ques guarden dits furs y privilegis, lleuats tots abusos, y en quant a lo demes ques suplica sobre la restitucio de la pena, se remet al Lloctinent General, y Real Audiencia, pera que oydes les parts sels guarde justicia.*

Los furs disponents sobre la jurisdiccio dels Barons, sien guardats, y lo Lloctinent General y Real Audiencia facen justicia sobre lo proces fulminat en la Batlia a la guarda que mata a vn moliner en lo terme de Moxent.

CAP. XXVIII.

ITem en la vila de Moxent y terme de aquella hixque vna guarda dels drets a vns arrieros que passauen son cami, contra lo dispost en lo fur setanta hu de les Corts del any mil cinchcents huytanta y cinch, en lo qual se prohibix que dites guardes no puguen exir als camins, sino als portals de hon hi ha taules, sots pena de privacio de oficis y altres arbitraries; y a les diferencies quey hauia ab dits arrieros prop del moli de la dita vila, hixque lo moliner a posarlos en pau, y hu dels homens que acompanyaua dita guarda tirà vna escopetada ab escopeta de pedra, en temps que per pragmatiques estauen prohibides sots diuerses penes, y matà al dit moliner, cosa digne de exemplar castich. Y lo procurador general de la dita vila feu diligencies, ab les quals prengue y capturà al dit matador, y a la guarda, y els posà presos en la vila de Moxent, ahon sels ha fulminat proces. Y lo Batle General de la Ciutat y Regne de Valencia ha pretes que per ser guardes los dits presos se li hauien de entregar: y lo senyor de la dita vila y Baronia de Moxent pretengue tot lo contrari, que per ser causa criminal de mort no podia conexer de aquella lo dit Batle, ni menys del dit matador, que ni era guarda, ni ministre del dit Batle, segons lo privilegi fete del Rey don Fernando lo Segon, fol. 215. Y no obstant dites pretensions, fonch declarat per la Real Audiencia, que dits presos fossen restituhits al dit Batle, y els traguessen de les presons de la dita vila de Moxent, y entregassen al dit Batle: lo qual no sols no castigà, pero de fet los ha tret de les dites presons, y ha lliurat, restant dit delicte sens castich, contra lo dispost per furs del dit Regne, y contra los drets del dit senyor de Moxent. Supliquen perço sia declarat per contrafur tot lo sobredit, y que lo Batle no te conexeça en los que se acompanyen ab dites guardes voluntariament, y que aquelles no poden exir als camins Reals, sots diuerses penes, y que la conexença de dita mort toca al senyor de dita vila, y que no puga, ni dega restar sens castich lo dit matador, manant linear y cancellar tots los actes fets en contrari, en perjuhi del dit Regne, y singulars de aquell. *Plau a sa Magestat ques guarden dits furs, lleuats tots abusos: y en lo demes que suplica dit capitol, se remet al Lloctinent General, y Real Audiencia, pera que hauent vist y regonegut lo proces fulminat en la Cort de la Batlia general, faça y administre justicia.*

Lletres, cartes, o pragmatiques Reals no sien expedides sens ferma del Vicecanceller, o Regent per aquell la Real Cancelleria, obseruada la forma dels furs 10. y 11. si contra ius aliquid fuer. impetr. y si algunes lletres se hauran expedit contra la forma de dits furs, no puguen ser tretes en consequencia.

CAP. XXIX.

ITem Senyor en los furs deu y onze tit. si contra ius aliquid fuerit impetratum, fol. 39. està dispost, que lletres Reals tocants a interes de part a part, o del Senyor Rey, o son Fisch, nos puixen obtenir, traure, o impetrar sens vidit, o signatura de Canceller, o Vicecanceller que sia natural del Regne de Valencia, si en la Cort ni haura; è si altrament sera fet, les tals lletres Reals nos puixen traure ni expedir, ni aquelles tinguen fermetat alguna, ni sien obehides per los oficials a qui seran dirigides. Y contrauenint a dites disposicions forals, se han despachat moltes lletres y cartes Reals per lo Supremo Consell de Guerra de V. Magestat; y entre altres la de la expulsio dels Moriscos del Regne de Valencia, la de les represalies dels bens dels Francesos en dit Regne, y altres moltes sens venir signades, o ab sobrecarta del Vicecanceller del Supremo Consell de Arago. Supliquen perço

los dits Elets, que totes les dites lletres, cartes, y pragmatiques Reals que se han enuiat per dit Cõsell de Guerra, o altres parts, sens sobrecarta, o estar signades per lo Vicecanceller de la Corona de Arago, o Regent de Vicecanceller, sien cancellades y anulladas com a fetes contra furs: y tambe perque les pragmatiques cõtraries als furs del present Regne no poden tenir valor ni fermetat alguna, com se dispon en los furs noranta dos de les Corts del any 1585. fol.14. y en lo fur vint y huyt de les Corts del any 1604. fol. 12. perque de esta manera no causen perjuhi al Regne, y singulars de aquell: y que sia manat que de aci auant nos despachen dites cartes, o pragmatiques Reals sens la dita signatura, o sobrecarta del dit Vicecanceller, o son Regent la Real Cancelleria del dit Supremo Consell de Arago, y que expedintse de altra manera noy haja obligacio de obrirles, ni posar en execucio. *Plau a sa Magestat ques guarden dits furs, lleuats tots abusos, y que si algunes lletres se hauran expedit contra la forma de aquells, no puguen ser tretes en consequencia.*

Nullitats y reuisions se hagen de dir, y demanar segons la Real pragmatica mencionada en est capitol: y en quant a lo que dispon que nos diguen nullitats hauent vsat de remey de suplicacio, se guarde lo priuilegi 23. del Rey en Pere Primer.

CAP. XXX.

ITem en los furs 9. y 10. tit. de appellat. y lo fur 19. de les Corts del any 1548. fol. 4. y lo fur 4. de les Corts del any 1552. fol.1. està donada la forma que se ha de tenir en demanar y justificar les reuisiõs per la Real Audiencia, y les correccions per los tribunals inferiors. Y per los furs 7.8. tit. de executione rei iudicatæ fol. 166. està dispost lo orde que se ha de tenir en dir nullitats de les sentencies difinitiues, y contrauenint a dites disposicions forals, se ha prohibit ab la vltima pragmatica Real, publicada en Valencia, que no es puga demanar reuisio cum toto Regio consilio per la Real Audiencia, sino es deposant tres ducats de salari; ni menys dirse nullitats de sentencies donades en lo Supremo Consell de Arago, o ab vots del dit Supremo Consell, ni per la Real Audiencia, sino es fent deposit de les quantitats, o pagant la pena contenguda en dita pragmatica, lleuant la llibertat que los litigants tenien per dits furs de poder demanar dites reuisions ab tot lo Consell, o dir nullitats, o implorar lo benefici de restitucio in integrum de les dites sentencies de la Real Audiẽcia, o ab vots del dit Supremo Consell sens fer lo dit deposit de salaris, y de dites quantitats, ni encorrer en les penes de la dita Real pragmatica: la qual per ser contra furs, vsos, y bons costums del dit Regne, deu ser reuocada y anullada, y no pot tenir fermetat, segõs lo dispost en lo fur 92. de les Corts del any 1585. fol. 14. y lo fur 28. de les Corts del any 1604. fol. 12. Supliquen perço los dits Elets a V. Magestat sia de son Real seruey reuocar y anullar la dita pragmatica, y que sia cancellada, y lineada, perque no es puga traure en consequencia, ni menys causar perjuhi al dit Regne y singulars de aquell; manant que en dites reuisions, remeys de restitucio in integrum, y nullitats, se obserue y guarde lo dispost en dits furs. *Plau a sa Magestat, que en quant al ques dispon en dita pragmatica, que hauent vsat de remey de suplicacio nos puguen dir nullitats, se guarde lo priuilegi 23. del Rey en Pere Primer, restant en tot lo demes la dita Pragmatica en sa força, y valor, per no ser contraria a furs, ni priuilegis del Regne.*

Italians, y Genouesos auehinats en la present Ciutat y Regne, sien obits per lo Llochtinent General ab injunccio del Aduocat patrimonial, pera que es declare si tenen obligacio de pagar lo dret Italià.

CAP. XXXI.

ITem los de nacio Italiana vassalls de V. Magestat, y confederats, que tenen franquea y vehinatge en la Ciutat y Regne de Valencia, son exempts de pagar dret de lleuda, peatge, y altres drets, com està dispost en los priuilegis 7. del Senyor Rey en Iaume lo Primer, y 4. y 20. del Senyor Rey don Pedro lo Primer, y lo priuilegi primer del Senyor Rey don Alõso Primer, y lo priuilegi tercer del Rey don Iaume Segon, y lo 15. y 148. del mateix Senyor Rey, y lo 31. y 110. del Rey don Alfonso Segon; y lo mateix està dispost en los furs 1.4.8.12. y 32. tit. de lleuda. Y sa Magestat del Senyor Rey don Phelip Segon de bona memoria ab sa carta Real, dada en Madrit en vint y tres de Setembre mil cinchcents sexanta y hu, manà que los Italians y Genouesos pagassen lo dret dit Italià; y en raho de aquella hã fet y fan pagar los drets de peatge y lleuda als Italians que se han desauehinat de ses terres y habitacions, y se han auehinat en la Ciutat y Regne de Valencia, y gozen de la franquea que los demes vehins de dita ciutat de Valencia, per hauer vixcut en aquella tot lo temps estatuhit per furs de dit Regne, contrauenint als dits priuilegis y furs, y cobrant dits drets dels Italians y Geno-

Genouesos confederats ab V. Magestat, que de continuo en pau y en guerra lo han seruit y seruexen ab ses persones y haziendes: y desauehinantse de Italia, o Genoua, se han auehinat en dita Ciutat y Regne, per hauer vixcut en aquell per lo temps degut, gozen de dites franquees, llibertats, è immunitats. Supliquen perço los dits Elets a V. Magestat, sia seruit manar declarar per contrafurs y priuilegis la dita exaccio y cobrança en los dits Italians, y Genouesos, que com a vehins de Valencia gozen de dites llibertats y franquees. Manant axi mateix cancellar, y linear la dita carta Real, perque no puga causar perjuhi y dany a dita Ciutat y Regne, y particulars de aquell, nis puga traure en consequencia, y que de cetero no puguen demanar dits drets als dits Italians y Genouesos, que com a vehins de dita Ciutat y Regne gozen de dites llibertats y franquees. *Sa Magestat remet a son Lloctinent General, pera que obides les parts ab injunccio de son Aduocat Patrimonial administre justicia.*

Guiatges sien guardats als que porten vitualles al Regne de Valencia, segons los furs y priuilegis sobre aquells disponents.

CAP. XXXII.

Tem en lo fur 26. tit. de guidatico, y fur 5. fol. 11. de les Corts del any 1552. y fur 113. fol. 17. y 129. fol. 20. de les Corts del any 1564. y 114. fol. 16. de les Corts del any 1585. y los priuilegis 18. y 22. del Senyor Rey en Pere Segon, y 227. del Senyor Rey don Fernando Segon està dispost que sien guiats y assegurats los que porten vitualles al Regne de Valècia de qualseuol estat y còdicio que sien, ab les naus, notgers, mariners, robes, y nolits que portaran, y que dit guiatge se estenga en qualseuol delicte, propri, o estrany, y per qualseuol altra raho, pera que puguè desembarcar y vendre, y los preus emplear en altres mercaderies, y embarcar aquelles, y per qualseuol marques represalies no se entenga tacita ni expressament derogar dits priuilegis en tot, o en part. Y en particular lo Senyor Rey en Marti en 27. de Agost 1427. ab son Real priuilegi seu gracia y merce a la ciutat de Alacant de concedirli dit guiatge, y vsant de aquell, donà pratica y lliure cõmerci ab lo guiatge acostumat en lo mes de Octubre 1625. a Santon Colinis, y Samuel Maurich sobrecarregues de dos naus Ingleses; la vna nomenada la Buena Esperança, y la altra la Margarita, que hauiẽ aportat al port de dita Ciutat, y prechint llicencia del Lloctinent General de dita Ciutat y Regne; los Iusticia y Iurats de dita ciutat de Alacant feren desembarcar cinchcents quintals de bacallau, poch mes, o menys de les dites naus, dels quals tenien gran necessitat: y desembarcats dits bacallaus, foren emparats y secrestats de orde del dit Lloctinent y Capita General y Real Audiencia de Valencia, fent represalies de aquell, y del procehit de aquell, cõtrauenint a dits furs y priuilegis, en los quals estan prohibides dites represalies, en dit cas faltant los dits Iusticia y Iurats a la fe y paraula donada als dits sobrecarregues. Perço supliquen los dits Elets a V. Magestat sia de son Real seruey reuocar y anullar les dites ampares, secrests, y represalies, per ser contra dits furs y priuilegis, perq̃ no puguen causar dany algu al dit Regne de Valencia y particulars de aquell, ni menys traure en consequencia. Manant axi mateix q̃ lo dit bacallau, o procehit de aquell se done y lliure als dits sobrecarregues, o procuradors de aquells. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs y priuilegis que parlen en esta materia de guiatges.*

CAPITOLS Y FVRS ACORDATS PER LOS TRES ESTAMENTS, ECLESIASTICH, MILITAR, Y REAL DE LA CIVtat y Regne de Valencia, sobre coses tocants al benefici publich.

Sa Mageſtat ratifica y aproua lo jurament preſtat per la ciutat de Valencia en ſentir y defenſar, en quant la Eſgleſia Catolica ho permeta, que Maria Santiſsima Mare de Deu fonch concebuda ſens macula de pecat original. Y promet tenir cuydado de aſsiſtir a la cauſa de la declaracio en fauor de la opinio jurada per la Ciutat.

CAP. I.

Primeramẽt Senyor, Per quãt la dita ciutat de Valencia moguda de la antiquiſsima y ſingular deuocio que ſempre han tengut tots los vehins, è habitadors de aquella a la Puriſsima è immaculada Concepcio de noſtra Senyora, feu juramẽt ſolemne en lo Cõſell general celebrat en 10. de Maig 1623. per medi de tots ſos oficials, y cõſellers, axi en ſos noms, com tambe de tots los demes los vehins, è habitadors preſents y eſdeuenidors, ſentir y defenſar en quant per la Santa Catolica Romana Eſgleſia fos permes, que Maria Santiſsima, Mare de Deu y Senyora noſtra, fonch concebuda ſens macula de pecat original, en conformitat de lo que en eſtos anys propaſſats hã jurat tambe altres Ciutats de Eſpanya; y axi deſija la dita Ciutat y tot lo Regne, que la dita accio ſia aprouada, y ratificada ab la auctoritat Real de V. M. per ſa molta deuocio a la dita puriſsima Cõcepcio, com la tingue tãbe lo Senyor Rey don Ioan lo Primer, lo qual ab ſon priuilegi 11. poſat en lo cos dels priuilegis, apres de hauer dit moltes alabances ſobre la dita puriſsima Concepcio, diſpongue y manà, que ningu fos goſat predicar contra ella; y que qui contrauingues al dit ſeu Real manament, fos deſterrat de totes les terres del dit Senyor Rey com a enemich de aquell. Perço los tres Braços Ecleſiaſtich, Militar, y Real del preſent Regne ſupliquen a V. M. en principi de les preſents Corts, y bona direccio de les coſes concernents al be comu, ſia ſeruit manar lloar y aprouar, ratificar, decretar, è confermar lo dit jurament per fur del dit Regne: y que per lo ſemblãt V.M. ſe ſerueixca ara de nou a la Santedat del Romà Pontifice mane declarar ab decret de noſtra Mare Santa Eſgleſia en fauor de la juſta, pia, y deuota opinio ſobre la dita puriſsima Concepcio, pera cõſolacio vniuerſal de tots los fels Chriſtians. *Plau a ſa Mageſtat aprouar y ratificar, ſegons que ratifica y aproua dit jurament preſtat per la Ciutat a 10. de Maig 1623. y tindra molt particular cuydado de aſsiſtir a eſta cauſa a major gloria de Deu, y de ſa Santiſsima, y Puriſsima Mare.*

Pera la execucio de les trates de forment de Sicilia manara ſa Mageſtat deſpachar al Conſell de Italia los deſpaigs mes fauorables ques podran donar.

CAP. II.

Tem per quant lo Rey noſtre Senyor, que Deu te en gloria, pare de V.M. ab ſon Real priuilegi, deſpachat per lo Conſell de Italia. Dat. en el Pardo a 29. de Noembre 1614. concedi a la ciutat de Valencia, llicẽcia, permis, y facultat pera poder traure francament de drets de la Iſla de Sicilia huyt milia ſalmes de forment caſcun any per temps de deu anys, contadors del dia de la data del dit priuilegi en auãt, en premi y remuneracio de ſa fidelitat y ſeruici. Y en aprés a ſuplicacio de la dita Ciutat V.M. ab altra Real cedula, deſpachada per lo mateix Conſell de Italia, y dada en Madrit a 10. de Iuny 1622. fonch ſeruit manar que lo dit priuilegi ſe executas en reſpecte dels quatre vltims anys, contadors en los de 1621. 1622. 1623. y 1624. è aço ſens perjuhi dels drets de la dita Ciutat en reſpecte dels altres ſis anys antecedents, en los quals aquella no hauia pogut vſar del dit priuilegi. Y per quant Senyor la cauſa de no hauer vſat dita Ciutat en los dits ſis primers anys del dit priuilegi, no ſia eſtada per ſon fet, culpa, o negligencia, ne de ſos oficials, ſino perq̃ lo Rey noſtre Senyor pare de V.M. tenia ordenat y manat q̃ la dita Ciutat no enuias ni pogues enuiar Syndich a Sicilia pera comprar forments ſens noua llicẽcia ſua, y ſia molt juſt que V.M. ſe ſerueixca amparar a la dita Ciutat, y manar executoriar per lo mateix Conſell de Italia lo dit Real priuilegi del any 1614. en dits ſis primers anys, de la manera, y com ho fonch en reſpecte dels dits quatre vltims anys, ab la dita Real cedula de 10. de Iuny 1622. y que ja aliàs tenia la dita Ciutat cõcedida facultat pera extrau-

extraure forments de Sicilia franchs de drets per lo Senyor Rey don Ferrando en lo fur 1. tit. de la treta del forment de Sicilia in extrauag. fol. 71. y del Senyor Emperador ab los furs 4. y 5. del mateix titol, y del Senyor Rey don Phelip Segon de alta recordacio ab lo fur 4. del any 1585. y del Senyor Rey don Phelip Tercer pare de V. M. en lo cap. 18. dels cõtrafurs del any 1604. y ab lo fur 243. de les mateixes Corts, no obstant la pragmatica 4. tit. 19. fol. 230. en lo llibre de les Reals pragmatiques de Sicilia, perque aquella tan solament prohibeix la refaycio de les llicencies que apres de presentades y executoriades no se hã empleat per negligencia, o descuyt de la persona, o persones q̃ obtingueren merce de dites tretes. Y per quant la dita pragmatica no parla ni procehix en lo ocorrent cas, axi perque lo dit priuilegi del any 1614. no fonch executoriat, com tambe perque la Ciutat facto superioris, y per manament del Rey nostre Senyor estigue llegitimament impedida pera no poder enuiar Syndich a Sicilia. Perço, y per la gran, y extrema necessitat en que està constituhida de ordinari la ciutat de Valencia per falta de forments, supliquen los tres Braços a V. M. sia de son Real seruey manar que ab cedula particular, despachada per lo Consell de Italia, axi per via de justicia, com de gracia, sia seruit dispẽsar ab la dita Ciutat en los dits sis anys de vacant que ha deixat de cobrar les dites huyt milia salmes, y executoriar en respecte dels dits sis primers anys lo dit Real priuilegi del any 1614. en la mateixa conformitat que fonch executoriat per los dits vltims quatre anys ab la dita Real cedula de 10. de Iuny 1622. E que la dita executoria se entenga en totes les dites trates en la conformitat que la gozen en Sicilia lo Baro de Sicuriana, y Comte de Modica, è aço tota replica y consulta cessants, è que la Ciutat goze y puga gozar de la merce de les dites trates cascun any en lo punt que la Cort y Consell patrimonial vendran trates poques, o moltes, sens que la Ciutat haja menester altre decret ni despaig del Consell patrimonial, tinga obligacio el Mestre Portolano de donarli los despaigs conuenients pera poder carregar en los carregadors del Regne, o qualseuol de aquells les huyt milia trates del any corrent: y que en cas que la Cort no faça vendes, tinga la Ciutat refaycio en lo any seguent, sempre tota replica cessant. *Sa Magestat manara al Consell de Italia que done a la ciutat de Valencia pera la execucio destes trates los despaigs mes fauorables ques poran donar, sens perjuhi dels priuilegis del Regne de Sicilia, y dels particulars.*

Forners ni flaquers noy puga hauer priuilegiats, ni per ningun titol puguen entrar en lo Almodi a comprar forment, nil puguen comprar fora de aquell en la Ciutat ni termens generals de aquella, ni vendre pa de Rey, ni de Ros, o florejat.

CAP. III.

ITem Senyor la experiencia ha mostrat, que de hauerhi en la ciutat de Valencia forners y flaquers priuilegiats, y no hauerse obseruat en esta materia lo fur 69. de les Corts del any mil siscents y quatre, en respecte dels flaquers del Virrey, Archebisbe, y Inquisidors, se han causat, y de cascun dia se causen grans, è irreparables danys al auituallament de la dita Ciutat, y a la bona administracio del Almodi, perque los dits forners y flaquers priuilegiats, a titol de son priuilegi, entren en lo Almodi, y per si, è per interposades persones compren dins aquell ab gran exces forments de totes sorts, encarint la venda en lo Almodi; y tambe compren fora de aquell, y pasten diferents maneres de pa, florejat, y de Ros, contra los ordens de la Ciutat, y no prenen del deposit de aquella, y per diferents camins impossibiliten la aueriguacio dels ordinaris fraus ques cometen. Perço los tres Braços supliquen a V. Magestat sia seruit prouehir y manar, que lo dit fur 69. del dit any mil siscẽts y quatre sia obseruat y guardat, y que de aci auant noy puga hauer forners ni flaquers priuilegiats per ningun cami. Y per guardar ygualtat, que la Ciutat nols puga nomenar a titol de Almoyna, ni altrament, y que los nomenats resten reuocats; y que per lo semblant ningun forner ni flaquer a titol de Virrey, Archebisbe, Inquisicio, ni altrament, ni lo Hospital General puixen entrar per si, ni per interposades persones a comprar dins lo Almodi, ni fora de aquell, en la Ciutat ni sos Arrauals, ni termens generals forments, sots les penes de la Real pragmatica del Almodi; è altres posades, o imposadores per ordinacions de la Ciutat: ni tãpoch puixen juntament vendre pa de Ros y de Rey, o florejat, per los fraus que en aço se cometẽ, puix per al Virrey, Archebisbe, è Inquisicio restarà a carrech de la Ciutat lo cuydado de donarlos del millor forment lo que hauran menester pera son sustento, o de ses families. *Plau a sa Magestat.*

Llibres de registres de les vendes de bens sitis, deposits, lleuaments, y obligacions de tornador hi haja en la Real Audiencia, y demes tribunals.

CAP. IIII.

ITem la experiencia ha mostrat que per no hauerhi en la Cort formada de la Real Audiencia ciuil, o criminal,o en alguns altres tribunals llibre a part de registre de les ofertes y vendes de bens sitis,ni dels deposits y lleuaments, ni de les obligacions de tornador,y dels actes conferents a dites coses,se segueixen molt grans inconuenients, en perjuhi dels litigants, perque molt de ordinari se perden, o se oculten los processos,y dits danys se poden reparar ab quey haja en dites Corts, y cascuna de aquelles llibres de registres, com los tenen les Corts del Iusticia ciuil,y Batlia general. Perço los tres Braços supliquen a V. M. sia seruit manar que de aci auant, aixi en la Real Audiencia,com en qualseuol altra Cort y tribunal de la Ciutat y Regne de Valencia hi haja de hauer llibre de registre particular pera les ofertes, vendes de Cort,lleuaments,obligacions,y tot lo concernent a dites coses. *Plau a sa Magestat.*

Decretacions de cures,declaracions de vincles,y de successions abintestat se registren en llibres recondits en les Corts. CAP. V.

ITem ab lo fur 43. del any 1585. fonch prouehit y manat, que en les causes dels tribunals inferiors a la Real Audiēcia se fecen, è fulminassen los processos ab registres, pera que de esta manera nos poguessen alterar ne mudar les prouisions,è altres actes processals;y en les dites Corts inferiors se ha introduhit tābe fer processos registres de les decretacions de cures,succesions abintestat, declaracions de vincles, è altres coses,de les quals nos porta litigi format entre parts; y es cosa facil pendre,o ocultar los processos de semblants decretacions y declaracions, y quant algun tercer te necessitat de valerse de les dites cures,o declaraciōs, no les troba,y tal vegada pateix lo mateix dany la persona que les obtinguè. Perço los dits tres Braços, pera obuiar los dits inconuenients,supliquen a V.M.sia seruit prouehir è manar que de aci auāt les dites decretacions de cures, declaracions de vincles,y succesions abintestat se hajen de registrar en llibres que resten recondits en los Archius de les Corts ahon se hauran prouehit respectiuament,y que dels dits registres se hajen de traure la copia, o copies que les persones interessadas hauran menester: è aço sots pena de vint y cinch lliures pagadores per lo escriuà, y de hauer de refer lo dany. *Plau a sa Magestat.*

En la judicatura de les causes de auituallament tocāts als Iurats de la ciutat de Valēcia,se guarde lo acostumat. Y la Real Audiencia, o qualseuol altre Iutge dauant del qual se interpose recors, dins sis dies hajen de declarar lo article de la restitucio, y nis prenga salari,ni admeta remey algu de la prouisio. CAP. VI.

ITem Senyor ab diuersos furs y priuilegis estan comeses a la ciutat de Valēcia, y sos oficials les causes del auituallament de aquella, y sempre los Iurats de dita Ciutat han ates ab particular cuydado de dit auituallament,y son bon gouern, y en totes les ocasions que se ha tractat de esta materia, hā fet merce los Senyors Reys a la dita Ciutat en confirmacio de dits furs y priuilegis,y lletres Reals passades per Cancelleria, y entre altres ab vna dada en Madrit a 21. de Maig 1561. y altra en Yllescas a 28. de Maig 1593. y altra en 19. de Ianer 1600. cometent sempre als dits Iurats tot lo respectant a dit auituallament, manant expressament que la Real Audiencia no se entrometa en dites causes,y que quant en algun cas graue nos pogues escusar,en dit cas,sols lo Lloctinēt y Capita General pogues cridar als Iurats, y de paraula y sens proces ordenarlos lo que conuingues. E com moltes vegades succeheixca que alguns a titol de termes de dret, apellaciōs, o recorsos procuren euadir lo juhi y ordens de la Ciutat acudint a la Real Audiencia, a la Inquisicio,y altres tribunals,ahon los admeten, y per aquest cami se impedix lo efecte de les ordinacions de la Ciutat, o almenys se diferix llur execucio: lo que redunda en dany, y perjuhi del gouern politich,y del benefici publich, per lo molt que conue escusar en semblants materies plets y dilacions, y redunda en nota dels dits Iurats, dels quals los Senyors Reys,y V.M.han fet la confiança que resulta de dits furs, y priuilegis, y lletres Reals. Perço los dits tres Braços suplique a V.M.sia seruit manar que dits furs, priuilegis, y lletres Reals sien guardats a la lletra, y fer a la dita Ciutat y Iurats de aquella la mateixa merce q̄ feu lo Senyor Emperador en les coses de la Generalitat als Diputats de aquella, en los furs 21. y 22. del any 1547. ço es, que de les causes tocants al auituallament no sen puga entrometre la Real Audiencia ni altre Iutge algu per via de ferma de dret,ni en altra manera,y que si de facto se euocaran, hajen de ser restituhides dins tres dies simpliciter,y de nua paraula a dita Ciutat, sens hauer de pagar salari algū de sentencia: y que si passaran los dits tres dies sens hauerse prouehit dita restitucio,los Iurats,è altres oficials de la dita Ciutat aqui toque puguen proseguir

seguir auant, y executar les sues delliberacions, no obstant qualseuol euocacio, è inhibicio. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat, ab que dins de sis dies se haja de fer prouisio per la Real Audiencia, o altre Iutge, dauant del qual se haura posat lo recors, o ferma de dret sobre lo article si se ha de restituhir la causa, o no, de la qual nos prenga salari, nis puga demanar reuisio, dir nullitats, apellar, ni suplicar, ni demanar restitucio in integrum, ni vsar de altre remey.*

Capitols y priuilegis de la taula de cambis y deposits de la ciutat de Valencia se obseruen, è imprimixquen, y la Real Audiencia ni altre Iutge no se entrometen en lo gouern de la taula.

CAP. VII.

ITem, per lo molt que conue al be publich de la dita Ciutat y habitadors de aquella, que tots los priuilegis de la taula de cambis y deposits de la dita Ciutat se obseruen y guarden, y que los capitols de la taula estiguen impressos, pera que ningu puixa pretendre allegar ignorancia de aquells. Perço los dits tres Braços supliquē a V.M. sia seruit manar confermar los dits priuilegis, y concedir a la Ciutat facultat pera poderlos imprimir juntamēt ab los dits capitols: manant per lo semblant que no puga la Real Audiencia, ni altre Iutge algu entrometres en les coses tocants al gouern de la taula, y distribucio de les pecunies de aquella. *Plau a sa Magestat.*

Bestiars de la Ciutat puguen pasturar en la deuesa en cas de necessitat, precebint llicencia del Lloctinent y Capita General, o del Regent son ofici, la qual se concedixca per temps llimitat.

CAP. VIII.

ITem, per quant no sols la ciutat de Valencia, pero encara sos vehins y habitadors conforme furs y priuilegis tenen facultat de tenir sos ganados en la deuesa de la Albufera desde la conquista: perque lo Senyor Rey don Iaume lo Primer los concedi ab lo fur 192. tit. de pasturis, de que poguessen llibrement jaure sos ganados dins los termens de la dita Ciutat, en los quals se compren lo territori que al present es la deuesa: y lo Senyor Rey don Pere lo Primer en lo priuilegi 20. in corpore, fol. 33. entre altres concedi expressamēt a la dita Ciutat pastura franca dins la deuesa, hi ho jurà, y feu que lo Infant don Alfonso ho juràs, y que se hagues de obseruar pera sempre ab la clausula derogatoria, no obstant qualseuol priuilegi fet, o fahedor en contrari: y successiuament lo Senyor Rey don Iaume lo Segon ab lo priuilegi 100. in corpore fol. 63. concedi de nou executoria en fauor de la dita Ciutat sobre les dites pastures de la deuesa, manant al Batle General, que no obstāt qualseuol orde, o prouisio en contrari, guardàs lo dit priuilegi de les dites pastures: y la mateixa executoria confermà lo dit Senyor Rey don Iaume ab lo priuilegi 28. fol. 65. y de nou manà ques guardàs lo dit priuilegi del Senyor Rey en Pere, y que per ningun cas se fes lo contrari. Y encara que apres dels dits priuilegis lo Senyor Rey don Pere lo Segon (no informat de aquells) volgue tractar de dites pastures: empero a suplicacio de la Ciutat, certificat de dits drets, ab lo priuilegi 14. fol. 104. manà que no obstant son Real edicte, lo Batle deixas entrar los ganados de Valencia en dita deuesa, cōforme lo priuilegi del Senyor Rey en Pere lo Primer, dient que no era estat son intent voler derogar a dit priuilegi. E jatsia lo dit Senyor Rey don Pere lo Segon en lo capit. 128. in corpore priuilegiorum fol. 145. donà orde al Batle que sols deixàs tenir en la deuesa de la Albufera cent cabres, y cinch cabrons; empero ab lo priuilegi 17. fol. 32. del Senyor Rey en Pere Primer estaua dispost que ningun priuilegi, o concessio contra priuilegi cōcedit a la Ciutat, pogues ser de valor ni efecte. Y q̄ lo mateix Senyor Rey en lo altre priuilegi 20. fol. 33. tenia expressament concedides les pastures frāques en dita deuesa ab jurament, y ab dita clausula derogatiua, no obstant qualseuol priuilegi concedit, o que en lo esdeuenidor se pogues concedir. Y quant ab lo dit orde particular donat al Batle se poguera alterar lo dispost ab tants furs y priuilegis antecedents, sols seria estat en respecte del ganado cabriu que pasturaua les plantes y arbres, pero no del llanar, lo qual tansolament pastura la herba y gram que de terra tan fertil com la deuesa de ordinari torna a rebrotar. Y dits priuilegis en apres foren confermats y manats obseruar ab lo acte de Cort del Senyor Emperador de inmortal recordacio, tit. que los Ciutadans de Valencia, in extrauag. fol. 84. E com en contrauencio de dits furs y priuilegis lo Batle General de Valencia en diferents ocasions haja intentat impedir que los ganados propris de la dita Ciutat no entren a pasturar en dita deuesa, encara que sien llanars, lo que ha redundat y redunda en dany manifest de la dita Ciutat, y de son auituallament, perq̄ no te ahon poder entretenir sos ganados pera les rallades ordinaries, (y senyaladament en temps de aygues;) sino en la dita deuesa. Perço los dits tres Braços supliquen humilment a V.M. sia seruit manar cōfermar los dits furs y priuilegis, y que aquells hajen

jen de ser inuiolablement obseruats, manant al dit Batle General y a son Lloctinet, subrogats de aquell, y a la sobreguarda y guardes de la Albufera, y altre qualseuol oficial, que no gosen ne atenten impedir ne perturbar a la dita Ciutat, è ganados de aquella lo poder vsar de les gracies contengudes en dits priuilegis, y de les dites pastures en la dita deuesa, maxime en los ganados propris del auituallament de la dita Ciutat. *Plau a sa Magestat que en cas de necessitat, a conexença del Lloctinent y Capita General, que es, o per temps sera en lo Regne de Valencia, o del Regent estos oficis, en son cas puguen concedir la llicencia que supliquen per temps llimitat en la forma que respectiuament los parexera ser mes conuenient, atenent a la necessitat quey haura, y a la conseruacio de la deuesa.*

Als Iurats de la ciutat de Valencia se deu donar titol de Magnifichs, y a la Ciutat se pot donar titol de Senyoria, exceptats lo Virrey, y Real Audiencia.

CAP. IX.

ITem la ciutat de Valencia es cap de Regne, tan principal y fel a V. M. y tots sos primogenitors, y les Ciutats cap de Regne gozen de priuilegi de Grans, y sels deu tractar ab titol de Senyoria, y algunes persones se descuyden en est modo de tracte degut a la prehemin encia dels oficis dels Iurats de la dita Ciutat. Perço los dits tres Braços supliquen a V. Mag. sia seruit manar generalmēt que de aci auant a la dita Ciutat se li haja de donar per escrits y de paraula titol de Senyoria, y en los sobrescrits de les cartes mane honrar als Iurats de dita Ciutat ab titol de Magnifichs. *Plau a sa Magestat que en les cartes ques escriuran als Iurats de la ciutat de Valencia sels done titols de Magnifichs, y ques done permissio, segons que sa Magestat la dona, pera que a la Ciutat generalment la puguen tractar de Senyoria per escrit, y de paraula, exceptant al Virrey que es, o sera de aquell Regne, y la Real Audiencia.*

Treta no se impedixca de la moneda que verdadera y realment haura procehit de vitualles portades a la ciutat de Valencia.

CAP. X.

ITem los auituallladors y persones que porten vitualles a la ciutat de Valencia tenen treta y lleua franca de les monedes procehides de les tals vitualles, y sempre se ha praticat que lo Syndich de dita Ciutat dona certificatoria del diner que ha procehit de les dites vitualles, y ab la dita certificatoria per part del Batle General, y de la Diputacio se dona despaig franch als auitualladors, y ab aço tenen facil expedicio, lo que redunda en benefici de la Ciutat: perque de esta manera se aganen a tornar ab mes vitualles. Y de poch temps a esta part se ha volgut introduhir que les tals persones no puguen traure dita moneda procehida de auituallaments, sino es ab llicencia del Virrey per secretaria, la qual retarda la expedicio als auitualladors, y els causa detencio y gastos. Perço los tres Braços supliquen a V. M. sia seruit manar que de aci auant lo Virrey no se entrometa en semblants despaigs, ni puga impedir als auitualladors la treta del Regne de la moneda procehida de sos auituallaments, y que los dits auitualladors ab los despaigs de la Batlia y del General, precehint certificatoria del Syndich de Valencia, puguen traure dita moneda sens altra llicencia. *Plau a sa Magestat que nos impedixca als auitualladors la treta de la moneda que verdadera y realment haura procehit de vitualles portades a la Ciutat.*

Priuilegis concedits a la Ciutat de franquea dels drets de les tretes de forments de Cerdenya y Corcega que se obseruen y guarden.

CAP. XI.

ITem la dita ciutat de Valencia te de ordinari gran penuria y necessitat de forments, y perço lo Senyor Rey don Iaume lo Segon ab lo priuilegi 110. in corpore fol. 165. y lo Senyor Rey don Alfonso lo Segon en lo priuilegi 35. in corpore fol. 87. concediren a la dita Ciutat franquea de lleudes, y altres drets è vectigals en los Regnes de Cerdenya y Corcega, y tābe lliure facultat pera poder traure de dits Regnes forments peral Regne de Valēcia, y portarlos sens noua llicēcia. Per tant los tres Braços supliquen a V. Magestat sia seruit manar per fur confermar los dits priuilegis, y en quant menester sia concedirlos de nou, pera que en tot y per tot tinguen plenaria execucio y efecte. *Plau a sa Magestat ques guarden los priuilegis que sobre aço tindra la Ciutat.*

Priuilegis de auehinament de Valencia, y altres concedits al Conuent de Valldechrist, ques guarden en quant estiga lo Conuent en possessio, sens perjuhi de tercer.

CAP. XII.

ITem lo Senyor Rey en Marti fundador y dotador del Conuēt de la Real Cartuxa de Valldechrist feu admetre y rebre per vehins de la dita Ciutat al dit Conuent, y a tots sos vassalls en les viles de

les

les Alcubles y Altura, ab tots los priuilegis, llibertats, vsos, y pastures de que gozauen y gozē los vehins, è habitadors de la dita Ciutat, y per dita causa lo dit Conuent transferi en la dita Ciutat y Iurats de aquella lo vs y exercici de la suprema jurisdiccio, alta, mer, y mixt Imperi en los tres casos, de mort, mutilacio de membres, è galeres perpetues. Y la dita Ciutat per raho de dit auehinament en qualseuol cas de reparticio de forments los reparteix tambe entre los vehins, è habitadors de dites viles com a carrers de Valencia. Y en apres lo mateix Senyor Rey ab son priuilegi 17. in corpore priuileg. fol. 165. prouehi è manà sots graues penes, que al dit Monestir y Conuent, è sos vassalls no sels fes ni pogues fer impediment algu en lo gozar de tots los priuilegis, gracies, llibertats, y franquees, concedits, è concedides a dita Ciutat, è vehins de aquella. Perço los tres Braços supliquen a V.M. sia seruit manar confermar lo dit vehinatge, è lo dit priuilegi, gracies, è franquees concedides al dit Conuent de Valldechrist y a sos vassalls sens perjuhi del dret de tercer, manant que sots les penes en lo dit priuilegi contengudes, ninguna persona ni Vniuersitat los puga fer ni faça impediment algu en lo vs y exercici de dit vehinatge, franquea, è immunitats. *Plau a sa Magestat ques guarden dits furs y priuilegis, en quant estara en possessio lo Conuent, sens perjuhi de tercer.*

Los Iusticies de les Ciutats y viles Reals del Regne puguen executar les penes imposades per pragmatiques per la Real Audiencia y altres Iutges, y no puguen remetre les que se hauran imposat per pragmatiques, o per la Real Audiencia.

CAP. XIII.

ITem conue que les penes imposades contra algunes persones, ara sia per pragmatiques no cōtraries a furs, priuilegis, vsos, y bons costums del dit Regne, o manaments fets per la Real Audiencia, o qualseuol altre Iutge, sien executades, y que los Iusticies de la ciutat de Valencia, Ciutats y viles Reals de dit Regne se animen a perseguir a semblants persones ab lo premi de la execucio de dites penes. Perço supliquen los tres Braços a V. M. sia seruit manar declarar que los dits Iusticies respectiuament puguen executar les dites penes, y que no puguen ser impedits en la execucio de aquelles per Iutge algu superior. *Plau a sa Magestat, ab que los Iusticies no puguen composar, ni remetre les penes que estarā imposades per pragmatiques, o manaments de la Real Audiencia.*

Ques guarde lo que sia de justicia, oyt lo Procurador Fiscal, sobre lo castich dels delinquents ja remesos per los Iusticies, sobreuenint noua proua.

CAP. XIIII.

ITem, algunes vegades ha succehit que hauent lo Iusticia criminal de la ciutat de Valencia y de altres parts fet proces a criminosos, y precehint denunciacio, y declarat en la causa, han remes, o composat lo tal delinquent, seruatis seruandis; en apres la Real Audiencia ha volgut de nou conexer del mateix cas, ab motiu que se haurien descubert noues proues del delicte: lo que no proceheix (parlant ab lo degut acatament) de justicia. Per tant los dits tres Braços supliquen a V.M. sia seruit prouehir y manar, que sempre y quant lo Iusticia criminal de la ciutat de Valencia, o los Iusticies de qualseuol altra Ciutat, o viles Reals del Regne hauran condemnat algun delinquent, y apres lo hauran rite & recte remes, o composat, no puga la Real Audiencia ab ningun pretext de nou entrometres en voler fer proces del dit crim contra la dita persona condemnada, com no dega ser jutjat dos vegades per vn delicte, segons furs del Regne. *Plau a sa Magestat, que quant succehira lo cas se administre justicia, oyt lo Procurador Fiscal.*

Comissions nos despachen que no estiguen en elles nomenades les persones contra les quals se ha de fer execucio, y los comissaris no cobren les dietes sino es guardant la forma de aquest fur.

CAP. XV.

ITem, moltes vegades se esdeue que per la Real Audiencia, o per les Corts de la Gouernacio, Batlia general, dels Consols, Iutge de delmes, è altres tribunals se despachen comissions contra diferents persones, referintse en aquelles a memorials a part donats als comissaris, dient que en los dits memorials estan especificades les persones contra les quals van les dites comissions, y los Alguazils è comissaris que les porten no volen mostrar als Iusticies, ni a sos Llochtinents los dits memorials, ans be fan de fet les execucions contra les persones quels par, y deixant de executar a les altres de les nomenades; y axi mateix cobren les despeses de algunes de dites persones, y no de les altres, hauent de contribuhir totes en la solucio de les dites persones rata per cantitat del que toca a cascuna. Perço supliquen los tres Braços a V. M. sia seruit manar, que sempre y quant se despacharan semblants comissions, se haja de fer memoria particular

cular y especificacio en aquelles de les persones que han de ser executades, y de la cantitat que a cascuna li tocara auer de pagar, de tal manera que per lectura de la comissio conste de tot lo referit; y lo Alguazil, o comissari no puixa cobrar de cascuna de les dites persones executades mes de lo q̃ a cascuna tocara, sots les penes a V. M. ben vistes. Y que si ab la dita comissio arribara lo Alguazil, o comissari a vna Ciutat, vila, o lloch, y de alli ha de passar a altra part ahon estiga algu dels executats, haja de pendre certificatoria al dors de la dita comissio per lo escriuà, o escriuās de les Corts, del dia ques presenta ab dita comissio, y dels salaris y dietes que ha rebut, y de la cantitat que haura executat, pera que de esta manera los deutors no sien vexats, y cascu sapia lo que te de pagar. *Plau a sa Magestat.*

Feries de Nadal y de la Semana Santa nos conten en los deu dies dels manaments executoris.

CAP. XVI.

ITem Senyor moltes persones ab animo de vexar a altres, los fan intimar manaments executoris prop de Nadal y de la Semana Santa, y obliguen a que en los dies de les feries hajē de anar los executats ab inquietuts, y per camins pera ordenar y posar rahons, y apres hajē de tenir lo mateix cuydado pera repetir dites rahons en lo mateix dia no feriat, patint ab aço dobles gastos y grans inquietuts, contra la reuerencia deguda en honra y veneracio de tan grans festes y feries priuilegiades. Perço supliquen los tres Braços a V. Mag. sia seruit manar, que los dies de les feries de Nadal, y de la Semana Santa, y Pasques no correguen en dites dilacions y causes, ni entren, ni hajen de entrar en conte dels deu dies del manament executori, ans be estes feries hajen de ser priuilegiades. *Plau a sa Magestat.*

Gastos de comissions ab soldats contra bandolers nos puguen demanar a les Ciutats y viles Reals del Regne, sino es ab carta Real fermada de la Real mà, y despachada per lo Supremo Consell de Arago.

CAP. XVII.

ITem, de alguns anys a esta part, de orde del Lloctinent y Capita General de V. M. en lo Regne de Valencia, y de la Real Audiēcia se ha introduhit enuiar per lo dit Regne Alguazils, è comissaris acompanyats de moltes persones vagabūdes, ocioses, è inquietes, ab titol y nom de soldats, a costes y despeses de les viles y llochs del dit Regne: y per la experiencia se ha vist, que ab les dites comissiōs hā comes los mateixos Alguazils y soldats molts delictes, y excessos, y perpetrat algunes morts, ab notable escandel, dany, è perjuhi de les viles è llochs, fentse pagar molt mes de lo que deuien y podien cobrar, y volent ab imperi pendre posades y bastiments, y portant inquietes y destruydes dites viles y llochs, donant algunes de dites comissions a comissaris supernumeraris prohibits per fur, los quals excessos necessiten de remey, y les viles y llochs del Regne de reparo, per estar tan pobres y alcançades quant es notori: senyaladament considerant que ab procehir contra los receptadors de bandolers y malfatans ab lo rigor que lo dret permet, se poden atallar dits inconuenients, y no es just que los que no tenen culpa hajē de patir per los culpats. Perço los dits tres Braços supliquen a V. M. sia seruit manar, que de aci auant nos puguē despachar semblants comissiōs, sino ques proceheixca contra delinquēts y receptadors de aquells, y sos bens, pera que de esta manera paguen sa culpa, y lo Regne reste quiet, y los pobres no ho hajen de patir. *Plau a sa Magestat que les Ciutats, viles, y llochs del Regne no puguen ser obligades a pagar semblants despeses de comissions de Alguazils ab soldats, sino es ab carta de sa Magestat fermada de sa Real mà, y despachada per lo Consell Supremo de Arago.*

Priuilegis concedits als soldats del centenar de la ploma sien guardats, y lo que se acostuma en la judicatura de les causes de aquell.

CAP. XVIII.

ITem ab lo fur 229. de les Corts del any 1604. fonch prouehit è manat, que tots los priuilegis concedits, è otorgats a la companyia del Cētenar de la ploma, instituyda per la Magestat del Senyor Rey en Iaume lo Conquistador, fossen obseruats è guardats; y per no tenir Iutge peculiar la dita companyia, ha succehit que alguns Alguazils y altres oficials fan vexacions als soldats de aquella, lleuantlos les armes que cōforme dits priuilegis poden portar, per estar sempre exposats a tot ço è quant conue al seruici de V. Mag. y del benefici publich, exint com hix dita companyia cascun any dos vegades en mostra general, en commemoracio de la cōquista de aquell Regne. Perço supliquen los tres Braços a V. M. sia seruit manar de nou, que los dits priuilegis y fur sien inuiolablement obseruats en fauor de la dita companyia del Cētenar y soldats de aquella, axi ballesters, com arcabucers, y oficials, senyalātlos

los per Iutge peculiar al Virrey y Capita General que ara es y per temps sera de V.M. en la Ciutat y Regne de Valencia; y manant que en qualseuol cas de captura de algu de dits soldats, o de pretendre lleuarlos les armes que portaran per qualseuol Iutge, haja de entregar lo soldat y armes al dit Llochtinent y Capita General, y que la causa haja de ser tractada y decidida per aquell, a consell del Auditor de la Capitania general, com de soldats verdaders y exposats continuament a la milicia. *Plau a sa Magestat ques guarden dits priuilegis, y en lo demes lo que se ha acostumat.*

Causes dependents de altres en la Real Audiencia, se continuen en lo llibre de reparticions.

CAP. XIX.

ITem, supliquen los dits tres Braços a V. Mag. sia seruit manar que en lo llibre de les reparticions de les causes ques tracten en la Real Audiencia entre los escriuans de la Cort formada, se haja de fer especificamēt memoria y annotacio de les causes que seran repartides, com a dependents de altres mes antigues, pera que de esta manera los litigants y sos successors tinguen noticia dels processos antichs y moderns. *Plau a sa Magestat.*

Moneda nos porte per lo Regne sens albara de guia.

CAP. XX.

ITem los dits tres Braços supliquē a V. Magestat sia seruit manar que los vehins y habitadors de la Ciutat y Regne de Valencia puguen lliurement trastejar per dit Regne, y portar ab si la moneda quels cōuindra, sens obligacio de hauer de donar manifest al Batle general, ni altres oficials: per quant per la experiencia se ha vist quant danyos es perals habitadors del dit Regne portar per aquell albara de guia del dit Batle y sos oficials pera trastejar per dit Regne, perque les mateixes guardes tenintne noticia, han comes molts robos, y perpetrat morts per no ser descuberts. *Per lo dany que resulta y los fraus quesfan en traure la moneda del Regne no conue prouehir lo ques suplica.*

Causa pendent entre Capdet y Villena, manara sa Magestat ques despache ab tota breuetat.

CAP. XXI.

ITem entre la vila de Capdet de vna, y la ciutat de Villena de altra, ha pus de cent y quaranta anys se porta plet sobre los termens, per lo qual està destruyda la dita vila; y ara vltimament de manamēt de V. Magestat se ha fet visura per los Iutges nomenats pera decidir dita causa; y tenen la memoria fresca, y ab facilitat podran declarar en aquella, en la qual te notori interes lo dit Regne de Valencia. Perço los tres Braços supliquen a V. Magestat sia seruit manar, que dins quatre mesos, contadors del dia dela cōclusio de les presents Corts, se sentencie y declare difinitiuament dita causa. *Sa Magestat manara que ab tota breuetat se despache esta causa.*

La pragmatica ab la qual se manà erigir la segona Sala de la Real Audiencia ciuil, sia feta fur.

CAP. XXII.

ITem ab lo fur 1. de les Corts del any 1604. fol. 9. se instituhiren en la Real Audiencia de Valencia dos Sales; la vna pera les causes ciuils, y la altra pera les criminals, y per no ser bastants los Oydors de la Audiencia ciuil a despachar la multitut de les causes ciuils que es tracten en dita Audiencia, a peticio dels tres Braços del Regne de Valencia se eregi, o instituhi segona Sala ciuil, ab la Real pragmatica dada a 9. de Agost 1607. y la experiēcia ha mostrat quant necessaria y conuenient es estada, y es la dita segona Sala. Supliquen perço los dits tres Braços que sia fet fur de dita ereccio de dita segona sala, y que en la Real Audiencia hi haja dos Sales pera les causes ciuils ab quatre Oydors en cascuna de aquelles, y que aço dure fins al solio de les primeres Corts tan solament. *Plau a sa Magestat q̄ dita pragmatica sia feta fur, y que aquella sia guardada y obseruada.*

Sa Magestat considerara en ocasions q̄ vaque la Llochtinencia y Capitania general los seruicis de don Luys Ferrer de Cardona.

CAP. XXIII.

ITem Senyor moltes vegades se esdeue no hauerhi Virrey y Capita General en dita Ciutat y Regne per la sua mort, o absencia, y los plets y administracio de justicia, y gouern politich del dit Regne pateixen detriment. Perço supliquen los dits tres Braços a V. M. sia de son Real seruey, que faltant Virrey y Capita General en dita Ciutat y Regne, en qualseuol de dits casos sia nomenat y concedit priuilegi de la Llochtinencia y Capitania General de aquell a don Luys Ferrer y de Cardona Portātveus de General Gouernador de dita Ciutat y Regne, en consideracio dels extraordinaris y continuos seruicis que de moltissims anys a esta part han

han fet a la Corona Real los progenitors del dit Gouernador y aquell: y en particular en les presents Corts, en les quals tots temps ha assistit ab molta puntualitat, fent importants oficis en seruici de V.M. y del dit Regne, y aço durant dites vacants, y la vida del dit don Lluys tansolament: y que esta gracia y merce no la puga traure en consequencia altre oficial algu de dit Regne. *Sa Magestat ho considerara en ocasio de vacants.*

Assessors dels Iusticies sols poden subdelegar a altres en cas de malaltia, absencia, o altre just impediment.

CAP. XXIIII.

ITem los Assessors dels Iusticies ciuils y criminals de la ciutat de Valencia moltes vegades subdeleguen en dites Assessories, y los subdelegats exerceixen dit carrech la major part del any sens hauerhi suficients causes, y les ques requereixen per furs del Regne, pera dexar de regir ses Assessories los propris Assessors. Perço supliquen los dits tres Braços, que de aci auant dits Assessors no puguen subdelegar sino en cas que estiguen detéguts en lo llit per malaltia, o en cas de absencia per negocis de judicatura, o aduocacio, y no en altre algu; y si lo contrari se fara, no valga la tal subdelegacio, y los subdelegats ques faran hajen de tenir y tinguen totes les mateixes calitats que los principals. Declarát, que en lo Assessor, o son subdelegat nos requereix la de ser casat, sino que sens aquella puixen regir dits carrechs. *Plau a sa Magestat que sols puguen subdelegar en cas de malaltia, o absencia, o altre just impediment, y en lo demes se guarde lo acostumat.*

Aduocar ningu pot que no sia graduat de Doctor, o llicenciat en lleys, o canones per alguna Vniuersitat aprouada, y sustentant conclusions publiques, y entre elles per lo menys la vna sia de furs del Regne.

CAP. XXV.

ITem supliquen los dits tres Braços, que de aci auant pera poder ser admesos a aduocar en la ciutat de Valencia, vltra del examen ques requereix per furs y ordinacions del present Regne, hajen de ser graduats per la Vniuersitat de Valencia, o per vna de les Vniuersitats que te acceptades la de Valencia, o haja de tenir vnes conclusions publiques del dret ciuil, o canonich en lo lloch mes apte y conuenient hon se puguen tenir; y que per lo menys la vna haja de sustentarla dels furs del Regne. *Plau a sa Magestat que hajen de ser graduats de Llicenciats, o Doctors en lleys, o canones per la Vniuersitat de Valencia, o altra Vniuersitat aprouada; y hajen de tenir conclusions publiques, com se diu en aquest capitol.*

Viudes tenutaries debuen comunicar als hereus que tracten de ferlos pagament los actes: y de quina manera los hereus poden alienar los bens de la tenuta pera pagar a les viudes.

CAP. XXVI.

ITem per obuiar los inconuenients que resulten de que les viudes tenutaries dels bens que detenien, y possehien llurs marits al temps de la sua mort, no comuniquen los actes de tals bens als hereus del marit, pera que puguen tractar del pagament de la sua dot; ans be há procurat impossibilitar als dits hereus per conseruar la dita tenutá. Perço supliquen los dits tres Braços sia prouehit q̃ la dita viuda tenutaria haja de comunicar dits actes a dits hereus tots temps que tracten de expedients, peraque sia pagada; nils puga impedir lo carregar, vendre, o alienar dits bens a terceres persones pera ferli dit pagament cumplidament de totá la dita sua dot, ab tal empero que les dites vendes, alienacions, o carregaments de censals se hajen de fer y fermar respectiuament per obs de pagar la dita dot a la tal viuda, y que lo comprador, o carregador no puga donar ni lliurar los preus als hereus, o altra persona alguna, sino a la dita viuda en paga, o part de paga de la dita sua dot. *Plau a sa Magestat.*

Habitadors del Regne debuen viure a fur de aquell, y no poden allegar que estan poblats a fur de Arago.

CAP. XXVII.

ITem en algunes parts del dit Regne los habitadors pretené estar poblats a fur de Arago, y sobre dita pretensio hi ha hagut altercats y plets que há costat a les parts molt grosses sumes y cantitats. Per resecar les quals, y per obseruacio y cóseruacio dels furs del dit Regne, supliquen sia prouehit que en tot aquell se guarde lo fur de Valencia, sens ques puga pretendre ni alegar per persona alguna per ningú temps, q̃ estarien poblats a fur de Arago. *Plau a sa Mag.*

Nafres fetes acordada o proditoriament, poden ser punides a instancia del Fisch.

CAP. XXVIII.

ITem per ser cosa tan indigna de persones Christianes, y de bona sanch, qualseuol vengança ques fa acordadament, y de mal exemple, y reprouada

uada per justicia. Supliquen los dits tres Braços, que en tot cas de nafres fetes acordada, o proditoriament, puga procehirse sumariament a instancia del Fisch, encara que noy haja part, ni se haja de seguir, ni aplicar pena de mort. *Plau a sa Mag.*

Pistoles qui portara, sia punit corporalment, a arbitre del Iutge vsque ad mortem inclusiue, y pague doscentes lliures, aplicadores segons pragmatica.

CAP. XXIX.

ITem la pena imposada per la delacio de les pistoles en lo dit Regne, es molt rigurosa, y mes cōsiderada la natural inclinacio dels Valencians, que molts ab la juuentut les solen portar sens intent de voler fer mal, ni atendre a la riguritat de la pena, y altres per seguritat de ses persones. Supliquen perço se moderen, y llimiten dites penes a que sent atrobat algun plebeyo portant dites pistoles, y no de altra manera, encorrega en pena de doscentes lliures, y de sis anys de galeres: y sent atrobat ab aquelles algun Militar, o q̄ goza de dit priuilegi Militar, y no de altra manera, encorrega en pena de dites doscētes lliures, y de quatre anys de Orà: y que dites penes sien irremissibles, sens ques puguen perdonar. *Plau a sa Magestat que les penes corporals siē arbitraries fins a pena de mort inclusiue, y les pecuniaries de la manera ques suplica, aplicadores conforme la pragmatica de les pistoles.*

Que sa Magestat prouehira lo que conuinga sobre la ratificacio que se li suplica en lo present fur.

CAP. XXX.

ITem la ciutat de Valēcia tots temps ha acostumat remunerar ab premis y fauors als que la serueixen, y en dita consideracio se ha executat ab Vicēt Matheu per lo molt que la han seruida en diuersos seruicis y ocasions, aquell y sos pares. Supliquē perço los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit lloar, aprouar, y ratificar la nominacio feta per lo Racional de la ciutat de Valencia a vint y hu de Març mil siscents y catorze, de Pere Martir Matheu de conjunt en lo ofici de pagador de la imposicio de la Ciutat als dits son pare Vicent Matheu, y la lloacio y aprouacio de la dita nominacio feta per lo Consell general de la dita Ciutat a dos de Dehembre dit any, y aixi mateix la nominacio feta per lo dit Racional a vint y set de Iuliol mil siscents y vint, de Ponciano Matheu de conjunt en lo ofici de altre dels coadjuuants de Racional de la dita Ciutat de dit Vicent Matheu son pare; y la lloacio y aprouacio de la dita nominacio feta per lo Consell general de la dita Ciutat a catorze de Agost mil siscents y vint, donant y concedint V. Magestat facultat pera que en cas q̄ algu de dit ofici, o oficis reste, o resten solide en cap de dit Vicent Matheu, o del dit conjunt, o cōjunts per premoriencia, o renunciacio de aquells, puga aquell en qui estara dit ofici, o oficis solide dispondre de aquell, o aquells en dos vides, com sien de fills, o nets; no obstant qualsseuol pragmatiques, ordinacions, furs, priuilegis, y cartes Reals lo contrari disponents, les quals en aquest cas, o casos resten reuocats, y reuocades. *Sa Magestat prouehira lo que cōuinga en lo que se li suplica en aquest capitol, acudint les parts a suplicarloy.*

Que sa Magestat te feta la merce que se li suplica en lo present fur.

CAP. XXXI.

ITem en remuneracio dels seruicis fets per Antoni Xului a V. M. a la dita Ciutat y Regne. Supliquē los dits tres Braços, sia de son Real seruey fer fur, lloant, y aprouant, y cōfermant V. Magestat la conjunccio feta en lo fill del dit Xului, aixi en la escriuania de amortizacions, com en la dels Iurats de Callosa, y Oriola. *Ya sa Magestat ha fet esta merce.*

Pas lliure concedeix sa Magestat entrant y exint per Moya; y en respecte de Villena y Saix, se guarde lo dispost en lo fur 215. del any 1604.

CAP. XXXII.

ITem per la pau, y quietut de dit Regne, y refecar les inquietuts, y molesties que los habitadors de aquell han tengut en lo terme de la vila de Moya, lo Senyor Rey don Phelip pare de V. Magestat de alta recordacio otorgà lo pas lliure per temps de vint anys per lo terme de dita vila de Moya, en part que estigues mes de dos llegues distant del port della, peraque los vehins de les viles de Ademus, y Castellfabib, y ses aldees, y altres qualsseuol persones naturals de la dita Ciutat y Regne poguessen passar del terme de la vila de Alpuente al de la vila de Ademus per lo moli apellat de Orchoua ab sos bens, animals, y mercaderies, axi anāt de dita Ciutat y Regne a les dites viles, com de elles a la dita Ciutat y Regne, sens que fossen obligats a anar a registrar los desusdits al dit pōt de Moya, ni pagar en ell, o en altra alguna part del Regne de Castella delmes, ni altres drets algūs, segōs q̄ pus llargamēt se cōte en lo acte de Cort del

C esta-

estament Real cap. 56. de les Corts del any 1604. fol.67. Y lo mateix inconuenient y diferencies tenen los vehins y habitadors de la vila de Capdet, y de dit Regne de Valencia, en lo pas lliure per los termens y ciutat de Villena, y vila de Saix pera la vila de Elig, y altres parts, y de la vila de Ayora, y altres viles a la de Capdet. Supliquen per tant los dits tres Braços a V. Mageſtat, ſia de ſa merce otorgar a les dites viles ab ſes aldees, y a la preſent Ciutat y Regne la dita gracia y merce del dit pas lliure perpetualmēt en la forma ſobredita de huy en auant, pera que puguen tenir pas y tranſit ab ſos bens, animals, y mercaderies, aixi anant com tornant per lo dit terme de Moya, y per los dits termens y ciutat de Villena, y vila de Saix, ſens que eſtiguen obligats a anar a regiſtrar, ni pagar drets alguns als dits ports, ni en altra alguna part del dit Regne de Caſtella, y que de la dita gracia, y merce los ſia fet y expedit Real priuilegi en la forma y ſolemnitats acoſtumades. *Plau a ſa Mageſtat otorgar lo pas lliure ques demana en reſpecte del pas anant, y tornant per la vila de Moya per temps de vint anys, o fins al dia del ſolio de les primeres Corts, ſi les hi haura abans, è aço en la mateixa forma ques conte en lo acte de Cort 56. del eſtament Real en les Corts del any mil ſiſcents y quatre, y manara deſpachar priuilegi en forma deguda. Y en reſpecte del pas ques demana de la ciutat de Villena, y vila de Saix, ſe guarde lo diſpoſt en lo fur 215. de les Corts del any mil ſiſcents y quatre.*

Moneda de or, o argent, que entrara ab manifeſt de Valencia, o Caſtella, puga ſer tornada al Regne, moſtrant lo manifeſt.

CAP. XXXIII.

ITem, per quant ſe esdeue que moltes perſones del Regne de Valencia paſſen als de Caſtella pera fer alguna negociacio en formen..., o en altres coſes, o per ocaſio de negocis en la Cort de V. Mageſtat, y ſon Sacro Supremo Real Conſell de Arago, y entren en dits Regnes de Caſtella ab moneda doble de or, o argent, que realment trahuen del Regne de Valencia, y per no hauer tengut ocaſio de eſmerçarla, o verdaderament no la han gaſtada tota, ſen tornen ab part de la mateixa moneda al Regne de Valencia, y en los ports de Caſtella los fan impediment y vexacio. Perço ſupliquen los tres Braços a V. Mageſtat, que ſempre y quant los del Regne de Valencia entraran en Caſtella, y donaran manifeſt en lo primer port, o duana de la moneda doble de or, o de argent que entraran, tornant per lo mateix port puguen lliuremēt traure aquella part de la dita moneda que haura ſobrat, donant lo manifeſt de aquella, y que V. Mageſtat mane donar ſobrecarta pera ſon Real Conſell de Hazienda, y priuilegi en execucio del preſent fur, y deſpachar mandatos y prouiſions perals Aduaners. *Plau a ſa Mag. fer al Regne la merce que ſe li ſuplica.*

Mercaderies puguen portar lliurement de vna part del Regne a altra, ab albara de guia del General, y los Aduaners de Villena y Saix, noy facen impediment, y peradaço manara ſa Mageſtat ſe donen los deſpaigs neceſſaris.

CAP. XXXIIII.

ITem per quant ab los furs 134. del any mil cinchcēts huytanta y cinch, y 215. del any mil ſiſcents y quatre, eſtà concedit a tots los vehins, è habitadors del Regne de Valencia, que ab albara de guia del General ſenſe altra certificatoria, deſpaig, ne recapte algu, puguen paſſar lliurement ab les robes, y mercaderies de vna part de dit Regne a altra del mateix Regne per los ports de Villena, o Saix, y per ſos termēs, ſens pagar dret algu. Y en la decretata del fur 215. digue ſa Mageſtat, que pera la execucio manaria deſpachar mandatos, è prouiſions, perals oficials dels dits ports; y de algun temps a eſta part los Aduaners de dits ports de Villena y Saix, atenten fer diferents vexacions als vehins del preſent Regne, que per alli paſſen, obligantlos per indirecte a hauer de pagar drets, en contrauencio dels dits furs. Perço los dits tres Braços ſupliquen a V. Mageſtat, ſia ſeruit prouehir y manar que los dits furs ſien inuiolablement obſeruats, y que per ſon Real Conſell de Hazienda de V. Mageſtat ſia donada ſobrecarta, y Real priuilegi; y manar ab graues penes als Aduaners de dits ports los obſeruen y guarden, per quant los del dit Regne de Valencia forçoſament han de traueſſar de pas per los dits ports de Villena y Saix, o per ſos termens pera anar y venir a la ciutat de Oriola, Condat de Elda, y altres parts del mateix Regne de Valencia. *Plau a ſa Mageſtat, ques guarden los furs ſobre aço diſponents, y per execucio de dits furs manara ſe donen los deſpaigs neceſſaris.*

Recomendacio de la perſona de Ioan Benet Artes.

CAP. XXXV.

ITem en conſideracio dels importants ſeruicis que Frances Vicent Artes generos ha preſtat al eſtament Militar, y al Regne de Valēcia, axi en dos biennis q̄ ha tengut a ſon carrech lo Syndicat del dit eſtament Militar,

tar, y acudit cō a subdelegat dels altres Syndichs, com en les presents Corts generals, seruint en aquelles lo dit carrech de Syndich, ab la general satisfaccio que de aquell se ha tengut, y que aquell te vn fill nomenat Ioan Benet Artes Carroz de Calatayut y Borja, de pus de quarāta y tres anys, residint en la Ciutat de Roma desdel mes de Octubre 1610. fins ara, lo qual desde sa puericia es estat molt virtuos, y aficionat a ser Eclesiastich, y ab molta curiositat, y puntualitat ha seguit sos estudis de Retorica, Philosophia, y en la Vniuersitat de Salamāca de Lleys y Canones, en la qual fonch substitut de Vicerector. Es estat delliberat per tots los dits tres Braços se suplique a V. Magestat sia de son Real seruey recomanar a sa Sātedat la persona del dit Ioan Benet Artes de Calatayut, pera que en la primera vacant de qualseuol dignitat, o Canonicat de la Catedral de Valencia sia prouehit, y entretant ferli merce de vna rahonable pensio Eclesiastica en la vacant del Archebisbat, o algun Bisbat del Regne de Valencia, pera que puga proseguir en sa professio, y habit Eclesiastich. Supliquen perço los dits tres Braços a V. M. sia de son Real seruici honrar al dit Ioan Benet Artes, interposant sa Real autoritat ab sa Santedat, peraque la primera vacant de qualseuol dignitat, o Canonicat de dita Catedral de la ciutat de Valencia, la proueheixca y confereixca en lo dit Ioan Benet Artes de Calatayut; y en lo entretant se li faça merce de vna considerable pensio Apostolica, pera que los dits seruicis de pare y fill sien condignament gualardonats y satisfets. *Sa Magestat intercedira ab sa Santedat, pera que se li faça a Ioan Benet Artes la gracia ques suplica.*

Recomendacio del Conuent de Santa Anna de Moruedre.

CAP. XXXVI.

ITem la Priora y Mōges del Cōuent de Santa Anna de la vila de Moruedre pateixen extrema necessitat per la gran pobrea del dit Conuent. Supliquen perço los dits tres Braços a V. Magestat, sia de son Real seruey ferlos gracia y merce de la casa del escusado de dita Vila, per temps de deu anys, pera que puguen obrar la casa que està molt perduda, y acudir a les demes necessitats molt vrgents de aquella. *Esta gracia està dedicada pera diferents efectes.*

Procura se haja de presentar per los procuradors en lo principi dels plets, y no fentho, ni se admeten les instancies, nis tinga consideracio de aquelles.

CAP. XXXVII.

ITem supliquen los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit manar que los procuradors deles parts litigants tinguen obligacio de presentar la procura dauāt lo escriua de la causa en la primera suplicacio, o escriptura de demanda, requesta, o posicio, o replica del actor, o reo, axi dauant los Iutges seculars, com Eclesiastichs, y que de altra manera no puguen ser admeses les sues instancies, y que si de fet se admetran, no es tinga mes consideracio que si fetes no fossen. *Plau a sa Magestat.*

Penes de quart no se executen.

CAP. XXXVIII.

ITem pera atallar les inquietuts que causen les execucions de les penes del quart de les condemnacions, segons les disposicions dels furs primer, y altres, tit. de quart. & pen. cur. Supliquen los dits tres Braços sia lleuada la dita pena del quart de dites condemnacions, puix sense aquella se executen, y poden executar, y pera fer dites execucions les parts no es valen de dites penes. *Plau a sa Magestat.*

Amigaments nos puguen composar mes de dos vegades, y lo tercer manament haja de ser de tres anys de desterro, y en altres majors en cas de contrauencio.

CAP. XXXIX.

ITem per lo gran abus que es fa per los Iusticies, y sos ministres, y demes oficials en composar a diferents persones a titol de amigaments per moltes vegades, sens remediar lo pecat y escandel. Supliquen los dits tres Braços a V. Magestat mane que si vna persona sera estada composada dos vegades per amigamēt, no puga ser remesa, ni composada tercera vegada per lo Iusticia criminal, o altres oficials de la ciutat de Valencia, ni de altres Ciutats, viles, y llochs del dit Regne, ans be haja de capturar al dit delinquent, y castigarlo ab la pena del segon manament, la qual haja de ser de desterro per tres anys, y en cas de contrauencio, en altres majors, ab que haja de precehir informacio, y que en aquella noy puguē testificar Capdeguaytes, ni altres ministres de dit Iusticia, sino altres testimonis no suspectes. *Plau a sa Magestat, y que lo Iutge tinga consideracio a la fe ques deu donar a les deposicions dels testimonis ques rebran.*

Oficis de la ciutat de Valencia ningu puga tenir a titol de Ciutada, no tenint per lo menys trescentes lliures de renda: ni tampoch los que ells, o sos pares hauran fet faena de ses mans en oficis mecanichs.

CAP. XL.

ITem pera remediar los grans abusos que fins huy se han experimentat, Supliquen los dits tres Braços, que ningu puga a titol de Ciutada concorrer als oficis de dita ciutat de Valencia, que per lo menys no tinga trescentes lliures de renda vere, & non ficte, y no haja fet faena de ses mans en ofici mecanich, sots pena de inhabilitat y prohibicio de poder tenir tal ofici, no obstāt qualsevol furs, priuilegis, ordinacions, o establiments de la dita Ciutat y Regne lo contrari disponents: y que la mateixa prohibicio se entenga en los que sos pares haurā fet faena de ses mans en ofici mecanich. *Plau a sa Magestat.*

Recopilacio noua es faça de tots los furs, y actes de Cort del Regne, ab ses rubriques, y titols.

CAP. XLI.

ITem de estar los furs, y actes de Cort, per ses anyades, y Corts generals, resulten notables inconuenients, perque ab mes dificultat se podē trobar, y los Iutges han de perdre molt temps pera hauerlos de cercar. Supliquen perço los tres Braços a V.M. mane fer noua recopilacio per medi de les persones que V. Magestat sera seruit de tots los furs, y actes de Cort de dit Regne ab ses rubriques y titols. *Plau a sa Magestat.*

Paga dels processos criminals sia la acostumada.

CAP. XLII.

ITem pera que en les causes ex oficio proceheixquen los escriuans ab la puntualitat que conue, sia V.M. seruit manar que son Real Thesorer haja de pagar en qualsevol proces ex oficio als escriuans del criminal la mitat de lo que podrien cobrar, si lo dit proces se haguera portat a instancia de part priuada. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Fur 13. de clamo non mut. se guarde en fauor del venedor, encara que sia contra la dot.

CAP. XLIII.

ITem pera euitar tot genero de encōtre de opinio, Supliquen sia V.M. seruit manar que lo fur 13. tit. de clam. nō mutan. se haja de obseruar, è guardar en fauor del senyor de la cosa venuda, encara que sia contra la dot. *Plau a sa Magestat.*

Collaterals succehixquē in stirpes, & non in capita, exceptat en los casos, en los quals per fur hi ha representacio en la successio dels collaterals.

CAP. XLIIII.

ITem los dits tres Braços supliquen a V.M. sia seruit declarar lo fur primer de intestatis en la part ahon crida als collaterals en dita successio, que se entenga que han de succehir in stirpes, & non in capita. *Plau a sa Magestat, exceptat en los casos en q̄ per fur hi ha representacio en la successio dels collaterals.*

Iusticia de trescents sous ha de tenir deu anys de Notaria de Valencia.

CAP. XLV.

ITem per lo que conue a la bona administracio de la justicia, que lo Notari que ha de ser elegit en Iusticia de trescents sous en la ciutat de Valencia, sia persona platica, è intelligent. Supliquen los tres Braços a V.M. sia seruit manar que cascu dels Notaris que haura de concorrer a dit ofici, haja de tenir per lo menys deu anys de Notaria de Valencia, contadors del dia de la creacio. *Plau a sa Magestat.*

Caps de Guaytes hajen de seruir personalment.

CAP. XLVI.

ITem supliquen los dits tres Braços a V.M. que lo Iusticia criminal de la ciutat de Valencia haja de fer seruir personalment los oficis de Capdeguaytes a les persones que hauran cōcorregut a Llochtinent, y que no puga deixar seruir lo dit ofici de Capdeguayta a altres persones, ni admetre als que hauran regit lo dit ofici en los dos anys antecedents, o algu de aquells. *Plau a sa Magestat.*

Viuda que casara sens demanar curador pera sos fills, ni donar conte de la cura, pert tot lo que hague per benefici del marit.

CAP. XLVII.

ITem, per quant se han tractat en diferents ocasions diferents plets, sobre si la viuda curadora de sos fills que casa segona vegada sense demanar curador pera aquells, ha perdut les coses q̄ hague per benefici del marit, y sobre aço se trobē sentēcies encōtrades. Supliquen los

los dits tres Braços a V. M. dlliberar per fur que la viuda que casara sense demanar curador pera sos fills, ni donar conte de la cura, haja de perdre tot lo que hague per benefici del marit. *Plau a sa Magestat.*

Lo pare no resta priuat del vsufruyt, y llegitima administracio per restar nomenat curador dels fills, no hauenthi expressa prohibicio.

CAP. XLVIII.

Item sobre la intelligencia del fur 4. de collatione bonor. se ha ofert diferents dubtes ab sentencies encontrades, sobre si quant vn testador deixa hereu a algun fill de home estrany constituhit sots patria potestat, y deixa al mateix pare per son tudor, o curador, es vist ab aço priuar al dit pare del vsufruyt y llegitima administracio dels bens recahents en la herencia del fill: y en casos de semblants duptes es molt conuenient quey haja declaracio certa. Perço los dits tres Braços supliquen a V. M. sia seruit manar declarar per fur, si en lo dit cas lo pare resta priuat del vsufruyt, y llegitima administracio, o si ha de gozar del dit vsufruyt, y administracio. *Plau a sa Magestat declarar que per restar nomenat curador lo pare no sia vist restar priuat del vsufruyt, sino es que expressament loy hagues prohibit; y que la present declaracio comprenga sols los casos esdeuenidors, y no los passats.*

Escriuans de la Real Audiēcia debuen seruir los trasts personalment, y assistir per semanes en les cases dels Oydors: y en cas de just impediment llancen ma de altre Notari de Valencia.

CAP. XLIX.

Item supliquen los dits tres Braços a V.M. sia seruit manar que los escriuās de la Real Audiencia hajen de seruir personalment sos trasts, y assistir per semanes en les hores de assignacions en les cases dels Oydors quels tocaran, exceptats tan solament los casos de ausencia, o llegitim impediment, en los quals hajen de enuiar en son lloch altre Notari de Valencia, pera que puga rebre les prouisions, y acudir a les obligacions de son ofici. *Plau a sa Magestat.*

Recomendacio de la persona de dona Iusepa Siruent.

CAP. L.

Item lo Senyor Rey don Phelip pare de V.M. de alta recordacio feu merce a dona Iusepa Siruent, quondam muller del Capita don Ioan Ponce de Leon, filla de don Phelip Siruent y Bernabeu, y neboda y hereua de don Gerony Siruent, de la mitat del portal de S. Vicent, en remuneracio y premi dels llarchs seruicis dels dits pare, y oncle de la dita dona Iusepa en les guerres de Flandes, y altres parts: la qual mitat de portal hauien tambe aquells tengut per espay de mes de cent anys: y vacant dita mitat de portal per mort de la dita dona Iusepa, dexant en filla y hereua a dona Anna Ponce de Leon, V. Magestat feu merce a Christofol Moles del seruici del dit portal, restantli tan solament a la dita dona Anna lo salari que dona la Ciutat, y los arrendadors del nou imposit de les farines, y del General, que importa trēta cinch lliures tan solament. Per tant, y en remuneracio dels dits seruicis, y dels de don Gines Ponce de Leon, pare del dit don Ioan per molt temps en les guerres de Flandes a ses costes, y del dit Capita don Ioan, lo qual serui en la armada Real dels Galeons, al qual li fonch donat lo sou de Capita entretengut cerca la persona del Virrey, y Capita General en la Ciutat y Regne de Valencia, se li ha fet gracia y concessio per dits tres Braços a la dita dona Anna Ponce de Leon, pera que tinga y posseheixca la casa del dit portal, per quant en la merce feta al dit Moles no està dispost que aquell haja de tenir la possessio de dita casa, que es la que està en lo mateix portal, y apres mort de aquell la dita casa, y lo dit mig portal lo haja de tenir y possehir la dita dona Anna, en la mateixa forma, y ab los mateixos profits, y emoluments que el tenia la dita sa mare, y sos antecessors. Supliquen perço a V. Magestat sia de son Real seruey lloar, aprouar, ratificar, confermar y decretar la dita concessio en la forma sobredita. *Plau a sa Magestat, que en quant a la possessio de la casa del portal se faça justicia obint los interessats: y en quant a la merce que suplica del mig portal, sa Magestat en ocasio de vacant tindra memoria de lo que se li suplica.*

Pensions caygudes de qualsseuol annues prestacions de temps de la mort del possehidor, o vsufructuari son dels hereus de aquells, y les del vltim any se diuideixen pro rata temporis.

CAP. LI.

Item per resecar los grans plets, è litigis que de cascun dia succeheixen entre lo hereu del vsufructuari, o grauat per fideicommis ab los que succeheixen en les proprietats, è los fideicōmissaris sobre les pensions de censals, y preu de arrendamēts y fruyts pēdents. Supliquen

los dits tres Braços a V. Mag. sia seruit manar que de aci auant les pẽsions de censals, y qualsseuol altres annues prestacions caygudes ans de la mort del vsufructuari, o possehidor del vincle, y les porrates siẽ de son hereu, y no del successor en la proprietat, o fideicommis, y que tambe los fruyts del vltim any se hajen de diuidir pro rata temporis. *Plau a sa Magestat.*

Censals hypotecats especialment, cessionats, o consignats, nos poden quitar sens injunccio del creedor, cessionari, o consignatari, com la hypoteca especial se haja notificat per medi de acte publich.

CAP. LII.

ITem, molt de ordinari se ha osert diferents pretensions sobre si los censals de la Ciutat, y del General de Valẽcia, y altres, sobre los quals se han carregat altres censals, o se han fet consignacions de les pensions, poden esser quitats, y lliurada la proprietat als senyors de aquells, sens conuocacio de les persones que tenen sobre dits censals especial hypoteca, o dita cõsignacio intimada a la dita Ciutat, Generalitat, o altres Vniuersitats, è persones, que responen dits cẽsals, y per escusar dits plets es just que per fur estiga decidit dit dupte. Perço supliquen los dits tres Braços a V. M. sia seruit manar, que los dits censals no puguen esser quitats, lliurant les proprietats als senyors de aquells, sino sera ab voluntat y consentiment de les que tindran especials hypoteques, cessions, o consignacions sobre aquells, o sent de les proprietats real, verdader, y actual deposit judicialment ab carrech de la tal especial obligacio, cessio, o consignacio intimada, è sent intimar lo deposit a les dites persones per raho de son interes. *Plau a sa Magestat, ab tal que la dita assignacio de especial obligacio, o consignacio sia estada notificada ab acte publich a la persona que quitara lo censal.*

Embaxades del Regne no poden ser impedides, guardantse la forma del fur 58. del any 1585.

CAP. LIII.

ITem Senyor los dits tres Braços supliquen a V. Mag. sia seruit manar que tots temps y quant per lo Regne llegitimament sera feta eleccio de Embaxador, o delliberacio de embaxada, de ninguna manera puga lo Virrey, ni altre ministre algu de V. M. impedir la execucio de aquella, ni fer manament al Embaxador de q̃ no partixca, ni als Elets de dits tres estaments, Diputats, y Oficials de la casa de la Diputacio, Syndich de aquella, y Syndichs dels mateixos estaments de que no nomenen Embaxador, o que nol despachen, ni expedixquen los albarans que se acostumen pera la execucio de semblants embaxades, ni puga fer ningun altre manament impeditiu de dites embaxades: ans be sentse aquell, sia nulle ipso iure, y no obstant qualseuol manament se puga procehir a la execucio de dita embaxada, com si no se haguera fet. *Plau a sa Magestat, ab que hajen de guardar la forma del fur 58. de les Corts del any 1585.*

Syndicat de la Diputacio reste en don Manuel Belluis, renunciant a ell don Pedro Belluis Compte de Benedites son pare, dins de vn mes.

CAP. LIIII.

ITem, que V. M. sia seruit de prouehir y manar per lo present fur, que renunciant don Pedro Belluis Compte de Benedites al Syndicat de la Diputacio, reste en aquell dõ Manuel son fill de sa vida, com lo tenia lo dit son pare de la sua, derogant en quãt menester sia qualseuol fur que a la present disposicio sia contrari, y restant aquell en lo demes en sa força y valor. *Plau a sa Mag. q̃ renunciant don Pedro Belluis Compte de Benedites dins vn mes, ques conte del dia ques publicaran los furs al Syndicat de la Diputacio, reste don Manuel Belluis son fill ab dit ofici de Syndich, ab les matexes calitats que huy lo possebeix son pare.*

Nominacio de Ioseph Miquel Berthomeu en Coroniste del Regne, ab salari de cent lliures.

CAP. LV.

ITem, que sia V. M. seruit de nomenar Coroniste del present Regne a Ioseph Miquel Berthomeu Ciutada per les sues bones parts de pericia en los estudis y lletres, que pera aço sien necessaries, assignantli per salari cent lliures cascun any, y no mes, per la pobrea en que al present se troba dit Regne; y obligantlo a que haja de cõpondre vn tomo de deu en deu anys, aliàs cesse lo salari. *Sa Magestat elegeix y nomena per Coroniste del Regne de Valencia, a Ioseph Miquel Berthomeu, ab salari de cent lliures cascun any, com se li suplica; y ab obligacio de que en la fi de cascun any ans que dit Coroniste reba les cent lliures de salari presente historia de cinch anys, desde que la deixà lo Doctor Escolano, y acabats los deset anys que han discorregut, vaja continuant per anys lo que anira succehint. Ab declaracio que nos puga imprimir res de lo que escriura, sens que primer sia vist y aprouat per lo Consell Supremo de Arago:*

Arago: y la impressio sia a costa de la Generalitat del Regne de Valencia.

Vila de Castalla, y llochs de Onil, y Tibi, sien de la Gabella de la sal de Alacant, y no de la de Xatiua.

CAP. LVI.

Item que la vila de Castalla, y llochs de Onil, y Tibi, deixē de ser de la Gabella de la sal de Xatiua, com ans era, y sia de huy en auant de la Gabella de Alacant, y que aço se entenga finit lo arrendamēt corrent de dita Gabella. *Plau a sa Magestat.*

Alternatiua de les tres nacions, Aragonesa, Valenciana, y Catalana, se guarde en lo ofici de Vicari General de la Orde de Cistells.

CAP. LVII.

Item que es guarde la alternatiua de les tres nacions, Aragonesa, Valenciana, y Catalana, en lo ofici de Vicari General del Orde de Cistells de la Congregacio de Arago, conforme fonch ordenat per la Santedat, a suplicacio de sa Magestat. Aqui tambe supliquē los dits tres Estaments permeta se despedixca, y declare la causa de la eleccio del que huy es Vicari General per termens de justicia. *Plau a sa Magestat ques guarde la alternatiua, y en lo demes mirara lo que mes conuindra peral be de la Religio.*

Retencio de dot per priuilegi Militar, no tenint bens parafernals la muller, no ha lloch en la quinzena part de la dot, si dispon de aquella per be de la anima.

CAP. LVIII.

Item desijant prouehir al be de les animes de les dones casades, que per no tenir de hon poder deixarse alguna quantitat per la sua anima, quant los marits tenen retencio de la dot durant sa vida, restén fraudades del prompte sufragi que porien rebre en remissio de sos pecats, y conseruant, com es raho, lo priuilegi Militar en fauor dels marits. Supliquē los tres Braços a V.M. sia seruit prouehir y manar que de aci auāt qualseuol dona casada que no tindra bens alguns parafernals, ni altres, mes de dot aportada a son marit, puixa testar y dispondre per la sua anima fins la quinzena part de la dot per ella, constituhida, y verdaderament pagada: y que la dita disposicio, y voluntat pia, se haja de cumplir dins lo any estatuhit, en res no obstant lo priuilegi Militar de la retencio de la dot competēt al marit: ab tal empero que per gran que sia la dot constituhida, y pagada, no puixa excedir lo ques dexara per la anima de dos milia lliures, y que la present disposicio se entenga, y que no cesse lo priuilegi Militar morint la dona casada abintestat. *Plau a sa Magestat.*

Denunciar se deu per lo Aduocat Fiscal dauant lo Iusticia que haura rebut la informacio, exceptat lo cas de preuencio Real per captura: y lo Iutge de la apellacio restituhixca la causa no parexent, que hi ha causes pera dexarse de fer.

CAP. LIX.

Item es just, y a raho conforme, que lo Iutge criminal que ha fet preuencio en la causa, sia preferit a qualseuol altre. Perço supliquen los dits tres Braços a V.M. sia seruit manar que totes les causes criminals que per informacions ex oficio, rebudes per los Iusticies criminals respectiue de la ciutat de Valēcia, y altres Ciutats, y viles Reals del Regne, en les quals hi haja preuencio en la causa, se hajen de proseguir fins a sentencia difinitiua per los dits Iusticies respectiuament, y que los Aduocats Fiscals de V.M. tinguen obligacio de posar la denunciacio dauant lo dit Iusticia que haura rebut la informacio; è que apres de publicada la sentencia per lo tal justicia, si sera confermada en grau de apellacio se hajen de restituhir en la mateixa sentencia confirmatoria, les parts y causa al justicia, pera que execute la dita sentencia: y que aço se obserue en qualseuol tribunal superior, encara que sia lo de la Real Audiencia, pera que de esta manera sien mes respectats los dits Iusticies. *Plau a sa Magestat, exceptats los casos en quey haura preuencio Real per la captura del delinquent, en lo qual cas no tinga eleccio lo Aduocat Fiscal de denunciar en altre tribunal, sino que forçosament reste Iutge de la causa lo que haura preuengut la captura; y quant a la restitucio sino es en cas que parega hauerhi causes justes pera no hauerse de restituhir.*

Acaptar pot la Cōfraria de nostra Senyora dels Desemparats per tot lo Regne.

CAP. LX.

Item per la molta deuocio que en la Ciutat y Regne de Valencia, y fora dell se te a nostra Senyora dels Desemparats, y per los justs empleos que aquella Confraria fa en obres de misericordia, causant molta deuocio a tota la terra, y per lo que conue afauorir la conseruacio, y augment. Supliquen perço los tres Braços a V. M. sia seruit prouehir y manar que es puixa fer, è faça plega de Almoyna pera la dita Confraria de nostra Senyora dels

dels Sants Martyrs Ignocents y Desemparats de la ciutat de Valencia per tot lo Regne; y que es puixen tenir baciners, y plegadors com se tenen de altres deuocions, è inuocacions forasteres de nostra Senyora: ab tal empero que ningũ baciner, ni plegador puixa eximirse de oficis, ni altra cosa alguna en la Ciutat, vila, o lloch hon estara, ans be restant en peu los furs sobre aço disponents. *Plau a sa Magestat.*

Recomendacio del Capitol de la Seu de Sogorb, sobre la paga del subsidi y escusats.

CAP. LXI.

Item, per quant hauentse dismẽbrat, com se dismembraren los Bisbats de Sogorb, y Albarrazi, restãt cascu en son Regne, y Prouincia distincta, y sia be que en lo demes estiguẽ tambe distinctes les coses Eclesiastiques dels dos Bisbats, y se haja vist per experiencia los danys que pateix lo Capitol de la Seu de Sogorb en la remesa del diner del subsidi a la ciutat de Çaragoça per los intereссos, y menyscaptes de la moneda, y altres incomoditats q̃ pateix. Supliquen perço los dits tres Braços a V. M. sia seruit prouehir dos coses. La vna, seruirse de nomenar comissaris de les tres gracies en la ciutat de Sogorb. Y la altra, de lo que li toca al Capitol de aquella Seu de la paga del subsidi, en lo asiento y concert ques fara de totes les Esglesies del Regne de Arago (entre les quals contribuheix la de Sogorb) se li prenga la paga en la ciutat de Valencia, y en la taula de cambis de aquella, o en la mateixa Ciutat de Sogorb, com millor pareixera als qui han de cobrar lo subsidi, desobligantlos da huy en auant als Canonges de remetre lo diner a Zaragoça. *Sa Magestat se informara del Comissari general de la Sãta Crehuada cerca lo cõtengut en aquest capitol, y procurara fer la merce quey haura lloch.*

Recomendacio del Capitol de Sogorb sobre los Canonicats Magistral, y Doctoral.

CAP. LXII.

Item, per quant en la noua composicio y readres que es feu de la massa comuna dels fruyts y rendes tocants a la dita Esglesia Catedral de Sogorb, se formaren dos Canonicats, lo hu Magistral, y lo altre Doctoral, pera ques prouehissen per oposicio, restant la prouisio al Papa, y al Bisbe, conforme ses alternatiues; y no se ha guardat tots temps, nis guarda la forma de prouehir los dits Canonicats per via de oposicio, axi perque la Canongia Doctoral se prouehi per Roma sens examen, ni oposicio, com perque en la Magistral se li ha donat coadjutor a quil tenia, axi mateix sens guardar oposicio, ni concurs, y desta manera ve a restar frustrat lo fi de hauer format estos dos Canonicats, pera tenir en ells subjectes idoneos, y quals conue. Supliquen perço los dits tres Braços a V. M. sia seruit interposarse ab sa Santedat, y obtenir que la dita oposicio, y examen se guarden en los dos Canonicats, y es face per via de actes publichs de la mateixa manera que en les Esglesies de Castella, sens que en dits dos Canonicats se puixen donar, ni admetre coadjutories, puix a sa Santedat, y al Bisbe los ha de restar, y resta la prouisio segons la alternatiua. *Plau a sa Magestat intercedir ab sa Santedat que concedeixca lo ques demana en aquest capitol.*

Iurisdiccio Alfonsina tenen los senyors de llochs que tenien quinze cases al temps de la expulsio dels Moriscos, encara que huy no les tinguen.

CAP. LXIII.

Item, perque cõforme los furs del Regne, los senyors dels llochs que tenen quinze cases, gozen de la jurisdiccio quel fur los dona, vulgarment dita Alfonsina, y en lo dit Regne se troben molts senyors de llochs, q̃ abans de la expulsio dels Moriscos tenien quinze cases, y encara mes poblades en aquells, y gozauen de la jurisdiccio, conforme lo fur: y per la despoblacio tan gran com de la expulsio se ha seguit, se hã perdut moltes cases, y vengut a restar ab menys de quinze, y no sia just que los qui les han perdudes en seruici de V. M. y benefici del Regne pateixquẽ per dit seruici, ne sien de pitjor condicio que los qui no ne hã perdut. Supliquen perço los dits tres Braços a V. M. sia seruit prouehir y declarar que los dits senyors de llochs puix tinguessen quinze cases poblades lo dia de la publicacio del bando de la expulsio gozen huy, è per tots temps de la mateixa jurisdiccio que gozauen abans de la expulsio, y de la manera q̃ gozen los demes senyors de llochs que huy tenen quinze cases en ells. *Plau a sa Magestat.*

Iurisdiccio suprema tenen los senyors dels llochs de Estiuella, Besalga, y demes nomenats en est capitol, fins a les primeres Corts, en la forma quels fonch concedida en les Corts dels anys mil cinchcents huytanta y cinch, y mil siscents y quatre.

CAP. LXIIII.

Item

Tem, per quant a suplicacio dels senyors y possehidors dels llochs de Estiuella, Beselga, Arenes, Albalat, Montalt, y Comediana, Torrestorres, Montalt, Algimia, Alfara, Benifayro, Santa Coloma, los Frares, y la Garrofera, Faura, Almorig, Rubau, Benedites, Gilet, Quartell, Algar, Petres, Quart, y la Alqueria Blāca, aixi en les Corts celebrades en esta vila de Monço lo any 1585. com en les ques celebraren en Valencia, los fonch concedida, è porrogada la jurisdiccio suprema en los dits llochs, y en cascu de aquells, per ocasio, è causa del litigi antich quey ha entrel Syndich de la vila de Moruedre, è los dits senyors de llochs sobre la dita jurisdiccio suprema; è les mateixes rahons militen huy pera ferlos la mateixa concessio y prorrogacio. Supliquen perço los dits tres Braços sia V.M. seruit concedir als dits senyors de llochs (en quāt menester sia) y otorgarlos de nou a major cautela la dita jurisdiccio suprema, mer, y mixt Imperi en los llochs desus nomenats, y en cascu de aquells respectiuament, tam inter suos, quam inter extraneos ibidē delinquentes, & contrahentes, de la mateixa manera, è com la tenen los demes Barons del dit Regne de Valencia. *Plau a sa Magestat concedirlos fins a les primeres Corts lo mateix quels fonch concedit en les Corts del any mil cinchcēts huytāta y cinch, y mil sisçēts y quatre.*

Escriuans de la Real Audiencia, ciuil, y criminal, hajen de ser Notaris de Valencia, y seruixquen los oficis personalment, pagant a la Generalitat les cantitats contengudes en aquest capitol.

Cap. LXV.

Tem Senyor, per quant en alguna recompensa dels salaris que la Generalitat del present Regne ha pagat y paga als Doctors del Real Consell, y altres oficials de la Real Cancelleria, que importē prop de cinch mil y siscentes lliures, li fonch feta gracia y merce per lo senyor Rey don Phelip de immortal memoria aui de V. Magestat, ab lo capit. 45. de les Corts del any 1564. de tots los emoluments de la escriuania de la Real Audiencia, los quals llauors y per discurs de molts anys valien, y valgueren de arrendament pus de dos milia lliures cascun any; y en apres axi per la reformacio feta dels salaris de registre y copia, en les Corts del any 1585. com per la apretura del temps, han vengut a valer tan poca suma, que en los vltims arrendaments sols se trahuen cascun any trescentes cincuāta lliures, ço es, per cada escriuania del ciuil, a raho de catorze lliures quinze sous y quatre diners, y de les criminals no sen trau res, perque los Escriuans de aquelles no han pagat, ni volgut pagar cosa, ni quantitat alguna. Supliquen perço los tres Braços a V.M. sia seruit fer merce in totum a la Generalitat y Diputacio de les escriuanies de la dita Real Audiencia, y que esta concessio y merce sia in perpetuum, sens perjuhi empero de la senyoria directa que te la ciutat de Valēcia en la casa de la Cort formada; y tambe sens perjuhi de qualseuol altres drets que tinga dita Ciutat, pera q̄ de huy en auant los Diputats que son y seran puixen prouehir los trasts de la Real Audiencia apres mort de les persones que huy los posseheixen, y de sos conjunts sin tindrā; y q̄ la prouisio sia en persones benemerites Notaris de Valencia, fels, y legals, y de bona opinio y fama, los quals hajen de donar competent seguritat de pagar, y respondre cascun any a la Generalitat, ço es, los escriuans de la Real Audiencia ciuil, y Cort formada a raho de quaranta lliures lo any cascu de aquells; y los escriuans de la Real Audiencia criminal a raho de vint lliures lo any per cascu: aço ajustat, que hajen de assistir precisament los quels tenen y tindran en proprietat; y si aquells son, o seran menors de edat, o essent majors, no tindran cōferida la auctoritat de Notari de Valencia, en qualseuol de dits dos casos hajen de posar los Diputats en lloch de aquell vn Notari de Valencia, que rixca lo trast ab tot efecte, y no altra persona alguna. *Plau a sa Magestat, que los que tenen los trasts, axi en la Cort formada, com en la Audiencia criminal, hajen de ser Notaris de Valencia, y seruirlos personalment. Y si seran menors, o no tindran auctoritat de Notaris de Valencia, hajen de nomenar persona habil que serueixca estos oficis sa Magestat, o son Lloctinent General, durant lo dit impediment: y que los que tenen trasts en la Cort formada, hajen de pagar cada hu a la Generalitat cascun any vint y quatre lliures, y los de la Audiencia criminal per cada trast cada vn any dotze lliures, y que esta taxacio dure fins al Solio de les primeres Corts. Y si algu de dits escriuans se sentia agrauiat desta taxacio, ho remet sa Magestat a sō Lloctinent general, pera que breu y sumariament, ab parer de dos dels Doctors de la Real Audiencia, oyt al Syndich, y Aduocat de la Diputacio y al escriua, faça justicia, y en lo demes se guarde lo acostumat.*

Intercessio del Regne pera que sa Magestat conforme la nominacio de don Iaume Moncayo, peral ofici de Alcayt de la casa de les armes, y la conjunccio de don Ioseph Ioachim Ioan de Rocafull.

Cap. LXVI.

Item

ITem los dits Braços del present Regne supliquen sia seruit lloar, è aprouar, auctorizar y decretar per fur la nominacio feta per los Diputats de la persona de don Iaume Moncayo Alcayt de la casa de les armes; y tambe de la nominacio de conjunt en dit ofici, feta al dit don Iaume per los mateixos Diputats de don Ioseph Ioachim Ioan de Rocafull son net, ab que sia ab vn sols salari y emoluments, y no mes: y q̃ morint, o renunciant lo hu dels dos, reste lo ofici en lo altre. Y si cas fos que lo dit don Iaume Moncayo premoris al dit conjunt, ans de tenir aquell cũplida edat pera seruir lo ofici, en tal cas haja de seruir (durant la menor edat del cõjunt) en lo dit ofici de Alcayt altre dels Diputats Militars, nomenador per tots los Diputats, lo qual haja de donar, y done suficient caucio, y fermances, a coneguda y a risch y perill dels Diputats, y haja de seruir ab la mitat del salari que es senyalara peral dit ofici, restant la altra mitat del salari peral cõjunt. Lo qual tambe com haura de començar a exercir lo ofici, haja de donar y done bones y suficients fermances, a coneguda axi mateix y carrech dels Diputats. *Sa Magestat tindra memoria de fer merce a la persona contenguda en lo present capitol per la intercessio que fa lo Regne, acudint a suplicarloy.*

Velluters, velers, perayres, y texidors de seda, tenen lleua frãca, com la tenien ans deles Corts del any 1604. y tenen obligacio de donar lo tir verdader de les teles, sots les penes contengudes en aquest capitol.

CAP. LXVII.

ITem, perque la experiencia mostra q̃ les lleys fetes en vn temps, y ab vns motius, en altre temps, y ab altres rahons que es consideren, o sobreuenen, no son tan a proposit, y axi es dehuen millorar y mudar. Supliquen perço los tres Braços del Regne a V. M. sia seruit manar restituhir, y tornar als velluters, velers, perayres, y texidors de seda la lleua franca quels fonch lleuada ab lo cap. 64. de les Corts del any 1604. en la mateixa forma que la tenien abans que sels lleuas: ab tal empero que los dits velluters, velers, perayres, y texidors de robes de seda hajen de donar, y donen lo tir verdader de les teles, y robes que hauran de texir al temps de posar en elles los primers bollatins, altrament encorreguen en pena de pagar lo dret en doble, y que la refaycio que per dita raho sels ha de fer, correga per conte, y estiga a carrech dels veedors de calcu de dits oficis. *Plau a sa Magestat.*

Furs concedits als Diputats del Regne, sobre la lliure y general administracio de les coses tocants a la Generalitat, que sien obseruats.

CAP. LXVIII.

ITem, per quant als Diputats del present Regne toca per fur la lliure y general administracio dels drets del General, y lo poder fer sobre aço los capitols y ordinacions quels parexeran conueniẽts: y per experiencia se veja que algunes comunitats, oficis, è particulars persões, en cas de publicacio de semblants ordinacions y capitols, han vsat cõtra ells de remey de apellacio, recors, o fermes de dret en la Real Audiencia, impedint ab aquest indirecte la execucio de les ordinaciõs fetes per los Diputats: lo que es directament contra los furs 21. y 22. de les Corts del any 1547. Supliquen perço los tres Braços a V. Mag. sia seruit manar que los dits furs se guardẽ a la lletra, y que en la Real Audiencia, ni en altres tribunals nos admeten fermes de dret, ne introduccions de sembläts apellaciõs, o recorsos, obseruant los dits furs del any 1547. sens interpretacio alguna, nec per subauditum intellectum, sino ad vnguem, seruant los dits furs a la lletra, prout iacet. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents, lleuats tots abusos.*

Diputats, comunicantho ab lo Virrey, poden fer cortesia de part dels drets de la Generalitat, en los casos mẽcionats en est capitol.

CAP. LXIX.

ITem, perque la experiencia mostra, que en cas de estar los drets del General en administracio, y sens arrendar, nos fan les cortesies ordinaries que los arrendadors solen fer als negociants, y tractants, per benefici dels mateixos drets, sub prætextu de que los Diputats per ser administradors no podrien fer semblants cortesies, ni en la ciutat de Valencia, ni en la de Alacant, ni en altres parts del Regne, de hon se segueixen danys y perdues a la Generalitat. Supliquen perço los tres Braços a V. M. sia seruit prouehir, y decretar, que los Diputats en cas de administracio dels drets, puixen fer les cortesies que tindran per justes y conuenients, segons la ocurrencia del cas, y del temps, deixantho a la conexença, conciencia, y bon arbitre de aquells. *Plau a sa Magestat, que quant se oferira algun contracte particular ab mercader, o persona ques obligue a entrar, o traure dins del termini que senyalaran, alguna cantitat de mercaderies, que alias no la entraria, o trauria, sino es fentli cortesia en los drets, los Diputats comunicantho ab lo Virrey,*

Virrey, y en son cas ab lo Regent la Lloctinencia General, puguen fer alguna cortesia y llimitacio en la paga dels drets; y que en ningun altre cas, ni en aquest, sens dita llicencia nos puga pendre ningun arbitre en la paga dels drets que deuran a la Generalitat.

Restes de seruicis atrasats, fets per lo Regne a sa Magestat, se li puguen pagar formant carregaments de censal a raho de vn sou per lliura.

Cap. LXX.

Item supliquen a V. M. los tres Braços, sia seruit en consideracio del seruici que se ha fet en les presents Corts a V. M. en suma que excedeix les forces del Regne, perdonar tot lo que li resta deuent lo General del dit Regne de Valencia, axi del seruici de les vltimes Corts del any 1604. com qualseuol altra quantitat a V. M. deguda per raho de qualsseuol seruicis atrasats, ordinaris, y extraordinaris, fets en Corts, o fora de elles. *Sa Magestat per fer merce al Regne, y no grauarlo ab noues imposicions pera la paga del que se li resta a deure dels seruicis atrasats, ha tengut per be que los Diputats fermassen carregament de censal de la cantitat que per dita raho restara deuent lo Regne, ab responsio de sou per lliura en cascun any, en la forma que ho mana y ordena, aixi als cinquanta quatre Elets, com als Diputats, ab cartes de 25. de Maig del any 1628. en virtut de vn Real decret de 18. del mateix.*

Ques faça justicia sobre la diferencia de si toca solament als Credenciers del Regne lo allargar los albarans de guia.

Cap. LXXI.

Item per ser cosa notoria, que lo allargar los albarans de guia toca priuatiue als Credẽciers del Regne, sens que lo Credẽcier del Peatge, ni altre qualseuol oficial Real puixa entrometres en semblants allargaments de albarãs de guia, y ser estada tots temps esta la obseruancia in concussa, fins que de poch temps ença lo Credencier del Peatge volgue vsurparse esta preheminencia, per raho de lo qual fonch forços acudir per part del General al Virrey, y aquell feu rebre informacio als Diputats, ab la qual fonch aueriguat lo costum que tots temps se hauia inconcussament obseruat. Dita informacio fonch comesa a dos Doctors dela Real Audiencia, y cõsultada ab V. M. & nihilominus james se ha pogut obtenir del Virrey prouisio en dit negoci. Supliquen perço los tres Braços del Regne a V. M. sia seruit manar prouehir y decretar per sur dites coses, peraque de cetero no puixa asatjar a fer semblants coses lo Credencier del Peatge. *Plau a sa Magestat que sobre lo contengut en lo present capitol se faça justicia, oydes les parts.*

Diputats de les Ciutats y viles Reals si no seruiran per si lo ofici, debuen subdelegar persona que plenament goze del priuilegi Militar.

Cap. LXXII.

Item supliquen a V. M. los tres Braços, sia seruit prouehir, e manar, que de huy auant tots temps que los Diputats de les Ciutats y viles Reals del present Regne no seruiran per ses persones lo ofici de Diputats, hajen de subdelegar persona en la ciutat de Valencia que sia Ciutada honrat, y que goze plenament del priuilegi Militar. *Plau a sa Magestat.*

Porcions de rosa, sucre, torrons, y capons, nos donen als Diputats, y demes oficials de la Diputacio.

Cap. LXXIII.

Item que de aci auant V. M. mane se lleuen, y nos donen en manera alguna les porcions de rosa, sucre, torrons, y capons, que solien donarse als Diputats, y demes oficials de la casa de la Diputacio, pera que clarament conste desta prohibicio q̃ fins huy jamay es estada feta. *Plau a sa Magestat.*

Colacio nos puga donar al Virrey quant va a la casa de la Diputacio en mes suma de trenta lliures cada vegada.

Cap. LXXIIII.

Item que en los dies del Corpus, y de la Mare de Deu de Agost tan solament (si lo Virrey vindra a la casa de la Diputacio) se li puixen donar y donen en cascũ destos dos dies y festes, refreschs de confitura, ab que lo gasto no passe cascuna vegada, ni excedeixca la suma de trenta lliures moneda reals de Valencia. *Plau a sa Magestat.*

Los Diputats del Regne en cas de conuocacio debuen lliurar a cada hu dels Syndichs dels tres Estaments mil lliures, de les quals aquells hajen de donar conte dins quatre mesos.

Cap. LXXV.

Item supliquen a V. M. los tres Braços, sia seruit prouehir que en tot cas de conuocacio a Corts Generals dins la ciutat de Valencia, o fora della tantost

tost apres de rebudes les cartes conuocatories los Diputats tinguen obligacio de donar a cascu dels tres Syndichs dels estamēts mil lliures, perals gastos que se han de fer en dites Corts, pera aparellar, adreçar, y compondre ab la decencia que es pertany los llochs, y puestos ahon se hauran de juntar los tres estaments, y pera la cera, y altres coses necessaries pera la celebracio de les Corts; ab que los dits tres Syndichs hajen de donar conte de tot lo que hauran gastat, als contadors de la Diputacio, dins quatre mesos apres de finides les Corts: aço entes y declarat, que cascun Syndich dels tres done conte de les mil lliures que se li hauran lliurat y entregat, y no de altres que seran donades a sos Consyndichs. *Plau a sa Magestat.*

Los Diputats com dehuen pagar als Syndichs dels estaments les trescentes lliures perals gastos dels Contrafurs; y com los Syndichs les han de gastar, y donar conte. CAP. LXXVI.

Item considerat que les trescentes lliures que la Diputacio dona, è lliura cascū any als tres Syndichs dels Estaments del Regne pera la defensa dels furs se paguen en albarans, y tenen dificultat de reduhirle a moneda efectiua. Supliquen perço los dits tres Braços a V. M. sia seruit prouehir, que de huy auant se pose vn capitol en lo arrendament del General, obligant als arrendadors a pagar dites trescentes lliures, depositantles en la taula de cambis, y deposits de la ciutat de Valēcia, a nom dels dits tres Syndichs, y que de alli no les puixen traure sino perals remeys dels Contrafurs: y que apres de hauerles distribuhides en dits obs, hajen de donar conte de com les han distribuhides, a dos Elets de cada estament, y que sens orde, y prouisio dels dits Elets no puixa lo Secretari del Regne despachar certificatoria de que se han despachat y despes en dits obs: aço entes y declarat, que lo contengut en lo present capitol tocant a les dites trescentes lliures se enterga, y haja lloch en cas y mentres no tinga efecte lo q̄ per dit Regne se ha suplicat a V.M. en respecte de la nominacio dels set Iutges de Contrafurs, perque tenint efecte lo suplicat ab diuersos capitols que parlen de dits set Iutges, en tal cas tansolamēt hauran de donar conte los tres Syndichs de setāta lliures que sobraran de les trescentes, y entraran en son poder. *Plau a sa Magestat.*

Als Diputats sels puga donar titol de Senyoria, quant estan en forma de Diputacio, exceptats lo Virrey, y Real Audiencia. CAP. LXXVII.

Item supliquen a V. Mag. los tres Braços, sia de son Real seruey prouehir, y manar de cetero q̄ lo Virrey y Capita General que es, y per temps sera, haja de donar, y done titol de Senyoria als Diputats tots temps, y quant aniran en forma de Diputacio ab alguna embaxada, o a qualseuol altra cosa, puix als Elets dels tres estaments que representen lo Regne sels sol y acostuma donar semblant titol, y nol representen menys los dits Diputats. *Sa Magestat te per be ques puga dir Senyoria als Diputats, quant estaran en forma de Diputacio, exceptāt al Virrey que es, o sera de aquell Regne, y a la Real Audiencia.*

Sobre la paga del dret del General de les coses del seruici de sa Magestat ques guarden los furs. CAP. LXXVIII.

Itē per quant totes les coses del Real seruici de V. M. que entrē en lo Regne, passen, e hixen de aquell, es just y molt conforme a la Real clemencia de V.M. paguē lo dret del General. Supliquē perço los tres Braços del Regne a V.M. sia de sa Real merce prouehir y manar q̄ la cātitat q̄ importara dit dret de General de les coses del Real seruici de V. M. ipso foro, y sens altra prouisio se hajen de pagar, y reintegrar al General de qualseuol pecunies de V.Mag. encara que lo Secretari del Sacro Supremo Real Consell de Arago diga en la lletra que dites coses han de passar franques, y que no dehuen dret: y que aço mateix se enterga dels que fins huy han passat, no obstant semblants lletres del Secretari. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

Artillers del Regne sien vint en numero, y paguen les taches, è imposicions de sos oficis. CAP. LXXIX.

Item que V.Mag mane obseruar los priuilegis concedits als artillers del Regne, ab tal empero q̄ lo numero de aquells no puixa aumentarse, ni excedir de quarāta; y tambe ab q̄ dits artillers no es puixen eximir de pagar algunes imposicions, o taches de sos oficis respectiuamēt. *Plau a sa Magestat ques redubixca per ara lo numero dels artillers a vint, y que estos paguen les taches, è imposicions de sos oficis.*

Diputats en forma de Diputacio en les visites de persones que passen per la ciutat de Valencia, guarden lo acostumat. CAP. LXXX.

Item

ITem considerat, que fins lo dia de huy los Diputats han acostumat en forma de Diputacio visitar algunes persones, que passen per la ciutat de Valencia, o venen a ella de fora, y que lo abus destes visites redunda en perjuhi de la auctoritat, y preheminencia dels Diputats. Supliquen perço los tres Braços del Regne a V. Magestat, sia seruit prouehir, y manar, que de huy auant no puixen los Diputats visitar en forma de Diputacio, directa, ni indirectament, sino a les persones Reals dels Virreys, y Archebisbes, quãt entren de nou, y la primera vegada en la ciutat de Valencia, y als Legats à latere de sa Santedat, o a Diputats de Arago, o Cathalunya, quant vindrã, o passaran per la dita Ciutat. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Oficials de la Diputacio per seruicis propris, o de sos pares, no puguen rebre cantitat alguna per capitols de arrendaments.

CAP. LXXXI.

ITem supliquen sia V. Magestat seruit prouehir, y manar, que de huy en auãt ninguns oficials majors, ni menors de la Diputacio reben alguna quantitat de la que fins huy rebien per seruicis de sos pares, o dells mateixos, per capitol del arrendament del General, y que esta priuacio comence a correr del dia del solio de les presents Corts en auant: y que los arrendadors aixi com hauien de pagar a les persones contengudes en lo capitol, o capitols del arrendament, les paguen a la mateixa Diputacio, y que en ninguna manera en los arrendaments fahedors de huy auant, puixen ferse semblãts remuneracions, o gratificacions, sots decret de nullitat. *Plau a sa Magestat.*

Clauari rebedor del General, no puga rebre los albarans de tres sagells, ni lo escriuà puga rebre apoca del dit Clauari, que no sia en presencia dels Diputats.

CAP. LXXXII.

ITẽ per quant conforme actes de Cort del General, los albarans de tres sagells, que han de entrar en poder del Clauari rebedor, se li han de tallar, y linear al temps de la entrega de aquells, perà que no puixen correr mes, y que per hauerse deixat de fer aço ab pũtualitat en algunes ocasions per descuyt, vel aliàs, se han seguit molt grans inconuenients. Supliquen perço los dits tres Braços del Regne a V. Magestat, sia seruit prouehir, y manar, que de huy auant lo Clauari rebedor del General no puixa rebre los albarans de tres sagells de molta, o poca quãtitat, que no sia en presencia dels Diputats, y estant aquells en sitiada; ni lo escriuà puixa rebre apoca del dit Clauari, que no sia en la forma desus dita, sots decret de nullitat, y priuacio de ofici al escriuà. *Plau a sa Magestat.*

Memorials en fet, acordats per les parts, y fermats per aquelles, se bajen de donar en totes les causes, en les quals nos fara relacio publica. CAP. LXXXIII.

ITem per quant la experiẽcia que es tingue desde les Corts del any 1585. fins a les de 1604. vingué a mostrar, que ni los relators dels processos que foren instituhits en dites Corts de 1585. ni les relaciõs que aquells feyen eren de profit, y per esta raho se hagueren de lleuar en les vltimes Corts, fent fur particular, de que los mateixos Iutges de la Real Audiencia fessen relacions publiques dels processos en presencia de les parts, tots temps q̃ alguna delles ho demanàs, y donassen les relacions per escrits, fermades de ses mans a les parts, y aço tampoch se ha frequentat molt, per no gosar les parts demanar dites relaciõs publiques, ab recel de que los Iutges no ho atribuhixquen a poca confiança; y tambe perque lo donar les relacions per escrits, y fermades de ses propries mans los Iutges, ocuparia molt, y lleuaria la breu expedicio dels negocis. Supliquen perço los tres Braços del Regne a V. Magestat, sia seruit prouehir, y manar, que de aci auant les parts que no voldran vsar del remey del dit fur de les Corts del any 1604. quant lo proces estarà acordat super tota causa, hajen, è tinguen obligacio de juntarse ab sos procuradors respectiue, y acordar lo fet en vn paper, y fermarlo de ses mans, cõforme se pratica en les causes q̃ es porten dauãt V.M. y son Sacro Supremo Real Cõsell de Arago, aixi pera q̃ ab lo fet acordat puixa lo Iutge fer la relacio puntual, com pera ques puga donar vna copia del dit fet acordat als demes Iutges de aquella sala. *Plau a sa Magestat.*

Accio directa, y contraria en tuteles, y cures se ha de intentar dins vint anys, comptadors del dia en la qual lo menor sera fet major de vint anys.

CAP. LXXXIV.

ITẽ per quant de la reddicio dels cõptes de les tuteles, y cures, que los menors fets majors, o sos hereus demanen als tudors, y curadors, o als hereus, y successors de aq̃lls, molts anys apres de regida y administrada la tutela,

tutela y cura, se segueixen grans inconuenients perals vns, y perals altres: perque los menors fets majors, o sos hereus, no resten contents, ni cabalment satisfets, y los curadors, o sos hereus resten destruyts per falta de claricia del fet, y dels papers y actes, y en particular de albarans ques fermen en fauor dels curadors a causa del temps tan llarch, com descorre del regiment de la cura, a la reddicio de comptes della, y aixi es be obuiar a plets inmortals, y danys de les haziẽdes tan manifests, ab lo expedient juridich de la prescripcio, que es la seguritat de les haziendes, è lo fi y remat dels plets. Supliquen perço los tres Braços del Regne a V. Magestat, sia seruit prouehir è manar, que de huy auant correga prescripcio als menors, fets majors pera demanar dits cõptes, la qual sia de vint anys, contadors desdel dia que sien cumplits los de la major edat del menor, per qui lo compte se demana, si ja no estigues interrompuda esta prescripcio ab hauer demanat judicialment: ço es, obtenint nominacio dels Iutges comptadors, y posada escriptura de comptes per lo que els dona, y en sa renitencia, per lo que els demana. *Plau a sa Magestat, y que aço se entenga aixi en la accio directa, com en la contraria, y que comprehenga tan solament los casos esdeuenidors, y no los passats.*

Testimonis en causes que no excedixquẽ de mil lliures, no sen puguen donar mes de deu sobre cascun fet articulat, sino es en cas de noua noticia, la qual se ha de aduerar ab jurament. CAP. LXXXV.

ITẽ pera escusar processos llarchs en tots los tribunals, y guardar a les parts de treball, y despeses. Supliquen los tres Braços a V.M. sia seruit prouehir, y manar, q̃ en ningun proces, o causa de interes q̃ no excedeixca la suma de mil lliures, se puixẽ donar per les parts mes de deu testimonis sobre cascun fet articulat, sino fos en cas de noua noticia, la qual tinga obligacio la part de aduerar ab jurament. *Plau a sa Magestat.*

Publicacio de sentencies difinitiues, estant aquelles en poder del escriuà, nos pot retardar per respostes, ni productes de actes. CAP. LXXXVI.

ITem pera euitar les dilacions q̃ es cerquẽ pera impedir la publicacio de les sentencies difinitiues, essent aquella tan priuilegiada per furs, y priuilegis del presẽt Regne, que ni per Reals rescriptes se pot impedir. Supliquen perço los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit prouehir per fur, que apres de apposada la sentencia difinitiua en poder del escriuà, nos puixa retardar, ni retarde la publicacio de aquella per respostes, ni presentacio de actes. *Plau a sa Magestat.*

Pares y llegitims administradors no poden fermar quitaments de censals: y quant se vullen quitar, quina forma se ha de guardar. CAP. LXXXVII.

ITem la experiencia ha mostrat, que per restar lo pare ab la llegitima administracio de son fill, y bens de aquell, es estat admes a fermar quitaments de censals, y rebre les proprietats, de hon se han seguit notables danys, è menyscaptes dels fills en ses haziendes. Perço supliquen los dits tres Braços a V. Magestat, mane declarar, que los pares, y llegitims administradors no puguen ser admesos en virtut de la patria potestat, y de llegitima administracio a fermar quitaments de alguns censals, violaris, o debitoris recahents en dita llegitima administracio: y que si alguna persona voldra en semblãt cas lluyr, y quitar dits censals, o violaris, haja de fer verdader, y Real deposit del preu de aquells dauant Iutge cõpetent, ab carrech de que no puga esser tret lo diner del dit deposit, sino sera a coneguda del dit justicia pera hauer de esmerçar en lloch tut y segur ab carrech del mateix deposit, fins tant que lo fill, o la filla sien fets majors de vint y dos anys: y si pareixera ser conuenient, y necessari conuertirse les proprietats depositades en altres obs, se haja de fer, y faça ab decret de la Real Audiencia, o en les ciutats de Xatiua, y Oriola, y vila de Castello de la Plana, de sos Gouernadors, o dels Barons en ses Baronies, y no de altra manera: y que lo Notari no puga rebre dits quitaments en altra forma, sots pena de priuacio de ofici, y decret de nullitat de dits quitaments. *Plau a sa Magestat.*

Que les persones contẽgudes en lo present capitol no puguen ser admesos al magisteri de Cirurgians, sens la practica del fur, y lo examen acostumat.

CAP. LXXXVIII.

ITem supliquen a V. Magestat, sia seruit manar que Ioã de Villareal, y mestre Antoni Ciflot Cirurgians, de nacio Frances, precehint lo examẽ acostumat, quãt aquells voldran sien fets y creats Cirurgians, de manera que puguen exercir dita art ab botiga vberta, cortina, y obrador en la ciutat de Valencia, en la mateixa forma que la tenen los demes Cirurgians mestres de Valencia: y que en consideracio de sa pobrea

pobrea per lo dret del examen nols puguen pendre mes de trenta lliures a cascu, suplint lo temps de platica quels faltara. *Plau a sa Magestat que no puguen ser admesos, sino es precebint la pratica requerida per fur, y lo examen acostumat, y en lo demes està prouehit ja en hu dels capitols dels Contrafurs.*

Recomendacio de March Antoni Orti, y Iacinto Orti germans, pera que sien armats cauallers, ab retencio de sos oficis.

Cap. LXXXIX.

Item per quant los seruicis fets al estrenu Braç Militar de mes de quinze anys a esta part per March Antoni Orti, escriuà y secretari de aquell, en confirmacio dels de sos passats, fets al mateix Braç per temps de cent y catorze anys, son estats tan importants, que han redundat en notable benefici del dit Braç, y encara de tot lo Regne, per hauer seruit, y seruir aixi mateix lo ofici de escriuà, y secretari dels elets dels tres estaments de aquell: en lo exercici dels quals oficis ha assistit, y ajudat de mes de dotze anys a esta part Iacinto Orti germa del dit March Antoni Orti, en les coses tocants als dits oficis per tot lo discurs de dit temps ab tan gran puntualitat, diligencia, y cuydado, que lo hu y lo altre han pogut obligar al dit Regne a procurar la regonexença, y remuneracio de semblants seruicis, y treballs. Y jatsia lo dit Regne en les presents Corts, ha prouehit ques suplique a V. Magestat, tinga per be de manar aprouar, y decretar la nominacio feta del dit Iacinto Orti, en conjunt de son germa en los dits oficis; no res menys empero per hauer paregut, que ab aço los seruicis desus dits no tenen bastant satisfaccio, y premi, majorment concorrent, com concorren en les persones dels dits dos germans, entre moltes altres calitats la de parentesch, ab molta part de la Noblea del dit Regne. Perço los dits tres Braços suplique a V. Magestat, sia de son Real seruey honrar als dits March Antoni Orti, y Iacinto Orti, concedintlos priuilegi de milicia, sens que aquells hajen de deixar pera dit priuilegi de exercir los oficis que tenen a son carrech, puix aquells per ser tã calificats, no son incompatibles ab la milicia, y q̃ renunciant a la notaria lo dit March Antoni Orti, aquell, y lo dit son germa puguen rebre totes les delliberacions, y demes actes tocants a dits oficis, y no altres, ampliantli pera est efecte, y no mes, la facultat al dit Iacinto Orti, sens que ab aço entenguen los dits Braços suplicar a V. M. que los que in euentum seran secretaris del dit Braç Militar, y Regne hajen de gozar de semblant priuilegi, sino solament los dits March Antoni Orti, Iacinto Orti, y los fills y descendents de aquells, nats, y naxedors, tenint, o no dits oficis, y que ningu dels dits dos germans, o descendents de aquells, mentres tindran dit ofici, puga tenir vot en dit estament, y en altres qualsseuol juntes de aquell. *Sa Magestat attesa la intercessio del Regne, acudint les parts a suplicarloy, los fara la merce que haura lloch.*

Notaris de Valencia, no puguen ser creats sens les qualitats per furs del Regne requisites.

Cap. XC.

Item pera exercir la art de Notaria, se requereixen persones idonees, y conegudes, y de qui es tinga molta satisfaccio. Perço supliquen los dits tres Braços, que de aci auant los que no sien naturals vere & non ficte del dit Regne de Valencia, o los que hauran tengut, y exercit ofici mecanich, encara que sien naturals de aquell, no puguen esser Notaris de Valencia, exceptats los que al present tenen cũplida pratica, qual se requereix per furs del present Regne, jatsia no sien naturals de aquell, y tambe tots los ques faran en les presents Corts, encara que no tinguen les calitats desusdites. *Plau a sa Magestat que pera ser creats Notaris de Valencia, hajen de tenir les calitats ques requereixen, conforme furs del Regne de Valencia.*

Relacio dels processos la facen los Iutges de la Real Audiencia, dins dos mesos que estaran acordats, y en son poder; y dins sis mesos de feta la relacio, se declaren les causes.

Cap. XCI.

Item pera abreuiar los plets, y per major expedicio de les causes: Supliquen los dits tres Braços, sia del seruey de V. M. que de huy auant tinga obligacio qualseuol Iutge de la Real Audiẽcia de fer relacio del proces en Consell secreta, o publica dins dos mesos apres que estarà acordat; y de declarar sobre aquell dins sis mesos, sino es que de voluntat de les dos parts se dilate aquest termini, y plaço; ab acte ques continue en lo proces dins dit termini, sots pena de priuacio de ofici en contrauencio de qualseuol de dits casos. *Plau a sa Magestat que hajen de fer la relacio dins dos mesos apres que estaran acordats los processos, hils tindran en son poder, y declarar dins sis mesos apres de feta la relacio: y encarrega a son Lloctinent general queu execute aixi, y en lo demes sa Magestat prouehira lo que mes conuinga.*

Publicacions de sentencies se facen ab vna citacio en tots los tribunals inferiors, com en la Real Audiencia. CAP. XCII.

ITem de no publicarse les sentencies difinitiues a la primera citacio, resulten molts grãs danys, è inconueniẽts, perque se allarguẽ molt les causes, ab intermedis. Perço supliquẽ los tres Braços, que en tots los tribunals inferiors a la Real Audiencia, y en los altres de Barons, y senyors de llochs noy haja necessitat de citar tres vegades a sentencia, sino q̃ ab la primera citacio se haja de publicar, segons se platica en la Real Audiencia, perque de esta manera se escusen les dilacions. *Plau a sa Magestat.*

Dret de la sal sols se pot cobrar per vn habitador en cada casa, encara que ni haja mes. Y la pena de 25. lliu. establida contrals defraudants, se redubeix a cinch lliures. CAP. XCIII.

ITem considerada la necessitat del Regne, y les vexacions, y molesties ques causen en la execucio del dret de la sal. Supliquẽ los dits tres Braços, que en vna mateixa casa nos puga exigir, y cobrar lo dit dret del Real de la sal, sino per vn habitador, encara que ni haja molts en vna mateixa casa, y q̃ la pena de vint y cinch lliures estatuhida per fur, o ordinacions, per la defraudacio del manifest del dit dret, vel aliàs per altra causa, per la qual estiga imposada, dita pena sia reduhida a cinch lliures tan solamẽt. *Plau a sa Mag.*

Ques guarde lo acostumat sobre la nominacio dels Iutges de la Real Audiencia, y cauallers de habit en obrers de les Parroquies, y tãbe en la exaccio de les taches. CAP. XCIV.

ITem molts parrochians de la ciutat de Valencia, pretenen tenir excepcions en los oficis de obrers, y altres, y en particular los Iutges de la Real Audiencia, o los que tenen habits de les Religions Militars, y altres tambe, y en les taches que per les necessitats de dites Parroquies se solen imposar als Parroquians, se escusen per est cami, de hon se segueixen notables danys, y perjuhi, y pobrea a dites Parroquies, y gozant com gozen aquells, y ses families de la administracio de Sacraments, y de tots los sufragis de dites Parroquies, no es just que no suportẽ los carrechs de aquelles. Supliquẽ perço a V.M. sia de sa merce prouehir, q̃ ningu dels sobredits puixa pretendre dita exempcio per qualseuol causa, via, manera, è raho; ans be tinguen obligacio de seruir dites obreries, y oficis, y pagar dites taches, q̃ com a parroquians los seran imposades, y que basta sia feta la notificacio de dites eleccions y taches, per hu dels macips de dites Parroquies, pera que tinguen execucio los dits carrechs, y taches: y que per ningun cas puixen retardarse dites execucions, sino es hauentse declarat ab sentencia difinitiua passada en cosa jutjada sobre la inualiditat de aquelles, y q̃ de qualseuol litigi, que en raho de lo desusdit se moura, sia jutge lo portant veus de general gouernador de dita Ciutat y Regne, no obstant qualseuol fur, acte de Cort, priuilegi, o lletra Real disponents lo contrari: tot lo qual supliquen sia reuocat. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat, y quant succehira lo cas, se faça justicia.*

Que sa Magestat mirara lo que se li suplica sobre que puguen entrar caualls liuremẽt dels Regnes de Castella en lo de Valencia. CAP. XCV.

ITem attesa la gran necessitat quey ha de caualls en lo Regne de Valẽcia, peral seruici y defensa de aq̃ll, dels quals ab facilitat se podra prouehir, donant lloch a ques traguen del Regne de Castella, lo ques deu permetre, puix cessa la prohibicio quey hauia quant los dits dos Regnes estauen diuidits, y ara son tots de V.M. Supliquen perço sia de son Real seruey donar lliure facultat pera poder passar dits caualls del dit Regne de Castella al de Valencia, sens llicencia alguna, ni incorriment de pena: y si sera necessari, mane V.M. despachar priuilegi, o mandato peral Consell de Castella, o per hon cõuinga, è sia necessari, pera que no ho impedixquen los Duaners, o altres persones en los ports de Castella. *Sa Magestat mirara lo que se li suplica en aquest capitol, pera resoldre lo mes conuenient, y es seruit que lo ques delliberara tinga la mateixa força, que si se haguera decretat en les presents Corts.*

Crim de assasini, nafres per diners, vsures, agauellamẽts, y vagabũdos, sien casos fiscals. CAP. XCVI.

ITem per quant en lo Regne de Valencia per lo fur 10. y tres seguents de curia, & baiulo, y lo fur 26. de pactis, y los furs 11. y 12. de jugadors, y lo fur 9. de malefactor. y lo fur 24. de quarto, & pen. cur. y lo fur 10. de accusation. y lo fur 73. de les Corts del any 1564. y lo priuilegi 113. del Senyor Rey en Iaume Segon, y lo priuilegi 14. del Senyor Rey don Fernando, los casos en los quals pot acusar lo Procurador Fiscal son certs, y entre aquells no està lo crim detestable de assasini; ans be conforme

lo

lo fur 31. de accusat. està dispost que contra assacinos sols se puga procehir ab denunciador; ni està compres lo cas de vsures, ni de agauellaments, ni de homens vagabundos: y pera la bona administracio de la justicia, y quietut del dit Regne, conue que los dits casos, y cascu de aquells sié fiscals. Perço los tres Braços supliquen a V. Magestat, sia seruit millorar los furs antichs, que los dits crims de assacinis, nafres per diners, vsures, agauellamēts, y vagabūdos sien fiscals, y en aqlls se puga procehir per via de informacio, ex officio. *Plau a sa Mag.*

Creix ipso foro se deu a les mullers que portarā dot, encara que no sia promes expressament.

Cap. XCVII.

Item per quant en lo Regne de Valēcia se esdeue que per descuyt de algunes persones se deixā de constituhir creix a les mullers que realment aporten dot al matrimoni, y conforme les paraules del fur 2. de arris, & sponsalibus, lo marit quant pren la muller te obligacio de fer creix a ella, o donacio per nupcies en tro a la mitat de aquelles coses que la muller li portara en dot. Perço, y per euitar plets, supliquen los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit de manar que a la muller q̄ portara dot, ipso iure li sia degut lo creix ratione virginitatis, encara que nols sia estat expressament constituhit per lo marit. *Plau a sa Magestat en respecte de les donzelles.*

Fur. 14. tit. de arris, se ha de entendre en cas que no resten fills alguns del marit, y de la muller.

Cap. XCVIII.

Item per quant ab lo fur 14. tit. de arris, està dispost que la viuda que no te dot se li done la setantena dels bens del marit, no deixant de ell, o de ella algun fill; y destes paraules han resultat, y resulten duptes, o plets, los quals V. Magestat es be mane atallar. Perço los dits tres Braços supliquen a V. Magestat, sia seruit declarar, que les paraules del dit fur se hajen de entendre, no deixant fill comu del marit y de la muller. *Plau a sa Magestat.*

Viuda que casa segona vegada, encara que no tinga fills pert lo vsufruyt ada qlla dexat per lo marit, lo qual vsufruyt torna als hereus de aquell, si no se ha ordenat altra cosa per lo difunt.

Cap. XCIX.

Item per quant ab los furs 1. y 9. tit. si secundo nupserit mulier, està dispost que si lo marit dexara lo vsufruyt a la muller, y apres aquella se tornara a casar, haja de tornar lo vsufruyt als fills del marit. Y algunes vegades se esdeue, que lo marit no ha deixat fills, o aquells son morts, apres que la muller se casa segona vegada. Perço suplique los tres Braços a V. Magestat, sia seruit declarar lo dit fur de esta manera, que no hauenthi fills del marit, torne y haja de tornar lo dit vsufruyt als hereus de aqll, per les parts y porcions que serā estats instituhits, si ja no fos que lo marit expressament hagues dispost pera en dit cas del dit vsufruyt en fauor de alguna persona. *Plau a sa Magestat, y que lo present fur sols comprenga los casos esdeuenidors.*

Viuda tenutaria te obligacio de posar en poder de la Cort los titols necessaris dels bens del marit, peraque lo hereu puga cercar lo diner a censal, o de altra manera pera pagarla.

Cap. C.

Item per quant en los furs que tracten de la tenuta de les viudes, està dispost, que aquelles hajē de fer tots los fruyts seus, fins tro, è tant que ab tot efecte sien pagades entegrament de la sua dot: y algunes vegades se esdeue, que los hereus, o successors del marit difunt no tenen facultat pera poder pagar la viuda, sino es cercant diners a cēsal de persones terceres sobre los bēs que possehia lo difunt, y les viudes rehusen de mostrar los titols pera dit efecte, y donar lloch al carregament de tals censals: de hon se segueixen molt grans danys als successors, los quals en la forma dejus escrita se poden preuenir, y reparar. Perço los tres Braços supliquen a V. Magestat, sia seruit prouehir, y manar, que los hereus, o successors dels bens del marit, puguen, durant la tenuta, fermar carregament, o carregamēts de censals sobre los dits bens per obs de pagar ala viuda la dot, ab lo diner comptant del preu dels tals censals, ab que lo dit preu no puga seruir pera altra cosa alguna. *Plau a sa Magestat, que la viuda tenutaria tinga obligacio de entregar en poder de la Cort los actes, y titols necessaris de la hazienda que possehira del marit en virtut de la tenuta, pera que lo hereu puga cercar lo diner a censal, o en altra manera pera pagarla.*

Testament que à principio no tingue fermetat, per estar preterits los fills, o altres descendēts, si los preterints premoriran sens fills, o descendents, resta en sa força, y valor.

Cap. CI.

Item supliquen los dits tres Braços, que lo testament que a principio no tendra fermetat per hauer lo pare, o la mare preterit a son fill, o filla, o altres descendents, si

apres lo tal fill, o filla, o altres descendents preterits premorran sens fills alguns, o descendents llegitims, y naturals, reste lo testament ab fermetat, força, y valor. *Plau a sa Magestat.*

Cas de nafres, o altre dany fet a traycio, o ab sobergueria, es Fiscal: y quant se entenga ser cas de traycio, o sobergueria.

CAP. CII.

Item, per quant importa preuenir en quant sia possible los casos de traycio, y sobergueria. Supliquen los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit, q̃ de ara en auant se puga procehir per via de informacio ex officio contra qualseuol persona, o persones que ab traycio, y sobergueria manifesta nafraran, o en altra manera damnificaran a algu; declarant que la traycio, o sobergueria, se haja de entendre quant lo major numero de persones acometrà al menor, y no en respecte deles armes, com aquelles no sien de foch; ni se haja de entendre, ni tenir per sobergueria, quant lo menor numero de persones acometrà al major, y que en dits casos no sia menester denunciacio de part priuada. *Plau a sa Magestat.*

Iutges sots pena de deu lliures, y decret de nullitat, debuen rebre personalment les confessions dels reos, y les deposicions dels testimonis de officio.

CAP. CIII.

Item per quant pateix la bona administracio de la justicia, per no rebre los Iutges personalment les cõfessions als reos, sino acomanãtho als escriuans, los quals es cert que no poden tenir la pericia conuenient pera formar los Interrogatoris, conforme la impericia, y molt menys pera formarne de nou, conforme lo que van confessant los dits reos. Perço supliquen los tres Braços a V. Magestat, sia seruit manar, que los Iutges personalment hajen de rebre les confessiõs dels reos, y que estes se hajen de rebre ab tota la diligencia possible, perque de la dilacio resulta ocultarse la veritat, y preuenirse los reos pera les respostes, y que lo mateix se faça al rebre y continuar les deposicions dels testimonis, è informacions ex officio, sentse tot lo dispost en aquest fur per lo Iutge personalment, sots pena de deu lliures, y decret de nullitat. *Plau a sa Magestat.*

Escriuans de les causes criminals, y ciuils, debuen continuar en los processos tots los actes de arrests, caplleutes, y obligacions, y los de la Real Audiẽcia debuen tambe continuarlos en llibre a part.

CAP. CIIII.

Item supliquen los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit manar que los escriuãs de les causes criminals, y ciuils, hajen de continuar en los processos tots los actes de arrests, caplleutes, y obligacions ab les fermes de les fiances: y que tambe los escriuans de la Real Audiencia, hajen de continuar dits actes en llibre a part, perque de esta manera se escusen molts inconuenients, y que nos perden dits actes. *Plau a sa Magestat.*

Testimonis que no sabran escriure, facen de sa ma lo senyal de la creu en lloch de ferma, y dos persones conegudes fermen la deposicio, y aço es faça en causes criminals, y ciuils.

CAP. CV.

Item supliquen a V. Magestat dits tres Braços, se serueixca de manar, q̃ quant se rebran testimonis en les causes criminals, axi en ofensa, com en defensa, si lo testimoni no sabra escriure, faça al peu lo senyal de la creu en lloch de ferma, y dos altres persones conegudes hajen de fermar la tal deposicio, è aço per escusar molts inconuenients. *Plau a sa Magestat, y que aço mateix se haja de obseruar en les causes ciuils.*

Lo acostumat se guarde sobre la inteligencia del fur 3. tit. de collat. bonorum.

CAP. CVI.

Item pera major declaracio del fur 3. tit. de collacio de bens, en les vltimes paraules del qual està dispost que lo vsufruyt, que pertany al pare en los bens dels fills, per raho de la patria potestat, cesse en respecte de la filla tan solament, com haja maridat, y la mateixa raho es just milite en lo fill. Perço supliquen los tres Braços a V. Magestat, sia prouehit, que cesse tambe lo vsufruyt del fill que contractara matrimoni en fas de Sancta Mare Esglesia ab consentiment del pare, y no en altra manera. Y lo mateix se entenga en respecte de la filla, que casant ab consentiment, y voluntat del pare, de menor edat, tinga, y sia senyora del dit vsufruyt; y que casant contra voluntat de aquell, reste lo pare ab lo dit vsufruyt, com està dit en respecte del dit fill, per tot lo temps contengut en dit fur: è q̃ per casar lo fill no cesse la administracio dels bens de aquell, la qual haja de durar en lo pare, corregint, millorant, y declarant la dit disp-

dispocicio foral. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Lo acostumat se guarde respecte de les comissions dels porters de la Diputacio.

CAP. CVII.

Item mes conuenient es, y mes posat en raho, que los que son oficials ordinaris de vna Cort, sien preferits als que no ho son. Perço supliquē los dits tres Braços a V.M. que los porters ordinaris de la Diputacio, sien preferits en totes les comissions que aquella despachara, y quant aquells no sien bastants, per estar fora la ciutat de Valencia ab comissions, o altrament, en tal cas se donen als altres porters extraordinaris. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Fills del primer grau dels naturals del Regne, y que son vere, & nō ficte nats en aquell, son haguts per naturals del Regne, jatsi [illegible] naixcut en Regnes estranys.

CAP. CVIII.

Item supliquen a V. Magestat dits tres Braços, sia seruit manar decretar per fur lo prouehit ab acte de Cort, concedit al estament Militar en les Corts del any 1604. que es en orde cinch; ço es, que los fills dels naturals, y que son vere, & non ficte nats en lo present Regne, sien haguts per verdaders naturals, y originaris en aquell, y que se alegrē y gozen de totes les prerogatiues, gracies, priuilegis, y exemcions de que poden gozar, y gozen los naturals del Regne, y en aquell vere, & non ficte nats, o naixquessen per auant en Regnes estranys. *Plau a sa Magestat, ab ques entenga sols dels fills del primer grau.*

Sa Magestat tindra compte de la persona contenguda en aquest capitol.

CAP. CIX.

Item per quant Pere Pasqual caualler ha nou anys que per absencia de Ioan Batiste Noguera, serueix la vara de Alguazil ordinari en la ciutat y Regne de Valencia ab molta puntualitat, y satisfaccio, hauent en dit temps fet moltes captures, y presons importants de bandolers, y persones facinoroses, ab molt dany de sa persona, y euident risch, y perill de sa vida, y venint lo dit Noguera a regir la vara de Alguazil ordinari ha de restar sens ella, y sens alguna remuneracio de seruicis fets a V. Magestat, y en benefici del Regne. Supliquen perço los tres Braços de aq̄ll, sia V. Magestat seruit prouhir, è manar que al dit Pere Pasqual se li done la primera vara que vacara de Alguazil ordinari, o extraordinari, apres del solio de les presents Corts. *Sa Magestat tindra compte ab la persona de Pere Pasqual, acudint la part a suplicarloy, attesa la intercessio del Regne.*

Creix poden pagar a la viuda los hereus del marit, per via de carregament de censal al for comu de sou per lliura, com facen consignacio en part tuta y segura a contento de la viuda, ab facultat de vsar, y no vsar de la consignacio; y cessant interpellats extrajudicialment dos anys en la paga, ipso foro la tenuta competeixca a la viuda.

CAP. CX.

Item per quant aixi com es just socorrer a les viudes, y conseruarlos sos priuilegis, y per raho de la dot, y creix, y la deguda recuperacio de aquells los competeixen per furs antichs, aixi tambe es conuenient al Regne prouehir y socorrer a la indemnitat als qui hā de restituhir la dot, y pagar lo creix, peraque les haziendes no resten tan gastades, y menyscabades, com se sol seguir de la restitucio plenaria de dot, y creix, faedora en proprietats. Supliquen perço los tres Braços del present Regne a V. Magestat, sia seruit prouehir, è manar, que de aci auant los qui seran tenguts a restituhir dot, y pagar creix, o augment a les viudes, no sien obligats, ni puixen ser compellits a pagar lo creix en diners comptants, ni en altra manera alguna, sino per via de carregament de censal, carregador al for comu de vn sou per lliura, lo qual censal dure tan solament durante vita mulieris, y les pēsions de aquell se hajen de pagar puntualment, de tal manera, que cessant de pagar la pensio, o pensions per temps de vn any continuo, reste la muller ipso foro, & lapso anno, sens altra declaracio alguna, restituhida, y posada en la verdadera tenuta dels bens del marit, taliter, com si no fos en tot ni en part pagada de son dot, ni creix, è faça solide los fruyts seus, sens imputar, ni contar en aquells la pensio, o pensions del censal, o censals del creix. *Plau a sa Magestat que los hereus del marit puguen pagar a les viudes lo creix, per via de carregament de censal al for comu de sou per lliura, ab que li hajen de fer consignacio pera pagar les pensions en part tuta y segura a contento de la viuda, ab facultat de vsar, o no vsar de la consignacio; y ab que si se li dexaran de pagar per temps de dos anys les pensions del censal, fetes dos interpellacions extrajudicials dins los dos anys, ipso foro, sens altra declaracio, tinga la tenuta dels bens del marit, ab priuilegi de fer los fruyts seus.*

Adno-

Aduocats y procuradors Fiscals cobren los emoluments, y salaris, segons furs y pragmatiques, lleuats tots abusos. CAP. CXI.

ITem per quant aixi en la Gouernacio de Xatiua, com en altres parts del present Regne, se troben alguns excessos que fan los Aduocats, y procuradors Fiscals, exigint y cobrant en moltes causes indebitament salaris, no tenintlos absolutament; y altres vegades fentsels pagar majors dels que ab veritat sels dehuen. Supliquen perço los tres Braços a V. Magestat, sia seruit prouehir y manar, que de huy auant nols cobren, ni exegixquen mes, ni majors de aquells, que per furs, y priuilegis del presẽt Regne los sõ deguts, hagudes per reuocades qualseuol pragmatiques, o altres ordens donats, o publicades en cõtrari de aço. *Plau a sa Magestat, ques guarden los furs, y pragmatiques, lleuats tots abusos.*

Torments nous nos puguen donar ans ni apres de sentencia, guardantse lo fur de les Corts del any 1585. que parla de aço.

CAP. CXII.

ITem per quant ab fur particular, fet en les Corts del any 1585. fonch prouehit y manat, que no se inuentassen nous torments perals delinquents, y aço no es guarda; ans de llauors ença se ha inuentat atormentar ab foch als delinquents que es torturen tanquam cadauer, lo que porta ab si notable rigor, y no es conforme als furs antichs. Supliquen perço que pera la deguda obseruancia del dit fur, y major declaracio de aquell, de huy auant los delinquents no puixen ser torturats, aixi abans de sentencia, com apres, encara que torqueantur tanquam cadauer, ab altre genero de torments que lo guant, corda, y pedres, y no altres alguns fins huy inuentats, o per auant inuentadors. *Plau a sa Magestat.*

Processos de absencia, sien reduhits a presencia als que es presentaran voluntariament en les presons, dins vn any de publicada la crida ques fa en semblants processos, y los testimonis se tinguẽ per reproduhits.

CAP. CXIII.

ITem Senyor ab desig de ques modere algun tant lo rigor dels processos de absencia, ques pratiquen en lo present Regne. Supliquen los tres Braços de aquell a V. Magestat sia seruit prouehir y manar, que de hui auant tots los processos de absencia que de nou se faran, sien reduhits a proces de presencia, ipso facto que lo sentenciat per dit proces se presentara voluntariament en les presons, o en la casa del Iutge, y no de altra manera, ab tal que dita presentacio la haja de fer dins de vn any, contador desdel dia de la publicacio de la crida ques fa en dit proces de absencia, y que en tal cas los testimonis que se hauran produhit, y rebut en aquell proces, se hajen de tenir y tinguẽ ipso foro per reproduhits, sens tenir necessitat de fer noua reproduccio de aquells; ans be volent que esta reproduccio foral sia haguda, y tenguda com si fos estada feta ab injuccio del mateix reo. *Plau a sa Magestat, ab ques hajen de presentar en les presons Reals.*

Lo acostumat se guarde, respecte de la reparticio ques fa entre les dos sales de la Real Audiencia ciuil, de les sentencies ques donen en aquelles.

CAP. CXIV.

ITem volent prouehir a la major y mes breu expedicio de les causes de la Real Audiencia. Supliquen los tres Braços a V. Magestat, sia seruit prouehir y manar, q̃ de huy en auant los salaris de sentencies dels Iutges de la Real Audiencia, no es repartixquen de comu entre les dos sales, com abãs se feya, sino que cascuna sala tinga bosa particular y distincta, y repartixca entre si los salaris de les sentencies q̃ en aquella se despacharan respectiuament, y no los del altra sala, encara que concordantment conuinguessen en fer la reparticio comuna, per ser esta distinccio de salaris beneficiosa al despaig dels negocis. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Porters de la Diputacio no sien mes de sis, suprimint lo numero, com anaran morint los que huy hi ha, que no tindran conjunts.

CAP. CXV.

ITem cõsiderat que lo numero de dotze porters extraordinaris de la Diputacio, es molt excessiu, y basten peral seruici de aquella la mitat, y mes en temps que les forces de la Generalitat son tan flaques. Supliquen perço los tres Braços a V. Magestat, sia seruit prouehir y manar ques suprimixquen les sis primeres places dels dits porters que vacaran per mort dels que ara les serueixen, com no sien les de aquells que tindran conjunts. *Plau a sa Magestat.*

Porters dels Braços Eclesiastich, y Militar, porten les insignies que los de la Diputacio, y sels done lo vesturi

tuari que a aquells, y la Diputacio los preste les maces chiques. CAP. CXVI.

Item per quant antigamét lo porter del estament Militar acostumaua a tenir, è portar maça, y tambe tauardo, y gorra en la forma q̃ van los porters ordinaris de la Diputacio, y que a la auctoritat dels estaments pertany portar los seus ministres dites insignies, essét com son los qui verdaderament representen lo Regne, del qual promana la Diputacio: y considerat que lo estament Real acostuma a pendre vna de les maces de la Ciutat, Supliquē perço los tres Braços del Regne a V. Magestat, que pera la major decencia, y esplendor del Regne, aixi en les embaixades, com en les visites q̃ fan en los estaments, y altres actes publichs, sia seruit prouehir y manar, que a Pere Periz, al present porter del estament Militar, se li done, è pague la mateixa summa, è cantitat ques dona, è paga als porters ordinaris de la Diputacio, pera ques faça vn tauardo, y vna gorra, y que lo mateix se done a Antoni Bertran porter del estament Eclesiastich, lo qual pera dit efecte es estat nomenat, y que los dits dos porters hajen de portar les dos maces chiques de la Diputacio, tostemps y quāt lo Regne, o sos Elets se juntaran, o exiran, y que los Diputats estiguen obligats a prestarlos dites dos maces mes chiques, tostemps que lo Regne, o sos Elets les demanaran, y que de tot lo contengut en lo present capitol sen faça fur. *Plau a sa Magestat.*

Porter del Braç Militar tinga vint y quatre lliures de salari cascun any del dret de la caualleria.

CAP. CXVII.

Item que al dit Pere Periz porter del Braç Militar, per los treballs que ha sostengut en les presents Corts, se li donen y paguen cent lliures, moneda reals de Valencia, de les pecunies ques senyalaran perals treballants: y perque los treballs de son offici son grans y continuos, y lo salari que te de setze lliures molt tenuo, que li sia augmentat fins a vint y quatre lliures, pagadores delo que proceheix del dret de la Caualleria. *Plau a sa Magestat que se li donen vint y quatre lliures de salari cascun any.*

Galeots sien remesos a les galeres lo mes prest que ser puga. CAP. CXVIII.

Item per quant succeheix molt de ordinari apres de sentenciats alguns delinquents en pena de galeres, detenirlos en les presons molts mesos, sentlos patir preso vltra penam, y sens discōtar aquell temps del de la condemnacio de les galeres. Supliquē perço los tres Braços a V. Magestat, sia seruit prouehir y manar, que deu dies apres de publicada la sentencia de galeres, y passada en cosa jutjada, tot lo temps que estarā presos los dits sentenciats a galeots, si la detencio no sera causada per ells mateixos, se haja de computar, y compute en lo temps de les galeres que estarà prefingit en la sentencia. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat: y mana sa Magestat a son Lloctinent general, que als condemnats en esta pena de galeres los remeta a elles lo mes prest que sia possible.*

Oficis de la Real Audiencia, y Assessories de la Gouernacio y Batlia, los puguen tenir los que tendran les calitats expressades en est capitol, no obstant lo fur 20. de les Corts del any 1585. y lo acte de Cort de les Corts del any 1604. CAP. CXIX.

Item jatsia en lo capitol 20. de les Corts del any 1585. estigues dispost y ordenat, que pera tenir les places de la Real Audiencia, y Assessories del Gouernador y Batle, fos necessari que les persones en qui es prouehissen haguessen de hauer aduocat primer per temps de tres anys. Y en apres ab lo cap. 1. fol. 71. de les Corts del any 1604. sia estada ampliada dita aduocacio, y pratica necessaria pera tenir dits oficis a temps de cinch anys. No res menys empero supliquen los tres Braços del Regne a V. Magestat, sia seruit prouehir, que los que seran Doctors en lleys, o canones, y hauran llegit cinch anys continuos Cathedra prouehida per oposicio en alguna Vniuersitat de les aprouades, o los Doctors que seran estats Collegials per temps de cinch anys en qualseuol dels quatre Collegis majors de la Vniuersitat de Salamanca, puixen conseguir qualseuol de dites places, encara que no tinguen los cinch anys de aduocacio y practica, que lo fur mes nou requerix, derogant adaquell, en quant a les dites qualitats tan solament, y restant lo fur en tot lo demes en sa deguda força, y valor. *Plau a sa Magestat que baste ser llicenciats en lleys, o Canones, encara q̃ no sien Doctors, y que hajen llegit per temps de tres anys continuos cathedra de lleys o Canones, en Vniuersitat aprouada, encara que no se li haja prouehit per opposicio: y que tābe puguen obtenir estes places, y ser prouehits en elles los Collegials que seran estats tres anys en qualseuol dels quatre Collegis majors de Salamanca, y lo Collegi major de Valladolid, y lo Collegi de Sant Illefonso de Alcala, y del de Bolonia del Cardenal Albornoz, y del Collegi de Santiago de Huesca, y los Collegis Reals de Sāt Pau,*

Pau, y Sant Pere de Cohimbra, encara que no hajen aduocat ni practicat, ab que tinguen les demes calitats ques requereixen per furs.

Aßignacions se han de tenir per los Iutges de la Real Audiencia en dos hores diferents, los quatre en la vna, y los altres quatre en la altra hora.

CAP. CXX.

ITem supliquen los tres Braços a V. Magestat, que mentres se prepara lo puesto ab altre capitol de les presents Corts, suplicant a V. Magestat, pera ques tinguessen les asignacions per los Iutges de la Real Audiencia ciuil, les dites asignacions pera major comoditat dels litigants se diuidixquen, y partixquē en dos hores diferēts de la vesprada: ço es, q̄ los quatre Doctors de la vna sala ciuil tinguē les asignacions de dos a tres, y los altres de la altra sala de tres a quatre, a disposicio del Virrey en respecte de la hora que ha de tenir cada sala: y que per esta raho desdel dia que aço se executara en auant cessen les asignacions dels altres tribunals inferiors ques tenien de vesprada, puix ja dematí se hauran tengut aixi en les cases dels Assessors, com en les Audiencies publiques de sos tribunals respectiuament. *Plau a sa Magestat en quant als Iutges de la Real Audiencia, als quals los senyale lo Virrey les hores, y en los demes tribunals se guarde lo acostumat.*

Boletes de soldats de la costa, nos puguen donar als que no estiguen seruint plaça de soldats.

CAP. CXXI.

ITem pera resecar los abusos ques fan en les viles, y pobles del Regne, a titol de la milicia dels soldats de la costa. Supliquen a V. Magestat los tres Braços, sia seruit manar, que lo vehedor general, Capitans, o requeridors de la costa, y qualseuol altra persona, no puixen donar boleta de soldat a ningu que no estiga efectiuamēt seruint plaça de soldat. *Plau a sa Magestat.*

Sa Magestat intercedira ab sa Santedat sobre lo que se li suplica en est capitol, respecte del rezo de Sant Vicent Ferrer, y Santa Teresa.

CAP. CXXII.

ITem Senyor per quant ab lo capitol 126. de les Corts del any 1604. fonch suplicat se obtingues de sa Santedat posar en lo catalago, o calendari del rezo vniuersal de la Santa Mare Esglesia Catholica Romana al glorios y benauenturat Sant Vicent Ferrer, pera que generalment, y en tota la Christiandat se rezàs cascun any lo ofici de vn Sāt que en tota ella feu tan gran fruyt, conuersio, y exēple. Supliquen perço los tres Braços a V. Magestat, sia seruit obtenir de sa Santedat ab instancia viua que la festa del dit Sant sia posada a cinch de Abril, en lo qual fonch lo seu transit felicissim en lo calendari Romà, pera que se celebre en tota la Christiandat sub ritu festi duplicis: y lo mateix se suplique en respecte del rezar de la Santa Mare Teresa. *Plau a sa Magestat de intercedir ab sa Santedat sobre lo que se li suplica en lo dit capitol, exceptada la ciutat de Valencia, en la qual auctoritate Apostolica està transferida esta festa peral Dilluns apres de la Dominica de Quasimodo.*

Collegi de cerers tinga Saluaguarda en lo hort de la cera, y la pena nos puga extendre à mort natural.

CAP. CXXIII.

ITem supliquen a V. Magestat, sia seruit concedir, y fer merce al Collegi de cerers y especiers, de vna Saluaguarda Real peral hort de la cera, manantlos despachar priuilegi pera dit efecte, y pera major seguretat y custodia de la cera que tenen al Sol, y blanquegen en dit hort, perque noy basten parets, ni tapies molt altes pera obuiar als furts, è insolencies que en dita casa han succehit. *Plau a sa Magestat, ab que per raho de la saluaguarda nos puga extendre a pena de mort natural.*

Sa Magestat prouehira lo que mes conuinga sobre lo cōtengut en est capitol.

CAP. CXXIV.

ITem supliquen los tres Braços a V. Magestat, sia seruit confermar, y passar per fur la conjunccio feta en fauor de Thomas Alos en lo ofici de Ioan Batiste Nauarro porter de la Diputacio en la mateixa forma que es estada feta. *Sa Magestat prouehira en aço lo que mes conuinga.*

Porters de la Generalitat que han seruit en estes Corts tinguen per cada hu vint y cinch lliures de pecunies de la Generalitat.

CAP. CXXV.

ITem per los treballs que han sostengut en les presents Corts Marti Rodriguez, y Tomas Alos, y Iaume Saura porters ordinaris de la casa de la Gene-

Generalitat. Supliquen los tres Braços, sia per V. Mageſtat prouehit, que de pecunies de la Generalitat ſe paguen a caſcu de aquells vint y cinch lliures moneda reals de Valencia. *Plau a ſa Mageſtat.*

Reſiſtencies ſe puguen prouar en la forma acoſtumada.

CAP. CXXVI.

Item per los inconuenients que la experiencia moſtra, de que en los proceſſos de reſiſtencies teſtifiquen los verguetes, y porters, verguers, o Notaris, que van ab los Alguazils aqui es diu hauerſe fet reſiſtencia. Supliquen los tres Braços a V. Mageſtat, ſia ſeruit prouehir, y manar, que en les informacions ques rebran, o proceſſos ques faran de ſemblants reſiſtencies, no puixen teſtificar los dits verguetes, porters, verguers, o Notaris, ſub nullitatis decreto, ſino fos en cas q̃ abſolutament no pogues teſtificar altra perſona alguna: y encara en aqueſt cas ſia prouehit, que les depoſicions dels dits verguetes, porters, verguers, o Notaris no facen plena proua a efecte de que es puga fer condemnacio en pena pecuniaria, aplicadora als dits oficials, o Alguazils. *Plau a ſa Mageſtat ques guarde lo acoſtumat.*

Menors de vint y cinch anys en los contractes que fan, debuen guardar la forma del fur 23. de reſtit. minor. ſino es en contractes per raho de matrimoni dels menors, y ſi tendran ſupliment de edat.

CAP. CXXVII.

Item per la molta conueniencia q̃ ab ſi porta la forma de fer, y fermar contractes los menors de vint y cinch anys, introduhida per lo fur 23. ſub titul. de reſtitutione minor. y los danys que ab ſi porta la inobſeruancia del dit fur, y tambe los plets que de caſcun dia ſe ſuſciten en raho de ſa inteligencia. Supliquen per ço los tres Braços del Regne a V. Mageſtat, ſia ſeruit prouehir, y manar, que de aci auant en major declaracio, y en quant meneſter ſia ampliacio del dit fur, ſe declare que aquell cõprehen tots, è qualſeuol contractes fahedors, y celebradors per los menors de vint y cinch anys, y aixi homens com dones, y que en tots, y per tots ſe guarde puntualment la forma del dit fur ſub nullitatis decreto. *Plau a ſa Mageſtat, exceptat dos caſos: lo primer, que no ſe entenga en los contractes ques fan per raho de matrimoni en les perſones propries dels contrahents: y lo ſegon, ſino ſera en cas que ſa Mageſtat haja concedit ſuplemẽt de edat, peral qual ſe reſerua facultat de poderla ſuplir tots temps que li pareixera conuenir.*

Oficis de adminiſtracio de juriſdictio nols tinguen eſtrãgers, guardantſe los furs ſobre aço diſponents.

CAP. CXXVIII.

Item ſupliquen a V. Mageſtat los tres Braços del Regne, que per deguda obſeruancia dels furs de aquell ningun eſtranger, o foraſter del dit Regne puixa tenir ni regir ofici algu en tot lo Regne per minim que ſia, y en particular oficis en que ſe exercite juriſdiccio ciuil, o criminal, aixi en terres de V. Mageſtat, com de ſenyors de llochs, encara que lo tal oficial, o jutge ſe valgues de conſell de Aſſeſſor natural del preſent Regne, ſub nullitatis decreto. *Plau a ſa Mageſtat ques guarden los furs ſobre aço diſponents.*

Dret de amortizacio ſe pague en la forma que los furs del Regne diſponen.

CAP. CXXIX.

Item per quant lo dret de amortizacio ſols es degut dels bẽs de realench, que vere entren en domini Ecleſiaſtich, que es ma morta. Supliquen los tres Braços del Regne a V. Mageſtat, ſia ſeruit prouehir, y manar, q̃ tots temps que algun teſtador diſpondra ques compre proprietats, o es carreguen cenſals, de les rendes dels quals ſe hajen de fer, o celebrar algunes obres pies, que de la renda de les dites proprietats, o cẽſals, ſino ſeran tranſportats, o mentres no ſeran a la Eſgleſia, o altra obra pia, no es dega, ni es puixa fer pagar dret de amortizacio, ſino tan ſolament deſdel dia, y hora que ſeran dits bens en proprietat tranſportats en dita Eſgleſia, o ma morta. *Plau a ſa Mageſtat ques guarden los furs ſobre aço diſponẽts.*

Caplleutes, compres de Cort, y comandes ques fan per los Juſticies de les ciutats, viles, y llochs del Regne, no duren per mes temps de cinch anys.

CAP. CXXX.

Item en major obſeruancia, y encara en ampliacio de les diſpoſiciõs forals del Regne: Supliquen los tres Braços de aquell a V. M. ſia ſeruit prouehir, y manar, q̃ de huy auant les caplleutes, y compres de Cort, y tambe les comandes ques faran dels bens mobles, per los Iuſticies de totes les ciutats, viles, y llochs del Regne, no tinguen força, ni dure la obligacio de aquelles mes de cinch anys, comptadors del dia ques podra executar la caplleuta, compra de Cort, o comanda dels bens mobles. *Plau a ſa Mageſtat.*

Nomi-

Nominacio de persones que han seruit en les Corts, y debuen esser creats Notaris.

CAP. CXXXI.

ITem Senyor per quant en la celebracio de les presents Corts, han treballat continua, y ordinariament en lo escriure, y continuar delliberacions que rebiē los escriuans, y secretaris dels tres estaments, y en escriure tambe, traslladar, y copiar furs, actes de Cort, memorials, y altres coses que han ordenat los Aduocats dels tres Estaments, de manera que sens la assistencia, y treballs de aquells, ni es pogueren abreuiar, ni despachar les presents Corts; y particularment han assistit ab major continuacio a totes les dites ocupacions per lo Estament Eclesiastich los seguents. Miquel Ioan Garces; fill y ajudant de Miquel Ioan Garces Notari son pare, escriuà y secretari del dit Estament Eclesiastich; Gregori Palauezino, fill de Gaspar Palauezino Notari, escriuà del Capitol de la Seu de Valencia; Miquel Redo, que ha escrit originals, borradors, y copies de tots los furs, y actes de Cort, ordenats per lo Aduocat del dit Estament Eclesiastich; Ioan Siriuell, Arcis Heredia, Ioachim Gisbert, Benet Assoris, Batiste Siriuell, Frances Luys, Frances Ferrer, Pau Guadalajara, Marti Melet, y Berthomeu Thomas Martorell. Y per lo Estament Militar los seguēts. Christofol Patges, y Ioseph Serrano, qui han assistit tots temps al secretari de dit Estament; Vicent Guadalajara, y Ioan Batiste Pinso, qui hā escrit los furs, y actes de Cort, memorials, y altres ordenates del Aduocat del Estament Militar. Luys Oller, Berthomeu Segarra, Pere Orti, Pere Martinez de la Vega, Vicent Manuel, Antoni Batlia, Frances Martinez, Geroni Romeu, Batiste Alarcon, Lluys Pareja, Geroni Godos, Frāces Enguera, Vicent Rocafull, Pere Frances Millet, Pedro Perez, Esteue Garcia, Ioan Font, y Pere Pau Ximenez Llodrach. Y per lo Estament Real los seguents. Pere Nauarro, Iordi Torres, Gaspar Porta, y Iaume Capdebou, qui han assistit continuament en lo Estament Real, ab lo escriuà y secretari de aquell Estament; Nicolau Real, qui ha escrit los furs, y actes de Cort, ordenats per lo Aduocat del dit Estament; Sebastia Mey, Pere Ioan Sorli, Feliciano Alfonso, Batiste Martell, Andreu Domal, Vicent Murria, y Nicolau Inglada, tots los quals han acudit ab summa puntualitat al dit treball que se ha ofert en los Estaments, y fora dells, sens altra remuneracio, ni paga, mes que la confiança de la merce que han esperat obtenir, y alcāçar de les Reals mans de V. Magestat de ser creats Notaris de Valencia en les presēts Corts, y esta confiança los ha tret de ses cases, y portat a estes Corts a ses propries despeses, gastant lo poch que tenien, y deixant ab pobrea ses cases, fills, y familia, perque molts de aquells son casats, & aliàs benemerits, pera quels sia conferida la auctoritat de Notaris de Valencia. Supliquē perço los tres Braços del present Regne, sia V. Magestat seruit manarlos crear Notaris a tots los desusdits, pera que tinguen la auctoritat de Notaris de Valencia, no obstant qualsseuol furs, priuilegis, actes de Cort, y altres disposicions que prohibeixquen lo ser nomenats, y creats cascun any mes de sis Notaris: a les quals disposicions sia seruit V. Magestat de voluntat de la present Cort derogar en lo cas ocorrent, y peral efecte de la creacio dels desusdits, restant aquelles en quant als altres casos, è tots temps en sa deguda força, y valor. *Plau a sa Magestat en respecte tan solament de Antoni Batlia, Andreu Domal, Arcis Heredia, Berthomeu Segarra, Benet Assoris, Batiste Siriuell, Batiste Martell, Christophol Paches, Frances Luys, Frances Enguera, Feliciano Alfonso, Gaspar Porta, Geroni Romeu, Ioan Font, Ioan Batiste Pinso, Iordi Torres, Ioachim Gisbert, Ioā Siriuell, Ioseph Serrano, Luys Oller de Marzilla, Miquel Redo, Miquel Ioan Garces, Nicolau Real, Frances Ferrer, Geroni Godos, Iaume Capdebou, Batiste Alarcon, Frances Martinez, Pere Orti, Pere Martinez de la Vega, Pere Ioan Sorli, Pere Nauarro, Pau Guadalajara, Pere Pau Ximenez Llodrach, Sebastia Mey, Thomas Martorell, Vicent Manuel, Vicent Guadalajara, Vicent Rocafull, Luys Pareja, y Nicolau Inglada, los quals sien creats Notaris de Valencia en la primera creacio, essent trobats habils y suficients, y ab edat cumplida: y en respecte dels que no la tendran, sels diferixca la creacio pera quant la tinguen, y encarrega la conciencia de les persones a qui toca, no facen creacio de algu, que no tinga les parts necessaries, y quals conuenen pera la cosa publica.*

Nominacio de altres pera ser creats Notaris.

CAP. CXXXII.

ITem Senyor los tres Braços del present Regne Eclesiastich, Militar, y Real, supliquen a V. Magestat, sia seruit nomenar los jouens infrascrits, pera que en lo corrent any, y en la primera creacio de Notaris de Valencia, ques fara apres del solio de les presents Corts, sien creats Notaris de Valencia, trobantlos habils y suficients, y ab les calitats conforme furs del present Regne necessaries: y si alguns de aquells no tindran la edat, o practica tan cumplida, supliquen a V. Magestat, sia seruit

uit manar, q̃ puix precebeixca lo examen ordinari, la creacio de aquells se faça en la primera ocasio de creacio de Notaris de Valencia que vindra, apres de attesa edat y practica cumplida. E los quals jouens que a V. Magestat proposen, son los seguents: Agosti Palau, Antoni Quart, Andreu Pasqual, Andreu Fluuia, Antoni Ioan Truxillo, Antoni Fluuia, Antoni Vinyes, Andreu Herrera, Alonso Gonçalez, Agosti Pomau, Agosti Badia, Ambros Segarra, Andreu Roda, Alonso Sanchiz, Antoni Alis, Agosti Ayza, Agosti Ruuio, Antoni Perez, Antoni Mathies Molina, Alõso Gomez, Antoni Borras, Antoni Gallet, Antoni Pardo, Batiste Oller de Marzilla, Bernabeu Queyto, Berthomeu Ioan Rouira, Baltazar Fuster, Baltazar Blanes, Batiste Sempere, Berthomeu Cortes, Berthomeu Moxica, Batiste Almoradi, Berthomeu Inglada, Berthomeu Pons, Batiste Ferri, Batiste Gasch, Batiste Pōs, Basilio Garces, Batiste Gaualda, Baltazar de Sanahuja, Berthomeu Mayques, Berthomeu Torrosella, Batiste Rebollo, Batiste Sanchiz, Batiste Mallent, Batiste Barron, Batiste Iulia, Batiste Truxillo, Batiste Mēdoça, Christofol Simo, Cosme Vllor, Christofol Moles, Chrysostomo Porcar, Christofol Ferrer, Christofol Cuenca, Cosme Torralba, Christofol Yuarç, Christofol Porquet, Cosme Masso, Cosme Estenaga, Damia Garcia, Dionys Nauarro de Aguirre, Dimes Lloret, Damia Llobregat, Domingo Monreal, Damia Lleo, Dionys Costa, Diego Leonardo, Frances Taraçona, Damia Giner de Oliua, Diego Porta, Diego Bernabeu, Diego Ruiz, Batiste Ximeno, Agosti Cetina, Esteue Valls, Emeregildo Perez, Estacio Porta, Esteue Grifo, Esteue Blanco, Euaristo Yuarç, Frāces Llazer, Frances Iulia, Frances Calp, Frances Pau, Frances Orbes, Frances Blanes, Frances Talents, Frāces Plaça, Frances Barrera, Felicio Guadalaxara, Frances Mendoça, Frances Marti, Frances Llopiz, Francisco Lapuente, Felip Veguer, Francisco Matheu, Frances Vinyes, Frances Roda, Francisco Domingo, Frances Cordoua, Frances Garcia, Frances Almenara, Frances Viues, Frances de Espiau, Felip Conill, Frances Maçot, Frances Botella, Francisco Aliaga y Fernandez, Francisco Bono, Frances Arguedes, Frances Calbet, Frances Bueso, Frances Bernat, Frāces Grau, Frances Ioan Mira, Frances Gaçulla, Frances Sāchiz de Bidella, Frāces Cueuas, Frances Vrteaga, Frances Palau, Frances Aguilar, Frances Buytrago, Francisco de Sant Matheu de Capdet, Felip Duart, Frances Torrelles, Gaspar Matheu, Gerony Borras de Gandia, Gerony Lazaro, Gaspar Romana, Gerony Nauarro, Gaspar Ruiz, Gerony Llinares, Gerony Viciedo, Gaspar Sās, Genis Arcayna, Gerony Marti, Gerony Palau, Gines Maça, Gines Bellver, Gaspar Aguilar, Gerony Ruiz de Ripodas, Gaspar Donat, Gabriel Corbi, Gaspar Ioan Abella, Gaspar Serrano, Gregori Picó, Gabriel Costa, Gerony Lloscos alias Frances, Gerony Ramon, Gaspar Dezllor, Guillem Fraga, Gaspar Serra, Ioseph Gil, Ioseph Redo, Iaume Almenara, Ioan Roca, Ioseph Vendrell, Ioseph Flaix, Ioseph Pujatò, Ioseph Torrosella, Ioseph Miràuet, Ioachim Nauarro, Ioseph Mari, Ioseph Rocafull, Ioan Tapia, Ioachim Ruiz, Ioan Perez Frāces, Ioan Rouira fill de Nofre, Ioseph Roiz de Sagra, Ioan Bonet, Ioan Fortuño, Iaume Vicēt Marti, Ioseph Estornell, Iaume Arcayna, Ioan Torres, Iaume Marti Ripoll, Ioan Espinosa, Ioan Maria Soldeuila, Iaume Lluys Cabanes, Ioan Marti Peralta, Ioan Yuanyes, Ioseph Bernabeu, Iaume Trilles, Ioan Bouij, Ioseph Menor, Iacinto Rodriguez, Ioseph Roig, Iaume Llopis, Iaume Oller, Ioseph Blasco, Ioseph Climent, Iaume Bono, Ioseph de Veo, Ioan Madril, Ioseph Golf, Ioan Perez, Ioseph Boix, Ioseph Olzina, Iaume Canos, Ioan Guerau, Ioseph Castrellenes, Iaume Montagut, Iaume Alonso, Ioan Montoro, Ioan Viues de Pego, Iacinto Mançanares, Ioseph Boix de Oriola, Ioan Maça, Ioseph Molina, Iordi Rodriguez, Ioan Colomer, Iacinto Lopez, Ioseph Rebollo, Ioseph Boades, Ioan Martinez de Yanyes, Ioan Miquel, Ioseph Viues, Ioan Arnau, Ioan de Prades, Ioseph Calatayu, Ioseph Sicilia, Ioachim Rico de Biar, Iaume Lopez de Vidal, Ioseph Bernabeu, Ioseph Sauellan, Ioseph Ioan Montoliu, Iaume Campredo, Ioseph Carbonell, Iaume Llinares, Ioseph Ioan Bodi, Ioseph Bodi menor, Ioā de la Font, Ioseph Nauarro, Ioan Cercos, Iacinto Diez, Ioan Batiste, Ioseph Barron, Iaume Fortuño, Ioan Albert, Ioseph Pujades, Iaume Palau, Iacinto Dies de Oriola, Ioā Planell, Ioseph Fores, Ioan Batiste Costa, Ioan Bono, Ioan Batiste Mēdoça, Ioan Batiste Almeller, Ioseph Viues, Lluys Assensi, Lluys Gregori, Ioseph Panes, Lluch Blāquer, Lluch Gregori, Lluys Gōçales, Lluys Caps, Lluys Añō, Lluys Cetina, Lluys Caualler, Llorēs Iuan, Llorens Yuanyes, Lluys Gomar, Lleonardo Martinez Delillo, Llorens Caset, Llorens Mansua, Lluys Ioan Nauarro, Marcelo Aguilar, Melchior Castrellenes, Miquel Crespo, March Antoni Fortuño, Miquel Gomez, Miquel Lario, Miquel Penella, Miquel Christofol Moles, Miquel Ros, Miquel Vicent, Marti Macia Nauarro, Miquel Llobregat, Miquel Torres, Mathies Be-

nauides, Melchior Soro, Monserrat Burges, Matheu Calafat, Miquel Monfort, Miquel Noguera, Miquel Benages, Miquel Gasco, Metodio Ioã Vazques, Miquel Gerony Boades, Miquel Ioan Ferrer, Miquel Herich, Miquel Martinez, Miquel Monros, Macia Vallès, Miquel Pons, Miquel de Fuentes, Melchior Ros, Miquel Calatayut, Matheu Borras, Miquel Ioan Perez de Bisso, Marti Giner, Miquel Vallès, Miquel Ioan Cortès, Miquel Barber, March Antoni Ximeno, Miquel Datos del Castillo, Miquel Dominguez, Miquel Gil, Miquel Adrià, Miquel Ioan Domenech, Miquel Gasco, Maximiliano Rodriguez, Melchior Sant Iordi, Miquel Andreu, Nicolau Perales, Nicolau Saluador, Nicolau Alcanyiz, Nicolau Gomis, Nofre Micò, Honorat Vidal, Pere Ioan Auellaneda, Pere Henrich, Pasqual Yuanyes, Pere Andreu, Pere Ioan Ximeno, Pere Planter, Pau Gaytan, Pere Vicent Marti, Pere Lluys Calatraua, Polinardo Melet, Pere Pons, Pere Soler, Pere Ioan Quexans, Pere Ioan Tuesta, Pere Ferrer, Pere Ioã Feliu, Pere Sãchiz Picaso, Pere Munyoz, Pere Aliaga, Pere Ioan Ripoll, Pere Sans, Pere Ioan Ferrer, Pere Cerdà, Pere Talents, Pere Lloret, Pere Folquer, Pere Espi, Pere Ioseph Lopez, Pere Ioã Cortès, Pere Pont, Pau Porta, Pere Ximeno, Pere Roquer, Roch Gil, Rodulfo Caudet, Simeon Sese, Cipriano Galcerà, Sebastia Monroig, Sebastia Monraual, Saluador Mata, Thomas Cortès, Thomas Roger Dorda, Thomas Gacet, Thomas Sãcho, Thomas Teixeda, Thomas Vazques, Thomas Munyoz de Oriola, Ioseph Marti fill de Notari, y net de Frances Ioan Romeu Notari, Nofre Prancudo, Vicent Cerda, Vicent Mollà, Vicent Murria, Valero Mollà, Vicent Castells, Vicent Bonanat, Vicent Bonilla, Vicent Fortea, Vicent Xulbi, Vicent Rodriguez, Vicent Pujatò, Vicent Soler, Vicent Cardona, Vicent Lopez, Vicent Pere Andreu, Vicent Gasco y Polop, Vicent Monros, Vicent Ribera, Vicent Vilacampa, Vicent Dagui, Vicent Campredo, Vicent Falques, Vicent Guardia, Vicent Simo, Vicent Bonauentura Soler, Vicent Gil, Vicent Bono, Vicent Granell, Vicent Sonsoni, Vicent Baldoui, Vicent Soro, Vicent Golf, Vicent Ioan Vilafranca, Vicent Alaues, Vicent Català, Vicent Vallès Beltran, Vicent Corts, Vicent Segarra, Vicent Amat, Vicent Tobies, Vicent de la Ralde, Vicent Nauarro, Vicent Moliner, Vicent Luys, Vicent Sentalinia, Vicent Cid de Saposa, Vicent Grifo, Vicẽt Espous, y Vicent Trilles. *Plau a sa Magestat, tan solament en respecte de Agosti Palau, Agosti Pomau, Agosti Badia de Alzira, Agosti Ayza de Paniscola, Bernabeu Queyto, Baltazar Fuster, Berthomeu Cortès, Batiste Ferri, Batiste Pons, Basilio Garces, Batiste Rebollo, Batiste Mallent, Batiste Tarich, Cipriano Galcera, Chrysostomo Porcar, Christofol Molès, Dionys Costa, Dionys Nauarro de Aguirre, Frances Barrera, Gerony Lazaro, Gaspar Romana, Frances Aguilar, Frances Iulià, Frances Blanes, Frances Llazer, Ioseph Torrosella fill de Pere, Ioseph Viues fill de Ioan, Gerony Nauarro, Ioachim Rico de Castalla, Ioã de la Font, Ioseph Gil, Ioseph Menor de Xatiua, Ioseph Panes, Iaume Almenara, Ioachim Nauarro, Iaume Bono, Ioseph Marti, net de Frances Ioan Romeu, Iacinto Lopez de Sogorb, Iaume Lluys Cabanes de Xatiua, Ioseph Flaix, Ioseph Climent, Ioseph Auzina, Ioseph Vendrell, Ioseph Fores, Iaume Monço, Ioseph Roiz de Sagra, Lluys Camps, Macia Font, Maximiano Rodriguez, Marcelo Aguilar, Miquel Noguera, Miquel Crespo, Miquel Llobregat, March Antoni Fortuño, Miquel Penella, Mathies Benauides, Melchior Ros, Miquel Ioan Periz de Bisso, Ioan Maria Soldeuila de Castello de la Plana, Melchior Soro, Miquel Vicent Marti, Miquel Ioan Ferrer, Nicolau Perales, Nicolau Saluador, Honorat Vidal, Pau Gaytan, Pere Ioan Auellaneda, Pere Ioan Quixans de Nouelda, Pere Frances Millet, Pere Ximeno, Pau Porta fill de Gaspar, Pere Henrich, Pere Ioan Tuesta, Simeon Sese, Thomas Gacet de Xatiua, Thomas Cortès, Vicent Vallès Beltran, Vicent Cerdà, Vicent Mollà, Valero Mollà, Vicent Castells, Vicent Sentalinia, Vicent Murria, Vicent Lopez, Vicent Bonilla, Vicent Rodriguez, Vicent Corts, Iaume Trilles, Vicent Trilles, fills de Iaume, y Vicent Monros, ab que tinguen la edat cumplida, y la pratica que conforme fur han de tenir, y precebiut lo examen ordinari. Y en respecte dels que no tindran edat, ni pratica cumplida, sels difereixca la creacio, y aquella se faça en la primera creacio, apres que hauran conseguit dites edat, y pratica. Y quant a Baltazar Blanes, Batiste Mendoça, Christofol Simo, Gaspar Ruiz, Damia Garcia, Dimes Llorent, Frances Llopiz, Frances Domingo, Frances Calbet, Frances Cordoua, Gaspar Matheu, Gerony Llinares, Gaspar Aguilar, Gaspar Dezllor, Ioan Madril, Iaume Marti Ripoll, Iaume Montagut, Lluys Assensi, Melchior Castrellenes, Thomas Teixeda, Vicent Fortea, y Vicent Soro, sa Magestat es seruit ampliarlos la facultat de Notaris, ad omnes curias tantum, y encarrega la conciencia de les persones a qui toca, no facen creacio de algu, que no tinga les parts necessaries, y quals conuenen pera la cosa publica, y be comu.*

Iacinto Orti sia creat Notari.

CAP. CXXXIII.

Item

ITem Senyor, per quāt los dits tres Braços han suplicat a V. Magestat, sia seruit cōcedir priuilegi de Milicia a Iacinto Orti, en remuneracio de sos seruicis; y dels que sos antecessors tenen fets a V. Magestat, y al Regne en la Secretaria del Braç Militar, y Elets dels tres Estaments. Y podria ser que V. Magestat no fos seruit de concedir dita peticio, pera en tal cas los dits tres Braços supliquen a V. Magestat, que per los majorals de la art de Notaria, y demes persones a qui toca, li sia conferida al dit Iacinto Orti, la dita auctoritat de art de Notaria, y sia ab tot efecte creat Notari de Valencia, pera que aixi puga continuar los dits seruicis. *Plau a sa Magestat sia creat Notari de Valencia lo dit Orti en la primera creacio, essent attrobat habil y sufficient, y ab edat cumplida; y si no la tindra, se li diferixca la creacio, pera quant la tinga: encarregant la conciencia de les persones a qui toca, tinguen conte en les parts, y calitats requisites.*

Virrey y Regent la Real Cancelleria tinguen conte en que se ha suplicat per part del Regne, que en totes les comissions sien preferits los dos Alguazils ordinaris.

CAP. CXXXIV.

ITem los Alguazils ordinaris tots temps han tengut en la Ciutat, y Regne de Valencia diuersos priuilegis, y preheminencies. Perço supliquen los dits tres Braços a V. Magestat, que de arà en auant los dits dos Alguazils ordinaris hajē de ser preferits en totes les comissions ques despacharan per la Real Audiencia, ciuil, y criminal, a tots los demes Alguazils extraordinaris, y altres qualsseuol oficials, tots temps q̄ los dits Alguazils ordinaris vullen anar personalment ab dites comissions, sens que per ningun cami les puga lleuar adaquells lo Regent la Real Cancelleria, ni altre jutge algu; ab que no puguen nomenar lo escriuà, puix toca al de la causa lo anar ab dites comissions; y no volent anar ab aquelles los dits Alguazils ordinaris, toque la nominacio al Regent: y que los dits Alguazils ordinaris dins sis dies, contadors desdel dia que sels haura entregat, pera al qual efecte en dita comissio se haja de posar lo dia de quant sels ha entregat, haja de partir ab dita comissio, y sino anira, puga a despeses de aquell que tindra la dita comissio, trauren altra la part, pera que la entregue a altre Alguazil. *Sa Magestat encarrega al Lloctinent General, y Regent la Real Cancelleria, que tinguen conte ab lo contengut en dit capitol, prouehint lo que mes conuinga.*

Notaris si poden ser creats los que no seran naturals del Regne, y si poden ser Majorals.

CAP. CXXXV.

ITem Senyor, supliquen a V. Magestat dits tres Braços, sia seruit de prouehir, y manar que en la ciutat de Valencia nos puixen fer Notaris, ni concorrer a oficis de Majorals, ni altres alguns, los q̄ no seran naturals del Regne, verè, & non fictè, excepto los que hauran concorregut a dits oficis, no obstant qualsseuol pragmatica feta en contrari. *Ques guarde lo acostumat.*

Iusticia ciuil no puga remetre les penes imposades als Notaris que no posen los actes en protocol.

CAP. CXXXVI.

ITem que lo Iusticia ciuil no puixa remetre per ningun cas als Notaris, la pena en que per fur encorren, per no posar los actes en protocol. *Plau a sa Magestat.*

Praticants de Notaris facen continuar la entrada en lo llibre de la matricula dins deu dies.

CAP. CXXXVII.

ITem que qualsseuol entrada de praticant se haja de continuar en lo llibre de la matricula dins deu dies, aliàs no valga, reuocant la cōstitucio del Collegi, que es de tres dies. *Plau a sa Magestat.*

Iusticia Ciuil, y persones a qui toca, regoneguen lo llibre de les visites dels Notaris, y executen les penes als que no hauran obtemperat.

CAP. CXXXVIII.

ITem que lo Iusticia Ciuil, juntament ab les persones a qui toca, regonega lo llibre de les visites, y execute irremissiblement als Notaris les penes del qui no haura obtemperat. *Plau a sa Magestat.*

Coronatge, y maridatge se pague segons furs, y com se acostuma.

CAP. CXXXIX.

ITem que als llochs de Caualleria sels conserue la possessio en que estan, de no pagar dret de coronatge, maridatge, y altre qualsseuol dret de que son estats exempts; y que qualsseuol prouisiōs fetes per qualsseuol Iutge contra dita possessio, sien reuocades,

cades, y cancellades, y que sens altra proua sien tēguts per llochs de Caualleria, tots aquells que hauran estat en possesio de no pagar dits drets. *Ques guarden los furs sobre aço disponents, y lo acostumat.*

Alguazils, y altres oficials no demanen als pobles mes gent, que la que han menester pera acompanyar los presos, y la dexen en aplegant a la primera poblacio, pagant les dietes.

CAP. CXL.

ITem per quant no obstant les disposicions dels furs del dit Regne, y senyaladament del fur 80. de les Corts del any 1564. y del fur 122. del any 1585. y del fur 220. del any 1604. los Alguazils, y altres oficials Reals, quant porten alguns presos, o galeots, demanen gent als Iusticies, y demes oficials de les ciutats, viles, o llochs per hon passen, y ocupen la dita gent, y apres la fan tornar sens paga a ses cases contra los dits furs. Perço concordantment tots los dits tres Estaments supliquen a V. Magestat, sia seruit manar, que los dits Alguazils, y altres oficials, no puguen demanar perals dits affers, ni altres semblants, mes gent de la necessaria pera acōpanyar los presos, o pera altres efectes, y que la hajen de deixar en la primera poblacio ahon arribaran, y que alli ab tot efecte sien pagats de la dieta, o dietes, y aço sots les penes a V. Magestat ben vistes. *Plau a sa Magestat.*

Dret de mig peatge, segons furs, nos deu pagar per los Valencians a la ciutat de Terol.

CAP. CXLI.

ITem per quant conforme diferents furs, y senyaladamēt lo cap. 53. del titol de la lleuda, è altres mencionats en lo cap. 8. dels contrafurs de les Corts del any 1604. los vehins y habitadors de la Ciutat, y Regne de Valencia son franchs del dret de mig peatge de Albarrazin, y que de fet se preten cobrar en la ciutat de Terol, y lo senyor Rey Don Felip pare de V. Magestat, en la decretata del dit capitol 8. no sols feu merce als vehins, y habitadors del dit Regne de Valencia, declarantlos per lliures, è immunes de dit dret; pero encara concedi, que fossen despachades lletres, y mandatos pera execucio de dits furs: y no obstant aço, y que la causa de la imposicio de dit dret, ha moltissims anys que fini, è cessà, los de la ciutat de Terol de cascun dia vexen, y molesten als vehins, y habitadors de dit Regne de Valencia, pera la exaccio del dit dret. Perço supliquen a Vostra Magestat los dits tres Estaments, sia Vostra Magestat seruit de manar de nou despachar lletres, y mandatos pera dit efecte, y donar facultat que si de fet los de Terol attentaran de cobrar dit mig peatge dels Valencians, puguen los del dit Regne de Valencia reintegrarse de qualsseuol bens que es trobaran de vehins de la ciutat de Terol, y que puguen fer pera dit efecte instancies de represalies dauāt de qualsseuol Batle per sa Magestat en lo Regne de Valencia en qualseuol ciutat, o vila, hon trobarā dits bens; y que lo mateix se faça peral transit de Saix, y Villena, de Ayora, a Capdet per Almansa, y per Arago de Alpuente, y la Yessa, Ademus, y Castellfabib. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs, y per execucio de aquells manara ques despachen les lletres, y mandatos; y en respecte de les represalies, acudixquen a la Real Audiencia, ahon sels administrara justicia.*

Dret de peatge, y altres, nos deu cobrar en lo Principat de Catalunya dels vehins, y habitadores del present Regne.

CAP. CXLII.

ITem senyor, per quant en la ciutat de Barcelona, y altres ciutats, y viles del Principat de Catalunya de fet, attenten de voler fer pagar als vehins, y habitadors de la Ciutat y Regne de Valencia, peatge, mig peatge, lleuda, meliona, è altres semblants drets, lo que es directament contra los furs, y priuilegis per los predecessors de V. Magestat otorgats al dit Regne, y senyaladament contra lo cap. 4. del tit. de lleuda. Perço los dits tres Estaments supliquen a V. Magestat, sia seruit de manar, que de aci auant nos puguen rebre, ni exigir semblants drets en Catalunya, y que si de fet se exigiran, puguē los vehins, y habitadors del Regne de Valencia reintegrarse en bens de persones del dit Principat, fent pera dit efecte dauant de qualsseuol Batle de V. Magestat en qualseuol ciutat, o vila instancies de represalies. *Sa Magestat mana, que sobre lo contengut en aquest capitol se faça justicia, y manara al Virrey, y oficials Reals de Catalunya, que guarden los furs, y priuilegis del Regne.*

Auehinats en la Ciutat de Valencia, no se alegren de les franquees de vehins, sino tenen verdaderament sa casa, y habitacio en la Ciutat, o sa contribucio.

CAP. CXLIII.

Item

Item supliquen a V. Magestat los dits tres Braços, pera major conseruacio, è obseruancia dels furs que tracten del vehinatge de la ciutat de Valencia, sia seruit manar, que de aci auant ninguna persona que se haja auehinat en dita ciutat de Valencia, puga gozar, ni alegrarse de les franquees, è immunitats dels verdaders vehins, sino es tenint verdaderament sa casa, è habitacio, y domicili en dita Ciutat, o sa contribucio; y aço sots pena de cent lliures, aplicadores lo terç als cofrens de V. Magestat, lo terç al comu de dita Ciutat, y lo terç al acusador, vltra de les penes ja aliàs estatuhides. *Plau a sa Magestat, moderant la pena de cent lliures a cinquanta, les quals se apliquen, com se diu en lo capitol, y aço a mes de les penes ja estatuhides.*

Capitols de la Seu de Valencia, y altres Iglesies Catedrals del Regne, solament son tenguts en subsidi de lo que hauran fet los Capitulars nomenats perals oficis de la Diputacio.

CAP. CXLIV.

Item supliquen a V. Magestat los dits tres Estaments, sia seruit de prouehir y manar, q̃ als Capitols, aixi de la Seu de Valencia, com de les demes Catedrals, que concorrẽ als oficis de la Diputacio, al temps que eixiran als dits oficis, satisfacen a sa obligacio, nomenant vn capitular idoneo, sens que sien tenguts en visita, ni fora visita, a cosa alguna, mes ab que sia tengut lo Capitol in subsidium del Capitular elet. *Plau a sa Magestat.*

Almirant de Arago sis cobrirà en sa presencia, ho manara veure sa Magestat.

CAP. CXLV.

Item supliquen a V. Magestat los dits tres Braços, que attes que en la Corona de Arago se troben dos Dignitats; ço es, de Condestable, y Almirant, que son les mes preheminents en la Corona de Castella, y en qualseuol altre, y la de Condestable que està en la casa del Duch de Cardona, ja te la preheminencia deguda, sia V. Magestat seruit de prouehir, y manar cobrir en sa Real presencia al Almirant de Arago, que resideix en Valencia, y te alli sos estats. *Sa Magestat manara veure lo que se li suplica.*

Escriuans facen memoria dels processos que entreguen als Iutges.

CAP. CXLVI.

Item suppliquē a V. Magestat los dits tres Braços, que per quant en lo cap. 27. de les Corts del any 1604. està dispost que los escriuans de la Real Audiencia, y dels altres tribunals inferiors, tinguen obligacio encōtinent que entregaran alguns registres als Iutges, de ferne memoria en vn quadern que pera dit efecte tindran, pera que conste de la entrega de dits registres a dits Iutges, y de com los dits escriuans los hauran recobrat, y que sels puga fer carrech, y demanar los dits registres als que estaran encarregats de aquells, sots pena de cent lliures: lo que nos guarda al present, com se deuria guardar, sia V. Magestat seruit de prouehir, y manar que lo dit fur sia obseruat a la lletra, sots pena de doscentes lliures, aplicadores la mitat al Espital, y laltra mitat al acusador, y exigidores irremissiblement. *Plau a sa Magestat ques guarde lo fur 27. de les Corts del any 1604.*

Escriuans no poden pendre estipendi algu de portar a casa dels Iutges los processos, ni de cobrarlos de aquells: ni tampoch lo poden pendre de posar calendari en los actes comparendos, segons lo fur de les Corts del any 1604.

CAP. CXLVII.

Item supliquen a V. Magestat los dits tres Braços, que per quant nos obserua lo dispost en lo cap. 42. de les Corts del any 1604. en lo qual està dispost, que los escriuans de la Real Audiēcia, y altres tribunals, no puguen pendre estipendi de portar, ni tornar los registres, y que hajen de posar calendari en los actes comparendos francamēt, sots pena de priuacio de oficis: Sia V. Magestat seruit de prouehir, y manar, q̃ dit fur se obserue sots la mateixa pena, y de doscētes lliures, aplicadores la mitat al Espital General, y laltra mitat al acusador. *Plau a sa Magestat ques guarde lo fur 42. de les Corts del any 1604.*

Escriuans de manament debuen fer los vidits de les sentencies difinitiues, pagantlos vn real Valencià per cada carta, segons lo fur de les Corts del any 1604.

CAP. CXLVIII.

Item per quant en lo capitol 48. de les Corts del any 1564. està dispost, que los escriuans de manamēt hajen de fer los vidits de les sentencies difinitiues, pagantlos vn real Valencià per cada carta, no sols aço no se obserua, pero ni los dits escriuans de manament fan los dits vidits: de hon se segueix pagar les parts molt mes de lo que

està estatuhit per dit fur. Supliquē perço a V. Magestat los dits tres Braços, sia seruit de prouehir, y manar, que de huy auant dit fur se obserue, y que los dits escriuans de manament hajen de donar personalment al Iutge los vidits, y cobrar de la part lo just valor estatuhit en dit fur; y que los Iutges tinguen obligaciò de guardar, y cumplir lo desus dit. *Plau a sa Magestat.*

Condemnats per los visitadors de la taula per hauersen entrat en ella, paguen lo que dehuen, aixi per hauersen entrat en la taula, com per les penes imposades en les sentencies, y hauentles obtemperades, veura sa Magestat lo ques deu prouehir sobre lo que se li suplica en est capitol.

CAP. CXLIX.

Item Senyor, moltes persones son estades denunciades a instācia del procurador Fiscal de V. M. dauant del Conseller don Francisco Miquel del Pueyo, Regēt que ara es del Sacro Supremo Real Consell de Arago, y de don Pere Genis Casanoua Bisbe de la ciutat y Diocesis de Sogorb, visitadors de la taula de cambis de la ciutat de Valencia, fentlos carrech que se haurien entrat en aquella ab giraments y partides. E com les dites denūciacions se hajen fet contra dos maneres de persones, les vnes que tenien oficis en dita taula, les altres que sens tenirlos han acostumat a tenir cōtes en aquella, y foren admesos a girar partides sense credit. Y en respecte destes vltimes, es ben cert q̄ pogueren rebre besconte en los giraments, pensant que alguna persona, o persones los haurien girat algunes cantitats, o partides que nos giraren, o se haurien errat en lo conte, y no es just que per dits giraments hajē de patir nota en raho de dites denunciaciōs; ni los que tenint oficis han fet dits giraments dehuen ser castigats en les rigurosses penes corporals, contēgudes en dites sentencies. Supliquen perço los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit prouehir y manar, que totes les persones que estaran denunciades, o condemnades en dita visita per raho de hauer girat mes cantitats que les que actualment tenien de credit en dita taula al temps dels giramēts, sien absolts ex nunc de totes les penes en q̄ de justicia han encorregut, excepto les pecuniaries; y aço se entenga aixi per raho de tots los que se hauien entrat en dita taula, com tambe de tots los dits oficials que son estats condemnats; ab tal empero que si deuran cantitats algunes pecuniaries, que ab tot efecte les hajen de pagar, omplint lo buyt en dita taula, aixi de les que se han entrat, com tambe de les penes pecuniaries en que son estats condemnats los dits oficials. *Sa Magestat mana que les persones condemnades en la visita de la Ciutat, y la taula, abans de totes coses paguen, y restituheixquen a la Ciutat, axi les cantitats de que son deutors, com tambe les penes pecuniaries en que son estades condemnades; y hauent obtemperat a dites sentēcies, en quant a estos caps sa Magestat veura lo que deu prouehir sobre lo que se li suplica en aquest capitol, y entretant se passe auant en la execucio de les sentencies.*

Recomanas la persona de Bernabe Carauajal.

CAP. CL.

Item Senyor, Bernabe Carauajal ha deu anys que te lo ofici de continuo de V. Magestat en la casa Real de Arago, acudint a ses obligacions ab tan gran satisfaccio, que mereix que per raho de aquella los dits tres Braços procuren en quant los sia possible la comoditat, y benefici de dit Carauajal, y mes sent com es veritat, que pera acomodar a vn fill, necessita de que V. Magestat li faça merce de passar lo dit ofici en la persona de aquell apres dels dies del dit son pare, perque faltantli este arrimo, vindria a restar sens algun amparo pera poderse sustentar, no obstant lo orde, y manament que V. Magestat te fet, de que dit ofici, y altres se vajen suprimint, aixi com aniran vacant. Perço supliquen los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit manar dispensar en dit orde, en respecte tansolament del dit Bernabe Carauajal, attento que es troba actualment en les presents Corts, y que no pot ser consequencia pera demanar lo mateix algu dels altres socis en algun temps, per no hauerse trobat en dites Corts, manant que apres mort de aquell, lo dit ofici reste en proprietat en lo dit son fill ab futura successio, y de la manera que al present te dit carrech lo dit Bernabe Carauajal, son pare. *Sa Magestat veura lo que conuindra prouehir sobre lo que se li suplica.*

Audiencies dels Oydors de les sales de la Real Audiēcia ciuil, se facen com se acostuma.

CAP. CLI.

Item la breuetat, y expediciò dels negocis se dilata notablement, per estar los Iutges de la Real Audiencia tan lluny com estan de la plaça de la Seu, y per euitar est inconuenient, conue summament que en dita plaça, o molt prop de aquella, se compre, o edifique vna casa comuna, ahō estiga la Real Audiencia, y en ella se formen nou aposientos distin-

distincts; en lo hu dels quals estiga lo Regent la Real Cancelleria, y en cada hu dels altres los Oydors de les dos sales ciuils. En lo yuern de dos a quatre, y en lo estiu de les tres a les cinch hores: la primera pera les asignacions que ara es tenen en casa dels dits Iutges: y la segona pera oyr informacions de les parts que voldran ferles en llurs negocis. Y que en dita casa haja de habitar lo Escriuà de manament, que serà llochtinent del Protonotari del Consell Supremo de Arago, pera tenir cuydado del conreo de aquella, y de posar en los aposientos los banchs, bufets, cadires, y demes coses necessaries, les quals se paguen de les cantitats ques donaran pera la construccio de dita casa: y lo paper, tinta, y plomes, se paguen del dret de sagell. Tot lo qual gasto no ha de excedir la summa de dotze milia lliures, mentres durara lo pagarse la construccio, compra, y adreç de la dita casa. Y que pera pagarse, y reintegrarse delles, se haja de pagar vn diner mes per lliura del salari de sentencies del que es acostumat: lo qual se haja de aplicar pera dits efectes: y acabades dites coses, noy haja obligacio per ningun cas de pagar mes salari del que ara se acostuma. Y per quant lo replegar aquest diner en esta forma, durara molt temps, y no es just ques dilate cosa tan couenient, que perço en lo entretant haja de prestar la obra del riu les dites dotze milia lliures pera est efecte: les quals, y no mes se puixen gastar en dits obs. Y pera posarse en execucio sia feta eleccio de sis persones, tres Nobles, y tres Caualllers en la forma acostumada, los quals, o la major part ab lo Syndich, y elets nomenadors, y eligidors per los altres dos Braços, tinguē ple, y bastant poder ad decidendum pera prouehir, y executar tot lo quels pareixera conuenir pera la execucio, y cumpliment del desus dit, ab facultat de subdelegar. Supliquen perço los dits tres Braços, que puix es euident lo benefici que ha de resultar de les dites coses, mane V. Magestat, lloar, ratificar, y confermar, y decretar la dita delliberacio, y que sia posada en execucio. *Plau a sa Magestat, ques guarde lo acostumat.*

Recomanas la persona del Doctor misser Frances Escolano, peraque sa Magestat lo arme Caualler.

CAP. CLII.

Item Senyor, lo Doctor misser Frances Escolano ha setze anys que es Aduocat del estrenu Braç Militar de la dita Ciutat, y Regne, acudint a les coses de sa obligacio ab molt gran puntualitat, y ha donat de si molt bon conte. Y en particular vingue a les presents Corts generals dels primers, y en elles al principi porta en pes tot lo tocant als tres Estaments, y ho ha proseguit com Aduocat, Conseller, y Assessor del dit Braç Militar, y ab molta solicitut y vigilancia disponguē tot lo couenient al seruici de V. Magestat, y del Regne, y ho ha continuat fins a la total conclusio delles, bestraent tots los gastos de sa propria casa, y hazienda. Y en les Corts celebrades al dit Regne de Valencia en lo any mil siscents y quatre en la dita Ciutat, los Aduocats que entreuingueren en Corts, foren honrats ab sengles priuilegis de Milicia sens eixir de ses cases, y aixi se ha acostumat, y no ho desmereix lo dit Doctor Escolano, qui deixant sos negocis (que son molts) ha eixit de la casa, y es estat en totes les presents Corts, y portat la major part del pes de aquelles. Suplique perço los tres Braços a V. Magestat, que sens perjuhi de la ajuda de costa, y dietes adaquell degudes, sia seruit de honrar al dit Doctor Escolano, fills, nats, y naixedors de aquell, ab priuilegi de milicia. *Sa Magestat veura lo que conue, sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

Salaris dels Oficials de la Diputacio sien reformats, segons lo dispost en aquest capitol, començāt la reduccio desde lo primer de Ianer 1627.

CAP. CLIII.

Item per estar tan exhausta, y extenuada la Diputacio del Regne de Valencia, ab molts censals, y carrechs que respon, que importen molt mes que lo que te de renda, se han cercat diuersos expedients pera engrassarla, y al present ningu se ha trobat mes conuenient y facil, que la reformacio, y reduccio de diuersos salaris dels oficials de la Diputacio, los quals han reduhit en la forma seguent.

PRIMO, que a cascu dels sis Diputats sels lleue en cada vn any del salari ordinari, cinquanta lliures, y que sols ne reben doscentes cinquanta, de aquelles trescentes que cada Diputat tenia de salari cascun any.

Item als contadors trenta lliures a cascu de aquells, en aixi que com cobrauen cent y vint lliures cada any en dos yguals pagues, sols ne puguen cobrar, y cobrē noranta lliures cascun any en dos yguals pagues, despachantlos albara de tres sagells, com es acostumat.

Item als Clauaris Eclesiastich, y Militar, vint lliures a cascu cada any.

Item

Item al Clauari rebedor la tercera part de lo que te de salari per los drets vells, y la tercera de lo que cobra per los drets nous, que per tot son cent trenta tres lliures sis sous y huyt diners.

Item a cascu dels Administradors la mitat del salari, que son trenta lliures.

Item al Assessor de la Diputacio per los salaris que reb dels drets vells y nous, y Capitol, cinquanta lliures.

Item al Syndich de la Diputacio cinquanta lliures per los drets vells, y huyt lliures sis sous y huyt diners per los drets nous.

Item al Escriuà, que de ninguna manera puga rebre salari algu de actes tocants a pagar a la Diputacio, sino quels reba francament desdel dia del solio en auant, y que per salari de Escriuà, aixi per los drets vells, com per los nous, se li paguen doscentes y cinquanta lliures, y per raho dels despaigs dels albarans, doscentes lliures.

Item als Aduocats ordinaris sels lleuen deu lliures a cascu en cada any.

Item al Aduocat extraordinari se li lleuē quinze lliures de les trenta que reb cascun any.

Item al que rig lo cōtrallibre se li lleue la mitat del salari respectiuament per drets vells, y nous.

Item als Subsyndichs cinquanta lliures cascun any a cascu de aquells: ço es, trenta lliures del augment, y vint dels drets nous, comprenint de huy en auant en esta baixa la pretensio que tenen contra la Diputacio, per raho de la refeta que sels deuia fer en virtut de les porcions quels lleuaren en lo any mil siscents y quatre.

Item a cascu dels dos Domers de la Diputacio cinch lliures, restantlos trenta sis lliures deu sous cascun any.

Item que al llochtinent de Diputats en la casa de les armes se li lleuen cinquanta lliures cascun any.

Item que als quatre criats que te la Diputacio en la casa de les armes, no sels lleue res de son salari, ab que sien persones pratiques, y Espanyols, y q̄ correga per conte del dit llochtinent la eleccio de aq̄lls, ab aprobacio dels Diputats; y lo posarlos, y lleuarlos tots temps que vullen reste en eleccio del llochtinent, ab la mateixa aprobacio dels Diputats en cas de nomenar altres; y que lo salari sia ab prouisio dels Diputats ab albarans de tres sagells, despachats per los Diputats a cascu dels dits armerols.

Item que al Archiuer se li lleuen trenta lliures de salari cascun any.

Item al Credencier del general del tall cinquanta lliures cascun any de tots los salaris que reb, y que sols li resten doscentes vint y cinch lliures cascun any.

Item que al majarrer del tall se li lleue la mitat del que se li paga per salari, y augment.

Item que al Credencier de les sedes teixides del tall se li lleuen cent lliures, restant lo salari de aquell en cent y vint lliures.

Item al regent la caixeta dels Calceters de la taula del tall quaranta huyt lliures per tots los salaris, y augment que te.

Item al regent lo llibre de les robes forasteres del tall se li lleuen cinquanta lliures cascuu any de tots los salaris, y augment.

Item al que lleua, y posa los ploms trenta huyt lliures de tots los salaris y augmēt, restant en huytanta lliures son salari.

Item al regent lo llibre dels bollatiners quarāta nou lliures de son salari y augmēt, restāt aquell en cinquanta lliures.

Item als tres Bollatiners vint y tres lliures de sos salaris y augment, restantlos a cascu cinquanta lliures.

Item a la guarda del general del tall trenta set lliures de salari y augment, restant aquell en quaranta lliures.

Item al Credencier del General de la mercaderia se li lleuen cinquāta lliures del salaris y augments que efectiuament cobra.

Item al majarrer del general de la mercaderia la mitat dels salaris que cobra dels drets vells, y nous, y per augment, restant lo dit salari en cent quaranta y set lliures.

Item al regent lo contrallibre de la mercaderia se li lleua la mitat de son salari.

Item al regent la clauquilla de mercaderia la mitat del salari que cobra per drets nous, y augment.

Item als porters ordinaris del General de les cent quaranta lliures de salari ordinari, y de vint y cinch lliures per al gouern de la mula, y de les dihuyt lliures que cascu te per lo lloguer de la casa, que tot importa summa de cent huytanta lliures, se li lleue a cascu cinquanta tres lliures cada any, restant dits salaris en cent trenta lliures: y destes se li han de relleuar a Marti Rodriguez dihuyt lliures, per tenir franca la habitacio de la casa del General de la mercaderia, y sols ha de cobrar cent dotze lliures cascun any mentres tinga dita casa franca.

Item al dit Marti Rodriguez de les vint y set lliures

lliures que se li donen per obrir, tancar, y agranar la casa del General, y de les quaranta per sagellar los albarans dels drets vells y nous, se li lleuen deset lliures cascun any: ço es, set de les vint y set del tancar, obrir, y agranar, y deu lliures de les quaranta de salari, per sagellar los albarans.

Item a la sobreguarda del General, y als dos acompanyants de sobreguarda, se li lleua la mitat del salari.

Item a les sis guardes de acavall, y a les sis guardes dels portals se li lleua a cascu la mitat del salari.

Item al depositari dels fraus dels drets del General se li lleua lo terç de son salari.

Item als porters extraordinaris, capeller, y escriuents, la mitat del salari.

Item a Batiste Nauarro, Dionys Noguera, Honorat Anyel, y Batiste Selma, de les vint y cinch lliures que cascu te per la assistencia en les cases del tall de la mercaderia, se lleua deu lliures a cascu de aquells respectiuament.

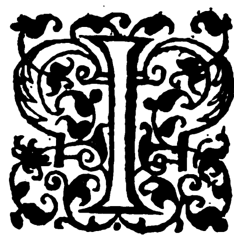
Item als quatre escriuēts sels lleua la mitat de cinch lliures que cascu cobra per capitol.

Item als dits Nauarro, Noguera, y Marco, assistents en la casa del tall perals negocis dels drets nous, que tenien quinze lliures de salari cascu, sels reduhix a la mitat.

Item a Gaspar Gil Cordoua Alcayt de la Fabrica dels nayps, y Credencier del dret de la neu, se li lleua de son salari doscentes lliures, y li resten doscentes lliures, y la casa franca. Totes les quals reduccions, y reformacions de dits salaris se han de entendre, y regular desde el primer de Ianer 1627. en auant, restant aquells fins a dit dia en la mateixa forma que al present estan, exceptat lo salari del dit escriuà en raho dels actes tocants a la Diputacio, que en estos ha de rebre la dita reformacio desdel dia del solio en auant: ab lo qual restara algun tant mes aliuiada la dita Diputacio. Supliquen perço los dits tres Braços a V. Magestat, sia de son Real seruey, lloar, ratificar, y confermar ab son Real decret la dita regulacio de salaris, y que desde dit temps en auant nos puguen pagar majors salaris dels contenguts en dita reformacio. *Plau a sa Magestat, ab q̃ la reformacio, y reduccio dels salaris, aixi los de oficis, com de actes, comence desde lo primer de Ianer del any 1627. y per lo que resta del corrent any 1626. se pague com fins huy sens reformacio alguna.*

Violaris nos poden carregar sobre vides de persones Reals, sots decret de nullitat, ni sobre vides de persones estrangeres.

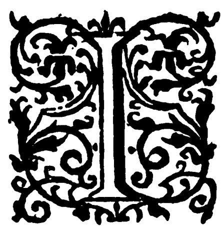
CAP. CLIV.

Tem son molt ordinaris, y continuos los plets quey ha per los violaris carregats a vides de persones estrangeres, per no saber qui son, ni ahon vihuen, ni si son vius, o morts. Supliquen perço sia prouehit per V. Magestat, que de aci auant los violaris nos puguen carregar a vides de dites persones estrangeres del Regne de Valencia, sino de persones conegudes, habitants dins del dit Regne, exceptades les persones Reals, per ser tan conegudes, sots decret de nullitat de actes. *Plau a sa Magestat, ab que de huy auant en ninguna manera se puguen carregar dits violaris a vida de persones Reals, sots decret de nullitat del contracte.*

Pares y mares de dotze fills se alegren del priuilegi de negociar fins en summa de tres milia lliures, com les cantitats ab que haura de negociar la muller, no sien dels bens que ab titol de dot possehirà lo marit.

CAP. CLV.

Tem los pares de dotze fills son franchs de tots drets, contractant ab cabal fins en summa de tres milia lliures, sent propries de aquells, segons lo fur 239. de les Corts del any mil siscents y quatre: y sobre la inteligencia de aquell hi ha hagut litigis, pretenent que sols se entendria dels pares, y no de les mares. Y perque esta paraula pares, se pot entendre tambe de les mares que tinguen bens propis, fins la dita summa de tres milia lliures: Perço supliquen los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit manar que dita llibertat, facultat, y franquea de dit fur, se entenga axi del pare, com de la mare de dotze fills, encara que aquells sien de vn pare, o de diferents matrimonis, la qual tenint les dites tres milia lliures de bens propris, sia franca de tots los dits drets que estaria obligada a pagar en tot lo que contractaria ab aquelles. *Plau a sa Magestat, ab que les tres milia lliures ab que haura de negociar la muller, no sien dels bens que lo marit possehirà ab titol de dot.*

Recomanas la persona de Iacinto Orti pera la conjunccio dels oficis de March Antoni Orti son germa.

CAP. CLVI.

Tē en cōsideracio dels molts llarchs, continuos, y agradables seruicis que March Antoni Orti, pare, y predecessors de aquell han fet, y fa al estre-

nu

nal Braç Militar en moltes, y diuerses ocasions, y en particular en lo carrech de escriuà y Secretari del dit Braç es estat nomenat en les presents Corts Generals en escriuà, y Secretari del dit Estament, y dels Elets dels tres Estaments del Regne de Valencia, donant, y nomenantli en conjunt de aquell en dits oficis, ab futura succesio a Iacinto Orti son germa, de tal manera que renunciant, o morint lo hu, resten dits oficis solide en lo altre, ab que los dos lo hajen de seruir ab vn sols salari, y emoluments. Supliquen perço los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit lloar, ratificar, y confirmar ab son Real decret la dita nominacio, y conjunccio. *Sa Magestat manara veure lo que se li suplica en aquest capitol.*

Oficials de la Diputacio del Regne en lo exercici de sa jurisdiccio, pera la aprehensio de fraus, guarden lo acostumat.

CAP. CLVII.

Item Senyor, son notables los incouinients, y danys que reb lo General en los casos, y ocasions de demanar auxili als oficials Reals. Supliquen perço los tres Braços a V. Magestat, sia de son Real seruey, manar que los oficials de dita Diputacio, puixen sens demanar auxili, sino es quant los pareixera esser necessari fer qualsseuol aprehensions de fraus, y execucions, y que en dits casos hu dels porters ordinaris dela Diputacio, puixa portar vara com los demes Alguazils, dins la ciutat de Valencia tansolament, y no mes; y que la jurisdiccio dels Diputats, sia ampliada fins a mutilacio de membres, y galeres perpetues exclusiue, pera major conseruacio dels drets de la Generalitat, y del Regne. *Plau a sa Magestat, ques guarde lo acostumat, y lo q̃ per furs del Regne està ordenat.*

Oficis de la Diputacio sien temporals, guardant la forma del fur 97. de les Corts del any 1604.

CAP. CLVIII.

Item en major declaracio del fur noranta set de les Corts del any 1604. ab lo qual se dispon, que lo ofici de Syndich, y altres de la Generalitat, hajen de ser, y sien quadriennals. Supliquen los tres Braços del Regne a V. Magestat, sia seruit prouehir, y declarar, y en quant menester sia confermar lo dit fur en respecte de tots los dits oficis en aquell mencionats, y en particular del ofici de Syndich que huy rig, y posseheix don Pedro Bellvis Conte de Benauites; no obstant lo que ab altre fur de les presents Corts, se ha suplicat a V. Magestat, en fauor de don Manuel Bellvis son fill, volent que apres los dies del dit don Manuel haja de ser, y sia lo dit ofici de Syndich del General quadriennal, conforme està dispost en dit capitol 97. *Plau à sa Magestat ques guarde lo fur 97. de les Corts del any 1604.*

Auitualladors gozen dels priuilegis concedits als que ho son, si les vitualles valdran fins en summa de vint lliures, y les vendran als preus corrents.

CAP. CLIX.

Item Senyor, los dits tres Braços del Regne, supliquen a V. Magestat, sia seruit manar, que tots los furs y priuilegis que concedeixen guiatge, y asseguraments als auitualladors del Regne, y a sos vexells, y caualcadures, sien inuiolablement guardats sens interpretacio alguna; ab tal empero que la vitualla que portaran a vendre haja de valer per lo menys la summa, cantitat, y valor de vint lliures, y que lo auituallador que la aportara, y voldra gozar, haja de vendrela al preu corrent, y no mes. *Plau a sa Magestat.*

Llochtinents de Portantveus de general Gouernador dellà Xuquer, y dellà Vxò, no puguen tenir Alguazils.

CAP. CLX.

Item Senyor, pera atallar les contínues querelles que en totes les Corts generals fan los tres Braços del Regne, de q̃ los llochtinents dels Portantveus de gouernador dellà los rius de Xuquer, y Vxò, respectiuament se esforcen a voler tenir Alguazils, contra lo dispost en los furs 123. y 124. sub tit. de iurisdictione omnium iudicum, com sia prehemi nencia sola del Portantveus de general gouernador. Y en les Corts del any 1585. se publica lo mateix, y se obtingue prohibicio apretada en los cap. 130. y 131. Y finalment en les vltimes Corts del any 1604. fonch proposat per contrafur ab lo cap. 19. dels contrafurs, y prouehit, que ni ab nom de comissaris, ni subdelegats los poguessen tenir, e tots temps continuen los abusos de tenirlos, y embiarlos com a tals. Supliquen perço los dits tres Braços a V.M. sia seruit prouehir, y manar, q̃ los dits llochtinents no puixen tenir, ni enuiar Alguazils, sino sols ab lo nom de porters, y que aquells no puixen guanyar dieta alguna, sino merament la de vn porter. *Plau a sa Magestat.*

Expedients y arbitres, pera situar lo seruici de les presents Corts. Y nominacio de Elets pera est efecte.

CAP. CLXI.

Pera

Era facilitar la exaccio, solucio, y paga del seruici de V. M. fet en les presẽts Corts, en lo solio celebrat en vint y hu de Març del present any mil siscents vint y sis, han delliberat los dits tres Estamẽts, Ecclesiastich, Militar, y Real, que los vehins, y habitadors de la Ciutat, y Regne de Valẽcia, y los que tindran hazienda en dita Ciutat, y Regne, exceptats los pobres, hajen de contribuhir sent de aquells sis escales, o graus, o mes, o menys a disposicio dels Elets, nomenats en lo dia de huy, q̃ contam vint y quatre del dit mes de Març, pera este efecte: ço es, lo hu de cinch lliures, altre de quatre lliures, altre de tres, altre de dos, altre de vna lliura, y altre de deu sous: y si parexera als dits Elets de menys, o mes cãtitat cascu de dits graus, segons ho dispondran aquells, y com millor los pareixera, posant a cascu dels dits vehins de dita Ciutat, y Regne, y als que tindran haziẽda en ell, en los majors, o menors graus de la cantitat de dita contribucio, segons lo patrimoni, renda, o possibilitat de cada hu, reseruãt pera superior escala, y grau que los sobredits, al Arquebisbe, Bisbes, Abats, Dignitats Eclesiastiques, Conuents, y Monestirs, y dels seglars als Titulats, y persones particulars y molt riques, entrels quals se haja de fer diferent, y major reparticio que la contenguda en dites escales, conforme lo patrimoni, renda, o possibilitat que aquells tindran, pera ques consegueixca lo efecte de aquest repartimẽt, sens que pera ell se hajen de manifestar les haziendes de cascu, sino que es proceheixca conforme lo q̃ bonament pareixera, segons dita possibilitat de cada hu a juhi de bon varo, y per ser en esta vila de Monço casi impossible la especificacio, reparticio, y assignacio del grau, o escala de cada hu, se haja de remetre pera Valencia. Y que en nom de patrimoni, o renda, no se entenga sino allo q̃ bonament sobrara, deduhits los carrechs efectius, y que tambe los que tendran aliments en les cases quels tenen senyalats, hajen de contribuhir segõs aquells, y per los altres bens que tindran. Y que en esta cõtribucio hajen de entrar les persones Eclesiastiques, aixi seculars, com regulars, Dignitats, Conuents, y Comunitats, en la mateixa forma quels seglars, y per les escales, o graus que conforme les sues rendes, o bens, aixi Eclesiastichs, com de realench, parega que conue, encara que lo major grau dels Eclesiastichs, excedixca lo major dels seculars, puix en ells se tinga la consideracio de la hazienda, y renda, y que a carrech de cada hu dels dits tres Braços reste la exaccio de la sua part. Y en respecte dels Eclesiastichs, si sera necessari, sia a beneplacit de sa Santedat, restant la obligacio dels dos Estaments Militar y Real en les parts que a cada hu de aquells respectiue tocara tansolament, comprenent en la reparticio als Eclesiastichs, encara que en la execucio per qualseuol causa hi haja dificultat, o impedimẽt. Y que tinguen facultat los dits Elets, vsant de la que sa Magestat los ha concedit en la acceptacio de la oferta de poder mudar aquest arbitre en altres tots temps que pareixera conuenir, o quant sen troben altres mes a proposit pera la exaccio, execucio, y cobrança de la cantitat del seruici, lo que haja de restar y reste a coneguda dels mateixos Elets, com tambe la determinacio dels que son pobres. Y que no hajen de concorrer en esta contribucio los nou pobladors, si ja no seran alguns que pareixeran als dits Elets, que tenen suficient hazienda pera contribuhir en dites escales, y que en poder dels dits Elets no puga entrar cantitat alguna, sino que aquella se haja de depositar, y deposite en la taula de cambis, y deposits de la ciutat de Valencia, a nom, y a solta dels dits Elets, los quals no la puguen alçar, sino pera pagar a V. Magestat lo dit seruici. Y per execucio de dita delliberacio, y pera efectuar lo contengut en aquella, estan, y foren nomenats en Elets perals dits effectes les persones seguents.

Elets per lo Braç Eclesiastich perals dits arbitres.

Don Fedrich Vilarrasa, en lloch, y per lo Arquebisbe de Valencia.

Don Iofre de Blanes, Lloctinent general per V. Magestat, en lo Maestrat de Montesa.

Don Francisco Lopez de Mendoça, Canonge de la Seu de Valencia, per lo Capitol de aquella.

Lo Vicari general, per lo Bisbe de Sogorb.

Don Gerony Ferrer Comanador de Orcheta, per la Religio de Sant Iaume de la Espasa.

Lo Abat de Valldigna.

Frare Mestre Gaspar Fito, Comanador, y de la Religio de Nostra Señora de la Merce, per lo General de aquella.

Lo Abat de Benifaçà.

Lo Prior de Sant Miquel de los Reyes.

Lo Canonge Alenda, per lo Capitol de Oriola.

Lo Capitol de Tortosa.

Lo Capitol de Sogorb.

Elets

Elets per lo Braç Militar
perals dits arbitres.

Nobles.

Don Gaspar Rocafull y Boyl, señor de Albatera.
Don Pedro Rocamajor.
Don Luys Milà.
Don Llorens Zaydia Surbano.
Don Francisco Roca.
Don Vicent Vallterra y Blanes.

Cauallers.

En Galceran Anglesola.
En Maximiliano Cerdan de Tallada.
En Luys de Monsoriu.
En Sebastia Luys Zarsola.
En Carlos Cruylles.
En Guillem Ramon Anglesola.

Elets per lo Braç Real
perals dits arbitres.

Dionys Llorens Climent.
Frances Gerony Ribes, Syndich de Valencia.
Antoni Ioan Anguerot, Syndich de la ciutat de Xatiua.
Ioan Garcia Despejo, Syndich de la ciutat de Oriola.
Iaume Martorell, Syndich de Alacant.
Gaspar Pujalt, Syndich de Alzira.
Christofol Sisternes, Syndich de Castello de la Plana.
Cosme Iordà, Syndich de Vilareal.
Constanti Descals, Syndich de Alcoy.
Miquel Vicent Barba, Syndich de Lliria.
Gaspar Perpinyà, Syndich de Biar.
Diego Arazil, Syndich de Sexona.

Supliquen perço a V.Magestat, sia seruit auctorizar, decretar, y confermar les coses contengudes en los dits actes, y lo poder, y tot lo demes en aquells atribuhit, y cōcedit, desde la primera linea, fins la darrera inclusiue, pera que puga tenir efecte, y execucio la dita delliberacio, y lo seruici fet a V.Magestat. *Plau a sa Magestat.*

Proregacio dels drets nous de la sal, neu, y nayps, y extinctio del dret de sombreros, y que la exactio es faça, y lo procehit se conuertixca en la forma contenguda en est capitol.

CAP. CLXII.

LOS tres Braços del present Regne de Valencia, en les Corts celebrades als regnicols dell, enlo any 1604. pera la custodia, y guarda de la costa maritima, introduhiren certs drets, que vulgarment se han dit los drets nous, y foren de la sal, neu, y nayps, sombreros, y doble tarifa, imposant aquells drets, y volent que la imposicio solament duras fins al solio de les primeres Corts, que adaquelles se seguissen, com es de veure mes llargament en la delliberacio feta sobre la dita imposicio, y tambe la nominacio de les cinquāta y quatre persones, y lo memorial del drets nous, que tunc se imposaren, que estan en dites Corts, fol. 48. Y per consegvent si en les presents Corts nos delliberas, ni decretas altra cosa, dits drets nous haurien de finir, y expirar en lo solio deles presents Corts: lo que seria de molt gran inconuinient, perque restaria desguarnida la costa, y lo Regne sens defensa; y per altra part hajen considerat dits tres Braços cōueniencies summament necessaries al benefici publich, y al Regne, en que es continuen dels dits nous drets los q̄ inferius declararan, y en lo modo, y forma dejus especificadora. Perço, y pera acudir prouidament a tot, hauent tengut diuerses juntes, colloquis, y parlaments, ab actes rebuts per los escriuans dels dits tres Braços, y Estaments, respectiuament, han delliberat, se suplique a V. Magestat, sia de son Real seruici, manar que es cōtinuen, y proseguixquen los drets de la doble tarifa, sal, neu, y nayps, q̄ foren imposats en dites Corts vltimes de 1604. y que esta imposicio haja de durar, y dure fins al solio de les primeres Corts per V. Magestat celebradores als regnicols del present Regne, y que es lleue del tot lo nou dret, que fonch imposat en los sombreros. Declarāt tambe que en respecte del real de la sal, la contribucio haja de ser per cases, deduhint la quarta part de cada cent cases per raho dels pobres, ab que en vna mateixa casa nos puga exigir y cobrar lo dit dret, sinó per vn habitador, encara que ni haja molts en vna mateixa casa casats, o no casats, y que lo proceydor de dits drets que ara se imposen, serueixca tansolamēt, y sia empleat en los obs, perals quals se imposaren en son principi. Y que axi mateix los oficials de la exaccio dels dits drets, que son Iaume Antoni Calafat, y Gaspar Gil Cordoua ab sos conjunts, que son, de Calafat don Iaume de Mesa, y del dit Cordoua, Frances Vicent Cordoua son nebot, resten en dits oficis durant la vida de aquells tantsolament, sens que aço se puga entendre en respecte de altres alguns oficials. Y que apres

apres mort dels dits Calafat, y Cordoua, y fos cõjunts hajen de ser triennals los dits oficis, no obstant qualsseuol furs, capitols, actes de Cort, o priuilegis, lo contrari disponents. Y que es suplique a V. Magestat lo dret de la sal se cobre en lo mes de Agost, y la pena dels fraudants lo dit dret, no puga passar, ni passe de cinch lliures. Y q̃ los collectors de aquest dret hajen de pagar lo procehit de aquell lo dia y festa de Tots Sants, segons que de totes les dites coses consta ab los dits tres actes de delliberacions, que hauetse comunicat entre los dits tres Braços, se han ajustat en vna mateixa substancia, y resolt que en cõformitat se suplicas, segons que los dits tres Braços supliquen a V. Magestat, sia seruit autorizar, prouehir, y decretar tot lo que se ha delliberat per aquells en la forma, y manera superius expressada, pera que ab son Real decret de V. Magestat reste la noua imposicio dels drets per fur, valida, estatuhida, è ferma, ab les modificacions desus declarades. *Plau a sa Magestat, ques continuen y prosegueixquen los drets de la doble tarifa, sal, neu, y nayps, y que la cessacio y extinccio del dret dels sombreros no tinga efecte, fins tant sia finit lo temps del arrendament que al present corre: de tal manera, que aquest dret dels sombreros se continue per tot lo temps que resta de dit arrẽdament. Y que quant al dret del real de la sal, les declaracions en aquest capitol contengudes no tinguen efecte fins tant sia finit, y acabat lo arrendament que ara corre de aquest dret, y que acabat aquell, se cobre dit dret ab les declaracions y modificacions en lo capitol contengudes. Y que tot lo que procehira de dits drets, se incorpore, y se entenga estar incorporat en lo dret de General ab les declaracions fetes per sa Magestat, en les Corts del any 1604. que estan a la fi, y es conuerteixca en lo que auall se declarara.*

Sobres dels drets de la doble tarifa serueixquen pera les coses ques declaren en aquest capitol, y lo Auditor de la Capitania General tinga de salari cent lliures cascun any.

CAP. CLXIII.

Item senyor, pera major declaracio de lo que en lo capitol antecedent es estat suplicat, y dels efectes de la imposicio dels dits drets. Supliquen los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit, prouehir, è manar, que apres de hauerse empleat lo procehidor de dits drets en lo precedent capitol imposats, en los obs perals quals se imposaren en son principi, lo que sobrara se aplique perals gastos de la custodia, guarda, y defensa de la dita costa maritima del Regne, y pera pagar lo salari del Auditor de la Capitania General del dit Regne, al qual se li constituheixca pera de huy en auant salari de cent lliures cascun any. Y aixi mateix se aplique pera pagar setcẽtes lliures del salari degut al Auditor que huy es de dita Capitania General, don Melchior Sisternes Doctor de la Real Audiencia ciuil, o la cãtitat que sera per les anyades discorregudes deguda adaquell. Y que la cantitat que sobrara, si alguna sera, se aplique perals obs y efectes que apres se delliberaran. *Plau a sa Magestat, ab que les sobres se conuerteixquen en lo que auall se declarara.*

Eleccio de vint y quatre persones pera les coses tocants a la custodia de la guarda maritima, y poder de aquelles: y que les juntes se facen ab assistencia, è interuencio del Virrey.

CAP. CLXIV.

Item senyor, per quant de la mateixa manera que han de finir en lo solio de les presents Corts los drets impõsats en les del any 1604. ha de finir y expirar lo poder que en aquelles fonch conferit, y donat a les cinquãta y quatre persones dels dits tres Estaments pera les coses tocants a la custodia y guarda de la costa maritima, y per dita raho es necessaria noua eleccio, y nominacio de persones, ab nous poders, pera que per medi de aquelles se proueheixca y execute tot lo que sera necessari pera la administracio y gouern de dita costa. Y pera cõseguir aquest fi han nomenat vint y quatre persones, ço es, huyt de cascun Estament, pera que jũtament ab los Syndichs de aquells respectiue tinguen ple, è bastant poder. E lo mateix, o consemblant, qual fonch conferit, è donat a les vint y quatre persones de la guarda de la costa, nomenades pera la guarda de la costa, en les Corts del any 1585. y son les persones seguents.

Eclesiastichs.

Don Fedrich Vilarrasa Canonge de la Seu de Valencia, per lo Arquebisbe de Valencia.

Don Iofre de Blanes, Lloctinent per sa Magestat en lo Maestrat de Montesa.

Lo Doctor Frances Fernandez de Arguedes, per lo Bisbe de Sogorb.

Frare Mestre Fito, per lo General de la Merce.

Don Gerony Ferrer Comanador de Orcheta, per la veu de Santiago.

Lo Prior de San Miguel de los Reyes, Frare Miquel de Morella.

Lo Cãbrer Pere Ioan Bru, per lo Capitol de Tortosa.

Lo Canonge Ioseph Alenda, per lo Capitol de Oriola.

F Don

Don Francisco Lopez de Mendoça, Canonge de la Seu de Valencia, Syndich.

Militars.

Don Miquel Ceruello y Mercader.
En Lluys de Monsoriu.
Don Ioan Vallterra, Baro de Torrestorres.
Sebastia Lluys Zarçola.
Don Gaspar de Rocafull y Boyl, senyor de Albatera.
Don Iaume Aguilo y Perpinya, senyor de Miraflor.
Frances Ioan Artes de Calatayu.
Vicent Daßio y Boyl.
Frances Vicent Artes y Carroz, Syndich.

Reals.

Dionys Llorens Climent Ciutada, hu dels Syndichs de Valencia.
Antoni Ioan Angueret, Syndich de Xatiua.
Ioan Garcia de Espejo, Syndich de Oriola.
Christofol Sisternes, Syndich de Castello de la Plana.
Cosme Iordà, Syndich de Vilareal.
Berthomeu Roca, Syndich de Borriana.
Llorens Iaquero, Syndich de Bocayrent.
Ioan Llorca, Syndich de Vilajoyosa.
Lo Syndich del Estament Real.

Suplicant a V. Magestat, sia seruit decretar, y confermar la dita nominacio, juntament ab lo poder a dites persones nomenades atribuhit, inseguint la forma que està disposta en los furs y capitols del poder dels vint y hu de la guarda de la costa, donat en les Corts del any 1585. Ab tal que en qualseuol delliberacio faedora per dits Elets y nomenats, haja de concorrer la major part dels vots de aquells. *Plau a sa Magestat, sens perjuhi del poder que en les dites Corts del any 1604. fonch atribuhit y donat a les cinquanta y quatre persones nomenades, y deputades pera la paga del seruici de les quatrecentes milia lliures, fins que sia pagat. Y que les juntes que hauran de tenir les vint y quatre persones en aquest capitol contengudes, se facen ab aßistencia, y interuencio del Virrey que es, y per temps sera del present Regne, com estaua ordenat en respecte dels vint y hu de la guarda en lo fur 220. de les Corts del any mil cinchcents huytanta y cinch, y en hu dels capitols del memorial dels drets de les Corts del any mil siscents y quatre, folio cinquanta y hu.*

Salaris dels soldats, y oficials de la costa se haja de consignar per los Elets separadament.

CAP. CLXV.

Item senyor, considerant lo molt que importa la puntual solucio, y paga dels soldats de qualseuol presidi, y en particular de la gent de la guarda dela costa del present Regne, pera que continuament estiguen vellant en la defensa del Regne. Supliquen perço los dits tres Braços de aquell a V. Magestat, sia seruit prouehir, è manar, que los dits Elets è nomenats hajen de situar, e consignar, situen, y consignen separadament la quantitat que sera menester pera pagar lo sou, y salaris dels soldats, y oficials de dita costa. *Plau a sa Magestat.*

Secretari y porter de la junta dels vint y quatre de la costa, sien los que ho foren de la junta dels cinquanta y quatre, y tinguen lo mateix salari.

CAP. CLXVI.

Item senyor, supliquen los dits tres Braços a V. Magestat, sia seruit prouehir, y manar, que lo Escriuà, o Secretari, y lo porter de dita junta sien los mateixos que son estats en la junta de les cinquāta y quatre persones eletes en les Corts del any 1604. ab los mateixos salaris, y emoluments que respectiue han acostumat hauer, y cobrar cascu de aquells. *Plau a sa Magestat.*

Vint y quatre elets de la costa, y Syndichs dels Estaments puguen subdelegar, y lo poder atribuhit a aquells cesse lo dia del solio de les primeres Corts.

CAP. CLXVII.

Item senyor, supliquen a V. Magestat los dits tres Braços, mane decretar, que los dits vint y quatre elets, ab los Syndichs tinguen poder de subdelegar, com es acostumat, y que tot lo poder atribuhit adaquells en los precedents capitols, cesse, y espire lo dia del solio de les primeres Corts per V. M. celebradores als Regnicols del present Regne. *Plau a sa Magestat.*

Seruici de les Corts del any 1604. com se ha de acabar de pagar.

CAP. CLXVIII.

Itē senyor, jatsia lo dit Regne espera de la Real benignitat y clemencia de V. M. que tindra per be de manarli remetre y absoldre la quātitat que resta deuent per raho del seruici deles Corts del any 1604. No res menys empero pera en cas que V. Magestat nos serueixca de fer semblant absolucio y remissio, los dits tres Braços supliquen a V. Magestat, sia de son Real seruey, manar, que lo residuo

residuo del dit seruici se acabe de pagar, y vaja pagantse de la quantitat que sobrara cascun any apres de hauerse pagat los soldats, y gēt de la guarda de dita costa, los salaris dels oficials de aquella, y los censals que foren carregats sobre los nous drets, que pera dit efecte foren imposats en dites Corts, en la mateixa forma que fins ara se ha acostumat pagar lo dit seruici. Y en cas que V. Magestat mane fer la dita absolucio, y remissio, los mateixos Braços supliquen a V. Magestat, sia seruit que lo dit residuo se aplique a la dita Diputacio pera subuencio deles necessitats de aquella. *Plau a sa Magestat, que les sobres se conuerteixquen en lo ques resta deuent del seruici, sens perjuhi del poder quels resta a les cinquanta y quatre persones; y que lo que sobrara, pagada la costa, y carrechs de dits drets nous, haja de entrar en la taula de Valencia en nom del Clauari del General, y a sol[...] dels Elets dels cinquanta y quatre, o de la major part de aquells.*

Vint y quatre Elets tinguen poder pera reformar les guardes superflues de la costa, y salaris de aquelles, com lo tingueren los vint y hu del any mil cinchcents huytanta y cinch. Y lo poder no se esten als Capitans, ni requeridors de la costa.

CAP. CLXIX.

ITem, que pera lleuar tota dificultat, si en lo poder dels vint y hu de la guarda del any mil cinch cents huytanta y cinch, tenien facultat de reformar les places de la costa, y los salaris, en quant menester sia amplien, y donen de nou poder a les dites vint y quatre persones eletes pera les coses de la costa, y guarda del Regne, pera que puguen reformar totes les places de la dita costa quels pareixeran superflues, y reduhir los salaris quels pareixera que son majors dels que dehuen ser, y que en raho de aquest nou poder, tinguen tambe facultat de subdelegar, com es acostumat. *Plau a sa Magestat que tinguen aquell poder, y en la mateixa forma quels fonch atribuhit, y donat a les vint y vna persones en los furs de les Corts del any mil cinchcents huytanta y cinch. Y que en la reformacio nos entenga en les places de Capitans de la costa, ni requeridors; y que tinguen facultat de subdelegar.*

Nominacio de Elets pera la exactio del dret de la seda, y llauor de cuchs, y poder que sels dona, ab que les delliberacions se facen en presencia del Virrey.

CAP. CLXX.

ITem la exaccio, y cobrança dels drets imposats sobre la seda, es la que mes importa pera la seguretat dels affers, y negocis pera que ha de seruir, segons les delliberacions que te fetes lo present Regne. Lo qual dessijos de ques prenguen los medis, y expedients mes conuenients y necessaris, pera conseguir dit efecte, ab actes rebuts per los escriuans dels tres Estaments, Eclesiastich, Militar, y Real, han delliberat se nomenen dotze persones per cascun Estament, les quals tinguen ple, è bastant poder pera fer, y ordenar lo quels pareixera couenir a efecte de assegurar del tot la exaccio, y cobrança dels drets imposats sobre la seda. Ab tal empero, que no puguen en manera alguna augmentarlos, ni tampoch imposarlos de nou en la seda, ni tampoch en les Moreres, ni vsar de medi de Alfarràs en fulla, ni en andanes, ni en manera alguna permetre alguna de les coses que practicades han paregut vexacios, y com a tals estan lleuades ab furs particulars, pera que directa, ne indirectament james se puguen imposar. Com tan solament sia lo dit poder donat als nous Elets pera cercar, delliberar, e ordenar medis quals mes conuenients los pareixera, pera que los drets imposats sobre la seda, tinguē la deguda seguretat en sa exaccio, y cobrança, y tambe peraque dits Elets cuyden de euitar los fraus que en dita exacciò se fan. Pera restanyar los quals fraus, sils pareixera, puguen diminuhir los dits drets, y fer qualsseuol auinencies, y concerts ab les ciutats, viles, y llochs del Regne. Y encara peraque apres de disminuhits vna vegada, puguen tornarlos a augmentar, y aço variar vna, y moltes vegades, si pareixera conuenient peral be de la Generalitat. Ab tal que lo augment ques tornara a fer, james puga excedir de lo que huy està imposat. Y finalment que en qualseuol delliberacio faedora per dits Elets, hajen de concorrer en vn parer set vots de cada hu dels Estamēts, y que lo mateix poder tinguen en respecte del manifest de la llauor de seda que es despacha pera Italia, y altres parts: y que estos Elets tinguen facultat de subdelegar, com es acostumat. La qual delliberacio es estada posada en execucio, y per ella nomenats Elets en la forma acostumada. Supliquen perço los tres Braços del present Regne a V. Magestat, sia seruit manar, lloar, aprouar, y decretar la dita delliberacio, y nominacio de Elets inferius especificadors, y lo poder donat adaquells en la forma superius expressada.

Los Elets pera dit efecte nomenats, son los seguents.

Eclesiastichs.

Don Federich Vilarasa, per lo Arquebisbe de Valēcia.
Dō Iofre de Blanes, lloctinēt del Maestrat de Mōtesa.
Lo procurador del Bisbe de Sogorb.
Lo Abat de Valldigna.
Lo procurador del General de la Merce.
Don Gerony Ferrer Comanador de Orcheta.
Lo Abat de Benifaçà.
Lo Prior de Sant Miquel de los Reyes.
Lo Capitol de Tortosa.
Lo Capitol de Oriola.
Lo Capitol de Sogorb.
Lo Syndich don Francisco Lopez.

Nobles. Militars. Cauallers.

Don Ximen Perez de Calatayu.
Don Gerony Sans de la Llosa.
Don Gaspar de Rocafull y Boyl, señor de Albatera.
Don Ioseph Carroz Pardo, señor de Sant Ioan.
Don Francisco Maça de Rocamora.
Don Iaume Rossell.
Guillem Ramon Anglesola.
Gerardo Cucalò.
Francisco March de Velasco.
Francisco Ioan Artes de Calatayu.
Sebastia Lluys Sarçola.
Lluys de Monsoriu.

Reals.

Dionys Llorens Climent.
Frances Gerony Ribes.
Lo Syndich de Xatiua.
Syndich de Oriola.
Syndich de Alzira.
Syndich de Castello de la Plana.
Syndich de Vilareal.
Syndich de Alacant.
Syndich de Biar.
Syndich de Sexona.
Syndich de Castello de la Vilanoua.
Syndich de Carcaxent.

Plau a sa Magestat, ab que les delliberacions se hajen de fer ab interuencio del Virrey que huy es, y per temps serà.

Naturals del Regne que ocupen los oficis de la casa Real tindra cuydado sa Magestat.

CAP. CLXXI.

Item Senyor, per quant despres del felice casamēt dels senyors Reys don Fernando, y dona Isabel, de alta recordacio, no te V. M. de ordinari sa Real casa en esta Corona, en la qual abans sols seruien los naturals de aquella, y desellauors ençà no desmereixen per si, ni per la calitat, y esplēdor de llurs cases que V.M. los faça tota honra, y merce, puix ans be han adelantat en aquestos temps los seruicis de sos antecessors, hauentlos fet tan grans, y tan senyalats com es notori: y particularment los Valencians, que ab tan gran perill de ses haziendes, y vides, y derramant tanta sanch han conseruat lo present Regne de Valencia, subjecte a V.M. y en remuneracio de tants y tan senyalats seruicis com despres del dit feliz casamēt han fet a la Corona Real, sols desijen tenir mes ocasions de continuarlos, y mostrar en pau, y en guerra son bon zel, y amor gran que tenen al Real seruici de V. M. y en est temps, y ocasio estan ab molt viua confiança de obtenir no sols la continuacio de lo que la casa de Arago quant estaua de asiento en esta Corona solia tenir, ja q̄ no en tot, en part almenys, pero moltes majors honres, merces, y fauors. Perço los dits tres Braços supliquen a V.M. sia de son Real seruici, prouehir, manar, y decretar, que de aci auant los oficis de sa Real casa se proueheixquen, y se hajen de prouehir en naturals de esta Corona, en esta forma: Que en los oficis que son singulars, se tinga consideracio de ocuparlos en ells algunes voltes; y en los demes, com son Gentilshomens de la Boca, Majordoms, Gentils homens de la Cambra, y altres, hajen de senyalarse, y restar senyalades ex nunc, per lo menys tres places de cada ofici pera naturals vere, & nō ficte de esta Corona de Arago. *Sa Magestat tindra cuydado de fer merce al Regne en lo quey haura lloch, tocant a est capitol, com sempre la tengut, y es veu en los exemplars dels que huy vibuen.*

Arquebisbats, Bisbats, y pensions de aquells, que es proueheixquen en naturals de la Corona, y no en altres, sa Magestat tindra cuydado, no restant aço per via de fur.

CAP. CLXXII.

Item per quant al benefici publich, y Real seruici de V.M. que es lo q̄ principalmēt mira lo present Regne, importa molt que es criē subjectes eminents en lletres, y virtut. Y per veures que hauētni tants com ni ha, los Arquebisbats, Bisbats, y altres

tres Dignitats Eclesiastiques que poden tenir los forasters, y les pēsions que se imposen sobre aquelles, de ordinari es proueheixen en los que no son naturals de esta Corona, se desanimen molts, los quals si tinguerē esperança de obtenir en aquella dites Dignitats y pensions, estudiarien ab majors veres, y procurarien ab major cuydado ser virtuosos, exemplars, y eminents: delo qual vltra del benefici que en general se segueix al seruey de V.M. y a la cosa publica, se seguira en particular, que ab lo amor, y dependencies de sanch, y amistat en esta Corona tindrien mes ma pera seruir a V.M. en totes ocasions, y gastarien en obres pies en la present Corona los fruyts, y rendes que possehirien, ab lo qual se aliuiaria en alguna part la pobrea dels particulars, y tindrien en les ocasions no tan poca substancia, com en la present pera seruir a V.M. Perço los dits tres Braços supliquen sia V.M. seruit de prouehir, manar, y decretar, que los Bisbats, y Arquebisbats de la Corona, y les pensions que sobre aquells se imposen, siē prouehits, y prouehides en naturals verè, & non fictè de aquella; y que en tot cas de vacant sols sien aptes pera tenir aquells, y aquelles los dits naturals de la dita y present Corona, y no altres. *Sa Magestat tindra cuydado en donar satisfaccio al Regne, sobre lo que se li suplica en aquest capitol, sens que aço reste per fur.*

Dignitats y Beneficis Eclesiastichs vacants per promocio a Bisbats, se hajen de prouehir segons les declaracions fetes per sa Santedat, mencionades en est capitol. CAP. CLXXIII.

Tem per quant totes les Prebendes, Dignitats, è Beneficis Eclesiastichs del present Regne, axi per furs, com per motupropi del Papa Sixto V. està estatuhit, que no les puguen tenir sino es naturals del dit, è present Regne de Valencia, y de temps immemorial a esta part los Serenissims senyors Reys antecessors de V.M. totes les vegades quels ha tocat prouehir dites Prebēdes, y Dignitats, les han prouehides en dits naturals, è no en altres. Perço los dits tres Braços supliquen a V.M. sia seruit de prouehir ab lo present fur, q̄ totes les dites Prebēdes, Dignitats, è Beneficis que per resulta de hauer promogut a algu en Bisbe, o Arquebisbe, o per altre qualseuol titol, causa, o raho, tocaran a prouehir a V. M. hajen de ser conferides als dits naturals verè, & non fictè del present Regne, y no a altres, y que sols aquells, y no altres sien aptes pera poder tenirles. *Plau a sa Magestat ques guarden les declaracions fetes per sa Santedat sobre lo motupropi del Papa Sixto Quint, insertat en lo fur 127. de les Corts del any 1604. en fauor del Real patronat, y de les resultes. La vna Dat. Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1587. quarto chalendas Decēbris. Y laltra Dat. Romæ apud sanctū Marcū anno Incarnationis Dominicæ 1588. chalēdas Maij.*

Los naturals del Regne ocupara sa Magestat en sos Cōsells de Estat y Guerra, segons la qualitat, merits, y seruicis de les persones. CAP. CLXXIV.

Tē per quant en los Consells de Estat y Guerra de V.M. se tractèn diferents materies concernents a les coses, y afers de la present Corona, y hauent com hi ha en ella persones de tanta calitat en sanch illustre, y de tanta importancia en parts è intelligencia com es notori, y com hi hauia en temps del senyors Reys de Arago, abans del casament del senyor Rey don Fernando, en los quals tots los Consellers, è de Estat, y Guerra eren naturals de esta Corona, y no deixara de ser de importancia perals negocis de aquella, y seruey de V.M. que en dits Consells hi haja persones naturals de estos Regnes, delo qual rebran particular consuelo, perque enestos, y en tots empleos desijen estar del tot ocupats en lo Real seruici de V. M. estos sos fels, y lleals vassalls. Perço los dits tres Braços supliquen a V. M. que en los Consells de Estat y Guerra se senyalen, y resten ex nunc senyalades quatre places en cada hu pera naturals verè, & non fictè de esta Corona. Y en tot cas de vacāt de aquelles, o qualseuol de aquelles se hajen de prouehir en ells, y no en altres dins quatre mesos. *Sa Magestat tindra cuydado de fer merce als naturals de esta Corona en lo que se li suplica, conforme la calitat, merits, y seruicis de ses persones.*

Vicecanceller en que sia dela Corona donara sa Magestat integra satisfaccio, vist lo ques determinara en justicia. CAP. CLXXV.

Tē per lo q̄ conue a la expedicio dels negocis, que la plaça de Vicecanceller del Supremo Cōsell de Arago estiga sempre ocupada, y q̄ sia prouehida en natural de esta Corona, jatsia aço in genere estiga dispost en lo fur primer del senyor Rey dō Marti in extrauaganti, fol. 22. puix sols se tractē negocis de aquella, y en la forma q̄ fins huy loy ha hagut. Perço dits tres Braços supliquen a V.M. se serueixca de estatuhir, è manar, que en tot cas de vacant de dita plaça de Vicecanceller, se haja de prouehir dins quatre mesos en natural verè, & non fictè de la presēt Corona de Arago ab les mateixes prheminēcies, y perrogatiues q̄ fins huy han tēgut tots

los que ho son estats, y han ocupat dita plaça en estos temps. *Sa Magestat vist lo ques determinara en justicia: restant en sa Real ma lo fer la prouisio com voldra, donara integra satisfaccio en lo que desigen.*

Sa Magestat tendra particular conte en ocupar als naturals de la Corona en lo Consell supremo de Italia, y Audiencies dels Regnes de Napols, y Sicilia.

CAP. CLXXVI.

ITem per quant les Prouincies, y Regnes de Napols, y Sicilia, son de la conquista de la Corona de Arago, y foren conquistats ab la sanch, vida, y hazienda dels naturals de aquella, sent seruicis, y hazanyes de tanta fama, que mereixen que estiguen viues llurs memories, ocupant los puestos que en seruici de V. Magestat hi ha en dits Regnes, com los han ocupat per molts y llarchs sigles: y dites Prouincies son estades gouernades per lo Consell Supremo de Arago ab tanta satisfaccio com acostuma, de tot lo que està a son carrech, fins q̃ lo senyor Rey don Felip Primer, aui de V.M. per la conueniencia de la expedicio dels negocis dismembrà del dit Consell Supremo, y formà a part lo Consell de Italia, en lo qual huy noy ha, ni en molts anys hi ha hagut empleats subjectes de esta Corona, lo que no pot deixar de causarlos notable desconsuelo, puix vehuen que dits Regnes foren adquirits, y guanyats per sos ascendents ab tan gloriosses memories, com han deixat escrites en les Coroniques, y que los que no son descendents de aquells sen porten tots los premis de aquelles, y tots los fruyts de dits treballs. Y pues es just Senyor, que los que foren bons pera adquirir y conquistar dits Regnes, ho sien tambe pera cõseruarlos, y no falten en estos Regnes de Arago, Valencia, y en lo Principat de Catalunya persones que per moltes y justificades causes mereixen ser ocupades en dits puestos, y en esta ocasio tenen tota confiança de obtenir lo quels es tan degut de V. Magestat, que tanta honra fa a tots sos vassalls, y tan gloriosament gouerna esta Monarquia. Perço los dits tres Braços supliquen a V. Magestat, sia de son Real seruici prouehir, manar, y decretar que en tot cas de vacant de les places que huy estan empleades en naturals del Regne de Castella, aixi en lo Consell Supremo de Italia, com en les demes Audiencies de Napols, y Sicilia, se hajen de prouehir en naturals verè, & non fictè dels Regnes de Arago, Valencia, y Principat de Catalunya, y no en altres: y que lo mateix sia en los demes oficis, com son Castells, Gouerns, y qualseuol altres carrechs, y puestos dels dits Regnes. *Sa Magestat tindra molt particular conte en ocuparlos.*

En que dos dels Regents del Consell Supremo de Arago sien Consellers del Supremo Consell de la general Inquisicio. Y en que les places de Inquisidors de esta Corona se proueheixquen en naturals de aquella verè, & non fictè, tẽdra conte particular sa Magestat.

CAP. CLXXVII.

ITem perque pera la bona administracio de justicia, y directio dels negocis ques tracten en lo Supremo Consell de la General Inquisicio, cõue quey haja en ell per lo menys dos Consellers desta Corona naturals, com per esta raho los hi ha de la de Castella, no hauẽt tan particular raho, y necessitat, per tractarse com se tracten en lo dit Consell de la general Inquisicio (vltra dels negocis propis de aquella, tocats a naturals de esta Corona) alguns plets, è causes ciuils de familiars de aquestos Regnes, q̃ per apelacio se introduheixen en aquell, los quals se han de decidir, y determinar conforme furs. Perço supliquen dits tres Braços a V. Magestat sia seruit prouehir, manar, y decretar, que dos dels Regents del Supremo Consell de Arago, sien tãbe Consellers de la dita Suprema, y General Inquisicio, y que per les mateixes rahons les places de Inquisidors de esta Corona hajen de esser prouehides en tot cas de vacant en naturals verè, & non fictè de aquella, y no altres. *Sa Magestat tindra molt particular conte en ocuparlos.*

En que la plaça de Conseruador del Consell Supremo de Arago se proueheixca en vn Caualler de capa, y espasa, natural de la Corona de Arago verè, & non fictè, manarà veure, y resoldre sa Magestat.

CAP. CLXXVIII.

ITem perque en lo Consell Supremo de Arago hi hauia vna plaça de Conseruador, la qual al present no està prouehida ni ocupada. Perço supliquen dits tres Braços a V. Magestat sia seruit de manar prouehir aquella en vn Caualler de capa y espasa, natural verè, & non fictè de esta Corona de Arago. *Essent com es negoci tocant al Real Patrimoni lo ques suplica a sa Magestat en aquest capitol, lo manara veure, y resoldre lo que mes conuinga.*

Que lo Consell Supremo de Arago sia coneixedor de totes les causes Ciuils, y Criminals que sels ofereixen en la Cort als naturals de esta Corona, te molts inconuenients.

CAP. CLXXIX.

Item

ITem per quant los naturals de aquestos Regnes que per diferents negocis acudeixen a la Cort de V.Magestat, son maltractats dels ministres de Castella per no ser coneguts. Perço supliquen los dits tres Braços que en la forma que a V.Magestat parega sia coneixedor lo Supremo Consell de Arago de totes les causes ciuils, y criminals que als naturals de esta Corona se oferiran en dita Cort priuatiue, quoad alios quoscunque iudices. *Lo que se li suplica a sa Magestat en aquest capitol te molts inconuenients contra la bona administracio de la justicia, y causaria consequencia en los altres Regnes.*

Sa Magestat promet intercedir ab sa Santedat, perque quatre Canonicats se proueheixquen en la forma contenguda en aquest capitol en les Esglesies de Valencia, Oriola, y Sogorb. CAP. CLXXX.

ITem Senyor per quant lo lllustre, y esplendor de les Esglesies, y Capitols, consisteixen en los subjectes Capitulars de virtut, calitat, y doctrina, y aixi en totes les Esglesies de Castella se pratique tenir diuerses Canongies pera persones benemerites y de lletres, les quals se confereixquen per medi de examen, oposicio, y concurs, y de aço necessiten mes la Metropolitana Seu de Valencia, y les Esglesies Catedrals del Regne, aixi pera ques crien subjectes eminents en lletres de totes facultats, com per ser pochs, y curts los premis Eclesiastichs quey ha en lo present Regne perals que estudien, y treballen pera ser de Esglesia. Supliquen perço los tres Braços del Regne a V. Magestat, sia seruit intercedir ab sa Santedat, pera que mane que aixi en dita Seu de Valencia, com en les Esglesies Catedrals de Sogorb, y Oriola se afecten quatre Canongies, les primeres que vacaran apres del solio de les presents Corts. La vna pera Magistral, que es la que fonch instituhida per lo Sagrat Concili de Trento, pera la lectura de la Santa Teologia. La segona, pera la trona, y predicacio de la paraula de Deu, conferidores les dos a Mestres, o Doctors en Teologia. La tercera, Doctoral, pera la defensa dels negocis, y affers de la dita Seu, conferidora a vn Doctor en Canones. Y la quarta, de penitencia, instituhida, conforme lo Sant Concili de Trẽto pera oyr confessions, y casos reseruats, conferidora vna vegada a Mestre, o Doctor en Teologia, y altra a Doctor en Canones alternatiuament. Les quals quatre Canongies hajen de prouehirse en les persones mes benemerites, è idonees, precehint examen, y oposicio publica, faedora en lo Capitol de la Seu, llegint en punts de 24. hores, y arguhint los opositors ad inuicem, y tambe los Capitulars que voldran, ab la porta vberta que tots ho vejen; y fetes les oposicions les hajen de votar, y votẽ lo Arquebisbe de Valencia, o son Vicari Capitular, y tots los Canonges que se hauran trobat en les oposicions, y examen, y no altres. Y lo mateix sia en les Esglesies de Sogorb y Oriola en respecte del Bisbe, y Capitulars, y lo que tindra mes vots reste prouehit en la Canongia Magistral, o de trona Doctoral, o de penitencia que vacara. Y en cas de paritat de vots preualeixca la part per qui votara lo Arquebisbe, o Bisbe, o son Vicari Capitular, de manera que en la prouisio de estes Canõgies, no tinga mes de vn vot lo Prelat, o son Vicari, y calitat en los casos de paritat: y peradaço se obtinga Bulla particular de la ereccio, y aplicacio destes quatre Canongies, y que en elles no puixa entrar la alternatiua per ningun cas: ni sa Santedat per via de coadjutories, reserues, ni en altre qualseuol modo per regles de Cancelleria vel aliàs introduhit, puixa entrometres en la prouisio de dites Canongies, ni alguna de aquelles, sino q̃ resten tots temps, y en qualseuol casos a prouisio dels Capitols en la forma sobredita. Aço empero entes, y declarat, q̃ per la dita ereccio, y aplicacio no se entenga causar, ni es cause perjuhi als Canonges que huy son, axi en la Seu de Valẽcia, com en les de Sogorb, y Oriola, pera poder ser cõjunts, y obtenir coadjutories en sos Canonicats, y sens perjuhi tãbe de la delliberacio feta per lo Regne, y de lo suplicat a V.M. en respecte de vna Canongia, conferidora per sa Santedat a Iuan Benet Artes de Calatayu, fill de Vicẽt Artes Generos Syndich del Braç Militar. Restãt empero apres de prouehit lo dit Ioan Benet Artes, y apres dels dies dels que huy son Canonges en totes les dites Esglesies tancada la porta, y lleuada la facultat pera obtenir coadjutories, fins tant les dites Canõgies sien efectes, y eregides, è prouehides per oposicio en la forma referida respectiue; ço es en la Seu de Valencia totes les quatre, y en les altres Esglesies Catedrals aquelles que faltaran per eregir fins lo dit numero, forma, y modo de prouehir per oposicio. *Plau a sa Magestat intercedir ab sa Santedat pera que en la Seu de Valencia, y Esglesies Catedrals de Oriola, y Sogorb (si ja no estara fet en Sogorb) se afecten en cada vna de aquelles les quatre primeres Canongies vacants en la forma que ho supliquen, y que lo examen, y prouisio se faca tambe en la forma que ho supliquen, ab que lo vot del Prelat sia sols vot de calitat, y que se escusen de arguyr los Capitulars.*

Los

Furs y actes de Cort fets y atorgats
S. C. R. M.

LOS tres Braços Eclesiastich, Militar, y Real del present Regne de Valencia, oferei-xen humilment a V. Magestat los capitols infra seguents. Suplicant sia de sa Real merce manarlos prouehir y decretar, segons, y com en cascu de aquells se conte.

Hauent vist sa Magestat lo que se li suplica en los 26. capitols infrascrits, sobre lo reparo dels contrafurs, mana q̃ es guarden los furs 53. de les presents Corts, y 58. del any 1585.

CAP. CLXXXI.

RIMERAMENT per quant ninguna cosa es, ni pot ser mes beneficiosa al Regne, ni a la cõseruacio, y augment de aquell, q̃ la puntualitat, y exacta obseruãcia dels furs y actes de cort, vsos, y bons costums de la Ciutat, y Regne de Valẽcia, aixi en lo tocant a la recta administracio de justicia, com al gouern publich, y ninguna mes del seruici de V. Magestat, que tenir, y conseruar lo Regne quiet, y delliure de les inquietuts y molesties, y dels desatents y gastos que li causen los cõtrafurs, perço que james cessa en Corts, y fora Corts de fer viues instancies a V. Magestat, pera que se obseruen y guarden los furs, y de no guardarse se ocasionen moltes y diuerses embaixades, que portẽ en si gastos inmẽsos, y dignes de escusarse en tẽps que es troba tan treballat, y exhaust lo Regne. Y per altra part pera la defensa de dits furs, que cõue fer en la ciutat de Valẽcia, y tribunals de aquella, estan gastats molts centenars de lliures cascun any de pecunies del Regne, que tots estos gastos ha paregut als Estaments ab llarch trasteig de expediẽts, que per ningun cami se escusarien millor que per lo inferius declarador, procurãt ab lo desembaraç de tants gastos afrãquir mes la porta pera vn seruici tã gran com ha de eixir del Regne, y com lo que se ha ofert a V. Magestat tan superior a ses forces. Perço, y pera lleuar la ocasio de la cõtinuacio de les embaixades tan frequents los dits tres Braços Eclesiastich, Militar, y Real del presẽt Regne, apres de hauer tractat, y conferit en diuersos dies lo que pera dit efecte cõuenia, han determinat, y resolt los capitols seguents en orde a la dita obseruancia dels furs, y pera escusar les contrauencions adaquells, los quals sens perjuhi tots temps de les embaixades, y del remey tan natural y ciuil, com per medi de aquells tenen los vassalls de recorrer a son Rey, y senyor, lo qual no es just, ni possible perdre, ni renunciar: y aixi sens apartarse de aquell, ans be a major corroboracio, y fortificacio sua supliquen sia de sa Real merce de V. Magestat, manarlos decretar de la manera que en aquells se conte.

1 PRIMO, que de aci auant hi haja en la ciutat de Valẽcia set Iutges pera declarar contrafurs, los quals resten ex nunc nomenats; ço es, lo Arquebisbe de Valencia, o son Oficial, y Vicari general; y en temps de Sede vacant lo Vicari general nomenat per lo Capitol, y en segon lloch lo Regent la Real Cancelleria de aquella Ciutat, y Regne, com a persona de mes ciencia, parts, y experiencia. Y si cas fos, que (faltant lo Arquebisbe) entre lo Oficial, y Vicari General, è lo dit Regent se mogues contencio, o debat sobre la precedencia, en tal cas ex nunc reste nomenat lo Oydor mes antich de les sales ciuils, com no sia de aquella sala en la qual se pretendra hauerse fet lo contrafur que se haura de jutjar: en lo qual cas sia Iutge lo Oydor mes antich de la altra sala ciuil (entenent q̃ lo dit Oydor mes antich, no entreue en dita junta com a Regẽt. Lo tercer Iutge sia lo Portantveus de general Gouernador en la Ciutat, y Regne de Valencia, y faltant aquell, o estant impedit, lo lloctinent general en dit ofici; y en falta dels dos la persona que regirà dit ofici de Portant veus. Lo quart Iutge, sia lo Batle General de Valencia, y en falta dell lo lloctinent en lo ofici, y si no poran los dos, sia lo qui farà, o regirà lo dit ofici de Batle. Y los tres Iutges restants siẽ hu de cada Estament; ço es, Eclesiastich, Militar, y Real per lo orde que entre si guarden. O si a V. Magestat pareixera en lloch de tercer y quart Iutge, sien, y entreuinguen los dos Oydors mes antichs de les sales ciuils; y si seran de la sala ahon se pretendra fet lo contrafur, sien los dos mes antichs de laltra sala ciuil. Y faltant omnino de les sales ciuils, se puga suplir lo numero dels de la sala criminal mes antichs.

2 ITEM que los dits set Iutges tots temps, y quant per part del Regne; ço es, dels tres Syndichs, o de la major part de aquells, sels fara instancia, pera que es junten a veure, examinar, y jutjar alguna cosa feta, o declarada contra fur, acte de Cort, priuilegi, vsos, y bons costums, se hajen de juntar encontinent en la casa, y palau del Arquebisbe, si aquell voldra assistir personalment, y sino

sino voldra, o no podra assistir lo Arquebisbe, y sera cas de sede vacant, en tal cas lo Vicari General, y Oficial del Arquebisbe, o lo Vicari General sede vacante per lo Capitol, hajen de anar, y vajen a la casa de la Diputacio, y en ella sia la junta com en lloch comu.

3 ITEM, que los dits tres Syndichs dels Estaments no puixen fer, ni facë la instancia de ques declare contrafur als dits set Iutges, sens que primer preceheixca delliberacio dels Elets de contrafurs del Regne pera dit efecte, eligidors, y nomenadors en la forma que inferius se declarara: si no fos en cas que de fet se fes, o causas algun impediment per lo Virrey, o altre oficial Real pera juntarse los dits Elets, com tambe se declarara.

4 ITEM, que cascun any a vint y tres dies del mes de Iuny de les deu a les dotze hores abãs mig jorn se haja de fer, y faça eleccio, y nominacio de sis persones per cascu dels Estaments, sens q̃ sia necessari hauerse de votar ques faça la eleccio, o nominacio; sino que en lo punt que tõcaran les onze abans mig jorn, se proceheixca a fer la eleccio: la qual en lo Estament Militar se ha de fer per via de electors, y examinadors, en la forma acostumada y ordinaria: y que la extraccio dels sis Elets per lo dit Estament Militar, se puixa fer, y faça, aixi de les persones ques trobaran presents, com dels ausents, tots los quals Elets dels tres Estaments tinguen ex vi præsentis fori lo poder que de ordinari se acostuma donar, y dona als Elets ques nomenen pera qualseuol contrafur. Y lo dit ofici dure per temps de vn any tansolament, y que nou puixa ser lo qui sera Iutge de contrafurs.

5 ITEM, que per ningun cas opinat puixa lo Virrey impedir que los dits Elets perals contrafurs nomenats en la forma en lo antecedent capitol declarada, puixen juntarse; y que si de fet los impedis tenir la junta pera fer la dita delliberacio de si han de eixir los Syndichs al contrafur, en tal cas puguen y deguen los Syndichs dels Estamẽts, sens aguardar consulta, ni delliberacio dels dits Elets de contrafurs, eixir a la causa, y fer instancia pera ques declare lo contrafur. Y esta obligacio correga per conte dels dits tres Syndichs, so pena de pagar los danys, y despeses que per deixar de fer dites instancies de contrafur se causaran.

6 ITEM, que los dits set Iutges de contrafurs tinguen obligacio dins tres dies juridichs, contadors del dia que sels fara la instancia per los Syndichs, o la major part de aquells, pera ques jũten a coneixer, y declarar sobre lo contrafur, de juntarse, y hajen de ser, y facen delliberacio de si es contrafur, o no lo que preten. Ab tal empero, que si dins lo termini de tres dies no se haura declarat lo contrafur, en tal cas ipso foro, sens altra declaracio alguna, sia vist en força del present fur hauerse prouehit, y declarat ser contrafur, lo ques pretenia, y tractat com a tal, aixi peral remey que se ha de donar, cõtengut en los capitols seguents, com peral incurs de les penes que inferius se declararan. Abdicant als dits Iutges lo poder concedir porrogacio, ni saluetat alguna vltra del termini de dits tres dies.

7 ITEM, que apres de declarat lo contrafur, ara sia formiter per los set Iutges, o la major part de aquells, ara sia per lapsum termini, com se ha dit en lo capitol antecedent, se inste per los Syndichs, o la major part de aquells, als Iutge, o Iutges a qui toca remediar lo contrafur, quel desfaça, y remedie; y no remediantse dins deu dies contadors del dia ques fara la instãcia, que lo Oficial, y Vicari General a instancia dels dits Syndichs, o la major part, o a sola instancia del Procurador Fiscal de la Cort Eclesiastica, en execucio del fur 45. de les Corts del any 1604. & aliàs, haja de declarar, y declare publicament per excomunicat, y excomunicats als Iutge, o Iutges, persona, o persones de qualseuol estat, o condicio siẽ, que hauran fet, y causat dit contrafur. Y lo mateix se faça contra qualseuol executor, o executors, oficials, o altres ministres, que posaran en execucio qualseuol enantament, que sia en orde al dit contrafur, encara que dit oficial, executor, o ministre tingues orde de ferho de qualseuol superior per preheminent que sia, encara que fos lo Alter nos.

8 ITEM, que feta la dita declaracio per los dits set Iutges, o la major part de aquells, o restãt declarat ipso foro, conforme se ha dit, è feta instancia pera que lo Iutge a qui toque, remedie, o desfaça lo contrafur, si dins deu dies nou fara apres quen sera request per los Syndichs, o la major part de aquells, o tractara dins los deu dies per si mateix, o per medi de executors, y ministres fer qualseuol enantament contra la declaracio dels Iutges, o en prosecucio del contrafur, en tal cas vltra de la pena de excomunio, contenguda en lo antecedent capitol, encorreguen aixi lo Iutge, o Iutges, encara que sien dela Real Audiencia, com qualseuol executor, o executors, en pena de suspẽsio de son ofici per temps de dos anys: priuantlo tambe

tambe de la roba, o insignia de son ofici per lo mateix tẽps, sens que per lo discurs dels dits dos anys puga exercir jurisdiccio alguna respectant a son ofici, taliter com si james lo tinguera. Y tot lo que fara, o attentara fer, sia nulle, y de ningun valor, y reste aquell priuat de tots los salaris, y emoluments de son ofici, los quals ex nunc resten aplicats al Espital General de la ciutat de Valencia. Y si lo que contrauindra a dites coses sera persona que no tindra ofici, encorrega en pena de doscentes lliures, y altres, al arbitre dels dits set Iutges, y los vns, y los altres sien tenguts de restituhir, y refer tot lo dany que hauran causat a la part interessada ab lo contrafur, o contrafurs. Y aço sens derogacio de qualsseuol penes per fur estatuhides als qui faran contrafurs.

9 ITEM, que les dites penes pecuniaries, y qualseuol de aquelles, y tambe la reintegra dels danys, è interessos causats per lo cõtrafur, no sols les puguen instar les parts interessades, sino tambe cauat aquelles los dits tres Syndichs del Regne, o la major part de aquells, los quals tinguẽ obligacio de fer dites instancies contra qualseuol Iutge, o Iutges, oficials, o ministres que haurã fet o executat lo contrafur, sots pena de hauerho de pagar ells de bens propris. Y que dites accions les puixen intentar simul, & insolidum contra qualseuol de dits Iutges, o executors, encara que sien de la Real Audiencia. Ab lo que tambe se euitaran a V. Magestat los gastos que se li causen en Corts per raho dels greuges que naixen dels contrafurs particulars ques fan als que demanen la refaccio del agraui, o greuge, puix restaran satisfets del Iutge quels haura agreujat ab lo contrafur, sens tenir que demanar a V. Magestat.

10 ITEM, que la execucio de dites penes en los antecedents capitols contengudes, toque, y se esguarde als dits set Iutges de contrafurs priuatiue, quoad alios quoscumque iudices: y que los dits set Iutges hajen de coneixer de dites penes, y declarar les quantitats degudes per los danys, y menyscaptes causats per dita raho, y executarles ab tot efecte de nua paraula, y sens escrits, sine strepitu, & figura iudicij.

11 ITEM, que la declaracio de qualseuol dificultat, o dupte ques oferira en respecte de la interpretacio de algu dels capitols concernents a esta judicatura dels set Iutges, o qualseuol dels furs, actes de Cort, o priuilegis, contrals quals se pretendra lo contrafur, o contrauencio, toque, y s'esguarde als dits set Iutges, o a la major part de aquells priuatiue quoad alios quoscũque iudices, per preheminents, y superiors que sien.

12 ITEM, pera ajudar a facilitar lo examen y declaracio del contrafur, o contrafurs. Suplique q̃ en la dita junta dels dits set Iutges, hajen de entrar a informar de la justicia del Regne, y sobre lo cõtrafur proposat, los Aduocats dels Estaments, y acabada la informacio exirsen, sens altra assistencia alguna.

13 ITEM, que la extraccio y nominacio dels dos Iutges dels Estaments Ecclesiastich, y Militar, haja de ferse cascun any vespra de Sant Ioan de Iuny, desde les deu, fins a les dotze hores ans mig jorn, sens que sia necessari conuocacio perals ques voldran trobar presents. Sino que encontinent, sens precehir votarse si la eleccio se ha de fer, o no se ha de fer apres de tocarse les onze ans mig jorn, haja de posarse en execucio la extraccio de sus dita. Y que dit ofici de Iutge de contrafurs dure vn any tan solament, y que preceheixca esta nominacio, y extraccio a la de Elets de contrafurs superius referida.

14 ITEM, que en lo Estament Eclesiastich se haja de fer la eleccio dels Iutges de contrafurs de la mateixa manera ques fa la dels Diputats, començant lo boixart, y torn de les veus per via de extraccio faedora ab redolins la vespra de Sant Ioan de Iuny primer vinent del corrent any 1626. de totes les veus que restaran insaculades en lo dit Estament Eclesiastich, fins tant aquelles sien integrament extretes, consumides, y acabades, y tornantles apres a insacular, y traure per redolins, com en los oficis de la Diputacio es acostumat.

15 ITEM, que en lo Estament Militar se haja de fer la extraccio, y nominacio de Iutge per via de Electors, y examinadors en la forma acostumada: los quals no puixen habilitar pera concorrer al dit ofici mes de quatre persones, lesquals hajen de ser de molta entereza, rectitut, y conciẽcia, y de tals parts, que de aquelles se tinga la deguda satisfaccio de que cumpliran ab les obligacions de ofici tan important, y preheminent.

16 ITEM, que en lo dit Estament Militar se haja de fer la eleccio, y extraccio del dit Iutge alternatiuament; ço es, lo primer any de Nobles, y lo segon de Cauallers, o Generosos. Y per consegueut lo primer any hajen de ser habilitats pera dit

ra dit ofici quatre Nobles, y lo segon quatre Cauallers, o Generosos, & sic deinceps alternatiuament in perpetuum.

17 ITEM, que en lo Estament Real se haja de fer y faça la eleccio de jutge, enesta forma: Que lo primer any sia jutge lo Diputat de la ciutat de Valencia, y lo altre any lo de les ciutats, y viles Reals, y lo tercer any sia jutge lo contador de la Diputacio per la ciutat de Valencia, y lo quart lo contador per lo Regne, y aixi se segueixca y torne per son orde de quatre en quatre anys perpetuament.

18 ITEM, que en cas de mort de qualseuol de dits tres jutges dels Estaments, lo dia apres de soterrat lo jutge, se haja de fer, y faça noua nominacio, extraccio, o eleccio de persona en lloch del mort, en la forma sobredita respectiuament, conforme se ha dit per cascu dels dits tres Estaments.

19 ITEM, que de la declaracio faedora per los dits set jutges, no sen puixen dir nullitats, ni vsar de altre remey algu que apellacio, o recors pera V. Magestat, y son Sacro Supremo Real Cōsell de Arago, y no pera altre jutge. Ab tal empero, que la dita apellacio, o recors se haja de introduhir en dit Supremo Consell dins trenta dies apres de interposada, o emes, y aço per via de memorial, y fora Cancelleria. Y per quant nos pot negar a les parts lo remey de apellar, o recorrer, que es especie de defensa, ni a V. Magestat la deguda superioritat, y regalia de reformar lo que no fos ben jutjat, ni per altra part seria raho que ab la esperança del recors, y detencio necessaria pera sa prosecucio, se prometessen impunitat los jutges, oficials, o ministres de justicia, y ab aqlla cobrassen animo pera cometre a fer contrafurs. Supliquen perço, y per templar estos inconuinients, los tres Braços del Regne, sia V. Magestat seruit proue hir y manar, q̄ la dita apellacio, y recors se hajē de admetre per los dits set jutges, quoad effectum deuolutiuum tansolament, pero no quoad effectum suspēsiuum; sino que la declaracio dels jutges haja de tenir sa deguda, y prompta execucio, y efecte. Y que deles forces dela apellacio y recors etiam quoad effectum deuolutiuum no sen puga tractar fins tant la sentencia de dits set jutges estiga posada en execucio, e hajen tengut lloch totes les penes imposades en los capitols antecedents, contra los qui fan, o executen contrafurs.

20 ITEM, que la dita causa de apellacio, o recors, ni la declaracio faedora per V. Magestat, y lo Sacro Supremo Real Consell de Arago se puguen portar per escrits, ni sobre ells formarse proces; sino que ab vn memorial, que cascuna de les parts done de sa justicia fora Cancelleria, ab los recaptes, e instruccio suficients, y bastants, V. Magestat, y dit Supremo Consell proueheixquen y declaren, confermant, o reformant, y reuocant la dita declaracio dels set jutges, conforme se trobara de justicia.

21 ITEM, que qualseuol de dits jutges tinga obligacio de acudir a la junta tots temps que sera conuocat per los Syndichs del Regne, o la major part de aquells. Y en cas que los dits jutges, o qual seuol de aquells no acudissen, per qualseuol causa, raho, o impediment, opinat, o inopinat, constant primer de la conuocacio, y de hauerse fet les diligēcies juridiques en cercarlo, sens ques requereixca personal citacio, o conuocacio; en tal cas la dita declaracio de contrafur se haja de fer, e faça per los quis trobaran en dita junta, com siē la major part dels dits set jutges: y lo que aquells, o la major part dells delliberaran, o declararan, sia tēgut per manifest contrafur: ab tal que nos puixa fer declaracio sens los jutges dels tres Estaments.

22 ITEM, que ni lo Virrey, ni ningun altre jutge, ordinari, ni subdelegat, puixa entrometres, ni empacharse en dita judicatura per ningun cas, opinat, o inopinat, ne impedir algu de dits set jutges, directa, o indirectament acudir a la junta, ni fer la declaracio, declarant nunc pro tunc qualseuol mandato, o prouisio en contrari per nulle ipso foro: taliter que quant de facto per dits jutges superiors, directa, o indirectament se destorbas la dita junta y declaracio, dins los dits tres dies, de la mateixa manera se entenga passats aquells feta la declaracio de que es cōtrafur, com quant per culpa, o negligencia dels jutges passara lo dit termini, com damunt es dit.

23 ITEM, que en la dita junta los dits set jutges abans de procehir al examen y declaracio del contrafur, hajen de jurar, y jurē sobre vn Missal, ques hauran en aquell be, y felment, deposant tot odi, amor, y temor, y altre qualseuol respecte, y tambe guardar segret de lo que passara en dites juntes.

24 ITEM, que lo escriua de dita junta haja de ser, y sia lo Secretari dels Elets dels tres Estaments del Regne, y que per son salari, y treballs en

en dit ofici se li constituheixquen vint lliures cascun any.

25 ITEM, que als dits jutges, jatsia sels deguera per la calitat de ses persones, y judicatura vn salari molt competent; empero attesa la diminucio de les forces del Regne, o impossibilitat de poder acudir ab lo necessari, sels hajen de senyalar, y senyalen a cascu de aquells, trenta lliures moneda reals de Valencia cascun any.

26 ITEM, que puix ab aquest medi de jutges de contrafurs se escusaran les frequents embaixades ques solien fer a V. Magestat, y als Vireys, per raho dels dits contrafurs, y al Regne se li segueix benefici de escusarli los gastos tan exorbitants com se li ofereixen en defensa dels dits furs, y aixi aquelles trescentes lliures que cascun any se donauen als Syndichs pera la defensa dels dits furs, ja no seran menester perals dits obs: que perço deles pecunies de la casa de la Diputacio se hajen de pagar los dits salaris dels dits jutges, y escriuà, en esta forma: Que de les dites trescentes lliures se paguen los salaris de jutge, y escriuà, que fan summa de doscentes y trenta lliures, restant les demes fins a trescentes perals demes gastos que se ofereixen als Syndichs en la defensa y obseruancia dels furs, y pera proseguir les causes que conuinguen fins a extirpar los contrafurs. *Hauent vist sa Magestat, lo que se li suplica en estos vint y sis capitols, ordenara y manara ab particular cuydado q̃ sels guarden los furs, y que de lo contrari manara fer la demonstracio que li pareixera conuenient: y en esta conformitat mana ques guarde lo decretat en lo fur 53. de les presents Corts, y lo decretat en lo fur 58. de les Corts del any 1585.*

CAPITOLS Y ACTES
DE CORT, A SVPLICACIO DEL
ESTAMENT ECLESIASTICH CONCEDITS.

S. C. R. M.

LO Estament Eclesiastich del present Regne de Valencia ofir, y presenta a V. M. los capitols infra seguents, suplicant humilment sia de sa Real merce manarlos prouehir, y decretar segons hi com en cascu de aquells respectiuament se conte.

Bisbe de Oriola que tinga veus en Corts, y sia escrit en lo llibre de la matricula de les veus.

CAP. I.

PRIMERAMENT per quant les veus del Estamẽt Eclesiastich han aplegat a ser deset, hauẽtse admes los tres Capitols de les Esglesies Catedrals de Tortosa, Sogorb, y Oriola, en les Corts ques celebraren en esta vila de Monço lo any 1585. y per consegueni se troben veus en dit Estament que no tenen en lo Regne de Valencia vassalls, ni jurisdiccio, ni encara bens de realench; y per altra part se troben veus del mateix Estament, los Bisbes de Sogorb, y Tortosa, y sols falta lo Bisbe de Oriola, e parega molt cõuenient que hauenthi tan pochs Prelats com hi ha en lo Regne, no falte lo Bisbe de Oriola, præmaxime essent veu lo seu Capitol. Suplica perço lo dit Braç Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit ab acte de la present Cort admetre al Bisbe de Oriola que huy es, y a la sua Dignitat Episcopal en vna de les veus del dit Estament Eclesiastich, prouehint in consequentiam sia escrit en lo llibre de la matricula de les dites veus, pera que puixa sortejar, y sorteje en los oficis de la Diputacio, com les demes veus del dit Estament; ab esta empero modificacio, q̃ per quant lo boixart, y torn de les dites veus huy està molt auant, y perque la sua admissio no sia ab perjuhi dels qui resten per eixir en aquest torn, que la dita Dignitat Episcopal haja de ser la vltima veu en lo torn de tots los dits oficis de la Diputacio que ara corre, y que en totes les juntes, aixi de Corts com fora delles, sia lo Bisbe de Oriola, e sa Dignitat Episcopal reputat, y tractat in omnibus, & per omnia com vna de les veus del dit Estament Eclesiastich. *Plau a sa Magestat.*

Ques

Ques faça justicia sobre sis deu pagar delme de la fulla de moreres, y fruyts de garroferes, mançaneres, y altres arbres. CAP. II.

Item Senyor, jatsia ab la sentēcia cōpromissaria, donada per lo Serenissim senyor Rey en Iaume lo Cōquistador, entrels Eclesiastichs, y seculars del present Regne, contenguda en lo fur 1. del titol de decimis, en raho de la paga dels delmes de tots fruyts, parega hauerse prouehit bastantment perals que sellauors se collien en lo Regne; pero no pogue preuenirse lley certa pera la fulla de les moreres, ni perals fruyts de garroferes, mançanares, y altres arbres, de les quals apres se han frequētat, y es frequenten grans plantades; y lo que pijor es, que en algunes parts se enten ques planten de industria dits arbres, pera escusar la paga dels delmes, en gran diminucio de aquells, y del terç delme quey te lo Real patrimoni de V. M. Suplica perço lo Braç Eclesiastich, y pera atallar los danys que de aço se segueixen a la Esglesia, y tambe pera assegurar les conciencies dels vassalls de V.M. sia de sa Real merce manar se ferme compromes, y se nomenen per V. M. Iutges compromissaris en raho de la paga dels dits delmes: lo qual comprēga aixi los plets pendents huy sobre dita paga de delmes, com qualseuol altra pretēsio que en raho della puixa suscitarse entre Eclesiastichs y seculars en aquelles parts del Regne, en les quals absolutament no es paga delme de moreres, garroferes, mançaneres, y altres arbres, en especie, ni en diners; sens perjuhi empero tots temps de la possessio q̄ huy tenen los Eclesiastichs en la exaccio del delme de dits arbres. *Sa Magestat mana que sobre lo contengut en aquest capitol se faça justicia.*

Sobre si lo delme de paner se ha de pagar per alfarraz, manara sa Magestat se faça justicia.

CAP. III.

Item pera euitar los fraus ques cometē en la paga del delme de paner, deixant de manifestar sanceramont lo q̄ cullē, en dany del patrimoni de V.M. y de la Esglesia, y en perjuhi de ses animes. Suplica lo Braç Eclesiastich, sia per V.M. prouehit, que lo dit delme de paner se pague per via de alfarraz, faedor per dos persones nomenadores cascū any; la vna per lo Capitol de la Seu, y la altra per los Iurats de Valencia; y que en les ciutats, y viles Reals se faça la nominacio per los Capitols, o Cleros, y per los Iurats de aquelles respectiuamēt. *Sa Magestat mana que sobre lo contengut en aquest capitol se faça justicia.*

Lo tribunal de la Inquisicio deu guardar los furs disponents la consolidacio de la senyoria vtil ab la directa en cas de confiscacio de bens. CAP. IIII.

Item per quant los furs que disponen dela cōsolidacio deles senyories vtils ab les directes, deguda en casos q̄ los emphiteutes cometen crim de lesa Magestat, diuina, y humana, se dehuen guardar ad vnguem. Suplica perço lo dit Braç Eclesiastich, sia manat al Iutge de bens confiscats, y al receptor del Sant Ofici los guarden inuiolablemēt tots tēps que succehira lo cas de comis per crim de heretgia, sens causar perjuhi algu, ne diminucio de sos drets als senyors directes. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents, y ordenara al Inquisidor general quels faça guardar.*

Visita de la Diputacio se prosseguixca. En lo q̄ se haura cobrat dels Diputats per culpes de sos antecessors, seguixquen sa justicia los interessats hon los pareixera conuenir. Y les execucions faedores sols se puguen fer insolidum feta discussio. Los Prelats, y Dignitats no sien conuenguts per sos antecessors en les dignitats, pero quant sortejaran, los sia retengut lo salari, y emoluments, fins la cantitat que constara esser estat condemnat lo antecessor. Los capitols sien tenguts per les condemnacions dels nomenats per ells, faltant bens dels condemnats. Y en lo esdeuenidor los nomenadors del Estament Eclesiastich donen fermances llegues, planes, y abonades, a contento dels Diputats, pera lo que resultara de la Visita.

CAP. V.

Item per quant V.M. e los Serenissims senyors sos predecessors, tenen cōcedits diuersos furs, y actes de Cort a la Generalitat del present Regne de Valencia, ab los quals està dispost, que los Diputats tinguen la llibera y general administracio de tots los afers, y negocis de tota la Generalitat, prohibint que de aquells ningun oficial de V.M. per preheminent que sia, sen puixa entrometre ni empachar, y que si en alguna ocasio per via de inquisicio, o visita sen es empachat algun oficial Real de V.M. en lo mateix punt q̄ a sos Reals peus son aplegats los humils y subjectes vassalls del presēt Regne, a suplicar la conseruacio dels dits furs, y actes de Cort, los es estada feta merce de manar cessar de tot en tot dita comissio y visita; prometent encara per sa Real clemencia, que en conseruacio dels dits actes de Cort se tindria cōte en lo esdeuenidor q̄ se escusassen visites, com es de veure per lo cap. 2. dels furs fets en les vltimes Corts celebradores en esta mateixa vila de Moço, y aixi

en les Corts vltimes ques celebraren en la ciutat de Valencia llimitadament, aixi en les persones, com en lo temps fonch prouehit a suplicacio del mateix Regne en lo cap.97. que es pogues tractar de visita de quatre oficials perpetuos de la dita Generalitat, y que aço duràs dumtaxat fins a les primeres Corts y no mes: reformatle ab dita disposicio foral mes la regla dels antichs actes de Cort, de no entrometres, ni empacharle en los afers dels Diputats: y q̃ no obstant aço fonch prouehida visita pera la de la Generalitat, inquirint, y visitant als Diputats qui son estats per temps per les prouisions fetes en lo discurs de sos triennis, y condemnantlos indistinctament per totes in solidum, y causant moltes despeses, delatēts, y danys als qui erē estats Diputats, y a sos hereus, & quod est fortius als successors en les Dignitats, y a les Comunitats, y Capitols q̃ en lo fet per sō antecessor, o per los nomenats per los Capitols, no merexen mal. De tal manera q̃ represētades estes, y altres rahons a la Mag. del Rey don Phelip pare de V.M. encōtinent mana suspēdre y cessar la Visita. E pensant los fels vassalls de V.M. que ab aço no tindrien altra vegada inquietut, los ha succehit venir en majors inconuenients, perço q̃ V.M. fonch seruit de poch mes de vn any a esta part, prouehir y manar, q̃ la Visita de la dita casa tornàs, aixi pera executar aquelles sentencies, de les quals se hauiē experimentat los danys, que obligaren a lleuarla; com tambe pera prouehir de nou cōtra Diputats de altres triennis subseguēts. Al retorn de la qual Visita se han vist en molt majors danys, e inconuenients, aixi perque los condemnats que al principi de la Visita, y al temps de les sentēcies en ella donades eren pagadors, ab lo discurs del temps, o nou son estats, o son morts, y tenien los bens vinclats, o en tal manera disposts, q̃ dells nos pot traure la part de la condemnacio quels toca, y los demes condemnats venē a restar recarregats de moltes sumes, y cantitats, mes que si quant se suspēgue la Visita, y foren estats executats, hagueren pagat; com encara ha succehit altre dany mes y major, de que procehintse en la execucio de la dita Visita ab gran rigor, per les condemnaciōs in solidū; no son estats los condēnats ohits, demanāt com demanauen ab equitat y justicia, que fossen discussos los bens dels altres cōdemnats, y q̃ no sels demanàs solide a cascu que pagàs per los altres que erē pagadors, sino in subsidium, quant se ves q̃ los demes (feta discussio) no fossen pagadors. Lo qual modo de execucio ha causat vn notable desconsuelo en tots los vassalls de V. M. y en particular los Eclesiastichs, q̃ mes han patit, y ab menys culpa, puix ni son hereus, ni tenen bens dels que forē oficials de la Diputacio, y es preten q̃ delinquirē, y que aço ygualment se ha practicat en les cantitats tenues y modiques del sucre, de cera, y altres menudes, que conforme furs y actes de Cort del mateix General, corroborats ab la obseruancia inconcussa tots temps se han pres y repartit, com en altres cātitats majors, en totes les quals los Diputats procehiren com deuien, aconsellats: y axi en elles no es podia dir propriament comès dol, ne frau, q̃ podia ser la consideracio vnica que a V.M. mogues pera tornar la Visita, y reintegrar los afers de la Diputacio: los quals huy senyor estan en molta part reintegrats, y lo q̃ resta ni es degut per dol y frau, ni es considerable cantitat respecte de lo molt ques gasta en la mateixa Visita, y dels molts desatents de aquells fels vassalls de V. M. y de les clamors y queixes dels Capitols y Comunitats Eclesiastiques, q̃ satisfent a les obligacions necessaries, y forces de nomenar persones perals oficis de la Diputacio, y hauentles nomenades idonees, huy se vehuen agrauats per fets de altri, no estant obligats de justicia a mes que la nominacio de persona idonea, per ser com es aquella ex causa necessaria, y no voluntaria. Suplica perço lo Braç Eclesiastich, com aquell que es mes grauat que ningun altre, sia V.M. seruit en consideracio del desus dit, manar q̃ cesse, y es lleue de tot en tot la dita Visita. Reuocāt la comissio de aquella, com si feta no fos, aixi en respecte deles execuciōs de les sentencies donades, com de qualseuol processos ques trobē fets, o per sētēciar, o faedors, manāt restituhir les cātitats q̃ per lo rigor del in solidū han pagat los cōdemnats Eclesiastichs mes de lo quels tocaua: y manāt tolrre y lleuar qualseuol empara, o empares per dita raho posades en sos bens, o de ses comunitats: y que per la comissio feta de la dita Visita, ni per los actes y procehiments que della han insurtit, sia fet, ni causat perjuhi algu als dits furs, ni actes de Cort, sino que aquells resten en sa força, y valor. *Sa Magestat per lo que toca al benefici de la Generalitat, mana ques passe auant, y es prosegueixca la visita de la Diputacio. Y que en quant a lo que se ha cobrat fins ara dels Diputats per culpes de sos antecessors, segueixquen sa justicia los interessats com los pareixera conuenir. Y en quant a les condemnacions y execucions fetes y faedores aixi contra Eclesiastichs, com contra Militars, y del Braç Real, nos puguen fer, ni executar per la obligacio in solidum, sino es precebint discussio. Y en quant a les cōdemnaciōs de dita Visita, contra los Prelats, Arquebisbe, Bisbes, Mestre de Mōtesa, Comanador de les tres Religiōs Militars, Abats, y Priors, no puguē esser executats los supli*

cants

cants en ses Dignitats; pero que tots temps que qualseuol destos fortejara, eo sera extret en qualseuol dels oficis de la casa de la Diputacio, se li retinga la paga del salari, y emoluments, fins a la cantitat en que constara ser estat condemnat son antecessor. Y en quant a les condemnacions prouehides, y fetes contra Capitulars, sien tenguts los Capitols en defecte, y falta dels bens dels nomenats, y en quant als que de huy en auant seran extrets a dits oficis per lo Estament Eclesiastich, hajen de donar fiances en lo ingres de sos oficis, pera lo que resultara de la visita, y que les fermances sien persones llegues, planes, y abonades a la satisfaccio dels Diputats.

Sa Magestat tindra la consideracio que deu, conforme sera mes conueniēt, sobre lo contengut en est capitol.

CAP. VI.

Item en honra del Estamēt Eclesiastich, y seguint los exemplars, aixi del Consell Supremo de Arago, com de altres, y tambe de diuerses Cancelleries de Espanya. Suplica lo dit Braç Eclesiastich, sia merce de V. Magestat en cas de vacaciō de hu dels dos Regents del Supremo de Arago, nomenar vna persona Eclesiastica peral dit ofici, y altra pera vna de les places ciuils de la Real Audiencia de Valencia. *Sa Magestat tindra sobre lo que se li suplica la consideracio que deu, cōforme lo que sera mes conuenient a son seruici, y benefici del Regne.*

Remet sa Magestat a les Esglesies mencionades en est capitol lo dret de amortizacio que deuran de vint y dos anys a esta part, pagant per lo dret de sagell de lo que deuran vn sou per lliura.

CAP. VII.

Item considerada la gran perdua, diminucio, y menyscapte de les rendes de les Esglesies de la Ciutat y Regne de Valencia, que han aplegat a punt que ni los ministres Eclesiastichs se poden sustentar, ni ferse los deguts sufragis per les animes dels fundadors, y dotadors de les Esglesies, ni la puntual celebracio de dobles, anniuersaris, e altres obres pies. Suplica lo Braç Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit fer gracia, y merce a totes les Esglesies, y llochs pios de la Ciutat, y Regne de Valencia, que tenen priuilegis de amortizacio, y a totes les veus del dit Estament Eclesiastich, de les sumes, y cantitats que huy resten deuent aixi del dret de amortizacio, com del dret del sagell, encara ques troben condemnacions, o propries obligacions de pagarles, prouehint que les vnes y les altres resten ipso foro cancellades. *Plau a sa Magestat fer merce al Braç Eclesiastich, y a les Esglesies, y llochs pios, y demes contengudes en lo present capitol de remetrels, y perdonarlos tot lo que deuran per rabo del dret de amortizacio de vint y dos anys a esta part, encara quey haja obligacions, o condemnacions, pagant per lo degut del dret de sagell a rabo de vn sou per lliura tan solament.*

Franquea del dret de amortizacio cōcedeix sa Magestat al Capitol de la Seu de Valencia en suma de trēta milia lliures, pagant vn sou per lliura per lo dret de sagell.

CAP. VIII.

Item per lo molt que ha perdut la Seu de Valencia, aixi en fruyts, com en rēdes apres de la expulsio dels Moriscos. Suplica lo dit Braç Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit ferli gracia, y merce de concedirli franquea del dret de amortizacio, y sagell fins en suma y cantitat de trēta milia lliures. *Plau a sa Mag. fer gracia, y merce als dits Capitol, y Canōges de dit dret de amortizacio en dites trēta milia lliures, pagant solament vn sou per lliura de sagell.*

Pensio de dos milia lliures; no es serueix sa Magestat de consentir se impose sobre lo Arquebisbat de Valencia pera subuencio de la fabrica de la Seu.

CAP. IX.

Item que en tot cas de vacacio del Arquebisbat de Valencia, sia V. Magestat seruit prestar son consentiment, y suplicar a sa Santedat que sobre los fruyts, y rendes de aquell, se impose vna pēsio de dos milia lliures de renda, pera la fabrica de la Seu de Valēcia, per ser com es tan pobre, y hauer vingut en la diminucio de les rendes a restar tā del tot exhausta. *Sa Mag. considerada la diminucio q̄ han tengut les rēdes del Arquebisbat, y les pēsiōs y carrechs ordinaris quey ha sobre aq̄ll, no es seruit q̄ se li imposē sobre aquell altres nous.*

Pensio de mil lliures si se imposara sobre lo Bisbat de Sogorb en fauor de aquella Esglesia, ho veura sa Magestat quant succeheixca vacant.

CAP. X.

Item per la grā pobrea ab que ha restat la Esglesia Catedral de Sogorb, per la diminucio y falta de les rendes, y en particular la distribucio manual q̄ no pot bastar pera la sustētacio dels ministres. Suplica lo dit Braç Eclesiastich a V. M. se serueixca prestar son cōsentiment, y suplicar a sa Santedat q̄ en tot cas de vacacio de Bisbat de Sogorb se imposen mil lliures de pēsio sobre aquell en fauor de la dita Esglesia, y pera ajuda de les distribuciōs manuals del Cor, repartidores igualmēt entre lo Capitol y Clero de aque-

aquella Esglesia. *Sa Mag. tindra memoria del q̃ li supliquen en aquest capitol quant succeheixca la vacant.*

Pensio de cinchcentes lliures si se imposara sobre lo Bisbat de Oriola, pera subuenir los prebendats de aquella Esglesia, ho mirara sa Magestat. CAP. XI.

Item Senyor, per quant la Esglesia Catedral de Oriola, la qual, com es notori, es del Real patronat de V. M. ha sentit molta baixa en ses rendes, aixi per la expulsio dels Moriscos, com per les curtes anyades q̃ tenē en aquella terra; y aixi no podē los ministres de la Esglesia acudir ab la decencia q̃ es raho als ministeris della. Suplica perço lo Braç Eclesiastich a V.M. sia seruit prestar son consentiment, y suplicar a sa Santedat q̃ en tot cas de vacacio de aquell Bisbat, le imposen cinchcentes lliures de pensio sobre aquell, y en fauor del dit Capitol y Esglesia, y pera ajuda y subuencio dels prebendats en aquella. *Sa Magestat mirara lo que se li suplica en aquest capitol, y resoldra lo mes conuenient. Y es seruit que lo que delliberara tinga la mateixa força que sis haguera decretat en les presents Corts.*

Pensio sobre lo Arquebisbat, si se ha de posar en fauor de la Vniuersitat de Valencia, sa Magestat ne tindra consideracio. CAP. XII.

Item per quāt al temps de la erecció, y fundacio de la dita Esglesia, se aplicaren de orde de V. M. a la Vniuersitat, y Estudi general de la ciutat de Valēcia ab indults Apostolichs certs fruyts decimals de la Esglesia de Oriola, los quals huy venen a fer falta al sustento de aquella Esglesia, la qual al temps de la dita gracia fos estada desmēbrada de la de Cartagena, y erigida en Catedral, ha menester mes pera son sustento los fruyts decimals de la propria terra, los quals ab les injuries dels temps mes abans estan diminuhits que augmentats, y al Estudi general se li poden acudir de les rendes del Arquebisbat, q̃ son mes pingues. Suplica perço lo dit Braç Eclesiastich a V.M. sia seruit prestar son consentimēt, y suplicar a sa Santedat, que en tot cas de vacacio del dit Arquebisbat de Valencia se impose sobre aquell vna pensio de cinchcētes lliures annues en fauor del dit Estudi general, aplicats pera la dita Esglesia Catedral de Oriola. *Sa Mag. tindra consideracio de lo que se li suplica en aquest capitol.*

Canongia Doctoral, y ereccio de aquella en Oriola. CAP. XIII.

Item per la falta ques experimenta en aquella Esglesia Catedral de Oriola, de persona que cuyde del patrocini de sos affers, y negocis, per no hauerhi prebendat algu a qui li incumbeixca lo dit ofici, hauenthi dos Canonicats Magistrals. Suplica perço lo dit Braç Eclesiastich a V.M. sia seruit ferli gracia y merce, de que lo primer Canonicat que vacara dels de son Real patronat, haja de seruir, y aplicarse pera Doctoral, de la manera q̃ se aplica en les Esglesies de Castella, y que reste tots temps aquell Canonicat afecte a ser Doctoral, sens perjuhi del Patronat, y prouisio que dell ha de tenir, y te V. M. *Plau a sa Magestat.*

Canonicats Doctorals, y Magistrals se hajen de prouehir per concurs. CAP. XIIII.

Item pera que aixi lo dit Canonicat Doctoral en los dos Magistrals Teolechs quey ha en aquella Esglesia, lo hu de Catedra, y lo altre de Trona, y encara la Dignitat de la Mestrescolia se proueheixquen en subjectes idoneos. Suplica lo Braç Eclesiastich a V.M. sia seruit prouehir y manar, q̃ totes les quatre prebendes se hajen de prouehir, y proueheixquē per cōcurs y oposicio publica, com les de Castella, remetēt a V.M. lo Capitol la relacio de la oposicio, y actes dels opositors, peraque V. Magestat per son Real Patronat puixa prouehir de les persones que conuinga. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Capellanies en la Esglesia de Oriola si se han de afectar al ministeri del cant. Ques guarde lo acostumat. CAP. XV.

Item per quant en aq̃lla Esglesia Catedral solamēt se troben dotze Capellanies, de les quals foren afectes les quatre tan solamēt a cant de orgue, lo qual numero no es suficiēt, ni bastant pera lo q̃ ha menester a la celebracio del cult diuinal, senyaladamēt per succehir, com succeheix, enuellir, enmaltir, o perdre la veu algūs dels dits quatre Capellans. Suplica perço lo Braç Eclesiastich a V.M. sia seruit suplicar a sa Santedat ques afecten altres quatre Capellanies deles dites dotze al dit ministeri del cant de orgue, peraq̃ hauēthi mes numero de ministres, se puixa celebrar ab major solēnitat, y decencia. *Plau a sa Mag. ques guarde lo acostumat.*

Naturals del presēt Regne si hā de ser prouehits en los Bisbats, y beneficis Eclesiastichs, ya està respost per sa Mag.

Item

Cap. XVI.

Item Senyor, considerada la estretura de aquest Regne pera poder aspirar a coses Eclesiastiques, y que los naturals de aquell en la Corona de Castella no son consultats pera les Esglesies, y Bisbats de aquelles, y que no es just los bons subjectes reste sens los deguts premis, ni los demes se desanimen pera ferho. Suplica perço lo dit Braç Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit nomenar los Arquebisbes, y Bisbes en aquest Regne, y en tota la Corona de Arago de subjectes, y persones naturals de la mateixa Corona, y cōformantse tambe V. Magestat per sa Real benignitat y clemencia, ab lo indult que obtingue lo Regne de Valencia de la Santedat de Sixto Quint de felice recordacio, pera que les prebendes, y benifets del Regne se donen a naturals de aquell. Sia V. Magestat seruit prouehir tots los benifets de son Real patronat, y tambe de tota manera de prebendes y benifets; dels quals per via de resulta de prouehirs en algun Bisbat, toca a V. Magestat la prouisio en persones naturals del Regne vere, & non ficte, cōforme lo dit motupropri de Sixto Quint. *A lo ques suplica en aquest acte de Cort, ha respost sa Magestat en les decretates dels furs de les presents Corts 173. en la primera part, y 174. en la segona part.*

Mas dels Estellers carrer de Trayguera, si se ha de desmembrar, sa Magestat manara lo que mes conuinga.

Cap. XVII.

Item per quant lo Mas vulgarmēt dit dels Estellers, que es carrer y aldea de la vila de Trayguera, ha procurat, y procura separarse de la dita vila, y ferse Vniuersitat per si distincta: lo que resulta en gran dany de la dita vila, y del mateix Mas, conforme V. Magestat es estat mes llargament informat de la junta de Montesa, ab la qual fonch seruit consultarho. Suplica perço lo dit Braç Eclesiastich, sia V. Magestat seruit en conformitat de la dita consulta prouehir, y manar ab acte de la present Cort, que no es faça la dita separacio, sino que lo dit Mas se gouerne com fins huy, y goze com goza de tots priuilegis de la dita Vila de Trayguera. *Sa Magestat manara sobre açо lo que mes conuinga a son seruici.*

Coronatge, y altres drets, si han de pagar los llochs del Arquebisbe de Valencia, y Bisbe de Tortosa, es deu guardar lo acostumat.

Cap. XVIII.

Item per quant ab concessions antiquissimes, fetes per lo Senyor Rey en Iaume lo Conquistador al Bisbe de Tortosa los llochs del dit Bisbe, que son Cabanes, Torreblāca, Albalat, y Almaçora, son franchs de tots drets Reals, y en particular de Coronatge y maridatge, y nouella entrada, y vltra dels dits priuilegis tenē declaracio, y sentencia en son fauor, manant se li restituhissen les cantitats per dita raho de aquells exigides y cobrades. Y attes tambe que los llochs que son del Arquebisbe de Valencia tenen otorgada exemcio per los Serenissims Senyors Reys progenitors de V. Magestat dels dits drets, com es de veure per lo acte de Cort, que està sub tit. de lleuda, cap. 54. lib. 9. fororum; y per lo cap. 20. sub tit. que Puçol, Villar, Chullella in extrauag. fol. 87. Suplica perço lo Braç Eclesiastich, siē per V. Magestat per acte de la present Cort confermats los priuilegis, y cōcessiōs fetes al Bisbe, y dits llochs, y que se li obseruen, y guarden ad vnguem. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Recomendacio en fauor dels fills de don Geroni Ferrer, pera vna pensio Eclesiastica.

Cap. XIX.

Item considerat lo que en estes Corts ha seruit, y assistit a tot lo que es estat necessari al seruici de V. Magestat, y del Regne, don Geroni Ferrer Comanador de Orcheta, veu de aquest Estamēt Eclesiastich per la Orde de Sant Iaume de la Espasa, juntament ab les demes veus, y que te grā numero de fills; y les persones q̄ son de sa calitat es raho que tinguen alguna subuencio, y ajuda. Suplica perço lo dit Braç Eclesiastich, sia V. Magestat seruit ferli merce de vna pensio Eclesiastica de quatrecentes lliures pera hu de los fills, sobre lo primer Bisbat, o Arquebisbat que vacara, o que de present vaque. *Sa Magestat tindra consideracio de fer merce a don Geroni Ferrer.*

Escriuans dels Capitols de Sogorb, y Oriola, si han de ser de les tres gracies de sa Magestat, ho manara veure.

Cap. XX.

Item que los escriuans dels Capitols de Sogorb, y Oriola, ho sien tambe de les tres gracies respectiuament en cascun Bisbat. *Sa Magestat se informara del Comissari general de la Santa Crehuada, y ordenara lo que mes conuinga.*

Recomendacio en fauor del Doctor Gali, sobre la pensio del Bisbat de Oriola.

CAP. XXI.

ITem Senyor, attesos los molts seruicis que ha feta la Esglesia, y Diocesis de Oriola lo Doctor Esteue Galcera Gali, Oficial, y Vicari General del Bisbe que huy es dō Andreu Balaguer. Suplica lo Braç Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit prestar son consentiment, y suplicar a sa Santedat, que sobre lo dit Bisbat de Oriola se imposen trescentes lliures de pensio annua, en fauor del Doctor Gali. *Sa Magestat tindra conte de fer merce al Doctor Esteue Galcera Gali.*

Taules de Peatge, y drets Reals, si hi pot hauer en les viles del Maestrat. Mana sa Magestat se faça justicia.

CAP. XXII.

ITem Senyor, per quāt en lo concambi que feu la Orde dels Templaris ab los Senyors Reys progenitors de V. Magestat, transportant a la Real Corona la Ciutat de Tortosa ab tota sa comarca, y rebent en lloch de aquella les viles de Benicarlo, Vinaros, tenencia de les Coues de Vinroma, y la vila de Ares ab sos termens, ad inuicem se transportaren tambe los drets de Peatge, Lleuda, e altres, ço es, aixi los que tenia la Orde en dita ciutat de Tortosa, y la Real Corona, com los que tenia en totes les viles prop nomenades, les quals, y los quals en apres ab justs, y llegitims titols pertanygueren, y pertanyē a la Orde y Caualleria de Mōtesa, y per esta raho james desque fonch fet lo cābi, fins huy se han tengut taules de Peatge, Lleuda, ni altres drets Reals en dites viles, ni alguna de aquelles, si be hi ha hagut taules del Regne. E com de pochs anys a esta part lo Batle general de la Ciutat y Regne de Valencia a instancia dels arrendadors dels drets Reals haja de fet, y sens conexença de causa; ans be contra lorde que te donat a les coses de Montesa haja posat taules dels drets Reals en Benicarlo, y Vinaros, espoliant a la Orde, y viles de la possesio inmemorial, y titulada en que estauen de no tenir taules, ni pagar Peatge, Lleuda, ni altre dret Real algu, axi los vehins de dites viles, com qualseuol altres persones que a elles anassen a comprar y cōmerciar. Y esta nouetat haja ocasionat vn plet, e juhi de espoli q̄ huy se porta en la Real Audiencia, en lo qual se ha verificat la dita quieta, pacifica, e inmemorial possesio, lo que es en gran perjuhi dels drets de la dita Orde, y los vassalls. Suplica perço lo Braç Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit fer merce a la dita Orde en manar llevar les dites taules, reposant, y restituhint aquelles viles en lo estat en que estauē abans ques fes la dita prouisio incognicional per lo Batle general, reseruant al Procurador Patrimonial, si a V. M. pareixera, qualseuol dret que li competeixca contra dita Orde, y viles. *Plau a sa Magestat, que per quant hi ha litis pendencia sobre les coses contengudes en lo capitol, se faça justicia.*

Iurisdiccio de Vilafames no deu ser donada al Comanador Gubernatorio nomine.

CAP. XXIII.

ITem pera resecar los plets que la vila de Vilafames del Maestrat de Montesa, te ab la dita Orde, y Caualleria de Montesa, sobre la jurisdiccio Alfonsina que la Orde ha tengut tots temps, y te en la dita vila, dels quals plets se segueixen inquietuts, y desacatos als Reals ministres de V. Magestat, que gouernen dita Orde: y lo que pijor es, q̄ redunda notabilissim dany a la administracio de la justicia, y que ni los vns ni los altres no la administren. Suplica lo dit Braç Eclesiastich, sia V. Magestat seruit cōcedir, o acomanar a la Orde, y per aquella al Comanador de Vilafames, tota la jurisdiccio de la dita Vila Gubernatorio nomine, pera assegurar en aquella la bona y deguda administracio de la justicia, com se ha fet ab lo Marques de Quirra en la jurisdiccio de la vila de Nules, pera euitar los mateixos inconuenients, reseruant, si pareixera a la dita vila, qualseuol dret, o pretensio que en raho de la dita jurisdiccio tinga. *Que per quant lo ques suplica es contra Reals priuilegis, confermats en lo cap. 74. dels actes de Cort del Estament Real de les Corts del any 1604. no ha lloch lo que suplica.*

Resolucions en negocis de la Orde de Montesa, se deuen fer en la Real Audiencia ab interuencio de hu dels Assessors de dita Orde, durant la voluntat de sa Magestat.

CAP. XXIIII.

ITem Senyor, per quant ab Real carta dada en Madrit a 16. de Nohembre 1593. la Magestat del Senyor Rey don Phelip aui de V.M. ordenà, y manà, que en la Real Audiencia nos pogues fer prouisio, ni pendre resolucio alguna en negocis de la Orde de Montesa, o vassalls de aquella, sens assistencia de hu dels Assessors, lo que conue molt se continue, y obserue pera benefici de la Orde. Suplica perço lo Braç Eclesiastich a V.M. se serueixca manar aprouar, y decre-

decretar per fur, o acte de Cort lo dit Orde y Real carta, ab decret de nullitat de qualsseuol prouisions, o resolucions que en contrari se faran. *Plau a sa Magestat ques guarde lo dispost en dita Real lletra, durant sa mera voluntat.*

Aduocat Fiscal, y Patrimonial de la Orde de Montesa personalment ha de assistir en les juntes.

CAP. XXV.

Item Senyor de la manera que en les juntes Patrimonials de la Real hazienda de V. Magestat, assisteixen lo Aduocat, y Procurador Patrimonial; y lo que es mes fort, en la junta Patrimonial de Montesa assisteix tambe lo Aduocat Patrimonial, y encara lo Procurador general de la Orde, pareix tambe conuenient, y necessari, que assisteixca lo Aduocat Patrimonial de la Orde, puix milita la mateixa raho. Suplica perço lo Braç Eclesiastich a V. Magestat se serueixca prouehir, y manar, que en dites juntes Patrimonials de Montesa assisteixca lo Aduocat Patrimonial de la Orde, y en sa absencia, o impediment, lo Aduocat ordinari de la dita Orde, per la noticia que tenen de les coses della, y pera major benefici y conseruacio de aquella Real hazienda, y patrimoni; y que tambe en cas de absencia, o impediment del Assessor mes antich de la Religio, pera poder assistir en dites juntes, y en les de la Llonja, haja de assistir, y assisteixca lo segon Assessor de la Orde. *Plau a sa Magestat que en dites juntes entreuinga lo Aduocat Fiscal, y Patrimonial de la Orde, y no altre substitut y subdelegat per aquell, y que tinga lloch apres del Procurador general de la Orde.*

Porcions de lluminaries, festes, y dols en funeraris Reals si se han de donar als Aduocats de la Religio de Montesa. Sa Magestat manara lo que mes conuinga.

CAP. XXVI.

Item Senyor, per lo poch salari que tenen los Aduocats de la Orde de Montesa, que son dotze lliures, assistint com assisteixen a les juntes ordinaries, y extraordinaries ques frequenten per oferirse negocis de molta calitat, y pera animarlos a seruir dits oficis. Suplica lo Braç Eclesiastich, sia V. M. seruit prouehir sels donen porcions en totes les lluminaries, y festes, y dol en les funeraries Reals ques ofereixen, y lloch en lo cadafal dels corros de bous, de la manera que tot aço se dona al llochtinent general, Assessors, y Procurador general de la Orde. *Sa Mag. manara en aço lo que mes conuinga.*

Preferir si debuen lo Batle, y son llochtinent, al llochtinent general de la Religio de Montesa. Sa Magestat manara lo que mes conuinga.

CAP. XXVII.

Item per quant al llochtinent general de la Orde de Montesa, en les juntes del Patrimoni Real solament lo precebeix lo Batle general, o lo llochtinent en lo dit ofici, y no los dos junts conforme raho, y justicia. Suplica perço lo Braç Eclesiastich, sia V. Magestat seruit prouehir lo mateix en los assientos del cadafal dels corros de bous. *Sa Magestat manara lo que mes conuinga.*

Coronatge si debuen pagar les viles del Maestrat. Mana sa Magestat ques faça justicia.

CAP. XXVIII.

Item per quant ab lo capitol quinze dels actes de Cort del Estament Eclesiastich de les Corts del any 1604. se prouehi per la Magestat del Senyor Rey don Phelip pare de V. Magestat, que les viles del Maestrat de Montesa, y Comandes de aquell, y vassalls de la Orde fossen exempts de pagar Coronatge, y nouella entrada absolutament, y en respecte dels drets de maridatge, y morabati, en quant estiguessen en possessio, y aço per les causes en dit acte de Cort mencionades: y se haja seguit que sobre aço se li ha mogut plet a la Orde, y es estat forços ab molt gasto, y dispendi, obtenir sentencia Real ab vots del Supremo Consell de V. Magestat, y sia be de huy auant lleuar tota ocasio de nous plets. Suplica perço lo Braç Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit confermar lo dit acte de Cort, com si en aquell se hagues fet mencio de les sentencies, y prouisions que lo Procurador Patrimonial ha pretes, nos feu, y que per dita causa serien subrepticies. *Per quant sobre lo ques contè en lo capitol hi ha litis pendencia, sa Magestat mana ques faça justicia.*

Viudes de Caualllers de Habit de Montesa si han de gozar del for de sos marits. Mana sa Magestat se guarde lo acostumat.

CAP. XXIX.

Item Senyor, pera que se escusen los plets que solen suscitarse contra les mullers, y viudes dels Comanadors, y Caualllers de Habit de Montesa, sobre si gozen del priuilegi de sos marits. Suplica perço lo Braç Eclesiastich, sia V. Magestat seruit ad cautelam manarlo prouehir ab acte de Cort. *Sa Magestat mana ques guarde lo acostumat, y lo que sera de justicia.*

Ass-

Assessors, eo Aduocats Fiscal de la Orde de Montesa, si conue tinguen Habits. Sa Mageſtat manara lo que mes conuinga.

CAP. XXX.

Item per quant los Assessors, y Aduocat Fiscal de la Orde de Montesa exerceixe jurisdiccio en los Cauallers, y Freyles de la Orde que son persones regulars, y Eclesiastiques, y parega decent que los quels judiquen sien tambe persones de Habit. Suplica perço lo Braç Eclesiastich a V. Magestat faça merce als dits Assessors, y Aduocat Fiscal que huy son, y per temps seran, de donarlos Habits de la dita Orde de Montesa. *Sa Magestat manara sobre aço lo que mes conuinga a son Real seruici.*

Titol de Senyoria es pot dir al Lloctinent general de la Orde de Montesa.

CAP. XXXI.

Item Senyor, que attesa la calitat del ofici del Lloctinent general de la dita Orde, que te claususa de Alter nos en son priuilegi, y es superior al Comanador major, y al Clauer de la Orde, com als demes Comanadors, y Freyles. Suplica lo Braç Eclesiastich, sia V. Magestat seruit de honrar al qui te, y tindra dit ofici, ab que porte gran Creu, y tinga titol de Senyoria, y se li senale vn salari competent. *Plau a sa Magestat que al Lloctinent general de la Orde de Montesa que huy es, y als demes que succehiran en dit ofici, sels puga dir Senyoria, attesa la calitat del carrech.*

Lloctinent en lo Maestrat de Montesa, resident en la vila de S. Mateu, que porte vara, e insignia.

CAP. XXXII.

Item Senyor, que al Lloctinent de V. Magestat en lo Maestrat vell de Mõtesa, que resideix en la vila de S. Mateu, sia V. Magestat seruit concedirli porte vara, e insignia de son ofici, pera que sia conegut, y respectat com conue. *Plau a sa Magestat.*

Confirmacio dels priuilegis de Montesa en quãt estaran en possessio: y concessio de dret de amortizacio en la forma contenguda en dit capitol.

CAP. XXXIII.

Item suplica lo Braç Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit confermar ab acte de Cort tots los priuilegis de la Orde de Montesa, y concedir al Conuẽt de nostra Senyora de Montesa dret de amortizacio, fins en suma de quatre milia lliures franques de sagell, y de tot altre dret: y pera la Parroquial de la dita vila de Montesa de la mateixa manera, fins en suma de dos milia lliures, y pera totes les Esglesies del Maestrat vell, y Comãdes de aquell, fins en suma de trenta milia lliures: repartidores entre dites Esglesies al beneplacit del Lloctinent general en la dita Religio. *Plau a sa Magestat confermar los priuilegis de dita orde en quant estaran en possessio, sublato abusu, y sens perjuhi aixi dels drets Reals de sa Magestat, com de qualseuol tercer. Y en quant a la franquea de quatre milia lliures de dret de amortizacio y sagell peral Conuent de Montesa, Plau a sa Magestat. Y en quant a la franquea dels mateixos drets de amortizacio, y sagell pera la Esglesia Parroquial de Montesa de dos milia lliures, y de les demes Esglesies del Maestrat vell, y Comandes de aquell, en cantitat de trenta milia lliures, Plau a sa Magestat fer gracia y merce a dita Parroquial Esglesia de Montesa, de que puga amortizar fins en suma de mil lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura per lo dret de sagell; y a les demes del Maestrat vell, y Comandes, fins en suma de quinze milia lliures, franques de dret de amortizacio, pagant axi mateix vn sou per lliura per lo dret de sagell.*

Iusticies de Valencia si poden en los llochs de la contribucio de la Religio de Montesa exercir jurisdiccio, y vsar de lletres preceptiues. Ques deu guardar lo acostumat.

CAP. XXXIIII.

Item per quant la dita Orde de Montesa te la jurisdiccio ciuil, y criminal vulgarment dita Alfonsina, en los llochs del Batliu de Moncada, situats dins los termens generals de la ciutat de Valencia, y dins los limits de la dita jurisdiccio, no puixa lo justicia de la dita Ciutat fer citacions, trametre Corts, ni enuiar ministres, sino en cas de renunciacio de propri for; y encara en estos casos deu ferho mijançãt lletres iniuris, & iustitiæ subsidium; y no ab lletres imperatiues, ni preceptiues. Y lo mateix succeheix en altres llochs que son de persones, o comunitats del Estament Eclesiastich. Suplica perço lo dit Estament a V. Magestat sia seruit manar, aixi als justicies ciuil, y criminal de la ciutat de Valencia, com a qualseuol altres a qui toca, y se esguarde, se abstinguen de posar la ma en causes ciuils, o criminals, tocant a la Alfonsina en los llochs del dit Batliu de Moncada, y en qualseuol altre lloch de vassalls de alguna de les veus del dit Estament, sub nullitatis decreto. Y en los

casos

casos que se haura de posar la ma per hauer renũciat a son propri for los habitadors de dits pobles, sub eadem nullitatis pena sels mane proceheixquen per medi de lletres subsidiaries, y no imperatiues, ni preceptiues. *Ques guarde lo acostumat.*

Recomendacio en fauor del Doctor Francisco Hernãdez de Arguedes pera la pensio.

Cap. XXXV.

Tẽ Senyor, attesos los molts seruicis que ha fet ala Esglesia y Dioceſi de Sogorb lo Doctor Francisco Hernandez de Arguedes, Vicari general del Bisbe de Sogorb, aixi en dit ofici de Vicari general, com en lo de Visitador: y en particular portant ell a soles lo gouern de tot aquell Bisbat estos dos anys vltims que lo Bisbe de Sogorb don Pere Genis Casanoua es estat cõtinuament en la ciutat de Valencia, assistint al seruici de V. Magestat en les visites de la Diputacio y Ciutat: e finalment ha seruit en les presents Corts per la veu del Bisbe, assistint ab molta puntualitat y zel, en tot lo que ha conuengut a son Real seruici, y benefici del Regne. Suplica perço lo Braç Eclesiastich a V.M. sia seruit prestar son consentiment, y suplicar a sa Santedat se imposen trescentes lliures de pensio annua, en fauor del dit Doctor Francisco Hernandez de Arguedes, sobre qualseuol Bisbat. *Sa Magestat tindra la consideracio deguda sobre lo que se li suplica en lo capitol.*

Censals de les Aljames dels llochs del Estament Eclesiastich si se han de pagar a sis diners per lliura. Mana sa Magestat ques guarden les pragmatiques fetes sobre les reduccions dels censals.

Cap. XXXVI.

Tem Senyor, per quant ab les Reals pragmatiques general, y particular, fetes per V. Magestat, peral assiento general del Regne, y de les cases particulars de aquell, y reduccio dels censals que responien los senyors de llochs de Moriscos expulsos, y tambe les Aljames, es estat dispost y ordenat, que los senyors pagassen los cẽsals que responien a sou, y les Aljames a sis dines per lliura; y en dites pragmatiques se obmetessen de posar los llochs de Moriscos expulsos que eren propris de persones, o comunitats del present Estamẽt Eclesiastich, y per consegue nt vassalls de la Esglesia; com son la Comanda de Orcheta de la Orde de Santiago, llochs del Abat de Valldigna, y altres del Arquebisbe, y Capitol de Valencia, en los quals no milita menor raho, que en los demes llochs contenguts en les pragmatiques. Suplica perço lo Estament Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit manar asegir, y compendre entrels llochs dels demes senyors, y Barons la Comanda de Orcheta, llochs de Valldigna, y del Arquebisbe de Valencia, pera que los censals que les Aljames de aquells responien, huy se paguen a sis diners per lliura, conforme paguen los demes llochs. *Plau a sa Magestat ques guarden les pragmatiques fetes sobre la reduccio dels censals.*

Amortizacio y drets de aquells, concedit a les Esglesies, posades en lo antecedent Item.

Cap. XXXVII.

Tem per lo molt que hã perdut les Esglesies del Regne de Valencia, ab la expulsio dels Moriscos, y perque ab la deuocio dels fels Christiãs puixa repararse en alguna cosa: Suplica lo Braç Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit fer gracia y merce del dret de amortizacio a les Esglesies seguents. Primo, a la Esglesia Catedral de Sogorb, fins en suma de dotze milia lliures, y a la de Oriola altres tãtes, y al Capitol de Tortosa pera lo que te en lo Regne de Valencia sis milia lliures, pera lo Espital general de Valencia dotze milia lliures, peral Clero de la Parroquial de S. Saluador sis milia lliures, y pera la Confraria del Sant Crucifici, fundada en dita Parroquial quatre mil lliures, pera les restãts dotze Parroquies de la ciutat de Valencia, a cascuna fins en suma de quatre mil lliures, y pera totes les Esglesies Parroquials del Arquebisbat de Valencia, que son moltes, com sab V. Magestat, y molt necessitades, noranta milia lliures, repartidores a disposicio, y beneplacit del Arquebisbe, com no sien de les que a part inferius se nomenaran. Item, perals nou Conuents que te la Religio de la Merce en lo Regne, catorze milia lliures, peral Conuent de Sant Miguel de los Reyes, sis milia lliures, pera Sant Vicent Martyr Conuent de la casa de Poblet, tres milia lliures, pera les Parroquials de Quart, y Aldava, dos milia lliures, pera lo Abadiat de Mont-Sant, que es de Valldigna, sis milia lliures, y pera les Esglesies de la Vall, dos milia lliures, peral Monestir de les Mõjes de la ciutat de Sogorb, dotze milia lliures, pera la Confraria de nostra Señora dels Desemparats, sis milia lliures, pera les viles de Altura, y les

Aleu-

Alcubles quatre milia lliures, pera Benifaça quatre milia lliures, y perals llochs dos milia lliures, perals Conuents de Monjes de S. Ana, y S. Vrsola a cada hu dos milia lliures. Item pera la vila de Cabanes dos milia lliures, peral Colegi del Beato senyor don Thomas quatre milia lliures, pera la Esglesia de Muchamel mil lliures, pera la de la vila de Ayora quatre milia lliures, pera Santa Maria de Alacant dos milia lliures, pera la vila de Ademuz dos milia lliures, peral lloch de Ares de Alpont mil lliures, pera Santa Maria, y Sant Saluador dela vila de Elig dos milia lliures, la casa dels chichs de S. Vicēt Ferrer sis milia lliures, la Esglesia de Vilareal dos milia lliures, la de Lliria quatre milia lliures, la de Alzira quatre milia lliures, la de Moruedre dos milia lliures, la de Denia dos milia lliures, la de Xabea mil lliures, lo Conuent de Sāta Clara de Xatiua dos milia lliures, lo Conuent de S. Iulia de Valencia dos milia lliures, lo Conuent de la Santissima Trinitat de Monjes Francisques extra muros de Valēcia dos milia lliures, lo Conuent dela Zaydia dos milia lliures, lo Conuent dela Puritat, y Concepcio de Monjes Francisques de Valencia quatre milia lliures, pera les Esglesies del Bisbat de Sogorb sis milia lliures repartidores per lo Bisbe, pera les del Bisbat de Oriola altres sis milia lliures, a disposicio tambe del Bisbe, com no sien de les que a part son estades nomenades superius en los dos Bisbats. Y finalmēt pera les Esglesies del Bisbat de Tortosa quinze milia lliures a disposicio del Bisbe, sens encloure les de Montesa, ni la Esglesia de Vilareal. *Plau a sa Magestat fer gracia, y merce als infrascrits del dret de amortizacio degut de les cantitats dauall escrites, pagant tan solamēt vn sou per lliura de sagell, ço es, a la Esglesia Catedral de Sogorb sis milia lliures, a la de Oriola sis milia lliures, al Capitol de Tortosa sis milia lliures, a la Parroquial de Sant Saluador tres milia lliures, a la Confraria del Sāt Crucifici dos milia lliures, a les restants dotze Parroquies a cascuna dos milia lliures, y a totes les Esglesies Parroquials del Arquebisbat de Valencia quaranta y cinch milia lliures; als nou Conuents que te la Religio de la Merce en lo Regne set milia lliures, a les Parroquials de Quart, y Aldaya mil lliures, al Abadiat de Mont-Sant tres milia lliures, a les Esglesies de la Vall de Valldigna mil lliures, al Monestir de Monjes de la ciutat de Sogorb dotze milia lliures, a la Confraria de nostra Senyora dels Desemparats tres milia lliures, a les viles de Altura, y les Alcubles dos milia lliures, a Benifaça dos milia lliures, y als llochs mil lliures, als Conuents de S. Anna, y Santa Vrsola a cascu mil lliures, a la vila de Cabanes mil lliures, al Colegi del Beato don Thomas dos milia lliures, a la Esglesia de Muchamel mil lliures, a la vila de Ayora dos milia lliures, a Santa Maria de Alacant mil lliures, a la vila de Ademus mil lliures, al lloch de Ares de Alpont mil lliures, a Santa Maria, y Sant Saluador de la vila de Elig mil lliures, a la casa dels chichs de Sant Vicent Ferrer tres milia lliures, a la Esglesia de Vilareal mil lliures, a la de Lliria dos milia lliures, a la de Moruedre mil lliures, a la de Xabea cinchcentes lliures, al Conuent de Santa Clara de Xatiua mil lliures, al Conuent de Sant Iulia mil lliures, a la Zaydia mil lliures, al Conuent de Monjes de la Santissima Trinitat mil lliures, al Conuent de la Puritat y Concepcio dos milia lliures, a les Esglesies del Bisbat de Sogorb tres milia lliures, a les del Bisbat de Oriola tres milia lliures, a les Esglesies del Bisbat de Tortosa quinze milia lliures, al Conuent de S. Vicent Martyr mil y cinchcentes lliures, y al Conuent de S. Miguel de los Reyes tres milia lliures, y estes vltimes franques tambe del dret de sagell.*

Recomendacio en fauor de les Rectories de Alcoy, Carcaxent, y Castalla, en respecte de les pēsions que responen a la Colegial de Xatiua.

CAP. XXXVIII.

Tem per quant en lo Arquebisbat de Valencia ab ser de tantes poblacions noy ha sino sols tres Rectories que son les de les viles de Alcoy, Carcaxent, y Castalla, y estes de alguna consideracio, q̄ puixen ser premi a que aspirar los que serueixen a les altres Rectories, y animarse a treballar los que se encaminen per la Esglesia, e importe tant, com se veu lo conseruarles en lo ser y estat que fins huy han tengut les dites tres Rectories, y escusarse ab aço danys, e inconuenients molt graues, y considerables en lo concernēt a la administracio dels sants Sacraments, y cura de les animes. Y per altra part los Canonges de la Esglesia Colegial de Xatiua, afauorits ab cartes de V. Magestat, obtingueren de la Santedat de Gregori XV. vna annua pēsio perpetua de cinchcētes lliures, sobre cada vna de les dites Rectories, y tenint recors les dites viles al Papa, y representantli los agrauis, perjuhi, y rahons de justicia, per hon no podia tenir lloch la gracia de les dites pensions: sa Santedat ho remete a justicia, lo qual està suspes, per hauer interuengut la intercessio de V. Magestat. Per tant lo Braç Eclesiastich suplica a V. Magestat, sia seruit de escriure a sa Sātedat, que no obstant lo que per part de V. Magestat se li demanà en fauor de dits Canonges en respecte de les pensions carregades sobre les Rectories de les dites tres viles de Alcoy, Car-

Carcaixent, y Castalla, sa Sãtedat proueheixca en aço lo que sia de justicia, puix es cert que la intencio de V.M. no es estada fauorir als dits Canonges en perjuhi no sols de les tres Parroquials, sino de tot lo Arquebisbat, en lo que ha de ser preferit a tot lo demes, com es la deguda administracio dels sants Sacraments, y cura de les animes. *Plau a sa Magestat que sobre aço se faça justicia.*

Fermes de dret si poden ser admeses en ferse negocis respectants al cult diuinal. Mana sa Magestat se guarde lo acostumat.

CAP. XXXIX.

ITem Senyor, que en tots los afers y negocis que respectaran immediatamẽt al cult diuinal, com son coses del Altar, y del Cor, y dels oficis, y ceremonies Eclesiastiques, en los quals hauran fet prouisions los Ordinaris Eclesiastichs, o sos Oficials, y sos Visitadors en visita, o fora della. Suplica lo Braç Eclesiastich sia V. Magestat seruit prouehir per acte de Cort, q̃ qualseuol fermes de dret ques portaran dauant dels oficials Reals de V. Magestat contra les dites prouisions, no se admeten de huy auant simpliciter, y sens intimetur, sino citat, y ohint primer al Eclesiastich, o al seu fisch, puix no perço se impedeix la regalia de la manutenencia peculiar de V. Magestat; ans be per aquest cami se imposa mes justificadament. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Arrendadors dels fruyts decimals no son primer comprador, sino los que compren de aquells.

CAP. XL.

ITem per los frequents duptes, y dificultats que se ofereixen en respecte de la inteligencia de qui son los primers compradors dels fruyts, si los arrendadors, o los qui compren de aquells. Y pera dõnar lley certa, y clara en aquest debat y contencio, Suplica lo Braç Eclesiastich del Regne de Valencia a V. Magestat, que en major declaracio dels furs antichs sobre aço disponents, sia V. Magestat seruit prouehir y declarar pera tot y qualsseuol effectes de justicia vtils, y necessaris, q̃ los primers compradors dels fruyts decimals, o altres, no son los arrendadors, sino los qui compren de aquells. *Plau a sa Magestat.*

Sises paliades son, quant lo pilò se arrenda ensemps de les herbes.

CAP. XLI.

ITem Senyor per lo molt ques frequenta en les viles, y pobles del Regne de Valencia fer arrẽdamẽts de les herbes, o del pilò, q̃ en altres parts del mateix Regne dihuẽ çoch, en major suma y cãtitat del verdader valor, pera q̃ desta manera la carn se vena a major preu, y resten pechats los Eclesiastichs. Suplica perço lo Braç Eclesiastich per lo interes que te en estos cõtractes, sia per V.M. prouehit y manat, que nos puixen fer de huy auant, y que si es faran, se entenguẽ ser sises paliades, y com a tals nulles, y de ningun valor. *Plau a sa Magestat.*

Iusticia de Vilajoyosa en lo procehir de les composiciõs, y penes de la Comanda de Orcheta obserue los furs, y lo que sia de justicia.

CAP. XLII.

ITem, per lo que se experimẽta de inconuenients en la administracio de la justicia, lo exercir la suprema jurisdiccio en la Comanda de Orcheta de la Orde de Sant Iaume de la Espasa, lo justicia de Vilajoyosa, aixi perque resten per sa ma impunits los delictes, com se ha vist en vn cas de vna punyalada acordadament pegada al Batle de Orcheta, en lo qual li donà lo Iusticia de Vilajoyosa sentencia de galeres al delinquent, y encontinent lay remete ab vna composicio modica: y altres que tenen sentencia de mort, se passegen publicament sens ser capturats; com tambe perque de les composicions que conforme fur deu partir, y de altres penes, ab lo Iusticia de Orcheta que tenen la jurisdiccio Alfonsina, nou fa, sino que lo atura tot. Suplica perço lo dit Braç Eclesiastich a V. M. sia seruit ab acte de la present Cort, prouehir y manar, que lo justicia de Vilajoyosa restitueixca la mitat de totes les cõposicions, y penes que de vint anys a esta part ha exigit de vassalls de Orcheta, y aquelles pague al Comanador que huy es, y en dit tẽps ho es estat: y que pera millorar la administracio de justicia, sia V.M. seruit concedir al Comanador que huy es, y a sos successors, la jurisdiccio en la Comanda nomine Gubernatorio. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs, y lo que sia de justicia.*

Recomendacio en fauor del Duch de Sogorb, y descendents de aquell, pera que in perpetuum sien naturals del present Regne.

CAP. XLIII.

Item

ITem Senyor, per quant lo molt Illustre don Henrich de Arago Folch de Cardona y Cordoua Duch de Sogorb, y Cardona, grã Condestable de Arago, es hu dels grans que tenen son estat, y casa en lo Regne de Valẽcia; y huy te ja la possessio del Ducat de Sogorb, la qual juntament ab altres bens situats en lo dit Regne, foren donats a son quart aui lo Infant don Henrich de Arago Mestre de Santiago, y lo Serenissim senyor Rey don Alfonso de alta recordacio son germa, e per ser los dos ygualmẽt fills llegitims y naturals del senyor Rey don Fernando, dit lo Honest, de hon se depren la calitat de la persona del dit Duch don Henrich, y la de sa casa, puix ell es llegitim descendent de la casa Real dels senyors Reys de Arago y Valencia, y lo Ducat y casa de Sogorb son bẽs que per donacio Real li peruenen, y en falta de tota la dita casa tornen a la Real, calitats les dos que obliguen a tractar la persona, y casa del dit Duch, com de vn descendent llegitim de la casa Real, y que han obligat a V.M. a donarli lo titol de molt Illustre, perq̃ los senyors Reys predecessors de V. Magestat lo donaren als Duchs de Sogorb, fills, nets, y besnets del dit Infant don Henrich, lo qual no se ha donat james per los senyors Reys a ningun altre grã destos Regnes, com a persona tan conjunta de V. Magestat, y que descendeix per linea llegitima de sa mateixa Real estirpe y prosapia. En consideracio de lo qual, y de que les persones de llinatge Real, y descendencia de Reys y senyors nostres, tenen mes dret a la naturalea, y origen del Regne de Valencia, y dels demes, dels quals sos progenitors foren Reys y senyors, y per consequent naturals y originaris. Suplica perço lo Braç Eclesiastich a V. Magestat, sia de sa Real merce habilitar, y naturalizar la persona del dit don Henrich de Arago Duch de Sogorb, y les de don Lluys de Arago Conte de Prades successor inmediato en dita casa, don Pedro de Arago, don Antonio de Arago fills tambe del mateix Duch, y tots los demes fills que nostre Senyor li donara, e tãbe tots los nets y descendents llegitims del dit Duch in infinitum, puix en tots milita la calitat de la dita Real descendencia, grandeza de sa casa, y ser fills del Duch de Sogorb, que te lo dit estat en lo present Regne, pera que aixi lo dit Duch don Henrich, com sos fills, e successors, y descendents puixa, e puixen com a naturals, y originaris del dit Regne, alegrarse, y se alegren, y gozen de tots los priuilegis, immunitats, franquees, y exemcions q̃ los demes naturals, y originaris, y domiciliats en lo present Regne solen, podẽ, y dehuen gozar, y alegrarse, no obstant qualsseuol furs, priuilegis, y disposicions del present Regne lo contrari disponents, als quals suplica que V. Magestat ex certa scientia, y Real potestat llibera legibus absoluta, derogue e sia seruit derogar de volũtat dela Cort, y pera en respecte de la habilitacio, y naturalizacio del dit Duch, fills, y descendents de aquell tan solament: restant empero les dites disposicions perals demes en sa força, y valor, y sens que es puixa traure en consequẽcia lo ques suplica en fauor del dit Duch de Sogorb, y dels seus, pera alguna altra persona, per preheminẽt que sia, puix es cert que en ella no concorreran, ni poran cõcorrer los motius desuper expressats que te lo Duch de Sogorb, ni lo tractament que V.M. fa ab sa persona, y successors de sa casa. *Que concorrent lo consentiment dels altres Estaments, sa Magestat hi manara prouehir.*

Amortizacio, y dret de aquell, suplicada en fauor de la Seu de Tortosa.

CAP. XLIIII.

ITem suplica lo Braç, y Estamẽt Eclesiastich a V. Magestat, sia seruit fer gracia y merce a la Seu de Tortosa, q̃ es vna de les veus del dit Estament, del dret de amortizacio franch de sagell, y de tot, fins en suma de dotze milia lliures. *Ia sa Magestat en lo cap. 37. dels presents actes de Cort ha fet merce a dita Seu de Tortosa.*

Cauallers de Habit, y persones Militars han de ser exempts dels carrechs Parroquials.

CAP. XLV.

ITem Senyor, suplica lo dit Braç, y Estament Eclesiastich a V.M. sia seruit ab acte de la present Cort prouehir, que los Cauallers de Habit de qualsseuol de les Ordens Militars que sia profes, hajen de ser, y sien exempts de les obreries de les Parroquies, aixi de la ciutat de Valencia, com de tot lo Regne. *Ia està prouehit sobre aço en lo fur noranta y quatre.*

Priuilegis de la casa de Sant Antoni estan confermats en quant estan en vs, y sens perjuhi de tercer.

CAP. XLVI.

ITem suplica a V. Magestat lo Braç Eclesiastich, mane confermar y decretar per acte de la present Cort los priuilegis de la casa y Espital de Sãt Antoni fora los murs de Valencia, en quant no en-

con-

contren ab los furs. *Plau a sa Magestat ques confermen los priuilegis, en quant estaran en vs, y sens perjuhi de dret de tercer.*

Salari y drets se paguen al Doctor Aguilar.

CAP. XLVII.

Item Senyor, com lo Doctor micer Chrysostomo Aguilar Aduocat del Estament Eclesiastich, y per dit Estament nomenat ab acte rebut per Miquel Iuan Garces Notari son Escriuà, y Secretari, en 31. de Ianer proxime passat, haja seruit ab gran, y continua assistencia, cuydado, y estudi, no sols al dit Estamēt desdel principi, fins a la conclusio de les presents Corts, sino tambe a V. M. y a tot lo Regne, acudint de dia, y de nit a la obligacio de son ofici, sens faltar vn punt en acōsellar, encaminar, y ordenar tot lo q̄ ha conuengut; y mes en particular al tēps de acordar los furs entre els tres Estaments, entreuenint en les juntes dels Elets del Regne, y encarregātse de la major part del treball de ordenar, y cōpondre dits furs acordats, q̄ se hā presentat a V. M. en estes Corts, com es notori, acudint ab particular vigilācia, y cuydado als tractadors, y ministres superiors de V. M. pera facilitar la bona expedicio de dits furs: per raho de tot lo qual, y en alguna recompēsa, y remuneracio de dits treballs tan cōtinuos, fonch delliberat per dit Estament Eclesiastich, q̄ se li donassen per cascun dia q̄ ha vacat desde q̄ hixque de sa casa, fins que a ella tornarà, de pecunies de la Generalitat del present Regne, cinch lliures de dieta, y doscētes lliures de ajuda de costa. Y hauent acudit al Braç Militar pera q̄ vingues be en delliberacio tan justa, senyaladamēt que en altra q̄ feu lo dit Estamēt Militar pera pagar al Doctor micer Frāces Escolano son Aduocat, hauia vengut be, no volgue lo dit Braç Militar adherir a que dites dietes, y ajuda de costa se pagassen de pecunies de la Generalitat, sino q̄ cobràs aliunde de hon pogues, y q̄ el pagàs quil hauia fet venir, y hauentse sobre aço iterū fet embaixada per lo dit Braç Eclesiastich al Militar pera q̄ vingues be en dita delliberacio, puix era cosa acostumada fer en semblāts ocasions de Corts generals, james ho ha volgut fer; ans be en la resposta q̄ fonch donada enlo mateix Estament Militar, se volgue pretendre q̄ lo dit Aduocat del Estamēt Eclesiastich, ni tampoch los del Braç Real serien Aduocats del Regne; y q̄ vnicament ho seria lo Aduocat del Estamēt Militar, cosa tā poch fundada en furs, y en justicia, com se deixa entendre, y de tan males cōsequencies com de aci se inferirien, aixi contra el Syndich del Estamēt Eclesiastich, com tambe contra el mateix Estament. Y de aci se ha seguit, q̄ lo Braç Real tāpoch ha volgut venir be en la delliberacio de la paga feta per dit Estament Eclesiastich, en raho de q̄ fos de les pecunies de la Generalitat, pretenent los vns, y los altres que lo dit Estamēt Eclesiastich pague a son Aduocat de la part q̄ li cabrà en la reparticio de les deu milia lliures, ques solen assignar als laborants: la qual pretensio ni en fet subsisteix, perque noy ha porcio de laborants assignada, ni los dits Estaments Militar, y Real venen be en assignarla; ni tampoch quant fos assignada proceheix la pretēsio en dret, per la grā desigualtat ab ques reparteix lo diner dels laborants, portantsen cascu dels dos Estaments tres mil doscētes vint y cinch lliures, y deixantli al Eclesiastich tan solament mil y cinquanta lliures, que si delles hagues de pagar lo Aduocat, y lo escriuà, no li restaria cātitat alguna que repartir, y al Militar li restarien pagat lo Aduocat mes de dos mil, y quatrecentes lliures, y al Braç Real totes les tres mil quatrecentes y vint y cinch per entregue: perço q̄ la Ciutat paga al Aduocat per raho de ser Syndich juntament ab los altres que aquella embia, y aixi james se trobarà q̄ de dita porcio dels laborants hajē pagat los Eclesiastichs al Aduocat; ans be lo mateix Braç Real que ara recusa la paga de pecunies de la Generalitat, perq̄ te pagat son Aduocat de les de la Ciutat en les Corts del any 1604. Suplica juntament ab lo Eclesiastich ab acte de Cort que es en num. 19. dels de aquell Estamēt, y està fol. 78. que fossen pagats los Aduocats de pecunies de la Generalitat, y lo mateix haura de fer lo Militar, sino se assignen pecunies perals laborants. Et vt cumq. sit, se veu y mostra, que quant no es negue, com no es pot à negar, la paga omni iure deguda al dit Aduocat, y pagadora de pecunies del Regne a qui ha seruit, se nega almenys la cōformitat ab lo dit Estament Eclesiastich, y per altres respectes se dexa de fer vna obligacio tan coneguda, y es cōtradiu a delliberacio tan justificada, resultant com resulta tan manifest perjuhi, aixi al dit Doctor Aguilar, com al Estament Eclesiastich que dona justa ocasio pera que lo hu, y lo altre recorreguen a V. M. a qui peculiarment toca reduhir estes coses a egualtat, y posar als Estamēts en raho. Suplica perço lo dit Braç Eclesiastich a V. M. sia seruit prouehir y manar, que la dita sua delliberacio tan justificada sia decretada y confermada, y q̄ les dites dietes, y ajuda de costa se paguen al Doctor Aguilar de pecunies de la Generalitat, suplint V. Magestat, ex dicta causa, & si opus fuerit de plenitudine potestatis, & ex certa scientia, lo dit y altre qualseuol defecte de no hauer volgut adherir, y prestar son consentiment los dits Braços

Militar, y Real, pera ques pague de dites pecunies del Regne de la manera que aço fonch decretat al peu del dit acte de Cort del any 1604. Y si pareixera a V.M. que la dieta assignada es excessiua, lo que no creu, suplica la mane V. M. regular conforme furs y actes de Cort del present Regne, pera que en la decretacio del present acte tinga lo dit Doctor Aguilar, puix ho ha treballat, la paga segura, certa, y determinada. *Plau a sa Magestat que al dit Doctor Aguilar se li paguen doscentes lliures de ajuda de costa, y quatre lliures moneda de Valencia de salari per cada vn dia de tot lo temps que vacara en dites Corts.*

Dietes sien pagades a Miquel Iuan Garces Notari. CAP. XLVIII.

ITem Senyor, per quant Miquel Iuan Garces Notari Escriuà, y Secretari del Estament Eclesiastich, ha seruit lo dit ofici en les presents Corts ab molta pũtualitat y cuydado, assistint continuamẽt al dit Estament, rebent totes les prouisions, y delliberacions, e fent tot ço, e quant es estat conuenient pera la deguda expedicio dels negocis q̃ se hã ofert ab molta legalitat, y satisfaccio de tots los q̃ han entreuengut en dit Estament, y patit, e sostengut molts treballs, gastos, y despesa, en venir y estar en esta vila de Mõço tot lo temps que han durat les presents Corts, y lo q̃ gastara fins tornar a sa casa. En remuneracio de lo qual lo dit Estament Eclesiastich li ha senyalat per dieta de cascũ dia desde q̃ hixque de Valẽcia fins tornara, tres lliures pagadores de pecunies de la Generalitat del present Regne, y cent lliures de ajuda de costa del mateix diner. Perço suplica lo dit Estamẽt Eclesiastich a V.M. sia seruit ab acte de la present Cort, lloar, y aprouar, decretar, y auctorizar dita assignacio de dieta, y ajuda de costa, suplint V.M. ex eadem causa, & si opus fuerit, de plenitudine potestatis, & ex certa scientia, qualseuol defecte de consentiment dels altres Estaments, signanter estant de per mig lo exẽplar del fur 247. de les Corts de 1604. en lo qual vinguerẽ be en la remuneracio de Iuã Batiste Vila Notari y Escriuà del mateix Estamẽt tots los tres del Regne, sẽs ninguna dificultat. *Plau a sa M.*

Fermes de dret en respecte de delmes, y premicies, com se han de admetre en fauor de les Religions que pretenen exemcio. CAP. XLIX.

ITem Senyor, per quant los propis de les Esglesies en lo Regne de Valencia cõsisteixen en fruyts de delmes, y premicies, que en aquells sels paguẽ, y alguns Religiosos han adquirit moltes heretats de persones quels paguen dels fruyts q̃ collien en aquelles, los quals a titol de exemcio fermẽ de dret clandestinament, e intentẽ lo juhi possessori pera sens cognicio alguna de causa, priuar dites Esglesies de la quieta, pacifica, e inmemorial possessio en q̃ estã de cobrar los dits delmes, y primicies, lo q̃ es cõtra tota raho y justicia. Perço lo Braç Eclesiastich suplica a V.M. sia seruit prouehir, y manar per acte de la present Cort, que semblants fermes de dret no se admetẽ en respecte de no pagar delmes los dits Religiosos q̃ de huy en auant adquirirã de persones que dels fruyts q̃ se hauran cullit en aquelles los hã acostumat pagar, y dels adquirits fins huy, sino es citãt la part interessada, y prouãt deu anys de possessio pacifica, ab explicita noticia dels senyors q̃ cobren dits delmes, e premicies, y no dels arrẽdadors, y collectors de aquelles, los quals hajen de pagar, fins a ser difinitiuament en contrari declarat, no obstant qualseuol pretẽsio, plet, o litigi que dits Religiosos tinguen, o intẽten. *Plau a sa Mag. ab q̃ baste la possessio de sis anys, y que pera obtenir les fermes de dret no sia necessaria la citacio de la part, y q̃ cõprenga tan solamẽt los casos esdeuenidors, y no los presents, en los quals hi haura litigi.*

Censals q̃ responen a les causes pies, sa Mag. manara, feta la aueriguacio, com se han de pagar. CAP. L.

ITem Senyor, per quant la major part dels cẽsals de les Esglesies, Monestirs, y altres Comunitats Eclesiastiques, y particulars, prebendats, y beneficiats estã imposats sobre les viles y llochs dels senyors de Moriscos, y ab altres pragmatiques y edictes publicats en apres, de ninguna manera se cobren al for reduhit, perq̃ los señors de dits llochs, y altres cauallers q̃ responẽ dits cẽsals, per vna part no pagant, y per altra dificultant los secrestos, y arrẽdaments, ab procurar q̃ los secrestadors siẽ persones a son proposit, pera colludir, y ocultar les rẽdes, y q̃ los arrẽdadors sols tinguen lo nom acomodat, corrent los arrẽdaments per cõte de dits senyors de llochs, impedint per aquest cami lo bon efecte dels expediẽts donats per V.M. en la dita pragmatica, y Assiẽto, obliguen a q̃ dits cẽsals se reduhixquen a for mes baix, y exiguo, fent nous concerts, a q̃ los acreedors venẽ a cõsentir per no trobar altre medi pera la cobrãça de sos cẽsals, y aixi hã fet algũs cõcerts ab decret de V.M. y altres sẽs decret, y encara lo cõcertat no volen pagar. Y vent altres persones que tambe responen censals, que ab no voler pagar hixen ab son intent, tambe rehusen pagar, sens demanar concert, ni tenir altra causa, ni encara colorada; y no sols aço se vsa en los señors de llochs de Moriscos expulsos, pero encara en

en altres cauallers particulars que no han tengut perdua en la expulsio, fent instancies de quels secresten les haziendes, y els senyalen, y tachen aliments, ab que han vengut los censals a tal estat, q̃ nils furs, ni lleys del Regne quey ha molt a proposit pera sa cobrança, ni les conuencions y pactes de les parts, fetes y apposats en aquells, no son ja poderosos pera assegurar la dita cobrança, encara ques acudeixca al Virrey, y Real Audiencia, que son lo tribunal y ministres mes superiors del Regne de Valencia: ab lo que, y veures los Eclesiastichs obligats per altra part a pagar a V.M. lo escusado, y subsidi, y ara la tacha, y reparticio ques fara pera pagar a V. M. lo seruici que se ha acordat y fet en aquestes Corts, venen les Esglesies, y persones Eclesiastiques a estar imposibilitades pera acudir ab la decencia deguda a la celebracio del culto diuinal, y deles dobles, anniuersaris, misses, y altres sufragis que estan mortizades, y mortizats, ab gran desseruici de nostre Senyor, y dany notable del sufragi de les animes, y encara dels dits Eclesiastichs, per careixer molts dells del sustẽto necessari: lo que necessita de reparo y remey conuenient. Per tant lo dit Braç, y Estamẽt Eclesiastich ab acte de la present Cort, suplica a V.M. sia de son Real seruici en prouehir y manar, q̃ los que tenen fet concert ab los acreedors censalistes, aixi ab decret de V.M. com sens aquell, paguẽ los dits censals ab puntualitat, ab conformitat dels concerts que tenen fets ab sos deguts plaços, y terminis, ab cominacio que si deixaran de pagar vn any als acreedors, o qualseuol de aquells, sels pose secrest, no sols en les rendes dels llochs, y totes les demes q̃ tinguen los q̃ responen los censals; pero encara en la jurisdiccio, manantsels ab penes q̃ no entren en los llochs, y donant la administracio a vna persona de confiança a eleccio del Virrey, y Real Audiencia, pera q̃ collecte les dites rendes, y administre la dita jurisdiccio; y de lo procehit, deduhida la quarta part perals alimẽts dels Titulats, Barons, y senyors dels dits llochs, lo demes se emplee en pagar los censals als acreedors al sor concertat; y sino bastara, se reparteixca cõforme cabrà per sou, y per lliura, segons V.M. ho te prouehit, y manat en la dita pragmatica, y Asiẽto general. Y q̃ en respecte dels demes que no tenẽ fet concert, sels compelleixca, y puga compellir per los medis introduhits per furs, y en virtut de les clausules aposades enlos carregaments, a q̃ paguen los cẽsals en sos deguts terminis, segons les reducciõs fetes per V.M. donãtlos manamẽt executori, y fentlos oferta de qualsseuol bens, aixi mobles, com sitis, pera pagar les pẽsions dels dits cẽsals, y en son cas les proprietats y porrates de aq̃lls. Y quant aço ho impedeixca estar vinclats los bens, se puga vsar, y vse del remey de secrest, aixi dels fruyts y rendes, com dela jurisdiccio, y sos emolumẽts, senyalãtlos per aliments la quarta part, y lo demes perals acreedors, en la forma desus dita. Y que en respecte dels cẽsos ab lluysme y fadiga, puguẽ los senyors directes procehir en la execucio de la cobrãça de aquells, per medi de jutges, o jutge delegat, o delegadors, segons la facultat que pera ferho tenen per furs del Regne; y aço fins a comissar les coses emphiteotiques enlos casos permesos per furs; no obstant qualseuol prohibiciõs que fins huy se hajen fet ab pragmatiques, y Asientos, puix no sols han passat los deu anys, assignats en la dita pragmatica y Asiento general pera lluyr, y quitar; pero encara molts mes; y que la decretacio y prouisio faedora per V. M. no obstãt que aquest acte es del Estament Eclesiastich, comprẽga, y obligue a totes, y qualsseuol persones dels altres Estamẽts: perq̃ si no fos aixi, nos conseguiria lo intent ques preten. *Sa Magestat continuant lo cuydado q̃ lo senyor Rey dõ Phelip son pare tingue desde q̃ forẽ expellits los Moriscos del Regne de Valencia, en donar la forma deguda, y certa en la paga dels censals, gastant per aço moltes sumes, y cãtitats de son Real patrimoni, y hauẽt se fet sobre aço vna Real pragmatica, ques publicà en 15. de Abril 1614. apres en lo discurs del temps se han mostrat moltes dificultats pera sa deguda execucio. Y vltimamẽt sa Magestat (que Deu guarde) ab ses Reals lletres, despachades en 13. de Iuny del any propassat 1625. manà cometre al Virrey, y Real Audiẽcia, y altres ministres de Valencia, la aueriguacio de la possibilitat de les haziendes dels senyors de llochs, assignãt temps cert pera ques fessen, com se estan huy fent, y donant orde y forma delo que se hauia de fer en lo entretãt: y aixi tindra particular cuydado, acabades estes aueriguaciõs, de donar la forma que conuinga al benefici del Regne en la paga de les pensions dels censals que es tant importãt pera tot.*

Censals amortizats per les Esglesies, si estan compresos en la reduccio de les pragmatiques, sa Mag. manarà lo que conuindra prouehir. CAP. LI.

ITem per quant per Sagrats Canons està prohibida la alienacio dels bens Eclesiastichs, sino es en certs casos, y en la forma donada per dret Canonich. Y si la reduccio dels censals feta per V. M. generalment etiam en les persones que no son senyors de llochs de Moriscos expulsos (en los quals se considera major raho) se entengues, y pogues entendre enlos censals amortizats que responen a

les Esglesies, y persones Eclesiastiques, seria cõtrauenir als dits Sagrats Canons; y encara exposarse a les cẽsures imposades per aquells. Perço lo Braç y Estament Eclesiastic, ab acte dela present Cort, suplica a V.M. sia de sõ Real seruici en manar declarar q̃ no es estat de sa Real intencio enles dites pragmatiques, y reduccions generals, reduhir, ni compendre los censals amortizats que responen les Vniuersitats q̃ no son estades despoblades per la expulsio, ni les persones particulars que no erẽ, ni son senyors de llochs de Moriscos expulsos, a dites Esglesies, y persones Eclesiastiques; ans be q̃ no obstant dites pragmatiques, se puguen cobrar los dits censals amortizats, y ses pensions al for q̃ en los actes de carregamẽts se troben carregats, o conforme se acostumauẽ pagar ans ques fessen les dites reduccions. *Sa Mag. manara veure lo que conuindra prouehir sobre lo que se li suplica en est capitol.*

ACTES DE CORT

DEL ESTAMENT MILITAR.

S. C. R. M.

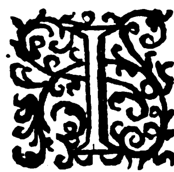
LO Estament Militar del Regne de Valencia presenta a V. Magestat los Capitols seguents, y suplica sia merce de V.Mag. manar decretarlos, segons en ells se conte.

Sentencies donades en les causes de les rẽdes a les Mezquites, si se han de executar, o no. Mana sa Magestat ques faça justicia. CAP. I.

PRIMERAMENT considerades les justes causes que tenẽ los senyors de viles, y llochs de Moros expulsos, de defensarse de lo que sels demana, y son estats condemnats en hauer de pagar per les rendes de les olim Mezquites. Suplica lo Braç Militar a V.M. sia seruit manar, que nos pose en execucio alguna deles sentencies publicades, o ques publicaran en dites causes dels fruyts, rendes, y emoluments de les olim Mezquites, contrals senyors de vassalls de Moriscos, fins tant dites sentencies se hajen confermat en grau de suplicacio en lo Sacro Supremo Consell de Arago. Y per quant es molt contingent, que algunes de dites sentencies hajen passat en cosa jutjada, o lo temps de poder apellar, o de proseguir les apellacions, que perço V. M. sia seruit de concedir instauratoria de temps, y restituhir les dites causes respectiue al estat en que estauẽ lo dia ques publicà sentencia, pera que los senyors de vassalls interessats puguẽ apellar de aquelles, y vsar cõtra aquelles de qualseuol remey que de justicia es per mes, com sino fossen passats los deu dies concedits pera apellar: y que lo temps pera poder interposar dites apellacions, y vsar de dits remeys, no correga fins vn mes apres de finides y llicenciades les presents Corts. *Sa Magestat mana que sobre lo contengut en aquest capitol se faça justicia.*

Bisbe si ha de hauer en la ciutat de Xatiua, sa Magestat veura la merce que podra fer a dita ciutat. CAP. II.

ITem la ciutat de Xatiua en tẽps dels Godos fonch Catedral insigne, y los Bisbes della floriren molt en Santedat, y assistiren en los Consells Toletans: es Ciutat populosa, y la segona del Regne, te la gouernacio molt estesa, y de molts pobles, y vn breu de sa Santedat del Papa Gregori XIII. pera quey haja en ella oficial foraneo, y dos fills Papes, lo hu Calisto III. que concedi a la Corona Real lo Patronazgo dels Bisbats, y Arquebisbats de Espanya; y lo altre, Alexandro VI. lo qual concedi a dita Corona Real la conquista de les Indies; ha produhit nou Cardenals, vint y huyt Bisbes, tres Mestres de nostra Senyora de Montesa, y hu de Rodas; te onze Conuents, molta caualleria, y vna insigne Esglesia Colegial. En consideracio de tot lo qual suplica a V.M. lo dit Braç Militar, sia de son Real seruey manar honrar dita Ciutat ab quey haja Bisbe en ella, y ab titol de Catedral en tot cas que vaque lo Arquebisbat de Valẽcia, assignantli al Bisbe eregidor vna renda competent de la mensa Archiepiscopal, q̃ es tan opulẽta: ab lo qual restara mes auctorizat lo Regne de Valencia. Y pera dit efecte mane V.M. intercedir ab sa Santedat, y donar les cartes Reals al Embaixador de Roma, pera que procure Bulles Apostoliques de sa Santedat pera dita noua ereccio. *Sa Magestat veura tota la merce que podra fer a la ciutat de Xatiua en lo que se li suplica en est capitol.*

Amor-

Amortizacio, y dret de Quema, concedit a les Esglesies expressades en lo present capitol.

CAP. III.

ITem, attesa la gran pobrea, y necessitat que pateixen les Esglesies Parroquials, y Monestirs del dit Regne de Valēcia, per hauer perdut tantes rendes, y diminuhit aquelles, aixi per la expulsio dels Moriscos, com per la reduccio dels censals. Suplica lo dit Braç Militar a V. Magestat, sia de son Real seruey fer gracia, y merce dels drets de amortizacio y sagell, y demes drets a les Esglesies seguents.

PRIMO a la Esglesia Parroquial de Sant Marti de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de Sant Iuan del Mercat de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de Sant Andreu de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de S. Esteue de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de Santa Catherina de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de S. Nicolau de Valēcia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de S. Thomas de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de S. Saluador de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de Santa Creu de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de S. Berthomeu de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de S. Llorens de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de Sant Miquel de Valencia, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de Sant Valero de Ruçafa, sis milia lliures.

Item a la Esglesia de les Monjes de la Encarnacio de Valencia, mil lliures.

Item al Conuent de les Monjes de la Trinitat de Valencia, cinchcentes lliures.

Item al Conuent de les Monjes del Peu de la Creu de Valencia, cinchcentes lliures.

Item al Conuent de les Monjes de Santa Anna de Valencia, cinchcentes lliures.

Itē a la Esglesia del Conuent, y Monestir de S. Iulia de Valēcia, fora los murs, cinchcētes lliures.

Item a la Esglesia del Conuent, y Monjes de nostra Senyora de la Esperança, fora los murs de Valencia, cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia del Conuent, y Monjes de Sant Christofol de Valencia, mil lliures.

Item al Conuent, y Monjes Carmelites Descalces de Valencia, dotze milia lliures.

Item al Conuent, y Monjes de Santa Vrsola de Valencia, cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia del Conuent de Frares de S. Sebastia, fora los murs de Valēcia del Orde dels Minims, huyt milia lliures.

Item al Cōuent dels Frares de nostra Senyora del Carme de Valencia, cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia del Conuent de Sant Vicent Martyr, fora y prop dels murs de Valencia, tres milia lliures.

Item a la Esglesia del Cōuent de Frares de nostra Senyora del Remey, del Orde de la Santissima Trinitat, fora y prop los murs de Valencia, mil lliures.

Item al Cōuent de Santa Monica de Frares Descalços Augustinos, fora los murs de Valencia, cinchcentes lliures.

Item al Conuent de S. Felip, fora los murs de Valencia, cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia de les Monjes de Hierusalem, fora los murs de Valencia, mil lliures.

Item a la Esglesia de les Monjes del Conuent de la Puritat y Concepcio de Valencia, del Orde de Sant Frances, dos milia lliures.

Item a la Parroquial de Sant Pere de la ciutat de Xatiua, mil lliures.

Item al Conuent y Monjes de nostra Senyora de Consolacio, del Orde de Sant Domingo de dita ciutat de Xatiua, mil lliures.

Item al Conuent de Monjes Francisques de Sāt Iuan de la ciutat de Oriola, tres milia lliures.

Item a la Esglesia de Monserrat de la ciutat de Oriola, dos milia lliures.

Item a la Esglesia Parroquial de Santa Maria de la ciutat de Alacant, dos milia lliures.

Itē a la Esglesia Colegial de la dita ciutat de Alacant, tres milia lliures.

Item a la Esglesia Parroquial de la vila de Alcoy, sis milia lliures.

Item a la Esglesia Parroquial major de la vila de Alzira, sis milia lliures.

Item a la Esglesia Parroquial de la vila de Carcaxent, quatre milia lliures.

Item a la Esglesia Parroquial de la ciutat de Denia, quatre milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Cocentayna, quatre milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Oliua, quatre milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Biar, tres milia lliures.

Item a la Parroquial de Villahermosa, quatre milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Algemesi, tres milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de la Olleria, tres milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Enguera, tres milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Albayda, tres milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Pego, tres milia lliures.

Item a la Parroquial del Condat del Real, y Baronies de Monserrat, Pedralua, Bugarra, Beniatjar, Salem, lo Rafol, Millas, y lloch de Catarroja, a raho de cinchcentes lliures a cascuna de dites Esglesies.

Item a la Parroquial de la vila de la Alcudia de Carlet, tres milia lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Resalany, mil lliures.

Itē a la Parroquial de la vila de Ayora, mil lliures.

Item a la Parroquial major de la vila de Moruedre, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de Santa Maria de Elig, dos mil y cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia de Monjes de la vila de Onda, mil lliures.

Item a la Parroquial de Sant Saluador de la vila de Elig, dos mil y cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Alaquaz, cinch centes lliures.

Item al Conuent dels Frares de nostra Senyora del Oliuar de dita vila de Alaquaz, cinchcentes lliures.

Item a les Parroquies de Quart, y Aldaya, dos milia lliures a cascuna.

Item a la Parroquial de la Baronia de Alcala, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Manises, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de Summacarcer, cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia del lloch de la Alcudia, cinch centes lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Moxent, mil y cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Nouelda, mil y cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial del lloch de la Granja, cinch centes lliures.

Itē a la Parroquial de la vila de Asp., mil y cinch centes lliures.

Item a la Esglesia del Conuent de Frares de Sant Domingo de la vila de Ayora, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Benijusser de la Gouernacio de Oriola, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Castellnou, dos milia lliures.

Itē a la Esglesia Parroquial de Bicorp, mil lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Castellar, olim Quela, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Faldeta, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Manuel, mil lliures.

Item a la Parroquial de Benicalaf de la Vall de Segò, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Elda, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Petrel, siscentes lliures.

Item a la Parroquial de Salines del Cōdat de Elda, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Portell del port de Morella, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Cinchtorres, cinchcentes lliures.

Itē a la Parroquial de la Iana, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial del lloch del Forcall, cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia de les Monjes del Orde de Sant Agosti de la vila de Morella, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Castellfort port de Morella, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de la vila de la Mata, cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia de nostra Senyora de la Balma port de Morella, cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia de nostra Senyora de la Font de la salut del Maestrat de Montesa, mil lliures.

Item al Cōuent de Frares del Orde de S. Agosti de la vila de Morella, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de S. Iuan de la vila de Morella, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de Sant Miquel de la vila de Morella, cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia de nostra Senyora dels Angels de la vila de Sant Matheu, cinchcentes lliures.

Item a la Esglesia de S. Pau de Albocacer de la Encomanda major de Montesa, cinchcentes lliures.

Item

Item a la Parroquial de la vila de Estiuella, cinch centes lliures.

Item a la Parroquial de Naquera, cinchcẽtes lliures.

Item a la Parroquial de Santa Maria de la vila de Ontinyent, sis milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Bocayrent, tres milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Cortes; cinch centes lliures.

Item a la Parroquial de la vila del Puig, mil lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Burjaçot, cinch centes lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Castello de la Plana, dos milia lliures.

Item a la Esglesia de les Monjes de Santa Clara de Castello de la Plana, mil lliures.

Item a la Parroquial, y Monestir de S. Agosti de Castello, mil lliures.

Itẽ a la casa de nostra Senyora del Lledó de Castello de la Plana, mil lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Sexona; quatre milia lliures.

Item a la Parroquial de Torrestorres, cinchcentes lliures.

Item a les Parroquials de Algimia, Alfara, Castellmontant, Montanejos, Aranuel, la Villanueua, la Alqueria, la Fuente de la Reyna, y Canet, quatrecentes lliures a cascuna de aquelles.

Item a la Parroquial de la vila de Cullera, dos milia lliures.

Item a la Parroquial de la Vila noua de Castello, dos milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Beniganim, dos milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Xabea, dos milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Castalla, dos milia lliures.

Itẽ a la Parroquial del lloch de Onil, mil lliures.

Item a la Parroquial de Ibi, quatre milia lliures.

Item a la Parroquial de Tibi, cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de Cortes de Arenos, dos milia lliures.

Item a la Parroquial de Sueca, dos milia lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Puçol, dos milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Benissa, dos milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Vilajoyosa, mil y cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Penaguila, mil y cinchcentes lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Moncada, mil lliures.

Item a la Parroquial del lloch de Torrent, dos milia lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Murla, mil lliures.

Item a la Parroquial de Banyeres, mil lliures.

Item a la Parroquial de Teulada, mil lliures.

Item a la Parroquial de Agres, mil lliures.

Item a la Parroquial de la vila de la Font de la Figuera, mil lliures.

Item a la Parroquial de la Pobla de Rugat; mil lliures.

Item a la Parroquial de Benaguazil, mil lliures.

Item a la Parroquial de Arenos, mil lliures.

Item a la Parroquial de Pardines, mil lliures.

Item a la Parroquial de Albalat de Xucar, mil lliures.

Item a la Parroquial de Albalat de Mossen Sorell, mil lliures.

Item a la Parroquial de la vila de Chullilla, mil lliures.

Item a la Parroquial del Villar, mil lliures.

Item a la Parroquial de Riola, mil lliures.

Item a la Parroquial de Polinyà, mil lliures.

Item a la Parroquial de Callosa, mil lliures.

Item a la Parroquial de la Pobla Llarga, mil lliures.

Item a la Parroquial de Guadaçuar, mil lliures.

Item a la Parroquial de Massamagrell, huytcentes lliures.

Item a la Parroquial de Foyos, huytcentes lliures.

Item a la Parroquial de Vinalesa, huytcentes lliures.

Item a la Parroquial de Paterna, huytcentes lliures.

Item a la Parroquial de Sollana, huytcentes lliures.

Item a la Parrochial de Alginet, huytcentes lliures.

Item a la Parroquial de Benifayò, huytcentes lliures.

Item a la Parroquial de Montauerner, huytcentes lliures.

Item a la Parroquial de Ador, huytcentes lliures.

Item a la Parroquial de Enoua de Christians, huytcentes lliures.

Item a la Parroquial del Grau de Valencia, siscẽtes lliures.

Itẽ a la Parroquial de Benimaclet, siscẽtes lliures

Item a la Parroquial de Alboraya, siscètes lliures.
Item a la Parroquial de Almacera, siscètes lliures.
Item a la Parroquial de Meliana, siscentes lliures.
Itē a la Parroquial de Bonrepos, siscentes lliures.
Item a la Parroquial de Rafelbuñol, siscètes lliures.
Item a la Parroquial de Albal, siscentes lliures.
Itē a la Parroquial de Chirvella, siscentes lliures.
Item a la Parroquial de Benifallim, cinchcentes lliures.
Item a la Parroquial de Zucayna, cinchcètes lliures.
Item a la Parroquial de Lludient, cinchcentes lliures.
Item a la Parroquial de la Llosa del Villar, cinchcentes lliures.
Item a la Parroquial de Picanya, cinchcentes lliures.
Item a la Parroquial de Godella, cinchcentes lliures.
Item a la Esglesia del lloch de les Tauernes Blanques, cinchcentes lliures.
Item a la Parroquial de la vila de Almenara, dos milia lliures.
Item a la Parroquial de Atzaneta del Bisbat de Tortosa, dos milia lliures.
Item a la Parroquial de Campanar, mil lliures.
Item a la Parroquial de Calp, huytcentes lliures.
Item a la Parroquial de Altea, huytcentes lliures.
Item a la Parroquial de Canals, mil lliures.
Item a les Parroquials de Parcent, Benixembla, y Berniza, a cascuna, cinchcentes lliures.
Item a les Monjes del Peu de la Creu de la vila de Moruedre, quatre milia lliures.
Item al Conuent de S. Vicent de Frares Dominicos de la vila de Algemesi, mil lliures.
Item al Espital de dita vila, mil lliures.
Item al Espital de la vila de Moruedre, dos milia lliures.
Item a la Parroquial del lloch de Alcoleja, cinch centes lliures.
Item a la Parroquial de la vila de Cabanes, quatre milia lliures.
Item a la Esglesia Parroquial de Santa Maria de Morella, dos milia lliures.
Item al Conuent de nostra Senyora de la Murta, quatre milia lliures.
Item al Conuent de Predicadors de Valēcia, tres milia lliures.
Item a la Parroquial de la vila de Altura, y Coua Santa, deu milia lliures.
Item a la Parroquial de Ares del port de Morella, huyt milia lliures.

Plau a sa Magestat fer gracia, y merce a tots los damūt dits, que puguen amortizar la mitat de les cantitats desuper suplicades, franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura de dret de sagell.

ACTES DE CORT
DEL ESTAMENT REAL.
S. C. R. M.

LO Estament Real del Regne de Valencia, ofir, y presenta a V. Magestat los Capitols, y actes de Cort seguents, suplicant sia V. Magestat seruit decretarlos, segons en cascu dells se conte.

Confirmacio dels priuilegis de les ciutats, y viles Reals del present Regne, en quant estaran en possessio, y sens perjuhi de tercer.

CAP. I.

PRIMERAMENT suplica a V. Magestat lo Estament Real sia seruit per acte de la present Cort, confermar tots los priuilegis, y prouisions Reals faents en fauor de la ciutat de Valencia, y les demes ciutats, y viles Reals, y pobles del present Regne respectiuament, y que se hajen de imprimir in corpore priuilegiorum. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs, y en respecte dels priuilegis en quant estaran en possessio, y sens perjuhi de tercer.*

Denunciacions se han de posar dauant los Iutges que han rebut les deposicions. Mana sa Magestat se guarde lo acostumat.

CAP. II.

Item

Item suplica a V.Magestat, sia seruit manar per acte dela present Cort, que en totes les causes criminals en les quals hauran precehit informacions ex oficio rebudes per lo Iusticia, aixi de la ciutat de Valencia, com de altres ciutats, y viles del dit Regne, tinga obligacio lo Aduocat Fiscal de posar la denunciacio dauant lo Iusticia que haura rebut dita informacio ex officio, pera que dauant de aquell se tracte dita causa, fins a sentencia difinitiua: y que apres de la dita sentencia, si aquella en grau de apellacio sera confermada, se haja de restituhir la causa al dit Iusticia, pera que execute lo que sera sentenciat: y que aço haja de ser, y obseruar qualseuol Iutge superior per preheminent que sia. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Causes en primera instãcia pera ser euocades a la Real Audiencia, se han de guardar los furs sobre aço disponents. CAP. III.

Item per quãt cõforme lo dispost ab lo fur 28. de les Corts del any 1604. & aliàs, es de justicia q̃ en totes les ciutats, y viles del present Regne de Valencia les causes en primera instancia, que no sien de viudes, pobres, ni persones miserables, se tracten dauant dels Iusticies, com a jutges que son ordinaris de dites ciutats, y viles, y que no sien dites causes euocades als tribunals superiors; y no obstant aço la experiencia ha mostrat que esta disposicio de justicia no es guarda ab la puntualitat deguda. Suplica per tant a V.Magestat lo dit Estament Real, sia seruit declarar per acte de la present Cort, que la dita disposicio induhix nullitat de lo que encontrari sera fet: de tal manera, que si algunes de dites causes que no poden ser tractades en primera instancia sino en los tribunals dels dits Iusticies, se tractaran en altres tribunals, sien nulles los processos que en elles se hauran fet, y puixen, y deguen ab integro tractarse de nou dites causes, y determinarse en los tribunals dels Iusticies ahon de principi se dehuen tractar. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

Aueries y terços se han de donar als jutges, quant donẽ les sentencies, encara que les remissions sien fetes per jutges superiors, y se han de pagar les despeses al escriuà que haura fet lo proces. CAP. IV.

Item per quant lo Iusticia criminal de la ciutat de Valencia, y demes Iusticies de les ciutats, y viles Reals, han donat algunes sentẽcies de mort, galeres, o altres penes, y se ha seguit que los jutges superiors han remes, y composat dites penes en diferents cantitats, sens donar cantitat alguna als Iusticies que han fet los processos, y donat dites sentencies. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit manar per acte de la present Cort, que de huy en auant les remissions, y composicions ques faran per los dits jutges superiors, sien partibles migerament ab lo Iusticia que haura sentenciat lo proces, no obstant que haja acabat lo any de son ofici, & etiam les despeses ab lo Escriuà, Aduocat, y Procurador Fiscal, que haurà criat lo proces. *Plau a sa Magestat en respecte de les aueries, y terços que se apliquen als jutges que donen les sentencies, les quals aueries y terços han de hauer de ma del Thesorer, y en quant a les despeses se paguen al Escriuà que haura fet lo proces.*

Armes preses per qualsseuol oficials, han de ser entregades als Iusticies, exceptes les que seran prohibides per Reals pragmatiques.

CAP. V.

Item per quant ab disposicio del present Regne està determinat y estatuhit, que qualseuol Alguazil, o ministre de tribunal superior q̃ pendra algunes armes, les entregue al Iusticia criminal de la ciutat de Valencia, y als Iusticies respectiue de les altres ciutats, y viles del Regne, que son los jutges ordinaris de aquelles, pera que dit Iusticia, o Iusticies venen dites armes en publich encant, y lo procehit de aquelles sia en benefici del Patrimoni Real. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la present Cort, que la dita disposicio del present Regne sia guardada ad vnguem, y que lo Alguazil, o ministre prenedor que contra fara encorrega en pena de vint y cinch lliures per cada vegada, executadores per lo Iusticia, encara que lo tal ministre sia de tribunal superior, y en restituhir y pagar lo valor de la arma que haura pres, y no haura manifestat, y entregat al dit Iusticia; y que no puixa dit ministre recorrer de lo que dit Iusticia fara, y determinara sobre aço. *Plau a sa Magestat, exceptades les armes que seran perdudes per Reals Crides, o pragmatiques, conforme està decretat per lo capitol desset dels contrafurs.*

Penes, y pragmatiques, y mandatos de jutges superiors, no puguen ser executades per los inferiors. Ia està prouehit en lo fur 13.

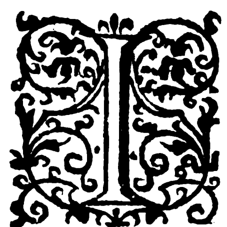
CAP. VI.

Item

Tem suplica a V.Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la present Cort, q̃ qualsseuol penes en q̃ se haura encorregut per qualsseuol persones per raho de pragmatiques, o manaments que se hajen fet per la Real Audiencia, puixen ser executades per lo Iusticia criminal de la ciutat de Valencia, o per altre qualseuol Iusticia de les ciutats, y viles del presẽt Regne en sos districtes respectiue, sens que puixen ser impedits, sub prætextu de esser la pena que es vol executar, imposada per manament, o pragmatica de la dita Real Audiẽcia, perço que al be publich, y a la bona execucio de dits manaments, o pragmatiques de la Real Audiencia, conue executarse tãbe aquelles per qualseuol tribunal inferior pera major seguretat de que los delictes no resten impunits. *Ia està prouehit en lo fur tretze.*

Vehins de Valencia los que tenen franquea dehuen ser conseruats en aquella, de la manera queu disponen los furs.

Cap. VII.

Tem Senyor, per quant conforme los furs 16. y 17. de pasturis, tots los vehins de la ciutat de Valencia, y los qui tenen franquea de aquella, tenẽ facultat de poder francamẽt, y sens pagar cosa alguna en totes parts y termens del Regne de Valencia, pendre y lleuar, traure, fer portar, y fer tallar fusts, calç, guix, algeps, rodes, y moles de molins, aixi pera sos vsos, com pera vendre; y alguns Barons, y senyors de llochs no permeten que lo guix que tallen los qui tenen aquest priuilegi, pera fer algeps, lo molguen y facen dit algeps ab los instruments, y artificis que ells mateixos fan pera est efecte en los termens de les dites Baronies: volent aixi los dits Barons obligarlos a que porten a moldre lo dit guix a la dita ciutat: lo q̃ es de molt cost, y per esta raho lo algeps va molt car en dita Ciutat. Y dela mateixa manera los volen obligar, a que la pedra que tallen pera fer calç, no la coguen en los termens de dites Baronies, essent cert que la facultat de traure calç, o algeps, es facultat de traure la dita calç, y algeps fet, y de no traure tan solament guix pera fer algeps, ni pedres pera fer calç: y aço fan dits Barons pera imposar necessitat de que lo dit algeps se molga en los artificis que ells tenen dins sos termens, y la calç se coga en los seus forns, fent pagar per aço als dits vehins de Valencia grosses cantitats. Perço lo dit Estament Real suplica a V.Magestat, sia seruit per acte de Cort, declarar que los dits vehins de Valencia, no sols tenen facultat de tallar guix, y pedres, que son la materia pera fer algeps, y coure les pedres de ques fa la calç, y tenir pera est efecte dins dels termens dels dits Barons los instruments necessaris. *Plau a sa Magestat, que als vehins de Valencia, y demes que tenẽ franquea, sels guarde aquella en la forma que ho disponen los furs del Regne.*

Monipodis, y estanchs no dehuen ser concedits, durant la mera voluntat de sa Magestat; y en cas de concessio, se haja de oyr la Ciutat.

Cap. VIII.

Tẽ Senyor, com de justicia y furs del present Regne tots los vehins de la ciutat de Valencia, y de les demes ciutats, y viles del dit Regne, y los estrangers qui a ell venen a negociar, tinguen llibera facultat de tractar, y contractar ab qui be els par, y deixar de contractar ab qui no els par, y per esta raho tots los estanchs, y gabelles, o per altre nom, monipodis, estã prohibits per los furs 5. y 6. situats sots titol de conueniencies, y constitucions, y aixi lo senyor Rey don Phelip aui de V.Magestat, hauent fet gracia y merce a cert particular deles barraques del mercat de Valẽcia, de manera que sols ell, y no altre les pogues llogar, fonch seruit de reuocar esta concessio ab sa Real carta. Dat. en lo Pardo a 11. de Noembre 1595. per hauerseli representat per part de la ciutat de Valencia lo inconuenient desus referit, y los furs sobredits, ab los quals dita concessio se encontraua. Y com ara de nou se entenga que algunes persones procurẽ obtenir semblants concessions, aixi en respecte de dites barraques, com de tenir coches de lloguer, y carros pera portar robes, y mercaderies de Valencia al Grau, y del Grau a Valencia; y encara tambe obtenir que sols ells puguen tenir casa de fira, de q̃ resultarien los inconuenients ques deixen be entendre, restant los negociants en cambis restrets a negociar solamẽt en vna casa, o en dos, en notable dany de la propria comoditat, y conueniẽcia que es just restas a cascu salua. Perço lo dit Estament Real suplica a V.Magestat, sia seruit per acte de la present Cort, prouehir y manar, que semblants estanchs, o monipodis, no dehuen esser concedits, y aixi sien aquells per V.Magestat denegats a qualseuol persona, o persones que intenten suplicarlos. *Plau a sa Magestat, durant sa mera voluntat, y en cas que volgues concedir alguna de dites coses, haja de oyr a la Ciutat.*

Forasters si per raho del vehinat podran obtenir franquea, se haja de declarar per justicia.

CAP. IX.

ITem Senyor, com segons los furs 1.2.4. y 12. situats sots titol de lleuda, y lo priuilegi 7. del senyor Rey en Iaume Primer, y los priuilegis 4. y 20. del senyor Rey Pere Primer, y lo priuilegi 1. del senyor Rey Alfonso Primer, y los priuilegis 15. y 148. del senyor Rey Iaume Segon, y altres furs, y priuilegis, los vehins, y habitadors de la ciutat de Valencia son franchs de pagar lleuda, y tots altres drets Reals, de la qual franquea han fruit sempre, fins que de pochs dies a esta part per orde de la junta Patrimonial de la dita ciutat de Valencia, se ha manat al Credencier del Peatge, y drets Reals no faça despaig a persona alguna que sia forastera, y no natural de la dita ciutat de Valencia, encara que sia vassall de V.M. y estiga auehinada en dita Ciutat, cōforme lo dispost acerca del auehinament en lo fur 13. situat sots titol de lleuda, si la tal persona es negociant, y te botiga de venderia per menut: la qual pretensio se vol fundar en cert capitol concedit per dita junta Patrimonial en cert arrendament dels drets Reals, lo qual se encontra ab dits furs y priuilegis. Suplica per tant a V. Magestat dit Estamēt Real, se serueixca de manar per acte de la present Cort, reuocar dit orde de la dita junta Patrimonial, manant que lo Credencier dels drets Reals, y altre qualseuol oficial a qui toque, facen los despaigs acostumats a tots los qui tenen franquea de Valēcia, encara que sien forasters de aquella, y no vassalls de V. Magestat, y tinguen negociacio, y botiga de venderia per menut. *Plau a sa Magestat, que si los estrangers pretendran contra aço alguna cosa, se declare per justicia en lo tribunal a qui toca.*

Doctors en Medicina graduats per Vniuersitat aprouada, gozen de priuilegi Militar: y estan compresos en lo priuilegi 11. del Rey Alfonso lo Tercer.

CAP. X.

ITem Senyor, per quant lo Senyor Rey Alfonso Tercer, en son priuilegi 11. situat in corpore priuilegiorum, fonch seruit de concedir a peticio dels Iurats de la ciutat de Valencia la prerrogatiua Militar a les persones especificades en dit priuilegi, y entre altres als Doctors, y Llicenciats en Drets, en lo qual priuilegi no es fa mencio dels Doctors en Medicina: per hon alguna vegada se ha duptat, si lo dit priuilegi compendria aquells. E com sia notori ser la professio de Medicina molt honrada, important, y necessaria en la Republica, y mereixer los Doctors graduats en aquella esser contats entre les persones mes honrades del Estamēt Real. Suplica per tant lo dit Estament a V. Magestat, sia seruit de prouehir, y declarar per acte de la present Cort, que la dita prerrogatiua Militar compren tambe als dits Doctors en Medicina, estenent en quant menester sia a ells la disposicio del dit priuilegi 11. del senyor Rey Alfonso Tercer; hoc tamen addito, que no perço se entenga concedirse als dits Doctors en Medicina, que puguen tenir oficis de Iurats, o altres, als quals solen concorrer los Ciutadans hōrats, perço que tampoch los Iuristes concorren en la ciutat de Valencia a dits oficis, encara que gozen de dita prerrogatiua. *Plau a sa Magestat ques guarde dit priuilegi, y que comprēga tambe als Doctors en Medicina, ab que siē graduats de Doctors per Vniuersitats aprobades per sa Magestat.*

Medicina ningu pot exercitar en la ciutat de Valencia, ni en lo Regne, que no sia graduat en la present Ciutat, o examinat per les persones diputades.

CAP. XI.

ITem Senyor, com sia molt necessari al be publich, que los qui voldrā exercitar la Art de Medicina tinguen la doctrina, y suficiencia necessaria, y la experiencia ha mostrat no tenirla alguns que han volgut exercitar dita Art, jatsia hajen mostrat tenir alguns graus de algunes Vniuersitats. Perço suplica a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit de ordenar, y manar per acte de la present Cort, que ningu puixa exercitar la Art de Medicina en la ciutat de Valencia, ni en part alguna del Regne, q̄ no sia graduat en la Vniuersitat, y estudi general de dita Ciutat, o no sia incorporat alli, en cas que sia graduat en altra part, o no sia per lo menys examinat en particular per los examinadors de la facultat de Medicina que estan nomenats per als graus de dita facultat ques donen en dita Vniuersitat, y estudi general, y tinga aprobacio de aq̄lls, ab la qual sia donat per habil pera curar. *Plau a sa Magestat, sens perjuhi de qualsseuol priuilegis que tinguen los Doctors en Medicina graduats en la Vniuersitat de Valencia.*

Ciutadans gozen de priuilegi Militar en la forma que fins huy se ha acostumat.

CAP. XII.

ITem Senyor, per quant en lo priuilegi 11. del Senyor Rey Alfonso Tercer està ordenat y dispost, que los Ciutadans honrats, y altres persones especifica-

cificades en dit priuilegi, gozen de prerrogatiua Militar, exceptant tan solament los casos de contribucions Reals, y vehinals. Perço suplica a V.M. lo dit Braç Real, sia seruit manar per acte de la present Cort, millorar lo dit priuilegi en lo tocant a dita llimitacio dels casos de contribucions Reals, y vehinals, ordenant y manant, que in futurum los dits Ciutadans honrats, y altres persones especificades en dit priuilegi, gozen en tot, y per tot la prerrogatiua Militar, sens excepcio de algun cas. *Plau a sa Magestat ques guarde lo priuilegi, en la forma que fins huy se ha acostumat.*

Taches tenen obligacio de pagar los oficials dels oficis de la present Ciutat, sens poderse eximir, sub praetextu dels priuilegis de Artiller, Centenar, Seca, y altres.

CAP. XIII.

Item per quāt molts mestres dels oficis de texidors de seda, velers, y dels carnicers, y altres de la ciutat de Valencia, tenen priuilegis de Artillers, Centenar, Seca, y altres, y quant algu de dits oficis imposa inter suos alguna tacha pera acudir a la paga de les pensions dels censals, y altres deutes, y coses forçoses que responen dits oficis, no volen pagar dita tacha los dits Artillers, y altres priuilegiats, allegant que son exemts, sens considerar que han rebut benefici dels censals, y tot lo demes per raho del qual la tacha fonch imposada; y que gozē dels beneficis, y profits que los altres mestres que sustenten sa casa, y familia ab lo magisteri que tenen respectiue en dits oficis. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç, y Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, manar que les dites persones a qui se hauran concedit los dits, y altres priuilegis, paguen, y contribueixquen en les dites taches imposades, pera acudir a les coses necessaries de cascu dels dits oficis. *Plau a sa Magestat.*

Oficis de Parroquies, y Contadors, y Escriuā de la costa se han de eligir conforme lo fur 226. del any 1585.

CAP. XIV.

Item per quant los oficis de Pagador, Cōtador, y Escriuā de la Costa solien ser triennals, y solien acomanarse per turno als Syndichs de les ciutats y viles Reals, lo que al present no es guarda; ans be los dits oficis los acomanen los Virreys in perpetuum a diferents persones. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la present Cort, que los dits oficis los tinguen de aci auant, com se ha dit, los Syndichs de les dites ciutats, y viles Reals per turno, de tres en tres anys. *Plau a sa Magestat ques guarde lo fur 226. de les Corts del any 1585.*

Oficis de Requeridors han de ser triennals.

CAP. XV.

Item per quant los oficis de Requeridors, que los Virreys nomenen, se solen prouehir in perpetuum, y es molt conuenient no ser perpetuos. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estamēt Real, sia seruit de prouehir per acte de la present Cort, que dits oficis de Requeridors sien triennals. *Plau a sa Magestat.*

Collegi del Beato don Thomas de Vilanoua pot amortizar fins en suma de cinch milia lliures.

CAP. XVI.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, cōcedir facultat al Collegi del Beato don Thomas de Vilanoua de la ciutat de Valencia, pera poder amortizar fins en suma de deu milia lliures. *Plau a sa Magestat fer gracia, y merce al dit Collegi que puga amortizar fins en cinch milia lliures franques de dret de amortizacio, pagant solament vn sou per lliura de segell.*

Doctors en Medicina debuen guardar lo acostumat en raho de tenir oficis publichs en la Ciutat de Valencia, y altres viles del present Regne.

CAP. XVII.

Item per quant per la experiencia se ha vist esser molt danyos que los Metges y Doctors en Medicina, tinguen oficis publichs en la ciutat de Xatiua, y en altres ciutats, y viles del present Regne, per moltes rahons, y entre altres per les ocupacions de ses visites dins y fora de les dites ciutats, y viles Reals, y llochs circunuehins de aquelles, y tambe perque han de visitar en casos de necessitat a bandolers, y homens facinorosos, y als nafrats, y per raho de sa professio han de guardar lo secret, y ampararlos, lo ques encontra ab la bona administracio de la justicia, y ab la decencia dels oficis. Perço suplica a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit ab acte de la present Cort, prouehir, y manar, que de huy auant no siē admesos als oficis de les ciutats, y viles del Regne los Metges, ni Doctors en Medicina, y que los qui estan inseculats siē trets de les insecu lacions. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Oficis

Oficis de la ciutat de Xatiua no pot tenir ningu, que no tinga dos milia lliures de patrimoni.

CAP. XVIII.

ITē per quant es just y molt conuenient a la bona, y deguda administracio de la ciutat de Xatiua, que les persones que entren a oficis de la dita Ciutat tinguen competent patrimoni. Perço suplica a V. Magestat lo Braç Real, sia seruit ab acte de la present Cort, de manar que de aci auant ninguna persona puixa esser insebulada, ni de les inseculades fins huy, encara que sia extreta, puixa tenir ofici algu de dita Ciutat, que no tinga per lo menys tres milia lliures de patrimoni, y sens frau ni ficcio; y que del dit patrimoni haja de constar mig any ans de la extraccio, ab informacio, y proua faedora dauant dels Iurats de la dita Ciutat, ab injuncio del Syndich de aquella. *Plau a sa Magestat, ab que baste que tinguen de patrimoni dos milia lliures, y que aço no comprenga als que ja estan inseculats.*

Penes de mort se han de remetre per lo Gouernador, y Iusticia de Xatiua, conforme la Real carta de sa Magestat.

CAP. XIX.

ITem suplica a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit manar ab acte de la present Cort, que lo Gouernador, y Iusticia de la ciutat de Xatiua, puixen perdonar, y remetre les penes de mort que hauran imposat ab sentencies per aquells publicades, considerat de que sempre han fet dites remissiōs, fins de pochs anys a esta part, que ab vna Real carta se ha manat se abstinguessen de ferles. *Plau a sa Magestat ques guarde lo que te ordenat ab sa Real carta, sobre no poder remetre lo Gouernador, y Iusticia de Xatiua les penes de mort.*

Notaris no poden concorrer a oficis de la ciutat de Xatiua, que no hajen renunciat la Notaria, y passat dos anys.

CAP. XX.

ITē suplica a V. M. lo dit Braç Real, sia seruit manar ab acte de la present Cort, que los Notaris de la ciutat de Xatiua, no puixen concorrer a oficis de justicia, Iurat, Mustaçaf, y Obrer de dita Ciutat, encara que renuncien al Art de Notaria, que primerament no passen desdel dia de la renunciacio, cinch anys, que es lo que se obserua, y pratica en la ciutat de Valencia. *Plau a sa Magestat ab que baste hauer passat dos anys apres de hauer renunciat.*

Insebulats, o per insecular, com podē recorrer a la Real Audiencia, en la forma que ha de hauer enla eleccio.

CAP. XXI.

ITem Senyor, per quant algunes ciutats, y viles Reals del Regne de Valencia tenen priuilegi de inseculacio pera extraccio de persones als oficis de sos gouerns. Suplica per tant a V. Magestat, sia seruit prouehir, y manar, que de huy en auant si cas sera que algu, o alguns particulars pretenen agraui en la inseculacio que sera feta per les persones a qui per dits priuilegis toca ferla, recorreran a jutge superior, encara que sia a la Real Audiencia, no se entrometa lo tal jutge superior, ni la dita Real Audiencia en coneixer de aço, ni expedir mandatos de q̄ les tals persones que hauran recorregut sien inseculades, puix la facultat de fer dita inseculacio està comesa als Consells, o habilitadors de les dites ciutats, y viles, ja que ells saben y coneixē millor los subjectes que conuenen peral regiment, y bona admīnistracio de aq̄lles: y de ferse lo cōtrari, resulta notable dany de les tals ciutats, y viles, per los molts gastos q̄ resulten dels plets q̄ per dita raho se mouen. Y per quant en algunes ciutats, y viles lo dia ques junten a fer dites inseculacions se procura afectadamēt per algunes persones, q̄ tocant la mija nit restē aquelles diuolutes pera poder acudir a la Real Audiencia, a q̄ dita inseculacio alli se faça, y succeheix posarse en les inseculacions en estos casos persones no de la calitat que requereix. Suplica per tāt a V. M. lo dit Braç Real, sia seruit prouehir, y manar, q̄ en tal cas la dita Real Audiēcia haja de restituhir les parts, y causa a les dites Vniuersitats. *Plau a sa Mag. exceptat lo cas de recors; y que en cas que per no hauerse fet la eleccio en lo dia senyalat, sia deuoluta al Lloctinēt general, aquell haja de senyalar los dies que li pareixeran necessaris pera fer la eleccio; y no fentse en dit termini, reste del tot deuoluta al Lloctinent general.*

Soldats que son compellits a eixir a la marina, hā de ser pagats de les pecunies de la Generalitat. Sa Magestat tindra cuydado.

CAP. XXII.

ITem per quant en les ciutats, y viles Reals del present Regne, q̄ estan distants dela mar, sis, o set llegues, succeheix q̄ per rebatos quey ha en les viles de la marina, se mana per lo Capita general, o per lo Lloctinent de Portantveus de general Gouernador, resident en Xatiua, o en Castello de la Plana, o per lo Portantveus resident en Oriola, que hixca ab molta pressa gent de dites viles

apartades de la costa maritima a despeses de dites viles, lo que es en gran dany, y perjuhi de aquelles, y contra vn Real priuilegi otorgat per lo senyor Rey Pere Segon. Dat. en Valencia lo primer de Ianer 1342. situat in corpore priuilegiorũ, fol.115.cap.46. Suplica per tant a V.M. lo dit Braç Real, sia seruit manar per acte de la present Cort, que en ocasions dels dits rebatos se paguen los soldats que eixiran de dites viles, de les pecunies de la Generalitat, ab la puntualitat necessaria. *Quant hi haja sobres en la Generalitat, y estiga pagat lo seruici, y tot lo degut a sa Mageslat, tindra conte en lo que se li suplica en aquest capitol.*

Lloctinent de Iusticia de la ciutat de Xatiua, no sia nomenat Capdeguayta.

CAP. XXIII.

ITem per quant en la ciutat de Xatiua se te bossa de insecülacio de Capdeguaytes dels Iusticies, y moltes persones honrades rehusen entrar en la dita insecülacio per lo nom de Capdeguaytes, y a la bona administracio de justicia, cõue que persones hõrades exerciten dit ofici. Perço suplica lo Braç Real a V. M. sia seruit prouehir, y manar, que lo nom de Capdeguayta de la ciutat de Xatiua, se mude en nom de Lloctinẽt de Iusticia; sens alteracio empero, ni mudança alguna en lo poder que al present te lo dit ofici de Capdeguayta. *Plau a sa Mageslat que en aço nos faça nouetat.*

Amortizacio concedida en fauor de la Esglesia major de la ciutat de Xatiua, y al Conuent de Monjes de nostra Senyora de Consolacio.

CAP. XXIV.

ITem suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de fer merce a la Esglesia major de dita ciutat de Xatiua, de que los vehins de aquella puguen amortizar en dita Esglesia, fins en deu milia lliures, frãques de amortizacio y sagell: y aixi mateix de quatre milia lliures al Conuent de Monjes de nostra Senyora de Consolacio, per ser molt pobre, y de gran religio. *Plau a sa Mageslat fer gracia y merce a la dita Esglesia major, y Conuent, de poder amortizar, ço es, a la Esglesia major cinch milia lliures, y al Conuent dos mil, franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura tan solament de sagell.*

Gastos en rabo de festes, y dols Reals, nos puguen fer en la ciutat de Xatiua, sens delliberacio del Consell de dita Ciutat.

CAP. XXV.

ITem per quant la experiencia ha mostrat, que sempre y quant en la ciutat de Xatiua se han fet festes per natiuitats de Princeps, o per casaments de persones Reals, los Iurats de dita Ciutat, sens delliberacio del Consell, se apliquen, y senyalen peral gasto de les tals festes lo que be els par; y lo mateix fan en ocasions de dols per mort de Princeps, o persones Reals. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, que pera reformar dits gastos, sia seruit manar, que sens delliberacio del Consell de dita Ciutat, no puguen aquells ferse; y que si es faran, no sien pagats de diners de la dita Ciutat, ans be si de aquells seran pagats, de facto se recobren, y que aixi sia obseruat y guardat, sots pena de trescentes lliures, aplicadores lo terç al Espital, lo terç a la comuna de dita Ciutat, y lo terç a la fabrica de la Seu. *Plau a sa Mag. ab que lo terç de la pena se aplique a sa Mageslat, y les altres dos terceres parts al comu de la Ciutat, a la fabrica de la Seu, y al Espital.*

Oficial ningu de la ciutat de Xatiua, sens delliberacio del Consell general, no pot anar en embaixada guanyant dietes.

CAP. XXVI.

ITem suplica lo dit Estament Real, sia V. Magestat seruit de manar, que ningun Iurat, ni oficial de la ciutat de Xatiua puga anar en embaixada per part de dita Ciutat, aixi a Madrit, com a Valencia, sots pena de que no se li paguen los salaris, y dietes de dita embaixada, y de trescentes lliures, aplicadores vt supra. *Plau a sa Mag. que si aniran sens delliberacio del Consell general, no puguen guanyar dietes.*

Gouernador de la ciutat de Xatiua no pot donar boletes pera ques porten armes, ab titol de soldats.

CAP. XXVII.

ITem Senyor, per quant en la ciutat de Xatiua se acostuma q̃ molts homens inquiets, pera poder portar de nit armes vedades, com son broquers, jacos, y escopetes, y de dia dagues sens espases, obtenen boletes del Gouernador, ab titol, y nom de soldats pera les eixides que aquell fa, essent veritat que may acompanyen a dit Gouernador: y aço ha vengut a tan gran abus, que casi noy ha ningun fadri, ni home inquiet, que no tinga dita boleta. Y per consegu ent se impedeix al Iusticia lleuar dites armes: lo que es en perjuhi del Real Patrimoni, en benefici del qual hauien de recaure dites armes vedades, o la pena encor-

encorreguda per portarlers. Suplica per tant a V. Mageſtat, lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit per acte de la preſent Cort, manar que no puga lo Gouernador de huy auant donar dites boletes; ſino que quãt haura meneſter gent, mane quel acõpanyen. *Plau a ſa Mageſtat.*

Eſcriuà de la Sala de la Ciutat, y contribucio de aquella, pertany a ſa Mageſtat.

CAP. XXVIII.

ITem per quant la ciutat de Xatiua ſempre ha acoſtumat prouehir la eſcriuania de la Sala, ſino es de pochs anys a eſta part, que ſa Mageſtat ne feu merce a Henrich, y apres al que huy la ſerueix, y a ſon fill, a qui ha nomenat en conjunt, y es conuenient que dita Ciutat tinga facultat de fer la dita eleccio, y nominacio de Eſcriuà en la perſona que judicara ſer conuenient. Suplica perço a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit de prouehir per acte de la preſent Cort, que apres mort del que huy es Eſcriuà, y de ſon conjunt, ſe faça la eleccio, y nominacio de Eſcriuà per la dita Ciutat. *La prouiſio deſta eſcriuania toca a ſa Mag.*

Oficis de Syndich, Clauaris del comu, y Almodi de la ciutat de Xatiua han de ſer prouehits en Ciutadans.

CAP. XXIX.

ITem ſuplica a V. Mageſtat lo dit Eſtamẽt Real, q̃ per quant lo Syndich de la ciutat de Xatiua, que pochs anys ha ſolia ſer Ciutada, es al preſent Notari, y los Clauaris comu, y del Almodi, que pochs anys ha ſolien ſer Ciutadans, ſon al preſent Artiſtes, y Mercaders, lo que te alguns inconuenients. Suplica perço a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit que los ſobredits oficis puguẽn ſolament ſer prouehits en Ciutadãs. *Plau a ſa Mageſtat ques guarde lo fur 174. de les Corts del any 1604.*

Llochtinents de Capita general en la ciutat de Xatiua, y Caſtello de la Plana, ſien los acoſtumats.

CAP. XXX.

ITem ſuplica a V. M. lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit de prouehir, y manar per acte de la preſent Cort, que los Gouernadors de la ciutat de Xatiua, y de Caſtello de la Plana, ſien juntament Llochtinents de Capita general en dites gouernacions, conforme han acoſtumat. *Plau a ſa Mageſtat ques guarde lo acoſtumat.*

Gouernador, y Iuſticia de Oriola no puguen remetre de pena de mort.

CAP. XXXI.

ITem ſuplica a V. M. lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit de prouehir, y manar, que lo Gouernador, y lo Iuſticia de la ciutat de Oriola puguẽ remetre, y cõpoſar qualſeuol pena de mort, no obſtant la Real carta quey ha en contrari, per eſtar en poſſeſsio inmemorial de fer ſemblants remiſsions, y compoſicions. *Sa Mageſtat mana que lo Gouernador, ni Iuſticia de Oriola no puguen remetre, ni compoſar penes de mort.*

Racional de Oriola, Xatiua, y altres Ciutats, y viles Reals, coneixen de les cauſes dels deutors, ſens empaig de jutge algu, ſino es en cas de recors a la Real Audiencia, y apellacio a ſa Mageſtat.

CAP. XXXII.

ITem per quant lo Racional de la ciutat de Oriola, Xatiua, y altres ciutats, y viles, es jutge peculiar per fur, y priuilegi de totes les cauſes dels deutors de la dita Ciutat, y conue a la bona adminiſtracio de aquella, que no ſia lo dit Racional impedit en lo exercici de ſon ofici; ans be afauorit pera que los deutes de la Ciutat ſien ab breuetat cobrats. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit manar per acte de la preſent Cort, que ningun Iutge, ni la Real Audiencia ſe entrometa per via de euocacio, aut aliàs, en les cauſes ques tractaran dauãt del dit Racional, ni en les que ſegons la dita materia de deutes de dita Ciutat, ſe deuran tractar dauant de aquell: y molt menys ſe entrometa en coneixer de la execucio de les ſentẽcies q̃ per deutes de la Ciutat haura donat lo dit Racional. *Plau a ſa Mageſtat, reſeruat lo cas de recors a la Real Audiencia, y apellacio a ſa Mageſtat.*

Comiſsio de Alguazil nos pot fer ſino per interes major de cent lliures, ſino en cas q̃ lo vergueta no executàs ſa comiſsio.

CAP. XXXIII.

ITem ſuplica a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit de prouehir, y manar per acte de la preſent Cort, q̃ nos facen gaſtos de trameſes de Alguazils, o verguetes, o altres miniſtres de juſticia a ninguna ciutat, vila, o poble, que no ſia per coſa de interes major de cent lliures. *Plau a ſa Mageſtat, ab que ſino executara lo vergueta la comiſsio, ſe puga deſpachar comiſsio de Alguazil, y Notari, encara que ſia per menys de cent lliures.*

Visites, y residencies de la ciutat de Oriola, y oficials de aq̃la, no conue se facen per lo Bisbe, com se suplica.

CAP. XXXIV.

Item per quant per la experiencia se ha vist, que ab les visites, y residencies que se han enuiat a la ciutat de Oriola, pera tractar dels propris de aquella, se han causat molt notables danys y gastos, los quals in futurum se poden escusar, cometent V. Magestat la visita al Bisbe de dita Ciutat en la forma dejus contenguda. Perço suplica lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit ab acte de la present Cort manar, que lo Bisbe que al present es de dita Ciutat, y qualseuol successor de aquell, de aci auant en cascun any apres que lo Racional haura difinit los contes de alguna administracio, los veja, regonega, y examine: y que pera dit efecte lo dit Racional, y lo Syndich de la dita Ciutat lo dia immediate seguent a la difinicio, la haja de portar juntament ab los llibres, y contes al dit Bisbe, lo qual los veja, regonega, y examine, y breu, y sumariament declare sobre la dita difinicio; y si trobara deutes, los mane pagar. *No conue al be publich lo ques suplica ab aquest capitol.*

Oriola, y Alacant no poden ser obligades a bestraure bastiment als soldats.

CAP. XXXV.

Item suplica a V. Magestat lo dit Braç Real, sia V. Magestat seruit de exemir a les ciutats de Oriola, y Alacant de hauer de bestraure, y donar anticipadament bastimẽts als soldats de la costa, per los grans danys, è gastos que les dites Ciutats pateixen en hauer de embiar Syndichs, e persones reputades a la ciutat de Valencia, pera cobrar lo quels han bestret: los quals gastos moltes vegades importen tãt, com lo ques cobra: y que puix la costa se ha de pagar del procehit dels drets nous, tinguen obligacio los taulegers de dits drets en les dites Ciutats respectiuament de bestraure als soldats lo que sera necessari: y que les quantitats que per la dita raho se hauran bestret, sien preses en conte de llegitima data, y descarrech: y ab aço se escusaran les molesties q̃ dites Ciutats pateixen. *Plau a sa Magestat que no sien obligades a bestraure: y mana a son Llochtinent general, que nols compelleixca a aço.*

Llochtinent de la Capitania general dellà Sexona, sia guardant lo acostumat.

CAP. XXXVI.

Item suplica lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit manar ab acte de la present Cort, que lo Portantveus de general Gouernador dellà Sexona, sia juntament Llochtinent de Capita general en tota la Gouernacio, y que en ses absencies, è impediments, lo Llochtinent en dit ofici de Portantveus rigga tambe lo dit ofici de Llochtinent de Capita general. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Reedificar les cases ques derruheixen poden ser compellits los vehins de Oriola, Alcoy, y altres, en la forma ques conte en dit capitol.

CAP. XXXVII.

Item per quant en la ciutat de Oriola, y viles de Alcoy, y Biar, moltes persones deixen derruhir del tot les cases que tenen, lo que redũda en dany de la cosa publica, y del embelliment de dita Ciutat; y aixi necessita de remey. Per tant suplica lo Braç Real a V. Magestat, sia seruit de manar ab acte de la present Cort, que los Iusticia, y Iurats de dita ciutat de Oriola, puixen obligar ab manaments a les persones de qui seran dites cases, que les reedifiquen dins dos anys, contadors del dia del primer manament; y que si passats dits dos anys no les haurã reedificades, puixen los dits Iusticia, y Iurats establir lo siti, y sol de aquelles a qui be els pareixera, ab obligacio de reedificarles dins vn any: aço declarat, que sels pague als senyors allo en que serà estimat lo dit siti, y sol. Y que los acreedors de dits senyors que hauran deixat derruhir les cases, no puguen pretendre cosa alguna contra los que les hauran reedificades, ni intentar accio alguna Real cõtra les dites cases reedificades. *Plau a sa Magestat que pagant lo just preu del edifici, si loy haura, y del sol de la casa, precehint estimacio per lo jutge ordinari, ab citacio del amo de la casa, sol, o pati, se faça com se suplica, succehint lo preu en lloch de la casa.*

Ofici de Portantveus que sia triennal, sa Magestat manara lo que mes conue.

CAP. XXXVIII.

Item suplica a V. Magestat lo dit Braç Real, q̃ lo ofici de Portãtveus de general Gouernador, residẽt en la ciutat de Oriola, apres dels dies de don Lluys Ferrer de Proxita, que al present te dit ofici, hajã de ser triẽnal: y que lo mateix se haja de obseruar en lo ofici de Llochtinent de dit Portantveus de general Gouernador, per

per los danys que dita Ciutat te en que dits oficis sien perpetuos. *Sa Mageſtat manara en aço lo que mes conuinga a ſon ſeruici, y al be publich.*

Facultat pera impoſar ſiſes, no conue atorgarla a la ciutat de Oriola.

CAP. XXXIX.

ITem ſuplica a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, que per quant a la ciutat de Oriola ſe li ſegueixen molts grās gaſtos en obtenir decretates dels Virreys, pera algunes ſiſes que la dita Ciutat ha de impoſar inter ſuos, pera ſubuenir algunes neceſsitats que ſe li ofereixen, ſia V. Mageſtat ſeruit per acte de la preſent Cort donar llicencia a la dita ciutat de Oriola pera impoſar dites ſiſes ſens dites decretates. *No conue prouehir lo ques ſuplica en aqueſt capitol.*

Amortizacio concedida al Conuent de Santa Clara de Oriola.

CAP. XL.

ITem ſuplica a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit de concedir al Conuent de Monjes de Santa Clara de la ciutat de Oriola llicencia pera amortizar quatre milia lliures franques de amortizacio, y dret de ſagell. *Plau a ſa Mageſtat fer gracia y merce a dit Conuent, pera que puga amortizar dos milia lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant vn ſou per lliura tan ſolament de ſagell.*

Ciutadans que gozen del priuilegi Militar, no deguen ſer poſats preſos en la caſa del Conſell, en quant donara llocb la calitat de la perſona, y delicte.

CAP. XLI.

ITem per quant los Ciutadans honrats que gozen de priuilegi Militar, no dehuen eſtar preſos en les preſons comunes, ſegons eſtà diſpoſt en lo fur 31. ſots rubrica de ſaigs, e no obſtant aço algunes vegades lo Gouernador de dita ciutat de Oriola ha poſat alguns Ciutadans hōrats, gozants de priuilegi Militar, en les preſons comunes, y en vna cambra de aquelles, en la qual acoſtuma poſar a la gent plebeya, deuent poſar aquells ſegons dit fur en la caſa de Conſell de dita Ciutat, ab fermāces, y ſens ferros. Suplica per tant a V.M. lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit manar per acte de la preſent Cort, q̄ lo diſpoſt en lo dit fur 31. del tit. de ſaigs, ſia obſeruat en los Ciutadans honrats de la ciutat de Oriola gozants de priuilegi Militar. *Plau a ſa Mageſtat en quant donara llocb la calitat de la perſona, y del delicte.*

Preſons de la ciutat de Oriola ſe han de obrar ſegons lo acoſtumat.

CAP. XLII.

ITem ſuplica a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit de prouehir, y manar per acte de la preſent Cort, que de aci auant la ciutat de Oriola no puga eſſer compellida a les obres de les preſons, puix jatſia ſolien ſer de dita Ciutat, y com a tals les arrendaua, y feya dels arrendaments a ſa voluntat: empero ara per merce Real ſon de Ioachim Quadra, y aixi ſe ha de manar al dit Quadra que de aci auant obre dites preſons. *Plau a ſa Mag. ques guarde lo acoſtumat.*

Inſeculacio de cauallers en la ciutat de Oriola ſe deu fer ſegons lo mandato, y cartes de ſa Mageſtat, no comprebenentſe los fills y nets dels que eſtan inſeculats.

CAP. XLIII.

ITem per quant ab Real mandato, deſpachat per la Real Audiencia, a inſtancia del procurador Patrimonial lo primer de Febrer 1624. ſe ha manat a la ciutat de Oriola, que de alli auant no admeta en la inſeculacio dels oficis ninguna perſona Militar; que ans de eſtar inſeculada no haja obtes mandato de dita Real Audiēcia, fermat de la ma del Aduocat Patrimonial, ſots pena de cinchcentes lliures. E com en dita Ciutat hi haja cauallers, y perſones Militars de temps antiquiſsim, y de la conquiſta del Regne de Valencia, los quals eſtan en poſſeſsio de tals Militars, gozant de totes les prerrogatiues competents a tals perſones, entrant en les inſeculaciōs ſens duptarſe, ni poderſe duptar de que hi puguen entrar, per lo qual hauent lo procurador Patrimonial en lo any 1590. fet inſtancia contra dites perſones Militars, pera q̄ moſtraſſen los titols de ſes milicies, fonch expedida vna lletra Real en S. Lorenço a trenta de Iuny del dit any 1590. en la qual fonch donat orde al Marques de Aytona, tunc Virrey y Capita general del Regne de Valencia, que manàs ſobreſeure en la inſtancia feta per dit procurador Patrimonial. Suplica per tant a V.M. lo dit Braç Real, ſia ſeruit per acte de la preſent Cort de reuocar dit mandato, y donar llicencia a dita Ciutat, pera que en temps de ſemblants inſeculacions puga inſecular aq̄lles perſones Militars que notoriament ho ſon, per eſtar en poſſeſsio antiquiſsima de tals, ſens dupte, ni contradiccio alguna; y hauer ſempre ſos pares, y altres aſcendents cōcorregut cō a tals a dits oficis. Aduertint q̄ ſi lo dit Real mādato ſe ha de executar, cauſara molts danys.

danys, y despeses a dites persones Militars, pera anar a Valencia a litigar ses milicies, y per aquest cami los dits Militars rehusaran lo ser insculats a oficis, perque los salaris de aquells son molt tenuos. *Plau a sa Magestat ques guarde lo mandato, y cartes de sa Magestat, ab que no se entenga en los fills, y nets dels que ya estan insculats en aquella bossa: pero reseruat dret al Fisch en lo judi de proprietat.*

Consellers de la ciutat de Oriola, se han de nomenar, guardantse lo acostumat.

CAP. XLIV.

ITem suplica a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de cõcedir per acte de la present Cort a la ciutat de Oriola, en confirmacio de sos priuilegis, que los Iurats de dita Ciutat, tots anys puguen nomenar los Consellers que faltaran, sens que sia menester acudir pera daço al Virrey, per quant te molt gasto la dita Ciutat en embiar a Valencia, pera obtenir que dit Virrey nomene dits Consellers, y sol succehir, que tardant per esta causa la nominacio dels Consellers, serli danyosa pera la administracio de dita Ciutat. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Sobrecequier de la ciutat de Oriola si ha de coneixer dels danys que fan los de Callosa, y de la refaccio dels ponts. Mana sa Magestat se faça justicia, oydes les parts.

CAP. XLV.

ITem suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la present Cort, q̃ los danys que fan los de Callosa de pendre la aygua al lloch de Catral, terme, y jurisdiccio de la ciutat de Oriola, en la tanda que es de dit lloch, se hajen de coneixer per lo Sobrecequier de Oriola, lo qual de temps de la conquista per particular priuilegi es coneixedor de totes les causes respectants la materia de dites aygues, sens que altre jutge se puga entrometre; y que lo dit Sobrecequier puga fer reparar los ponts, y la calçada de la marjal de Catral a despeses de tots aquells hereters que llancen la aygua, y discorre en la marjal. *Sa Magestat mana ques faça justicia sobre lo contengut en aquest capitol, oydes les parts.*

Recomendacio de la persona del Doctor Honorat Perez, pera la conjuncio del ofici de Aduocat Patrimonial, y Fiscal.

CAP. XLVI.

ITem per quant lo Doctor Frances Geroni Perez Aduocat Fiscal, y Patrimonial de la ciutat de Oriola, ha seruit a sa Magestat en dit ofici pus de vint y set anys ab molta satisfaccio, lo qual ha setze anys que te nomenat per substituhit en dit ofici al Doctor micer Honorat Perez son nebot, lo qual es persona intelligent, y de quaranta anys, y de vint anys de platica, y de suficient hazienda, y ben intencionat, y que per ses bones parts la dita ciutat de Oriola, y son Consell general lo te nomenat per son Assessor, per lo qual aq̃ll sera molt a proposit pera regir lo dit ofici de Aduocat Fiscal, y Patrimonial, y que la dita ciutat de Oriola, per dites rahõs te donat orde, y particular instruccio al Syndich de aquella en les presents Corts, pera que demane al Estament Real ques suplique a V. Magestat faça merce al dit Doctor Honorat Perez de la conjuncio en dit ofici ab futura successio: principalment perq̃ los pares del dit Doctor Honorat Perez han fet molts seruicis en vtilitat del comu de dita Ciutat. Perço lo dit Estamẽt Real en virtut y concordia, & nemine discrepante, suplica a V. Magestat sia seruit de fer merce al dit Doctor Honorat Perez de la cõjuncio del dit ofici de Aduocat Fiscal, y Patrimonial de V. Magestat en dita ciutat de Oriola, ab futura successio. *Sa Magestat manara en aço lo que mes conuinga a son Real seruici.*

Censals si poden ser executats contra los senyors dels pobles. Mana sa Magestat se faça justicia.

CAP. XLVII.

ITem per quant molts senyors de pobles responen censals als particulars de la ciutat de Oriola, y de molts anys a esta part, no paguen aquells en virtut de certes lletres, y prouisions Reals que dihuẽ tenir. Y encara han obtes prouisions Reals peraq̃ no sien executats altres principals carregadors dels mateixos censals, ni los hereus de aquells. Suplica per tant a V. M. lo Estamẽt Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la presẽt Cort, q̃ als senyors de dits censals los reste la llibera facultat que de justicia tenen pera executar qualsseuol senyors de pobles, y altres obligats en dits censals, o hereus de aquells, no obstant dites lletres, y prouisions Reals. *Plau a sa Magestat que sobre lo contengut en lo capitol se faça justicia.*

Escriuanies del Iusticia, y Iurats de Paniscola se concedeixen per temps de quinze anys a la vila de Paniscola.

CAP. XLVIII.

Item

ITem per quant la vila de Paniscola te molt excessius gastos en sustentar la artilleria, de rodes, caixes, y municions, com tambe de poluora, bales, magranes, llanternes, y altres fochs artificials pera la defensa de la fortalea de dita vila. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de fer merce a la dita vila dels emolumēts, y drets de les escriuanies, y Corts del Iusticia, y Iurats de aquella, y apres mort de Antoni de Yturisa, que al present es senyor delles per sa vida tan solament. *Plau a sa Magestat que les escriuanies del Iusticia, y Iurats se li concedeixquen a la vila de Paniscola perals efectes que supliquen per temps de quinze anys, apres de la vida de la persona que te dret adaquelles.*

Salines de Paniscola sien reblides, y secades.

CAP. XLIX.

ITem per quant en lo terme de la vila de Panisoola estan fabricades vnes salines de V. Magestat, y aquelles no son de ninguna vtilitat, ni profit al Real Patrimoni, ans be sō perniciosses, y danyoses, per gastar la aygua de la font que està dins la fortalea, y per no poder beure dita aygua, los vehins de dita vila han de anar a cercar aygua prop de mija llegua, y a algunes persones pobres los sobreuenē algunes malalties per beure dita aygua. Suplica perço a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort prouehir, y manar, que dites salines sien reblides, y secades. *Plau a sa Magestat.*

Tendes de menut pot arrendar la vila de Paniscola per temps de quinze anys, precebint dellliberacio del Cōsell general.

CAP. L.

ITem attesa la molta pobrea que te la vila de Paniscola, y los gastos que se li ofereixen cadal dia per ser terra maritima, y ser la fortalea mes important del Regne. Suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de concedir a la dita vila facultat, pera que in perpetuum puga en subuencio de dites necessitats arrendar, y arrende les tendes de menut, y hostals de aquella. *Plau a sa Magestat en respecte de les tendes tan solament, per temps de quinze anys, ab que haja de precebir dellliberacio del Consell general.*

Compañia de caualls si se ha de llevar de Vilajoyosa, y mudar en altra part, sa Magestat ho remet al Lloctinent, y Capita general.

CAP. LI.

ITem per quant la vila de Vilajoyosa no ha menester la compañia de caualls, que al present resideix en ella, pera la custodia de la marina, per tenir com te pus de trescēts homens de pelea, y naixer tots los rebatos de Moros de la vila de Altea, y Benidorm, que disten dos llegues de Vilajoyosa, los quals ha de correr dita compañia, y quant arriba a dites dos viles, no pot fer efecte, per estar ya cāsats los caualls, y per esta raho tenē lloch los Moros de causar los danys que acostumen, y tornarse a embarcar molt a son saluo; y tambe essent com son los soldats naturals de Vilajoyosa, prejudiquē en grā manera, y defrauden los pechos y carrechs de aquella, y ocasionen moltes inquietuts de plets voluntaris. Suplica perço a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit ab acte de la present Cort, de prouehir, y manar que la dita compañia de caualls, sia lleuada, y treta de la dita vila de Vilajoyosa, y posada en la de Altea, o en altre puesto q̄ pareixera mes conuenient, y a proposit. *Sa Magestat ho remet a son Lloctinent, y Capita general, pera que sobre aço proueheixca lo que mes conuinga.*

Peatge en Vilajoyosa se ha de pagar, segons se ha acostumat.

CAP. LII.

ITem per quant ha succehit moltes vegades que los vexells q̄ passen carregats per lo paratge de Vilajoyosa, encara que tinguen auis de que hi ha Moros, y cossaris, no volen venir a terra, per raho de que en llançar ferro en la platja tenen obligacio de pagar lo dret de peatge, y aixi son catiuats dels dits Moros, y cossaris: lo que, vltra del dany del dit cautiueri, redunda en gran dany del cōmerci vniuersal, y dels particulars q̄ naueguen, y tambe del patrimoni Real. Suplica per tant a V. Magestat lo Braç Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la present Cort, que tan solament se haja de pagar lo dret de peatge de les mercaderies, y robes que efectiuament se vendran en dita vila de Vilajoyosa, y no per altra cosa; jatsia los vexells que porten aquelles facen escala, y llancen ferros en dita platja. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Salaris de justicia, Assessor, y Mustaçaf de Vilajoyosa, se han de pagar dels emoluments de dits oficis.

CAP. LIII.

Item

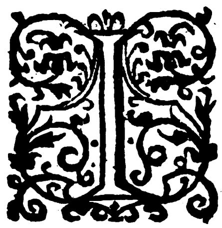

Tem per quant la vila de Vilajoyosa es molt populosa, y te a son carrech lo exercici, y administracio de la jurisdiccio del lloch de Orcheta, y los Iusticia, y Assessor tenẽ per dita raho molts treballs en llurs oficis. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit prouehir, y manar, ab acte de la present Cort, que lo dit Iusticia tinga de salari vint y cinch lliures cascũ any, y altres vint y cinch son Assessor, exigidores dels emoluments de la Cort del Iusticia; y tambe que lo Mustaçaf de la dita vila tinga deu lliures de salari cascun any, les quals se li paguen dels emolumẽts de la sua Cort. *Plau a sa Magestat.*

Consell general de quants homens ha de ser en Vilajoyosa, sa Magestat ho remet a son Llochtinent general. CAP. LIV.

Tem per quant ab gran dificultat se poden trobar en la vila de Vilajoyosa pus de quaranta homens, per ser com son treballadors los mes dels vehins de aquella, y estar ocupats en cultiuar ses heretats, y peixcar. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la present Cort, que de huy auant quaranta homens tansolament puixen fer, y facen Consell general en la dita vila. *Sa Magestat remet a son Llochtinent general, pera que en aço proueheixca lo que mes conuinga.*

Gasto faedor en adobar la artilleria de Vilajoyosa, de abon se ha de pagar, sa Magestat ho remet a son Llochtinent general.

CAP. LV.

Tem suplica a V. Magestat lo dit Estamẽt Real, sia seruit prouehir, y manar per acte de la present Cort, que se adoben les peces de artilleria, que està en lo Castell, y baluart de la vila de Vilajoyosa, y que los gastos pera aço necessaris se hajen de pagar dels diners destinats pera la custodia dela costa maritima, conforme se fa en Benidorm, y Altea, attes que la dita vila no pot acudir a estos gastos, per los que se li ofereixẽ en guardes camperes, y doblar de guardes en les torres, y muralles. *Sa Magestat remet al Capita general que sobre lo contengut en dit capitol, proueheixca lo que mes conuinga.*

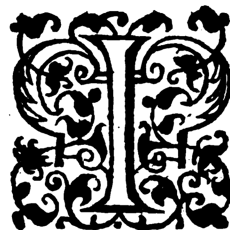
Pantano si es deu fer en lo estret de Relleu, sa Magestat se manara informar.

CAP. LVI.

Tem per quant en lo estret de Relleu està vn puesto molt apte pera fer vn pantano, lo qual se pot fer ab molta comoditat, y serà molt grã augmẽt peral patrimoni Real: del qual puesto se ha fet ya visura ab ordẽs Reals, y se ha tengut, y te per conueniẽt. Suplica per tant lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit per acte de la present Cort, de donar llicencia pera fer dit pantano, y que pera ajuda dela despesa faedora en aço, sia V. Magestat seruit de aplicar per temps de vint anys lo terç delme de dita vila. *Sa Magestat se manarà informar sobre lo ques cõte en aquest capitol.*

Artiller sia nomenat pera la vila de Vilajoyosa, ab cõstitucio de salari.

CAP. LVII.

Tem per quant en lo any 1585. fonch resolt que es nomenàs vn artiller pera la artilleria de la vila de Vilajoyosa, la qual nominacio james se ha fet, ni insECulat persona en dit carrech de artiller. Suplica per tant a V. Magestat, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la present Cort, sia feta nominacio de dit artiller, senyalantli salari, pagador de les pecunies de la costa. *Plau a sa Magestat, y en respecte del salari, sa Magestat lo manara senyalar, y de hon se ha de pagar.*

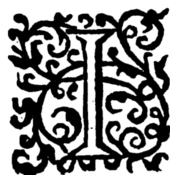
Remissio de quindenis en fauor de Alzira, fins a les primeres Corts.

CAP. LVIII.

Tem per quant en la vila de Alzira se han derrocat algunes cases, aixi pera ampliar la plaça, com pera embellir la vila, per lo qual se demanen per lo Regio Fisch quindenis de algunes de les dites cases censides al Real patrimoni. Suplica per tant a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit manar per acte de la present Cort remetre, y perdonar a dita vila los dits quindenis. *Plau a sa Magestat remetrels lo degut dels quindenis fins huy, y que deuran de aci a les primeres Corts.*

Pontatge nos deu en la vila de Alzira.

CAP. LIX.

Tem per quant ab Real priuilegi està concedit a la vila de Alzira lo dret del pontatge, perque ab lo procehit de aquell se puga subuenir, y acudir al reparo

reparo de les muralles, y barbacanes de dita vila, y per certs respectes fonch prouehit sobresehimét en la exaccio, y cobrança del dit dret. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort de concedir perals dits obs a la dita vila lo terç delme de aquella. *Per ser patrimoni de sa Magestat, no ha lloch lo ques suplica.*

Reuisura dels termens de Carcaixent, y Algemesi, ques demane en la Real Audiencia via ordinaria.

CAP. LX.

ITem per quant les viles de Carcaixét, y Algemesi, eren de la jurisdiccio de la vila de Alzira, y al temps ques desmembraren de aquella, sels senyalà terme, y part major del que se li deuia senyalar, per lo qual se han suscitat diuersos plets, en los quals se han gastat y gastē, y esperen gastar millanars de ducats. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estamét Real, que pera escusar semblants despeses, sia V. Magestat seruit de manar, que de nou se vejen, y regoneguen dits termens, nomenát persona pera dit efecte. *Plau a sa Magestat queu demanen en la Real Audiencia per la via ordinaria.*

Priuilegi de jurisdiccio concedit a Alzira, sia confermat en quant estara en possessio, sens perjuhi de tercer.

CAP. LXI.

ITem per quát lo Senyor Rey en Iaume Primer, ab son Real priuilegi, expedit en Valencia, quarto nonas Augusti 1249. concedi a la vila de Alzira tota jurisdiccio alta y baixa, mer y mixt imperi en tots los llochs posats, y situats dins los termens de dita vila, los quals comencen del castell de Cullera, al de Corbera, al de Alfandech, Manguert, Carcer, Sumacarcer, fins al terme de Montroy, y lo Iusticia de dita vila en nom de V. Magestat ha exercit tota jurisdiccio en dits llochs, aixi en virtut de dit Real priuilegi; y al present los senyors que dihuen ser de dits llochs, de facto se han entromes en voler coneixer de les coses tocáts al mer imperi propri de V. Magestat, lo que en manera alguna han pogut, ni poden fer. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit, quatenus opus sit, de confermar lo dit Real priuilegi concedit a la vila de Alzira, y manar que los senyors de dits llochs, ab imposicio de penes se abstinguen de séblants procehiments. *Plau a sa Magestat, ques cóferme dit Real priuilegi en quant estaran en possessio, y sens perjuhi de dret de tercer; y en lo demes ques suplica que ho demanen per justicia.*

Auituallladors de Alzira, hajen de traure los diners, guardantse lo acostumat.

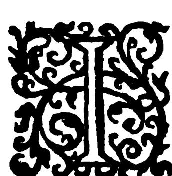
CAP. LXII.

Tem per quant en la dita vila de Alzira, hi ha molt gran commerci, aixi tots los Dimecres, en los quals hi ha mercat y fira, com en los demes dies, portantse a ella moltes mercaderies, aixi del Regne, com de fora de aquell, los amos de les quals no podé portarsen los diners procehits de dites mercaderies, sens acudir primer al Batle general de la ciutat, y Regne de Valencia a manifestarlo, y traure llicencia de aquell, perque jatsia acostumaua donarla lo Batle de dita vila de Alzira, empero de poch temps ença se li ha lleuat la facultat de donar dita llicencia, y per esta raho se deixen de portar moltes mercaderies ques portauen a dita vila, per lo qual cessa lo commerci, y negociacio en notable dany dels drets Reals de V. Magestat, y de dita vila. Per tant suplica a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de manar per acte de la present Cort, que lo dit Batle de la dita vila puga donar dita llicencia, sens que tinguen obligacio los q̄ porten vitualles, de acudir a demanarla al Batle general de la ciutat, y Regne de Valencia. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Bagatges y acompanyants se hajen de donar, obseruant la forma del fur 220. del any 1604.

CAP. LXIII.

Tem jatsia per lo capitol 220. de les vltimes Corts del any 1604. estiga ordenat, que les persones que se ocuparan en acompanyar los Alguazils, y presos de les ciutats, y viles Reals del Regne, o en altres afers del seruey de V. Magestat, hajen de ser pagades, y que no tinguen obligacio de acompanyar dits Alguazils, y presos, sino fins al lloch de la primera poblacio, sens que puguen ser compellits a passar auant: y no obstant dita disposicio foral, los Alguazils ab grosses penes obliguen als Iusticies de dites ciutats, viles, y llochs del Regne a quels doné persones quels acompanyen, no sols fins a la primera poblacio, pero fins a la ciutat de Valécia, & quod peius est, sens volerlos pagar, essent de ordinari dites persones pobres, y que vihuen de son treball, y ques destorben de fer faena en ses cases, y heretats. Suplica per tant a V. M. lo dit

dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, prouehir, y manar, que lo dit fur sia inuiolablement obseruat. *Plau a sa Mage$tat ques guarde lo fur 220. de les Corts del any 1604.*

Presos de les ciutats, y viles Reals no poden ser excarcerats per superiors, sino guardantse lo acostumat.

CAP. LXIV.

Item per quat los Iusticies de les ciutats, y viles Reals del present Regne capturen alguns delinquēts, als quals tenen en les presons comunes de dites ciutats y viles, respectiue, y dits delinquents per medi de sos procuradors a sola relacio de aquells obtenen mandatos de excarceracio ab penes, sens donar lloch a que los justicies informen, & metu pænarū dits Iusticies excarceren dits delinquents, en notable dany, y perjuhi de la administracio de la justicia. Suplica per tant a V. Mageftat lo dit Estament Real, sia seruit manar, que de cetero nos puguen despachar semblants mandatos, sub nullitatis decreto, sens la clausula justificatiua ad dicendum. *Plau a sa Mageftat ques guarde lo acostumat.*

Ciutadans insiculats en les bosses de les ciutats, y viles Reals, en respecte si han de gozar de priuilegi Militar, ques guarde lo acostumat.

CAP. LXV.

Item per quant en les ciutats, y viles Reals del present Regne hi ha diferents insiculacions, aixi perals oficis majors, com menors de les dites ciutats, y viles, als quals oficis majors, com son Iusticies, Iurats en Cap, Mustaçafs, concorren alternatiuament cauallers, y Ciutadans, los quals es just que gozen dels mateixos priuilegis, que gozē los Ciutadans de Valencia, dummodo hajen exercit alguns dels dits oficis, vel saltem estiguen insiculats pera concorrer a aquells. Perço suplica a V. Mageftat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, prouehir, y manar, los Ciutadans insiculats en dits oficis majors, deguen gozar de totes les gracies, y priuilegis que tenen, y gozen los Ciutadans honrats de la ciutat de Valencia. *Plau a sa Mageftat ques guarde lo acostumat.*

Pragmatiques se han de publicar enla ciutat de Valencia, y en les ciutats, y viles abon hi ha Gouernadors, y Lloctinents de Gouernadors.

CAP. LXVI.

Item per quant conue a la bona administracio de la justicia, que los oficials de les ciutats, y viles Reals del present Regne tinguen noticia de les pragmatiques que se ordenē, aixi per sa Mageftat, com per los Virreys, pera que puguen acudir a la execucio de dites pragmatiques. Per tant suplica a V. Mageftat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, de prouehir, y manar, que dites Reals pragmatiques, no sols se hajen de publicar en la ciutat de Valencia, sino tambe en les demes ciutats, y viles Reals del Regne, altrament nos puixa fer carrech als dits oficials, per raho de omissio, y no hauer acudit a la execucio de dites pragmatiques. *Plau a sa Mageftat ques publiquen en la ciutat de Valencia, y en les ciutats, y viles abon hi ha Gouernadors, y Lloctinents de Gouernadors.*

Pilo de la carniceria de la Vila noua de Alzira establit a dita vila de Alzira a cens de cinch sous, y fadiga, y lluysme.

CAP. LXVII.

Item per quant ab titol de auituallar lo pilo de la carniceria de la Vila noua de la vila de Alzira, propri de sa Mageftat: lo qual seruia de auituallar de carn als Moriscos, que tunc viuien en dita Vila noua, e lo qual pilo se arrendaua en cinch lliures cada any, y los que huy tenen arrendat aquell pasturen molts ganados en lo terme de la dita vila de Alzira en notable dany del auituallament general de la dita vila, per no bastar la pastura pera tot lo dit ganado; y per esta raho nos troben auitualladors, lo que cessaria, fent V. Mageftat merce a dita vila del dit pilo, ab lo cens que pareixera just. Suplica per tant a V. Mageftat lo dit Estament Real, sia seruit de fer merce a la dita vila de establirli, y donarli a cens lo dit pilo. *Plau a sa Mageftat, ab que no excedeixca lo valor del arrendament contengut en lo capitol, y que paguen cinch sous cascun any de cens, fadiga, y lluysme, y lo quindeni.*

Questa si deu ser redubida a la vila de Alzira per la desmembracio de Carcaixent, y Algemesi, remet sa Mageftat a son Lloctinent general, y Real Audiencia.

CAP. LXVIII.

Item per quant lo senyor Rey don Alfonso Primer, en lo fur situat in extrauaganti fororum sub tit. de temprament de questes, fol. 4. prouehi que la vila de Alzira, juntament ab sa contribucio pagàs per questa set milia sous

sous cascun any, los quals cōtinuament ha pagat, y apres del dit fur se han dismembrat de la dita vila y contribucio les viles de Carcaixent, y Algemesi, y aixi no es just pague dita vila per entregue dita questa. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar, que se li disalque a dita vila de Alzira de dits set milia sous la quantitat que respectiue cabrà a dites dos viles de Carcaixent, y Algemesi. *Plau a sa Magestat remetre a son Llochtinēt general, y Real Audiencia, pera que oydes les parts faça justicia.*

Drets de murs, y valls puga executar Alzira, segons furs del Regne.

CAP. LXIX.

ITem per quant de no acudir a pagar a la vila de Alzira los llochs constituhits dins son terme lo dret de murs y valls, al qual son tenguts y obligats, pateixen les muralles, ponts, y barbacanes de dita vila molt gran ruhina. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit prouehir, y manar per acte de la present Cort, que dits llochs paguen dit dret a dita vila, y que aquella puga fer rigida execucio en la exaccio de aquell, segons que en semblants casos se acostuma. *Plau a sa Magestat que puguen executar, guardada la forma dels furs del present Regne als que estan obligats, y han acostumat; y si alguns pretendran no estarho, que sien oyts de justicia.*

Ciutadans en gozar del priuilegi Militar, guarden lo fur 25. sol. matrim. y lo que se ha acostumat.

CAP. LXX.

ITem per quant ab acte de Cort del Braç Real, situat in volumine fororum, sub tit. solut. matrim. cap. 25. està dispost, que los Ciutadans honrats se alegren del priuilegi Militar, si e segons es concedit als Cauallers: declarant en dit cas per Ciutada honrat, lo qui no haura fet faena de ses mans. Y jatsia dita disposicio sia clara, y expressa, y per consseguent no admet interpretacions, ni conjectures; empero no ha faltat qui ha volgut interpretar dita disposicio, causant molts plets, y gastos. Suplica perço a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de manar per acte de la present Cort, que la dita disposicio sia entesa a la lletra, sens donarse lloch a interpretacions. *Plau a sa Magestat ques guarde lo fur, y lo que se ha acostumat.*

Sises, e imposicions pot imposar la vila de Alcoy en la forma acostumada.

CAP. LXXI.

ITem per quant la vila de Alcoy tots tēps ha acostumat, y acostuma quant li pareix necessari, imposar qualsseuol sises, e imposicions, en qualseuol genero de fruyts, robes, y mercaderies, tant inter suos, quam inter extraneos, & forenses. Perço suplica lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit per acte de la present Cort confermar a la dita vila la dita facultat de imposar sises, y en quant menester sia cōcedirla de nou. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Dret pertanyent a sa Magestat en los forns, y molins de Alcoy, sa Magestat veura en que podra fer merce a dita vila.

CAP. LXXII.

ITem suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, concedir a la vila de Alcoy per temps de trenta anys la part tocant cascun any a V. Magestat, en los forns y molins de dita vila, attes que per los terremotos que en dita vila han succehit en lo any 1620. se li han causat molt grās danys que arbitrats per diferents arbitres se han estimat arribar a doscentes milia lliures. *Sa Magestat veura en que podra fer merce a dita vila.*

Mercaders pera cobrar sos credits hajen de fer instancies dauant los ordinaris de les viles, y llochs del Regne, sens poder fer despachar comissions, no hauenthi contracte executori.

CAP. LXXIII.

ITem per quant alguns mercaders fien als particulars de les Ciutats, viles, y llochs del Regne de Valencia algunes mercaderies ab diferents cōtractes, los quals cascu de per si es de poca valor, y suma, y juntamēt totes les dites mercaderies, y lo valor de aquelles obtenen dits mercaders comissions generals de porter, y Notari, fent grans gastos als deutors, sens fer instancia alguna dauant dels jutges ordinaris de les dites Ciutats, viles, o llochs. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit manar per acte de la present Cort, que de cetero sub nullitatis decreto, no sien despachades dites comissions, y que los dits acreedors sien tenguts a fer ses instancies dauant los jutges ordi-

ordinaris en primera instancia. *Plau a sa Magestat, no hauenthi contracte executori.*

Iutges de delmes si poden en les comissions vsar de paraules preceptiues, se deu guardar lo acostumat.

CAP. LXXIV.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit manar per acte de la present Cort, que los jutges de delmes en les comissions que despacharan, dirigides als comissaris de les ciutats, y viles Reals del present Regne, no puguen vsar de paraules preceptiues, sub nullitatis decreto. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Bens de realench si se han de llimitar perals llochs Religiosos. Sa Magestat veura lo que mes conuinga.

CAP. LXXV.

Item per quant los Conuents, y Monestirs de Religiosos, situats en les ciutats, viles, y llochs del Regne de Valencia han adquirit, y adquirixen molts bens de realench de gran consideracio, y no deixen de fer cascun dia noues adquisicions, aixi per via de testaments, com per via de contractes, ab lo qual van apoderantse de la mes, y millor part dels bens de realench, no podent ferho conforme a furs del Regne. Perço suplica a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de manar per acte de la present Cort, que los dits bens no vinguē a poder de dits Conuents, o llochs Religiosos, ni a ma morta, o verament regularlos la adquisicio a certa quantitat, vltra la qual no puguen res adquirir. *Sa Magestat veura lo que mes conuinga sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

Inuasio feta per dos, o tres contra hu, sis seguix nafra, sia punida en tres anys de galeres, y altres penes ad arbitrium; y no hauent nafra, en tres anys de desterro.

CAP. LXXVI.

Item per quāt la audacia dels delinquents ve a creixer, vent que los delictes resten impunits, y per esta raho se ha frequentat, y frequenta que dos, tres, o mes coadjuuants inuadeixen hu a soles, y per raho de dita inuasio no son punits ni castigats, y resten sens pena alguna. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estamēt Real, sia seruit prouehir, y manar, per acte de la present Cort, que sempre y quant dos, o mes inuadiran a hu a soles, etiam que nol nafren, sien punits per dita inuasio en tres anys de galeres, y altres ad arbitrium dels jutges ordinaris. *Plau a sa Magestat, sis seguira nafra, y que no hauentlay, la pena sia de tres anys de desterro del Regne.*

Iusticia de Alzira no pot ser inquietat en lo exercici de sa jurisdiccio en les terres de realench possehides per Moriscos recabents en terme de dita vila.

CAP. LXXVII.

Item per quant los senyors que dihuen ser de llochs constituhits dins los termens generals de la vila de Alzira, als quals lo Senyor Rey pare de V. Magestat feu merce de les terres dels realenchs de dita vila, possehides per los Moriscos expulsos, sub prætextu de dita merce pretenen exercir tota jurisdiccio en raho de delictes comesos en dit realench, sent aquella propria de V. Magestat, la qual exercita per medi del Iusticia de dita vila. Suplica per tāt lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit per acte de la present Cort, prouehir, è manar, que lo justicia de dita vila no sia inquietat en dita jurisdiccio, manant ab penes als que han pretes ocuparla, que abstineant se à dicta occupatione jurisdictionis. *Plau a sa Magestat en respecte de les terres de Moriscos que estauen en terme de la dita vila.*

Paranchet si es de la jurisdiccio de Alzira, mana sa Magestat se faça justicia, per quāt hi ha interes de part.

CAP. LXXVIII.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estamēt Real, que per quant lo lloch de Paranchet, licet derruhit, està situat dins lo terme de la vila de Alzira, y lo Iusticia de aquella ha exercit tota jurisdiccio en nom de V. Magestat, en dit lloch: y lo senyor que diu ser de Maçalaues, vsurpantse dita jurisdiccio nulliter, & de facto ha pretes exercir aquella, arrēdant los herbatges, y vtilantse del profit de aquells. Suplica per tant a V. Magestat la dita vila, sia seruit de manar per acte de la present Cort, que la dita vila sia confermada en la dita jurisdiccio, no obstant qualsseuol procehiments, fets per lo senyor que diu ser de Maçalaues. *Plau a sa Magestat, que per quant hi ha interes de tercer, que oyda la part se administre justicia.*

Alzira que demane justicia en lo que preten en lo present capitol.

CAP. LXXIX.

Item per quant los senyors de llochs constituhits dins los termens de les ciutats, y viles Reals del present Regne, se vsurpen la jurisdiccio propria de

de V.Mageſtat, ſens moſtrar que per fur, o priuilegi, la tal juriſdiccio los cõpetixca, y ab aço cauſen a dites ciutats, y viles Reals gran multiplicacio de plets, y gaſtos inſuportables. Suplica per tant a V.Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit per acte de la preſent Cort, prouehir, y manar, que non oſtenſo titulo, dits ſenyors ſe abſtinguen de vſurpar dita juriſdiccio. *Plau a ſa Mageſtat, que per quant hi ha interes de tercer, que oyda la part ſe adminiſtre juſticia.*

Cauallers de Ordens Militars no gozen de la franquea en los bens Patrimonials, y que ſa Mageſtat intercedeixca ab ſa Santedat.

CAP. LXXX.

ITem per quant la ciutat de Valencia, y altres ciutats, y viles, pateixen molt detriment en les ſiſes, per raho de la franquea de que gozen los cauallers de habits Militars. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit de prouehir, y manar per acte de la preſent Cort, que los dits cauallers de habits Militars, ſolament ſon franchs en reſpecte dels bens que tindran, y poſſehiran per raho de les Religions, de les quals tenen dits habits, y no per raho dels bens Patrimonials de aquells, cõforme eſtà diſpoſt per eſpecial lley enlos Regnes de Caſtella. Y ſi per aço ſerà meneſter obtenir conceſsio de ſa Santedat, ſia V.Mageſtat ſeruit de obtenirla, com a coſa notablement beneficioſa al be comu de la Republica de dita Ciutat. *Sa Mageſtat intercedira ab ſa Santedat, pera que concedeixca lo ques ſuplica.*

Salaris augmentats al Iuſticia, y lloctinent de Vilareal.

CAP. LXXXI.

ITem per quant lo Iuſticia, y lloctinẽt de la vila de Vilareal, tenen molt grã treball en la perſecucio de bandolers, y gent facinoroſa, y en altres actes de la adminiſtracio de juſticia, y ſia raho que puix ſe ocupen en aço, tinguen ſalari competent, peraque ab millor gana ho facen. Perço lo Braç Real ſuplica a V.Mageſtat, ſe ſerueixca ab acte de la preſent Cort, eſtatuhir, e ordenar, que ſels done caſcun any dels emoluments de les Corts, es a ſaber, al Iuſticia huytanta lliures, y al lloctinent quaranta. *Plau a ſa Mageſtat que al Iuſticia de Vilareal ſe li augmenten deu lliures de ſalari, a mes de les quaranta que ſe li ſenyalaren en lo capitol huytanta y hu, dels actes de Cort del Eſtament Real, de les Corts del any 1604. y al lloctinent cinch mes, vltra de les vint lliures que ſe li ſenyalaren en lo capitol quaranta de dits actes: totes les quals ſe paguen dels emoluments de la Cort.*

Ordens donats per jutges ſuperiors, ſe debuen guardar.

CAP. LXXXII.

ITem per quãt de juſticia eſtà diſpoſt, que à futuro grauamine, ningu poſe apellacio, y parega tenir res a be de aço lo eſcriure, y ordenar als Aduocats, y Procuradors Fiſcals de algunes ciutats, y viles, que ſe apellen de les ſentencies que es publicaran en alguns proceſſos, no ſabentſe que en aquelles ſe haja de fer injuſticia; ans be ſe dega, y haja de preſumir lo contrari. Que perço ſia prouehit q̃ lo Virrey, ni la Real Audiencia, ni lo Portantveus de General Gouernador, ni ſos Lloctinẽts no donẽ ſemblants ordens, ni facen los dits manamẽts. *Plau a ſa Mageſtat ques guarden los ordens del Virrey, y Real Audiencia, y altres jutges ſuperiors ques donaran en eſta materia.*

Iutges del ciuil puguen capturar als mal reſpectants, ab que dins vint y quatre hores los entreguen als jutges del criminal.

CAP. LXXXIII.

ITem per quant en les execucions que fan los Iurats, Muſtaçaf, y cequier real per coſes tocants a ſa juriſdicció, no obſtant que en aquelles proceheixquẽ juridicament, y ſegons juſticia, eſdeue moltes vegades perdrels lo reſpecte, per hon dites execucions ſon impedides, en dany de la coſa publica, y dereputacio dels oficials. E jatſia en aqueſt cas puguen proſeguir a captura de les perſones inobedients, y a vſar de la modica cohercio q̃ la juſticia dona etiam als jutges de cauſes ciuils: empero per veure q̃ no tenẽ juriſdiccio criminal, als executats los par q̃ per la inobediencia deſus dita, no poden los dits oficials caſtigarlos, y molts dels dits oficials tenen lo mateix error, y aixi conuinga q̃ vns, y altres tinguen deſengany, y ſapien lo q̃ en semblants caſos ſe pot, y deu fer. Que perço ſia prouehit, e manat per V.M. ab acte de la preſẽt Cort, lo q̃ ja aliàs eſtà diſpoſt de juſticia, q̃ quãt eſdeuinga impedirſe ſemblants execucions, o deſcõpondres contra dits oficials, q̃ aquells no obſtãt no tinguẽ juriſdiccio criminal, puguen proſeguir a capturar les tals perſones impedients, o que es deſcompondran, peraq̃ puguen ſer detẽguts enla preſo per los dies, y temps q̃ pareixera, ſegons lo impediment, y deſcompoſtura, ſens q̃ tinguen neceſsitat peradaço, de valerſe de altres oficials Reals que tinguen, y exerceixquẽ juriſdiccio criminal. *Plau a ſa Mag.*

K quels

quels puguen capturar per les rahons contengudes en lo capitol, ab que dins vint y quatre hores los hajen de entregar als jutges ordinaris.

Dret de amortizacio, concedit a les Esglesies de Vilareal, expressades en dit capitol.

Cap. LXXXIV.

ITem per quant los Cleros, Espitals, y altres administracions pies, ab la expulsio dels Moriscos, y reduccio dels censals, han tengut danys, y perdues considerables, lo que en particular se ha sentit, y sent en la Esglesia Parroquial de la vila de Vilareal, en lo Espital de aquella, y en les Almoynes majors de la mateixa vila, que perço sia del seruey de sa Magestat, en cõsideracio de aço prouehir, è manar ab acte de la present Cort, concedir al Clero de la dita vila facultat de adquirir quatre milia lliures, y al dit Espital cinchcentes, y a les dites Almoynes majors mil lliures, fraques dels drets de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat fer gracia, y merce als dits Clero, y Almoynes majors, que puguen amortizar, ço es, lo Clero dos milia lliures, y les Almoynes cinchcentes lliures, franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura de sagell; y al dit Espital de cinchcentes lliures, franques de amortizacio, y sagell.*

Lladres que furtaran grans de les sitges, a demes de les altres penes, encorreguen en pena de tres anys de galeres.

Cap. LXXXV.

ITem per quant en la vila de Vilareal, y en altres ciutats, y viles del Regne de Valencia pera conseruar, y guardar los forments tenen sitges a les portes de ses cases, y en los carrers publichs, y ha esdeuengut moltes vegades, persones poch tements de Deu, y de la justicia, de nit furtar lo dit formét, en gran dany dels particulars de qui es dit forment, y en notable escandel de la Republica: y conuinga, pera seguritat dels que tenen forment en dites sitges, augmentar la pena, perque de altra manera ab dificultat se cõserua, que los q̃ nols retrau de fer semblants furts lo temor de Deu, y respecte degut a la justicia, los retraga lo temor de la pena, augmentantse en los que faran semblants furts de les sitges, ara furten forment, ordi, o altre gra. Que perço sia del seruey de V. Magestat per acte de la present Cort, prouehir, e manar concedir saluaguarda Real a dites sitges, imposant als que trencaran aquelles les penes en q̃ encorren los trencadors de altres llochs, hon hi ha saluaguarda Real concedida. *Plau a sa Magestat, que vltra de la pena en que conforme a justicia, y furs del Regne encorren semblants delinquents furtant los grans de les sitges, encorreguen en pena de tres anys de galeres per dita rahó.*

Forn que està dauant de la Esglesia de Vilareal, fentne altre sia derrocat.

Cap. LXXXVI.

ITem per quant en les Corts del any 1604. la Magestat del Rey don Phelip pare de V. Magestat, que està en gloria, ab acte de Cort, prouehi se derrocàs, y derruhis hu dels forns que V. Magestat te en dita vila de Vilareal, que està defront la Esglesia Parroquial de aquella, perço que per estar tã prop de dita Esglesia moltes vegades aquella se omplia de fum del dit forn, causant molestia als Capellãs y ministres de la dita Esglesia, ab notable indecẽcia. Que perço sia del seruey de V. Magestat, prouehir, e manar per acte de la present Cort, q̃ lo delliberat en lo dit acte de Cort, que fins huy no se ha executat, ab tot efecte sia posat en execucio; y que en altra part conuenient de dita vila, se edifique altre consemblant forn de les rendes que V. Magestat te en dit forn de dita vila. *Plau a sa Magestat, que hauent edificat la vila a ses despeses altre forn en lo lloch que lo Virrey, y junta Patrimonial de Valencia determinaran, se derreque lo que huy està edificat junt a la Esglesia, per lo perjuhi que representen.*

Forn se puga fer en Vilareal, precehint delliberacio de la junta Patrimonial.

Cap. LXXXVII.

ITem per quant en la dita vila de Vilareal tansolament hi ha dos forns, los quals eren propris de dita vila, y aquella feu seruici al Patrimoni Real del domini dels dits forns, y per ser lo poble gran no son suficients pera coure lo pa dels vehins de dita vila. Que perço sia del seruey de V. Magestat per acte de la presẽt Cort, donar facultat a la dita vila, pera que puga fer vn altre forn a sos propris gastos, y que los emoluments de aquell sien propris de dita vila. *Plau a sa Magestat que lo contengut en aquest capitol se remeta al Lloctinent general, y junta Patrimonial, pera que facen lo quels pareixera conuenir.*

Aygua de les cequies del riu de Millàs sis pot llançar al riu en temps de la madera, se remet al Lloctinent general, y Real Audiencia, que faça justicia.

Item

CAP. LXXXVIII.

Item per quant los auituallадors de Valencia, y altres ciutats, y viles del Regne de Valencia, de lleнya, carbo, y madera, naueguen la madera algunes vegades per lo riu de Millàs, perque llancen al riu la aygua de totes les cequies, lo que es de gran inconuenient se faça en los mesos de Abril, Maig, y Iuny, perque en aquells hi ha molt gran necessitat de aygua pera regar los fruyts; y tambe se segueixen grans inconuenients, que pera passar la madera y fusta per los açuts, la fan saltar per damunt aquells, descōponentlos, y maltractantlos, etiam que facē cadafals. Que perço sia del seruey de V. Magestat, per acte de la present Cort, prouehir, y manar, que nos puga nauegar madera en los dits mesos de Abril, Maig, y Iuny, per lo riu, y que quant se nauegue en altres mesos, no la puguen passar per damunt dits açuts, etiam que facen cadafals, sino que la hajen de traure fora del riu, y tornarla a llançar dauall lo açut, y aço sots les penes a V. Magestat ben vistes, ademes de la obligacio de refer lo dany: y q̄ aço sia obseruat, y guardat en los açuts de les viles de Vilareal, Castello, y Borriana. *Plau a sa Magestat, ques remeta a son Lloctinent general, y Real Audiencia, pera que oydes les parts facen justicia, y que no sia en dany del auituallament.*

Iurats, y Mustaçaf en inquirir contra argenters, guarden los furs sobre aço disponents.

CAP. LXXXIX.

Item Senyor, per quant es just obuiar, que en la ciutat de Valencia, no es facen alguns fraus en les lligues del or, y argent, y en les obres que los argenters fan. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estamēt Real, sia seruit manar per acte de la present Cort, que lo Mustaçaf de dita Ciutat, y los Iurats, a qui toca tot lo concernent a obuiar a dits fraus, y que les obres que fan dits argenters sien tals quals cōue, inquirixquē, y puguen inquirir si les peces que dits argenters fan estan marcades, y tenen la lley que dehuen tenir, y si tenen mezcla de diferents metalls, mes de lo que es just, y permes; y que tinguen poder de imposar penes als que faran frau acerca del sobredit, y castigar als que encorreran en dites penes. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

Procurador Fiscal, y Patrimonial, no pot fer part en la causa de Castalla.

CAP. XC.

Item Senyor, attes que lo fur 40. de les Corts del any 1585. lo qual tracta de la dismembracio de la vila de Castalla, y dispō, que lo Procurador Fiscal, y Patrimonial de V. Magestat, y la Regia Cort, no faça instancia per si, ni assistint altrament en la causa de suplicacio interposada per al Sacro Supremo, y Real Consell de Arago, de la sentencia donada per lo Virrey, y Real Audiencia de Valencia, en fauor del Syndich, y particulars de la vila de Castalla, e contra don Pedro Maça de Lladro, Marques de Terranoua, fonch fet, y decretat contra lo priuilegi onze de incorporacio del Senyor Rey Pere Segon, en lo qual estan incorporats lo castell, y vila de Castalla a la Corona Real, ab prohibicio de no poderlos alienar: y en execucio de aquell se obtingue dita sentencia, de la qual non tingue noticia lo dit Estament Real, com se depren de la contextura del dit fur: y que essent contra lo dit priuilegi la dita disposicio foral, y aixi mateix attes que no tingueren poder los Syndichs de les ciutats, y viles Reals, constituents lo dit Estament Real, pera consentir en la alienacio del dit Castell, y vila de la Corona Real, en la qual estan incorporats, ni lo dit fur, en lo qual fonch causat perjuhi al benefici vniuersal de tot lo dit Estament Real, y del Patrimoni de V. Magestat. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, de manar anullar lo dit fur, y en quāt menester sia reuocar aquell, manant que los dits Procurador Fiscal, y Patrimonial de V. M. hixca a la dita causa, y prosecucio de aquella, fins a sentencia difinitiua, y Real execucio de aquella. *Ia està degudamēt prouehit sobre aço en lo capitol sise dels contrafurs en la forma seguent. Sa Magestat per obseruancia, y execucio del dit fur 40. de les Corts del any 1585. y de lo que se ha declarat per via de justicia, oydes les parts en lo Consell Supremo de Arago, ab prouisio difinitiua de nou de Iuliol 1625. confermada per lo mateix Consell ab interuencio de jutges asociats, ab sentencia publicada a setze de Març del any 1628. declara, que son Procurador Fiscal, Patrimonial, no ha pogut, ni pot assistir al Syndich de la vila de Castalla en dita causa: y aixi mana que de huy auant dit Fiscal Patrimonial, desisteixca de dita pretensio; reseruantli empero dret, si algu li toca, en dita causa de suplicacio que ha interposat de dita sentencia de setze de Març, quant al cap tansolament en ques declara, que la impugnacio, y nullitats que hauia oposat a dit fur 40. no hauien lloch, per quant en respecte de aquest cap noy ha dos sentencies conformes.*

Iurisdiccio, gubernatorio nomine, sis deu donar, sa Magestat ne tindra consideracio.

CAP. XCI.

Item per quant es cosa contra lo benefici de les ciutats, y viles del present Regne concedirse gubernatorio nomine, la jurisdiccio suprema als señors de llochs, situats dins dels termens generals de les dites ciutats, y viles, y tambe en dany del Patrimoni Real, per ser molt danyos apartarse de la Real Corona vna cosa tan preciosa, com la jurisdiccio suprema in perpetuum, quæsito dicto colore del titol gubernatorio nomine. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de no concedir semblats concessions de jurisdiccio, que en efecte, y en veritat encara ques vulla colorarles ab lo dit titol de gubernatorio nomine, son alienacions, y separacions verdaderes del dit Real Patrimoni. *Sa Magestat tindra conte en lo que se li suplica en lo present capitol.*

Iurisdiccio, gubernatorio nomine, donada en Nules, si se ha de reuocar, se remet a justicia.

CAP. XCII.

Item Senyor, com per lo fur 77. situat sots rubrica de iurisdictione omnium iudicum, conste hauerse fet cambi de la jurisdiccio suprema, mer, y mixt imperi del castell, y terme de la vila, y honor de Nules ab carta de gracia perpetual, per preu de quaranta milia sous ab lo senyor del dit castell, y terme, y conste aixi mateix, que hauentse fet deposit de dits quaranta milia sous en la taula de cambis de la ciutat de Valencia per la dita vila de Nules, pera obs de desempenyar dita jurisdiccio, fonch publicada sentencia enla Real Audiencia de Valencia en vint y quatre de Dehembre mil cinchcents huytanta y dos, en fauor del Regio Fisch, y de dita vila de Nules, declarant hauerse de restituhir dita jurisdiccio a la Corona Real. Apres de lo qual ab altra sentencia publicada en set de Dehembre mil cinchcents huytanta y tres, fonch declarat tenir V. M. poder pera nomenar en dita vila vn vehi de aquella pera exercir la dita jurisdiccio suprema en nom de Iusticia Real, y vn Batle pera collectar, custodir, y defensar los drets Reals, nomenantse Batle Real: les quals sentencies foren posades en execucio per discurs de diferents anys. Y lo senyor de dita vila en la ocasio de les Corts del any 1585. procurà ab los tres Estaments, suplicassen li fos cōcedida la dita jurisdiccio gubernatorio nomine, y sols obtingue que reuocantse la dita nominacio de Iusticia, y Batle Real, fos acomanada dita jurisdiccio al Gouernador de Valēcia, fins a la proposicio de les primeres Corts seguents, que foren les del any 1604. E com no obstant aço, la Magestat del senyor Rey don Phelip pare de V. Magestat, sens estar plenament informat haja concedit la dita jurisdiccio suprema, y emoluments de aquella in perpetuum, licet titulo gubernatorio, al senyor de dita vila, lo que es alienar, y separar de la Corona Real vna cosa preciosa; y per altra part es en dany de la vila de Nules, puix aixi resta frustrada del fi que tingue en donar dits quaranta milia sous, pera desempenyar dita jurisdiccio. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort de manar reuocar la dita concessio, y alienacio de dita jurisdiccio feta en fauor del senyor de dita vila de Nules, prouehint, y manant que los dits Iusticia, y Batle Real sien restituhits en lo exercici de sos oficis en nom de V. Magestat, com estauen ans de les Corts del any 1585. per execucio dels furs, y priuilegis del Regne de Valencia, y de les Reals sentencies desus referides. *Plau a sa Magestat, que sobre lo contengut en lo present capitol se administre justicia, oydes les parts.*

Causes de apellacio dels Iusticies de les aldees de Morella, si se han de introduhir dauant lo Iusticia major de Morella, se remet a justicia.

CAP. XCIII.

Item Senyor, attes que ab sentencia Real del senyor Rey don Ioā feta fur, situat sub titulo de sentēcies cap. 18. està determinat q̄ los justicies de les aldees de la vila de Morella, tinguen la cognicio de les causes ciuils de dites aldees en primera instancia, no trobantse lo Iusticia major de Morella, o son lloctinent general present en aquelles, y que les causes de primeres apellacions hajen de anar al tribunal del dit Iusticia major de Morella, lo que algunes vegades nos guarda, ans be contra la disposicio de dita sentencia, y del dit fur se introduheixen dites causes en lo tribunal del Portant veus de general Gouernador, resident en la vila de Castello de la Plana. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit manar per acte de la present Cort, que lo dispost en dita sentencia, y en dit fur, sia ad vnguem obseruat, sub nullitatis decreto. *Plau a sa Magestat que sobre lo contēgut en lo present capitol se administre justicia, oydes les parts.*

Apella-

Apellacions interposades en les causes de compromis entre Morella, y les aldees, sis poden introduhir en la Real Audiencia, se remet a justicia.

CAP. XCIV.

ITem per quant en la mateixa sentencia feta fur està determinat, q̃ sempre y quant succehira algun dupte, o controuersia entre la vila de Morella, y ses aldees, sobre los gastos fets per lo Clauari de dita vila, aut aliàs, sia determinada la dita controuersia per via de compromis, nomenant dita vila vn jutge compromissari, y altre jutge a part de dites aldees, y que si estos jutges no concorden, hajen de nomenar vn tercer, y si ab tot noy haura concordia, se acudeixca als Aduocats comuns de dita vila, y aldees, y que estiga à lo que aquells determinaran: segons lo qual es cert que de dita determinacio compromissaria, no pot interposarse apellacio, acudeixen a la Real Audiencia. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la present Cort, que les dites aldees en semblants causes no sien oydes en la Real Audiencia, ans be repellides à limine iudicij sub nullitatis decreto. *Plau a sa Magestat sobre lo contengut en lo capitol se faça justicia.*

Escriuania de Penaguila, si se ha de concedir a dita vila, sa Magestat se manara informar.

CAP. XCV.

ITem Senyor, per quant la vila de Penaguila de temps mes que immemorial a esta part, ha possehit continuament la Escriuania de aquella, sens empaig, ni contradiccio alguna, la qual possesio immemorial te força de titol. Suplica a V. Mag. lo dit Braç Real, sia seruit pera major corroboracio de la dita immemorial possesio, confirmar, autorizar, y decretar aquella per acte de la present Cort, y en quant menester sia concedir de nou dita Escriuania a dita vila. *Sa Magestat se manara informar del quey ha en aço, pera ques guarde lo que sia just.*

Salari del Iusticia, y Assessor de Penaguila sia augmentat.

CAP. XCVI.

ITem per quant lo Iusticia de la vila de Penaguila te molt gran concurs de negocis, aixi en dita vila, com tambe en los llochs de Alcoleja, Benigallim, Beniafe, Ares, Benasau, y Benifallim, que estan constituhits dins los termens generals de aquella, en los quals, y cascu de aquells la dita vila exercita la jurisdiccio suprema, mer, y mixt imperi, y porta molts, y excessius treballs, y lo salari que al present te, es tansolament vint y cinch lliures, de les quals dona les cinch al Assessor ordinari, y perço moltes persones rehusen de tenir dit ofici. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit manar ab acte de la present Cort, que lo salari del dit Iusticia sia augmentat fins a sexanta lliures cascun any; y que al Assessor ordinari se li donen quinze lliures, pagadores respectiue dels emoluments de la Cort. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Salari sia constituhit al Mustaçaf de Penaguila.

CAP. XCVII.

ITem per quant lo Mustaçaf de la vila de Penaguila, fins huy no ha tengut, ni te salari ningu, y suporta molts treballs. Perço lo dit Braç Real suplica a V. Magestat, sia seruit de manar per acte de la present Cort, que se li donen de salari al dit Mustaçaf cascun any quinze lliures dels emoluments de son ofici. *Plau a sa Magestat que se li senyalen sis lliures per son salari, dels emoluments del ofici.*

Dret de amortizacio concedit a la Esglesia de Penaguila.

CAP. XCVIII.

ITem per quant la Esglesia de la vila de Penaguila es en extrem pobre, y no pot acudir als gastos dels ornaments necessaris peral culto Diuino. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de fer merce a la dita Esglesia de franquea del dret de amortizacio, y sagell, fins en suma de sis milia lliures. *Plau a sa Magestat fer gracia, y merce a dita Esglesia del dret de amortizacio degut de tres milia lliures, pagant vn sou per lliura tansolament de sagell.*

Alcaydies dels castells de Penaguila, y Sexona, si se han de dar als Iurats de dites viles, veura sa Magestat lo que conue fer.

CAP. XCIX.

ITem per quant les viles de Penaguila, y Sexona, tenen cascuna de aquelles vn castell, los quals estan derruhits, y de manera que pera reparos forçosos de aquells, son me-

 nester

nester molts centenars de ducats, y de cascun dia se van mes dirruhint, y acabant; y conue que sien reparats, de manera que estiguen molt forts, com solien, per estar propinchs de la mar: y les dites viles desijen per la fidelitat deguda a V. Magestat, y per sa propria defensa, tenir reparats, conreats, y fortificats dits castells. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estamẽt Real, sia seruit ab acte de la present Cort de manar, que apres dels dies de don Iuan de Brisuela Alcayt que al present es del castell de Penaguila, y de Antoni Roglà Alcayt que es del castell de Sexona, resten desde ara per sellauors nomenats respectiue per Alcayts de dits castells los Iurats que seran cascun any, respectiue de dites viles, y que aquells respectiue reben los salaris que V. M. dona als dits Alcayts, que son cinquãta lliures per cascuna Alcaydia: oferintse, com al present se oferixen dits Iurats, que encontinent que començaran respectiue a rebre dits salaris, emplearan cascun any la mitat de aquells, que son vint y cinch lliures, en los dits reparos, y conseruacions respectiue de dits castells. *Sa Magestat veura lo que mes conue a son Real seruici.*

Batle de la vila de Penaguila sols te interuencio en la insecualacio dels oficials. Y que los Iurats de dita vila sien tres.

Cap. C.

Item per quant lo Rey nostre senyor pare de V. Magestat, ab son Real priuilegi, concedit a la vila de Penaguila en Valencia, a 18. de Febrer 1604. entre altres capitols proposats per dita vila, fonch seruit decretar lo seguent. Otrosi, q̃ por quanto hauiendo de acudir, como acuden a esta Ciudad de seys en seys años, para hazer la insecualaciõ los Iurados de dicha villa, y oficiales della, se causan, y recrecen muy grandes costas, assi en las venidas, como en los salarios, siendo en efeto como es pobre la dicha villa, y que sienten mucho, y es de muy grande inconuiniente el hazerse dichas costas. Suplica a V. Magestat sea de su Real seruicio conceder priuilegio a dicha villa, para que de tres en tres años, los que se hallaren Iusticia, y Iurados, sin interuencion del Bayle, hagan la dicha insecualaciõ. Y que assi como hasta agora ha hauido dos Iurados, haya tres de aqui adelante. *Plau a sa Magestat quey haja tres Iurats, y en lo demes de la insecualacio se faça ab interuencio del Batle.* Y attes que de les paraules de dit capitol, y de la decretata de aquell resulta manifestament, que en la dita insecualacio perals oficis, lo Batle de dita vila tansolament te assistencia, y en les ocasions que se hã ofert de insecualacions, ha volgut pretendre, y tenir vot, y votar de facto, lo que es contra lo tenor del dit priuilegi, y conue que en tot, y per tot se guarde. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit declarar ab acte dela present Cort, que lo dit Batle tansolament ha de tenir assistencia en dites insecualacions, y no vot, y que aquelles conforme dit capitol se facen de tres en tres anys, com se cõte en dit priuilegi, y decretata; y que nos puixen diferir y allargar, sots pena de trescentes lliures per cascu dels que contrauindran, y seran negligents en fer dita insecualacio enlo temps prefingit, aplicadora dita pena lo terç als cofrens de V. Magestat, lo terç al comu de dita vila, y lo terç al Espital de aqlla: la qual insecualacio tinga principi en la semana de Pasqua de Esperit Sant, apres que V. Magestat sera seruit decretar lo present acte de Cort. *Plau a sa Magestat que lo Batle sols tinga interuencio, y no vot.*

Recomendacio en fauor dels Rectors de Carcaixent, y de Castalla.

Cap. CI.

Item per quant lo Capitol, y Canonges de la Seu de Xatiua, han obtes de sa Santedat gracia, y merce de cinchcentes lliures de pẽsio perpetua, sobre los fruyts premicials de cascuna de les Rectories de la vila de Alcoy, Carcaixent, y Castalla, per hauer estat mal informat V. Magestat, que pera facilitar dita gracia escrigue al Papa vna carta de recomendacio en fauor del Capitol, y Canõges de dita ciutat de Xatiua, acerca de les rendes de aquelles, en particular de la de Alcoy, que pagats los carrechs ordinaris, quant molt li resten franques setcentes lliures, de les quals ha de sustentarse lo Rector, y subuenirse les necessitats dels pobres feligresos: y si dita gracia se executas, no podria fer, ni lo hu, ni lo altre. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç Real ab acte de la present Cort, sia seruit manar escriure a sa Santedat faça determinar per justicia lo plet que les dites viles, y Rectories porten, y tracte ab lo dit Capitol, y Canonges, sobre la validitat, y forces de dita gracia, que dihuen ser surrepticia, y suspensio de aquella; y que pera dit efecte nomene jutge delegat en estes parts de Espanya. *Plau a sa Magestat que sobre aço se faça justicia.*

Dret de amortizacio concedit al Clero de Alcoy.

Cap. CII.

Item

Item per quant la Esglesia Parroquial de la vila de Alcoy està molt pobre, y te necessitat de molts ornaments, als quals en ninguna manera pot acudir. Perço suplica a V. Mageſtat lo dit Braç Real, sia seruit per acte de la present Cort, concedir facultat al Clero de dita vila pera adquirir bens de realech, fins en suma de sis milia lliures, franques del dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Mageſtat fer gracia, y merce al dit Clero del dret de amortizacio degut de tres milia lliures, pagant vn sou per lliura tan solament de sagell.*

Dret de amortizacio concedit a les Monjes del Sant Sepulcre de Alcoy.

CAP. CIII.

Item per quant lo Conuent de Monjes del Sant Sepulcre de la dita vila de Alcoy està molt pobre, y les Monjes de aquell patixen necessitat. Perço suplica lo dit Eſtament Real, sia seruit manar donarli facultat pera adquirir bens de realench fins en suma de dos milia lliures, franques del dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Mageſtat donar llicencia, y facultat a dit Conuent pera amortizar mil lliures en proprietat franques de dret de amortizacio, pagant tansolament vn sou per lliura de sagell.*

Insaculats nos poden exemir de regir los oficis per raho de ser baciners de obres pies.

CAP. CIV.

Item per quant en la vila de Penaguila, y de la Yessa, la experiencia ha mostrat que alguns vehins de aquella apres de hauer procurat entrar en la insaculacio, y gouern delles, quant succeheix esser extrets en algun ofici, pretenen exemirse de regirlos a titol de acaptes, familiatures, o ser ministres de la Santa Crehuada, y aixi ve a ser inutil la insaculacio de les tals persones, y se dona ocasio pera plets, e inquietuts. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, sia seruit manar per acte de la present Cort, que tots los que en dites viles estaran insaculats hajen de regir los oficis, en los quals los tocara sort: y que si pretendran exemirse, sien encontinent extrets de la bossa de la insaculacio, y en lloch de aquells sien insaculats altres suficients: exceptant empero de aquesta continuacio lo baciner del Espital general, y lo baciner de catius Christians, que son los que solament per fur tenen la dita exemcio. *Plau a sa Mageſtat.*

Consell general en Penaguila, y Alpuente, es puga tenir, precehint conuocacio de vn dia pera altre, e interuenint quaranta.

CAP. CV.

Item per quant en les viles de Penaguila, y Alpuente, es cosa molt treballosa juntar Consell general, y aço redunda en dany de la cosa publica. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Eſtamēt Real, sia seruit ab acte de la present Cort manar, que feta conuocacio ab crida en dites viles, respectiue pera Consell general, y pera hora certa, venguda la hora se puga tenir Consell general, ab que per lo menys entreuinguen en aquell respectiue trenta persones, y que sia de tanta força y valor lo que sera resolt, com si tots haguessen acudit. *Plau a sa Mageſtat, ab que la conuocacio no puixa ser peral mateix dia, y q̄ per lo menys hajen de entreuenir en lo Consell quaranta persones pera fer determinacio.*

Franquea es deu guardar als vehins de Valencia, y de altres llochs que gozen della conforme furs.

CAP. CVI.

Item per quant los vehins, y habitadors de la ciutat de Valencia, y altres ciutats, y viles del dit Regne à foro gozen de franquea en tots pasts, y les abelles no poden estar tot lo temps del any en vna part, per que se han de mudar de puestos, segons la diuersitat del tēps: y alguns senyors de llochs, y castells, y oficials de aquells volen pretendre, que de les abelles que se han mudat en sos termens, sels haja de pagar dret de herbatge: lo que nos deu permetre, per ser contra la franquea sobredita. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Braç Real, sia seruit de manar ab acte de la present Cort, que de ninguna manera directa, ni indirectamēt se puga exigir, ni cobrar per raho de les abelles dret de herbatge dels habitadors de les ciutats, y viles del dit Regne, sots imposicio de penes pecuniaries a arbitre de V. Mageſtat, cōtra los que contrauindran, aplicant la mitat de aquelles a la part interessada, a la qual se li hajen de refer tots los danys, gastos, y despeses que per dita causa patira. *Plau a sa Mag. que als vehins de Valencia, y de altres llochs q̄ gozen de la franquea, aquella sels guarde com ho dispone̅ los furs.*

Oficis, y Conselleries en les viles de Penaguila, Alpuente, y la Yessa, sols los poden tenir los naturals, y los q̄ tindran casa, y cap major per temps de deu anys.

CAP. CVII.

Item

ITem per quant a les viles de Penaguila, Alpuente, y la Yessa, y Xerica, acostumen venir a viure algunes persones forasteres, les quals ab fauor procuren de ser admeses a oficis respectiue de dites viles, y a entrar en Cōsell, lo que causa dany, e inquietuts entre les dites persones, y los naturals. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de manar, que en dites viles tan solament puguen tenir los oficis, y Conselleries los q̄ seran naturals de aquelles. *Plau a sa Magestat, sino en cas que estiguen ab sa casa, y cap major per temps de deu anys en dites viles.*

Peyta Real se pague a la vila de Penaguila, conforme es de justicia.

CAP. CVIII.

ITem per quant la vila de Penaguila està en possessio immemorial, que te força de titol, de exigir y cobrar la peyta Real dels senyors q̄ son estats, y huy en dia son dels llochs cōstituhits dins los termens generals de aquella, en los quals aquella te mer, y mixt imperi, ab tota jurisdiccio suprema, com son Alcoleja, Benigallim, Beniafe, Ares, y Benasau: y al present dessija dita vila que pera major força de dita possessio immemorial, y titol, resultant de aquella, sia confirmat, y auctorizat ab decret Real lo sobredit. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit ab acte de la present Cort manar, que los senyors dels llochs dessus referits paguen la peyta Real a dita vila de Penaguila. *Plau a sa Magestat ques guarde lo que es de justicia.*

Sisa de saca si pot posar la vila de Penaguila, sa Magestat vist lo priuilegi veura lo que conuinga.

CAP. CIX.

ITem per quant ab priuilegi Real, cōcedit a la vila de Penaguila a 18. de Febrer 1604. li fonch donada facultat pera poder imposar sisa de saca en son terme general, per temps de deu anys, los quals ja son passats. Suplica per tant a V. M. lo dit Estamēt Real, sia seruit attesa la pobrea, y necessitat de dita vila, de concedirli facultat de imposar dites sises generalmēt, y sens ninguna llimitacio de tēps. *Sa Magestat vist lo Real priuilegi, prouehira sobre aço lo que conuinga.*

Terres incultes, y comunes del terme de la vila de Penaguila, si se han de donar a dita vila pera ses necessitats, se remet al Lloctinent general pera q̄ informe.

CAP. CX.

ITem per quant la vila de Penaguila cascun any està alcaçada en pus de huytcentes lliures, que respon cascun any mes del que te de entrada, y te en son terme algunes terres incultes, y comunes, de les quals vsen tots los que volen, y podria la dita vila aprofitarse de elles pera subuenir a ses necessitats. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte dela present Cort de donar a dita vila dites terres ab facultat llibera pera poder dispondre de aquelles, establintles a qui los Iurats voldran. *Plau a sa Magestat que lo Lloctinent general informe sobre lo contengut en aquest capitol, pera que puga prouehir degudament sobre lo contengut en ell.*

Priuilegi de franquea de tots drets Reals, concedit a la vila de Penaguila, sia confermat en quant dit priuilegi està en obseruancia.

CAP. CXI.

ITem per quant lo Serenissim Rey don Ioan ab son Real priuilegi, Dat. en la ciutat de Balaguer a 16. de Octubre del any 1391. per bons, y justs respectes concedi a la Vniuersitat, y singulars persones habitants en dita vila de Penaguila, y sos termens, presents, y esdeuenidors in perpetuum, total franquea, y exemcions de tots los drets Reals, ço es, de lleuda, peatge, herbatge, y altres qualsseuol nous, y vells, cōstituhits, y cōstituydors per qualseuol nom ques nomenen per totes les terres, Regnes, y estats del Serenissim Rey de Arago, aixi per mar, com per terra, per qualsseuol robes, bens, y mercaderies, en qualsseuol parts y llochs: lo qual priuilegi fonch confermat per lo senyor Rey don Phelip pare de V. Magestat, en les Corts celebrades en la ciutat de Valencia en lo any 1604. a suplicacio del Braç Real, ab acte de Cort, fet per dit Braç, cap. 47. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit iterum, ab acte de Cort, confermar, y auctorizar, y en quant menester sia de nou concedir dit priuilegi. *Plau a sa Magestat en quant dits priuilegis estan en obseruancia.*

Iurats de Penaguila tinguē modica cobercio perals que seran descomedits. Y en lo tocant a la jurisdiccio, se guarden los furs.

CAP. CXII.

ITē suplica a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit per acte de la present Cort, de donar llicencia als Iurats de la vila de Penaguila, pera coneixer de qualsse-

qualsseuol causes tocants al bon gouern de dita vila, y a la cobrança de taches, peytes, &c. aliàs, que respecten al dit gouern, y propis de dita vila, sens que lo justicia tinga que entrometres en elles. Y q̃ puguen fer, y facen qualsseuol execucions en los vehins, y habitadors de aquella; y que si aquells seran descomedits, o mal criats, los pugueu capturar, y castigar ab preso. *Plau a sa Magestat, que en quant a les coses tocants a la jurisdiccio, se guarde lo q̃ per furs està dispost; y que los Iurats tinguen vna modica cobercio perals que seran descomedits.*

Dret de amortizacio, concedit a la Esglesia de Bocayrent.

CAP. CXIII.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de concedir per acte dela present Cort, y fer merce a la Esglesia dela vila de Bocayrent, que los particulars de dita vila puguen amortizar en dita Esglesia, fins en suma de sis milia lliures, franques del dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat donar llicencia, y facultat a dita Esglesia pera amortizar tres milia lliures en proprietat franques de dret de amortizacio, pagant tansolament vn sou per lliura de sagell.*

Dret de amortizacio, concedit al Conuent de Monjes de Bocayrent.

CAP. CXIV.

Item per quant en la vila de Bocayrent hi ha vn Conuent de Monjes, sots inuocacio de nostra Senyora de les Dolors del Orde de Sant Agosti, lo qual es lo mes pobre de tot lo Regne. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estamét Real, sia seruit per acte de la present Cort, fer merce a dit Conuent de q̃ puga adquirir bens de realench, fins en suma de quatre milia lliures, franques del dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat donar llicencia, y facultat a dit Cõuent pera amortizar dos milia lliures en proprietat, frãques de dret de amortizacio, pagant tansolament vn sou per lliura de sagell.*

Peytes se han de posar en Bocayrent, guardant los furs sobre aço disponents.

CAP. CXV.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, donar facultat als Iusticia, Iurats, y Mustaçaf, y sis prohoms, trets dels trenta Cõsellers quey ha en la vila de Bocayrent per redolins, pera poder augmentar, y de nou imposar peytes en tots los bens sitis, constituhits en los termens generals de dita vila, y sos llochs, com son Banyeres, y Alfafara, que son de sa jurisdiccio: la qual imposicio de peyta sia conforme millor los dits Iusticia, Iurats, Mustaçaf, y prohoms, eo la major part de aquells delliberaran. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

Mustaçaf de Bocayrent pose postures en los bastiments.

CAP. CXVI.

Item per quant en totes les ciutats, y viles del Regne, los Iurats acostumen posar les postures en les coses quels porten a vendre de bastiment. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de donar facultat als Iurats de la vila de Bocayrent, pera posar postures en los bastiméts ques portaran a vendre a la dita vila, aixi per los propris habitadors de aquella, com per los forasters. *Plau a sa Magestat, que aço ho faça lo Mustaçaf a qui toca.*

Insculacio de oficials en la vila de Bocayrent se ha de fer ab sola interuencio del Batle.

CAP. CXVII.

Item Senyor, per quant en lo capitol quaranta huyt dels actes de Cort del Estamét Real de les Corts del any mil sis cents y quatre, fonch estatuhit que los Iusticia, Iurats, y Mustaçaf de la vila de Bocayrent fessen insculacio perals oficis de dita vila, sens necessitat de confirmacio del Virrey, ni de altre oficial, lo qual capitol plague al Rey nostre senyor pare de V. Magestat concedir en la forma que li fonch suplicat, ab tal que la dita insculacio se fes ab interuencio del Batle, que val dir sola assistencia, sens vot algu; & tamen lo dit Batle se vol introduhir en tenir vot en dita insculacio. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar, que les paraules de interuencio del dit Batle, no signifiquen altra cosa mes de la sola assistencia de aquell. *Plau a sa Magestat ques faça la insculacio per les persones a qui toca, y que lo Batle sols tinga interuencio, y no vot.*

Insculats quant se muden de vn sach en altre en les viles de Ontinyent, Bocayrent, y Penaguila, no poden votar los que se han de mudar.

CAP. CXVIII.

Item

Item per quant en les viles de Ontinyent, Bocayrent, y de Penaguila, se acostumen alterar, y mudar les insaculacions dels oficials, pujant los que estan en algun sach inferior a sach superior. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estamét Real, sia seruit de prouehir, y manar, per acte de la present Cort, que totstemps, y quant se tractara de pujar, com se ha dit, alguna persona de vn sach a altre, no vote en aço la tal persona, ni estiga present en la junta. *Plau a sa Magestat.*

Redonda pot fer Carcaixent, sens perjuhi de la ciutat de Valencia, y altres tercers.

Cap. CXIX.

Item per quant lo terme de la vila de Carcaixent es tan poch, que no es bastant pera la pastura del ganado del auituallament de dita vila. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de concedir a la dita vila, que puga fer en son terme vna redonda, pera que en aquella pasture solament lo ganado del auituallador, y dels particulars de la vila, posant les penes que en altres viles estan imposades als altres ganados que entraran; y que aço se entenga sens perjuhi de qualsseuol pretensions de les viles de Alzira, y Vilanoua de Castello, les quals puguen deduhir lo interes que en contrari de aço pretendran tenir, y sens perjuhi de totes les viles, y ciutats del Regne. *Plau a sa Magestat que puguen fer la redonda en la forma acostumada, sens perjuhi de la franquea de la ciutat de Valencia, y de qualsseuol altres tercers.*

Pes Real si se ha de establir a Carcaixent, remet sa Magestat al Lloctinent general, y junta Patrimonial, pera que informe.

Cap. CXX.

Item per quant en lo priuilegi de ereccio de Carcaixent en vila Real, fonch proposat al Rey nostre senyor pare de V. Magestat vn capitol entre altres, que fonch lo 27. en orde, en lo qual fonch suplicat se establissen a dita vila de Carcaixent los pesos Reals pera pesar farina, seda, y altres mercaderies que es védrien, y comprarien en dita vila: lo qual capitol fonch decretat ab estes paraules. *Plau a sa Magestat ques faça, si, e com en les altres viles Reals es acostumat comunament.* E no obstant aço fins huy lo Batle arrenda, y ha arrendat dits pesos Reals per preu de dotze lliures. Suplica per tant a V. Magestat, lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort fer a la dita vila la merce suplicada per aquella en lo dit capitol 27. de dita ereccio, puix la mateixa merce tenen los altres pobles eregits en viles Reals, com son Bocayrent, Castello de la Vilanoua, y altres, puix se ofereix la dita vila de Carcaixent prompta a respondre cascun any dotze sous per establiment del dit pes. *Plau a sa Magestat remetre al Lloctinent general, y junta Patrimonial, pera que informe sobre lo ques suplica en aquest capitol.*

Dret de amortizacio, concedit a la Esglesia de Carcaixent.

Cap. CXXI.

Item per quant en la vila de Carcaixent se fabrica vna Esglesia, q̃ es molt necessaria, y es veu que lo portarla a perficio ha de costar molts millanars de ducats. Suplica per tant a V. Magestat, sia seruit per acte de la present Cort de donar, y cócedir a la dita vila per obs de la fabrica de la dita Esglesia, y no per altre, tot lo que importara lo dret de amortizacio de lo que en dita Esglesia se amortizara per temps de deu anys. *Plau a sa Magestat fer gracia, y merce a la dita Esglesia del dret de amortizacio degut de quatre milia lliures tansolament, pagant vn sou per lliura de sagell.*

Monestirs nos poden edificar dins los murs de la ciutat de Valencia, sens llicencia de sa Magestat.

Cap. CXXII.

Item per quant es molt conuenient que les cases, y edificis de les ciutats, viles, y poblacions del present Regne, pus en ans sien augmentades que diminuhides, per lo qual ab lletres Reals està dispost, que en la ciutat de Valencia no sien edificats Conuents de Religiosos dins de les muralles de la dita Ciutat, sino fora de les dites muralles: y ab tot estan alguns Conuents de Religiosos, edificats dins de la ciutat de Valencia, y en les parets hon està lo major trafech, los quals procuren ampliarse excessiuament vltra de lo que per la Religio, y clausura es conuenient y necessari. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de ordenar, y dispondre, que qualsseuol cases que alguns Conuents de Religiosos hauran llegitimament adquirit, o adquiriran, les tinguen perals vsos perals quals los seculars acostumen tenir dites cases, y no les puguen demolir, ni seruirsen pera ampliacio de sos Con-

Conuents. *Plau a sa Magestat que sens llicencia sebua particular nos puguē edificar de nou Monestirs alguns dins los murs de la ciutat de Valencia.*

Llicencies pera tallar fusta en lo terme de Sexona, y fer cases en lo arraual, y fer corrals en lo dit terme, es deguen donar com està acostumat.

CAP. CXXIII.

ITem Senyor, per quant lo Iusticia, y Iurats de la vila de Sexona tenen possessio inmemorial, y per consequent titol de donar llicencies pera tallar fusta en lo terme de aquella, y fabricar cases en los arrauals, y fer corrals pera ganados en lo terme de dita vila; y lo Batle de aquella comina voler entrometres en donar dites llicēcies, essent cosa noua, y no tocantli per ninguna causa, titol, ni raho, com se haja de presumir estant encontrari la immemorial possessio, quieta, y pacifica de dita vila. Suplica perço lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit ab acte de la present Cort, de prouehir, y manar, que lo dit Batle nos entrometa en donar dites llicencies, ni en impedir que los dits Iusticia, y Iurats de dita vila les donen. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Batle de Sexona no pot estrenyer los assegadors, abeuradors, y veredes dels ganados, impedint lo pas, y pastura. Y en respecte de establir mallades, se guarde lo acostumat.

CAP. CXXIV.

ITem per quant en la vila de Sexona es molt conuenient, y necessari peral be publich, que enlo terme de aquella hi haja moltes coues, y mallades comunes, aixi com tābe assegadors, y abeuradors, pera q̄ qualsseuol ganados tinguen ahon recolirse, y saluarse en temps de fortuna, y en lo demes temps tinguē ahon abeurar, y pasturar ab llibertat, y amplura: y lo Batle de dita vila ha volgut de poch temps a esta part, establir, y donar a cens algunes de dites mallades, y troços de terra, que impedixen lo llibero transit dels ganados pera passar, y anar a beure a dits abeuradors, y encara estrenyer la amplura necessaria de dits abeuradors: lo q̄ redunda en gran perjuhi vniuersal, y particular de dita vila, y de moltes altres viles circunvehines a ella. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit per acte de la present Cort de prouehir, y manar, que lo dit Batle de huy auant no puga establir, ni donar a cens ningunes mallades, ni coues, ni assegadors, ni terres incultes en montanyes Reals impeditiues del pas, pastura, y abeurament dels ganados, sens voluntat, y expres consentimēt dels Iusticia, y Iurats de dita vila: los quals hajen de coneixer, si los dits establiments seran danyosos als amprius, y amplura, y seguretat de dits ganados. *Plau a sa Magestat, que los Batles no puguen estrenyer los assegadors, abeuradors, y veredes dels ganados, ab que sels impedixca lo pas, y pastura, y que en lo demes se guarde lo acostumat.*

Salari de trenta lliures peral Assessor del Iusticia de Sexona.

CAP. CXXV.

ITem per quant lo Assessor del Iusticia de la vila de Sexona, te molts treballs en lo exercici, y administracio de son ofici, per ser aquella molt populosa, y tenir la jurisdiccio de la Vniuersitat de Ibi, y del lloch de la Torre de les Mançanes, y lo salari que al present te es molt tenuo, è incompetent. Suplica perço a V. Mag. lo dit Braç Real, sia seruit ab acte de la present Cort, se li augmente lo salari al dit Assessor en suma de trenta lliures cada any. *Plau a sa Magestat que se li donen trēta lliures de salari de les rendes de la Vniuersitat.*

Confirmacio del priuilegi de la Escriuania de la Sala a la vila de Sexona, segons estara en possessio de aquell.

CAP. CXXVI.

ITem per quant ab Real priuilegi cōcedit per lo Senyor Rey don Phelip aui de V. Magestat, lo primer de Dehembre del any 1585. fonch feta gracia, y merce a la vila de Sexona, y Iurats de aquella de la Escriuania de la Sala de dita vila. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit per acte de la present Cort de confermar lo dit priuilegi. *Plau a sa Magestat ques guarde lo dit Real priuilegi, segons estaran en possessio dell.*

Confirmacio dels priuilegis concedits a la vila de Sexona, exemint de la solucio dels drets Reals en quant estara en possessio.

CAP. CXXVII.

ITem per quant lo Senyor Rey en Iaume ab son Real priuilegi, expedit a nou de Març 1297. concedi, y otorgà a la dita vila de Sexona, y a los vehins, que fossen franchs de tots drets Reals de Peatge, Lleuda, y altres qualsseuol vectigals en qual-

qualſeuol nom nomenats per tots los Regnes, e ſenyories del dit ſenyor Rey, aixi per mar, com per terra. Y ſuccesſiuament lo dit priuilegi fonch cõfermat ab altre priuilegi del ſenyor Rey en Pere. Dat. en Valencia a 24. de Setembre 1471. Y en apres los dits priuilegis foren confermats per lo ſenyor Rey don Phelip aui de V. Mageſtat, ab ſon Real priuilegi, hon eſtan inſertats los deſus dits: lo qual fonch expedit en Valencia a 10. de Febrer 1586. Tots los quals priuilegis eſtan huy en dia, y ſon eſtats ſempre deſde la primera conceſsio de aquells in viridi obſeruancia. Y en lo any 1604. foren confermats ab acte de Cort del Eſtament Real, poſat entre altres de dit Eſtament capit. 12. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Braç Real, ſia ſeruit ab acte de la preſent Cort, prouehir, y manar, que tots los dits priuilegis ſiẽ ad vnguem obſeruats, confermant aquells, y concedintlos de nou en quant meneſter ſia. *Plau a ſa Mageſtat ques guarden los dits priuilegis, ſegons eſtaran en poſſeſsio dells.*

Cõfirmacio dels priuilegis pera impoſar ſiſes, y coneixer de aquells, concedits a Sexona en quant eſtà en vs.

CAP. CXXVIII.

Item per quãt la vila de Sexona te facultat de impoſar qualsſeuol ſiſes, e impoſicions, tam inter ſuos, quam inter extraneos, en qualſeuol genero de vitualles, y mercaderies, conforme la ocurrencia del temps, y de les neceſsitats que ſe li oferiran en virtut dels Reals priuilegis, que eſtan calẽdariats, y mencionats en lo cap. 13. dels actes de Cort del Braç Real, de les Corts del any 1604. per execucio dels quals de temps immemorial a eſta part han acoſtumat, y acoſtuma poſar dites ſiſes, y coneixer los Iurats de dita vila de les cauſes de aq̃lls priuatiue ad quoſcunque iudices. Suplica perço a V. Mageſtat lo dit Braç Real, ſia ſeruit de confermar los dits priuilegis, concedintlos, quatenus opus ſit de nou a la dita vila de Sexona. *Plau a ſa Mageſtat ques guarde lo dit Real priuilegi en quant eſtà en vs.*

Pes de la vila de Sexona, ſe concedix a dita vila fins les primeres Corts.

CAP. CXXIX.

Item per quant en la vila de Sexona lo pes q̃ ſolia eſtar a carrech del Muſtaçaf, y de poch temps a eſta part ſe ha introduhit que lo Batle lo fa adminiſtrar, y el fa nomenar pes Real, lo qual ſol valer ſet, o huyt lliures de renda vns anys ab altres, segons es coſa notoria, y es de molta conueniencia, que la dita vila de Sexona adminiſtre dit pes, y ſe aprofite del procehit de aquell. Suplica perço lo dit Braç Real a V. Mageſtat, que aixi com lo pes de la vila de Bocayrent per lo cap. 55. dels actes de Cort del Eſtament Real, fonch concedit a dita vila de Bocayrent, ſia V. Mageſtat ſeruit de concedir a la dita vila de Sexona lo dit pes, en conſideracio dels molts, y grans ſeruicis que dita vila te fets als ſenyors Reys predeceſſors de V. Mag. *Plau a ſa Mageſtat fins en les primeres Corts, ab que no excedeixca la cantitat ques diu en lo capitol.*

Fira pot hauer en la vila de Sexona lo dia de Sant Berthomeu, y dos dies apres ſegnents, ſens perjuhi de tercer, y exemcio dels drets Reals.

CAP. CXXX.

Item ſuplica a V. Mageſtat lo dit Braç Real, ſia ſeruit per acte de la preſent Cort, prouehir, y manar, q̃ en la vila de Sexona haja de hauerhi fira caſcun any, deſdel dia de S. Berthomeu, fins al dia de noſtra Senyora de Setembre apres ſeguent, y que tots los que acudiran a comprar, y vendre a dita fira, ſien franchs de tots los drets q̃ en les demes ciutats, y viles Reals del Regne hon hi ha fires, acoſtumen ſer franchs; y q̃ los que entreuindran en dites fires, gozen de les mateixes llibertats, franquees, y priuilegis que gozen los que entreuenen en les demes fires de les ciutats, y viles del Regne. *Plau a ſa Mageſtat, quey puga hauer fira lo dia de Sant Berthomeu, y altres dos dies ſeguents, ſens perjuhi del dret de tercer, y que los que vindran a la fira no ſien exempts de pagar los drets Reals.*

Conſell general ſe pot tenir en la vila de Cullera ab interuencio de ſexanta perſones, precehint conuocacio general de vn dia pera altre.

CAP. CXXXI.

Item per los grans incõuenients que ſe experimẽten de juntar Cõſell general treſcents vehins que te la vila de Cullera, y de les inquietuts, y eſcãdels que de la multitut de la gent ſe ſegueixen, ſens poder pendre madura delliberacio en ningun negoci, lo que ja caſi en totes les viles del Regne eſtà experimentat, y remediat. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit per acte de la preſent Cort, remediarho en dita vila de Cullera, prouehint que pera juntar Conſell general, baſte juntar quaranta perſones, y lo que aquelles delli-

dellliberaran, sia ferm, y valido, com a dellliberacio de Consell general. *Plau a sa Magestat, ab que hajen de ser per lo menys sexanta persones, y precebeixca conuocacio general de vn dia pera altre.*

Reparos del castell de Cullera, com se han de fer: manara sa Magestat lo que mes conuinga.

CAP. CXXXII.

Item per quant lo castell de Cullera que com es notori es dels importants del Regne, està derruhit, y assolat, de manera, que si promptamẽt no si proueheix de remey, se acabara de assolar del tot. Suplica per tant lo dit Braç Real a V.Mag. sia seruit per acte de la present Cort, de prouehir, y manar, que, o tãtost, o apres dels dies del Alcayt que huy es del dit castell, de les cent cinquanta lliures que te de salari, se conuerteixquen les cinquanta en reparar lo dit castell, entrãt pera estos obs en poder del Batle de la dita vila, y que done cõte dit Batle al ofici de mestre Racional del que rebra; y que lo dit Alcaydiat se serueixca V.M. de prouehirlo en algun natural de la dita vila, q̃ tindra mes amor a les coses de aquella, y posar al peu dela obra sabra millor lo q̃ es menester pera sustẽtacio del castell, y sera honrar mes los vehins, y naturals de la dita vila. *Sa Magestat mirara en aço lo que mes conuinga a son Real seruici.*

Salari de Assessor del Iusticia de la vila de Cullera, se deu pagar dels emoluments de la Cort.

CAP. CXXXIII.

Item suplica a V.M. lo dit Estament Real, que a imitacio, y exemple del q̃ se ha prouehit en altres viles, sia V.M. seruit de prouehir per acte de la present Cort, que lo salari de Assessor de Iusticia de la vila de Cullera, se pague dels emoluments de la mateixa Cort, puix no son sino vint y cinch lliures, y sera aliuiar algũ tant ala vila de carrechs, puix ne te prou, y animar als ministres que vajen mes puntuals en la punicio dels delictes, y en la execucio de les penes. *Plau a sa Magestat.*

Amortizacio concedida a la Esglesia de Cullera.

CAP. CXXXIV.

Item suplica a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit de concedir a la Esglesia de la vila de Cullera, y fabrica de aquella, facultat de amortizar fins en suma de dos milia lliures, frãques de dret de amortizacio, y sagell, per quant dita Esglesia està derruhida desde que la entraren los Moros. *Plau a sa Mag. donar llicencia, y facultat a dita Esglesia pera amortizar mil lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagãt tãsolamẽt vn sou per lliura de sagell*

Quindenis, y remissio de aquells, feta en la vila de Cullera en los atrasats. CAP. CXXXV.

Item per quant la vila de Cullera dete, y posseheix dos molins arrossers en son terme, los quals son cẽsits a V.M. Suplica per tãt a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, fer frãca a la dita vila dels quindenis que fins huy hauran discorregut, y dels que discorreran de huy en auant. *Plau a sa Magestat en respecte dels quindenis atrasats.*

Reedificacio de les salines de Burriana, se deu fer ab orde de la junta Patrimonial. CAP. CXXXVI.

Item Senyor, per quant en lo any 1604. lo senyor Rey pare de V.M. fonch seruit de manar, que les salines de Burriana se edificassen, lo q̃ fins huy no se ha fet. Suplica per tant a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit de cõcedir a la dita vila de Burriana, facultat de reedificar dites salines, bestrahent les despeses que pera la reedificacio se oferiran, ab tal que dita vila tinga facultat de recobrar tot lo q̃ haura bestret dels lloguers de dites salines, y dels emoluments de aquelles, si nos arrendaran. *Plau a sa Magestat, ab que tot se faça ab orde de la junta Patrimonial.*

Salaris de Iusticia, Assessor, y Escriuà de Burriana, deu ser aumentat, y pagat dels emoluments de la Cort.

CAP. CXXXVII.

Item suplica a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit de manar per acte dela presẽt Cort, q̃ lo salari del Iusticia de Burriana, que al present es de quarãta lliures, sia aumentat a huytanta lliures: y lo salari del lloctinent de Iusticia, que al present es de vint lliures, sia aumẽtat a quarãta: y lo salari de Assessor q̃ es de deu lliures, sia aumẽtat a vint lliures, exigidores totes dels emolumẽts dela Cort del dit Iusticia. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Moli y forn, se pot edificar en la vila de Burriana, sots directe de la senyoria de sa Magestat.

CAP. CXXXVIII.

Item senyor per quant la vila de Burriana, per los gastos que ha tengut, axi en les edificaciõs dels açuts, y cequies, y conseruacio, y reedificacio de aque-

L lles

lles per los molts rompiments que se han seguit en diuersos temps, y altres gastos que ha suportat. Y senyaladamét en lo seruici de quatre milia lliures del que feu al Rey nostre senyor pare de V.M. en lo any 1601. està molt empenyada, y no pot acudir a pagar les pensions dels censals que respõ, per ser major la exida, que no la entrada que te de hazienda. Suplica perço lo dit Estament Real a V.M. sia seruit per acte de la present Cort, concedirli llicècia pera fer, y edificar vn moli, y vn forn, puix en dita vila noy ha forn algu, ni moli que sia de V.M. *Plau a sa Magestat, ab que lo dit moli, y forn de aci auãt resten sots directa senyoria de sa Magestat, ab cens, fadiga, y lluysme, conforme se tachara per lo Batle general de Valencia.*

Amortizacio concedida a la Esglesia de Borriana.

CAP. CXXXIX.

Item per quant lo senyor Rey Iaume Primer quant fundà la Esglesia de la dita vila de Borriana, no la dotà de renda alguna, peral sustento dels Capellans, y beneficiats, y la que altrament tenia dita Esglesia, se ha diminuhit molt per la reduccio dels censals del present Regne. Suplica perço a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, concedir a dita Esglesia priuilegi de amortizacio franca de tot dret, y de sagell, fins en suma de dos milia lliures. *Plau a sa Magestat donar llicencia, y facultat a dita Esglesia pera amortizar dos milia lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagãt tãsolamẽt vn sou per lliura de sagell*

Assessor de Lliria, si ha de ser Notari. Sa Magestat manara lo que mes conuinga. CAP. CXL.

Item Senyor, suplica a V.Mag. lo dit Estament Real, de fer merce a la vila de Lliria per acte de la present Cort, de que lo Consell de aquella, lo dia q̃ farà eleccio de justicia, puixa fer, y faça eleccio de Assessor dels Notaris q̃ en dita vila habitaran, al qual se li concedixca salari de vint lliures, pagadores dels emolumẽts de la Cort del dit Iusticia, ans de partir ab lo Regio Fisch, si los emoluments bastaran pera aço, y sino q̃ la vila suplixca lo cumpliment, y que lo Notari q̃ serà escriuà de la Cort del dit Iusticia, no puga ser Assessor en lo temps que serà escriuà. *Sa Magestat manara a son temps sobre aço lo que mes conuinga a son Real seruici.*

Escriuania del Batle, si es deu donar a la vila de Lliria. Sa Magestat manara lo faedor.

CAP. CXLI.

Itẽ per quãt en lo any 1604. V.M. feu merce a la vila de Lliria de la escriuania dels Iurats de aq̃lla pera apres de la vida de Ioseph Miquel Monraual procurador Patrimonial de V.M. lo qual al present viu, y la te, y per altra part lo dit Mõraual te la escriuania del Batle de dita vila. Suplica per tãt a V.M. lo dit Estamẽt Real, sia seruit de fer merce ala dita vila, pera apres dels dies dela vida del dit Mõraual, de la dita escriuania del Batle, q̃ es de molt poca cõsideracio, pera q̃ tenint lo domini dita vila de dites dos escriuanies, trobe ab mes facilitat qui la seruixca sens salari. *Sa Mag. manara veure lo que mes conuinga.*

Forn pot fabricar la vila de Lliria, sent los emolumẽts pera sa Magestat, o pagant los arrendaments dels forns que son de sa Magestat in perpetuum.

CAP. CXLII.

Itẽ per quant enla vila de Lliria hi ha tres forns, dos de V.M. y hu de vn particular, q̃ es diu Ioseph Tuli, los quals no bastẽ a donar recapte a la dita vila. Suplica per tant a V.M. lo dit Braç Real, sia seruit per acte de la presẽt Cort, concedir a dita vila q̃ puga fer vn forn en lo arraual de S. Frances del portal en fora, o ahõ mes cõuinga, ab lo cens annuo q̃ a V.M. pareixera, cõforme la concessio del dit Tuli. *Plau a sa Mag. cõcedir facultat a la vila pera edificar a ses propries despeses lo forn q̃ suplica, y q̃ los emoluments de aquell resten apres pera sa Mag. o que en continẽt se entregue la vila dels dos forns quey ha en ella de sa Mag. sentli bones, o pagantli doscentes vint y cinch lliures cascun any en que aquells estan arrendats, y en aquest cas que la vila pagara a sa Magestat dites doscentes vint y cinch lliures cascun any, puga fabricar en ella los forns que voldra.*

Insignies de macers poden portar los Iurats de totes les viles Reals. CAP. CXLIII.

Item per quant algunes de les viles Reals del present Regne tenẽ concessio Real, de que los Iurats de aquelles porten dos macers ab insignies de maces, y cota vermella: y es just, y a raho conforme, q̃ totes les demes viles Reals que no tenen dita concessio, com son Lliria, Sexona, Bocayrent, y altres, la tinguen tãbe. Suplica per tant a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, prouehir, q̃ en totes les dites viles Reals del presẽt Regne, los Iurats respectiue de aquelles portẽ dos macers ab insignies de maça, y cota vermella. *Plau a sa Mag.*

Deposi-

Depositaris hi ha de hauer en Morella. Es dehuen guardar los furs sobre aço. CAP. CXLIV.

ITē suplica a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit de manar per acte de la present Cort, que sien seruats, y guardats los furs que disponen q̄ en la vila de Morella hi haja vn depositari, en poder del qual entren totes les quantitats que hauien de entrar en poder del Iusticia de dita vila. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

Armes en desert no poden ser lleuades, sino portant als presos als Iusticies de les viles, excepto en les armes de foch menors de mida.

CAP. CXLV.

ITem suplica a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit manar per acte de la present Cort, que ningun Alguazil en lo desert puga lleuar les armes a ningun particular de la vila de Morella, y ses Aldees, y termens generals, sub prætextu de esser vedades, sino que si li pareixera queu son, porte les persones, y armes al Iusticia de dita vila, pera que aquell conega, si son vedades les armes, o no, pera escusar les moltes vexacions, y composicions que injustamēt fan dits Alguazils en dits deserts: y lo mateix se concedeixca a les demes ciutats, y viles Reals del present Regne de Valencia. *Plau a sa Magestat, ab que aço nos entenga en respecte de armes de foch que sien menors de mida.*

Iurats de Morella, si poden ser impedits en la jurisdiccio de Sorita. Ques faça justicia en lo plet pendent.

CAP. CXLVI.

ITem per quant los Iurats de Morella, son Barons de la Baronia de Sorita. Suplica a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit de manar, que los dits Iurats no puguen ser impedits en lo exercici de la jurisdiccio de dita Baronia per la Real Audiencia, ni per lo Portantveus de general Gouernador del present Regne de Valencia. *Plau a sa Magestat que sobre lo contengut en dit capitol, se faça justicia en lo plet ques tracta entre la dita vila, y lo lloch de Sorita.*

Iusticia de Trescents sous de Morella, tinga de salari deu lliures, pagadores dels emoluments de la Cort.

CAP. CXLVII.

ITem per quant lo Iusticia ciuil de la vila de Morella, fins en suma de trescents sous, no te salari algu. Suplica a V.M. lo dit Estament Real, sia V.M. seruit per acte de la present Cort de constituhirli salari de quinze lliures, pagadores dels emoluments del Iusticia major de dita vila, pagats los salaris ordinaris que fins huy se han pagat de dits emoluments. *Plau a sa Magestat ab que sien deu lliures, his paguen dels emoluments de la Cort.*

Dret de amortizacio en fauor de la Esglesia de Paniscola. CAP. CXLVIII.

ITem Senyor, per quant la Esglesia de la vila de Paniscola es pobre, y ha vē gut molt a menys per la reduccio dels censals. Per tant lo dit Braç Real suplica a V.M. sia seruit per acte dela presēt Cort donar llicēcia, y facultat al Clero de dita vila perā adquirir bēs de realēch, fins en suma de dos milia lliures, franques de dret de amortizacio. *Plau a sa Mag. donar llicencia, y facultat a dita Esglesia, pera amortizar mil lliures en proprietat, frāques de dret de amortizacio, pagāt tāsolamēt vn sou per lliura de sagell.*

Salari del Iusticia de Beniganim, si se ha de pendre en compte, se remet al Lloctinent general, y junta Patrimonial. CAP. CXLIX.

ITem Senyor, per quant lo Iusticia de la vila de Beniganim per priuilegi Real te vint lliures de salari, les quals per Reals sentencies se han de deduhir de la part dels emolumēts del dit Iusticia, tocants al Regio Fisch, & tamen en lo ofici de Mestre Racional, no se li pren en conte esta quantitat, pretenent que dit salari se ha de traure de tot lo cumulo de dits emolumēts, ans de fer alguna particio de aquells ab dit Regio Fisch. Suplica per tant a V.Mag. lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir per acte de la present Cort, que es prenguen dites vint lliures, tretes de la part del Regio Fisch, en conte de llegitima data, y descarrech per raho de dit salari, y axi mateix quinze lliures del salari de Assessor. *Plau a sa Magestat cometre lo ques suplica, al Virrey, y junta Patrimonial, que oydes les parts facen justicia.*

Oficials de Beniganim, se han de elegir guardant lo priuilegi de la ereccio. CAP. CL.

ITem suplica a V.M. lo dit Braç Real, sia seruit de manar prouehir per acte de la present Cort, que per quāt lo orde donat pera la eleccio de oficials de la vila de Beniganim, en lo priuilegi de la ereccio de aquella en vila Real, ha mostrat la experiencia no ser conuenient, sia V. Magestat seruit de manar, q̄ dit orde nos obserue, sino q̄ dita eleccio, sia

feta en esta forma: Que pera la eleccio del Iusticia se nomenen quatre persones, es a saber, vna per lo Iusticia, y altra per cada hu dels Iurats, les quals quatre persones se posen en redolins en presencia del Batle en vna bossa, y sia feta extraccio de vn redoli de dits quatre, y que la persona del qual exira lo dit redoli, sia justicia; y lo mateix se faça en la eleccio del Mustaçaf, y aixi mateix en la eleccio del Iurat en cap, y en la del Iurat segon, y en la del Iurat tercer, com lo intent de dita vila sia ferla per extraccio de redolins, y no per nominacio faedora per lo Batle. *Plau a sa Mag. ques guarde lo Real priuilegi, mentres sa Magestat no mana altra cosa.*

Escriuania de Beniganim si se ha de dar a la vila, sa Magestat ho manara veure.

CAP. CLI.

ITem per quant la vila de Beniganim al têps de la ereccio de aquella en vila Real: y en lo mateix priuilegi de dita ereccio: suplicà entre altres capitols al Rey nostre senyor pare de V. Magestat li fes merce de la Escriuania del Iusticia, y altres expressades en dit priuilegi; y lo dit senyor Rey se serui decretar que de aço se li fes apres recort, y memoria. Suplica per tant ara lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit per acte de la present Cort de concedir a la dita vila de Beniganim la dita merce, suplicada al têps de la ereccio de dita vila Real. *Sa Magestat mirara lo que se li suplica en aquest capitol, pera resoldre lo mes conuenient, y es seruit que lo ques delliberara tinga la mateixa força, q̃ si se haguera decretat en les presents Corts.*

Amortizacio concedida al Conuent de les Monjes de Beniganim.

CAP. CLII.

ITem suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, de fer merce al Conuêt de la Purissima Concepcio de nostra Senyora, de Môjes Agustines Descalces, situat en la vila de Beniganim, de concedirli priuilegi de amortizacio franch de tot dret, y de sagell, fins en suma de quatre milia lliures. *Plau a sa Magestat donar llicencia, y facultat a dit Conuent pera amortizar dos milia lliures en proprietat franques de dret de amortizacio, pagât tâ solamêt vn sou per lliura de sagell*

Terç delme si se ha de atorgar a la Esglesia de Beniganim, sa Magestat ho veura.

CAP. CLIII.

ITem per quant la vila de Beniganim, fabrica vn sumptuos Temple; Suplica a V. Mag. lo dit Estament Real, que per obs de dita fabrica; sia seruit de concedir a la dita vila per temps de deu anys, o dels que a V. M. pareixera, lo terç delme de aquella. *Sa Magestat mirara lo que mes conuinga, sobre lo que se li suplica.*

Escorrenties nos poden concedir per lo Gouernador de Castello de la Plana.

CAP. CLIV.

ITem suplica a V. M. lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, prouehir, y manar, q̃ lo Lloctinent de Portantveus de general Gouernador en la vila de Castello de la Plana, ni son Subdelegat, ni Assessor, no puguen donar alguna llicencia pera ques facen escorrenties, per ser danyoses a la salut, sino q̃ es guarde lo priuilegi concedit per lo senyor Rey don Ioan a 25. de Febrer 1476. y côcedit per lo senyor Rey don Alfonso a 21. de Maig 1448. confermant en quant menester sia dits priuilegis, e imposant pena a qui donara dita llicencia. *Plau a sa Magestat ques guarden los priuilegis assi mencionats, segons que estan en possessio.*

For en lo peix en Castello de la Plana, se deu posar conforme lo priuilegi.

CAP. CLV.

ITem per quant conforme priuilegis, y consuetut immemorial, los Iurats, Mustaçaf, y prohoms de la vila de Castello de la Plana, poden posar for en lo peix que es ven en la dita vila, y lo Batle general intenta perturbarlos en dita possessio, contrauenint al dispost en dits priuilegis. Suplica per ço a V. M. lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir ab acte de la present Cort, ques guarde dit priuilegi: *Plau a sa Magestat ques guarde lo priuilegi en quant estaran en possessio.*

Censal de Castello de la Plana, com se ha de pagar per la Generalitat.

CAP. CLVI.

ITem per quant ab sentencia publicada per Guillem Nicolau Deona escriuà de manament en 12. de Ianer 1591. foren condemnats los Syndichs dels tres Estaments del present Regne, en donar, y pagar a la vila de Castello de la Plana dos mil, huytcentes setanta y cinch lliures, cinch sous, y quatre dines, juntament ab les pensions discorregudes, y discorredores fins al dia de la Real solucio

solucio del censal de proprietat de dos milia lliures que aquella se carrega de Antoni Monserrat de la vila de Canet per obs de la fabrica de la torre del grau de dita vila. Y apres ab altra sentencia publicada per Frances Pau Alreus escriuà de manament, a tres de Iuny 1606. fonch declarat, q̃ del procehit del nou imposit, pagada la custodia de la marina, se paguen totes les dites quantitats ala dita vila, lo que james se ha cumplit, dient los pagadors de la costa a les persones que administren les pecunies de aquella, que no sols nunca sobra diner, pero que sempre falta pera pagar la gent de dita guarda y custodia, y aixi per aquest indirecte nunca ha pogut conseguir la dita vila de Castello dita paga. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de prouehir ab acte de la present Cort, que de qualsseuol drets imposats, o imposadors pera paga de la custodia maritima, sia pagada en primer lloch dita vila de Castello de totes les desus dites quantitats, proprietats, pensions, e interessos que es dehuẽ, y deuran per raho de dites sentencies; y en cas que aço nos faça, se li ferme carregament de censal de dit deute. *Plau a sa Magestat, que se executen les Reals sentencies, y que no pagantse a dita vila les cantitats en q̃ fonch condemnat lo Regne, se puga fermar carregament de censal de consemblant cãtitat carregada per dita vila pera la fabrica de dita torre; y que quant a les pensions degudes, y que la vila deu hauer pagat, y les que discorreran del cẽsal nouament carregador, se paguen, hauentse en primer lloch, y ans de totes coses pagat lo que es necessari pera la guarda de la costa maritima; y que a conte de les pensions reçagades, se li pague en cada vn any cinchcentes lliures apres de pagada la costa.*

Xerica sia conseruada enla possessio en que està de prouehir la Escriuania de la Sala.

CAP. CLVII.

ITem per quant la vila de Xerica desde sa fundacio ha tengut, y te per propria la Escriuania de la Sala dels Iurats, y sempre la ha prouehida, cõ a cosa propria en fills, y naturals de dita vila, habils, y de confiança, y al present se ha tẽgut noticia, que cert Notari foraster hauia intẽtat de suplicar a V.M. li faça merce de dita Escriuania. Suplica per tant a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit manar per acte de la present Cort, q̃ dita vila sia cõseruada en possessio, & quatenus opus sit, ferli de nou merce de dita Escriuania, pera q̃ los Iurats la prouehixquẽ en naturals de dita vila, q̃ tinguẽ les calitats necessaries. *Plau a sa Magestat, q̃ sia conseruada en la possessio q̃ diu estar de aço.*

Priuilegis de les aygues de Xerica, sien conseruats en quant estan en possessio.

CAP. CLVIII.

ITem per quant dins los termens generals de la vila de Xerica estan moltes fonts, de les quals se rega la major part del dit terme: demanera, que es cullen fertilissimes cullites, de les quals reb molt gran benefici lo Real Patrimoni per lo terç delme que delles se paga. Y la dita vila de temps immemorial està en quieta, y pacifica possessio de les aygues de dites fonts, sens contradiccio alguna en virtut de molts priuilegis, y cartes Reals, y de certes concordies respectiue fetes ab los llochs de Viuel, y Caudiel. Suplica per tant a V.Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de confermar los dits priuilegis, concordies, auctorizant aquelles ad vnguem, y donar aixi mateix llicencia, y facultat a dita vila, pera posar tres lliures de pena als que regaran de dites aygues, sens demanar llicencia al cequier, com en tot lo Regne de Valencia se vsa. *Plau a sa Magestat ques guarden dits priuilegis, segons que estan en possessio.*

Forn se pot fer en Xerica, ab que lo forn reste pera sa Magestat passats dos anys.

CAP. CLIX.

ITem per quant en la vila de Xerica noy ha sino dos forns de coure pa, los quals son de V.Magestat. Y jatsia antigament, quant la poblacio no era tã gran com es al present, bastauen dits dos forns, pera donar bon recapte al poble, empero com ara sia molt copiosa, y per altra part passe per ella lo cami Real, que va de Valencia a Çaragoça, y sia cap de jornada, y aixi no puga hauerhi ab dits dos forns lo recapte necessari pera tots. Per tant suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de concedir llicẽcia a dita vila, pera fer altre forn, consignant pera este efecte lo que procehira de la renda, o arrendament de dits dos forns per temps de dos anys, o que V.Magestat sia seruit de manar que dit forn nou se faça a son conte: y si la cantitat del procehit de dits dos forns per tẽps de dos anys no bastara pera fer dit nou forn, la dita vila suplira de bens propris lo que faltara. *Plau a sa Magestat, ab que hajen de donar lo conte del que costara en lo ofici de mestre Racional, y que lo forn reste propri de sa Magestat.*

Iurats de Xerica han de ser tres, y lo hu ha de ser Clauari en la forma disposta en lo present capitol.

CAP. CLX.

Item per quant en la vila de Xerica hi ha dos Iurats, lo hu de la primera bossa, y lo altre de la segona, y cascun any se nomena vn Clauari collector, pera cobrar los emoluments de dita vila; y per la experiencia se veu, que dits Clauaris se descuyden de la cobrança, com no sabē les obligacions que dita vila te de pagar los deutes que respon de lo que tenē mes noticia los Iurats, y per dita raho se fan algunes despeses, y gastos a dita vila. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit de concedir a dita vila llicencia, y facultat, pera q̄ de aci auant hi haja en ella tres Iurats, ço es, en lo vn any dos de la bossa major, y hu de la segona, y en lo altre any dos de la segona bossa, y hu de la major, y aixi tots temps alternatiuament dos de la vna, y hu de la altra, y que cascun any se nomene per Clauari hu dels dos Iurats que de la vna de dites dos bosses seran respectiuament, pera que aquell cobre los propris de dita vila, la qual nominacio faran los Iurats, y Consell particular de aquella, y que de bens propris de dita vila sels done per salari a cascu dels dits Iurats, quinze lliures. *Plau a ſa Mageſtat.*

Algeps ſi poden fer los de Xerica en Caudiel, ſe remet a juſticia.

Cap. CLXI.

Item per quant dins los termens generals de la vila de Xerica, entre altres llochs eſtà fundat lo lloch de Caudiel, lo qual te cert llimit, per ser ahon eſtà vna mina, o mōtanya de algeps, ſens hauerhi dins dit terme de Xerica altra part de hon ſe puga traure algeps, y aixi perque dita montanya eſta dins lo terme general de dita vila, com perque es montanya blanca, y totes les tals ſon de V. Mageſtat, y que ſempre la dita vila ha tengut llibero lo vs de dita montanya de algeps, prenint de aquella ſos vehins copioſament lo algeps que han volgut. Y com de poch temps ençà certs Franceſos vehins de dit lloch de Caudiel, que treballen en dit algepſar, quant van los de dita vila de Xerica a demanarlos algeps, nols ne volen vendre, dient, que primer ſon los de Caudiel, y aixi los de dita vila ſen tornen buyts, y perden los jornals ſeus, y de les caualcadures: lo que es notable dany, no ſols dels vehins de dita vila, ſino tambe de V. Mageſtat, perque per aqueſt cami, no ſols ſe impedix la ampliacio de dita vila, pero encara la conſeruacio, y reparo de les caſes fabricades en ella, per no hauerhi en altra part en terres de V. Mageſtat algeps fins a Moruedre, que diſta ſet llegues de dita vila. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit de prouehir, y manar per acte de la preſent Cort, q̄ puix dit algepſar eſtà dins lo terme de la dita vila de Xerica, y es montanya blanca, y per conſeguent propria de V. Mageſtat, ninguna perſona puga treballar en dit algepſar, ſens llicencia dels Iurats de dita vila de Xerica, la qual no puguen negar a ningu dels vehins de dita vila, ni dels llochs fundats dins ſon terme; aço declarat, que en la dita prohibicio nos comprenguen los qui tenen franquea de Valencia. *Que les parts demanen ſa juſticia ſobre lo que ſupliquen, ahon, y de la manera que mes los conuindra.*

Salari ſe deu al Cequier major de Xerica.

Cap. CLXII.

Item per quant lo rech de la horta de la vila de Xerica es molt gran, y caſcū any ſe nomenen deſet cequiers, pera q̄ reſpectiuament repartixquen en ſes partides dita aygua, ab tan poch ſalari, que lo major es de cinch ſous al any, y lo cequier major te, y pateix extraordinaris treballs en repartir dites aygues, ſens ſalari competent. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit per acte de la preſent Cort, de concedir a la dita vila, que de aci auant puga donar, y done al dit cequier major, quinze lliures de ſalari dels emoluments del ofici de Iuſticia, al qual eſtà aplicades totes les penes dels que contrauenen a les ordinacions tocāts al aygua. *Plau a ſa Mageſtat, que ſe li ſenyalen per ſalari deu lliures, pagadores de les penes dels qui contrauenen a les ordinacions ſobre les aygues. Y que en aço nos toque a la part tocant a ſa Mageſtat.*

Salari, y aument de aquell al Iuſticia de Xerica.

Cap. CLXIII.

Item per quant lo terme de la vila de Xerica es molt gran, y confronta ab lo Regne de Arago, per la qual cauſa lo Iuſticia de dita vila te molt grās, y exceſsius treballs, axi en regoneixer la terra, y frōteres dels Regnes, ahon ſe recullen tots los malfatants, y vagabundos dells, com tambe perque cada dia ſe entreguen preſos de vn Regne a altre, y aixi pera la entrega, com pera la recepcio de dits preſos, los Alguazils ſempre es valen del auxili, y compañia de dit Iuſticia, per lo qual ſempre ha de eſtar apreſtat ab caualcadura, armes, y gent, ſens poder ſuſtentar dits gaſtos, ab lo ſalari que te ſolament de vint y cinch lliures. Suplica per tant a V. Mageſtat lo dit Eſtament Real, ſia ſeruit aumentar

mentar dit salari a cinquanta lliures cascun any, les quals haja de cobrar dit Iusticia dels emoluments de la Cort. *Plau a sa Magestat que lo salari sien quaranta lliures, y ques paguen de hon se paguen les vint y cinch.*

Salari en donar al Mustaçaf de Xerica, se deu guardar lo acostumat.

CAP. CLXIV.

Item per quant lo Mustaçaf de la vila de Xerica te molts treballs, per ser la poblacio gran, y los camins molts, y grans, sens tenir salari algu. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real faça merce a la dita vila per acte de la present Cort, que de aci auant puga donar, y done al dit Mustaçaf deu lliures cascun any de salari, pagadores dels emoluments de la Cort. *Plau a sa Mag. ques guarde lo acostumat.*

Peytes si podra imposar Xerica per al seruici de sa Magestat, y fabrica de Esglesia noua. Sa Magestat prouehira lo que mes conuinga.

CAP. CLXV.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, concedir a la vila de Xerica, que sempre y quant se li oferira fabricar Esglesia noua, o fer algun donatiu, o seruey a V. Magestat, puga aumentar les peytes, y posar redelme en les terres que son dins son terme, aixi les que posseheixen los vehins de dita vila, com les que posseheixen los vehins, y habitadors de altres parts. *Sa Magestat manara prouehir lo que conuinga, sobre lo que se li suplica en aquest capitol, quant se seguira lo cas.*

Batle de Xerica deu guardar lo acostumat en subdelegar.

CAP. CLXVI.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, prouehir, y manar, que sempre y quant lo Batle de la vila de Xerica per absencia, enfermetat, o altre impediment, no podra en los dies que es fan eleccions de oficials, o sels pren jurament, assistir personalment als dits actes de eleccions, o juramēts, hajen de substituhir vna persona de les insaculades en la primera bossa del gouern de dita vila, com sempre se ha acostumat, attento que ha intentat de substituhir persones que no tenen esta calitat, ni la necessaria pera fer dit ministeri, lo ques de ignominia, y poca reputacio de dita vila. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Redonda si pot fer la vila de Xerica, se remet al Lloctinent general.

CAP. CLXVII.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort de concedir llicencia a la vila de Xerica, pera fer vna redonda dins son terme, y en terres cultes, de vna llegua de ambit, y amplaria, attento, que per lo pas ordinari que tenen los ganados que deuallen de Arago a yuernar al Regne de Valencia, fan gran tala, y dany en les pastures, y herbes del dit terme, de manera que los ganados, y bestiars quey ha en dita vila nos poden sustentar: aço empero sens perjuhi dels fills, y vehins de la Ciutat de Valencia, y dels habitadors del present Regne. *Plau a sa Magestat ques cometa a son Lloctinent general, peraque nomene lo ministre Real que li pareixera, pera que informantse sobre lo ques suplica, puga prouehir lo mes conuenient.*

Amortizacio concedida a la Esglesia de Xerica, y Confraria.

CAP. CLXVIII.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort de concedir a la Esglesia de la vila de Xerica, facultat de amortizar fins en suma de huyt milia lliures, franques de tot dret de amortizacio, y sagell, y aixi mateix a les confraries, y almoynes de dita vila, fins en suma de mil lliures franques tambe del dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat donar llicencia, y facultat a dita Esglesia, y Confraries pera amortizar, ço es, la dita Esglesia quatre milia lliures, y les Confraries cinchcētes lliures franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura de sagell.*

Torre de Castello de la Plana, si es deu reedificar, se remet al Lloctinent, y Capita general.

CAP. CLXIX.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la present Cort, ques repare lo dany causat en la torre del grau de Castello de la Plana per lo diluui del any mil siscents, y dihuyt, per ser molt necessaria dita torre pera la custodia de la marina, a causa dels danys, y robos q̄ los Moros han fet per la falta de la dita torre, senyaladament en lo any 1625. en presencia de vn

Diputat

Diputat de Valencia, que anaua a visitar la costa: en la qual ocasio catiuaren los Moros vn vaxell al peu de la mateixa torre. *Plau a sa Magestat ques cometa a son Lloctinent, y Capita general, peraque sobre lo contengut en aquest capitol proueheixca lo conuenient ab breuetat.*

Amortizacio concedida al Espital de Castello de la Plana.

CAP. CLXX.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de concedir per acte de la present Cort facultat al Espital de la vila de Castello de la Plana pera amortizar tres milia lliures franques de dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat.*

Companies dels soldats han de exir de Castello de la Plana, Vilareal, y Borriana, se remet al Lloctinēt, y Capita general.

CAP. CLXXI.

Item attes que la vila de Castello de la Plana, y la vila de Vilareal, y la vila de Borriana, estan situades en la marina, y en algunes ocasions lo Lloctinent de Gouernador residēt en dita vila de Castello, ha fet exir companies de cada vna de dites viles pera fer presidi en Paniscola, essent contra tota raho traure gent pera este efecte de pobles de la mateixa marina, tenint com te la vila de Paniscola lo terç del Maestrat, que es copios de mes de set mil vehins: y aixi mateix lo terç de don Ioan Ciurana, que es tot lo port de Morella: y aixi mateix lo terç de don Pedro Escriuà Çapata, que ningu dels dits tres terços te frontera de la marina. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit per acte de la present Cort, que de dits tres terços sia socorreguda la vila de Paniscola pera fer presidi en ella, oferintse les tres viles de Castello, Vilareal, y Borriana, de acudir, cō ho fan sempre a tots los rebatos, discorrent la marina en tota necesitat. *Plau a sa Magestat ques cometa a son Lloctinent, y Capita general, pera que en les ocasions ques ofertran proueheixca lo mes conuenient a la custodia, y seguretat del Regne.*

Censals, y altres deutes deguts a Esglesies, y causes pies, y persones particulars de Castello de la Plana, si se hauran de pagar del procehit dels bens dels Moros expulsos, se remet a Iulia Gil Polo Lloctinent de Mestre Racional.

CAP. CLXXII.

Item suplica a V. Magestat lo dit Braç Real, que per quant Adrian Bayarte Real comissari ha venut molts bens dels Moriscos expulsos de la vila de Castello de la Plana, y ha dexat de pagar molts censals, y altres deutes q̄ dits Moriscos deuien, aixi a Esglesies, y causes pies, com a persones particulars, sia V. Magestat seruit prouehir, y manar per acte de la present Cort, que de les pecunies procehides de les vendes de dites terres siē omnino pagats dits deutes. *Plau a sa Magestat que acudixquen a Iulia Gil Polo lloctinēt de Mestre Racional, comissari nomenat perals mateixos efectes ques demanen en lo capitol.*

Amortizacio concedida al Monestir de la Concepcio de Castello de la Plana.

CAP. CLXXIII.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort cōcedir al Monestir de les Monjes de la Purissima Concepcio de nostra Senyora de la vila de Castello de la Plana facultat de amortizar fins en suma de deu milia lliures, franques de amortizacio, y sagell, attes que lo dit Monestir te tan gran pobrea, que nos dona pitança a les Monjes, sino solament vna vegada al dia. *Plau a sa Magestat donar llicencia, y facultat a dit Monestir pera amortizar cinch milia lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant tansolament vn sou per lliura de sagell.*

Remissio dels quindenis en fauor de Alpont, y Titaguas.

CAP. CLXXIV.

Item per quant la vila de Alpont està molt pobre, y te falta de propris, y les entrades no son suficients pera la paga dels carrechs. Suplica per tant a V. Mag. lo Estament Real, sia seruit de concedirli franquea del quindenis dels forns, que la dita vila te, lo hu en la mateixa vila, y lo altre en Titaguas, sots directe senyoria de V. Magestat a cens, ço es, lo de la vila de vint y cinch lliures, y lo de Titaguas de nou sous. *Plau a sa Mag. fer gracia a la vila dels quindenis dels dos forns ques deuran fins a huy.*

Examen dels oficials com se deu fer, està prouehit sobre el cap. 5. dels Contrafurs.

Item

CAP. CLXXV.

Item per quant per los furs 4. 7. y 12. de Metges, y Apothecaris, està dispost, que los Iurats de la ciutat de Valencia, y altres oficials de aquella, hajen de nomenar, y nomenen dos Doctors en Medicina, y dos Cirurgians, pera que puguen examinar, y examinen als que vullen ser Cirurgians, y Barbers en dita Ciutat, y Regne de Valencia, y als que troben habils los confereixquen, y donen lo grau de Magisteri, ab lo qual han acostumat tenir botiga parada, y curar publicament, aixi en dita Ciutat, com per tot lo demes del Regne. E com de trenta anys a esta part poch mes, o menys los Cirurgians de dita ciutat de Valencia hajen fet certes preteses ordinacions en virtut (segons dihuē) de certs priuilegis concedits per los senyors Reys antecessors de V. Magestat, los quals, casu que de aquells cōste, son estats obtesos zelant los dits furs, y lo dispost en aquells, y sens insercio de hauer notificat aquells a la ciutat de Valencia: y lo que pus fort es, que lo modo del examen que nouament ha introduhit dit Collegi de Cirurgians, ab lo gasto, y colacions, costa pus de cent lliures, impossibilitat pera que no puguen ser mestres moltes persones pobres, y de gran habilitat, no hauēt de costar dit examen mes de trenta y cinch lliures. Suplica per ço a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort abrogar dits priuilegis, manant, que dits furts sien guardats en la forma q̄ en aquells està dispost, ço es, que los que tindran lo magisteri Real, puguen tenir botiga parada ab cortina, y obrador, curant, y sagnant publicament en la Ciutat, y Regne de Valencia, com acostumauen ans de la ereccio del dit Collegi dels Cirurgians de Valencia. Y per quant en la ocasio presēt que sa Magestat celebra Corts en la present vila de Monço als Regnicols de Valencia, estan en dita vila Ioan Dolader, Frances Vinet, Ioan Penya, Frances Galan, Llorens Soto, y Gaspar de Mera Cirurgians nomenats per execucio de dits furs per los examinadors Reals de la ciutat de Valencia, los quals ab molta puntualitat, y diligencia han acudit, y acudixen a les curacions, sagnies, y altres coses del seruici deles persones del dit Regne de Valencia, conuocades per V. Magestat, pera assistir en dites Corts en dita vila de Mōço, ahon son estats precisament necessaris pera conseruacio de la salut de aquells, per la qual raho son mereixedors de remuneracio de sos treballs. Suplica en particular a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar, que als desus dits no sels puga moure litigi, ni plet algu per los Cirurgians de la ciutat de Valencia, ans be aquells tinguen llicencia, y facultat pera tenir botiga ab cortina, y obrador, y sagnar en dita Ciutat, y Regne de Valencia, no obstant qualsseuol priuilegis, y ordinacions lo contrari disponents, fets, y fetes per lo dit Collegi de Cirurgians de Valencia. *Ia està prouehit sobre aço en lo cap. 5. dels Contrafurs.*

Apellar de les prouisions fetes per lo Tauleger, y Iusticia de Morella respectiuament dels clams nos pot, saluo tots temps lo recors.

CAP. CLXXVI.

Item Senyor, per quant de les causes de clams, y acusacions dela vila de Morella, deles quals coneix, y ha acostumat coneixer lo Tauleger de clams de dita vila, nomenat per lo Iusticia de aquella nudo verbo, y en cas que feta per aquell prouisio, algu preten agraui acorre pera dauant dels Iusticia, y Iurats, los quals aixi mateix coneixen de dita causa, omni appellatione remota, segons vn Real priuilegi, concedit a dita vila de Morella per lo senyor Rey en Pere, Dat. en Tortosa a 9. de Març 1371. y cōfirmat per lo senyor Rey Phelip ab son Real priuilegi. Dat. en Chiua a 24. de Abril 1564. de poch temps a esta part alguns particulars de dita vila intenten de apellar, y recorrer deles prouisions fetes per lo dit Tauleger, y en son cas per los dits Iusticia, y Iurats, procurant introduhir dites causes en los Tribunals del Portantveus de general Gouernador, y de sos llochtinents, y tambe dauant del Virrey, y Real Audiencia. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit, prouehir, y manar per acte de la present Cort, que sien guardats dits priuilegis en respecte de dites causes de clams, y q̄ no sia donat lloch a que per alguna via, ni ferma de dret sien tretes de dita vila de Morella, ni de la coneixēça dels jutges desus referits. *Plau a sa Magestat ques guarden los priuilegis en quant estaran en vs, saluo tots temps lo recors al Gouernador, y Real Audiencia, y lo acostumat.*

Capitans, Alferizos, y oficials de la milicia efectiua, com se han de nomenar, se remet al Llochtinent, y Capita general.

CAP. CLXXVII.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de manar per acte de la present Cort, q̄ sempre y quāt lo Virrey del Regne de Valencia haura de nomenar Capi-

Capitans, Alferizos, y altres oficials de la milicia efectiua de la vila de Morella, y ses Aldees, y demes ciutats, y viles del Regne de Valencia haja de demanar al Cõsell de dites viles, y ciutats respectiue terna, o ternes de persones pera dits oficis, puix los del dit Consell coneixen be los subjectes, y que lo dit Virrey nomene de les persones tan solament que se li enuiaran en terna, y no de altres. *Sa Mageſtat mana a son Lloctinent, y Capita general faça en aço lo que mes conuinga.*

Amortizacio atorgada a la vila de Morella.

CAP. CLXXVIII.

Tem per quant en la Esglesia major de la vila de Morella estan fundats huytãta y cinch benifets, y per la pobrea de dita Esglesia no poden residir, ni sustentarse mes de trenta y cinch, o quaranta beneficiats. Suplica pertant lo dit Estament Real a V. M. sia seruit de fer gracia, y merce a la dita Esglesia major de dita vila de poder amortizar fins en suma de huyt milia lliures, franques de amortizacio, y dret de sagell. *Plau a sa Mageſtat donar llicencia, y facultat a dita Esglesia pera amortizar quatre milia lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant tan solament vn sou per lliura de sagell.*

Gouernador de Castello de la Plana haja de fer residẽcia personalment en dita vila.

CAP. CLXXIX.

Tem attes que lo Lloctinent de general Gouernador resident en la vila de Castello dela Plana, cõue que faça residencia en dita vila peral bon exercici del dit ofici, lo qual pateix notable falta, fent lo dit Lloctinent de Portantveus absencies de dita vila, no obstant que deixe substituhit, perço que aquell no es bastant pera impedir los insurts de bandolers, y mala gent, y altres mals, que faltant la puntualitat en lo bon gouern es forços hauer de succehir. Perço suplica a V. Mageſtat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar, q̃ lo dit Lloctinent de Portantveus de general Gouernador, faça continua residencia personal en dita vila de Castello dela Plana, ab que se escusaran molts inconuenients, y senyaladament hu molt considerable; ço es, que pera reformar los abusos que per absencia de aquell succeheixen, acostuma la Real Audiencia enuiar Alguazils ab comissions a dita vila a costes de aquella. *Plau a sa Mageſtat, y aixi ho te manat als dos Lloctinents del Regne.*

Guarda ordinaria de Castello de la Plana, si ha de estar a disposicio del Iusticia, se remet al Lloctinent, y Capita general.

CAP. CLXXX.

Tem suplica a V. Mageſtat lo dit Braç Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte dela present Cort, que la guarda ordinaria de la vila de Castello de la Plana estiga a disposicio del Iusticia de aquella, cõforme lo costum per via de cinquantenes, en les quals no eximix persona alguna. *Plau a sa Mageſtat remetre aço a son Lloctinent, y Capita general, pera que proueheixca lo que mes conuinga, sobre lo contengut en aquest capitol.*

Salari, y aument del Iusticia de Castello de la Plana.

CAP. CLXXXI.

Tem suplica a V. Mageſtat lo dit Braç Real, sia seruit de aumentar lo salari del Iusticia de Castello de la Plana de les quaranta lliures q̃ te a cent lliures, y lo salari de son Assessor de les quinze lliures que te a quaranta, attes que la dita vila es de les mes populoses del Regne, y que lo dit Iusticia te molts treballs, senyaladament en perseguir bandolers, y que dits aumẽts sien solament sobre los emoluments de la Cort. *Plau a sa Mageſtat que lo salari del Iusticia de dita vila, sien cinquanta lliures, y les del Assessor trenta, compreses les que huy tenen, e aço durant la mera voluntat de sa Mageſtat.*

Salari del Cequier de Castello de la Plana.

CAP. CLXXXII.

Tem suplica a V. Mageſtat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, que lo salari de Mustaçaf de Castello de la Plana, sia aumentat de les quinze lliures que te a quaranta, y lo ofici de Cequier, que no te ningun salari, tinga de salari trenta lliures, y que dits aument y salari se paguen respectiue dels emoluments dels dits oficis de Mustaçaf, y Cequier. *Plau a sa Mageſtat que lo salari de Mustaçaf sia lo mateix que huy te, y que al Cequier se li done de salari cinch lliures dels emoluments del ofici.*

Gracia de la mitat del terç delme, feta en Castello de la Plana pera conreo de les cequies.

Item

CAP. CLXXXIII.

Tem per quant en anys passats la vila de Castello de la Plana tingue Real concessio per tēps de deu anys, del terç delme de les marjals incultes, que estan en lo terme de dita vila, pera efecte de que aquella tingues conreades certes cequies peral benefici de tornar dites terres fructiferes, y tambe pera diuertir la aygua, demanera, que la humitat no fos danyosa a la salut: la qual merce fonch passats dits vint anys porrogada per altres deu, y hauent cessat esta merce, y no podent dita vila acudir al gasto de dites cequies, han tornat les dites terres a ser incultes, sens hauerhi forma, ni possibilitat de poder acudir als gastos necessaris peral conreo de dites cequies. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de concedir a la dita vila in perpetuum, la mitat del dit terç delme, ab que la dita vila haja de tenir in perpetuum les dites cequies conseruades. *Plau a sa Magestat fer a la dita vila la merce que li suplica per temps de vint anys, o menys, conforme lo ques concordara la vila, ab les persones aixi Eclesiastiques, com seglars, que tenen alguna part ab los dits delmes, y ab pacte, y condicio, que les tals persones hajen de remetre a la dita vila la mateixa part de delmes que sa Magestat los fa merce.*

Execucions contra la vila de Capdet, se han de guardar los furs sobre aço disponents.

CAP. CLXXXIV.

Tem suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir per acte de la present Cort, a la vila de Capdet, que los acreedors de aquella, no puguen executar a dita vila, ni los particulars, que no haja passat mig any apres de caygada la paga de les pensions de censals, cōforme la merce feta a la vila de Onda, per estar la vila de Capdet en estat, que vexada de execucions se va despoblant, y no ser possible que encontinent que los fruyts se han cullit se puguen vendre, y fer moneda de ells. *Plau a sa Magestat, ques guarden los furs sobre aço disponents.*

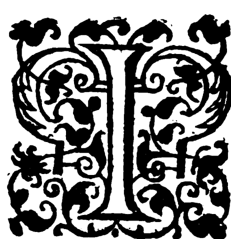
Priuilegi de la sal, concedit a la vila de Alpont, se guarde en quant està en vs, y sens perjuhi de tercer.

CAP. CLXXXV.

Tem per quant lo senyor Rey dō Fernando ab son Real priuilegi. Dat. en Çaragoça a 10. de Octubre 1498. cōcedi als Iurats, y bons homens de la vila de Alpōt, y ses Aldees, entre les quals vna era la Yessa, y als declinants en aquelles llicencia, y facultat, pera poder cōprar sal de Arcos, o de qualseuol altra part lliberament, ab que la dita vila, y dites ses Aldees seruissen a sa Magestat ab annua prestacio de cinquanta sous, dels quals fermaren acte de carregament a sa Magestat, ab acte rebut per Miquel Ortigues Notari, regent la Assessoria de la Batlia general de Valencia, en 28. de Setembre del any 1498. y en execucio del desusdit, sempre la dita vila, y ses Aldees han pagat la dita annua prestacio a la Regia Cort. Y de alguns anys a esta part los arrendadors de la sal han fet protests al temps de rebre dita quantitat, lo que es cōtra la dita Real concessio, y executoria de aquella. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estamēt Real, sia seruit de lloar, aprouar, y cōfirmar per acte de la present Cort lo dit priuilegi, manant q̄ aquell sia en tot, y per tot obseruat, y guardat, no obstant qualsseuol protests fins huy fets per los dits arrendadors, als quals sia manat, que de cetero nols facen, y que sils faran, no sien continuats. *Plau a sa Magestat ques guarden los priuilegis, en quāt estan en vs dells, y sens perjuhi de tercer.*

Priuilegis concedits a la vila de Alpont, y ses Aldees, se guarden, en quant estan en vs, y sens perjuhi de tercer.

CAP. CLXXXVI.

Tem per quant lo Senyor Rey en Iaume Cōquistador, ab son Real priuilegi. Dat. en Cedrilles nono calendas Iunij, anno 1278. concedi a la vila de Alpont, y a los vehins, y habitadors, presents, y per venir, y a ses Aldees, vna de les quals era la Yessa, franquea ab estes paraules. Scilicet ab omni lezda, pedagio, & portante, atq; penso in omni loco per totam terram nostram, & dominium nostrū, tam in mari, quam in aqua dulci, taxa, & ab omnibus alijs superius dictis, & singulis sitis franqui, & liberi. Y lo dit priuilegi fonch apres confermat per lo senyor Rey en Iaume Segon, ab altre priuilegi, Dat. en Valēcia septimo Idus Aprilis anno 1329. Los quals en apres foren cōfermats per lo senyor Rey en Pere Segon, ab altre priuilegi. Dat. en Valencia a 12. de Octubre 1336. Et successiue per lo senyor Rey don Ioan ab altre priuilegi. Dat. en Barcelona a 11. de Febrer 1387. Y per quant tambe lo senyor Rey en Pere Primer ab son Real priuilegi, que està in corpore priuilegiorum fol. 35. cap. 28. concedi generalment a totes les ciutats, e viles Reals del Regne de Valencia, totes les gracies, fran-

franquees, y llibertats cõcedides a la ciutat de Valencia, y sos vehins, y habitadors. Suplica perço a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar per acte de la present Cort, cõfermar los dits priuilegis, & quatenus opus sit de nou concedirlos, y que en execucio de aquells los vehins, y habitadors de la vila de Alpont, y ses Aldees, y dela Yessa hajen de gozar de dites franquees, y entre altres dels drets de lleuda, peatge, portatge, almodinatge, penso, y almoxarifat. *Plau a sa Mag. ques guarden los priuilegis en quant estan en vs dells, y sens perjuhi de tercer.*

Pares, o fills dels deutors de la ciutat, no poden ser impedits, com no sien hereus de dits deutors.

CAP. CLXXXVII.

ITem Senyor, per quant ab establiment fet per lo Consell general de la ciutat de Valencia a 26. de Març 1624. fonch prouehit, que ningun fill, y pare de deutor de la ciutat de Valencia, puga concorrer a oficis de dita Ciutat, mentres lo tal deutor no haja pagat son debit, lo q̃ no es just procehir en los pares, o fills dels dits deutors, que no seran hereus de aquells, ni fermances, ni altrament estan obligats a pagar los deutes de aquells. Suplica perço a V. M. lo dit Estament Real, se serueixca reuocar dit establiment en respecte dels pares, o fills de dits deutors que no seran hereus, ni fermances de aquells; ni altrament estaran obligats a satisfer, y pagar sos deutes, per ser com es cosa certa de justicia, que lo pare no es tengut per lo fill, nec e conuerso, ni es just que lo hu patixca dany, o detrimẽt per lo fet del altre. *Plau a sa Magestat.*

Escriuania de Castello dela vila noua, atorgada a la dita vila en les primeres Corts.

CAP. CLXXXVIII.

ITem per quant se feu merce dela escriuania, y Cort dels Iurats de la vila de Castello de la vila noua a Geroni Villori de la ciutat de Valencia, lo qual no residia en dita vila al regiment de dit ofici, per ser minim, sino quel arrendaua a diuersos Notaris de poca ciencia, y confidencia. Y ventse la dita vila mal gouernada en aquest particular, se es aconortada de comprar dita escriuania, durant la vida del dit Villori per preu de sexanta lliures, ab acte rebut per Crespi Perez Notari a 24. de Febrer 1625. y aixi ara la possecheixen Notaris habils, y confidents. Suplica per tant a V. M. lo dit Estament Real, sia seruir ab acte de la present Cort; fer merce de dita escriuania a dita vila de Castello de la vila noua, pera que de esta manera tinga bon regiment. *Plau a sa Magestat ferlos dita merce apres mort lo possehidor, fins a les primeres Corts ques seguiran apres la mort de dit possehidor.*

Salari del Iusticia de Castello de la Plana.

CAP. CLXXXIX.

ITem suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir per acte de la present Cort, que lo Iusticia de la vila de Castello de la Plana, tinga de salari 25. lliures, les quals haja de cobrar dels emoluments de son ofici, attes que te treball en lo regiment de son ofici, y ocupacio quel obliga a no desampa-rar la vila, y dexar de acudir a ses heretats. *Plau a sa Magestat, que lo justicia de dita vila tinga de salari quinze lliures, comprenent lo que te al present.*

Salari de Assessor del Iusticia de Castello de la vila noua.

CAP. CXC.

ITem per quant lo dit Iusticia de Castello de la vila noua, ha de tenir vn Assessor, lo qual no te senyalat salari, y aixi noy ha qui vulla aceptar dit ofici. Suplica per tant a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir per acte de la present Cort, que lo dit Assessor tinga de salari quinze lliures dels emoluments de la Cort. *Plau a sa Magestat que se li donen deu lliures de salari, pagadores dels emoluments de la Cort.*

Iusticia de Alzira sols pot tenir lo salari acostumat.

CAP. CXCI.

ITem per quant lo Iusticia de la vila de Alzira no te ningun salari, sino solament cinquanta lliures pera sustentar vn cauall, les quals cinquãta lliures cobra del cos de tots los emoluments del dit ofici, y aixi solament cobra peral sustento de vn cauall la mitat de dites cinquanta lliures, que son vint y cinch lliures de la part tocant a V.M. en dits emoluments, perque la altra mitat, que son altres vint y cinch, toquen al dit Iusticia proprio iure, de hon ve a estar carregat del sustento del dit cauall, de sols vint y cinch lliures, que es cantitat molt poca peral sustento del dit cauall. Suplica per tant a V.M. lo dit Estamẽt Real, sia seruit prouehir per acte dela presẽt Cort, que

que aixi com se li donauen cinquanta lliures al dit Iusticia del cos de dits emoluments peral dit cauall, se lin donen cent. *Plau a sa Magestat que se li pague lo acostumat.*

Ofici de Aduocat Fiscal de Alzira, concedit a Vicent Tolosa.

CAP. CXCII.

Item per quant Frances Ioan Tolosa Notari, ab priuilegis concedits, lo hu per lo Marques de Denia Llochtinet, y Capita general del Regne de Valécia en 11. de Octubre 1585. Y lo altre per lo Rey nostre Senyor pare de V. Magestat, en 13. de Abril 1604. serui en la vila de Alzira del Regne de Valencia lo ofici de Aduocat Fiscal, fins lo any 1623. en lo qual mori; y apres Vicent Tolosa son fill ab priuilegi de conjunccio, concedit per lo Marques de Tauara Llochtinent, y Capita general en dit Regne en tres de Març mil siscents vint y hu, ha seruit lo dit ofici fins al dia de huy. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de confermar per acte de la present Cort lo dit priuilegi, concedit per lo dit Marques de Tauara al dit Vicent Tolosa. *Plau a sa Magestat de fer noua gracia, y merce a Vicent Tolosa del ofici de Aduocat Fiscal de dita vila, ab que despache priuilegi en forma per Cancellaria.*

Conjunccio en lo ofici de Credencier, en fauor de Melchior Soria, se faça segons los establiments sobre açò disponents.

CAP. CXCIII.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, de prouehir, y manar, que los Iurats de la ciutat de Valencia, hajen de donar, y assignar a Melchior Soria en conjunt de Blay Soria son pare en lo ofici de Credencier de la sisa de la peixca, estamenyes, cordellats, y roba vsada, prestant empero lo dit Blay Soria son consentiment en dita conjunccio, no obstant qualsseuol ordinacions, pragmatiques, establiments, y cartes Reals disponents lo contrari. *Plau a sa Magestat ques guarden los establiments sobre aço disponents.*

Ajuda de costa, si es deu pagar a Frances Roca, sa Magestat veura lo que conuindra prouehir.

CAP. CXCIV.

Item Senyor, attes que en lo any 1613. don Francisco Roca, olim Frances Roca, essent Iurat en cap, com a Militar de la ciutat de Valencia, fonch nomenat per dita Ciutat, juntament ab Lluys Viues Ciutada Iurat, Arcis Senpere Ciutada subdelegat de Racional, y lo Doctor Ioan Batiste Olginat Aduocat de dita Ciutat, perà anar a la vila de Madrit a donar certa embaixada a la Magestat del Rey nostre Senyor, per part de dita Ciutat: peral qual efecte la Ciutat donà, y lliurà a cascu de dits Embaixadors cent lliures de ajuda de costa. Y volent impedir lo Virrey dita embaixada, feu diligencies pera detenir dits Embaxadors, los quals tingueren orde de fer que nols trobàs la persona que per part del dit Virrey tenia dita comissio, excepto lo dit Fráces Roca, lo qual fonch detengut sens poder passar auant en son cami, hauent fet ja tot lo gasto, y preuenció per aquell, y ab manaments, y penes se restà en la ciutat de Valencia. Y com los dits Embaixadors effectuaren la dita embaixada, y apres tornàren à dita Ciutat, los fonch manat per part de sa Magestat a tots los quatre restituhissen a la Ciutat, les quantitats que per raho de dita embaixada hauien rebut: com ab tot efecte lo dit Frances Roca, y los altres les restituhiren. Y hauentse seguit que en lo any mil siscents vint, lo Rey nostre Senyor pare de V. Magestat fonch seruit de manar a la ciutat de Valencia pagàs als dits Lluys Viues, Arcis de Senpere, y micer Ioan Batiste Olginat, la ajuda de costa, y dietes de dita embaixada, oluidantse del dit Frances Roca. Y com no sia just que aquell perda lo que en prosecució de dita embaixada gastà: Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar, que dita Ciutat pague al dit don Francisco Roca les dites cent lliures, que per ajuda de costa li foren senyalades, y apres per aquell restituhides, com se ha dit. *Sa Magestat veura lo que conue prouehir en aço, en benefici de la Ciutat.*

Terç delme si es deu atorgar a la vila de la Yessa, sa Magestat veura lo que conue prouehir.

CAP. CXCV.

Item per quant la vila de la Yessa en la ocasio en que lo Senyor Rey Phelip aui de V. Magestat, li feu merce de crearla Vniuersitat, separada de la vila de Alpont, ab Real priuilegi, Dat. en S. Llorens lo Real a 4. de Octubre mil cinchcents huytanta y tres, serui a la Mag. ab tres milia lliures:

M y quant

y quant li feu merce de eregirla en vila Real, ab priuilegi, donat en la casa del Pardo a 21. de Nohembre 1587. serui a sa Magestat ab altres tres milia lliures: y vltra de aço gastà quatre milia lliures en les amollonacions de son terme, pera que constàs ser distint de la vila de Alpont: y te gastades altres quatre milia lliures en los plets q̃ porta cõtra Alpont, y en los que ha portat, e porta contra lo Conte de Sinarques, y Vizconte de Chelua, en molt grã benefici del Patrimoni Real: les quals quantitats, y altres, que li es estat forços gastarles, precehint llicencia Real, o del Batle general, se les ha carregades a censal, y les respõ huy fins en suma de vint y dos milia lliures en proprietat, poch mes, o menys, les pensions dels quals lo que te de renda de sos propris la dita vila, y de les imposicions que te imposades, no basta de molt a pagarles, y perço se li causen molts gastos en execucions que se li fan. Perço lo dit Estament Real suplica a V. Magestat per acte de la present Cort de fer merce a la dita vila de la Yessa del terç delme que V. M. te en ella, que arribara solament a cent y cinquanta lliures, poch mes, o menys cascũ any, durant sa Real voluntat, aixi com se ha fet merce a la vila de Corbera. *Sa Magestat veura lo que conue prouehir sobre lo que se li suplica.*

Amortizacio atorgada a la vila de la Yessa en cantitat de mil lliures en proprietat. CAP. CXCVI.

ITem per quant la Esglesia de la vila de la Yessa, es tan pobre, q̃ no pot suportar los gastos dels ornaments necessaris pera el culto diuĩno. Perço suplica a V. M. lo dit Estament Real, sia seruit de concedir per acte de la present Cort, priuilegi de amortizacio, franca de tot dret de amortizacio, y sagell a la dita Esglesia fins en suma de dos milia lliures. *Plau a sa Mag. donar llicencia, y facultat a dita Esglesia pera amortizar mil lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant tansolament vn sou per lliura de sagell.*

Espital general de la ciutat de Valencia, pot fer vn moli dins del ambit de dit Espital, pera la molenda de aquell. CAP. CXCVII.

ITem lo dit Estament Real suplica a V. M. sia seruit per acte de la present Cort, de concedir al Espital general de la ciutat de Valẽcia los priuilegis seguents. Primo, que dins lo ambit del Espital general, se puga fer vn moli fariner, peral forment tansolament q̃ haura menester la casa del dit Espital. *Plau a sa Mag. sens perjuhi empero de tercer, ab cens, fadiga, y lluysme a sa Mag. pera senyalar lo qual se remet al Batle general.*

Porrogacio per tẽps de vint anys, de la merce dels corros de bous, feta al Espital general. CAP. CXCVIII.

ITem que la merce dels corros de bous, que ab priuilegi Real està concedida al dit Espital per tẽps de vint anys, apres de la vida del qui te al present feta dita merce, sia perpetua. *Plau a sa Magestat porrogar dita merce al Espital, per temps de altres vint anys.*

Lo Espital general si ha de ser primer en demanar caritat, ques guarde lo acostumat.

CAP. CXCIX.

ITem q̃ la caritat ques demana peral dit Espital per lo Regne, sia primera que totes les demes. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Cases de joch, no conue al be publich se concedixquen.

CAP. CC.

ITem que per conte del dit Espital, se puga tenir mesa de trucos, argolla, pilota de corda, en vna casa contigua a la de representaciõs, y comedies, propria del dit Espital, sens hauer de contribuhir en cosa alguna per raho de dita casa, al qui te priuilegi de dits jochs. *No conue al be publich fer semblants concessions.*

Amortizacio en fauor del Espital general, fins en suma de trenta milia lliures en proprietat.

CAP CCI.

ITem que lo dit Espital tinga priuilegi de amortizacio en huyt milia lliures de renda. *Plau a sa Magestat, concedir al dit Espital, facultat de poder amortizar fins en trenta milia lliures en proprietat, frãques de drets de amortizacio, y sagell.*

Almoyna en fauor del Espital, poden fer los Diputats en la forma contenguda en lo present capitol.

CAP. CCII.

ITem que lo que es dispongue en lo fur 81. de les Corts del any 1604. en respecte de la pensio de quatre milia lliures de renda, sobre lo Arquebisbat de Valencia, y les quatre milia lliures que los Diputats del present Regne hauien de donar en cada vn trienni: tot lo qual no ha tingut efecte, lo tinga, y es pose en execucio. *Plau a sa Magestat que*

que los Diputats puguen fer al dit Espital la almoyna mencionada en lo fur 81. de les Corts del any 1604. hauent pagat primerament los carrechs, y deutes a que es tenguda la casa de la Diputacio. Y en respecte de la pẽsio ques suplica sobre lo Arquebisbat, sa Mag. en la ocasio de vacãt intercedira ab sa Sãtedat, peraq̃ li done vna congrua pensio, per [illegible] *mey de les necessitats del Espital.*

Espital general deu ser tractat en los negocis com a miserable. CAP. CCIII.

ITẽ, que per execucio del fur 101. de les Corts del any 1585. en lo qual se dispongue que lo dit Espital fos tractat en los negocis, com a miserable, se mane guardar en respecte de la expedicio dels mandatos, y priuilegis, y quels puga cobrar frãchs de tot dret, y sello. *Plau a sa Magestat ques guarde lo dit fur de les Corts del any* 1585.

Collectors del Espital general tenen de ser franchs de pontatge, y carnatge. Es deu guardar lo acostumat. CAP. CCIV.

ITem que los que son Collectors, y van demanant la caritat peral dit Espital en les missions, y veredes que vã pera dit efecte, sien franchs de qualse uol dret de põtatge, y carnatge. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Baciners del Espital de les viles, y llochs del present Regne, gozen del priuilegi de portar armes. CAP. CCV.

ITem q̃ los qui son baciners de la dita caritat en les ciutats, viles, y llochs del Regne, gozen del mateix priuilegi de poder portar armes defensiues, de que gozen los baciners de la redẽpciò de catius Christians. *Plau a sa Magestat.*

Priuilegis del Espital estan confermats en quant estan en possessio, sens perjuhi de tercer. CAP. CCVI.

ITẽ ques conseruen tots los priuilegis que te dit Espital, concedits per los senyors Reys, y ques posen en execucio tots los indults Apostolichs, concedits per los Sumos Pontifices. *Plau a sa Magestat ques guarden los priuilegis Reals, en quant estaran en possessio, sens perjuhi de tercer.*

Causes del Espital, si se han de cometre totes a vn jutge de la Real Audiencia. Es deu guardar lo acostumat.

CAP. CCVII.

ITem que totes les causes agendo vel defendendo, q̃ tindra dit Espital, sien comeses a vn Iutge de la Real Audiẽcia, y sia vn sol escriuà de aquelles, pera que lo dit Iutge ab major instruccio dels priuilegis del Espital, puga breument administrar justicia. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Amortizacio atorgada a la vila de Sexona. CAP. CCVIII.

ITem Senyor, per quant en la vila de Sexona es va fabricant vna Esglesia Parroquial, molt sumptuosa, y pera la fabrica de aquella, ha conuengut derrocar quatre cases q̃ recahien dins lo cos de la Esglesia, que poden valer fins en suma de huytcentes lliures poch mes, o menys. Suplica per tant a V. Mag. lo dit Braç Real, sia seruit de perdonar, y fer franca a dita Esglesia del dret de amortizacio, y sagell, degut a V. Magestat per lo valor de dites cases. *Plau a sa Mag. fer gracia, y merce a dita Esglesia Parroquial del dret de amortizacio, degut de huytcentes lliures, pagant vn sou per lliura tansolament de sagell.*

Bulles Apostoliques expedides en fauor de Morella, vistes aquelles, y lo priuilegi allegat en lo present capitol, sa Magestat manara lo que mes conuinga. CAP. CCIX.

ITem per quant la vila de Morella, te vn indult Apostolich, ab lo qual se li ha concedit, que totes les causes Eclesiastiques ciuils, y criminals, tocants als vehins, y habitadors de la dita vila de Morella, y Aldees de aquella esser tractades dauant del Oficial Eclesiastich resident en dita vila, exceptats certs casos expressats en dit indult Apostolich, y que dites causes solamẽt puguen ser tractades en grau de apellacio dauant del Oficial Eclesiastich, resident en Tortosa. En conformitat del qual en lo priuilegi 50. del senyor Rey Alfonso III. situat in corpore priuilegiorũ, fol. 198. col. 4. està manat al Gouernador del Regne de Valencia, y al Iusticia, y Batle de dita vila, y altres oficials Reals, procuren fer reuocar tot lo fet en contrari per lo dit Oficial de Tortosa, amonestantlo, y reprimintlo en la forma juridica, que obserue, y guarde dit indult Apostolich. Y no obstant aço, lo dit Oficial de Tortosa nol guarda, ans be contraue a ell. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estamẽt Real, sia seruit de prouehir de condecent remey, en confor-

mitat del prouehit en dit priuilegi 50. situat inter priuilegia dicti domini Regis Alfonsi, fol. 198. col. 4. aut aliàs, en la forma que a V. Magestat pareixera mes conuenient. *Sa Mag. vistes les Bulles Apostoliques que diu lo Real priuilegi, manara lo que mes conuinga.*

Vicari general si ha de hauer en la vila de Castello de la Plana, se comet al Bisbe de Tortosa.

CAP CCX.

ITem Senyor, per quāt lo districte del Bisbat de Tortosa, per la major part està dins del Regne de Valencia, perque arriba fins a Almenara: de hon ve a ser inconueniēt, que los vehins del dit Regne de Valēcia, que son subjectes al dit Bisbat, pera tractar les causes matrimonials Eclesiastiques, hajē de anar a la ciutat de Tortosa, q̄ dista denou llegues de Almenara, y axi sera molt a proposit fer de manera q̄ lo Bisbe de Tortosa, q̄ es al present, y lo q̄ per temps sera pose vn Vicari general en la vila de Castello de la Plana, que està en lo medi mes cōuenient perals negocis q̄ haurien de anar a la dita ciutat de Tortosa, peraq̄ lo dit Oficial, y Vicari general q̄ assistira en dita vila de Castello de la Plana, determine totes les causes espirituals, y Eclesiastiques, tocāts als Regnicols q̄ seran del dit Bisbat de Tortosa. Suplica per tāt a V.M. lo dit Estamēt Real, sia seruit de prouehir en aço lo q̄ conuinga a efecte de que sa Santedat mane, que lo dit Oficial, y Vicari general se pose peral efecte desus dit en la dita vila de Castello de la Plana. *Sa Magestat mana que sobre aço acudixquen al Bisbe de Tortosa, pera que proueheixca lo que mes conuinga.*

Compañia dels soldats del Iusticia de Castello de la Plana, si deu ser restituhida en son primer estat, se remet al Lloctinent, y Capita general.

CAP. CCXI.

ITem per quant ans de la fundacio de la milicia efectiua, hi hauia en la vila de Castello de la Plana vna cōpañia, nomenada del Iusticia, de la qual aquell era Capita, y lo Iurat en cap del Braç Real Alferiz, y los exempts, y senyaladament los Militars, conforme furs y priuilegis del present Regne, hauien de seguir la bandera de dita vila, y de poch temps a esta part, no essent de perjuhi pera la milicia efectiua, se ha procurat per lo Virrey, y Capita general, y per son Lloctinent lleuar dita compañia. Suplica perço a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort, prouehir, y manar, ques torne dita compañia en la forma que solia estar, y que los que estan insaculats als oficis de dita vila, hajen de ser allistats en ella, y no en altra: y que dita compañia serueixca pera la custodia de la vila, y en ningun cas puga esser treta de aquella. *Sa Magestat ho remet a son Capita general, pera que proueheixca lo que conuinga sobre lo contengut en aquest capitol.*

Inquisicions, y residencies contra oficials temporals, se han de fer guardant los furs.

CAP CCXII.

ITem per quant en lo fur primer, sub tit. de inquisicions contra oficials, situat in extrauagāti fororū, està prescrita la forma com se li ha de pendre residencia al Iusticia acabat lo any de la sua administracio, y es cosa no acostumada ni permesa de justicia, pendre dita residencia, y fer carrech criminalment a ningun Iusticia per cosa que haja fet, exercint son ofici, ans de acabar lo any, & tamen lo Lloctinent de Portantveus de general Gouernador resident en la vila de Castello de la Plana ha contrauengut a dita foral disposicio, volent coneixer en lo any 1621. de Frances Mas, Iusticia que era de dita vila. Y lo mateix ha fet la Real Audiencia, contra Pere Arrufat caualler, Iusticia de dita vila en lo any 1624. Suplica per tant a V.M. lo dit Estament Real, sia seruit de manar, que de cetero los dits oficials Reals se abstinguen de fer semblants inquisicions. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents, lleuats tots abusos.*

Taulager de la sua Cort, no pot ser lo Iusticia.

CAP. CCXIII.

ITem per quant està dispost en lo fur 223. del any 1604. que ningun Iutge sia taulager de la sua Cort, y no obstant dit fur, alguns jutges de Castello de la Plana fan lo cōtrari. Suplica per tant a V. Mag. lo dit Estament Real, sia seruit de manar, que la dita foral disposicio se obserue ab imposicio de la pena que a V. Magestat pareixera. *Plau a sa Magestat ques guarde lo fur 223. de les Corts del any 1604. y la pena de priuacio de ofici en aquell aposada.*

Gouernador deu visitar en lo riu de Millàs les basses dels llins.

CAP. CCXIV.

ITem suplica a V. Magestat lo dit Estamēt Real, sia seruit de prouehir per acte de la present Cort, que lo llloctinent de Portantveus de general Gouerna-

uernador, faça visites en lo riu de Millàs, pera les basses dels llins, cōforme està ja prouehit en actes de Cort, fets en les Corts del any 1585. y 1604. *Plau a sa Mag. ques execute lo dispost en dits furs.*

Castello de la Plana pot fer vn moli, y forn.

CAP. CCXV.

ITem per quant la vila de Castello de la Plana, no te propris, y los gastos q̄ te son molt grans. Suplica a V. M. lo dit Estament Real, sia seruit de cōcedir llicencia a dita vila, pera fer vn moli fariner, y vn forn dins aquella, o sos arrauals, ab lo cens q̄ a V. M. pareixera. Aduertint, que en aço no rebrà dany lo Real Patrimoni, perq̄ en la dita vila noy ha ningun forn, ni moli del dit Real Patrimoni, sino que tots son de particulars. *Plau a sa Magestat fer merce a dita vila de donarli la llicencia que suplica pera fer vn forn, y vn moli, ab cens, fadiga, y lluysme, y tot altre ple dret emphiteotich, segons fur de Valencia, y sens perjuhi de tercer, y q̄ per lo forn haja de pagar la vila cascun any deu sous de cens perpetuo, y lo moli altres deu sous de cens, y mig cafiz de forment, y mig de ordi.*

Amortizacio en fauor de la Esglesia de Castello de la Plana.

CAP. CCXVI.

ITem suplica a V. M. lo dit Estament Real, sia seruit de concedir ab acte de la present Cort a la Esglesia Parroquial de la vila de Castello de la Plana, franquea de amortizacio, y dret de sagell, fins en suma de deu milia lliures. *Plau a sa Magestat donar llicencia, y facultat a la dita Esglesia, pera amortizar cinch milia lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant tansolament vn sou per lliura de sagell.*

Amortizacio en fauor de la Esglesia de Alpont.

CAP. CCXVII.

ITem suplica a V. M. lo dit Estament Real, sia seruit de concedir per acte de la present Cort priuilegi a la Esglesia de la vila de Alpont, de franquea de amortizacio, y dret de sagell, fins en suma de tres milia lliures: aço declarat, que tots los que voldran fundar algun benifet, o instituhir alguna obra pia en dita Esglesia, gozen, y hajen de gozar de dita franquea de amortizacio. *Plau a sa Magestat donar llicencia, y facultat a dita Esglesia, pera amortizar mil y cinchcentes lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant tāsolament vn sou per lliura de sagell.*

Procurador patrimonial, y Aduocat patrimonial, si debuen assistir, y fer part en les causes del Conte de Sinarques.

CAP. CCXVIII.

ITem suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir, y manar, que lo Procurador patrimonial faça les instancies necessaries en prosecucio de la causa que pendeix entre les viles de Alpont, y la Yessa de vna part, y lo Conte de Sinarques de altra, y q̄ no desistixca de fer dites instancies, ni al dit Conte se li concedeixca lo que suplica en raho de que lo dit Procurador patrimonial no assistixca a dita causa, y que lo Aduocat patrimonial aduoque en ella, com fins huy. *Ia està prouehit sobre aço en lo capitol vint y cinch dels actes de Cort del Estamēt Eclesiastich, y Militar.* fol. 92. c. 25. p. 2. infra.

Salari es deu donar al Assessor del Iusticia de la Olleria.

CAP. CCXIX.

ITem per quant la vila de la Olleria es molt principal, y de molts vehins, y aixi lo Iusticia de aquella te molta ocupacio en lo exercici de son ofici, y sols te de salari cascun any quinze lliures. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de manar per acte de la present Cort, aumentar dit salari a trenta lliures cascun any, exigidores dels emoluments del mateix ofici. Y que aixi mateix lo Assessor que no te salari algu, tinga salari de vint y cinch lliures cascun any, exigidores tambe dels dits emoluments. *Plau a sa Mag. que en respecte del Iusticia, se guarde lo acostumat. Y en respecte del Assessor, se li senyalen deu lliures de salari dels emoluments de la Cort.*

Salari, si es deu donar al Mustaçaf de la Olleria. Quet guarde lo acostumat.

CAP. CCXX.

ITem per quant lo Mustaçaf de la vila de la Olleria, no te ningun salari, tenint com te molta ocupacio en sō ofici. Suplica lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit per acte de la present Cort, de prouehir, y manar, que tinga de salari quinze lliures cascun any, exigidores dels emoluments del ofici de Mustaçaf. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Racional si loy ha de hauer en la vila de la Olleria, es deu guardar lo acostumat.

CAP. CCXXI.

ITem per quant la vila de la Olleria, no te Racional, com lo tenen altres viles Reals, essent aquest ofici molt important pera la bona administracio dels propris de dita vila. Suplica per tant a V. M. lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort de prouehir, y manar, quey haja Racional en dita vila de la Olleria, lo qual se haja de elegir en esta forma: Que los Iurats que per tẽps seran de dita vila, facen eleccio de tres persones, y que aquelles proposen al Consell general de dita vila, lo qual haja de elegir vna de dites tres persones, y la altra persona elegida sia Racional, y com a tal faça lo ofici, que lo Racional fa en altres viles, y tinga les mateixes preheminencies que los dits altres Racionals tenen. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Escriuania dels Iurats, atorgada a la vila de la Olleria.

CAP. CCXXII.

ITem per quant sa Magestat te feta gracia, y merce a Ioseph Nauarro de la escriuania dels Iurats de dita vila de la Olleria, per tots los dies de sa vida, lo qual ha venut la dita merce al que huy la te per quatrecents reals Castellans, y que de ferse semblants merces redũda en notable dany de la dita vila, perque es molt contingent les persones que posen los que tenen la gracia, no ser ben afectes a les coses de la vila, o no tenir la noticia de les coses, y afers de aquella, qual conue, lo que cessaria si la vila posas per son conte en dita escriuania, persona de qui tingues deguda satisfaccio. Per raho de lo qual, y en consideracio de lo molt que ha gastat la dita vila, dessde sa ereccio en vila en seruici del Real Patrimoni, que son pus de trenta milia lliures, ab que ab aquella, y sos particulars estan empenyats, y se han carregat molts censals, les pensions dels quals no basten a pagar los propris de dita vila. Suplica lo Braç Real a V. M. sia seruit per acte de la present Cort, fer merce a la dita vila de la Olleria de la escriuania dels Iurats de aquella, pera despres dels dies de la vida del dit Ioseph Nauarro, peraque lo Iusticia, Iurat, y Consell de dita vila, la proueheixquen en la persona quels pareixera conuenir, y a proposit. *Plau a sa Mag. apres de la vida del qui posseheix la escriuania fins a les primeres Corts.*

Recepta del antich patrimoni, si deu receptar les rendes pera pagar lo censal, y del residuo quitarlos, se remet al Lloctinent general, y Real Audiencia, pera que faça justicia, no obstant la carta Real.

CAP. CCXXIII.

ITem per quant los Serenissims Reys de Arago don Marti, e dona Maria de feliz recordacio, tenint necessitat, prengueren diuerses sumes, y quantitats a censal, de diuerses persones, y pera seguritat dels compradors donaren en fiança a la ciutat de Sogorb, y viles de Lliria, y Xerica, les Barraques de Pina, Benaguazil, la Pobla, Paterna, y les viles de Vxò, y de Segò, y feren indemnitat a les dites ciutats, y viles: y pera redimirles de tota la vexacio consignaren, y posaren en real receptoria les rendes de les viles de Benaguazil, la Pobla, y Paterna, volent que de la renda de aquelles se pagassen les pensions dels dits censals, vulgarment dits del antich Patrimoni, y de lo que sobras de dita renda, annuatim se quitàs tanta part de la proprietat de aquelles, quanta bastaria: lo que se ha posat en execucio, fins que lo Duch de Sogorb, y Cardona no fent relacio de estes coses, obtingue vna carta de V. M. pera que lo Receptor li lliuràs dites rendes, y huy per dita raho estan vexades dites Vniuersitats dels acrehedors del antich Patrimoni. Suplica perço a V. M. lo dit Estament Real, sia de son Real seruey, manar ab acte de la present Cort al dit Receptor, que la renda de les dites viles de la Pobla de Benaguazil, y Paterna, no la lliure al Duch de Sogorb, ni a altra persona per aquell, sino que la conuertixca en pagar les pensiõs dels censals, pera que fonch consignada, que son los contenguts en lo llibre de la Real recepta, y de lo que sobrara refaça a les viles de Lliria, Xerica, y la Pobla, lo que constara aquells hauer pagat per dita raho de pensions, y despeses, y apres annuatim quite tanta proprietat, quanta bastara dita renda, pagades primer les pensions, y que per carta Real, no puixa esser suspes lo present acte de Cort, puix es benefici del Patrimoni de V. M. y dites viles. *Sa Magestat remet a son Lloctinent general, y Real Audiencia, pera que proueheixquen, y facen justicia sobre lo ques suplica en aquest capitol, no obstant la carta de sa Magestat mencionada en ell.*

Arrendadors, collectors de fruyts, y drets, no poden ser Iurats, ni oficials de les ciutats, viles, y llochs del Regne.

CAP. CCXXIV.

ITem suplica a V. Mag. lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir ab acte de la present Cort, queninguns arrendadors, ni collectors de fruyts, ni

ni drets puguen esser elets en Iurats, ni altres oficials del gouern de les ciutats, y viles Reals del Regne, sots pena de cinchcents florins exigidors dels bens dels electors, constantlos que son arrendadors, o collectors. *Plau a sa Mageſtat sots pena de nullitat de la eleccio.*

Ofici, y trast de la Real Audiencia, si podra Pau Galcera dispondre dell, sa Mageſtat ho manara veure.

CAP. CCXXV.

ITem per quant Pau Galcera Notari, ha dotze anys que serueix a V. Mageſtat en hu dels oficis de escriuà dels negocis ciuils de la Real Audiencia, ab tota satisfaccio, y puntualitat: y com aquell estiga pobre, y ab deu fills, y molts de aquells chichs, sens tenir en q̃ poderlos acomodar. Per tant lo Eſtament Real suplica a V. Mageſtat, sia seruit per acte de la present Cort de ferli merce de concedirli llicencia pera poder dispondre del dit ofici, aixi entre vius, com en vltima voluntat en hu de sos fills. *Sa Mageſtat manara prouebir sobre aço lo que mes conuinga.*

Frances Miquel Castillo, si podra dispondre de sos oficis, sa Mageſtat veura lo que mes conuinga.

CAP. CCXXVI.

ITem per quant Frances Miquel Castillo ha catorze anys que serueix a V. Mageſtat en la ciutat de Valencia de Credencier de llibre de jornades dels drets Reals, ab satisfacio dels Virreys, y demes oficials del Patrimoni Real, estant los quals drets per conte de V. M. en los anys 1619. y 1620. lo Marques de Pouar li manà seruis de Sobrecollector dels dits drets Reals de Lleuant, y Tramontana, y huy en dia seruix dit carrech. Y com al present estiga ab molts achaques, y en particular de mal de gota, per lo qual acudix a sa obligacio ab molt treball. Per tant lo Eſtament Real per acte de la present Cort suplica a V. M. sia seruit ferli merce de concedirli llicencia, pera poder dispondre del dit ofici, aixi entre vius, com en vltima voluntat. *Sa Mageſtat manara prouebir sobre lo contengut en aquest capitol lo que mes conuinga.*

Amortizacio concedida a les Monjes de Santa Llucia de Alzira.

CAP. CCXXVII.

ITem suplica a V. M. lo dit Braç Real, sia seruit de concedir per acte de la present Cort, facultat al Conuent de les Monjes de Santa Llucia de la vila de Alzira, pera adquirir bens de realench, fins en suma de set milia lliures, frãques de amortizacio, y sagell, y de absoldre, y perdonar al dit Conuent aquelles cent cinquanta lliures que dit Conuent resta deutor del desus dit dret de sagell de cert priuilegi de amortizacio de altres set milia lliures. *Plau a sa Mageſtat donar llicencia, y facultat a dit Conuent pera amortizar tres mil y cinchcentes lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant tansolamẽt vn sou per lliura de sagell. Y en respecte de la remissio de les cent cinquanta lliures, degudes de dret de sagell, no ha lloch lo ques suplica.*

Terra dita del Contrast, no puga ser establida, situada entre Sexona, y Alacant.

CAP. CCXXVIII.

ITem per quant molts anys hã litigat la ciutat de Alacant, y la vila de Sexona, sobre lo mollonar los termens, que partixen entre si: y en vna partida, dita vulgarment lo Contrast, hi ha vna canyada, y vertents, que discorren a les hortes de la dita Ciutat, la qual partida se dupta ua a quin terme dels dos deuia aplicarse, y aixi fonch transigit, y concordat, que restàs o tros de terra comu, e sens cultiuar, y que seruis pera vereda, y assegador de ganados, y aixi cessarien dits plets. Y ara algunes persones han pretes que V. Mageſtat los fes merce de establirlos a vn moderat cens lo dit tros de terra dit lo Contrast, lo que seria en notable dany, y perjuhi de dita Ciutat, y ses hortes, y vila de Sexona, perque sels impediria lo curs de les aygues pluuials, ab les quals se sustẽten los arbres, y plantes. Suplica perço lo dit Braç Real a V. Mageſtat, sia seruit de manar, que lo dit tros de terra, dit lo Contrast, se estiga com fins huy, y perals dits efectes, y que no sia establit a persona alguna: en lo qual no rebra diminucio alguna lo Real Patrimoni, perço que dit tros de terra es de poch valor. *Plau a sa Mageſtat.*

Forasters, y estrangers, que seran casats en la ciutat de Alacant, y tindran son domicili per temps de deu anys, si han de gozar de les exempcions que los naturals. Sobre aço se ha de guardar lo acostumat.

CAP. CCXXIX.

ITem Senyor, com en la ciutat de Alacant la major part dels habitadors de aquella, vihuen de negociacio, y tracte de mercaderia, per ser terra esteril de aygues: per la qual raho alguns particulars habiten en la ciutat

tat de Alacant, essent forasters vltramarins ab sa casa, y negocis, y acostumen casarse ab filles de la terra, lo que redunda en benefici de aquella. Empero per quant los sobredits sempre son haguts per forasters, y pechers al Real dret de Duana, esdeue que alguns dells se aparten, no sols de fundar domicili, y casarse en dita Ciutat, sino tambe de tenir tracte, y comerci en ella, y aixi no porten a ella robes, ni mercaderies, ans be les passen ahon no es collecta lo dit dret Real de Duana. Suplica per tant a V.M. lo dit Braç Real, sia seruit de prouehir, y manar ab acte de la present Cort, que tots los estrangers vltramarins que seran casats, o es casaran en dita Ciutat, en hauer tengut casa vberta en ella, y fer vehinatge per temps de deu anys, sien tenguts, y tractats per naturals, enfranquintlos de pagar lo dit Real dret de Duana, de allo que ab sa propria hazienda compraran y vendran. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Auitualladors sien conseruats en sos priuilegis de guiatges, guardantse los furs, y priuilegis parlants desta materia.

CAP. CCXXX.

Item Senyor, com per lo fur 16. en rubrica de guiatjes, y per lo fur 5. fol. 11. de les Corts del any 1552. y per lo fur 114. deles del any 1585. sia estat prouehit, y otorgat priuilegi de guiatge a les persones, naus, y vexells, portants blats, y altres vituallles a la Ciutat, y Regne de Valencia. Y lo mateix sia concedit ab lo priuilegi 18. fol. 100. y priuilegi 22. fol. 107. per lo alt Rey en Pere: y en especial sia estat concedit lo mateix priuilegi, per lo Serenissim Rey don Fernando Segon, en lo priuilegi 29. fol. 227. declarant expressament que qualsseuol concessions de marques, o repressalies, fetes, o faedores, no puixa esser fet, ni entes fer algun perjuhi al dit priuilegi de vitualles. Y lo mateix fonch tambe concedit, especialment a la ciutat de Alacant, per lo alt Rey en Marti, ab son Real priuilegi. Dat. en 27. de Agost del any 1407. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de confermar los dits furs, y priuilegis: y de nou manar, que per ningun tribunal del Regne de Valencia, y en especial per lo de la Capitania general, ni per lo mateix Capita general, no puixen esser embargades dites vitualles, o lo diner, o mercaderia procehida de aquelles, ni les persones que les porten, ni a qui respecten, ni les naus, o altres vexells ab que les hauran portades per raho de marques, o repressalies, ne per qualsseuol delicte ques pretenga hauer comes les tals persones portant vitualles, e que en execucio del furs, y priuilegis sobredits, sien posats en llibertat les persones de Sanson Encolin, y Samuel Manrich Inglesos, y lo bacallar, eo lo preu procehit de aquell, que precehint lo dit guiatge de vitualles, concedit per lo Iusticia, y Iurats de Alacant adaquells, desembarcaren en la dita Ciutat en lo mes de Nouembre propassat del any 1625. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs, y priuilegis que parlen en esta materia de guiatges.*

Collector de la Creuhada, si te obligacio en Alacant de nomenar persona a son carrech, y perill pera repetir les Butles, y cobrar lo procehit delles, constituhintli salari. Sa Magestat manara que lo Comissari general informe.

CAP. CCXXXI.

Item per quant lo Procurador, y Collector de les Butles de la Santa Creuhada, en la ciutat de Alacant en cascun any, obliga adaquella, que a son carrech, y perill done vna persona que distribueixca les Butles, y collecte la caritat de aquelles, en notable dany de la dita Ciutat, y no es en seruici de V. M. puix en les demes ciutats del Regne, y en especial en la de Oriola, y altres parts, ahon se troben persones fels, y abonades, los Collectors, y Administradors acostumen a son carrech, y perill, nomenar Collectors, y Administradors, ab constitucio de salari competent. Perço suplica a V. M. lo dit Estament Real, sia seruit de manar, que la dita ciutat de Alacant goze del mateix benefici que la de Oriola, ço es, que lo dit Collector, o Administrador de la Creuhada, nomene vna persona a son carrech, y perill, y no de la dita ciutat de Alacant, y ab constitucio de salari si sera menester, peraque collecte la cobrança de la caritat de dites Butles. *Sa Magestat manara que informe lo Comissari general de la Creuhada, sobre lo que conte aquest capitol.*

Consellers de la ciutat de Alacant, si han de tenir emoluments alguns, es deu guardar lo acostumat.

CAP. CCXXXII.

Item, com trobatse la ciutat de Alacant alcançada, suplica a V. Magestat manas fer certa reformacio dels salaris als oficials de aquella, y en particular als Consellers, als quals en les festiuitats de Corpus Christi, y de la Purificacio de nostra Senyora, y en altres ocasions lels done certs honoraris que no excedien en tot vn any de tres lliures a cas-

a cascu: y la experiencia ha mostrat, que per no tenir benefici algu los dits Consellers, no volen acudir, ni acudixen a la Sala, en les ocasions que se ha de tenir Cõsell, per benefici, y vtilitat de la cosa publica, lo que es molt danyos. Perço suplica a V. Magestat, lo dit Braç Real, sia seruit de manar, que dels propris, y rendes de la dita Ciutat, puixa aquella dispondre, y gastar fins en suma de cent lliures cascun any entre los dits quaranta Consellers, als quals puixa imposar penes, si seran renitents de no anar, ni acudir a celebrar Consell. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Conjunccio de Gines Alcayna, en lo ofici de escriuà de la Sala de Alacant, si se ha de fer: sa Magestat manara lo que mes conuinga.

CAP. CCXXXIII.

Item Senyor, en lo Archiu de la ciutat de Alacant, se trobẽ molts papers, y actes, dels quals conue q̃ lo escriuà ne tinga molta noticia: y perço han acostumat tenir tempre vna persona joue per conjunt, y coadjutor de escriuà de la Sala, y Consell, lo qual succeheixca al dit escriuà en cas de mort, o impediment de aquell, y la dita escriuania huy la te Iaume Alcayna Notari, lo qual serueix a la dita Ciutat pus ha de vint y cinch anys, ab molta aprobacio, fidelitat, y rectitut, y te vn fill nomenat Gines Alcayna, lo qual es Notari joue, de molta esperança, apte, y suficient pera seruir lo dit ofici, y sos ascendents de pus de cent anys a esta part continuament hi han seruit lo dit ofici de escriuà dela Sala. Y de alguns anys a esta part, lo dit Gines Alcayna per ser lo dit son pare vell, y accidentat, fa lo dit ofici de escriuà. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de fer merce, y especial gracia a la dita Ciutat, de nomenar al dit Gines Alcayna per conjunt en dit ofici de escriuà de la Sala, ab futura succesio del dit son pare. *Sa Magestat mirara en aço lo que mes conuinga a son Real seruici, y be de la Ciutat.*

Artilleria si es deu donar a la ciutat de Alacant de la força de Bernia, o de qualseuol altra, se remet al Lloctinent, y Capita general.

CAP. CCXXXIV.

Item Senyor, com la ciutat de Alacant, sia vna de les mes importants places, no sols del Regne de Valencia, pero encara de tota Espanya, a la qual concorrẽ diuerses nacions, ab vexells de Leuant, y Ponent, y per ser lo Bauer, e port molt capaz de armades, conue que estiga ab molta defensa, y fortificada, com al present la està fortificant lo Conte de Elda a despeses de la dita Ciutat, y deu estar ben prouehida, y fornida de artilleria, y altres pertrets de guerra. Perço suplica a V. M. lo dit Estamẽt Real, sia seruit de prouehir, q̃ dela artilleria ques recullguè, quãt se desmantela la força, y castell de Bernia, o de qualseuol altre de la Generalitat, se donẽ al castell, y Ciutat de Alacãt per lo menys vint peces de artilleria, puix es tan notable la vtilitat, que a la Generalitat li redunda de la taula de la dita Ciutat, que importa mes de deset milia lliures en cascun any. *Sa Magestat remet a son Lloctinent, y Capita general, pera que ordene sobre lo ques suplica, lo que mes conue a son seruici, y a la bona custodia de la Ciutat.*

Quindenis del pes, y romana de Alacant, si se han de remetre, sa Magestat ho manara veure.

CAP. CCXXXV.

Itẽ Senyor, com la ciutat de Alacãt tinga la senyoria vtil del dret del pes, y romana, que solia esser del quondam don Cesar Guill, y se li acostuma fer pagar al Real patrimoni de V. Magestat, la quinzena part de la quantitat que importa lo arrendament de quinze anys, que es lo dret dit de quindenis. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Braç Real, que attesa la necessitat de la dita Ciutat, y dels gastos que tots temps fa en la fortificacio, custodia, y guarda sua, y de son terme, sia seruit de ferli merce que cesse de pagar in futurum los dits quindenis, y lo q̃ per dita raho resta deutora del passat, imposantli vn cens perpetuo moderat en cascun any, lo qual tan solament haja de pagar. *Sa Magestat se manara informar del que se li suplica en aquest capitol.*

Dispensar en los impediments pera poder concorrer en los oficis de Alacant, no poden los Virreys, y dites dispensacions son nulles ipso foro.

CAP. CCXXXVI.

Item per quant de alguns anys a esta part los Lloctinents, y Capitãs generals de V. M. en lo Regne de Valẽcia, a suplicacio de algunes persones de les insiculades en los oficis de dita Ciutat, acostumen dispensar en los impediments que pateixen los que concorren en les extraccions dels oficis de la ciutat de Alacant, y en particular dels que hã deixat de tenir cauall, com tenien obligacio, conforme Reals prouisiõs, y ordinacions de la dita Ciutat: les quals dispẽses, y pro-

y prouisions son de gran dany, y perjuhi a la dita Ciutat, y contra diuersos manaments de V.Mag. sobre aço fets, puix apenes hi ha qui tinga cauall ab confiança de obtenir dites dispensacions. Suplica per tant a V.M. lo dit Estament Real, sia de son Real seruici manar, que el que no tindra cauall, y no manifestara aquell en los dies dels alardes, o tindra altres impediments, conforme los estatuts ordinaris, y priuilegis de dita Ciutat, de ninguna manera puixa ser dispensat per los Lloctinents, y Capitans generals del Regne de Valencia, ni altre oficial Real algu, ni admes a ofici de dita ciutat de Alacant. Y que si de fet se donas tal dispensa, o dispensacions, aquella, o aquelles, sien nulles, e ningunes, y no les hajen de obehir los Iurats de Alacant, sots les penes a V. M. ben vistes. *Plau a sa Magestat que no puguen los Virreys dispẽsar sobre los impediments contenguts en lo capitol, y que si de fet les donassen, sien nulles les tals disposicions.*

Priuilegis concedits a la ciutat de Alacant, estan confermats en quant estan en vs, sens perjuhi de tercer.

CAP. CCXXXVII.

ITem suplica a V.Magestat lo dit Estament Real, que a la ciutat de Alacant li sien confermats ab acte de la presẽt Cort, tots los priuilegis y furs, concedits per los altres Reys de Arago, predecessors de V.M. y de nou concedir aquells. *Plau a sa Mag. en quant estaran en vs, y sens perjuhi de tercer.*

Remeses de les patents dels vexells que apleguen a Alacant, si es debuen fer, sa Magestat ordenara lo que mes conuinga.

CAP. CCXXXVIII.

ITem Senyor los Lloctinents, y Capitans generals de V.Magestat en lo Regne de Valencia, de algun temps a esta part, acostumen donar orde al Batle de Alacant, peraq̃ totes les patẽts de les naus que venẽ de part de Ponẽt, y estrãgers a la dita Ciutat, les hi remetẽ: per lo qual los patrõs, y maestres de dites naus pateixẽ ab la detẽcio, y sels causen gastos, y dupten algunes vegades de venir per dita causa a commerciar en la dita ciutat de Alacant, per lo qual ja en altres ocasions V. M. ha acostumat manar, que no es facen les dites visites, ne remesa de patents. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç Real ab acte de la present Cort, li placia prouehir, y manar, que de huy en auant no es puixen fer, ni es facẽ les dites remeses de dites patẽts, sino que arribant qualseuol nau, o vexell, y constant als oficials de dita Ciutat, que no son de contrabando, ni que venen de parts infectes de mal contagios, sens altra solemnitat, ni diligẽcia, puixen cõtractar lliurement en la dita ciutat de Alacant. *Sa Magestat ordenara a son Lloctinent, y Capita general lo que mes conuinga.*

Salaris, si debuen ser aumentats als Iurats de Alacant, es deu guardar lo acostumat.

CAP. CCXXXIX.

Tem, com la ciutat de Alacãt sols dona vna toga de domas, eo setãta lliures, pera fer aquella a cascu dels Iurats en cascũ any, y lo dit ofici de Iurats no te emolumẽts, essent molt treballos, y requirint com requerix continua, y personal assistencia, per ocasio de que la dita Ciutat se proueheix de acarreig de formẽts, y farines: y es necessaria vltra de aço dita assistencia, pera donar pratica als vexells, per raho de mal contagios, en que de continuo se ofereixen molts treballs, y dificultats, e no es just, ne a raho conforme que los dits Iurats serueixquen sos oficis sens salari, ne emoluments alguns. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, que ab acte de la present Cort, sia prouehit, e manat, q̃ a cascu dels dits Iurats de la ciutat de Alacant, se li donen vltra de la toga, e cota, trenta lliures mes, que per tot tinguen cent lliures cascu, compreses en estes les setanta, pera ferse dita toga, y roba de domas. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Salari si deu ser aumentat al Iusticia de Alacant, ques guarde lo acostumat.

CAP. CCXL.

Tem, com lo Iusticia de la ciutat de Alacant tinga molt treball, perque no sols te lo gouern de dita Ciutat, aixi en lo ciuil, com en lo criminal, y la custodia de la Ciutat, muralles, y baluarts, y de les portes, pero encara de ordinari ha de exir a correr la costa de son terme en les ocasions que infesten aquella Moros, y cossaris: y sols te les aueries de son ofici, les quals li respecten per furs y priuilegis del present Regne, pero no son proporcionades al treball de son ofici. Suplica perço a V.Magestat lo dit Braç Real, sia seruit fer merce a la dita ciutat de Alacant, per acte de la present Cort, que dels emoluments de son ofici, lo Iusticia puga, y dega traure per salari de son ofici trenta lliures, de les quals ja la mitat li respecten adaquell,

quell, y sols li assignara V. Magestat quinze lliures, y en apres de tretes les dites trenta lliures, se faça la particio ordinaria, y acostumada de les calonies, y esdeueniments del dit ofici de Iusticia. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Censals del Pãtano de Alacant, quãt estiguen quitats, veura sa Magestat lo ques deura prouehir en orde a la reintegracio de les pensions de aquells.

CAP. CCXLI.

Tem Senyor, per quant en lo fur 165. de les Corts del any 1604. fonch feta merce a la ciutat de Alacant, de que fins hauerse aquella reintegrat del gasto fet en la construccio del Pantano, hagues de rebre pera efecte de obtenir dita reintegracio lo aument dels fruyts decimals, resultant del nou rech de dit Pantano, per la consignacio feta a dita Ciutat de dit aument de fruyts, y que fins tant fos feta dita reintegracio, sa Magestat se seruira de no consignar res sobre dits fruyts a ninguna altra Vniuersitat, o persona. Y cõ la dita reintegracio ygualment tinga lloch en respecte de les pensions dels censals carregats per obs de la fabrica del dit Pantano, y en respecte de les proprietats de dits censals: Suplica perço a V.M. lo dit Estamẽt Real, sia seruit de prouehir ab acte de la present Cort, q̃ reintegrada la Ciutat de dites proprietats, resten los dits fruyts decimals, eo lo aument de aquells procehit del dit Pantano, consignats a dita Ciutat, fins esser reintegrada de les pensions dels dits cẽsals. *Plau a sa Magestat, que quant estiguen quitats los censals, per rabo dels quals se feu la consignacio, ho recorden a sa Magestat, pera que puga prouehir lo que mes conuinga.*

Salari del Assessor de Vilareal, es deu pagar en la forma acostumada.

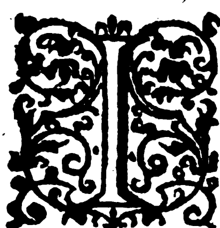
CAP. CCXLII.

Tem perquant la vila de Vilareal està molt carregada de censals, q̃ respon, de tal manera, que es molt mes la responsio, que la entrada q̃ te, y aixi te necessitat de ser socorreguda, aliuiantla, si quiera, de pagar lo salari del Assessor, com ho son altres viles quel paguen dels emoluments de la Cort del Iusticia de aquelles, com tambe en dita vila de Vilareal se li ha acostumat pagar al dit Assessor deu lliures, q̃ es part del dit salari. Perço lo Braç Real, ab acte de la present Cort, suplica a V. Magestat, que al Assessor de la dita vila, no sols se li paguen les dites deu lliures dels emoluments de la Cort del Iusticia, pero encara vint y cinch lliures mes, que es tot lo salari del dit Assessor. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Remissio dels quindenis del tres molins, concedida a Vilareal, fins lo dia de la concessio.

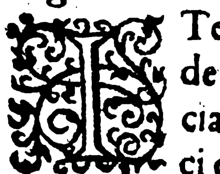
CAP. CCXLIII.

Tem per quant la dita vila de Vilareal posseheix tres molins fariners, tenguts a V.M. a cens, fadiga, y lluysme, de lo hu dels quals james ha pagat, ni se li ha demanat quindenari, y dels altres dos sols ha acostumat a pagar per quindeni cada quinze anys deu lliures cada hu. Y com dita vila estiga molt carregada de censals que respon, Perço lo dit Braç Real suplica a V.M. sia de son Real seruici en manar absoldre a la dita vila dels dits quindenis, y dels que se li podrien demanar per lo altre moli, enfranquintla de huy auant de paga de dit dret. *Plau a sa Mag. fer merce a la dita vila dels quindenis dels dits tres molins, que deura fins al dia de huy tansolament.*

En la euocacio de les causes de contes de les viles Reals, y priuilegi de la exaccio dels deutes de aquells, se guarde lo acostumat.

CAP. CCXLIV.

Tem per quant algunes viles Reals del Regne de Valencia, no tenen oficial particular que exerceixca lo ofici de Racional, sino q̃ aquell se exerceix per los Iurats, y jutges contadors de aquells: y la Real Audiencia, y lo Gouernador algunes vegades se entrometen en les causes dels Administradors de dites viles, y contes de aquelles, lo q̃ no es deu permetre, per ser de gran dany. Perço lo dit Braç Real suplica a V. Magestat, se serueixca concedirlos los mateixos priuilegis que te lo Racional de Valencia, y que de la mateixa manera que les causes de aquell no es poden euocar a la Real Audiencia, ni a la Gouernacio, que tampoch les causes dels contes dels Administradors de dites viles, y demes, tocants al dit ofici de Racional, no puguen euocarse a la Real Audiencia, ni Gouernacio: y que puguen tãbe proseguir contra lo deutor del deutor de les viles, com ho fa lo Racional de Valencia. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Amortizacio en fauor de la Esglesia Parroquial, y del Conuent de Monjes de Onda.

CAP. CCXLV.

Item

Tem lo dit Braç Real suplica a V.M. se serueixca de concedir a la Esglesia Parroquial dela vila de Onda, facultat de poder amortizar, fins en suma de quatre milia lliures, y al Conuent de Monjes Francisques de la Cõcepcio de dita vila, fins en suma de dos milia lliures, franques de tot dret de amortizacio, y sagell, per ser dites Esglesies pobres. *Plau a sa Mageſtat concedir llicencia a dita Esglesia, y Conuent pera amortizar, ço es, a la Esglesia dos milia lliures, y al Conuent mil lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant tansolament vn sou per lliura de sagell.*

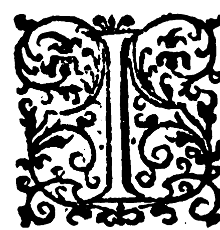
Dret del real de la sal, si'l han de pagar los Eclesiastichs, y com se han de compellir, manara veure sa Mageſtat.

CAP. CCXLVI.

Tem Senyor, per quãt en lo Regne de Valencia entre altres drets que paguen al General, es hu lo Real de la sal, en raho del qual se paga per cascuna casa del Regne tres sous, y lo hajen sempre acostumat de pagar, tãt Eclesiastichs, com seculars, obligant a les ciutats, y viles del dit Regne, que cascun any donen lo manifest de les cases, y collectẽ lo dit dret, y per dita raho no sols obliguen a donar lo manifest de les cases dels seglars, sino tambe dels Eclesiastichs, y carreguẽ a les dites ciutats, y viles, tot lo que importa lo dit dret a dita raho de tres sous per casa de les manifestades. Y de alguns anys a esta part en los Bisbats de Tortosa, y Sogorb, y en altres parts del dit Regne, los Eclesiastichs han rehusat, y rehusen de pagar lo dit dret de la sal: y no obstant aço les dites ciutats son compellides a donar lo dit manifest etiam de les cases dels dits Eclesiastichs, y els carreguen tãbe lo que adaquells tocaua a pagar, com si efectiuament los dits Eclesiastichs ho pagassen, lo que es de molt gran inconuenient pera les dites ciutats, y viles; y tambe quant aquelles se vullen eximir de pagar per los dits Eclesiastichs, es de molt gran dany peral General, lo perdre lo que a dits Eclesiastichs toca a pagar, diminuhintse lo dit dret. Perço lo Braç Real suplica sia del seruici de V. M. prouehir, estatuhir, e ordenar ab acte de la present Cort, que per quant lo dit dret està imposat per obs de dit General, y ab acort, y consentiment, tant del Braç, y Estament Eclesiastich, com dels demes del dit Regne, y perço, com desus està dit, lo acostumauen a pagar, y lo han pagat per molts anys etiam los dits Eclesiastichs del Bisbat de Tortosa, y Sogorb, y los demes que de set se volen eximir de pagarlo, com huy en dia lo paguen la major part dels Eclesiastichs del dit Regne, q̃ los dits Eclesiastichs vniformemẽt, y sens exceptarsen algu, paguen lo dit dret: compellintlos adaço, si menester sera ab ocupacio de ses tẽporalitats; o en cas que sia necessari obtenir de sa Santedat algun decret, Bulla, o rescripte, pera ques remoga qualseuol dificultat, que per dret en aço hi puga hauer, se serueixca V.M. aixi mateix de manarho obtenir, lliurãt a les viles de pagar per dits Eclesiastichs. *Sa Mag. manara prouehir de condecent remey, sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

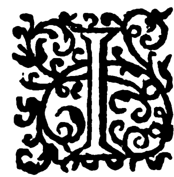
Sal si es pot vendre en Vinaros, o en Benicarlo, se remet al Batle general quey faça justicia.

CAP. CCXLVII.

Tem per quant la vila de Paniscola es vna de les nou gabelles del present Regne, y cõforme furs del Regne està dispost, que solament se vena sal en la dita gabella, de manera que no falte: y moltes vegades se conten faltar sal en dita gabella de Paniscola, per portarla a les viles de Benicarlo, y Vinaros, lo que no es just. Perço lo dit Braç Real suplica a V. Mageſtat, sia seruit manar prouehir per acte de la present Cort, que nos vena sal en les dites viles de Benicarlo, y Vinaros, sino que solament se vena en dita vila de Paniscola, perque desta manera estara sempre prouehida la gabella, y no faltara sal. *Plau a sa Mageſtat, que si sobre aço pretendran tenir algun perjuhi, acudixquen al Batle general, pera quels façe administrar justicia.*

Imposicio de quatre diners per lliura, peral reparo del castell de Paniscola, si conuindra posarse en les mercaderies que se embarquen, y desembarquen en les platjes de Benicarlo, y Vinaros, manara veure sa Mageſtat.

CAP. CCXLVIII.

Tem per quant la vila de Paniscola es vna de les places mes importants del Regne, y que conue estiga molt fortificada, y que los baluarts, y artilleria estiguen en sa perfeccio, y huy en aquella hi ha molts baluarts per terraplenar, pera fer lo qual, y sustentar lo gasto que porten la artilleria, y guarda que fan los soldats de nit, y de dia; son menester moltes quantitats, pera lo qual te la vila ab Real decret imposats quatre diners de sisa, per lliura de diner de totes les mercaderies que desembarquen

quen

quen en dita vila, y embarquen en aquella, y no pot ab aço acudir a dits gastos, ans be està molt alcançada. Suplica per tant a Vostra Magestat lo dit Braç Real, sia seruit ab acte de la present Cort prouehir y manar, que totes les mercaderies (de qualseuol genero que sien) ques embarcaran, y desembarcaran en les platjes y terme de Benicarlo, y Vinaroz, que alli acudiran de fora terme, paguen quatre diners per lliura de diner, pera q̃ del procehit de dita imposicio se acudixca al terraplenar, y reparo dels baluarts, artilleria, municions, y a la custodia, y fortificacio de dita vila. *Sa Magestat se manarà informar sobre lo que se li suplica en aquest capitol, pera poder prouehir lo que mes conuinga a son Real seruici.*

Terç delme de Paniscola se deu arrendar en la forma acostumada. CAP. CCXLIX.

ITem per quant los arrendadors del terç delme de dita vila de Paniscola han tengut molts plets ab la dita vila y particulars de aquella, en raho del dit terç delme, lo q̃ cessaria fent merce V.M. de arrendar a la dita vila lo dit terç delme per lo mateix preu que huy el tenen arrendat los dits arrendadors. Perço suplica a Vostra Magestat lo dit Braç Real, sia seruit prouehir y manar per acte de la present Cort, que de huy auant lo dit terç delme se done per via de arrẽdament a la dita vila de Paniscola per lo preu q̃ huy està arrendat cascun any, que son noucentes trenta y cinch lliures: les qual haja de pagar en les festes de Nadal, y Sent Iuan de Iuny migerament. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Diputats si tenen obligacio de sustentar les quatre peces de la artilleria de Paniscola, se remet al Lloctinent y Capita general. CAP. CCL.

ITem per quant en la vila de Paniscola entre altres hi ha quatre peces de la Generalitat, y aquelles estan sens rodes y caixes. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort prouehir y manar, que los Diputats del Regne, qui son, y seran, o los vint y quatre de la costa maritima del present Regne, que sustenten estes quatre peces, de la manera ques sustenten les de les viles de Benidorm, Altea, y Orpesa. *Sa Magestat remet a son Lloctinent y Capita general pera que proueheixca lo que conuinga sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

Iusticia de la vila de Algemesi tinga de salari vint lliures, deu lo Assessor, y cinch lo Mustaçaf, dels emoluments de la Cort, deduhida la part tocant a sa Magestat. CAP. CCLI.

ITem per quant lo Iusticia de la vila de Algemesi, y son Assessor tenen molt treball en exercir sos oficis, per ser dita vila molt populosa, y tenir aquells molt poch salari. Suplica perço a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit de prouehir y manar per acte de la present Cort, que lo Iusticia de dita vila, dels emoluments de la Cort tinga trenta lliures de salari cascun any, y lo Assessor deu lliures, y lo Mustaçaf de dita vila deu lliures de salari, exigidores dels emoluments de la Cort, y ofici respectiue, en remuneracio de sos treballs. *Plau a sa Magestat que lo Iusticia de Algemesi tinga de salari vint lliures, lo Assessor deu, y lo Mustaçaf cinch, dels emolumẽts de la Cort, deduhida primer la part tocant a sa Magestat.*

Escriuania de la sala de Algemesi si se ha de concedir a dita vila, manarà veure sa Magestat. CAP. CCLII.

ITem per quant es molt conuenient pera la vila de Algemesi, q̃ la Escriuania de la Sala de dita vila sia dels Iurats de aquella. Suplica per tant a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit per acte de la present Cort de prouehir y manar, que apres dels dies de Geroni Macia, Escriuà q̃ huy es de la Sala de dita vila, la dita Escriuania sia dels Iurats de aquella, y dits Iurats la puguen prouehir cascun any a persona benemerita, a contẽto de dits Iurats. *Sa Magestat manarà en aço lo que mes conuinga.*

Amortizacio en fauor de la Esglesia de Algemesi. CAP. CCLIII.

ITem per quant la Esglesia de la vila de Algemesi es pobre, y per raho de la baixa dels censals ha patit y pateix molt lo Clero de dita vila. Perço suplica a V. Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort concedir llicencia y facultat al Clero de dita vila, pera adquirir bens de realench fins en suma de quatremilia lliures, frãques de amortizacio y sagell. *Plau a sa Magestat donar llicencia y facultat a la dita Esglesia de Algemesi, pera poder amortizar dos milia lliures en proprietat, franques de amortizacio, ab que paguen vn sou per lliura tan solament de sagell.*

Amortizacio en fauor del Espital, y Conuent de Algemesi.

CAP. CCLIIII.

Item per quant lo Espital de dita vila de Algemesi, y Conuent de Monjes de S. Domingo de dita vila, patixen necessitat. Suplica per tant a V.Magestat lo dit Braç Real, sia seruit prouehir, y manar per acte de la present Cort, donar facultat al Espital de dita vila, y Conuent de Monjes de S. Domingo, pera adquirir bens de Realench, cascu fins en suma de dos milia lliures, franques de dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat donar llicencia y facultat als dits Conuent, y Espital, pera amortizar; ço es, a dit Cõuent mil lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant tã solament vn sou per lliura de sagell; y al dit Espital dos milia lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, y sagell.*

Receptors de la Crebuada si debuen dexar memoria de les Bulles que hauran fiat en cada vila, o lloch; y si se han de detenir tres dies en cada hu de aquells pera la cobrança, ho manarà veure sa Mag. hauentse informat del Comissari general de la Crebuada.

CAP. CCLV.

Item per quãt los Receptors de la Santa Crehuada que van per lo present Regne, quant cobren los memorials de les Bulles que han donat a credit, o fiades en les viles y llochs del present Regne, no volen deixar en poder dels priuilegiats copia del memorial de les Bulles fiades; lo q̃ si es fes, quant tornarien per lo Agost a cobrar, trobariẽ grã part delles cobrades en poder del dit priuilegiat. Y tambe tenint, com tenen, obligacio dits Receptors quant vã a la cobrãça, de fer assistẽcia personal en dites viles tres dies, lo que no fan, ni volen fer en algunes parts, y senyaladament en les viles de Capdet, y la Yessa; de hon resulta dany, aixi pera V.Mag. com perals particulars; perq̃ molts deixen de pẽdre Bulles, tement esta rigurosa vexacio q̃ fan los Receptors, per voler dins vn dia cobrar totes les Bulles, o fer penyores en les cases dels que les dehuẽ. Perço suplica a V.M. lo dit Estament Real, sia de son Real seruey de prouehir y manar per acte de la present Cort, q̃ de huy auant dits Receptors tinguen obligacio de deixar en totes les viles y llochs del dit regne de Valẽcia, y senyaladament en les viles de Capdet, y la Yessa, vna copia del memorial de les Bulles fiades que se hauran pres en la dita villa, o lloch, en poder de la persona que te lo priuilegi de la Crehuada, pera q̃ los que voldran pagar ans del plazo, sapien com dehuen acudir. Y aixi mateix quant van dits Receptors a la cobrança per lo Agost, tinguen obligacio de fer assistẽcia en cascuna de dites viles tres dies, com es costum, sots les penes a V.Mag. ben vistes. *Sa Magestat se informarà del Comissari general de la Crebuada, pera poder prouehir sobre lo cõtengut en aquest capitol lo que mes conuinga a son seruici.*

Oficis de la Ciutat no tenẽ obligacio de guardar les presons, sino en cas de necessitat, a arbitre del Virrey.

CAP. CCLVI.

Item per quãt la ciutat de Valencia ha gastat moltes, e grosses cantitats en obres y fortificacio de les presons, de manera tal, que pera custodia y guarda dels presos no es menester major guarda de la que tenen obligacio de fer lo Alcayt, y los carcellers, y los oficials de V.Magestat ab sos ministres: y molt de ordinari succeheixca, que no obstant la dita seguritat de presons, manen als oficis que vajen a guardar dites presons, sense paga, ni remuneracio alguna: de hon se seguixen moltes inquietuts y delatents perals pobres oficials, los quals han de viure de son treball. Perço suplica lo Braç Real a V. Magestat sia de son seruey, manar que de aci auant los dits oficis no puixen esser compellits a anar a guardar les presons, sino que aquest cuydado haja de restar y reste a carrech dels oficials de V. Magestat, manant als Alguazils, y a sos cõjunts, y als Caps de guaytes, porters, y ministres de les Corts, que son los que sen porten los emoluments de la administracio de justicia, que per son turno acudixquen a dita guarda. *Plau a sa Magestat, sino serà en cas de vrgent necessitat, a arbitre del Virrey.*

Priuilegis del Racionalat de Valencia sien guardats en quant estan en vs.

CAP. CCLVII.

Item per quãt lo Racional de Valẽcia es Iutge delegat per V. Mag. pera totes les execucions contra deutors de Valencia, y deutors de aquells, ab tots sos incidents, dependents, emergents, conforme los priuilegis 18. y 27 del senyor Rey don Alfonso lo Tercer, y los priuilegis 5. y 18. del senyor Rey don Fernando lo Segon, y de les causes de oposicions de tercers en dites execuciõs, tota apellacio, recors, y euocacio remoguts, conforme lo fur 107. tit. de iurisdict. om. iudic. encara que los deutors, o deutors de aquells sien colegials de la Seca, cõforme lo fur 5. en

en los extrauagants, tit. que los moneders, fol. 16. Los quals priuilegis, e furs estan corfermats ab altre Real priuilegi del Inuictissim senyor Emperador Carlos V. Dat. en Monço en 31. de Agost 1542. Registrat in diuersorum Valentiæ quinto, fol. 419. y ab dos Reals lletres del senyor Rey don Felip de perpetua memoria, aui de V. Magestat, despachades per Cancelleria; la vna donada en San Lorenço en 18. de Maig 1563. y la altra en 23. de Setembre 1589. y lo dit priuilegi del senyor Emperador, y Reals lletres no estiguen en lo cos dels furs, y priuilegis. Perço lo Braç Real suplica a V. Magestat, sia seruit a major y sobreabũdant fermetat, manar confermar tots los dits furs, priuilegis, e lletres Reals, y que lo dit priuilegi del senyor Emperador, y les dos lletres Reals desuper mencionades, sien impresses al peu del present acte de Cort, pera que ningu en puixa allegar ignorancia, y que se obseruen, y guarden conforme llur serie, e tenor. *Plau a sa Magestat en quãt estaran en vs, y que ans de imprimirse hajen de ser vists y regoneguts per sos Aduocats Fiscal, y Patrimonial.*

NOS CAROLVS, *Diuina fauente clementia, Romanorum Imperator semper Augustus Rex Germaniæ, Ioanna eius mater, & idem Carolus Dei gratia Reges Castellæ, Aragonum, vtriusque Siciliæ, Hierusalem, Vngariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Legionis, Nauarræ, Granatæ, Toleti, Valentiæ, Galleciæ, Maioricarum, Hispalis, Sardiniæ, Cordubæ, Corsicæ, Murtiæ, Giennis, Algarbij, Algezira, Gibraltaris, Insularum Canariæ necnõ Indiarum, Insularum, & terræ firmæ maris Oceani, Archiduces Austriæ, Duces Burgundiæ, & Brabantiæ, Comites Barchinonæ, Flandriæ, & Tiroli, Domini Vizcaiæ, & Molinæ, Duces Athenarum, & Neopatriæ, Comites Rosilionis, & Ceritaniæ, Marchiones Oristani, & Goceani: Supplicationes Maiestati nostræ, pro parte Vniuersitatum nostri Valentiæ Regni porrectas, præcipue de nobis meritarum, libenter non solum exaudimus, verumetiam super contentis in eis prouidemus, & quæ concedenda veniunt, liberaliter elargimur. Cum itaq. vos dilecti nostri Syndici ciuitatis nostræ Valentiæ, ad has, quas de præsenti celebramus generales Curias, destinati, necnon Rationalis dictæ Ciuitatis, inter alia Maiestati nostræ præsentaueritis, atque obtuleritis quãdam supplicationem, quam nõ solum admisimus, verumetiam illam prouideri & decretari mandauimus: cuius quidem supplicationis, vnà cũ illius decretatione, series sic se habet.* Sacra, Cesarea, Catholica Real Mag. Lo benefici de la ciutat, e Regne de Valencia es, q̃ ab celeritat sien exigits los deutes de la dita Ciutat, per q̃ aquella puga fer bons pagaments a sos crehedors censalistes: la qual respon molts censals, carregats aixi per necessitats propries de la dita Ciutat, com encara pera serueys de la Mag. e sos predecessors. E a causa que lo Racional de la dita Ciutat te la conexença de la execucio dels dits deutors, lo qual Tribunal es molt sumari, se fan prõptament dites execucions: per hon la Ciutat cobrant de sos deutors, pot fer bons pagaments de les pensions dels dits censals. E de pochs dies ença alguns deutors de la dita Ciutat, o deutors dels dits deutors, per diferir, y empachar la execucio, y exaccio dels dits deutes, y pagament de aquells, procuren de traure les dites causes de execucions del dit Tribunal del Racional, e portar aquelles dauant altres Tribunals de la dita ciutat, y en la Real Audiencia, aixi en primitiua instancia, com encara per via de recors, o apellacio, o simple querella. E per lo semblant procuren que alguns tercers se oposen proprietariamẽt, o crediticia en les dites execucions, o se apellen, e porten les dites causes a altres Tribunals, a fi que per dita via se empachen, e diferixen los pagamẽts dels dits deutes, com los altres Tribunals no sien tan sumaris com lo del dit Racional: y aço redũda en gran dany de la dita ciutat, e crehedors de aquella, perq̃ per dita via se difereixen los pagaments de dits deutors, e la ciutat no pot fer bõs pagamẽts a sos crehedors, ni cloures les claueries de dita ciutat ab facilitat. E aixi per euitar semblants danys, lo General de la dita ciutat, e Regne de Valencia, en les Corts celebrades en la vila de Monço per lo alt Rey don Ferrãdo en lo any 1510. obtingue, q̃ ab acte de Cort, fet en les dites Corts generals, se prouehi, que de les execucions dels deutors del General, e de les causes tocants al dit General, ne haguessen de coneixer los Deputats, los quals ne acostumauen de coneixer; e no poguessen esser tretes les dites causes del dit Tribunal, per via de euocacio faedora per sa Magestat, o son Llochtinẽt general, ni per via de recors, o apellacio, o simple querella, ne per alguna via cogitada, o incogitada. E com lo mateix incõuenient, e major, sia en respecte de la dita ciutat, la qual respõ mes cẽsals, e te mes crehedors q̃ no lo dit General: Perço suplique los Syndichs de la ciutat de Valencia placia a V.R.Mag. atorgar a la dita ciutat, e Racional de aquella, lo mateix q̃ fonch atorgat als Diputats, e general del dit Regne de Valẽcia. Ço es, q̃ de les causes de execucions dels deutors de la dita ciutat, e deutors de aquells, e de cõtractes fets ab lo Syndich de la dita ciutat, tã in agendo, quã in defendẽdo, V.R.M. ni son Primogenit, ni son Lochtinent general, ne Gouernador, ne Portãtveus de Gouernador, ne altre qual-

seuol oficial ordinari delegat, o altre qualseuol, per gran poder q̃ haja, no puguen traure les dites causes del dit Racional, e Tribunal de aquell, ab los incidents, depēdents, e emergents de aquells, per via de simple querella, o apellacio, o recors, justs, o injusts; ni dient q̃ los processos, e actes de les dites causes fossen tramesos causa recognoscēdi a V.M. ni donāt forma certa al dit Racional de procehir en les dites causes, ne per oposicio, ni apellacio de tercers, ni altra qualseuol causa, via, manera, o raho, cogitada, o incogitada. E siu feyen, q̃ no obstant qualseuol empaig q̃ per V.M. o altres oficials desus dits poguessē donar al dit Racional, aquell procceheixca en les dites causa, o causes, fins a cūplida execucio de aquelles inclusiue, segons fonch otorgat al dit General. Et licet, &c. Altissimus, &c. PLAVA SA MAGESTAT. *Et fuerit per dictos Syndicos, & Rationalem Maiestati nostræ humiliter supplicatum, vt præinsertam supplicationem, & omnia, & singula in ea cōtenta, laudare, approbare, ratificare, & seu de nouo pro conseruatione, & augmēto Reipublicæ dictæ Ciuitatis, cōcedere de nostra solita munificentia dignaremur. Nos vero supplicatione præfata fauorabiliter suscepta, eidē annuendū duximus. Tenore igitur præsentis, de certa sciētia, deliberate, & consulto, supplicationem præinsertam, & omnia, & singula in ea contenta, à prima linea vsque ad vltimam, iuxta decretationē, & responsionē per nos in calce eiusdē Capituli, siue supplicationis factā, vobis dictis Syndicis, & Rationali præsenti, & cuicunq. alteri Rationali futuro, laudamus, approbamus, ratificamus, & confirmamus, ac etiā de nouo cōcedimus, & elargimur, nostræq. huiusmodi laudationis, approbationis, ratificationis, & cōfirmationis, & seu nouæ cōcessionis, & elargitionis munimine, seu præsidio, roboramus, & validamus. Illustrißimo propterea Philippo Principi Asturiarū, & Gerundæ, filio primogenito, & nepoti nostro charißimo, ac post fœlices, & longæuos dies nostros in omnibus Regnis & dominiis nostris, Deo propitio, immediato hæredi, & legitimo successori intentum aperientes nostrum, sub paternæ, auitæq. benedictionis obtentu, dicimus, futuro vero Locumtenenti generali nostro in præfato nostro Valētiæ Regno, seu dictā Locūtenentiam generalē Regēti, nobilibus insuper, magnificis, dilectis cōsiliariis, & fidelibus nostris Regenti nostram Cancellariam, gerentique vices nostri generalis Gubernatoris, Baiulo generali, Magistro Rationali, Iustitiæ in Ciuilibus, Alguaziriis, virgariis, portariis, cæterisque demum vniuersis & singulis officialibus, & subditis nostris in dicto nostro Valētiæ Regno constitutis, & constituendis, dictorumque officialiū Locumtenentibus, dicimus, præcipimus, & iubemus, eadem nostra Regia auctoritate, ad iræ, & indignationis nostræ incursum, pœnæque Florenorum auri Aragonum bis mille, à bonis secus agentis irremißibiliter exigendorum, & nostris inferendorum ærariis, quatenus nostram huiusmodi gratiam, & concessionem, & omnia & singula in ea contenta, vobis supradictis Syndicis, & seu Rationali dictæ Ciuitatis Valētiæ præsenti, & alii cuicunq. Rationali futuro, teneant perpetuo, & obseruent, tenerique, & inuiolabiliter obseruari faciant per quos deceat, cauti secus agere, seu fieri permittere ratione aliqua siue causa, pro quāto dictus Illustrißimus Princeps nobis morem gerere, cæteri vero officiales, & subditi nostri prædicti, præter iræ & indignationis nostræ incursum, pœnam præappositam cupiunt euitare. In cuius rei testimonium præsentem fieri iußimus, nostro communi sigillo in pendenti munitam. Dat. in oppido Montissoni die trigesimo primo mensis Augusti, An. à Nat. Dñi Millesimo quingētesimo quadragesimo secūdo, Imperii nostri Anno vigesimoquarto, Regnorum autem nostrorum, videlicet, Reginæ Castellæ, Legionis, Granatæ, &c. anno tricesimonono, Nauarræ vicesimo octauo, Aragonum vero, vtriusque Siciliæ, Hierusalem, & aliorum vicesimoseptimo, Regis vero omnium vicesimoseptimo.* YO EL REY. *V. Perrenotus. V. Mains Vicecācellarius. V. Generalis Thesaur. V. H. Vrries pro Conseruatore gñli. Cæsarea & Catholica Maiestas mandauit mihi Michaëli Clemēti, vis. per Perrenotum, Maium Vicecancellarium, per Thesaurarium generalem, & Vrries pro Conseruatore generali.* In diuersorum Valentiæ sexto. secunda pars. fol. ccccxviiij.

DON Felipe por la gracia de Dios, Rey de Castilla, de Aragon, de Leon, de las dos Sicilias, de Hierusalem, de Vngria, de Dalmacia, de Croacia, de Nauarra, de Granada, de Toledo, de Valēcia, de Galicia, de Mallorca, de Seuilla, de Cerdeña, de Cordoua, de Corcega, de Murcia, de Iaen, de los Algarues, de Algezira, de Gibraltar, de las Islas de Canaria, de las Islas, Indias, y tierra firme del mar Oceano, Archiduque de Austria, Duque de Borgoña, de Brauāte, y de Milan, Conde de Barcelona, de Flandes, y de Tirol, señor de Vizcaya, y Molina, Duque de Atenas, y de Neopatria, Cōde de Rosellō, y Cerdaña, Marques de Oristan, y Goceano. Al amado nuestro Bernardo Simo Racional de la nuestra ciudad de Valēcia, o a qualquier q̃ por tiēpo tuuiere el dicho oficio, salud, y dileccion. Por quāto por algunas escrituras, y processos q̃ en este nuestro S.S.R.C. se han presentado por diuersas personas, y en negocios diuersos, se ha visto, y cōstado nos, q̃ en las causas q̃ ante vos, y en vuestro Tribunal se han tratado, aueys admitido primera, y segūda apelacion, y no se ha executado la primera sentēcia por vos dada en las dichas causas, y parece por la disposiciō de los

los priuilegios del dicho vuestro oficio de Racional, q̃ podeys proceder appellatione remota. Por ende, con tenor de las presentes, de nuestra cierta sciencia, y Real autoridad, deliberadamente, y consulta, dezimos, encargamos, y mãdamos vos, que de aqui adelante no admitays apelacion alguna, a efecto de impedir la execucion de la sentencia que vos dieredes en vuestro Tribunal, sino que proueays, y deys orden como aquella se execute, y cumpla con efecto: prestando primero idonea caucion la parte en cuyo fauor se diere la tal sentencia, de restituyr lo que en virtud della cobrarà, sino obtuuiere en la causa de apelacion: la qual por las palabras de los dichos priuilegios no ha de obrar sino efecto deuolutiuo, y no suspensiuo. Y no hagays lo contrario en manera alguna, que por lo que conuiene a la buena, y recta administracion de la justicia, y obseruança de los dichos priuilegios, procede assi de nuestra determinada volũtad. Dat. en la nuestra villa de Madrid a diez y ocho dias del mes de Mayo, año del Nacimiento de nuestro Señor Iesu Christo mil quinientos sesenta y tres. YO EL REY. V. Don Bernardus Vic. V. Luna Reg. V. Giginta Reg. V. Loris Reg. V. Sentis Regens. In Curiæ Valentiæ primo, fol. Lxxviiij.

Al Illustre Marques de Aytona, Primo, nuestro Lugarteniente, y Capitan general en el nuestro Reyno de Valencia.

EL REY.

ILlustre Marques, Primo, nuestro Lugarteniente, y Capitan general. Por parte de Pedro Dassio Syndico de la nuestra ciudad de Valẽcia, se nos ha presentado el traslado de vn priuilegio que el Emperador mi padre y señor, que està en el Cielo, concedio a la dicha Ciudad el postrer dia del mes de Agosto del año mil quinientos quarenta y dos, en el qual se dispone, que el Racional de la dicha Ciudad sea Iuez executor de los que son deudores della, y que por via de apelacion, recurso, simple querella, oposicion de tercero, ni otramente, se pueda impedir al dicho Racional el conocimiento de las causas de los dichos deudores, y la execucion de las sentencias que contra ellos diere. Y Tambien ha presentado otro traslado autentico de otra prouision nuestra, su data en la villa de Madrid a diez y ocho de Mayo del año M.D. sesenta y tres; por la qual mandamos al dicho Racional, que de alli adelante no admita apelaciõ alguna a efecto de impedir la execucion de la sentencia que huuiere dado en su Tribunal, sino que la haga executar cõ todo efecto, prestando idonea caucion, en caso que en grado de apelacion se reuocasse, por quanto la apelacion solo ha de obrar efecto deuolutiuo, y no suspensiuo. Y por quanto entendemos q̃ essa nuestra Real Audiencia, contrauiniendo a lo dispuesto por el dicho Real priuilegio, y precalendada prouision, y a lo que conuiene a la promta execucion de los deudores de dicha ciudad, se euoca diferẽtes causas de deudores della, con que se impide, y alarga la execucion, y cobrança de las deudas, quitando al Racional la execucion y conocimiento, que es juyzio breue, y que es medio que los deudores le procuran, para diferir la paga, en grande lesion de la dicha Ciudad. Queriendo por el descargo de nuestra Real conciencia, y conseruacion de la dicha Ciudad, proueer sobre ello, como deuemos, os dezimos, y encargamos, que precisamente ordeneys al Regente, y Doctores dessa nuestra Real Audiencia, que por ningun camino, ni razon, se euoquen las causas de los deudores de la dicha Ciudad, sino q̃ dexen libremente el conocimiento y real execucion dellas al dicho Racional, como se dispone en el precalẽdado priuilegio y prouision. Y es nuestra expressa y determinada volũtad, que esto se guarde inuiolablemente, toda duda y consulta cessante. Y si lo contrario hiziessen, proueeriamos sobre ello, con cargo de los que lo intentassen; y a mayor cautela les abdicamos el poderlo hazer, con decreto de nulidad. Y hareys que se les notifique esta nuestra carta, y se dè traslado della al Racional dessa nuestra Ciudad, con la notificacion. Dat. en San Lorenço a xxiij. de Setiembre M.D. lxxxviiij. YO EL REY. V. Frigola Vicecan. V. Comes generalis Thes. V. Quintana Regens. V. Campi Regens. V. Marzilla Regens. V. Pellicer Regens. Franqueza Secretarius.

Capitans, y soldats, y altres oficials de la guarda del Grau, y de la milicia efectiua, en la paga de les imposicions, y sises de la Ciutat, guarden lo acostumat.

CAP. CCLVIII.

ITẽ per les mateixes rahons contengudes en lo antecedent capitol: Suplica lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit manar declarar, que los Capitans, soldats, y altres oficials de la guarda del Grau, y los de la milicia efectiua, no puixen gozar de franquea de sises en la dita Ciutat de Valẽcia, y en lo Grau, y llochs de la contribuciõ; ans be les

N 3 hajen

hajen de pagar, y contribuhir com les demes persones seculars de dita Ciutat y contribucio. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Apellar, y recorrer, sis pot, de les priuacions de franquea, y crides que fa la Ciutat. Mana sa Magestat se faça justicia per lo Tribunal a qui toca.

CAP. CCLIX.

Item per quant conforme lo priuilegi 42. del senyor Rey en Pere Segon, les persones inobedients als ordens y prouisions dels Iurats de la Ciutat de Valencia poden esser priuades de la franquea que tenen, com a vehins de dita Ciutat; y en execucio de aço aquella en diferents ocasions ha priuat de franquea a persones que li han perdut lo decoro, e fet alguns procehiments contra dita Ciutat; y desta manera se ha vist per experiencia, que les tals persones procuren donarli satisfaccio, y ella com a mare los recull, vista la obediencia. Y de algun temps a esta part se haja vist tambe, que alguns priuats de franquea, per via de recors, o altrament, acudixen a la Real Audiencia, ahon los amparen, y donen prouisions, en gran deshonor de dita Ciutat. Perço suplica lo Estament Real a V. Magestat, se serueixca prouehir, e manar, que per via de apellacio, recors, aut aliàs, la Real Audiencia no se ocupe de semblants causes, ans be les remeta als Iurats, pera q̃ a cõsell de sos Aduocats ojen a les tals persones, y administren justicia, si alguna pretendran tenir. *Plau a sa Magestat, q̃ sobre lo cõengut en aquest capitol se faça justicia per los Tribunals a qui toca.*

En lo coneximent de les causes de la vila del Puig de Sebolla, y euocacio de aquelles, per la Real Audiencia, y altres oficials Reals, se guarde lo acostumat.

CAP. CCLX.

Item per quant la Ciutat de Valencia es senyora de la vila del Puig de Sebolla, y en ella te tota jurisdiccio, y de tres en tres anys los Iurats de la dita Ciutat, per raho de la jurisdiccio suprema, y tãbe per sis parts de la jurisdiccio ciuil, y don Pedro Belluis de Exarch Cõte de Benedites, per la setena part que alli te de la jurisdiccio ciuil, nomenen Batle en dita vila, dauant lo qual se han portat, tractat, y sentenciat moltes causes criminals, respectants la suprema jurisdiccio, y mer imperi; fent lo dit Batle diferents execucions, y remissions de dites penes; y no obstant lo que dit es, y la disposicio dels furs 150. del any 1604. la Real Audiencia, e altres oficials, han atentat assumirse causes de dita vila: lo que es en euident dany, e perjuhi de la jurisdiccio de la dita ciutat. Perço lo dit Braç Real suplica a V. Magestat, sia seruit manar ab acte de la present Cort, que als Iurats de la dita Ciutat de Valencia, y al dit Batle, que tenen en la dita vila del Puig, no sels puixa fer impedimẽt algu en lo exercici de la suprema jurisdiccio; ans be aquells, e lo dit Batle, la puixa exercir lliberament. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Dret del Peatge si se ha de pagar del forment que ve pera la Ciutat a risch dels mercaders, es deu guardar lo acostumat, y lo que està dispost de justicia.

CAP. CCLXI.

Item per quant conforme furs, y priuilegis del Regne, los vehins, y habitadors de la Ciutat, y Regne de Valencia son franchs del dret de peatge, y de altre qualseuol: y com algunes vegades la Ciutat de Valencia pera prouisio de aquella cõpra forments en la Isla de Sicilia, e altres parts, y pera seguritat de dites compres faça concerts ab los venedors, o mercaders, que hajen de lliurar y entregar los dits forments en la vora de la mar del Grau de dita Ciutat, o en altra part de terra ferma, a risch, y perill dels venedors, o carregadors del dit forment; y ha succehit, que arribant a la vora de la mar (ara sia en lo Grau, o en altra part del Regne) los oficials del peatge, y drets Reals de V. Magestat pretenen, q̃ per venir los dits forments a risch, y perill dels venedors, o carregadors, li han de pagar peatge, y drets reals, lo que redunda en notable dany y perjuhi de la dita Ciutat, y de sos vehins, y habitadors, per quant los venedors carreguen mes en lo preu tot lo que podẽ importar los dits drets. Perço lo dit Braç Real suplica a V. Magestat, sia seruit manar ab acte de la present Cort, que de aci auant los oficials de V. M. no facen pagar dits drets a la dita Ciutat, ni als amos dels forments, o persones quels han carregat a son risch y perill, quant hauran precehit los dits tractes de compra, y venda ab la dita Ciutat, puix a carrech de aquells sols ve a restar lo risch y perill. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat, y lo que està dispost de justicia.*

Apellar, y recorrer nos pot dels procehiments fets per los Iurats, y oficials de la Ciutat, nomenats pera la peste, reseruant a la Real Audiencia lo cas de recors tansolament.

Item

CAP. CCLXII.

ITem per quant la custodia y guarda de la Ciutat, y sos termens generals en tẽps de mortaldat, o peste (de que nostre Senyor per sa diuina misericordia nos vulla delliurar) toca als Iurats de dita Ciutat, los quals deputen persones, y administren tots los gastos, y despeses que conuenen fer pera la dita custodia: y en semblants casos moltes vegades se esdeue, y encara es necessari, pera preseruacio del dany irreparable, cremar les robes y mercaderies que venẽ de parts apestades, y per la vrgencia de semblants casos la execucio ha de ser prompte; y no sia just que en dits casos y execucions de dites cremes, fetes per benefici de la cosa publica, hajen de patir la Ciutat, ni sos oficials, perque si a tal se donas lloch, rehusarien de fer semblants promptes execucions contra lo benefici vniuersal. Perço suplica lo dit Braç Real a V. Mageſtat, sia seruit ab acte de la present Cort prouehir y manar, que de semblants procehiments, e delliberacions faedores per la Ciutat, y sos oficials en dits casos de peste, y morbo, nos puixa apellar, recorrer, ni vsar de altre remey; ans be que les dites delliberacions se puixen lliurement executar per los dits Iurats de Valencia, y per los oficials de la Ciutat. *Plau a sa Mageſtat, reseruat a la Real Audiencia lo cas de recors tan solament.*

En los plets dels oficis de la present Ciutat entre si, se guarden los furs sobre aço disponents.

CAP. CCLXIII.

ITem per quant la experiencia ha mostrat, que per ocasio dels plets que se han portat entre los oficis de la Ciutat de Valencia, se han gastat moltes, e molt grosses sumes, e cantitats, aixi en la Real Audiencia de Valencia, com en lo Supremo Consell de Arago, y per dita raho los dits oficis estan molt destruhits, e pobres, y de cascun dia fan, e ordenen taches entre los oficials dels dits oficis: de hon resulta aumentar los preus dels obratges, en dany de la cosa publica: y aixi conue preuenir semblants gastos y excessos. Per ço lo dit Braç Real suplica a V. Mageſtat, sia seruit manar, e prouehir ab acte de la present Cort, que de aci auant sempre y quãt algun ofici tindra pretẽsio contra altre, se haja de guardar aquest orde; ço es, que lo Syndich de vn ofici haja de cõuenir judicialment al Syndich del altre, o altres oficis, contra al qual, o los quals tendra pretensio, y dauant dels Iurats hajen la vna, y la altra part allegar de paraula tot lo que reciprocament pretendran, y los dits Iurats hajen de nomenar cinch, o tres Aduocats de la dita Ciutat, als quals se assumeixquen en Assessors, conforme la calitat de la causa, y dauant de aquells en la Sala los oficis hajen de deduhir y allegar per via de memorial, tot lo que voldrã dins huit dies, y sens fer proces: passats dits huit dies, los dits Aduocats, en presencia de les dites parts, hajen de fer relacio de les pretẽsions de aquelles als Iurats; y les parts aduerteixquen lo quels pareixera: y enteses desta manera les pretensions, los Iurats, Racional, e Syndich, a consell de dits Aduocats, prenguen la resolucio quels pareixera. *Plau a sa Mageſtat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

Apellar nos pot dels estatuts fets y faedors en coses concernents al Estudi general de la present Ciutat, exceptat lo recors a la Real Audiencia.

CAP CCLXIIII.

ITem per quant conforme la Bulla del Papa Alexandre VI. que està en lo cos dels priuilegis del Senyor Rey don Fernando II. in corpore priuilegiorũ, cap. 20. fol. 222. y conforme los priuilegis 21. y 22. del dit Senyor Rey, los Iurats, Racional, y quatre Aduocats ordinaris, lo Syndich, y Escriuà de la dita Ciutat tenen a son carrech totes les coses respectants al gouern del Estudi general y Vniuersitat de la Ciutat de Valencia: y en apres lo Sũmo Põtifice Sixto Quint ab sa Bulla Apostolica de la creacio de les Pauordries, sub Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1585. tertio Kalendas Nouembris, cometè la prouisio de dites Pauordries, y los negocis de la Vniuersitat a les persones desuper referides y mencionades en la Bulla de Alexandre, cõforme la qual dites persones, ab conuocacio de Canonges de la Seu de Valencia, y del Canceller, y Rector, tenẽ facultat de fer qualsseuol estatuts y ordenacions, pera conseruacio y direccio de la dita Vniuersitat. Y sobre los cursos dels estudiants, algunes vegades succeheix que los Cathedratichs, o altres persones, e comunitats volen e intenten de fet contradir a les dites constitucions, e ordinacions: lo que redunda en manifest dany e perjuhi del bon gouern de la dita Vniuersitat y Estudi general de Valencia. Per ço lo dit Braç Real suplica a V. Mageſtat, sia seruit ab acte de la present Cort, prouehir e manar, que dels estatuts, e ordenacions que faran los dits Iurats, Racional, Aduocat, Syndich, y Escriuà de la Sala, ab interuencio y conuocacio de Canonges

de

de la Seu de Valencia, y del Canceller, y Rector, no sen puixa apellar, recorrer, ni en altra manera vsar de remey algu; ne la Real Audiencia, ne altre qualseuol Iutge se puixen entrometre, per quant les dites persones tenen facultat Apostolica, y Real, de fer dites ordinacions y estatuts: sino que si alguna part pretendra cosa alguna sobre dites ordinacions y estatuts, la deduheixca dauant dels dits Iurats, e altres persones de sus dites, de paraula; y en tot y per tot se obserue, y guarde lo que aquells delliberaran, com si fos declaracio y sentencia passada en cosa jutjada. *Plau a sa Mag. exceptat lo recors a la Real Audiencia.*

Sa Magestat mirara lo que mes conuinga sobre lo que se li suplica en lo present capitol.

CAP. CCLXV.

Item Senyor, per quāt hauent lo Rey nostre Senyor pare de V.M. escrit als Iurats de la Ciutat de Valencia en lo any 1612. que no fesen augmēts alguns de Cathedres, sens cōsultar a sa Magestat, se han fet alguns augments, precehint dita consulta y llicencia Real pera fer aquells, y es just que lo mateix se faça en fauor de la persona del Presentado Fr. Acacio March de Velasco Religios de la Orde de S. Domingo, Mestre en Arts, Doctor en Theologia, y Cathedratich de Philosophia moral en la Vniuersitat de Valencia, en la qual ha catorze anys que llig esta Cathedra, ab molta satisfaccio, tenint per salari della soles trenta lliures, les quals cobra lo Conuent; y aixi mateix que se li done augment, intuitu de sa persona, com no excedis de altres trenta lliures, segons ho te ja la dita Ciutat suplicat. Suplica per tāt a V.M. lo dit Estament Real, que en consideracio dels molts notoris, e importants seruicis de Francisco March quondam pare de aquell, fets a la dita ciutat de Valencia, y al Regne, sia V.Magestat seruit de manar que dita Ciutat puga fer dit augment; y tambe que puga donar al dit Presentado Fr. Acacio March vna Examinatura de Arts, o de Theologia en cas de vacant, o sens ella; attes que tots los demes Cathedratichs de menys antiguetat que ell, son Examinadors. *Sa Magestat mirarà en aço lo que mes conuinga.*

En los censals del raual de Sent Iuan de la Ciutat de Xatiua se guarden les Pragmatiques sobre aço disponents; y los Comissaris restituheixquen los actes als crehedors.

CAP. CCLXVI.

Item Senyor, com per no pagarse les pensions dels censals, y altres credits imposats sobre les cases, y heretats del raual de sent Iuan de la Ciutat de Xatiua, desdel dia de la expulsio dels Moriscos del present Regne, patixen molt dany, y los dits crehedors entre els quals molts son Conuents de Monjes, y Frares, Espitals, y altres obres pies. Suplica perço a V.M. lo dit Braç Real, sia seruit per acte de la present Cort, prouehir, e manar, donant facultat als dits crehedors censalistes, y altres, pera que puguen valerse dels remeys de justicia quels competeixen en virtut de sos credits, contra qualsseuol posseidors de dits bens dels Moriscos expulsos, no obstant qualsseuol establiments fets a qualsseuol pobladors, com a fets en perjuhi de tercer: lo que no redunda en dany del patrimoni de V.Magestat, per tenir feta V.Magestat merce del dit raual a la Ciutat de Xatiua. Manāt tambe a qualsseuol Comissaris restituheixquen als crehedors los actes que tindrā en son poder, faents als dits credits, y justificacio de aquells. *Plau a sa Magestat ques guarden les Reals Pragmatiques sobre aço disponents. Y es mana als Comissaris, que restituheixquen los actes als crehedors.*

Habilitacio de la persona de Vicent Ferri, pera concorrer als oficis de la Ciutat de Valencia.

CAP. CCLXVII.

Item per quant Vicent Ferri Ciutadà de Valencia, en lo any 1614. renuncià a la Art de Notaria de dita Ciutat, ab renūciacio posada en la Cort del Iusticia Ciuil, y aquell ha cessat despres de la renunciacio ençà de rebre actes, tractantse com a Ciutadà; y ha referit que hauent volgut traure copia de la dita renunciacio, no la ha trobada en poder del Escriuà de dita Cort del Iusticia Ciuil de dita Ciutat, per hon tindria necessitat de fer reparar la dita renunciacio, pera que constàs de aquella, y aixi poguès cōcorrer com a Ciutadà en los oficis de dita Ciutat. E com dit Vicent Ferri sia persona benemerita, y cōcorreguen en aquell les calitats requisites, y haja assistit en les presents Corts pera afauorir als pobres miserables, a ses propries despeses. Per tant lo Braç Real suplica a V.Magestat, que ara sia auent per reparada la dita renunciacio, o per altre qualseuol modo, mane habilitar al dit Vicēt Ferri, pera que no obstant q̄ en anys passats fonch Notari, puga concorrer als oficis de dita Ciutat, sens aguardar temps algu, que per actes de Cort, ordi-

ordinacions, aut aliàs estiga dispost en los que renuncien a les Notaries, o altres arts, pera poder concorrer com a Ciutadans als oficis de dita Ciutat de Valencia. *Plau a sa Magestat.*

En la eleccio dels Iurats, y demes oficials de la Ciutat de Valencia, per que no conue fer nouetat, se guarde lo acostumat fins huy, y lo que per furs, y priuilegis està estatuhit, y dispot.

CAP. CCLXVIII.

ITem Senyor, per quant la experiencia ha mostrat, e mostra, ser mes vtil y conuenient a la cosa publica, que les eleccions que se han de fer de persones peral regiment, y gouern publich dels oficis de qualseuol comunitat, ara sia de la generalitat de vn Regne, o de alguna Ciutat, o Vniuersitat de aquell, se facen per insaculacio de subjectes certs, e aprouats de vna vegada pera sempre, y no per nominaciōs particulars, quāt succeheix lo cas de la prouisio de algu dels tals oficis. Perço lo Braç Real del Regne de Valencia, resident en les presents Corts, desijant que de aci auant la Real, e Insigne Ciutat de Valencia, cap de aquell fidelissim Regne, tinga insaculacio de persones pera les eleccions faedores de Iusticies, Iurats, Racional, Mustaçaf, Syndichs, e altres oficis de aquella, proposa a V. Magestat los capitols seguents, y suplica sia de la Real merce y gracia manarlos decretar cōforme en aquells se contè.

CAP. CCLXIX.

EPrimerament, q̄ jatsia en la ciutat de Valēcia fins huy se haja obseruat, y guardat altre modo, e forma en la eleccio y nominacio de persones perals oficis de aquella; empero que de aci auāt sia V. Magestat seruit manar, que pera les dites elecciōs se haja de fer insaculacio de persones certes, y que de aquelles, y no de altres, se haja de fer extraccio pera dits oficis en sos deguts terminis e dies respectiuament, com de jus se dirà. *A est capitol ab tots los seguents fins al capitol 287. inclusiue, en los quals se tracta de la insaculacio perals oficis de la Ciutat y conselleria, suplicant se done noua forma, se respon en la decretata ques posarà en lo capitol docents huytanta y set.*

CAP CCLXX.

ITem, q̄ perals oficis majors de la Ciutat, que toquen a Ciutadans, Generosos, e Cauallers, sia feta en vna bosa, o sach, insaculacio de quaranta Ciutadans, y en altra bosa de vint y quatre Generosos, o Cauallers, y que cascun any vespra de Pasqua de Esperit Sant del sach dels Ciutadās sien extrets per sort (ab la solemnitat que apres se dirà) quatre redolins, y q̄ les persones de les quals se trobaran escrits los noms de aquells, sien Iurats per los Ciutadans; y del sach dels Generosos, o Cauallers sien extrets altres dos redolins pera dos Iurats Cauallers; y que la graduacio dels vns y altres sia la mateixa que conforme fur del present Regne se guarda. Y que dels dits sachs alternatiuament se faça tambe extraccio los tres dies ans de Nadal, de vna persona pera Iusticia Criminal, y de altra pera Iusticia Ciuil; y la vespra de S. Miquel de Setembre se faça extraccio de vna persona pera Mustaçaf, guardant en aço lo orde acostumat; ço es, que vn any en dits oficis de Iusticies, y Mustaçaf sia extret vn Ciutadà, y en lo altre any vn Generos, o Caualler; y que les persones que aixi seran extretes de les dites insaculacions, resten nomenades en dits oficis, sens altra aprouacio, ne solemnitat alguna.

CAP. CCLXXI.

ITem, q̄ per quant lo Cōsell general de la dita ciutat de Valencia te facultat de elegir y nomenar dos Ciutadans en Syndichs, lo hu pera la cambra del Consell secret de la dita Ciutat, y lo altre peral Racionalat, en la forma acostumada, se haja de fer per lo dit Cōsell la nominacio dels dits Syndichs de dos Ciutadans de aquells que estaran insaculats en la dita bosa, o sach dels Ciutadans, à sa voluntat, y no de altres.

CAP. CCLXXII.

ITem, q̄ en respecte de la eleccio de Racional (peral qual fins ara se ha acostumat imbiar terna a V. Mag. de tres Ciutadans, de aci auant lo Llochtinent y Capita general haja de proposar à V. Magestat tres Ciutadans dels insaculats en la dita insaculacio; y lo mateix puixa fer lo Regent la Llochtinencia y Capitania general, dels quals V. Magestat mane aprouar lo que sia seruit, pera que lo Consell general de la dita ciutat de Valencia lo admeta: y que peral dit ofici nos puixa fer proposicio de alguna persona que no estiga insaculada: y que de les tres que proposarà lo Virrey, y no de altres, se serueixca V. Magestat fer la nominacio.

CAP. CCLXXIII.

ITem, q̄ pera la primera insaculacio, faedora en les presents Corts, los Syndichs de dita ciutat de Valēcia, residents en aquelles, hajē de proposar, com ab tot efecte proposen a V. Mag. en dos cedules tācades y sellades, aixi los Ciutadans, com los Generosos, o Cauallers q̄ ha paregut cōuenients pera la dita insaculacio, y q̄ V. Mag. los mane aprouar si, e segons sia de son seruey. E que feta

feta la dita aprouacio per V. Magestat de persones habilitades, mane fer de cascuna de les cedules dos copies, e que la vna copia reste en poder del Protonotari de V. Magestat, y laltra copia fermada de sa Real ma, y sagellada ab son Real sagell, sia entregada als dits Syndichs de la dita ciutat de Valencia, pera q̃ la lliuren finides les Corts als Iurats de aquella: los quals en presencia de tots los de sus dits Syndichs, la facen obrir, y que cõforme dites cedules se faça vn llibre de insaculacio en la dita ciutat.

CAP. CCLXXIIII.

Item que lo dit llibre de insaculacio haja de estar recondit y guardat en lo Archiu de la casa de la Ciutat en vn armari deputat pera dit efecte, ab tres panys de claus de diferents tancadures, forts, e bones, y altres claus diferẽts, vna pera cada tancadura: de les quals claus haja de tenir la vna lo Racional, y la altra lo Syndich de la Cãbra, y la tercera clau la tinga lo Escriuà de la Sala de dita Ciutat.

CAP. CCLXXV.

Item venint lo dia de qualseuol de dites eleccions, estant junt lo Cõsell general, y en aquell lo Batle general, Iusticia, y Iurats, vajen los dits Racional, y Syndich en semps ab lo Escriuà de la Sala, y obren lo armari y traguen de aquell lo dit llibre de les dites insaculaciõs, y en presencia dels dits Iusticia, Iurats, Batle, e Consell general facen llegir los noms dels insaculats de hu en hu, y aquells que no tindran impedimẽt sien escrits en trocets de pergami yguals, y posats cascu en vn redoli de cera, lo qual sia ygualat ab vn motle de reglons, com se fa en la Diputacio, y posats dits redolins en vna conca de argent ab aygua, a vista de tots sien contats, y ab la solemnitat ordinaria de la inuocacio de la Santissima Trinitat, per vn verguer que tinga la conca, sia inuocat lo nom del Pare, y juntament sien buydats los redolins en altra conca de argent que tinga vn altre verguer, y inuocant aquell lo nom del Fill, sien tornats a buydar en la primera conca, e inuocant lo nom del Esperit Sant, sien passats a la altra conca, y cobrint la vna ab la altra, per vn chich menor de set anys, hauentse primer senyat, y tenint lo mig braç descubert, se faça extraccio de tants redolins, en lo numero que seran necessaris pera cascuna de dites eleccions, y los tals redolins sien lliurats al dit Batle general de V. Mag. y vberta per aquell a vista de tots, y llegits, los que trobaran escrits resten de part de V. Magestat nomenats peral tal ofici, o oficis, peral qual seran extrets, sens altra solemnitat. E fet lo de sus dit, haja de ser tornat lo dit llibre al armari, y tancat ab dites tres claus.

CAP. CCLXXVI.

Item que pera la eleccio de Iusticia de Trescents sous, sia feta insaculacio de dihuit Notaris de Valencia, y de aquells en la forma desus dita ne sia extret cascun any hu pera dit ofici, quãt se faça eleccio dels altres Iusticies. E que pera la dita insaculacio hajen de proposar, com proposen los dits Syndichs a V. Magestat vna cedula tãcada y sagellada, ab lo nom dels Notaris que pareixeran conuenients pera la dita insaculacio. Y que V. Magestat sia seruit lloar, y aprouar la dita nominacio, e manar fer dos copies, de la manera, e com se ha suplicat en respecte de les altres insaculacions, y lliurar vna de dites copies fermada per Vostra Magestat, y sagellada ab son Real sagell, als dits Syndichs, pera que la entregue als Iurats de Valencia, y en tot y per tot se obserue lo suplicat en respecte de les altres insaculacions.

CAP. CCLXXVII.

Item pera prouehir degudamẽt sobre la conseruacio de les dites insaculacions, sia seruit V. Magestat, que aquelles, en respecte dels llochs que vacaran, se puguen omplir de cinch en cinch anys, insaculant tant numero de persones de les calitats de sus dites respectiuament, quantes seran en dit temps mortes, o in perpetuum impedides. Y que lo mateix se haja de fer en cas que durant los dits cinch anys vinguessen a faltar deu llochs dels Ciutadans insaculats, y cinch dels Generosos, o Cauallers, y quatre dels Notaris. Y que los dits cinch anys han de començar a correr del dia del solio de les presents Corts en auant. Y que se haja de fer lo suplimẽt de insaculacio dins la octaua del glorios Sent Vicent Ferrer, Patro de dita Ciutat y Regne, desta manera: Que lo dia abans haja de ser feta conuocacio de totes les persones insaculades en les boses dels Ciutadans, Generosos, e Cauallers peral dia ques senyalarà, de les nou a les deu hores ans mig jorn, y que venint lo dit dia y hora, se hajen de juntar los Iurats, Racional, y Syndich, y tots hajen de oyr primer en la Capella de la Sala de dita Ciutat Missa del Esperit Sant, e inmediatamẽt los dits Racional, e Syndich, e lo Escriuà traguen los llibres de les insaculacions. Y si la eleccio haurà de ser de llochs vacants de Ciutadans, hajen de posar en redolins tots los altres Ciutadans, y de aquells fer extraccio de dos tan solament, y sens intermissio alguna facen posar en redolins a tots los Generosos, e Cauallers insaculats, y de aquells facen extraccio de quatre, y tambe posen en sort als sis Iurats, y de aquells se faça extraccio de dos, y tots los de

sus

sus dits elets ab lo Racional presten jurament en la cambra del Consell secret en ma y poder del Iurat que precehira dels quatre que restarà, de hauerse be, e llealmẽt en la eleccio. Y sens exir de la dita cambra del Consell secret de dita Ciutat hajen de fer per vots secrets eleccio de tant de numero de Ciutadans quants se trobaran de llochs vacants, y aquestos tals resten insaculats. Y si la insaculacio haurà de ser de llochs de Generosos, o Cauallers, llauors se obserue lo mateix en tot y per tot; excepto que de la bosa dels Ciutadans ne sien extrets quatre pera eleccio, y de la bosa dels Caualllers dos; y si la eleccio haurà de ser de llochs vacants de Notaris, llauors se hajen de traure de la vna bosa tres Ciutadans, y de la altra tres Caualllers, y aquells, ab los dos Iurats que seran extrets per sort, y lo Racional, facẽ la eleccio.

CAP. CCLXXVIII.

ITem que aixi pera esta primera insaculacio, com tambe pera les q̃ in euentum se faran, no puguen concorrer, ni ser insaculades, ni admeses a titol de Ciutadans persones algunes que ells, o sos pares hajen treballat y fet faena de ses mans en oficis mecanichs, o tengut botiga vberta de venderia; si ja les tals persones no hauran tengut oficis de Iusticies, Iurats, o Mustaçaf de dita Ciutat; ni tampoch puguẽ esser insaculats, pare y fill, sogre y gendre, ni dos germans.

CAP. CCLXXIX.

ITem que los oficis dels quals gozẽ los Iurats quant acaben la Iuraderia, los hajen de tenir de aci auant de la mateixa manera; y que pera tots los altres oficis que sobraran sia feta extraccio de persones del sach de la insaculacio dels Ciutadãs.

CAP CCLXXX.

ITem pera q̃ de aci auant la eleccio dels Consellers del Consell general de la dita Ciutat sia millorada, se haja de obseruar, y guardar lo seguent.

CAP. CCLXXXI.

ET primo, que lo dit Consell general sia reduhit a numero de cent y dotze cõsellers, los quals hajen de seruir per espay de vn any lo dit ofici, y jurar, com es de costum, la vespra de S. Iuan; e que estos sien los dits Iurats que cascun any exiran de la Iuraderia; ço es, los quatre Ciutadans, y los dos Caualllers, y mes altres dos Caualllers que per sort siẽ extrets del sac de la insaculacio, y tambe dos Iuristes, dos Notaris dels insaculats, y dos drapers, o mercaders, nomenadors cascun any per los nous Iurats, Racional, e Syndich de la cambra per major numero dels vots secrets, y vint y quatre Consellers de Parroquia, nomenadors en esta forma; dos per lo Lloctinent y Capita general de V. Magestat, y dos per cascu dels Iurats, y Racional, y hu per cascu dels quatre Aduocats ordinaris, dos per lo Syndich de la cãbra, y hu per lo Syndich del Racionalat, y altre per lo Escriuà de la Sala; ab tal empero que la nominacio haja de ser en lo dia, y hora de la eleccio de consellería: que aixi com cascu de dits electors (excepto lo dit Lloctinent general) anara nomenant los subjectes que li pareixerà, se haja de votar sobre la admissio, o repulsa de aquell, y sols restẽ habilitats aquells que per la major part dels altres electors seran admesos per vots secrets. Y q̃ si algu dels proposats no pareixerà conuenient, llauors lo quel haurà nomenat puga proposarne altre en son lloch: en respecte del qual se haja de obseruar tambe lo mateix dels vots secrets. E que si algu dels electors deixarà de proposar en dit dia de la eleccio persona habil, llauors los altres electors la puguen nomenar per vots secrets, en la forma de sus dita.

CAP. CCLXXXII.

ITem que en lo tocant als Consellers de oficis, se haja de fer cascun any nominacio de setãta y quatre mestres; ço es, dos de cascu dels trenta y set oficis que al present extẽ en la dita Ciutat: desta manera, que en lo dia, y tẽps acostumat lo Clauari, e majorals de cascun ofici proposen, e hajen de proposar quatre mestres del tal ofici als nouamẽt elegits en Iurats, y al Racional y Syndich de la cãbra, pera q̃ aquells, o la major part de aquells, ab assistencia dels prohoms dels oficis, facen dels tals nomenats eleccio, y nominacio de dos pera Consellers, e aço per vots secrets.

CAP. CCLXXXIII.

ITem que per quant alguns oficis han vengut a tal diminucio, q̃ al present noy ha en aquells numero sufficient de oficials pera presentar cascun any, com son los oficis de brunaters, corders, pedrapiquers, y calderers, y per raho de dita falta venen a ser Consellers perpetuos los pochs mestres ques troben en dits oficis, lo que està prohibit, per que de vna a altra Conselleria per lo menys han de passar dos anys de vacãt. Que perço sia manat que en lo any, o anys en los quals no podran los dits oficis, o algu de aquells, proposar quatre mestres pera la dita cõselleria, habils, e no impedits, ara sia per no hauer passat los dits dos anys, o per altra causa, en tal cas los dits Iurats, Racional, y Syndich de la cambra per via de vots secrets en la forma que aquells delliberaran, hajen de nomenar hu, o dos Consellers de Parroquia peral tal ofici, o oficis, conforme la falta ques trobarà de mestres;

mestres, ab tal, que la eleccio se haja de fer de persones benemerites, com de aquells se deu confiar. Y lo mateix se obserue en cas que algu dels altres oficis vingues a patir la mateixa diminucio.

CAP. CCLXXXIIII.

ITem q̃ en los dies de les eleccions pera Lloctinent de Iusticia Criminal, o Lloctinent de Mustaçaf, Guardia del Almodi, o Guardia del vi, o de la cals, se hajẽ de posar tots los nõs dels dits Consellers de Parroquia y de oficis en redolins dins del Consell general, de la mateixa manera que se ha dit en les eleccions dels Iusticies, Iurats, Mustaçaf, y altres oficis majors, e alli se haja de fer extraccio lo dia de la eleccio de Iusticia Criminal, de vn redoli pera Lloctinent de justia; lo qual se haja de entregar al Batle general, y aquell lo haja de obrir, y llegir. Y fet aço, los Iusticia, y Iurats sen entren en la cambra, y alli facen extraccio de dotze altres redolins hu despres de altre, los quals se hajen de entregar al Iurat en cap dels Cauallers, y aquell los haja de obrir, y llegir, y aquells ques trobaran nomenats en dits redolins, hajen de tenir nom de Comissaris del dit Iusticia Criminal, extinguint lo nom de Cap de guaytes; y que aquestos hajen de seruir personalment, y no puguen substituhir ni subrogar, sino en cas de necessitat, o absencia, a altra persona del mateix cõsell. Y lo dia de la eleccio de Mustaçaf se faça extraccio de altre redoli pera Lloctinẽt del dit Mustaçaf, y sia entregat al dit Batle, y aquell lo haja de obrir, y llegir. Y lo mateix se faça en respecte dels altres oficis de sus nomenats en los dies q̃ se haurà de fer la eleccio, entregant los redolins al Iurat en cap, per no tocar al Batle, ni tenir assistẽcia en lo Consell en dits dies: y que los que aixi seran extrets, hajẽ de restar nomenats pera tenir y regir respectiue dits oficis per lo temps acostumat, sens altra solemnitat alguna, sino es la del jurament.

CAP. CCLXXXV.

ITem que tots los dits cõsellers tinguen obligacio de hauer de assistir en tots los Consells, (sino estaran llegitimament impedits) sots pena de vint sous, aplicadors al Espital general, y executadors irremissiblement. Y que lo Syndich feta comprouacio dels que hauran faltat en cascun consell, haja de lliurar la memoria al Clauari del Espital. Y que pera la execucio desta pena, lo Syndich haja de donar lo endema del dia del Consell al Racional memoria dels q̃ hauran faltat, pera q̃ dit Racional faça traure penyores de les cases dels q̃ hauran faltat en lo Consell. E q̃ si vn Conseller faltarà en son any tres vegades en lo cõsell, no puga ser admes a la extraccio pera dits oficis.

CAP. CCLXXXVI.

ITem que lo Iusticia Criminal de Valencia no puga directa, ni indirectament fer nominacio ab nom de Comissaris, ni de Cap de guayta de persona, o persones algunes, puix ja tindra en la sua Cort los dits dotze Comissaris, homens coneguts, honrats, y abonats; y que tan solament puga lo Iusticia nomenar en la sua Cort missatges, e ministres, los quals hajen de portar basto diferent que los Comissaris.

CAP CCLXXXVII.

ITem suplica lo dit Braç Real, sia V. Magestat seruit donar llicẽcia, permis, e facultat als Iurats, Racional, quatre Aduocats ordinaris, y als dos Syndichs de la Cambra y Racionalat, y al Escriuà de la Sala, pera poder (cõforme la ocurrencia del temps, y casos ques poden oferir) reuocar, anyadir, corregir, e millorar los presents capitols de la Conselleria, e qualseuol de aquells, pera poderne fer altres de nou. *Hauent vist los Capitols antecedents, començant des del 269. inclusiue, fins a est Capitol, que es 287. en los quals se tracta de induhir noua forma en la eleccio perals oficis de Iusticies, Iurats, Mustaçaf, y altres, de la ciutat de Valencia, suplicant a sa Magestat se faça per via de insaculacio: y tambe que la nominacio de Consellers se faça en altra forma de la que fins huy se ha fet. Per quant no conue fer nouetat en lo ques suplica, mana sa Magestat ques guarde lo acostumat fins huy, y lo que per furs y priuilegis del present Regne està estatuhit, y ordenat.*

Amortizacio atorgada al Espital de Sexona.

CAP. CCLXXXVIII.

ITem per quant la vila de Sexona gasta cascũ any pus de quatrecẽtes lliures per lo Espital de aquella, pera passar pobres soldats malalts, y altres que desembarquen en Alacant, al Espital general de Valencia. Suplica perço lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit per acte de la present Cort fer gracia y merce al dit Espital de que puga adquirir bens de realench fins en suma de mil lliures franques de tot dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat.*

La vila de Onda no pot imposar sises, ni carregar censals, sens llicẽcia de sa Magestat, sots decret de nullitat: y quant a lo demes q̃ se li suplica en est capitol, per auerhi litispendencia, ho mana remetre a lo que sia de justicia.

CAP. CCLXXXIX.

Item

Tem per quant la Magestat del Rey don Phelip, pare de Vostra Magestat, que està en gloria, ab son Real priuilegi, despachat en forma de Cancelleria, Dat. en Madrit en vint y hu de Dehembre del any 1608. fonch seruit de cõseruar la inmemorial possessio, y consuetut que la vila de Onda tenia, y te, de ajũtarse lo dia y festa de la Circuncisio de nostre Senyor Deu Iesu Christ, los Iusticia, Iurats, Mustaçaf, y Syndich, pera elegir y nomenar trẽtasis persones en Consellers de dita villa, aixi dels prohomens habitadors de aquella, com dels que foren consellers lo any precedent: y la facultat y poder que dits trenta y sis cõsellers, o la major part de aquells fins sellauors hauien tẽgut, es a saber, de fer prouisions, y delliberacions, fer, y fermar Syndicats, y procures, aixi pera carregarse cẽsals, com pera altres coses de qualseuol especie, y calitat q̃ sien, y fer tot lo demes que concerneix al bon regiment, gouern, y administracio de dita vila, y de sos vehins, com mes llargament se diu, y contè en dit Real priuilegi. Y com dita vila desige sia fet acte de Cort: Perço lo Braç Real suplica a V.M. sia de son Real seruici de confermar lo dit Real priuilegi en lo modo, y forma que aquell està concedit, y conforme se ha platicat sempre, y huy se platica. *Plau a sa Magestat que per quant en la Real Audiencia de Valencia hi ha litispendencia sobre algunes de les coses contengudes en aquest capitol, se faça sobre elles justicia. Y en quant a la obseruancia del Real priuilegi, per quant sa Magestat lo ha manat ja veure, ordena y mana, que sots decret de nullitat nos puga dita vila carregar censals, ni imposar sises en dita vila, sens particular orde, y llicencia de sa Magestat.*

Priuilegi de exempcio del dret de manens y assadura, se guarde en quant estarà en possessio: y en lo que hi haurà litispendencia, se faça justicia.

CAP. CCXC.

Tem per quant ab lo priuilegi 87. del Rey don Iaume Cõquistador, que està en lo cos dels priuilegis, fol 27. està dispost, que en la Ciutat y Regne de Valencia, ni en algun lloch, y castell del dit Regne, nos pague dret de assadura dels ganados, y que conforme lo acte de Cort del Braç Real, q̃ està en lo titol de lleuda, fol. 253. cap. 47. està expressamẽt dispost e ordenat, que nos pague dret de manens, ne assadura. Tot lo qual està cõfermat ab lo fur del senyor Rey dõ Fernando en los extrauagants, en lo titol, que en lo Regne de Valẽcia nos pague dret de assadura. E no obstãt les dites disposicions, alguns senyors de castells, e llochs, per si, o per medi de sos oficials han atentat, e atenten voler de fet rebre y cobrar lo dret de assadura, e manens. Suplica perço lo dit Estament Real a Vostra Magestat, sia seruit ab acte de la present Cort prouehir e manar, que los dits furs, y priuilegis sien inuiolablement obseruats, sots pena de cent lliures contrals que contrauindran, aplicadores la mitat de aquelles a la part interessada; a la qual se li hajen de refer tambe tots los danys, gastos, y despeses que per dita rahò patirà; y la altra mitat als cofrens Reals de sa Magestat. *Plau a sa Magestat ques guarde dit priuilegi en quant estarà en possessio, y que en lo queỳ haurà litispendencia se faça justicia.*

Amortizacio en fauor del Conuent de Santa Ana de la vila de Sexona.

CAP. CCXCI.

Tem per quant lo Conuent de les Monjes de santa Ana de la vila de Sexona es molt pobre, y ha perdut molt en la reduccio dels censals. Suplica per tant lo dit Braç Real a V. Mag. sia seruit de prouehir y manar per acte de la present Cort, q̃ les dites Monjes puguen adquirir bens fins en suma de tres milia lliures franques de tot dret de amortizacio y sagell. *Plau a sa Magestat de ferlos gracia que puguen amortizar mil y cinchcentes lliures en proprietat franques del dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura del dret de sagell.*

Amortizacio en fauor del Conuent de nostra Senyora del Carme de Ontinyent.

CAP. CCXCII.

Tem per quant lo Conuent de Monjes de nostra Senyora del Carme de la vila de Ontinyent es molt pobre. Suplica a V. Magestat lo dit Estamẽt Real, sia seruit per acte de la present Cort donar llicencia al dit Conuent pera adquirir bens de realench fins en suma de sis milia lliures franques del dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat ferlos gracia a dites Monjes pera poder amortizar fins en suma de tres milia lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura per lo dret de sagell.*

Vists los priuilegis de la ciutat de Oriola, manarà sa Magestat prouehir lo que mes cõuinga sobre la confermacio de aquells.

CAP. CCXCIII.

Item lo dit Braç Real suplica a V.Magestat, sia seruit prouehir, y manar ab acte de la present Cort, sien confermats tots los priuilegis, vsos, y bons costums de la ciutat de Oriola, de tal forma com si dits priuilegis, vsos, y bons costums se expressaren de verbo ad verbum, conforme lo priuilegi de la incorporacio, concedit a dita ciutat de Oriola, si, e segons se han confermat per los senyors Reys predecessors de V.Magestat. *Sa Magestat vists los priuilegis mencionats, manarà prouehir lo que mes conuinga.*

Consell general en la vila de Ontinyent se deu tenir conforme lo priuilegi expressat en lo present capitol.

CAP. CCXCIIII.

Item Senyor, per quāt en lo any 1604. fonch concedit priuilegi a la vila de Ontinyent, de que pera celebrar consell general fossen necessaries huitanta persones; ço es, les quarāta y huit de les insaculades, les demes elegides per los Iurats y Consellers: y la experiencia ha mostrat, esser inconuenient semblant manera de eleccio de Consellers, à causa de no poderse juntar los nomenats, y exterets de la insaculacio, per estar los vns absents, y altres malalts, y altres ocupats en ses faenes. Suplica per tant a V.Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort reduhir la Conselleria de dita vila de Ontinyent à la forma antiga; ço es, prouehir y manar, que en ocasio de juntar lo Consell, se junten huitanta homens, los quals als Iurats pareixerà, y que estos representen la vila, y pugen celebrar Consell general, deixant la porta del Consell vberta, pera que entren tots los que voldran. *Plau a sa Magestat ques guarde lo Real priuilegi mencionat en aquest capitol.*

Salari del Iusticia de Ontinyent se aumenta fins quaranta lliures, pagadores dels emoluments de la Cort, durant empero la mera voluntat de sa Magestat.

CAP. CCXCV.

Item per quant la vila de Ontinyent es molt populosa, y te la jurisdiccio criminal en la Vniuersitat de Agullent, que dista della vna llegua, y axi lo Iusticia te molts treballs en la administracio de son ofici, y per consequent es molt tenuo lo salari que te, que es tan solamēt vint y cinch lliures, les quals cobra de la part dels emoluments de la sua Cort, tocant a V.Magestat. Suplica per tant à V.Magestat lo dit Estament Real, sia seruit per acte de la present Cort estatuhir y manar, que lo dit salari se aumente a cinquanta lliures, exigidores de la dita part de emoluments tocāts a V.M. *Plau a sa Magestat se aumente lo salari del Iusticia de dita vila, durant sa mera voluntat, a quaranta lliures, pagadores dels emoluments del mateix ofici, compres lo salari que hui te.*

Salari de Assessor del Iusticia de Ontinyent, sia de vint y cinch lliures, durant la mera voluntat de sa Mag.

CAP. CCXCVI.

Item per quant los treballs que se ofereixen en la administracio del ofici de Iusticia de Ontinyent toquen en particular a son Assessor. Suplica per tant a V.Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de aumentar lo salari de dit Assessor a cinquanta lliures, exigidores del cumulo dels emoluments de la Cort del dit Iusticia, lo qual aument se pague tan solament en quant los dits emoluments basten pera pagarlo. *Plau a sa Magestat, durant sa mera voluntat, ques aumente lo salari de dit Assessor a vint y cinch lliures, compres lo que hui te.*

En lo salari del Assessor del Mustaçaf de Ontinyent, se guarde lo acostumat.

CAP. CCXCVII.

Item per quant lo Mustaçaf de la vila de Ontinyent per la multitut dels negocis necessita de vn Assessor quel aconselle. Suplica per tant a V.Mag. lo dit Braç Real, sia seruit de senyalar per salari de dit Assessor deu lliures del cumulo dels emoluments de la Cort del dit Mustaçaf, en quant dits emoluments sien pera daço bastants, y no altrament. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Cessio de bens qui farà, deu ser publicat ab crida publica segons lo Real priuilegi 118. del Rey don Iaume Segon.

CAP. CCXCVIII.

Item en la Ciutat, y Regne de Valencia se esdeue molt de ordinari, que per no tenir noticia de algunes persones que han fet cessio de bens, y ignorantment altres contracten ab aquells, y apres no poden cobrar, y conforme lo priuilegi 118. del senyor Rey don Iaume lo Segon, fol. 68. per obuiar semblants danys, està dispost, que lo qui haurà fet tal cessio de bens, haja de ser publicat ab crida de trompeta. Perço lo dit Braç suplica a Vostra Magestat que lo dit priuilegi sia confermat, y se haja de obseruar en tot lo Regne. *Plau a sa Magestat.*

Estil

Estil de la Gouernacio, si es deu guardar en tot lo Regne, sa Magestat ho manarà veure.

CAP. CCXCIX.

ITem per euitar plets, y encontres ordinaris entre les jurisdiccions. Suplica lo dit Braç Real a Vostra Magestat, sia seruit manar, que de aci auant lo fur, y estil de la Gouernacio se hajen de obseruar, y guardar vniuersalment en tot lo Regne de Valencia, no obstant que algunes viles pretenguen estar poblades a fur de Arago, pera que lo dret sia ygual entre tots los del dit Regne. *Sa Magestat manarà mirar lo que se li suplica en aquest capitol, y farà lo que mes conuinga.*

Assessors de la Gouernacio poden aduocar, en conformitat del fur 53. del any 1604.

CAP. CCC.

ITem la experiencia ha mostrat, q̃ de tenir los Assessors de la Gouernacio de Valencia facultat de aduocar en la Real Audiencia, resulten molts inconuenients, aixi per la correspondencia que dehuen a les persones quels acomanen dits negocis, y quels tenen per Aduocats, quant apres sels ofereixen causes actiua, o passiuament en lo Tribunal de la Gouernacio, com tambe perque ocupats en aduocar, no poden acudir totes les hores a les obligacions de sos oficis. Perço suplica lo dit Braç Real a V. M. sia seruit manar, que de aci auant los dits Assessors no puixen aduocar, ni tenir aduocacions algunes. *Plau a sa Magestat ques guarde lo fur 53. de les Corts del any 1604.*

En la successio abintestat entre oncles, y cosinsgermans, se guarde lo que per furs està dispost.

CAP. CCCI.

ITem sobre la successio abintestat entre los oncles, y cosinsgermans del difunt, se han portat molts plets, y sobre aquells se troben diferents opinions, y sentencies Reals encōtrades. Perço suplica lo dit Braç Real a V. M. se serueixca manar, que de aci auant la successio haja de ser del oncle, y no del cosingerma, per ser esta la mes benigna opinio. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

En les resolutories de les causes, y plets, se guarde lo fur 69. del any 1585.

CAP. CCCII.

ITem per Reals Pragmatiques sobre la prosecucio de les causes està dispost, que les parts no puguen posar mes de vna escriptura resolutoria. Suplica perço lo dit Braç Real a V. Magestat, sia seruit manar ab acte de la present Cort, que de aci auant en ninguna causa se puga posar mes de vna escriptura resolutoria per cascuna de les parts. *Plau a sa Magestat ques guarde lo fur 69. de les Corts del any 1585.*

En lo numero dels Alguazils se guarde lo que està dispost per furs.

CAP. CCCIII.

ITem suplica lo dit Braç Real a V. Magestat, que vltra dels dos Alguazils majors, e ordinaris, sia seruit manar, que lo numero dels altres Reals sia aumentat fins al numero de vint y quatre, y que tots los dits Alguazils hajen de portar los bastons de vares de Alguazils diferents a les que portē los altres Tribunals inferiors. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

Causes de milicia se han de tractar en la forma acostumada.

CAP CCCIIII.

ITem per quant conue q̃ les causes de milicia se tractē aixi en lo petitori, com en lo possessori, dauant V. Magestat, y les Reals Cancilleries, y que la recepcio dels testimonis sia ab lo examen que conue. Suplica a V. Magestat lo dit Braç, sia seruit manar ab acte de la present Cort, que les dites causes se hajen de tractar, com es just, en la Real Audiencia; y que si se haurà de rebre testimonis fora del Regne, vaja a despeses de la part, hu dels Procuradors Fiscals, pera assistir a les informacions, y fer les diligēcies necessaries sobre la proua, que serà lo mateix ques obserua, y practica en les Reals Chancilleries de Castella. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Pes Real de la vila de Ontinyent si es deu concedir a dita vila, manarà veure sa Magestat quant vaque.

CAP. CCCV.

ITem per quant Pere Gralla, y Pere Inça tenen feta merce pera les vides de aquells del pes Real de la vila de Ontinyent. Suplica per tant a Vostra Magestat que apres de les dites vides sia seruit de

fer merce a dita vila del dit pes, pera que puga acomanar lo exercici, y administracio de aquell, a persones fels, y sens sospita. *Sa Magestat mana que quant vaque aquest pes, loy recorden, pera que proueheixca lo que mes conuinga.*

Tendes per temps de quinze anys se concedixen a la vila de Ontinyent, precebint decret del Consell general de dita vila.

CAP. CCCVI.

ITem per quant la vila de Ontinyent està molt empenyada, y te molta necessitat. Suplica per tant a Vostra Magestat, sia seruit fer merce a dita vila de que puga conduhir, o arrendar la facultat de tenir tendes en aquella, a la persona, o persones que ben vist li serà, conforme la merce que de aço te feta la vila de Alcoy: y que ninguna persona sens obtenir dita facultat de dita vila, puga tenir tēda. *Plau a sa Magestat concedir a dita vila la llicencia que suplica per temps de quinze anys, ab que preceheixca decret del Consell general de dita vila.*

En la restitucio de les causes de apellacions de les sentencies del Iusticia de Ontinyent, se guarde lo acostumat.

CAP. CCCVII.

ITem per quant algunes persones solen apellar a Iutge superior, de les sentencies donades per lo Iusticia de la vila de Ontinyent, y en cas de confirmacio de dites sentencies, se acostumen restituyr les parts y causa. Suplica per tant a V. Magestat, sia seruit de prouehir y manar, que aço sia guardat, aixi en les causes ciuils, com criminals. *Plau a sa Magestat ques guarde lo acostumat.*

Escriuania de la Sala de Ontinyent, si es deu concedir a dita vila, manara veure sa Magestat.

CAP. CCCVIII.

ITem per quant lo regiment de la Escriuania de la Sala de la vila de Ontinyent conue que estiga en poder de persona intelligent, per ser lo Escriuà Assessor dels Iurats, q̄ ha de aconsellarlos en tots los casos de importancia y dificultat, y ha de tenir a son carrech la custodia del Archiu, y portar conte y raho de les claueries: y ab ocasio de auerse fet merce de esta Escriuania a Antoni de Yturisa, que es home foraster, y no es Notari, ni te la intelligēcia y parts necessaries pera regirla y administrarla, pateix en gran manera lo gouern de dita vila. Perço suplica a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit per acte de la present Cort de prouehir y manar, que en tot cas de mort del dit Antoni Yturisa, o renunciacio q̄ aquell vulla fer de dita Escriuania, aquella se done y concedeixca a la dita vila de Ontinyent, pera que la proueheixca en subjecte suficient, y tal qual conue pera la administracio y exercici de aquella. *Sa Magestat mirarà lo que mes conuinga prouehir sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

Fira la pot mudar la vila de Ontinyent en lo temps que mes conuinga, sens perjuhi de altra vila circūuehina.

CAP. CCCIX.

ITem per quant la dita vila te priuilegi de tenir fira per lo mes de Setembre, y per ser tēps de veremes, es molt incomodo. Suplica per tant a V. Mag. sia seruit manar trāsferir dita fira huyt dies ans, o apres del dia de Sent Mateu, que es a 21. de Setembre, o com a la dita vila li pareixera mes conuenient. *Plau a sa Magestat, ab que no sia en perjuhi de altra vila circumuehina que tinga semblant priuilegi.*

Sises, no pot posar la vila de Ontinyent sens llicēcia de sa Magestat, mentres nos prouehira altra cosa, vist lo priuilegi mencionat en est capitol.

CAP. CCCX.

ITem per quant la dita vila te per auctoritat Real facultat de posar imposicions. Suplica per tant a V. Magestat, sia seruit prouehir y manar, que esta se estenga a qualsseuol mercaderies, no sols dels vehins de dita vila, pero tambe dels forasters que les portaran alli a vendre. *Sa Magestat vist lo priuilegi, manarà prouehir lo que mes conuinga; y entretant mana que nos puguen posar noues sises sens llicencia de sa Magestat.*

Rebaixar sis deu als Beneficiats la paga del subsidi segons les rendes que tenen, comunicarà sa Magestat ab lo Comissari general de la Santa Crehuada.

CAP. CCCXI.

ITem Senyor, per quant los Prebendats, y Beneficiats de les Esglesies del Arquebisbat de la Ciutat y Regne de Valencia estan grauats en la paga del subsi-

subsidi de les galeres que aquells paguen a Vostra Magestat cascun any de les rendes de dites Prebendes, y Benifets, aixi per la reduccio dels censals per Vostra Magestat feta, com per la Expulsio dels Moros, com per auerse perdut moltes rendes de aquells; y per no auerse tengut consideracio de rebaixar y diminuyr la quantitat q̃ a cascuna Prebenda y Benifet à principio li fonch tachada, estàtse com huy se està la primera tachacio en lo mateix punt y estat, y conuinga molt pera reparacio de dit dany; se faça noua tachacio y reparticio, pera que cascun Prebendat y Beneficiat pague conforme la renda te, y no mes. Y per quant la cobrãça del dit subsidi se fa ab molt puntual y rigida execucio, cumplits los darrers dies dels mesos de Març, y Setembre, y per quant lo Alguazil que los Comissaris del dit subsidi enuien, se fa pagar inmoderades despeses, cobrant en cascun poble dels executats la pujada, y baixada per entregue, portant com porta la comissio pera molts pobles: lo que es en gran dany dels executats. Suplica perço lo dit Estament Real a Vostra Magestat, sia seruit per acte de la present Cort manar, que iterum, & de nouo se torne a fer la dita tachacio y reparticio del dit dret del subsidi per persones expertes, ab assistencia de les persones interessades, o de los Procuradors, pera que cascun Prebendat y Beneficiat pague dit dret, conforme la renda que constarà tenir franca, deductis oneribus; y que los Comissaris del dit subsidi no puguen despachar Alguazil pera la cobrança de aquell, sino passats deu dies apres de finits los dits mesos de Març, y Setembre: fins lo qual plazo sien tenguts de rebre les pagues dels deutors que vindran a pagar dit subsidi; y que les despeses y dietes del Tribunal del dit subsidi y escusado, en quant menester sia, sien regulades al estil de la Gouernacio de Valencia; y que en la comissio que portarà lo Alguazil, hajen de anar insertats los noms de les ciutats, viles, y llochs, perals quals se despacharà; y los noms y cognoms dels executats y deutors, y lo que tocarà a pagar a cada poble, y executats de aquell de les despeses de pujada, y baixada, y demes dietes ques deuran pagar. *Sa Magestat se manarà informar del Comissari general de la Santa Crehuada sobre lo contengut en dit capitol.*

Ques faça justicia per lo Iutge a qui toque sobre lo contengut en lo present capitol.

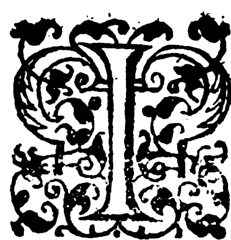
CAP. CCCXII.

Item Senyor, per quant Batiste Bonaual fonch nomenat en lo any mil siscents y nou per los Administradors del Espital general en Alguazil y vereder de la casa dels Chichs orfens del Pare Sent Vicent Ferrer de la ciutat de Valencia, per reuocacio de Iuan Verdura; que hauent seruit per mes temps de nou anys lo dit ofici ab molta satisfaccio, estant en lo any 1618. fent la vereda, y acapte per lo Regne, se li introduhi en la dita vara Bernabeu Salaya, Alguazil que molts anys hauia era estat reuocat de dita Casa, y que per sos bons seruicis es just se li restituheixca la dita vara al dit Bonaual, com en vnitat y concordia se ha delliberat, reseruant dret al dit Salaya, pera que sumariament puga mostrar si algu tindra, pera que se li administre justicia. Suplica per tant a Vostra Magestat lo dit Estament Real, mane lloar, aprouar, y decretar la dita delliberacio, y restitucio de vara. *Sa Magestat mana que sobre lo contengut en aquest capitol se faça justicia per lo Tribunal y Iutge a qui toca.*

Iurisdiccio de Vilafames si deu ser incorporada en la Corona Real, se ha de veure en los actes de Cort mencionats en la decretata de aquest Capitol.

CAP. CCCXIII.

Item Senyor, per quant lo Serenissim Rey don Iuan, ab vn Real priuilegi, Dat. en Valencia lo vltim de Abril 1393. en consideracio dels molts y agradables seruicis que la Vniuersitat de la vila de Vilafames li hauia fet, y en particular en la lluycio y recuperacio del mer y mixt imperi, y tota alta jurisdiccio que recupera de la Religio de Montesa, a la qual per lo Serenissim Rey de Valencia era estada venuda, mijançant carta de gracia, inter alia incorporà lo dit mer y mixt imperi, y tota alta jurisdiccio de dita vila a la Real Corona, prometent, y jurant que per ningun temps seria aquella separada de dita Real Corona, ab paraules, y clausules molt geminades en corroboracio de dita incorporacio. Y ab altre priuilegi, Dat. en la ciutat de Tortosa a 29. de Dehẽbre 1408. lo Serenissim Rey en Marti per altres molts seruicis q̃ hauia fet dita vila a la Real Corona, feu merce en donar la forma a dita vila de la eleccio de Iusticia Real en dita vila, segons q̃ cascun any se fa aixi dita eleccio per lo Batle Real, se exercis lo dit mer y mixt imperi, y tota jurisdiccio de dita vila, con-

forme a dit Real priuilegi, los quals son estats apres confermats per los Serenissims Reys don Felip Segon, y don Felip Tercer, ab acte de Cort del Estament Real, en les Corts celebrades en la ciutat de Valencia en lo any 1604. Per la qual raho son estats, y estan dits Reals priuilegis en dita obseruancia, y dita vila en inmemorial possessio de exercir dita jurisdiccio. Perço lo dit Estament Real suplica a V. Mag. sia seruit de cõfirmar, aprouar, y decretar los de sus dits priuilegis, y acte de Cort de les Corts del any 1604. y en quãt menester sia incorporar a la dita Real Corona lo dit mer y mixt imperi, y tota altra jurisdiccio de dita vila, conforme lo tenor de dits priuilegis, y acte de Cort, ab les prohibicions y clausules de incorporacio solites, y acostumades; y encara manar, que la dita jurisdiccio del dit mer y mixt imperi, y qualseuol altra, y lo exercici de aquella no puga exir de la dita incorporacio a la dita Corona Real, ni ser acomanada a persona alguna, sino ques conserue lo exercici de aquella per lo dit Iusticia Real de la dita villa, segons se contè en dits Reals priuilegis. *Ab la resposta feta al acte de Cort vint y tres del Estament Eclesiastich de les presents Corts, y ab la decretata del acte de Cort del Estament Real 74. de les Corts del any 1604. està respost al ques suplica en aquest capitol.*

Estament Real no te pera que juntarse acabades les Corts, auent nomenat elets pera la execucio dels arbitres pera pagar lo seruici fet a sa Magestat.

CAP. CCCXIIII.

Item suplica a V. Magestat lo dit Estamẽt Real, sia seruit de prouehir y manar, que acabades les presents Corts en la present vila de Monçò, lo dit Estament Real se puga ajuntar en la ciutat de Valencia, pera poder alli saber y tenir noticia de les coses que se aniran resolent en la junta dels elets dels tres Estaments que tindran sobre la execucio dels arbitres peral seruici de V. Magestat, y aduertir lo quels pareixera, segons les coses que se aniran tractant. *Sobre lo ques suplica en aquest capitol, ja lo Estament Real te nomenats elets ad decidendũ, y aixi noy ha pera ques junte en la ciutat de Valencia.*

Les diferencies que entre si tenen les veus del Estament Militar, manarà decidir sa Magestat segons mes cõuinga a son Real seruici, y al benefici publich.

CAP. CCCXV.

Item Senyor, hauentse proposat en dit Estament Real, que en totes les juntes que se haurà de tenir en la ciutat de Valencia, en les quals ha de assistir lo Estament Real fora Corts, no puga tenir junta de dit Estament Real, que primer no sien conuocats los Syndichs de les ciutats, y viles del Regne de Valencia, o substituts de aquelles, residents en dita ciutat de Valẽcia, los quals hajen de estar manifestats en la casa de la Diputacio, sots nullitat de tots los actes ques faran sens precehir dita conuocacio dels dits Syndichs. Y hauentse votat sobre esta proposicio, los Syndichs de Valẽcia votaren que no es fes, y que es guardas lo acostumat; y tots los demes Syndichs de sus dits ningu discrepant, dient que representen la major part del Estamẽt, que es fes delliberacio de dita proposicio: y en conformitat de aquella, ab tot efecte ho delliberaren, y determinarẽ. Los dits Syndichs de la ciutat de Valencia dixeren, que ells delliberauen se guardas lo acostumat, y que per quant dita ciutat de Valencia es la mitat del Estament Real, y les demes ciutats, y viles Reals fan la altra mitat, noy pot hauer delliberacio, y que es restauen facultat pera allargar dit acte, ajustanthi les rahons que seran conferents a sa justicia, y qualseuol protest quels conuindra fer. E los de sus dits Syndichs del Regne dixeren, que la ciutat de Valencia no es la mitat del Estament, sino vna veu, y aixi dissentien, y contradien a la pretensio y protest de aquella, y volien ser vltims en dissentir, contradir, y protestar; y restantse facultat pera satisfer mes a la llarga a qualsseuol protests fets, o faedors per dita Ciutat: y aquesta delliberacio se suplique a V. Magestat la mane decretar. E los dits Syndichs de Valencia dixeren, que per les rahons de sus dites, y per les que en son cas y lloch deduhiran, nos suplique a V. Magestat la decret de dites coses, per quant no se han fet y delliberat ab lo cumpliment de vots necessaris, y que volen ser los vltims en dissentir y protestar. Perço se representa a Vostra Magestat tot lo de sus dit en la forma que ha passat, pera que V. Mag. sia seruit de prouehir y manar lo q̃ mes cõuinga a son Real seruici, y be publich. *Sa Magestat veurà lo q̃ conue declarar sobre lo que se li suplica en aquest capitol, y lo q̃ tindra per mes conuenient a son seruici, yal benefici publich.*

Los elets del Estamẽt Real, nomenats per aquell ad decidendum, delliberen ab los dels demes Estaments los arbitres que se han de executar pera pagar lo seruici de les presents Corts.

Item

CAP. CCCXVI.

ITem suplica a V. Magestat lo dit Estamẽt Real, sia seruit de manar, que tots temps y quant cõuindran altre, o altres arbitres dels determinats per lo dit Estament, ab acte rebut per lo Escriuà de aquell a 24. del mes de Març del present any 1626. hajen de ser conuocades les ciutats, y viles del Regne de Valencia, pera que acudixquen, y se ajusten en la ciutat de Valencia, y alli ajustats, tot lo dit Braç Real puga fer, y nomenar nous elets, pera que delliberen nous arbitres, si pareixeran coueniẽts al dit Estament Real, y als altres Estaments Eclesiastich, y Militar. *Sobre lo ques suplica en aquest capitol, ja lo Estament Real te nomenats elets ad decidendum, y aixi noy ha pera ques junte en la ciutat de Valencia.*

Comprador de fruyts decimals, y primicials sia hagut per primer comprador, segons lo cap. 40. dels actes del Estament Eclesiastich.

CAP. CCCXVII.

ITem Senyor, per quant los arrendadors dels delmes, y primicies de les ciutats, viles, y llochs del Regne de Valencia, son exempts de pagar tretes, y sises quãt volen traure los fruyts de les terres de hon se han collit y collectat, la qual exemcio y franqueza no pot valer al qui compra dits fruyts dels dits arrẽdadors, perque de justicia lo franch no pot fer franch a altre. Suplica perço a V. Magestat lo dit Braç Real, sia seruit de prouehir y manar, que lo qui cõprara del arrendador de delmes y primicies, sia tengut a pagar y pague les tretes y sises imposades en les dites ciutats, viles, y llochs del present Regne, puix los dits fruyts hauran passat a tercera persona que no es franca; y aço, per lleuar tota dificultat, cum hoc que nos cause perjuhi a les ciutats, viles, y llochs del dit Regne en los priuilegis que aquells respectiuament tenen. *Plau a sa Magestat que lo qui comprara los fruyts decimals, o primicials del arrendador, sia hagut per primer comprador, conforme està declarat en lo capitol quaranta dels actes del Estament Eclesiastich.*

Priuilegi de insaculacio, y costum de extraure los Consellers en Castello de la Plana, sis dehuen confermar, se remet al Lloctinent general pera que informe.

CAP. CCCXVIII.

ITem per quant la Magestat del Rey don Felip pare de V. Magestat, que està en gloria, ab son Real priuilegi, Dat. en la ciutat de Valencia a 18. de Febrer del any 1604. fonch seruit concedir als Iusticia, Iurats, y Consell de la vila de Castello de la Plana lliure facultat pera insaculár les persones quels paregues perals oficis de Iusticia, Iurats, Mustaçaf, Cequier, Escriuà, y Consellers, ab que en la insaculacio faedora assistis lo Lloctinent de Gouernador que assistix en dita vila, juntament ab lo Batle de aquella; y no essent lo dit Lloctinent, lo Batle a soles, los quals haguessen de donar son vot; y que lo numero dels insaculats fossen, es a saber, en la bosa de Iurat en cap vint persones, en la de Iurat segon altres vint; en la de Iurat tercer, y quart quaranta; en la de Iusticia trenta, en la de Mustaçaf quaranta, en la Cequier cinquanta, y en la de Escriuà deu; y que hauent en les dites boses lo dit nuero complit, no puga ningũ altre ser insaculat, ni promogut a dits oficis, com se veu per dit Real priuilegi, al qual sia haguda relacio. Y per no auer suplicat a sa Magestat lo Syndich de dita vila en dita ocasio ques designàra lo numero dels Consellers, aquell no fonch expressat en dit Real priuilegi, si be dita vila de sellauors ença ha obseruat q̃ lo numero dels Consellers sia de huytãta persones, y no mes, que son les mateixes que estan insaculades en les dites boses de Iusticia, Iurats, Mustaçaf, Cequier, y Escriuà, extrahentne cada vn any trẽta vn Cõseller, pera que exercisquen dit ofici; es a saber, dos Militars, quinze de bosa de ma major, y catorze de bosa de ma menor, incloent en dit numero de trenta hu, los Iusticia, Iurats, Mustaçaf, y Escriuà que han regit dits oficis en lo any antecedent. Y conuinga peral bon regiment de dita vila, que aço se obserue y guarde; y q̃ lo Cequier de la mateixa manera acabat lo dit ofici, reste tambe Cõseller peral any seguent. Perço lo dit Braç Real ab acte de la present Cort suplica a V. Magestat, sia de son Real seruici confermar lo dit Real priuilegi, y lo dit costum y obseruancia de extraure los Consellers en la forma y numero de sus dit, y que (com està dit) lo Cequier reste tambe Conseller acabat son ofici peral any seguent, com ho resten los demes oficials: y que no puguen esser extrets, ni nomenats Consellers en altra forma, ni de altres persones. *Sa Magestat remet a son Lloctinent general pera que informe lo que se li suplica en aquest capitol, pera que hauentho vist puga determinar lo que mes conuinga a son Real seruici.*

Recomendacio de sa Magestat, pera que en Roma se despachen los plets de Castello de la Plana, mencionats en est capitol.

CAP. CCCXIX.

Item

Tem per quãt la vila de Castello de la Plana porta en la Curia Romana dos plets ab lo Prior, Monges, Frares, y Conuent de la Cartuxa de Vall de Christ: Lo hu sobre que los fruyts y rendes que dit Conuent cobra de la Rectoria de la Parrochia de dita vila dehuẽ ser adjudicats al que rig la cura de animes de aquella, per sustentar molts treballs lo que rig la dita cura de animes, per ser la dita vila molt populosa de mes de mil y trecentes cases, y per que la gracia ab que se li aplicaren al dit Conuet los dits fruyts y rendes, es notada del vici de subrepcio, y obrecio: Y lo altre plet es en raho de q̃ quãt nos pogues obtenir en lo dit primer plet, lo que no es creu, y pera en lo entretant que aquell dura y porta, se li assigne al Vicari que rig la dita cura renda congrua pera sustẽtarse, y suportar los carrechs de dita cura de animes en poble tan gran, e populos. Y dits plets ha molts anys que duren, ab grans gastos, e mesions de dita vila de Castello, que es del Real Patrimoni de V. Magestat, lo que es be tinga fi, y bon succes en fauor de dita vila, puix fomenta raho, y justicia. Perço lo braç Real ab acte de la present Cort suplica a V. Magestat sia de son Real seruici en manar escriure al Embaixador que V. Magestat te en Roma, pera que afauorixca dita vila, facilitant la bona, y breu expedicio de dits plets. *Sa Magestat intercedirà ab sa Sãctedat, pera q̃ mane declarar ab breuetat estes causes.*

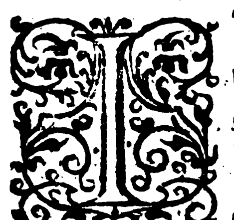
Iurisdiccions dels pobles q̃ demanen reduccio a la Real Corona, sis deu secrestar en cõtinent ques faça ostensio del priuilegi de incorporacio, manarà sa Magestat ques faça justicia.

CAP. CCCXX.

Tem attes que del Patrimoni Real se han alienat diuersos pobles incorporats a la Real Corona, y los vehins y habitadors de aquells estã impossibilitas de proseguir los plets suscitats per dits pobles, demanãt reduccio a sa Corona Real en virtut de dites incorporacions, perço que los possehidors de dits pobles per totes les vies que poden vexen y molesten als vehins de aquells ab plets ciuils y criminals, no attenent a la bona administracio de la justicia, sino sols a euitar la prosecucio de dits plets. Per tant, Senyor, suplica a V. Magestat lo lo dit Braç Real, sia seruit per acte de la present Cort manar secrestar les jurisdiccions ciuils, y criminals de qualsseuol poblaciõs del present Regne que portẽ plet de reduccio a la Real Corona, feta ostẽsio del priuilegi de incorporacio, en virtut del qual pretenen dita reduccio. *Sa Magestat mana que sobre lo que se li suplica en aquest capitol se faça justicia.*

Contrallibre de la Diputacio sis deu suprimir, toca als tres Estaments.

CAP CCCXXI.

Tem Senyor, attes que lo ofici de contrallibre de la Diputacio, que al present te y rig Saluador Torà, la experiẽcia ha mostrat ser llibre infructuos, y ques deuria suprimir y lleuar. Perço lo dit Braç Real suplica a V. Magestat sia seruit manar que acabat lo quadrienni, peral qual forch elegit lo dit Saluador Torà pera regir dit cõtrallibre, dit ofici sia suprimit y lleuat. *Lo ques suplica en aquest capitol toca a tots los tres Estaments.*

Claueries de la Diputacio ques cloguen ab tota breuetat.

CAP. CCCXXII.

Tem Senyor, attes que de les claueries de la Diputacio dels anys passats son moltes les que estã per cloure y difinir, y es deu presumir que per reçagarse la cloenda de aquelles, es reçagaran los que son estats Clauaris de pagar y restituyr a la Diputacio les restes que per raho dels cõtes se trobarien deutors y alcançats. Lo dit Braç Real suplica a V. Magestat, sia seruit per acte de la present Cort manar, que dites claueries sien closes y difinides ab molta diligencia y breuetat. *Plau a sa Magestat.*

Absolucio dels delinquents suplicada a sa Magestat per lo Braç Real.

CAP. CCCXXIII.

Tem Senyor, lo dit Braç Real suplica a V. Magestat, sia seruit remetre y perdonar tots e qualsseuol delinquents del Regne de Valencia que fins huy han delinquit, ab tal que no tinguen part, absolẽtlos qualsseuol penes en que hauran incorregut, o seran estats, o poden ser condemnats. *Sa Magestat manarà lo que mes conuinga sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

Protest, y dissentimẽt del Estament Real als actes dels Estaments Eclesiastich, o Militar, en que no haurà consentit.

Item

CAP. CCCXXIIII.

Item Senyor lo dit Braç Real suplica a V.Magestat, sia seruit declarar, que ninguna cosa que V.Magestat concedixca als Estaments Eclesiastich, y Militar, o a cascu de aquells, puga procehir, ni tenir lloch en dany del Estamēt Real, ans be en tot y per tot los drets del dit Estament Real resten saluos; exceptades solament aquelles coses, en les quals lo dit Estament Real expressament haurà consentit. *Sa Magestat manarà que lo present acte y protest se inserte en lo proces destes Corts.*

Amortizacio en fauor de la Esglesia Parroquial de Ontinyent.

CAP. CCCXXV.

Item per quāt en la Parroquial Esglesia de Santa Maria de la vila de Ontinyent hi ha de ordinari quaranta Beneficiats residents, los quals al present estan molt pobres de la perdua que han tengut en la reduccio de censals, y altres danys que han patit per la expulsio dels Moros, y altres causes. Suplica perço lo Braç Real a Vostra Magestat, sia de son Real seruey, de fer gracia, y merce als Pleba, Clero, y Beneficiats de dita Parroquial Esglesia, de vn priuilegi de amortizacio fins en suma de sis milia lliures de bonis adquisitis, & adquirēdis; franques de tot dret, y del dret de sagell. *Plau a sa Magestat fer gracia y merce a dita Parroquial, que puga amortizar tres milia lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, ab que pague vn sou per lliura de sagell.*

Amortizacio concedida al Espital de la ciutat de Xatiua.

CAP. CCCXXVI.

Item Senyor, per quant lo Espital de Xatiua està molt pobre, y es lo pas de tots los pobres que porten a Valencia. Suplica lo Estament Real a V.M. que per acte de Cort mane concedirli amortizacio fins en quantitat de quatre milia lliures, franques de tot dret de amortizacio y sagell. *Plau a sa Magestat.*

Amortizacio concedida al Conuent de la santa Trinitat de la ciutat de Xatiua.

CAP. CCCXXVII.

Item Senyor, lo Conuent de la santa Trinitat de la ciutat de Xatiua es molt Religios, y està molt pobre. Perço lo Estament Real suplica humilment a V.Mag. li placia per acte de Cort concedirli amortizacio fins en suma de quatre milia lliures franques del dret de amortizacio. *Plau a sa Magestat fer gracia y merce a dit Conuent, que puga amortizar dos milia lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura de dret de sagell.*

Amortizacio concedida al Conuent de sent Sebastià de la ciutat de Xatiua.

CAP. CCCXXVIII.

Item Senyor, lo Conuent de S. Sebastià de dita ciutat de Xatiua, que es de Frares Augustinos, per ser planta noua, y de Religiosos molt doctes, y pobres. Suplica perço lo Estament Real humilment a V.Magestat, li placia per acte de Cort cōcedirli amortizacio fins en suma de quatre milia lliures franques de dret de amortizacio. *Plau a sa Magestat concedir a dit Cōuent facultat de poder amortizar dos milia lliures en proprietat, frāques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura de dret de sagell.*

Amortizacio cōcedida al Conuent del Carme de la ciutat de Xatiua.

CAP. CCCXXIX.

Item Senyor, per quant lo Conuent del Carme de la ciutat de Xatiua es molt Religios y pobre. Perço lo Estament Real suplica humilment a V.Magestat, li placia concedirli amortizacio fins en suma de dos milia lliures franques de tot dret de amortizacio. *Plau a sa Magestat fer gracia y merce a dit Cōuent pera poder amortizar mil lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura del dret de sagell.*

Amortizacio concedida a la Esglesia Parroquial de la vila de Sexona.

CAP. CCCXXX.

Item Senyor, per quant la Esglesia Parroquial de la vila de Sexona es pobre, y ha perdut molt de sa renda per la reduccio dels censals. Suplica per tant lo dit Estament Real, sia seruit fer gracia y merce a la dita Esglesia, pera que puixa adquirir bens de realech fins en suma de quatre milia lliures, franques de tot dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat fer gracia y merce a dita Esglesia pera poder amortizar dos milia lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura de dret de sagell.*

Amortizacio concedida al Espital de Penaguila.

CAP. CCCXXXI.

Item

Tem Senyor, per quãt lo Espital de la vila de Penaguila es molt pobre, al qual acudixen tots los pobres malalts que de trãsit passen de la ciutat de Alacant al Espital general de la ciutat de Valencia, y per sa pobrea es forços tenir mal recapte dits malalts. Suplica per tant dit Estament Real, sia del Real seruici de V. Mag. fer gracia, merce, y almoyna al dit Espital de la vila de Penaguila, pera que puixa adquirir bens de realench fins en suma de mil lliures franques de tot dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat.*

Amortizacio concedida al Conuent de sent Agosti de la vila de Alcoy.

CAP. CCCXXXII.

Tem Senyor, per quant lo Conuent de sent Agosti de la vila de Alcoy està del tot derruit per causa del terratremol. Suplica per tant lo Braç Real a V. Magestat, sia seruit fer gracia y merce al dit Conuent del dret de amortizacio y sagell fins en suma de tres milia lliures; y de cinchcentes al Espital de dita vila. *Plau a sa Magestat fer gracia y merce a dit Conuent que puga amortizar fins en suma de mil y cinchcentes lliures en proprietat, franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura de dret de sagell; y al dit Espital de cinchcentes lliures franques de amortizacio, y sagell.*

Amortizacio concedida a la Esglesia Parroquial de la vila de Azira.

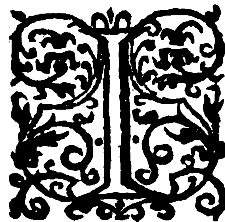
CAP. CCCXXXIII.

Tem per quant la Esglesia Parroquial de la vila de Alzira es en extrem pobre. Suplica lo dit Estament Real a Vostra Magestat, sia de son Real seruici fer gracia y merce a dita Esglesia, pera que puga adquirir bens de realench fins en suma de sis milia lliures franques de tot dret de amortizacio, y sagell. *Plau a sa Magestat fer gracia y merce a dita Esglesia pera poder amortizar fins en suma de tres milia lliures franques de dret de amortizacio, pagant vn sou per lliura de dret de sagell.*

Decrets en bens de vincles, y mandatos per execucio de aquells, se hajen de fer y fermar en la Cort del Iusticia Ciuil de la ciutat de Valencia, de consell dels dos ordinaris Assessors, y no per lo altre de aquells solament.

CAP. CCCXXXIIII.

Tem Senyor, per quant a instãcia de molts curadors, y possehidors de alguns bens subjectes a vincles y fideicomissos, en notable dany y perjuhi dels menors, y successors en dits bens, se hã obtes molts decrets per la Cort del Iusticia en lo Ciuil de la ciutat de Valécia, a consell del altre de sos ordinaris Assessors. Perço lo Braç Real suplica a V. Mag. sia de son Real seruici prouehir y manar, q̃ los decrets que excediran de dos milia sous, y los mandatos que per execucio de aquells se despacharã, no tinguen valor, sino serã fets a cõsell dels dos Assessors ordinaris de la Cort del dit Iusticia. *Plau a sa Mag.*

Vniuersitats, y persones interessades en los actes de Cort del Estament Real, puguen dins vn mes declarar si volen, o no valerse de les decretates dels actes que no se han concedit com se han demanat, y si volen ques lineen del proces de les Corts, y q̃ nos imprimeixquen.

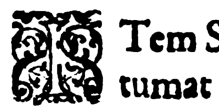
CAP. CCCXXXV.

Ttem Senyor, per quant moltes decretates de actes de Cort del Estament Real se han fet de manera que ab aquelles no sols nos concedix lo ques suplica a V. Magestat, pero encara en algunes se deroga als drets de les Vniuersitats, o persones en fauor de qui los dits actes estan cõcebuts y fets, lo ques grã dany y perjuhi: de tal manera, que estiguera millor a molts dels interesats, que no se haguessen fet. Y aço es cert, que la intencio de V. Magestat es, de que ja que no ha paregut concedir lo que en dits actes se suplicaua, que no reben major perjuhi les dites Vniuersitats, y persones: ab tot pera lleuar dificultats, lo dit Estament Real ab acte de la present Cort suplica a V. Magestat sia de son Real seruici en manar prouehir, que les Vniuersitats, o persones en fauor de qui los dits actes se feyen, puguen declarar dins vn mes despres de la publicacio de dits actes, si volen que aquells se imprimixquen, o no, o si volen ques lineen y lleuen dels processos destes Corts, o si voldran aceptar aquells en tant quant los sia de benefici, y no en mes. *Plau a sa Magestat.*

Conjuncio del ofici de Credencier del Almodi, suplicada en fauor de Ioseph Arnau.

CAP. CCCXXXVI.

Tem Senyor, la ciutat de Valécia ha acostumat premiar ordinariament als que la seruixen, y en consideracio deste bon costum, lo

Braç

Braç Real del present Regne, attes que Vicent Arnau fonch nomenat per los Iurats, y Obrers de Murs y Valls de la ciutat de Valencia, en conjunt de Miquel Angel Cifre, en lo ofici que aquell te de Credécier del Almodi, y per raho de ser mort lo dit Arnau, resta solide lo dit ofici en proprietat en poder del dit Cifre. Attesos los seruicis de aquell, suplica a V. Magestat per acte de la present Cort, sia seruit, en remuneracio dels seruicis del dit Cifre, y del dit quondam Vicent Arnau, y de Ioseph Riudara, aui del dit Arnau, tots los quals ab molta aprouacio han seruit lo dit ofici de Credécier, donar facultat als Iurats, Obrers de Murs y Valls, y Consell de dita ciutat de Valencia, pera que de voluntat y consentiment del dit Cifre puguen nomenar conjunt a Ioseph Arnau, fill del dit Vicent Arnau quondam, en lo dit ofici de Credencier del Almodi, si, e segons ho te y posseheix lo dit Cifre, en aixi que en cas de mort, o renunciacio del dit Cifre a la dita Credencieria, aquella reste solide en poder del dit Ioseph Arnau: e que dits Iurats, Obrers de Murs y Valls, y Consell puguen fer dita nominacio de conjunt, no obstat quals seuol Pragmatiques, Ordinacions, Furs, Priuilegis, Establiments, y Cartes Reals lo contrari disponents: lloant, y aprouant nunc pro tunc la dita nominacio de cõjunt faedora del dit Ioseph Arnau. *Sa Magestat mirarà lo que conue prouehir sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

ACTES DE CORT
DELS ESTAMENTS ECLESIASTICH, Y MILITAR.

Confirmacio de la cõcordia entre les jurisdiccions Real, y de la Orde de Montesa, sens perjuhi de tercer, y en quant està en vs.

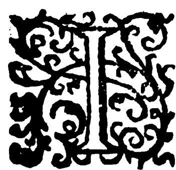
CAP. I.

RIMERAMENT Senyor, supliquen los dits Braços Eclesiastich, y Militar del present Regne a V. Magestat, sia seruit confirmar y decretar ab acte de la present Cort lo Real asiento, y concordia feta entre la jurisdiccio Real de V. Magestat, com a Rey y senyor nostre de vna, y com a Administrador perpetuo de la Orde y Caualleria de Montesa de altra, Dat. en S. Lorenço lo Real a dos de Noembre 1596. y publicada en la ciutat de Valencia a tres de Dehembre del mateix any, ab que per la present nos cause perjuhi a tercer qui no haja contractat, ni altre tercer algu. *Plau a sa Magestat en quant estan en vs, y possessio, sens perjuhi de tercer.*

Salaris de actes sien los acostumats.

CAP. II.

Tem Senyor, supliquen los dits dos Braços Eclesiastich, y Militar a Vostra Magestat, sia seruit de hui auant manar reduhir los salaris dels actes que rebran los Notaris en la Ciutat y Regne de Valencia de tots los contractes que faran y celebraran, a la mitat menys del salari q̃ fins huy se ha pagat, cõforme los furs antichs, exceptat los actes que rebran los Escriuans de les Corts, aixi de la Real Audiencia y Cort Formada, com dels altres Tribunals inferiors, aixi en la Ciutat, com en lo Regne: y axi mateix exceptat los actes rebedors y los Escriuans del Capitol de la Seu de Valencia, y dels demes Capitols de les Esglesies Cathedrals del present Regne: y tambe los Escriuans, o Notaris del Arquebisbe de Valencia, y Bisbe de Sogorb, y Oriola, y lo Escriuà de la Orde y Religio de Montesa, y tambe lo Escriuà de la Diputacio, entenent totes estes llimitacions dels dits Escriuans en la part que toque a pagar als arrendadors y no mes. *Plau a sa Mag ques guarde lo acostumat.*

Sobre la confermacio que es suplica de la donacio feta al Infant don Enrich Duch de Sogorb, vists los actes manarà sa Magestat prouehir lo mes conuenient.

CAP. III.

Tem Senyor, per quant lo Serenissim Rey Alfonso Tercer ab son Real priuilegi, Dat. in Portu Veneris a 13. del mes de Ianer del any 1436. concedi, otorgà, y donà al Serenissim Infant don Enrich son germa, Mestre de Santiago, y als seus, la dita ciutat de Sogorb, Vall de Vxo, y serra de Eslida, y altres bens, per justes y llegitimes causes: com son entre altres, en remuneracio dels

gra-

grans seruicis que lo dit Infant don Enrich feu al dit Serenissim Rey don Alfonso, y per be de pau entre los Serenissims Reys de Arago, y Castella, hauentse apartar per esta causa lo Infant don Enrich de la guerra que tenia moguda cōtra lo Rey de Castella, ocasionat de ser estat espoliat lo Infant don Enrich de tots los bens de gran preu, valor, y estima, que possehia en lo Regne de Castella: de la qual pau y confederacio quey hague entre los dos Reys per esta causa, insurti lo poder lo dit Serenissim Rey don Alfonso empendre segurament la conquista del Regne de Napols, com la emprenguè, y portà ab acabament y tota felicitat al desijat fi, en tan gran aument desta Real Corona com es notori: y tambe en cōsideracio dels bens que lo dit Infant don Enrich possehia en lo dit Regne de Castella, y fins fos reintegrat de aquells, o se li fes equiualent recompēsa de la manera y com se contè en la dita donacio remuneratoria desuper calendariada, la qual es del tenor seguent. IN DEI NOMINE. AMEN. *Pateat vniuersis, quod nos Alfonsus Dei gratia Rex Aragonum, Siciliæ, citra, & vltra Farum, Valentiæ, Hungariæ, Hierusalem, Maioricarū, Sardiniæ, & Corsicæ, Comes Barchinonæ, Dux Athenarum, & Neopatriæ ac etiam Comes Rosilionis, & Ceritaniæ. Cum multa sunt quæ Regum, & Principum famam augere solent, nec tamen præcipuum est quod possit tantum nominis decus, & gloriam eorum perpetuare, quam cum in eos qui pro ipsorum statu, & honore, nec amplissimas fortunas & bona omnia amittere, nec vitam etiam suam sæpe, & pluries in discrimine ponere dubitarunt, Regiam munificentiam, gratuitamq. liberalitatē student demonstrare, ac ingentium seruitiorum non immemores reperiuntur, & præsertim si beneuolentia, ac sanguinis, & charitatis vinculo inuicem sunt cōglutinati: hinc est, quod nos animaduertentes altum genus, clarumque sanguinem, ac singularem illum amorem vestri inclyti Henrici fratris nostri charissimi, ac Aragonum, & Siciliæ Infantis, necnon Ordinis, & Militiæ S. Iacobi de la Spata Magistri, &c. quibus inuicem coniuncti sumus. Animaduertentes etiam, quod non tam fortuna, seruitia, quam vestra sponte, qui rebus vestris omnibus carere potius, quam nobis in aliquo molestum esse, vel grauem fieri statuistis, illa vobis erepta sunt, quæ olim in Regno Castellæ pretiosa proculdubio possidebatis. Cogitantes propterea veram magni illius vestri animi fortitudinem, quam maiestatem nostram ad diuersa terræ, & maris pericula, variosque euentus rerum sæpenumero personaliter sequuti fuistis, pluries honorem nostrum quam salutem propriam existimaris, monemur, merito quidem atque optimo iure in vos liberales simus. His igitur laudabilibus respectibus digne moti, ac aliis etiam quos in nostro arcano sine obliuione scriptos gerimus, tenore præsentis Priuilegii de nostra certa scientia, motu proprio, consulte, & deliberate per nos, & nostros hæredes, & successores vobis dicto inclyto Infanti Hērico fratri nostro charissimo, ac hæredibus, & successoribus vestris, de vestro corpore legitime descendentibus, illis melioribus modo, via, & forma, quibus dici posit, damus donatione pura, perfecta, simplici, & irreuocabili inter viuos, ac titulo donationis concedimus, & donamus, cum pactis, formis, & retentionibus infrascriptis, Ciuitatē Sugurbii, & Vallem de Vxo, & Serram de Eslida, necnō villas Paternæ, & Populæ de Benaguazir, cū omnibus, & singulis villis, castris, locis, populis, & terris ipsarū, & vniuscuiusq. ipsarum in dicto Regno Valentiæ situatas, & constitutas, vna cum omnibus & singulis vniuscuiusque dictarum ciuitatis, villarum, & terrarum, locorū, castrorum, & villarum hominibus, vniuscuiusq. sexus, masculis videlicet, & fœminis, Christianis, Iudæis, & Sarracenis, incolis, habitantibus, seu habitaturis in illis, & vnaquaque ipsarum, cuiussuis gradus, conditionis, status, seu dignitatis existant; necnon cum omnibus & singulis castris, fortalitiis, turribus, muris, vicis, domibus, & plateis, feudis, feudatariis, castellanis, vassallis, ac etiam cūomnibus & singulis agris, foris, campis, capiis, vinetis, oliuariis, nemoribus, jardinis, bosquis, seluis, pratis, pascuis, montibus, planitiebus, arboribus, & plantis, deuesis, saltubus, vallibus, riuis, fluminibus, stagnis, lacubus, portibus, molendinis, furnis, aquis, aquarum decursibus, fontibus, & cauernis, vniuersisque & singulis terminis, metis, territoriis & pertinētiis Ciuitatis, Vallis de Vxo, Serræ de Eslida, villarum Paternæ, & Populæ de Benaguazir, ac aliarum villarum, locorum, castrorum, populorum, & terrarum ipsarum, & vniuscuiusque ipsarum; cum omnibus insuper & singulis Regiis iuribus, introitibus, fructibus, censibus, decimis, ac reddentibus, excandentiis, emolumentis, & deuenimentis earundē, & etiam cum omnimoda iurisdictione alta, & baxa, ciuili, & criminali, mero, & mixto imperio, ac totali gladii potestate, furcis, costellis, & aliis omnibus & singulis præeminentiis ad executionem dictæ iurisdictionis pertinentibus & spectantibus quoquo modo, & cum omnibus & singulis rebus illis, quæ ad verum & directum dominium spectant, ac pertinere videntur. Hanc autem donationem, & ex causa donationis concessionem de dictis Ciuitate, Valle de Vxo, Serra de Eslida, villis Paternæ, & Benaguazir, ac singulis omnibus aliis superius expressatis, facimus vobis dicto inclyto Infanti Henrico, hæredibusque & successoribus vestris, de vestro vt prædicitur corpore legitime descendētibus, sicut melius & plenius dici potest & intelligi, ad vestri, & vestrorum prædictorum commodum, sincerum & sanum intellectum. Promittentes vobis, vel cui volueritis loco vestri, tradere, seu tradi facere possessionem corpo-*

corporalem, seu quasi; omnium & singulorum prædictorum quæ vobis damus, concedimus, & donamus. Dantes & concedentes vobis dicto Inclyto Infanti Henrico, ac hæredibus, & successoribus vestris prædictis, omnia iura, omnesque actiones reales & personales, mixtas, vtiles, & directas, ordinarias, & extraordinarias, & alias quascunque nobis competentia & competentes, & competere debentia & debentes in prædictis omnibus & singulis, quæ vobis supra cōcedimus & donamus, & vestro nomine præcario tenere & possidere volumus & confitemur, donec dictorū omnium realem & corporalem, vel quasi apprehēderitis possessionē. Quibus iuribus & actionibus supradictis possitis vos & vestri, & quos volueritis, vti, & experiri, agendo scilicet & respondendo, defendendo, excipiendo, proponendo, & replicando, & omnia alia faciendo in iudicio, & extra iudicium, quæ nos facere possemus nunc, & etiam postea quandocumque. Constituentes vos & vestros in his dominos & procuratores vt in rem vestram propriam, ad faciendum inde vestræ libitum voluntatis. Præsentem vero donationem & concessionem vobis facimus, sub tali tamen pacto, forma, & conditione, quod vos, & vestri successores legitimi, & de vestro corpore descendentes, teneatis & possideatis dictam ciuitatem Sugurbii, & vallem de Vxo, Serram de Esllida, villas Paternæ, & Populæ de Benaguazir, cum omnibus villis, castris, locis, populis & terris ipsarum, vniuersis & singulis, tandiu, & tantum tempus, quandiu vos, & vestri successores prædicti omnes terras, castra, loca, & villas vestras proprias, quas & quæ in Regno Castellæ olim possidebatis, recuperaueritis; vel ipsi hæredes vestri recuperauerint, aut nos vobis, seu hæredibus vestris de æquiualenti ex cambio eorum in dicto Regno Castellæ, vt prædicitur, possidebatis, satisfecerimus; aut hæredes & successores nostri satisfecerint vobis, & seu successoribus vestris prædictis; vos vero & vestri successores prædicti, facta recuperatione omnium terrarū, castrorum, locorū, villarum, quas & quæ in dicto Regno Castellæ possidebatis, aut vobis dicto Infanti, & eis de æquiualenti ex cambio satisfacto teneamini, & teneantur, & sitis adstricti dictam ciuitatē Sugurbii, Vallem de Vxo, & Serram de Esllida, necnon villas Paternæ, & Populæ de Benaguazir, cum omnibus & singulis villis, castris, locis, populis, terris, & ipsarum, & vniuscuiusque ipsarum integre ad nos & successores nostros sine contradictione aliquali reddere, restituere & tornare integre & complete. Insuper teneamini nobis & nostris hæredibus & successoribus, huiusmodi donatione & concessione, facere & complere ea omnia, atque alii Barones dicti Regni Valentiæ nobis tenentur atque debent, tanquam eorum domino naturali. Illustrissimum Dominum Regem Nauarræ fratrem nostrum charissimum, ac nostrum generalem Gubernatorem propterea deprecamur & hortamur, ac vices gerentibus illius, Baiulo generali, & aliis vniuersis & singulis officialibus in Regno Valentiæ constitutis iniungimus & mandamus sub pœna priuationis eorum officiorum, & quanto fortius dici potest, quatenus donationem & concessiones nostras huiusmodi, & omnia & singula in eis contenta tenentes, & firmiter obseruantes, vos inclytum Infantem Henricum pro vero & directo domino, vestrosque hæredes & successores, vt prædicitur, de vestro legitimo corpore descendentes, post obitum vestrum pro veris & directis dominis Ciuitatis, Vallis, seu villarum, terrarum & locorum & Castrorum superius iam dictorum & contentorum, habeant, reputēt, atque tractent, vosq. dictum Infantem, seu ad hæc legitimos nuncios, seu procuratores in possessionem realem, & expeditam vel quasi dictarum Ciuitatis Sugurbii, Vallis de Vxo, Serræ de Esllida, villarum Paternæ, & Populæ de Benaguazir, & terrarum, locorum, villarum, populorum, & castrorum earundem, & terminorum, pertinentiarum, iurium, reddituum, iurisdictionum ciuilium, & criminalium, & omnium aliorum prædictorum immittant, & inducant, & immissum & inductum manuteneant viriliter & defendant contra cunctos. Mandantes insuper, & firmiter iniungentes per hanc eandem vicem in hac parte epistolæ gerenti vniuersis & singulis habitantibus, & habitaturis, tam Christianis, Iudæis, Sarracenis, in Ciuitates Sugurbii, Valle, Serra, villis, terris, locis superius expressatis, præsentibus, & futuris sub fide & naturalitate quibus nobis astricti sunt, ac sub corporum, & bonorum amissione quatenus vobis, & eorum vero & directo domino seu nunciis, aut procuratoribus vestris pro vobis vassallagii & fidelitatis sacramentum & homagium solemniter, vt est moris, faciant ac præstent, vestrisque, ac officialium vestrorum iussionibus & mandatis in aliquo non contraueniendo, nec quenquam contrauenire permittendo, pareant, obediant, atque obtemperent tanquam nostris; omnem reuerentiam, omnemque debitum honorem & reuerentiam & subiectionem vobis, officialibusque vestris exhibentes. Nos enim ab omni iure, quod in Ciuitate, Valle, Serra, villis, locis, & terris prædictis habemus, nos ipsos expoliantes, & illa de patrimonio Regio extrahentes, & nostra dominica potestate legibus absoluta, in vos dictum inclytum Infantem Henricum fratrem nostrum, hæredesque vestros prædictos post vos gratis de nostra scientia expresse de proprio motu, & spontanea voluntate tenore præsentis illud totum transferimus, conferimusque, quousque, vt prædicitur, dictas terras, loca, villas, & castra, quas & quæ olim in dicto Castellæ Regno vestras proprias possidebatis, recuperaueritis, aut hæredes ipsi vestri recuperauerint, aut per nos, vel hæredes

& successores nostros de prædictis, vobis, seu hæredibus vestris de æquiualenti ex cambio fuerit satisfactum: vobis vero, vel hæredibus vestris prædicta vestra recuperantibus, aut æquiualenti satisfactione recipientibus, tunc volumus vt subditi & vassalli ipsi, & officiales, quos eo casu nunc pro tunc ab omni iuramento, sacramento, & fidelitate vassallagii, homagii, quibus nobis tenentur, quitios facimus, & absolutos habemus, & tali casu vos dictum Infantem, atque hæredes vestros, pro domino ipsorum, & dictarum Ciuitatum, Vallis, & Serræ, & villarum, nec habeant, nec teneant, neque iussionibus vestris, aut hæredum vestrorum in aliquo pareant: sed vt ad nos, & successores nostros, quos superiores nostros dominos recognoscentes veniant, ac reddant. Dicto in casu promittimus vobis dicto Infanti Henrico, & dictis vestris hæredibus, & successoribus, ac etiam iurantes per Crucem Dñi nostri Iesu Christi, & eius sancta quatuor Euãgelia, manibus corporaliter tacta, necnon Notario Secretario nostro subscripto tanquã publicæ, & authẽticæ personæ pro personis omnibus quarum interest & intererit recipienti, & paciscenti, ac etiam legitime stipulanti, quod donationem & concessionem nostram præsentẽ, & omnia, & singula in eodem contenta, ratam, gratam, validam, atque firmam habebimus, tenebimus, & obseruabimus, & eam non reuocabimus ratione ingratitudinis, nec alia quauis ratione, seu causa. Quam siquidem donationem nostram præsentem iuxta præscriptas conditiones, & pacta firmam & validam esse volumus, & omni firmitatis robore vallatam, non obstantibus quibusuis statutis, foris, priuilegiis per nos forte concessis de non separando prædictam Ciuitatem, villas, loca, & terras, & castra supradicta, aut aliqua ex eis à Corona Regia, seu Regio dominio, ordinationibus, consuetudinibus, foris dicti Regni Valentiæ, & priuilegiis quibuscunque in contrarium forte facientibus, quibus de nostra certa scientia, & expresse, ac de plenitudine nostræ Regiæ potestatis, quoad præsentem donationem derogamus, & volumus derogari, & locum aliquatenus in his non habere, & supplemus de eadem Regiæ potestatis plenitudine omnem verborũ, & solemnitatis defectum, si quis, vel qui in prædictis forsan, aut aliquo prædictorum fuisset, seu posset quauis causa, seu ratione interuenire. Renuntiantesq. insuper omnibus causis ingratitudinis, aliisque omnibus iuribus, quibus donatione prædicta posit modo aliquo reuocari. Dat. & act. in Portu Veneris die tertiadecima Ianuarii anno à Natiuitate Domini 1436. Regnique nostri vicesimo primo. Sig†num Alfonsi Dei gratia Regis Aragonum, Siciliæ, citra, & vltra Farum, Valentiæ, Hungariæ, &c. qui prædicta laudamus, concedimus, & iuramus, huicque priuilegio sigillum nostrum commune negotiorum Siciliæ, cum alia non habeamur, in pendenti iussimus apponendum. Rex Alfonsus. Testes ad prædicta præsentes G. Episcopus Ilerdensis, nobilis Gilabertus de Centelles Comes Goleciani, Camarlengus Raymundus de Periclionibus Capitaneus Marium generalis, Bernardus de Corbaria, & Andraas de Biure milites Consiliarii Regis prædicti. Sig†num mei Francisci Exalo Illustrissimi Domini Regis prædicti Secretarii, eiusq. auctoritate Notarij publici per totam terram, & dominationem suam, qui de ipsius mandato prædictis interfui, eaque scribi feci, & clausi. Corrigitur autem in linea penultima signi dicti Domini Regis nostro priuilegio. Per lo qual no pot dubtar que en dits casos, y en qualseuol de aquells se poguè fer la donacio dels dits bens al dit Infant don Enrich y als seus, y que aquella fonch feta ab causes justissimes y necessaries, y en vtilitat de aquesta Corona, y de la cosa publica. Perço los dits dos Braços consentint y aprouant la dita donacio feta per lo Serenissim Rey don Alfonso Tercer al Infant dõ Enrich son germa, confermada per los Serenissims Reys don Iuan Segon ab son priuilegi, Dat. en Barcelona en 21. de Iuny 1460. y don Fernando Segon ab son Real priuilegi, Dat. en Segobia a 19. de Febrer 1475. y per lo Serenissim senyor Rey don Phelip Segon ab son priuilegi Real, Dat. en Madrit a 30. de Març 1565. y altres successors, com a justa y llegitimament feta, y en casos que per ser de tan gran y extrordinaria vtilitat desta Corona, y del be publich, no pogueren ser considerats, ni preuenguts, pera poder ser compresos en los priuilegis de incorporacio dels Serenissims Reys Alfonso Primer del any 1286. don Iaume Segon del any 1319. que està in corpore priuilegiorum, fol. 63. y de dit Alfonso Tercer del any 1430. y altres qualseuol. Supliquen a V. Magestat humilment, que de consentiment y aprouacio de tota la present Cort, lo qual com millor poden, y en la forma al Duch de Sogorb y sos successors in perpetuum mes fauorable presten, sia de son Real seruey, en quant menester sia aprouar, e lloar dita donacio feta al dit Infant don Enrich, Mestre de Santiago, y als seus desuper calendariada, e insertada, y tot lo contengut en aquella, y qualsseuol cõfirmacions fetes de dita donacio per dits Serenissims Reys, y altres, no obstant qualseuol priuilegi, furs, e ordinacions Reals, prohibicions de alienacions, y disposicions generals y particulars de incorporacions, ni les clausules derogatories, ne qualsseuol altres, per forts que sien, en aquelles contengudes. A tot lo qual pro hac vice supliquen, y consenten sia derogat, y en quant menester sia suplit, etiam que tinguen decret irritant; ac etiam no obstant la litispendencia moguda per lo Real Fisch

Fisch de Vostra Magestat, e Syndich de la Ciutat de Sogorb; nec etiam obstant lo estat y punt en que està la dita causa que pendeix en la Real Audiencia de Valécia, y al present se troba transmesa per lletres, causa videndi, & recognoscendi, al S. S. R. Consell de Arago, suplicant que al dit Regio Fisch sia imposat silenci y callament perdurable en respecte de dit plet y causa, y dret en ques funda, y manat que de cætero nol prosegueixca, ni de nou per algun temps intentarlo puga, puix quant al interes de la dita ciutat de Sogorb, que feya part en dita causa, està renunciat per la dita Ciutat, ab acte de renunciacio, rebut per Frances Bertomeu Simanques Ciutadà, olim Notari a dos de Iuny 1619. decretat per Vostra Magestat, y lo dit son S. S. R. Consell; y que de la present aprouacio, y concessio, y cessacio de causa sia fet fur en les presents Corts; restant los dits priuilegis de incorporacio, en respecte de les altres Ciutats, Viles, y llochs en aquell menciónats en sa força y valor, en tot y per tot. Anyadint a les dites coses lo dit estrenuo Braç Militar, que aquelles, y qualseuol de aquelles no puguen redundar en manera alguna en perjuhi de algun tercer, ni de la pretensio de don Lluys de Luna Cornell, olim don Pedro Lladro, ni de qualseuol altra de Baltazar Vicent Ramo, ni dels censals del antich patrimoni del plet de la reduccio, que porta la vila de Elig en fauor de la Corona Real, ni de les altres pretensions de les demes viles, y vniuersitats del Regne. *Sa Magestat manarà veure los actes y processos de ques fa mencio, y prouehirà lo conuenient sobre lo que se li suplica en estos dos actes dels Estaments Eclesiastich, y Militar.*

Sobre la confermacio ques suplica de les renunciacions y altres actes fets per la ciutat de Sogorb en fauor del Duch don Enrich, vists los actes manarà sa Magestat prouehir lo que mes conuinga.

Cap IIII.

Tem Senyor, per quant hauentse Vostra Magestat seruit de alçar, y lleuar lo secrest de la Ciutat y Ducat de Sogorb, restituhint la possessio del dit Estat a don Enrich de Arago, Ramó Folch de Cardona, olim Fernandez de Cordoua, y als seus, foré per lo dit Duch oferts, y promeses grás comoditats y beneficis a la dita ciutat de Sogorb ab los capitols primer, segon, tercer, quart, y quint de vn acte de concordia, rebut per Frances Simanques Ciutadà, olim Notari en dos de Iuny 1619. y en recompésa y satisfaccio de les dites coses, y en agrayment de aquelles ab lo capitol 6. del dit acte de concordia prometé la dita Ciutat apartarse, segons que se apartà del plet que portaua ab lo Duch, sobre la reduccio de la dita ciutat de Sogorb, y altres bens a la Corona Real, y renũciar tot y qualseuol dret, aixi q̃ per raho de incorporacions, com per altre qualseuol titol pogues tenir pera demanar, o pretendre la dita reduccio. Y en execucio del dit capitol, ab acte rebut per lo dit Frances Simãques lo mateix dia de dos de Iuny mil siscents y denou la dita ciutat de Sogorb feu la renunciacio a dit plet, e causa, en, e per la forma seguent. Die secundo mensis Iunii anno à Natiuitate Domini Millesimo sexcentesimo decimonono. IN DEI NOMINE AMEN. Sea a todos manifiesto, como nosotros Francisco Ferrer Notario, Iurado de la presente ciudad de Segorbe, y regéte el oficio de Iusticia de la dicha Ciudad, por ausencia de Miguel Geronimo Vicente, Geronimo de Espejo Doctor en Medicina, y Diego Machuca Iurados de la dicha Ciudad en el presente año, Geronimo Lazaro Almotacen, Sebastian de Senà Racional, Francisco Sanz Syndico, Francisco Capilla Clauario, Domingo Cansapol Obrero de Muros y valles, Iuan Onofre Estornell, Pedro Sanclemente, Iusepe Taix Notario, Andres Gomez, Roque Font, Pedro Martinez, Francisco del Pouo, Geronimo Ruyz de Ripodos, Iuan Escudero, y Iuan Marco, todos Consejeros de la dicha Ciudad. Don Martin Vallterra, Fadrique de Villarrasa, Francisco Diaz de Acaix, Iuan Dolader, Iayme de Asin, Alexos Ximenez mayor, Bartolome de Noguera, Pedro Iuan Martin, Anton Andres, Iayme Rocafort, Pedro Iuan Carbon, Iuan de San Martin, Pedro Narbon, Francisco Enbuena, Miguel Monçonis, Iuan Ruyz, Iayme Estrany, Domingo Francisco, Miguel de Huelca, Pablo Compan, Francisco Enbuena, Francisco Hinojosa, Miguel Rubio, Iuan Rubio, Iayme Perez carpintero, Iorge Escrig, Gillem foraster, Luys de Barrionueuo, el Doctor Luys Gomez, Iuan Palope, Bartolome Anton, Francisco Alcoy, Vicente Belluga, Iuan Bautista de la Ralde. Sebastian Assensio, Francisco Alpeñes, Mateo Guerau, Iulian Castillo, Luys de Colas, Andres Rubio, Domingo Escrig, Gaspar Monçonis, Bartolome Iuan, Iuan Agustin, Pedro Moles, Mauricio Perez, Domingo Sese, Domingo Sedeñon, Cosme Añon, Iuan Climent, Francisco Ruyz tintore-

tintorero, Miguel Gascon, Baltasar Cano, Iuan Monçonis, Francisco Bonanat, Luys Bolay, Martin Roca, Pedro Dou, Francisco Campos, Mateo Cobos, Pedro Rodert, Martin Sirati, Pedro de Gil, Pedro Piedra, Domingo Ruyz, Guillem Ioyne, Martin Semper, Gabriel Aliaga, Iuan Capilla, Pedro Martin Plaza, Iuan Perdiguer, Francisco Noguera, Iusepe de Veo Notarios, Miguel del Pouo de Frances, Alfonso de Gueuara, Pedro Nauarro, Nicolas Naua, Andres Albesart, Pedro Manrique, Iayme de Miguel, Iuan Onofre Gascon, Iayme Iuan, Nicolas Estenso, Iuan Magaña, Francisco Carbon, Iusepe Gallart, Iuan Cerezo, Monserrate Perez, Miguel de Minguez, Geronimo de Veo, Iuan Bonastre, Pedro Iuan Nauarro, Iusepe Miron, Miguel del Pouo mayor, Antonio Manco, Pedro Organan, Nicolas Magaña, Geronimo Larea, Iayme Narbon, Miguel Brun, Iayme Martinez, Miguel Arãda, Andres Carrion, Monserrate Bellmont, Fernando Martinez, Miguel Marco, Mateo Gomez, Eugenio Garcia, Iuan Valerio perayre, Miguel Ferrer, Vicente Onofre Estornell, Iayme Alfacharin, Iayme Benafer, Francisco Duarte, Pedro Simon Benafer, Lorenço Godos, Martin Heruas, Bautista Ximeno, Pedro Madalena, Vicẽte Sans, Iuan Roca, Francisco Noguera, Iuan Pol, Pedro Gayta, Miguel de la Gasca, Pedro Heruas de Baltasar, Domingo Perez menor, Iayme Alfonso, Francisco Abella, Pedro Maya Caldero, Iayme Simon, Iuan Madalena menor, Iuan Ramon, Pedro Heruas menor de Pedro, Saluador Benet, Iusepe de Veo mayor, Iuan Contreras, Agustin Perpiñan, Ioachin Abella, Vicente Pasqual, Marco Gascon, Pasqual Pastor, Vicẽte Escrig mayor, Andres Salmeron, Francisco Roig, Miguel de Leon, Domingo Martinez, Pedro Gil texedor, Domingo Regolf, Francisco Torres, Pierres Soler texedor, Pedro Aymemir, Luys Martinez, Iayme Martin, Vicente Faurin, Francisco Benafer, Martin Domingo, Miguel Montero, Vicente Capella, Bartolome Sancho, Iuan Gil herrero, Luys de Veo, Francisco Magaña, Dionisio Gomez menor, Pedro Vnzeta, Iusepe Flaix notario, Francisco Andres, Francisco Perez de Lloscos, Iorge Agustin, Francisco Argiles, Iuan Escrig mayor, Antonio Marras, Alfonso Sanchez, Iuan Monsonis blanquero, Marco Monsonis, Iayme Rosello sombrerero, Mauricio Casanoua, Pedro Nadal, Miguel de Veo, Iusepe Terros, Iuan Bona mayor, Gonçalo Martinez, Pedro Gallart, Iayme Maurin, Iuan de Bellmont, Christoual Delgado, Ioachin Escrig, Andres Benet, Andres Ramon bellutero, Pedro Mondragon, Iuan Pedro, Iuan Cobos, Geronimo Perpiñan mayor, Lorenço Ximenez, Antonio Bellmont, Bonet Nauarro, Domingo Royo, Iuan Carbon, Iuan Perpiñan, Geronimo Perpiñan mayor, Iuan del Pouo menor, Lamberto Perpiñan, Antonio Perez, Miguel Carrion, Francisco Cubell, Domingo Ferrer, Luys Gascon, Iuan Bautista Yuarra, Iusepe Molins, Francisco Aranda, Iayme Capilla mesonero, Miguel Duo, Pierres Angeluert, Marco Seroso, Lucas Marcian, Ioachin Mondragon, Pedro Clemente, Iuan de Veo mayor, Iuan Baco mayor, Iuan Gil Iaques, Iuan Gomez hijo de Andres, Iuan Sanz, Nicolas Magaña sastre, Iusepe Benedito, Iuan Ferrer, Francisco Martinez, Baltasar Heruas menor, Matias Claramunt, Pedro Martinez de Luys, Iayme Barberan, Antonio Elorença, Gaspar Aguilar, Iuan de Villel, Geronimo Ferrer, Pedro Cubell, Francisco Tomas, y Iuan Bernabe, todos vezinos y habitadores de la presente ciudad de Segorbe, ajustados, y congregados en la Sala y casa de la dicha Ciudad, donde para semejantes, y demas negocios della nos ajustamos, y acostumbramos conuocar en Consejo general, precediendo publica conuocacion con voz y son de trompeta, hecha por medio de Iuan Perez nuncio de la dicha Ciudad, el qual medio juramento prestado en mano y poder del Notario infrascripto, hizo relacion el auer en el dia de ayer con voz de trompeta, y en la forma acostumbrada, conuocado todos los vezinos y habitadores de la dicha Ciudad, para q̃ acudiessen en el dia de oy a la dicha Sala a las dos horas despues de comer, para tener Consejo general; afirmando que en la presente junta y congregacion estan la mayor y mas sana parte de todos los vezinos y habitadores de la dicha y presente Ciudad, habiles, suficientes, y bastantes para tener dicho Consejo general, y representar la dicha Ciudad, y en nombre della hazer y otorgar los autos necessarios, todos juntos, vnanimes, y conformes, y ninguno discrepante, en nombre y voz de toda la dicha Ciudad, y representandola, y de todos sus vezinos y habitadores, ausentes, presentes, y venideros: por execucion de lo assentado y tratado entre partes de la dicha Ciudad de vna, y el Excelentissimo señor don Enrique de Aragõ, Folch, de Cordona, y Cordoua, Duque de Segorbe y de Cardona, Marques de Comares, señor nuestro de la otra, y de lo contenido en el capitulo sexto del auto de la capitulacion y concordia hecho entre las dichas partes, recebido por Francisco Barto-

Bartolomé Simanques Notario infrascripto, en el dia de oy, el qual capitulo es del tenor siguiente. Otrosi, que dicha ciudad de Segorbe, por si, y por sus vezinos y habitadores, presentes, ausentes, y venideros, aya en recōpensa y satisfacion de las dichas cosas por su Excelencia en los antecedentes capitulos y cada vno dellos, en fauor de la dicha Ciudad, dichas y prometidas, y de las demas q̄ se diran en el siguiente capitulo, y de otras comodidades y mercedes q̄ tiene hechas a dicha Ciudad: y en agradecimiento dellas aya de apartarse, segun que en el presente capitulo promete apartarse del pleyto q̄ se trata cō el dicho Duque, sobre la reducciō de la dicha ciudad de Segorbe, y otros bienes a la Real Corona de su Mageſtad, y renunciar todo y qualquier drecho, assi por razon de incorporaciones, como de otra qualquier manera tenga, o podrà tener, pedir, o pretender la dicha reduccion: el qual pleyto por ningun caso pueda intentar, ni mouer, ni en ningun tiēpo proseguir cōtra el señor Duque don Enrique, ni contra sus hijos y descēdientes legitimos, o naturales, assi varones, como hembras, a quien tocare la sucession de la dicha Ciudad y Ducado de Segorbe, a los quales ayan de dar la possession siempre que se siga el caso de su vocacion, o q̄ lo quiera el posseedor: con q̄ este apartamiento y renunciaciō solo se entienda en fauor de su Excelēcia, y de sus hijos, y hijas, y descendientes legitimos, y naturales, y q̄ por tiempo sucedieren en dicho Estado y Ducado de Segorbe, como descendientes legitimos de su Excelencia. Empero si toda la dicha descēdencia, y posteridad del dicho señor Duque faltasse, en tal caso no se entienda auer renūciado al dicho drecho, antes quierē las partes quede saluo, e illeso a la Ciudad, para poderle alegar cōtra otros sucessores, y q̄ no sean hijos, hijas, y descendientes del señor Duque y de su posteridad, en fauor de la qual tan solamente se entienda auer hecho el dicho apartamiento y renunciacion, de la qual se aya de firmar auto publico aparte, en poder del Notario infrascripto, cō los motiuos, antecedēcias, clausulas, firmezas, y en la forma en dicho auto declaradas, q̄ se ha de otorgar en execucion de lo en este capitulo prometido por el dicho Consejo general, por execuciō del dicho capitulo: y reduciendo a efeto lo que conforme a el tenemos obligacion de hazer, y cumplir, y para total cumplimiento de lo que tenemos ofrecido, tratado, y assentado con su Excelencia, dezimos.

Primeramente, que considerando que la dicha ciudad de Segorbe, y otros bienes, fueron dados por el Serenissimo señor Rey don Alfonso de Aragon al inclyto señor don Enrique Infante de Aragon, Maestre de Santiago su hermano, y a los suyos, por causas muy priuilegiadas, subsistētes, y obligatorias, como consta de la donacion q̄ de dichos bienes se le hizo, Dat. in Portu Veneris a 13. del mes de Enero del año 1436. y q̄ assi la enagecion de dichos bienes fue hecha en persona de la Casa y sangre Real de los Reyes de Aragon: la qual donacion fue despues cōfirmada y hecha de nueuo por los Serenissimos Reyes de Aragō, sucessores del dicho señor Rey dō Alfonso. Y considerado que aunque la dicha Ciudad, y Procurador Patrimonial de su Mageſtad en diuersas ocasiones han hecho instācias, y pretēdido no auerse podido hazer la dicha donacion y enagenacion, por ser en perjuyzio de las incorporaciones que de la dicha ciudad de Segorbe y demas bienes tenia expressamēte hecha al dicho Serenissimo señor Rey dō Alfonso, y otros Serenissimos Reyes de Aragō: particularmente la hecha por el señor Rey dō Alfonso el Primero, Dat. Illerden. octauo Idus Nouembris, anni 1286. que fue confirmado por el Rey don Iayme a 7. de Abril 1321. y con los priuilegios otorgados por el dicho Rey don Alfonso a 29. de Enero 1428. y al primero de Marco dicho año: y de otro priuilegio hecho especial mente de la dicha ciudad de Segorbe por el mismo Rey don Alfonso donador, el primero de Abril 1430. y con otro priuilegio hecho por el señor Rey don Iuan en el año 1446. y alguna de dichas incorporaciones pretendia la dicha Ciudad que passò en contrato, por auer seruido a su Mageſtad en cierta quantidad: particularmente con el priuilegio que concedio el Rey don Alfonso, Dat. en Lerida octauo Idus Nouēbris, anni 1282. donde dize, q̄ incorpora a Segorbe, auiendo dado a su Mageſtad cierta quātidad. Y tambien ha pretendido auerse de incorporar dicha Ciudad, y reduzir a la Real Corona, y por otras causas: empero siēpre se han alegado por el dicho señor Infante y sus sucessores diuersas excepciones, y razones fuertes cōtra las dichas incorporaciones; y sin embargo dellas se ha mandado dar en qualquier ocasion la possessiō de la dicha Ciudad de Segorbe y su Ducado al dicho Infante, y a los suyos: como particularmente se hizo por la Mageſtad del Rey don Iuan, con la sentencia que dio en fauor del dicho señor Infante don Enrique el Segundo, en diez y ocho de Agosto del año 1559. con injuncion del Syndico de la dicha Ciudad. Y assi mismo considerando que desde el dicho año en adelante, y principalmente del año 1478. hasta el de 1575. la dicha ciudad de Segorbe, y su

Ducado, en virtud de la dicha sentencia del año 1459. y de la dicha donacion fue posseyda quieta y pacificamente por el dicho señor Infante don Enrique el Segundo, y por los Duques don Alfonso, y don Francisco de Aragon, nieto, e hijo respectiue de dicho Infante. Y atendido que por la muerte natural, y sin hijos legitimos del dicho señor Duque don Francisco, seguida en el dicho año de 1575. sucedio que se declarò sucessora en todos los bienes y Estados, y entre otros en el de Segorbe, y demas bienes de la dicha donacion, la Excelentissima señora doña Iuana de Aragon, hermana del dicho Duque don Francisco, y muger del señor don Diego Fernandez de Cordoua Marques de Comares; y aunque su Excelencia, y en su nombre tomò la real, y actual possession de la Vall de Vxò, y Sierra de Eslida, y otros bienes de la dicha donacion, empero no la tomò de la dicha Ciudad, y Ducado de Segorbe, por causa de auerse proueydo secresto en ella por la Real Audiencia de Valencia, en la qual despues se inmiscuyò el Syndico de la dicha Ciudad, y el Procurador Patrimonial de su Magestad, alegando para impedir la tradicion de la dicha possession, los derechos de las dichas incorporaciones. Y pretendiendo la dicha señora Duquesa contra ellos, y en corroboracion de la dicha donacion, diuersas cosas, y razones, y entre otras las priuilegiadas causas, y motiuos porque se hizo la dicha donacion, y ser aquella remuneratoria y en recompensa de parte de los muchos Estados que el dicho señor Infante Enrique el Primero auia perdido en los Reynos de Castilla, por acudir al seruicio del dicho señor Rey de Aragon, y para alimentos del dicho Infante, y otras diuersas cosas, se ha fulminado vn grande processo entre las dichas partes, que se ha tratado en la Real Audiencia de Valẽcia, y oy pende en quanto al drecho petitorio, y de la propiedad en el Consejo Supremo de Aragõ causa recognoscendi; en el qual pleyto, y en su prosecucion, que ha que se sigue quarenta y quatro años, la dicha ciudad de Segorbe ha gastado muchos millares de ducados: para lo qual despues de auer consumido todos sus propios, ha auido de cargar mas de quarenta mil ducados a censo, los quales responde; y para la paga de las pensiones ha auido de yr imponiendo diuersas sisas, e imposiciones, asi sobre la carne, como sobre el pan, y sobre las demas vituallas, y cosas que se venden en la dicha Ciudad; la qual por razon del dicho pleyto y gastos del, ha llegado a estar en muy grande apretura y necessidad, de tal manera que los vezinos della no se podiã, ni pueden sustentar comodamente: porque deducidas las imposiciones, no viene a quedar de vn real Castellano catorze dineros; demas de que el gouierno y manejo de las cosas de la Ciudad corria solo por manos de algunas personas particulares, y se seguian desso y de estar la dicha Ciudad en secresto muchos y muy grandes daños y menoscabos a la Ciudad, y sus vassallos y vezinos.

Otrosi, considerado que despues de auer durado el dicho pleyto por el discurso de dichos quarenta y quatro años, y gastado en el las quantidades arriba dichas, auiendo sucedido en los bienes de la dicha donacion el Excelentissimo señor don Enrique de Aragon y Cordoua Duque de Cardona, Marques de Comares, nieto de la Excelentissima señora doña Iuana de Aragon, hijo de don Luys de Aragon y de Cordoua, hijo de la dicha señora Duquesa, y que premurio a su Excelencia, ha acudido a su Magestad y Consejo Supremo, y representando el grauamen que se le causaua con el dicho secresto, y con priualle, mediante el, y sin conocimiento de causa, de la real y actual possessiõ que le era deuida y deuia mandar dar de la dicha Ciudad y Ducado, assi conforme a justicia y fueros del Reyno, como tambien conforme la dicha sentencia del Rey don Iuan, dada en el año 1459. con que se declarò y mandò deuerse dar la dicha possession al dicho Infante dõ Enrique y a los suyos. Y por diuersas causas y razones con q̃ ha justificado dicha instãcia, ha obtenido de su Magestad, sin embargo de lo q̃ se ha contradicho, la dicha Ciudad, y q̃ se le diesse al señor Duque la possession de la dicha Ciudad y Ducado, como lo auian tenido los Infantes y Duques sus passados, reseruando a la dicha Ciudad, y al Procurador Patrimonial de su Magestad el drecho saluo para proseguir, y continuar la dicha causa en respeto del juyzio de la propiedad, y petitorio tan solamente, como consta por las prouisiones que su Magestad en razon desto mandò despachar en cinco dias del mes de Março proxime passado; en execucion de las quales se alçò el secresto de la dicha Ciudad y Ducado de Segorbe, y mandò dar y entregar la real y actual possession del al dicho Excelentissimo señor Duque don Enrique de Aragon y Cardona, segun que con todo efeto le fue dada, y por su Excelencia, y en su nombre por el señor dõ Luys de Cardona y de Aragon su hermano y Procurador tomada, con auto que passò ante Vicente Lepanto Notario y escriuano de la dicha causa.

Asi mismo considerãdo que no solo al tiempo de tomar la dicha possession hizo el Excelentissimo

tissimo señor Duque, y en su nombre el dicho señor su Procurador y hermano diuersas comodidades y mercedes a la dicha Ciudad de muy grande consideracion: como fue encargarse de la paga de los censos que la Ciudad se auia cargado por cuenta de los señores Duques don Alonso, y don Francisco, y aun ayudar a la Ciudad para el desempeño de los que por cuenta propia ella responde, y relaxado el tercio de la responsion de las tierras de la nueua poblacion del arraual, y encargandose de la paga de lo que deuian hasta entonces por razon de la pecha de las tierras del dicho espolio del arraual, y otras muchas comodidades contenidas en dicho auto de la possession, y en otra determinacion del Consejo general de la dicha Ciudad, recibido por el propio Lepanto Notario en 17. de dicho mes de Março; y tambien auer establecido, con vn censo muy regulado, a la dicha Ciudad, por auto recebido por el Notario infrascripto, las carnicerias del arraual della, que eran propias de su Excelencia; pero aun despues de tomada dicha possession, voluntariamente y sin obligacion ha continuado, y de cada dia continua su Excelencia el hazer largas, y extraordinarias mercedes a la dicha Ciudad, tratando de venir y residir en ella por agora, y concediendo assi a la dicha Ciudad en comun, como a sus vezinos en particular muchas cosas de muy grande consideracion, como son entre otras cosas, auer arrendado por tiempo de treynta años el molino de Xeldo, y otros de su Excelencia, y los hornos del arraual por precio tan moderado, que es como auerlos dado de gracia a la dicha Ciudad, la qual espera sacar tan grãde aprouechamiento de las dichas cosas, q̃ confia le han de valer muchos centenares de ducados de renta, con que aquella se podra del todo desempeñar, y aun adquirir propios de mucha consideracion. Demas de lo qual su Excelencia con autos recebidos por el dicho e infrascripto Notario, en el dia de oy ha hecho muy grandes mercedes a la dicha Ciudad, en recompensa de la infrascripta renunciacion, como son auerles dado veynte mil libras para redimir y quitar parte de los censos que la dicha Ciudad responde por su cuenta; auerle remitido el drecho de la sangre, y el de ponelles huespedes, el de no pedirles hombres, ni azemilas, y remitido tambien el drecho de cobrar ciertas pechas de las tierras del arraual, y otras muchas comodidades y mercedes; de todo lo qual ha estado, y estaua priuada la dicha Ciudad por todo el discurso del tiempo que ha durado la prosecuciõ de la dicha causa; y demas desto ha gastado, y consumido en ella los muchos millares de ducados q̃ se ha dicho, sin q̃ aya sacado mas q̃ su perdicion y ruyna.

Assi mismo considerado lo mucho que importa a la dicha Ciudad, y lo bien que le ha de estar que el dicho Excelẽtissimo señor Duque, que es descendiente legitimo del dicho señor Infante don Enrique, llamado expressamente en la sucession del dicho Estado de Segorbe, y de los demas bienes contenidos en la dicha donacion, y por consiguiente es de la Casa Real de Aragon, y assi se ha de esperar que por su grãdeza ha de yr siempre continuando el hazer merced, y amparar a la dicha Ciudad, y que lo propio han de hazer los hijos y descendientes de su Excelencia, como tan verdaderos señores y padres della. Mayormente considerando la grande christiandad y virtud de su Excelencia, que es tan notoria en todos los Reynos de España, y por consiguiente se deuen por la dicha Ciudad euitar toda manera de pleytos, y ocasion de disgustos y encuentros con el tiempo entre tan grande Principe, y sus vassallos tan antiguos, principales, y honrados, como son los de dicha Ciudad. Por tanto, & aliàs, todos vnanimes y conformes, y ninguno discrepante, no inducidos, ni engañados, oprimidos, ni violentados, antes bien de su mera, libre, y espontanea voluntad, y enterados plenamente de todos sus derechos, y aun de quan dudosa es la justicia de dicha Ciudad en las dichas pretensiones, tomando parecer de personas muy graues, assi de Doctores en Drecho, como en Teologia, de que no solo la dicha justicia es tan dudosa como se ha dicho, pero aun que puede, y deue la dicha Ciudad hazer el presente auto: Todos los della mouidos por dichas razones, y por no verse en algun tiempo con el dicho Duque, ni sus hijos y descendientes, capazes de suceder en el dicho Estado, con ocasion de pleytos sobre la dicha reduccion a la Real Corona, de nuestro buen grado, y cierta sciencia con esta publica carta, por todos tiempos firme, y en nada reuocadora, se apartan, y renuncian, segun con el presente con todo efeto renunciamos en fauor del dicho señor Duque don Enrique, ausente, como si estuuiesse presente, y el Notario y Escriuano infrascripto, como publica, y autentica persona por su Excelencia y los suyos, y por aquellos de quiẽ es, o puede ser interes, agora, o en el tiempo venidero, estipulante, y acceptante todo y qualquier drecho que tengan, y puedan tener en razon de dichas incorporaciones, y en otra qualquier manera, para poder pretender reduccion de la dicha Ciudad de Segorbe, y de los demas bienes de dicha donacion a la Real

Corona de su Mageſtad. Y aſsi miſmo renunciamos al drecho petitorio, y de propiedad que ſe les ha mandado reſeruar por ſu Mageſtad, como dicho es: el qual drecho de propiedad por ningun caſo, ni encuentro puedan intentar, ni mouer, ni proſeguir contra el dicho ſeñor Duque, ni contra ninguno de ſus hijos y deſcendientes legitimos y naturales, y de legitimo y carnal matrimonio nacidos y procreados, varones, y hebras, que como tales hijos y deſcendientes del dicho ſeñor Duque puedan ſuceder, y ſucedan en el dicho Eſtado, conforme los titulos y vinculos con que ha pertenecido, y pertenece al dicho ſeñor Duque, renunciando, como renunciamos iuribus, liti, & cauſę antedictis, imponiendo ſilencio, y callamiento perdurable en la forma dicha, y haziendo como hazen auto de vlterius aliquid non petendo, nec deducendo, ſiue de non agendo in iudicio, & extra, por razon de dichos drechos, pretenſiones, y cauſas; y prometẽ de dar a los dichos deſcendientes de ſu Excelencia, ſiempre que ſe ſiga el caſo de ſu vocacion, o lo pidiere el que poſſeyere la dicha Ciudad y Ducado de Segorbe, con eſta cõdicion, y no ſin ella: Que aqueſte apartamiento y renunciacion del dicho drecho de la propiedad, y de las dichas incorporaciones, ſolo ſe entienda ſer hecho, como ſe haze, por contemplacion, y en fauor de ſu Excelencia, y de los dichos ſus hijos, y hijas, y deſcendientes, q̃ por tiempo ſucedieren en dicho Eſtado y Ducado de Segorbe, como deſcendientes legitimos del dicho Señor Duque. Empero ſi toda ſu deſcendencia y poſteridad faltaſſe, en tal caſo no entienden, ni quieren auer renunciado el dicho drecho de la propiedad, antes quieren les quede ſaluo, e illeſo in omnibus, & per omnia, para poder alegar, intentar, y proſeguir contra los otros poſſeedores, que no ſean hijos, hijas, y deſcendientes dellos, y de la poſteridad del dicho ſeñor Duque, en fauor de la qual tan ſolamente ſe entienda auer hecho la dicha renunciacion y apartamiento; el qual ſe aya de ſuplicar a ſu Mageſtad mande loar, aprouar, y decretar, como tan juſtificado, y beneficioſo a la dicha Ciudad: prometiendo, ſegun prometemos, y aun juramos por Dios nueſtro Señor, y los ſantos quatro Euangelios, y a la ſeñal de la Cruz ✠ de nueſtras manos tocados, en poder del Notario infraſcripto, que todas las dichas, e infraſcriptas coſas, y cada vna dellas diſtintamente, como ſe contienen en el preſente auto, y tocã, o pueden tocar a cumplir, y obſeruar a la dicha Ciudad, y ſus particulares, y vezinos, las guardaremos, guardaran, y eficazmente tendremos, y tendran, cumpliremos inuiolablemente, obſeruaremos, y las haremos guardar y obſeruar, y q̃ en ningun tiempo las contradiremos, ni impugnaremos, ni las reuocaremos, o anularemos, ni haremos, ni permitiremos q̃ perſona alguna, publica, o ſecretamente las impugne, contradiga, ni trate de reuocar, ni anular por qualquiera cauſa, titulo, motiuo, o color; y ſi lo contrario de dichas coſas, y de cada vna dellas ſe hiziere agora, o en tiempo alguno por la dicha Ciudad, o ſus particulares, vezinos, y moradores, auſentes, preſentes, y venideros, y lo contenido en eſte auto no cumplieren y obſeruaren como en el ſe declara, y no llegare a tener ſu deuido efeto y execucion en dichas coſas y qualquier dellas, y de qualquier contrauencion, quiere la dicha Ciudad, y queremos los dichos vezinos, en nombre della, y los nueſtros propios, que en continente, ſin requerimiento, intima, y notificacion, ni otra diligencia alguna, incurran, y incurramos, ſegun que queremos incurrir demas de la pena de perjuro, en pena de ſeys mil ducados, de bienes nueſtros propios, y de la dicha Ciudad exigidores, y aplicadores a la parte del dicho ſeñor Duque y de los ſuyos, y eſto por pena y en nombre della, daño, e intereſſe; quedãdo ſiempre lo contenido en eſte auto en ſu fuerça y valor, aſsi que cobrada, o no cobrada dicha pena, o remitida gracioſamente, queden todas las ſuſodichas e infraſcriptas coſas, y en el preſente auto prometidas, renunciadas, contenidas, y declaradas, en ſu fuerça, firmeza, y valor; la qual pena ſe cometa, e incurra, y ſe pueda exigir y cobrar tantas quantas vezes ſe contrauiniere, o ſe dexare de cumplir, y efetuar por la dicha ciudad de Segorbe y ſus particulares lo contenido, prometido, y declarado en el preſente inſtrumento. Para todas las quales coſas, y cada vna dellas, y para ſu cumplimiento, execucion, y obſeruancia, queremos poder ſer oprimidos, y compelidos con fuerça de executoria, y de inſtrumento guarentigio por el Virey, y Real Audiencia deſte Reyno de Valencia, y por el Portante vezes de general Gouernador del, y por otros qualeſquier Iuezes, Cortes, y Tribunales ſeculares dentro del preſente Reyno, que a todo lo ſuſo dicho puedan apremiar, y apremien a la dicha Ciudad, y a noſotros ſus vezinos y moradores preſentes, y a los auſentes, y venideros, como ſi con ſentencia difinitiua paſſada en coſa juzgada, de la qual no ſe puede proclamar, ni recurrir, huuieſſe ſido la dicha Ciudad condenada, aunque la tal Corte, Tribunal, o Iuez no ſea de la dicha Ciudad, porque para todo lo ſuſodicho ſe ſomete, y nos ſometemos al fuero y juriſdicion

del

del tal Iuez,o Corte,renunciando nuestro propio fuero,y a la ley si couenerit, de iurisdictione omnium iudicum: y queremos que por el dicho juez para el dicho premio se pueda proceder y proceda sin guardar forma juridica,sino como se acostumbran hazer las execuciones por deudas Fiscales,y Reales. Y renunciamos expressamente por pauto especial qualesquier razones, excepciones, apelaciones, recursos, y otras qualesquier cosas justas,o injustas que a dicha Ciudad competan, o puedan competer para contradezir, o impugnar la dicha execucion; la qual, y su juyzio, assi en el modo como en la forma, lugar, personas, y juezes, pueda variar la parte del dicho señor Duque, y de los suyos, y a su voluntad, renunciando expressamente a qualquier fuero,drecho, o disposicion de justicia, de la qual nos podamos valer contra lo suso dicho. Y assi mismo en virtud y fuerça del pauto especial, prometemos, que si por razõ de no cumplir, y efetuar, obseruar, executar, y guardar con todo efeto la dicha Ciudad, y sus particulares todas las dichas cosas y cada vna dellas, y lo contenido, prometido, y expressado en el presente auto se le siguiere a su Excelencia y a los suyos daños, menoscabos, interesses, costas, o missiones algunas, que todo ello, y lo que por razon de dichas cosas gastare, o padeciere, se lo rearemos y pagaremos, y seamos tenidos a lo rehazer y pagar; sobre los quales daños,grauamenes,interesses, costas,y menoscabos cõtenidos en este auto,aya de ser creydo el dicho señor Duque y sus sucessores con sola su assercion y juramento, sin testigos ni otra prueua alguna,el qual juramẽto desde agora para entonces le diferimos,y queremos auer por diferido, sin que lo podamos reuocar, renũciando a la ley que dispone que la delacion del juramẽto antes de su prestacion se pueda reuocar,y que han de estar presentes las partes quando se presta. Para todo lo qual, y para cumplimiento y execucion de las dichas cosas,y para hazer tener y efetuar todas las dichas cosas y cada vna dellas contenidas en el presente instrumento, obligamos,e hipotecamos assi en nuestros nombres propios,como en el de nuestros oficios,y representando la dicha Ciudad, todos y qualesquier bienes muebles,semouientes,y rayzes,priuilegiados,o no priuilegiados, drechos,y acciones, assi nuestros propios como de dicha Ciudad,auidos,y por auer, y dondequiera que sean, y esto de por si,y de mancomun, y por el todo, renunciando las leyes de la mancomunidad, y las de cedir, y diuidir las acciones, y al fuero deste Reyno,que dispone,que primero aya de conuenirse el principal que su fiador, y a otro qualquier fuero, o ley de que nos podamos valer contra lo susodicho: y assi mismo en nombre de los menores de la dicha Ciudad, renunciamos al beneficio de menor edad,y restitucion in integrũ, y a todo otro qualquier drecho y beneficio introduzido en fauor de los menores: y en nombre de las mugeres de la dicha Ciudad, en virtud del juramento que auemos prestado, prometemos no contrauenir, ni impugnar jamas las dichas cosas, antes tenerlas siempre por firmes,estables,y valederas. Y so cargo del mismo juramento,certificados por el mismo Notario infrascripto de todos los drechos,y exemciones que competen a dichas mugeres, y señaladamente del beneficio del Senado Consulto Velleyano, renunciamos al dicho beneficio, y a las dotes, y arras de las dichas mugeres,y a los drechos de sus hipotecas, y a todo y qualquier otro derecho introduzido en su fauor. Todo lo qual otorgamos, y firmamos, no solo por nosotros, sino tambien por todos y qualesquier sucessores nuestros vezinos y habitadores de la dicha Ciudad de Segorbe,presentes, ausentes, y venideros. Fecho fue este publico instrumento en la dicha ciudad de Segorbe en la Sala y Casa del Cõsejo della en dos dias del mes de Iunio del año del Nacimiento de nuestro Señor mil seyscientos y diez y nueue. Se †††††††††††††††††††††† †† †† †† ††††††††††††††††††††††††††††††† ††††††††† †††††††††!††††††††††††††††††††††††††††††††† ††††††††††††††††††† ††††††††††††† ñales de nosotros Francisco Ferrer Notario,Iurado de la ciudad de Segorbe, y regente el oficio de Iusticia de la dicha Ciudad, por la ausencia de Miguel Geronimo Vicente Iusticia en el presente año de la dicha Ciudad, Geronimo de Espejo Doctor en Medicina,y Diego Machuca Iurados de la dicha Ciudad, Geronimo Lazaro Almotacen, Sebastian de Sena Racional, Francisco Sanz Syndico, Francisco Capilla Clauario, Domingo Campos Obrero de Muros y Valles,Iuã Onofre Estornell, Pedro Sanclemẽte, Iusepe Taix, Andres Gomez Roque Font,Pedro Martinez,Frãcisco del Pouo, Geronimo Ruyz de Ripodas, Iuan Escudero, Iuan Marco, todos Consejeros del Consejo particular de la dicha Ciudad. Don Martin Vallterra, Federico de Villarrasa, Francisco Diaz de Acaix, Iuan Dolader, Iayme de Asin, Alexos Ximenez mayor, Bartolome de Noguera, Pedro Iuan Martin, Antonio Andres, Iayme Rocafort,

Pedro

Pedro Iuan Carbó, Iuan de Sã Martin, Pedro Narbó, Fracisco Enbuena, Miguel Mõsonis, Iuã Ruyz, Iayme Estrañ, Domingo Franco, Miguel Iueza, Pablo Compañ, Francisco Hinojosa, Miguel Rubio, Iuan Rubio, Iayme Perez carpintero, Iorge Escrig, Guillermo Foraster, Luys de Barrionueuo, Doctor Luys Gomez, Iuan Palafie, Bartolome Anton, Francisco Alcoy, Vicente Belluga, Iuan Bautista de la Ralde y Bastan, Sebastian Assensio, Francisco Alpenes, Mateo Gueuara, Iulian Castillo, Luys de Colás, Andres Ruuio, Domingo Escrig, Gaspar Monçonis, Bartolome Iuan, Iuan Agustin, Pedro Moles, Mauricio Perez, Domingo Sese, Iuan Sedeñon, Cosme Añon, Iuan Climent, Francisco Ruyz tintorero, Miguel Gascon, Baltasar Lario, Iuan Monçonis, Francisco Bonanat, Luys Blay, Martin Roca, Pedro Dou, Francisco Campos, Mateo Cobos, Pedro Rodert, Martin Sirati, Pedro de Gil, Pedro Piedra, Domingo Ruyz, Guillẽ Ioyne, Martin Semper, Gabriel Aliaga, Iuan Capilla perayle, Pedro Martin Plaza, Iuan Perdiguer, Francisco Nagera, Iusepe de Veo Notario; Miguel del Pouo de Frances, Alfonso de Gueuara, Pedro Nauarro, Nicolas Naua, Andres Albesart, Pedro Manrique, Iayme de Miguel, Iuan Onofre Gascon, Iayme Iuan, Nicolas Estenso, Iuan Magaña, Francisco Carbon, Iusepe Gallart, Iuan Cerezo, Monserrate Perez, Miguel Dominguez, Geronimo de Veo, Iuan Bonastre, Pedro Iuan Nauarro, Iusepe Miron, Miguel del Pouo mayor, Antonio Marco, Pedro Orgañan, Nicolas Magaña, Geronimo Larea, Iayme Narbon, Miguel Brun, Iayme Martinez, Miguel Arãda, Andres Carrion, Mõserrate Bellmont, Ferdinando Martinez, Miguel Marco, Mateo Gomez, Eugenio Garcia, Iuan Valero perayle, Miguel Ferrer, Vicente Onofre Estornell, Iayme Alfajarin, Iayme Bonafer, Francisco Duarte, Pedro Simon Bonafer, Lorenço Godos, Martin Heruas, Bautista Ximeno, Pedro Madalena, Vicẽte Sans, Iuan Roca, Francisco Noguera, Iuan Pol, Pedro Guayta, Miguel de la Gasca, Pedro Heruas de Baltasar, Domingo Perez menor, Iayme Alfonso, Fracisco Abella, Pedro Macha Calderero, Iayme Simon, Iuan Madalena menor, Iuan Ramon, Pedro Heruas menor de Pedro, Saluador Benet, Iusepe de Veo mayor, Iuan Contreras, Agustin Perpiñan, Ioachin Abella, Vicente Pasqual, Marco Gascon, Pasqual Pastor, Vicẽte Escrig mayor, Andres Salmeron, Francisco Roig, Miguel de Leon, Domingo Martinez, Pedro Gil texedor, Domingo Regolf, Francisco Torres, Pierres Soler texedor, Pedro Aymemir, Luys Martinez, Iayme Martin, Vicente Taurin, Francisco Benasser, Martin Domingo, Miguel Montero, Vicente Capilla, Bartolome Sancho, Iuan Gil herrero, Luys de Veo, Francisco Magaña, Dionisio Gomez menor, Pedro Vnzeta, Iusepe Flaix notario, Francisco Andres, Francisco Perez de Lloscos, Iorge Agustin, Francisco Argiles, Iuan Escrig mayor, Antonio Marras, Alfonso Sanchez, Iuan Monsonis blanquero, Marco Monsonis, Iayme Rosell sombrerero, Mauricio Casanueua, Pedro Nadal, Miguel de Veo, Iusepe Terrios, Iuan Mayso, Gonçalo Martinez, Pedro Gallart, Iayme Maurin, Iuan Bellmont, Christoual Delgado, Ioachin Escrig, Andres Benet, Andres Ramon vellutero, Pedro Mondragon, Iuan Pedro, Iuan Cobos, Geronimo Perpiñan mayor, Lorenço Ximenez, Antonio Bellmont, Benito Nauarro, Domingo Royo, Iuan Carbon, Iuan Perpiñan, Geronimo Perpiñan mayor, Iuan del Pouo menor, Lamberto Perpiñan, Antonio Perez, Miguel Carrion, Francisco Cubell, Domingo Ferrer, Luys Gascon, Iuan Bautista Yuarra, Iusepe Molins, Francisco Aranda, Iayme Capilla melonero, Miguel Dou, Pierres Angeluert, Marco Cerezo, Lucas Macian, Ioachin Mondragon, Pedro Clemente, Iuan de Veo mayor, Iuan Baco mayor, Iuan Gil Iaques, Iuan Gomez hijo de Andres, Iuan Sanz, Nicolas Magaña sastre, Iusepe Benedito, Iuan Ferrer, Francisco Martinez, Baltasar Heruas menor, Matias Claramunt, Pedro Martinez de Luys, Iayme Barberan, Antonio Florença, Gaspar Aguilar, Iuan de Villel, Geronimo Ferrer, Pedro Cubell, Francisco Tomas, y Iuan Bernabe susodichos, que las dichas cosas y cada vna dellas hazemos, concedemos y firmamos. Presentes fueron por testigos a dichas cosas el Illustrissimo y Reuerendissimo señor don Pedro Gines Casanoua, por la gracia de Dios Obispo de Segorbe, del consejo de su Magestad, el Doctor Miguel Porcar Dean de la santa Iglesia de la dicha ciudad, el Doctor Eugenio de Caspe Arcediano mayor de la dicha santa Iglesia, el Licenciado Vrbano Lopez Tesorero, y el Licenciado Francisco Iuan Palau Canonigo de dicha santa Iglesia, vezinos y moradores de la dicha ciudad, y Antonio Manuel de Castro Cauallero, Mayordomo mayor del dicho Excelẽtissimo Duque de Segorbe, y de Cardona, residentes en dicha ciudad. Preinsertum renunciationis instrumẽtum manu aliena scriptum, atque in præcedẽtibus vndecim chartis, & pagina præsenti contentum abstractum fuit à receptorio

Fran-

Francisci Bartholomæi Simanques, olim Not. per me Laurentium Vilareal notarium publicũ Ciuitatis, & Regni Valentiæ illius libros & protocola nunc regentem. Et quia eidem cum supraposito in prima pagina quartæ chartæ vbi suprapo nitur, inagenacion, vbiq. fides adhibeatur, ego dictus Laurentius Vilareal Not. hic meum pono signum. De la qual renũciacio en apres per part dels dits Duch, y Ciutat de Sogorb se obtinguè Real decret en lo S. S. R. Consell de Arago de V. Magestat, publicat a 29. del mes de Agost del any 1619. Y apres ab dos determinaciõs fetes per lo Consell particular y general de la dita ciutat de Sogorb en 13. y 14. de Setẽbre del mateix any, y rebudes per Sebastiã Perez Notari, Escriuà dels Iurats de la dita Ciutat, fonch delliberat no poderse james apartar aquella de la dita renũciacio, ni impugnarla per ninguna causa e raho, encara que fos restituhint al Duch, y a sos successors lo que per aquells se hauia donat y concedit a la dita Ciutat per raho de la dita renunciacio. Les quals determinacions cõnciliars foren aixi mateix decretades per V. Magestat, y son Consell Supremo en 26. de Octubre del mateix any, ab saluetat empero apposada en los dits dos decrets y confirmacions de tots y qualsseuol drets pertanyents al Regio Fisch de V. Magestat, en raho de les dites renunciacions y determinacions. Y V. Magestat en compliment de lo dispost ab dits Reals decrets, fonch seruit manar despachar son Real priuilegi confirmatori de aquells, y de tot lo desus dit, ab inserta de tots los damunt dits actes y decrets, y ab les mateixes saluetats dels drets del Fisch. Dat. en san Lorenço, lo primer de Agost del any 1620. Registrat in diuersorum Valentiæ vicesimo, fol. 1. lo qual volem aci hauer per insertat, y sia just que pera total fermetat de totes les damunt dites coses, y renunciacions fetes per la dita Ciutat, y determinacions del dit Consell general y particular, desuper calendariades, sien aquelles lloades y aprouades en les presents Corts. Perço los dits dos Braços Eclesiastich, y Militar, supliquen humilment a V. Mag. que de consentiment y aprouacio dels dits dos Braços (la qual com millor poden, y en la forma mes fauorable presten) sia de son seruey, y en quãt menester sia lloar, y aprouar les dites renunciacions, en la forma damunt dita, fetes per la dita ciutat de Sogorb, en fauor del dit Duch, y de sos successors, y tot lo contengut en aquelles, y en dites determinacions conciliars, confirmades ab dits decrets, e Real priuilegi. E aço cassant, e hauent per ninguna la reseruacio de drets, contenguda en dites confirmacions, e decrets en fauor del Regio Fisch de V. Magest. com sino fos estada apposada; de les quals nos puixa valer aquell contral dit Duch, ne sos successors en ningũ cas, ni temps: fortificant, y roborant dita approuacio y concessio, ab clausules de certa scientia, motu proprio, de plenitudine potestatis, & supplendo qualsseuol defectes iuris, vel facti, que ara, o en lo esdeuenidor se puixen considerar en dites coses, e sengles de aquelles, anyadint a dites coses lo dit estrenu Braç Militar, que aquelles no puixen redundar en manera alguna en perjuhi de algun tercer, ni de la pretensio de don Lluys de Luna Cornel, olim don Pedro Lladro, ni qualsseuol altra de Baltasar Vicent Ramo, ni dels censals del antich patrimoni, ni del plet de la reduccio que porta la vila de Elig, en fauor de la Corona Real; ni de les altres pretensions de les demes viles y vniuersitats del Regne. *Sa Magestat manarà venre los actes y processos de ques fa mencio, y prouehirà lo conuenient sobre lo que se li suplica en estos dos actes dels Estaments Eclesiastich, y Militar.*

Sobre si es deu fer insaculacio perals oficis de la ciutat de Valencia, y si en ella han de entrar los Nobles, se guarde lo que per furs del Regne està dispost.

Cap V.

Item perque V. Magestat acostuma molt de ordinari fer merce a molts Cauallers, y Generosos de titol de Nobles, y se espera que ab la ocasio de les presents Corts se aumentarà lo numero de aquells, y per esta causa li venen a faltar a la Ciutat de Valencia en gran part los subjectes de importancia, que com a Cauallers y Generosos entren a tots los oficis de aquella, y lo gouern; de lo que se li segueixen, y de cada dia se li han de seguir molt graues danys e inconuenients; los quals no sols restaran resecats, pero encara se aumentarà lo llustre, auctoritat, y bon regiment, y administracio de dita Ciutat y sos oficis, si concorren y son admesos en ells los Nobles, puix vltra de que no perdria per est cami la Ciutat los subjectes que solen gouernarla, se li aumentarà en gran manera lo numero dels que podran concorrer y tenir dits oficis. Y a mes de ser aço de grã benefici a la cosa publica, es just que puix los nobles contribuexen en tots los carrechs de la dita Ciutat, com los demes, sien tambe admesos com los Ciutadans, y Cauallers a dits oficis; perals quals tambe serà de coneguda conueniencia y vtilitat que y haja y sia feta insaculacio dels

dels que els han de tenir, y puixen tenirlos, y estar insaculats los que no seran estats casats, com tinguen trenta anys de edat: y la mateixa raho milita en los demes oficis publichs, com son, los de la Diputacio, y altres, pera que puguen tenirlos los fadrins. Perço supliquen los dos Braços a V. Mag. sia seruit de prouehir, que en dita Ciutat sia feta insaculacio perals oficis de aquella; y que ab los Cauallers, y Generosos, sien tambe insaculats los Nobles, si be en dos boses, e mans distinctes, de manera q̃ cascun any noy haja mes de dos Iurast Militars; ço es, lo hu Noble, y lo altre Caualler, o Generos: y que lo vn any sia Iurat en cap lo Noble, y lo altre Caualler, o Generos. Y que en los demes oficis de la dita Ciutat, com son, Iusticies, Mustaçaf, y altres que han tengut, o pogut tenir los Cauallers, y Generosos, concorreguen ab aquells alternatiuament dits Nobles, sens que per aço es faça perjuhi en cosa alguna als anys, o tẽps en que els dehuen tenir, y tenen los Ciutadãs, sino que sia la dita alternatiua dels Nobles, y Generosos entre si tan solament. Y que en los oficis de la dita Ciutat, y en los dela Diputacio, y qualsseuol altres puixen ser insacultats, y tenirlos aixi los casats, com los que no seran estats casats, si estos tindran trenta anys de edat; la qual edat hajen menester pera aquells tãsolament en qui fins huy era necessari ser casats, y no perals demes. Y que los prohoms del Quitament no sien compresos en la insaculacio, pero que en les eleccions de semblants prohoms entreuinguẽ tambe los Nobles, igualantlos en lo numero als Cauallers, millorant, corregint, y declarant qualsseuol Furs, actes de Cort, Priuilegis, costum, o altra disposicio estatuhint lo contrari. *Plau a sa Magestat ques guarde lo que per furs del Regne està dispost sobre aço.*

En los manaments de posar proces y actes en lo penal, y pena de confes, y en los de publicentur, y & inserantur testes, y prouisions de deu dies de gracia, se guarde lo acostumat.

CAP. VI.

Item pera facilitar la expedicio dels plets y negocis, supliquen dits dos Braços a V. Mageft. sia seruit donar facultat pera que los litigants sens obtenir prouisio de Iutge, puguen donar, e intimar los manaments de ponantur acta y simple, penal, y pena de confes, y de publicentur, & inserãtur, y de deu dies de gracia: y que lo escriuà de la causa tinga obligacio de continuarlos, y tinguen tanta fermetat com si estiguessen prouehits, puix dites instancies y actes tenen tota la força en la intima, mes que en la prouisio. Y que lo mateix sia en les altres que instant les parts no pot deixar lo Iutge de prouehirles, si ni hagues algunes. *Plau a su Magestat ques guarde lo acostumat.*

Traginers, ni mesurers no poden agabellar oli ques portarà a la Llõja, ni fer ofici de corredor. Y en lo demes ques suplica en est capitol, se guarde lo acostumat.

CAP. VII.

Item lo preuenir los danys es lo remey mes important en la Republica. Perço, per euitar fraus y perjuhins ques causen adaquella en les coses infrascriptes. Supliquen los dits dos Braços, sia manat, que ningũ traginer, o mesurer puga reseruar, o agabellar oli ques porte a la Llonja, ni fer ofici de corredor, sino que haja de deixar comprar lliurement als casolans. Y que ningun particular puixa vendre oli en sa casa, ni en altra part, sino en la dita Llonja, ab lo pes y mesura Real. Y que ningu puga traginar sino los traginers, o arrouers destinats pera dites coses, sots pena als contrafaents de perdicio de dit oli, y de cinquanta lliures, aplicadores lo terç al acusador, lo terç als cofrens de sa Magestat, y lo terç peral comu de la Ciutat. *Plau a sa Magestat que ningun traginer, o mesurer puga agabellar oli ques portarà a la Llonja, ni fer ofici de corredor. Y en lo demes, ques guarde lo acostumat.*

Guardes lo acostumat sobre lo ques suplica en aquest capitol.

CAP. VIII.

Item al benefici comu importa q̃ en la casa que se ha de fer en dita Ciutat de Valencia, com se ha suplicat per fur, perals Regẽt la Real Cancelleria, y Iutges de la Real Audiencia Ciuil, hi haja vn archiu publich, y en aquell tots los instruments necessaris de armaris, caixons, y tot lo demes que conuindra, en lo qual estiguẽ recondits tots los protocols, y llibres del art de Notaria dels notaris q̃ fins ara son morts, y dels q̃ ara en auant se moriran: peral qual efecte, y pera la execucio, y efectuacio de aquell, los dits dos Braços hã fet eleccio y nominacio de les persones seguents; ço es, per lo Braç Eclesiastich, al Canonge don Federich Vilarrasa subdelegat del Archebisbe de Valencia, a don Iofrè de Blanes Llotinent general per sa Magestat en lo Maestrat de Montesa, al Doctor Frances Fernandez de Arguedes Vicari general, y subdelegat del Bisbe de

de Sogorb, don Geroni Ferrer Comanador de Orcheta, Fr. don Geroni Valls Abat de Benifaçà, Fr. Miquel de Morella Prior de san Miguel de los Reyes. E per lo Braç Militar, à don Giner Rabaça de Perellos, en Gerardo Cucalo, don Christofol Crespi de Valldaura, en Maximiano Cerdan de Tallada, ab poder de subdelegar, com es acostumat; los quals, o la major part de aquells, ab los Syndichs, puguen fer y posar en execucio tot lo conuenient pera la ereccio del dit archiu. Supliquen perço los dits dos Braços a V. Mag. sia seruit manar lloar, aprouar, decretar, y autorizar la dita nominacio; e conferir, e donar als sobredits, e cascu de aquells, lo poder q̃ ab dits actes respectiuament sels ha concedit, pera que dites coses sien ab tot efecte cumplides y efectuades. *Plau a sa Magestat ques guarden los furs sobre aço disponents.*

Suplicar se pot de les sentencies de vna Sala de la Real Audiencia Ciuil, pera la altra, en les causes de interes de dos milia lliures, com fins a les presents Corts se podia suplicar de les de interes de mil lliures.

Cap. IX.

Item de les sentencies donades en la Real Audiencia Ciuil de Valencia fins en suma de mil lliures nos pot interposar suplicacio a sa Magest. y son S. S. R. C. sino a la altra Sala Ciuil; y es molt conuenient, y necessari, que lo mateix se faça en les causes fins en suma de dos milia lliures. Supliquen perço a V. Magestat los dits dos Braços, que de les dites sentencies donades en dit Real Cõsell fins la dita suma de mil lliures la suplicacio que se interposarà sols sia pera la altra Sala Ciuil: y si serà de major sumà de mil lliures, y que no excedeixca la de dos mil, estiga en eleccio de la part suplicant introduhir la causa de suplicacio en la altra Sala Ciuil de la Real Audiencia, a la qual puga suplicar, si voldra, o peral Supremo Consell de Arago, per escusar los excessius gastos ques faran en proseguirles en lo dit Supremo Consell. *Plau a sa Magestat que lo que estaua dispost en les causes fins en suma de mil lliures, se estenga, y guarde en les de suma de dos milia lliures.*

Sobre com se dehuen pagar los salaris en les causes Ciuils del Tribunal del Sant Ofici, se manarà informar sa Magestat del Inquisidor general, y veura lo ques deura prouehir.

Cap. X.

Item per euitar gastos als litigãts en lo Tribunal Ciuil de la Santa Inquisicio, supliquen a V. Magestat, sia manat, que nos puga pendre en aquell mes dret del ques pren en la Cort Formada de la Real Audiencia. Y tambe que en la del Consolat nos puga pagar mes de lo ques paga en la Cort del Iusticia Ciuil, o de la Batlia. *Sa Magestat se informarà del Inquisidor general, y veurà lo ques podra prouehir sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

En la aplicacio del terç de les penes de armes prohibides als Iutjes que fan la aprehensio de aquelles, se guarden les Reals pragmatiques.

Cap. XI.

Item considerat que en lo Regne de Valencia se acostuma aplicar lo terç de la pena pecuniaria que se imposa als que troben ab armes prohibides, y altres, als Iutjes que fan la aprehensio de dites armes; lo que redunda en molt perjuhi del benefici publich, y es cosa molt perillosa. Supliquen perço, sia manat per V. Mag. que de ara en auant de ninguna manera en dit Regne puga aplicarse dita tercera part de pena als dits Iutjes: y que lo ques solia aplicar adaquells, se done y aplique al Espital del poble, o lloch ahon se haurà fet la condemnacio; y si noy haura Espital, a la Esglesia del mateix lloch: y aço sens perjuhi del dret ques deu als Iusticies del dit Regne, per raho de les calonies que estan dispostes per fur. *Plau a sa Magestat ques guarde lo dispost per Reals pragmatiques.*

En les penes dels que son trobats en cases de joch, mirant, o jugant, quant als Militars, y que gozen de priuilegi Militar, se guarden les Reals pragmatiques, y lo que se ha acostumat.

Cap. XII.

Item considerats los grans priuililegis que tenen los Militars, supliquen los dits dos Braços a V. Magestat, que no puguen ser executats en pena alguna los dits Militars, y que gozen de priuilegi militar, per trobarlos en cases de joch, mirant, o jugant. *Plau a sa Magestat ques guarden les Reals pragmatiques, y lo que se ha acostumat.*

Curar no pot Vicent Giner, no essent primer examinat per lo Collegi de Cirurgians, y tenint les calitats necessaries, segons lo dispost per furs, y estatuts de dit Collegi.

CAP. XIII.

ITem, es notoria la habilitat, y grãs cures que ha fet, y fa Vicent Giner en qualseuol genero de nafres, com se ha vist per experiencia en la Ciutat, y Regne de Valencia, que persones que per raho de les nafres q̃ tenien, estauen desahuciats per los Cirurgians, los ha curat. Supliquen perço los dits dos Braços a V.M. sia de son Real seruey donar llicẽcia al dit Giner, pera q̃ puga curar lliuremẽt en la Ciutat y Regne de Valencia, sens que per lo Collegi de art de Cirurgia, ni per Comunitat, ni altra persona alguna se li puga fer impediment, ni cõtradiccio, no obstant qualsseuol priuilegis, furs, capitols del dit Collegi, y altres fets en contrari. *Plau a sa Mag. que no puga curar lo dit Vicẽt Giner, sino es essent examinat, y tenint les demes calitats, conforme los estatuts del Collegi de Cirurgians, y lo que està dispost per fur.*

Guardes lo fur 31. tit. de sagionibus; y en les presons dels Militars se tinga compte en que estiguen ab seguritat y decencia presos.

CAP. XIIII.

ITem la incomoditat que resulta als Militars de tenir presò en les torres de Serrans de la dita ciutat de Valencia, juntament ab los demes presos y gent plebeya, es notable, y digna de que sia remediada. Perço supliquen los dits dos Braços a V. Magestat sia seruit prouehir, ques faça vn apartament en les mateixes presons, ahon sols puguen estar presos los Militars en lo puesto de les dites torres que pareixerà mes a proposit; en lo qual no hauenthi Militars presos, no puixa lo carceller en manera alguna posar altra persona, sots pena de priuacio de ofici, sens perjuhi del acte de Cort que dits Militars tenen, de poder instar de que estiguen presos en la casa de la Diputacio, com se ha acostumat. Y aixi mateix sens perjuhi de qualsseuol drets, priuilegis, y preeminencies que li competeixen en dites presons a Frãcisco de Benauent generos, senyor de la cadena, dret de carcellatge, y demes drets de les dites presons, restãtli tots los dits drets saluos, e illesos en tot y per tot en qualseuol part que estiguen dites presons. *Plau a sa Magest. ques guarde lo fur 31. tit. de sagionibus; y en los delictes graues y de calitat, tinguen los jutges molt particular compte de posar a les persones Militars en los aposentos y parts ahon estiguen segurs, y ab la decencia ques deu a ses persones.*

Sa Magestat veurà la merce que pora fer al Conuent de Hierusalem de la Ciutat de Valencia.

CAP. XV.

ITem, cõsiderada la gran pobrea del Monestir de Hierusalem de Religioses Francisques Descalces, constituhit fora, y prop los murs de la ciutat de Valencia, les quals vihuen de almoyna. Supliquen los dits dos Braços a V. Mag. sia de son Real seruey fer adaquelles merce de concedirlos facultat de poder dispõdre de algun priuilegi de Noblea, o Milicia en la persona que a dit Conuent pareixerà; o alguna pensio Apostolica sobre algun Bisbat, ofici, o qualseuol Vniuersitat. *Sa Magest. veurà la merce que pora fer a aquest Conuent.*

Sa Magest. veura la merce que pora fer al Conuent de S. Clara de la ciutat de Xatiua.

CAP. XVI.

ITem lo Conuent y Religioses de S. Clara de la ciutat de Xatiua han tengut molt gran perdua en la expulsio dels Moriscos, y la casa y Conuẽt ahon habitẽ se està caent. Supliquen perço a V.Mag. sia seruit ferlos merce de vna Noblea, y vna Milicia, pera poder dispondre de aquelles en la persona quels pareixera, y reparar ab lo procehit de aquelles, part de les dites necessitats. *Sa Magest. veurà la merce que pora fer a aquest Conuent.*

Notaris tinguen obligacio de registrar los quitaments de censals, segons lo fur 79. de les Corts del any 1604. encara que no ho inste la part.

CAP. XVII.

ITem supliquen a V.Magestat, per escusar grans inquietuts, que son ordinaries en dit Regne, sia seruit manar, que los Notaris que huy vihuen, y hauran rebut quitament, o quitaments de alguns censals, y violaris, y cancellacions de debitoris desde lo any 1604. ença, y los que de aci auant aniran rebent, tinguen obligacio de manifestarlos, y registrarlos en la Cort del Iusticia Ciuil, encara que no ho inste la part interessada; ço es, los que hauran rebut desde dit temps fins ara, dins de vn any, y los que rebran de huy

huy auant, dins vn mes apres quels hauran rebut, sots pena de priuacio de art de Notaria. Y q̃ sots la mateixa pena tinguen obligacio de cancellar los actes que ab dits quitaments estan cancellats, si lo protocol, o llibre ahon està lo original carregament estarà en lo mateix poble hon serà rebut lo quitament. *Plau a sa Mageſt. ques guarde lo fur setanta nou de les Corts del any 1604. encara que nou inste la part.*

Salaris, y ajuda de costa del Assessor de la Diputacio, y dels Diputats y Syndich, en ocasions de Corts, sien les que se han acostumat.

CAP. XVIII.

Item supliquen, q̃ en ocasio de Corts generals ques tindrà fora la ciutat de Valencia, si pareixerà als Diputats de dita Ciutat y Regne, que dehuen acudir a elles Diputat, Syndich, y Assessor, la dieta y ajuda de costa del dit Assessor se haja de ygualar ab la del Syndich; no obstant qualseuol delliberacio quey haja en contrari: y ques donen al Diputat, y al Syndich que aniran a dites Corts doscents ducats de ajuda de costa a cascu de aquells, y quatre ducats de dieta. *Plau a sa Mag. ques guarde lo acostumat.*

Escriuà de la Diputacio se sega en la Casa de aquella en vna cadira de cuyro al cap de la taula; y en los llochs publichs (exceptat lo corro de bous) no tinga lloch.

CAP. XIX.

Item en tota bona cortesia y policia, conuè quey haja diferencia entre los Diputats, y Escriuà de la Diputacio. Perço supliquen los dits dos Braços, que quant algun Diputat exirà a la visita ordinaria del Regne, o a qualseuol altra cosa extraordinaria, representant lo ofici y carrech de Diputat, no puixa lo dit Escriuà en la Capella de la Diputacio, o en altres Esglesies, o llochs publichs ahō lo Diputat te cadira, coxi, y catifa, o vna de les dites coses, pretendre tenir cadira, coxi, ni catifa, ni alguna de les dites coses, ni estar al costat del Diputat, puix lo Escriuà alli no representa la Diputacio, sino lo Diputat a soles: y que lo mateix se guarde y obserue en qualseuol lloch que los Diputats tots, o part, o hu de aquells estaran ab representacio de Diputat, o Diputats. *Plau a sa Mageſtat, que durant lo present quadrienni del Escriuà se li conseruen les preeminencies com fins huy: y que acabat dit quadrienni, lo Escriuà se sega en vna cadira de cuyro al cap de la taula frōter dels Diputats, y q̃ no tinga lloch en los actes publichs, excepto lo corro de bous.*

Escriuà de la Diputacio no tinga lloch en les embaxades y visites que fan los Diputats, sino voldra anar com a acompanyant.

CAP. XX.

Item per la mateixa raho supliquen los dits dos Braços a V. Mageſtat, que quant los tres Diputats van ab alguna embaxada als Virreys y Capitans generals, o a visitar alguna persona en forma de Diputacio, lo Escriuà de aquella no tinga lloch, ni vaja a dites embaxades, sino serà com a volent acompanyar als Diputats dauant del Virrey, o les persones que seran visitades per dits Diputats. *Plau a sa Mageſt. acabat lo corrent quadrienni.*

Escriuà de la Diputacio no pot estar en sitiada enuiant altre en son lloch; nil pot enuiar no estant malalt en lo llit: y en tal cas la persona que enuiarà sia aprouada per la junta.

CAP. XXI.

Item en la mateixa conformitat supliquen los dos Braços a Vostra Mageſtat, que quant los Diputats tenen sitiada en la Diputacio, o es junté en la casa de les Armes pera coses de la Diputacio, o de la dita casa, nos puga seure en cadira lo Escriuà de la Diputacio, sino en taburet; y que no puga estar en sitiada dit Escriuà quant enuia altre en son lloch: y que no tinga llicencia, ni facultat de enuiar a altre en son lloch, sino es en cas de llarga malaltia, y quel obligue a estar en lo llit: y que la persona que enuiarà sia aprouada per la junta. *Plau a sa Mag. en quant a enuiar altre en son lloch, y en lo demes ja està prouehit en lo capitol denou.*

Subsyndich de la Diputacio, estant absent lo Syndinch, se sega en les sitiades en vn banch durant la sitiada, sens que tinga obligacio de exirsen.

CAP. XXII.

Item supliquen los dits dos Braços a V. Mag. sia de sa merce, que los Subsyndichs de la Diputacio no estiguen en sitiada ab los Diputats, y dins de aquella, perque esta asistēcia es del Syndich a soles. Y que los dits Subsyndichs sols puguen entrar quant seran cridats a donar raho dels negocis, y que no es seguē en cadira, sino en banch, com ho estan quāt se fan los arrendaments, y que donada dita raho sen

hixquen a la antesala, y se enstiguen alli fins que se haja acabat la sitiada, pera que sils voldran donar algun orde particular, tocant a sos oficis, los tinguen prop los Diputats. Aço empero entes y declarat, que quant no estarà lo Syndich present, ni altre subdelegat seu, estiga hu dels Subsyndichs dins en sitiada, pero seit en son banch, com de sus se ha dit. *Plau a sa Mag. que estant absent lo Syndich se sega lo Subsyndic en banch, y que haja de assistir mentres dura la sitiada, sens que tinga obligacio de exirsen.*

Al Doctor Miser Frances Escolano Aduocat del Braç Militar, per lo temps que assisti en les presents Corts, se li paguen doscentes lliures de ajuda de costa, y quatre lliures cada dia de salari.

CAP. XXIII.

ITē lo D. Frances Miser Escolano ha seruit de Aduocat del Estrenu Braç Militar setze anys cōtinuos, ab molta puntualitat, solicitut, y cuydado; y en lo mateix pūt ques feu la conuocacio de Corts generals als Regnicles del dit Regne pera la present vila de Monço, vinguè, deixant ses propries comoditats y ganancies, per acudir al seruici de V. Magest. bestrahent tots los gastos de sa propria casa; y al principi de les dites Corts portà en pes tot lo tocant als tres Estaments, y fonch nomenat per lo Braç Militar en Conseller, y Assessor dels Iutges de les habilitacions de dit Braç; y ha acudit a totes les obligacions ab gran solicitut y vigilancia fins la conclusio de les dites Corts. Per la qual raho han delliberat los dits dos Braços, que se li donē y paguen la ajuda de costa, y ses dietes justes, de tot lo tēps que vacarà en dites Corts. Supliquen perço a V. Mag. sia de sa merce lloar, ratificar, y confermar la dita delliberacio ab son Real decret, manant se li paguen dites dietes, y ajuda de costa. *Plau a sa Magestat, que al dit Doctor Escolano se li paguen doscētes lliures de ajuda de costa, y quatre lliures, moneda de Valencia, de salari per cada vn dia de tot lo temps que vacarà en dites Corts.*

Sa Magestat vist lo priuilegi que lo Compte de Alaquas pretē tenir gubernatorio nomine en lo lloch de Alaquas, manarà prouehir lo que conuinga sobre lo que se li suplica en aquest capitol.

CAP. XXIIII.

ITem don Luys Aznar Pardo de la Casta Compte de Alaquas, y sos predecessors, han tēgut en la vila de Alaquas tota jurisdiccio, alta y baixa, mer y mixt imperi, en nom de Portant veus de General Gouernador, de tēps inmemorial a esta part. Supliquen perço los dits dos Braços a V. Mag. sia seruit manar conseruar al dit Compte y successors de aquell en dita vila en dita jurisdiccio, ab les clausules que fonch concedida a don Christofol Centelles Marques de Quirra en la vila de Nules. *Sa Magestat vist lo priuilegi ab lo qual preten tenir la jurisdiccio en lo lloch de Alaquas gubernatorio nomine, manarà prouehir com cōuinga sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

Sa Magestat se informarà sobre lo que se li suplica en aquest capitol, y tindra consideracio pera fer al Cōpte de Sinarques la merce quey haurà lloch.

CAP. XXV.

ITem don Iuan Lladro de Pallàs Compte de Sinarques ha moltissims anys que porta plet, en raho dels termens de la vila de Chelua de vna, y les viles de la Yessa y Alpuente de altra; la qual diferencia ha restat de hauer cremat los comuners en lo Castell de Chelua les escriptures, actes, y papers ab que lo dit Compte poguera mostrar la defensa que te contra les pretēsions de dites viles. Supliquen perço los dits dos Braços, sia seruit V. Mag. manar als Aduocat y Procurador Patrimonial no assistixquē, ni presten son auxili en estos plets a les dites viles, en cōsideracio de la de sus dita perdua dels actes y escriptures, per causa tan del seruey de V. Mag. deixant a dites viles tots sos drets saluos, e illesos pera proseguir dits plets. *Sa Magest. se informarà sobre lo que se li suplica en aquest capitol, y tindra consideracio pera fer al Compte la merce quey haurà lloch.*

Sa Magestat manarà prouehir lo que conue sobre aquest capitol acerca de les conjunccions dels oficis de la Generalitat, y de la Ciutat.

CAP. XXVI.

ITem la experiencia ha mostrat lo gran dany que resulta de les conjuncciones ques fan en los oficis de la Generalitat, y de la ciutat de Valencia, perque poques vegades se acerta a nomenar subjectes capazos, y quals se requereixen pera tals oficis. Supliquen perço los dits dos Braços a V. Magestat, sia seruit manar prouehir que los Diputats, Iurats, Racional de Valencia, y lo Escriuà de la Sala, de ara en auant de ninguna manera puguen nomenar conjunts en qualsseuol dels oficis de la casa de la Generalitat, y de la dita Ciutat: exceptats empero los oficis

oficis q̃ solen conferir a persones Eclesiastiques, y en les Cathedres, y demes oficis de la Vniuersitat de la dita Ciutat, sens q̃ en dita prohibicio se comprenguen los conjunts que fins ara hi ha, y se han fet de dits oficis. *Sa Magestat manarà prouehir lo que conue sobre aquest capitol.*

En la quantitat dels salaris dels actes, y prescripcio del dret de cobrarlos, se guardẽ los furs sobre aço disponents, y les clausules dels llegats se lliuren als llegataris, pagant lo ius scribendi solamẽt, saluo si lo qui la demana serà hereu.

CAP. XXVII.

ITem los salaris que rebẽ los Notaris dels actes de protocol, son excessius, y es senten mes aquells, per la diminucio dels patrimonis, que los quels han de pagar pateixen ab les reduccions dels censals, y expulsio dels Moros. Supliquen perço los dits dos Estaments a V. Magestat, sia seruit manar, que de ara en auant no puguen cobrar los dits Notaris mes salaris dels infrascrits; ço es, que los salaris que no excedeixen de deu sous, resten en la forma que fins huy, y tots los demes se reduheixquẽ de aci en auant a la mitat del salari q̃ per cada hu de aquells respectiue se acostumaua pagar; y que los Notaris rebedors, o hereus de aquells, o tenint causa de aquells, dins cinch anys, contadors desdel dia del calendari del acte que hauran rebut, y passats aquells, sia prescrit, de manera que neque agendo, neque excipiendo lo puixen demanar los dits Notaris rebedors, ni los tenint causa de aquells, sino solament lo ius scribendi. Y que en los testamẽts, o codicils les persones que tindran interes en aquells, com son los llegataris, y altres, als quals no toca lo pagar lo salari dels testamẽts, o codicils, los puixen fer traure, y tinguen obligacio los Notaris rebedors de donarlos les clausules de aquells q̃ respectiuament els tocarà, sens pagar mes salari que lo ius scribendi de aquells; exceptada la clausula de la herencia, la qual no tinguẽ obligacio de donarla a algu, encara q̃ pretenga tenir interes en aquella, sino es pagant ab integro lo salari, si ja no estarà pagat: y q̃ la present disposicio no se entenga en los actes judicials, ni extrajudicials, o altres tocants a rebre al Escriuà de la Batlia, y demes Escriuans de les altres Corts, y Tribunals del Regne, y en particular los actes de arrendaments que reb lo dit Escriuà de la Batlia general, y demes Corts, directa, ni indirectament. *Plau a sa Magestat, que en respecte dels salaris dels actes, y prescripcio, se guarden los furs sobre aço disponents: y en quant a la copia de les clausules dels llegats, se hajen de donar als llegataris, pagant tan solament lo ius scribendi; saluo si lo qui la demanarà serà hereu.*

Aduocat Fiscal de sa Magestat en la ciutat de Valencia en lo per venir si haurà de votar com fins huy en les causes criminals. Ho mirarà sa Magest. y prouehirà lo que mes conuinga.

CAP. XXVIII.

ITem Señor los Aduocats Fiscals per raho de sos oficis estan obligats a esforçar la ofensa contra l reo en causes criminals, y per la mateixa raho son suspectes a la part, y no poden ser Iutges en la causa. Supliquen perço los dits dos Braços a V. Mag. sia seruit manar, que lo Aduocat Fiscal de la dita ciutat de Valencia no puixa tenir vot de ara en auant en sentencies criminals. *Sa Magestat mirarà lo que se li suplica ab aquest capitol, pera resoldre lo mes conuenient; y es seruit, que lo ques dellibetarà tinga la mateixa força que si s haguera decretat en les presents Corts.*

Incorporacio de Bocayrent y Banyeres sis deu concedir, confermant los priuilegis mencionats en est capitol. Vists aquells, prouehirà sa Magestat lo que mes conuinga.

CAP. XXIX.

ITem per quant lo Serenissim Rey don Iuan ab son Real priuilegi, Dat. en la vila de S. Mateu a dos del mes de Febrer del any 1466. vnì, e annexà lo lloch de Banyeres a la vila de Bocayrent, en aixi que la dita vila, e lloch, ab son castell, alqueries, e termens, fessen, y fossen vna vila, y vn terme inseparable, de tal manera que per raho de dita vnio lo dit lloch de Banyeres restas incorporat a la Corona Real, en virtut de la incorporacio feta a la dita vila, seruintse sa Magestat, per sa Real clemencia incorporarho tot de nou (licèt no fos menester per lo dit de sus) en sa Real Corona perpetua e inseparablement, ab moltes clausules corroboratiues de la dita incorporacio, e inseparabilitat, e altres irritants qualseuol contrari decret. Prometent aixi mateix, per sa Real clemencia, confermar en Corts lo dit Real priuilegi de vnio, e incorporacio, ab les seguritats de juraments, e altres que en semblants es acostumat, com es de veure per dit Real priuilegi, al qual sia haguda relacio. E com fins huy no conste que dit Real priuilegi, e concordia sia estat confermat encara

en Corts, y conuinga molt, no sols a la dita vila de Bocayrent, y lloch de Banyeres son carrer, pero encara a la Real Corona, y Patrimoni de V. Magestat, que aço es faça, y conferme en estes Corts. Perço los dos Braços Eclesiastich, y Militar del Regne de Valencia supliquen a V. Magestat sia de son seruici prouehir y decretar, confirmar y autorizar les dites vnio, e incorporacio. *Sa Mag. vists los Reals priuilegis en lo capitol mencionats, prouehirà lo que mes conuinga.*

LOS DOS BRAÇOS ECLESIASTICH, Y REAL, PRESENTEN A V. MAGESTAT LOS ACTES SEGVENTS, y supliquen sien decretats segons en ells se conte.

Les persones a qui toca la cobrança del dret Portugues, dins de vn any, contador del dia de la notificacio, han de tenir aueriguats los comptes dauant del Lloctinent general, de lo que per raho de aço hauran cobrat desdel temps de la imposicio; y si passat lo any no ho hauran fet; o per los cōptes resultarà que han cobrat integrament, reste extinct aquest dret.

Cap. I.

PRIMO, per quant lo dret Portuges ha pus de cent y cinquanta anys ques cobra, a raho de siscentes lliures cascun any, y de pochs anys a esta part a raho de docentes lliures de arrendament: y la causa de la imposicio de dit dret no fonch per cōueniencies del Patrimoni Real, sino per interes particular de tres mil siscentes huytanta y tres lliures de persones particulars, y per raho de dit dret se ha cobrat molt major quantitat de la q̄ donà causa pera la imposicio de aquell; y perço en lo fur 112. de les Corts del any 1564. y en lo fur 107 de les Corts del any 1585. fonch delliberat, que es fes llegitim cōpte del que se hauria tret del dit dret Portuges, per veure si la causa de la imposicio estaua satisfeta: y la aueriguacio se cometè al Virrey de Valencia, lo que fins huy no se ha posat per obra, y als regnicols del Regne de Valencia resulta de aço notable perjuhi, e dany, y mes en la present ocurrencia de temps, que conforme ordens de sa Magestat, no poden entrar robes, ni peixca de Inglaterra, ni Frācia, y podentse portar de Portugal, deixa de portarse per raho de dit dret. A lo que se ajusta, que tambe de retorn sen portauen los Portuguesos arros, pansa, almello, y tota manera de teixits de seda, matafaluga, barrella, çafra, ayguardent, y granes de poll, ab les quals coses tambe se aumentauen los drets Reals del General, y sises. Perço los dits Estaments Ecclesiastich, y Real, supliquen a V. Magest. sia seruit manar, que dins de vn any, contador del dia del Solio de les presents Corts, los q̄ pretenen tenir interes en la imposicio del dit dret, presenten y aueriguen los cōptes ab tot efecte: y q̄ si dins del dit termini no mostraràn y verificaràn ser acrehedors, ex tunc reste lo dit dret extinct, finit, y resolt, sens altra declaracio, ni prouisio: en que per la dita aueriguacio ex nunc reste nomenat lo Virey y Capità general de V. Mag. en lo dit Regne de Valencia. *Plau a sa Magestat ques notifique judicialment desde ara a les persones que cobren aquest dret, que dins de vn any, ques conte del dia de la notificacio, tinguen aueriguats los cōptes dauant lo Lloctinent general de lo que per esta raho hauran cobrat desde el temps de la imposicio; y que passat lo any, si nou hauran fet, o per los cōptes resultarà que han cobrat entegrament, reste extinct aquest dret.*

Confermacio de la nominacio feta per la ciutat de Valencia de la persona de Frances Monter, pera regir lo llibre del escorcoll de les mercaderies, mentres dure aquest ofici.

Cap. II.

ITem per quant lo Rey nostre Senyor, pare de V. Mag. ab sa Real lletra, dada en Madrit a cinch de Maig 1614. feu merce a la ciutat de Valencia, de que pogues tenir y gozar de la mateixa facultat que te la Generalitat, en orde a poder regonexer y escorcollar les robes y mercaderies, y posar bollatins, y portar llibre de conte y raho dels teixits, aixi de la dita ciutat de Valencia, com de les robes forasteres, per los fraus que se acostumen fer

fer a les sises de dita Ciutat. Y aquella en execucio de dita Real lletra, formà dit llibre, y nomenà pera regirlo a Frances Monter Ciutadà; lo qual per molt temps lo ha regit, y administrat, y de present lo administra ab molta puntualitat y satisfaccio. Y per la experiencia se ha vist q̃ conue que lo dit llibre se continuè, y que lo dit Monter lo tinga de sa vida, per la molta pericia que te en dit ministeri. Com tambe lo nomenat peral mateix efecte pera la Diputacio, lo te de sa vida: y que dit ofici no tinga dependencia dels arrendadors. Supliquen perço a V. Magest. los dits Braços Ecclesiastich y Real, sia seruit lloar, y aprouar la dita formacio de dit llibre, y nominacio de dit Monter pera lo exercici de aquell, manant q̃ dit Mõter tinga dit llibre per tots los dies de sa vida, ab lo mateix salari, y emoluments que la Diputacio te senyalat a la persona que per lo General te consemblant ofici. E que apres dels dies del dit Monter, la nominacio toque a la dita Ciutat, y que lo nomenat lo haja de tenir de per vida. Deixat empero facultat a la dita Ciutat, pera que sempre y quant li parega puga supprimir lo dit ofici, y que del dia de la subpresio cesse lo salari; ab tal, que sempre y quant li parega tornarlo a eregir, ho puga fer: y que si lo dit Monter tunc serà viu, se li haja de donar a ell, y no a altra persona. *Plau a sa Magestat de confermar la nominacio en la persona de Frances Monter, mentres durarà y estarà en peu lo ofici.*

Confermacio de la nominacio feta per la Ciutat de Valẽcia de la persona de Ioseph Vicẽt Eximeno en lo ofici de Escriuà de la Sala, y altres, pera apres dels dies de Frances Gerony Eximeno son pare, y facultat de poder rebre los actes concernẽts als dits oficis, com los rebia son pare, tenint major edat de vint y cinch anys, y essent aprouat per les persones a qui toca.

CAP. III.

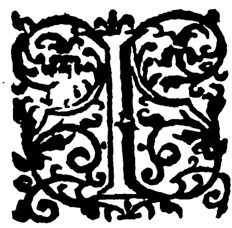
ITem Senyor, attes q̃ Frances Gerony Eximeno posseheix los oficis de Escriuà major de la Sala, y dels Iurats, y Consell de la ciutat de Valencia, e de la fabrica de la Llonja noua, y del Estudi general de la dita Ciutat, e lo de Alcayt de dita Sala; los quals oficis ha cent quaranta y nou anys que hã regit, e possehit continuament los ascendents del dit Frances Gerony Eximeno: perço, que primerament fonch nomenat en dit ofici per los Iurats de Valencia a 28. de Iuny 1477. Iaume Eximeno, al qual fonch donat per conjunt Gaspar Eximeno fill de aquell a 27. de Nohembre 1488. en virtut de vna carta Real, dada en Tordesillas a 9. de Nohembre de dit any, en fauor de dit Gaspar Eximeno; lo qual feu tambe molts seruicis a sa Magestat en les entrades de la guerra de Granada, ab son cauall y armes. Y apres succehi al dit Gaspar Eximeno en dits oficis Iaume Eximeno son germà, segons consta ab acte de conjunccio, fet a 19. de Abril 1502. en virtut de vna carta de sa Mag. Dat. en Seuilla a 20. de Febrer dit any. Y apres al dit Iaume Eximeno succehi Iaume Benet Eximeno, son nebot, ab acte de conjunccio, feta a tres de Agost 1529. en virtut de vna carta Real, dada en Barcelona a 24. de Iuliol del mateix any. Y apres al dit Iaume Benet Eximeno succehi Miquel Gerony Eximeno son germa, ab acte de conjunccio, feta a 13. de Agost 1539. en virtut de vna Real carta, dada en Monço a 16. de Nohembre 1537. Y apres al dit Miquel Geroni Eximeno succehi Frances Baltasar Eximeno, son fill, ab acte de conjunccio, feta a 11. de Abril 1551. al qual succehi Frances Gerony Eximeno, son fill, qui al present rig dit ofici, segons consta ab acte de conjunccio, feta a 11. de Març 1586. Y vltimament lo dit Frances Gerony Eximeno te per conjunt a Ioseph Vicent Eximeno son fill, nomenat per los Iurats de la dita ciutat de Valencia, ab acte de cõjunccio feta a 22. de Agost 1617. en e per execucio de vna Real carta de V. Magestat, Dat. en S. Lorenço a 12. de Agost dit any 1617. y lloada y aprouada per lo Consell general de dita Ciutat a 28. de Setembre del mateix any. Y considerat que tan antichs seruicis, y la integritat y fidelitat tan notoria ab que dits Eximenos sempre han procehit, mereix molta remuneracio. Supliquen perço a V. Mag. los dits dos Estaments, Eclesiastich, y Real, sia seruit de lloar, ratificar, y confermar la dita nominacio del dit Ioseph Vicent Eximeno en conjunt en lo dit ofici, o oficis del dit Frãces Gerony Eximeno son pare, y donarli facultat pera rebre tots los actes concernents a dit ofici, arribant a tenir cumplida edat de vint y cinch anys: y axi mateix concedir, y dar facultat pera que en cas que dit ofici reste solidè en cap del dit Frances Gerony Eximeno, o del dit son conjunt, per premoriencia, o renunciacio del altre, puga aquell en qui lo dit ofici, o oficis restarà solide, dispondre dell en vna vida, com sia de fill, net, nebot, o altre parent, y no en estrany, no obstant qualsseuol pragmatiques, furs, establiments, constitucions, y cartes Reals disponents lo cõtrari; en les quals pera est efecte tantum sia per Vostra Magestat dispensat. *Plau a sa Magestat confermar la coadjutoria en la persona de Ioseph Vicent Eximeno, y se li dona llicencia*

pera

pera que tenint edat de vint y cinch anys, essent aprobat per les persones a qui toca, puga rebre los actes, com los rebia son pare.

Moliners si debuē portar al Almodi de Valencia lo forment de les moltures. Mana sa Magestat informe sobre aço son Lloctinent general, y que lo Syndich de la Ciutat pose cuydado particular en lo despaig, pera que sa Magestat puga pendre deguda resolucio; y la que decretarà, tinga la mateixa força que si se haguera decretat en les presents Corts.

CAP. IIII.

Tem per quant en lo capitol 72. de les Corts del any 1604. fonch estatuhit, e ordenat, q̄ los oficials de la ciutat de Valencia donassen als senyors de molins albarans de sachs pera flaquers de quinze en quinze dies deles sues moltures; çoes, de allo que constaria per lo llibre del credencier hauerse molt en cada moli respectiue; y per lectura del dit capitol resulta, que pera poderlo obtenir se representarē per error dos coses, que patien y pateixen manifesta impugnacio. Perque la primera fonch, dir que per lo fur 8. de molendinis del any 1528. qualseuol senyor de molins podia vēdre ab llibertat ses moltures, aixi als casolans, com als flaquers, & tantum abest, que lo dit fur concedis tal, que ans be aquell tan solament se feu per benefici publich, en confirmacio dels establiments de la dita Ciutat, a fi de prohibir entre los senyors de molins, y los flaquers, o fariners, tota manera de tracte, negociacio, e correspondencia. Y quant fora aixi, q̄ en aquell temps se permetera als senyors dels molins facultat de vendre als flaquers, es molt sabut que apres sempre fonch obseruat lo contrari; y que ab la Real pragmatica del Almodi del any 1594. per lo mateix benefici publich, que es la suprema lley, als quals especificament estan regulats los furs del any 1604. conforme la oferta, se prouehi, que los forners, y flaquers no poguessen cōprar forments sino del deposit de la Ciutat. Y la segona, fonch dir, que si als senyors de molins no sels donauen albarans per ses moltures, vindrien a perdre ses rendes: en lo qual tambe se rebè equiuocacio, per que aquells illo tunc acostumauen vendre dites moltures en lo Almodi en forment, que es com en aquelles se paguen, conforme lo fur tercer del mateix tit. de molendinis, y la ordinacio del senyor Rey don Fernando Segon, que està en los priuilegis, cap. 19. fol. 221. E com, Senyor, a mes de lo que se ha referit, per experiencia se ha vist, que so color dels dits sachs de quinzenades, se cometen molts fraus, en perjuhi de la Ciutat, y de son auituallament, perque los flaquers deixen de pendre forment del deposit, y no es possible aueriguar contra aquells los fraus que cometen contra dit deposit: de ahon se segueix, que los forments de la Ciutat se venen a gastar y podrir, y a patir baixa en los preus; tot lo qual redunda en perjuhi de les persones de tots los tres Estamēts. Y hauent cōsiderat en estes Corts lo Eclesiastich, y Real dits danys, ab actes rebuts per los seus escriuans respectiuament, hajen delliberat se suplicàs a V. Magest. fos seruit millorar lo dit cap. 72. del any 1604. y manar que los senyors de molins de cætero tinguen obligacio ab albarà del credencier de portar (com de antich se acostumaua) los forments de ses moltures al Almodi pera vendre, per ser, com es, aquell lo lloch comu pera semblants vēdes, y no esser just que los moliners hajen de ser mes priuilegiats en la venda dels forments de ses moltures que los mateixos hereters, y persones que tenen forments de propria collita: y que estant los forments de dites moltures en lo Almodi, los puga la Ciutat, si voldra, comprar, pera son auituallament, per son just preu. Y no obstant q̄ les dites delliberacions eren, y son justes, hauentse proposat en lo Estament militar hajen deixat de passar per aquell, per la cōtradiccio sola dels senyors de molins, e persones interessades; y no sia just q̄ lo benefici publich y bon auituallament de la Ciutat, hajen de patir per lo interes particular de dits senyors de molins. Perço los dits dos Braços Eclesiastich, y Real supliquen a V. Magest. sia seruit manar autorizar, confermar, y decretar les dites delliberacions dels dits dos Estaments, suplint ex causa publicæ vtilitatis de certa scientia, motu propri, y de plenitut de potestat, lo defecte del consentiment de la part interessada, que ha contradit en lo dit Braç Militar, pera q̄ no obstant la dita contradiccio, y com si lo dit Braç Militar haguera consentit en les dites delliberacions dels dits dos Estaments, aquelles tinguen son degut efecte y execucio. Y que no obstant la disposicio del dit capitol 72. del any 1604. los dits senyors de molins tinguen obligacio de aci auant de portar a vēdre al Almodi los forments de les sues moltures respectiuament, y que la Ciutat per son just preu los puga comprar, pera son auituallament. *Sa Magestat remet a son Lloctinent general que informe sobre lo que se li suplica en aquest capitol, com a cosa tan important al be publich de la Ciutat de Valencia: y mana al Syndich de ella, que tinga particular cuydado en q̄ aço se despache,*

pera

pera que puga ſa Mageſtat pendre la reſolucio que mes couinga: de tal manera, que lo ques decretarà en aqueſt capitol tinga la mateixa força que ſi ſe haguera decretat en les preſents Corts.

Confermacio de la nominacio feta per la Ciutat de Valencia de la perſona de Iaume Iuan Gran en lo ofici de Subſyndich que tenia Gaſpar Iuan Gran Notari ſon pare, com tinga les calitats ques requerixquen peral exercici del dit ofici.

CAP. V.

Tem Senyor los ſeruicis que Gaſpar Iuan Gran Notari, altre dels Subſyndichs de la Ciutat de Valencia, te fets en diuerſos oficis, y en moltes y diferents ocaſions que ha ſeruit a dita Ciutat per diſcurs de trenta anys y mes, y los que tenia fets Ioan Gran ſon pare, per diſcurs tambe de molts anys, acudint lo hu y lo altre en ocaſions ben extraordinaries al ſeruici de aquella, y a la defenſa de ſos afers y negocis ab molta puntualitat, fidelitat, y amor, y que en conſideracio de aço los Iurats de dita Ciutat ab acte rebut per lo Eſcriuà de la Sala a 24. de Dehembre 1616. nomenaren en conjunt del dit ofici de Subſyndich, que rig lo dit Gaſpar Iuan Gran, a Iaume Iuan Gran ſon fill. Y eſta nominacio de conjunt fonch lloada y aprouada en apres per lo Conſell general de la dita Ciutat; jatſia ab Real carta, dada en Madrit a ſet de Febrer 1620. fonch tãbe aprouada, ratificada, y confermada. Supliquen perço los dits dos braços Ecleſiaſtich, y Real, ſia ſeruit V.Mag. ratificar, y cõfermar de nou dita conjunccio, pera que aquella valga y tinga ſon degut efecte, no obſtant la pragmatica feta per lo ſenyor Rey don Fernando en les Corts del any 1488. y ſens encorriment de les penes en aquella eſtatuhides; y no obſtant qualſseuol altres pragmatiques, furs, priuilegis, eſtabliments, y cartes Reals lo contrari diſponẽts; reſtant en lo demes totes les dites diſpoſicions en ſa deguda força, eficacia, y valor.

Sa Mageſtat en quant meneſter ſia aproua la nominacio y conjunccio que ha fet la Ciutat del fill de Gaſpar Gran, lo qual es ya difunt, ab que peral exercici de ſon ofici tinga les calitats requiſites.

Sa Mageſtat mirarà lo que conue prouehir ſobre lo que ſe li ſuplica en aqueſt capitol, en reſpecte de la conjunccio de Raymundo Polop en lo ofici de ajudant de Racional, de Vicent Calixto Polop ſon pare.

CAP. VI.

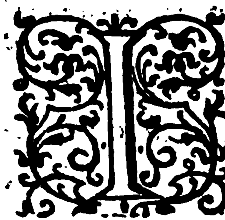

Tem Senyor, conſiderats aixi mateix los ſeruicis fets per Vicent Calixto Polop Ciutadà, altre dels ajudants del Racional de la Ciutat de Valencia, y que es be q̃ Raymundo Polop ſon fill deſde chich ſe crie y emplee en coſes del exercici del dit ofici. Supliquen los dits dos Braços Ecleſiaſtich, y Real a V.Mageſt. ſia ſeruit ab lo preſent acte de Cort donar facultat, permis, y llicencia al Racional de la dita Ciutat pera que puixa fer, y nomenar en conjunt del dit Vicent Calixto Polop al dit Raymundo Polop ſon fill en lo ofici de altre dels ajudants del Racional, no obſtant tinga lo dit Vicent Calixto Polop nomenat en conjunt del dit ofici a Miſer Lluys Ramos. Ab tal empero que tots temps y quant lo dit Raymundo Polop tindra atteſa y cumplida edat de vint y cinch anys, haja de renunciar a dit ofici lo dit Miſer Ramos, o lo dit Vicẽt Calixto Polop, en res no obſtant la pragmatica del ſenyor Rey dõ Fernãdo, ni altres qualſseuol pragmatiques, furs, priuilegis, eſtabliments, o cartes Reals lo contrari diſponents; reſtant empero totes les dites diſpoſicions en lo demes en ſa deguda força, eficacia, y valor.

Sa Mageſtat mirarà lo que conue prouehir ſobre lo que ſe li ſuplica en aqueſt capitol.

Los que recullen neu en ſes propries terres pera ſon vs propri, y no pera grangeria, no dehuen pagar la impoſicio de vint ſous per carrega, introduhida en les Corts del any 1604.

CAP. VII.

Tem Senyor, jatſia en la impoſicio dels nous drets de la neu, e los demes impoſats en les Corts del any 1604. pera la cuſtodia y guarda de la Coſta maritima del Regne, ſe digue expreſſament, que de cada carrega de neu que entras en la Ciutat de Valencia, y demes ciutats, viles, y llochs del preſent Regne, y arrauals de aquells y de aquelles, ſe haguessen de pagar vint ſous, y ab aço ſe veya clarament que los qui recullen neu en ſon propri terme, o terra, y de ella es ſeruexẽ pera ſos vſos propriis ſens entrarla en poblat, no eſtan compreſos en la dita impoſicio, ni en la diſpoſicio foral que della tracta; y en particular los Couents de Benifaçà, y Vall de Chriſt, y altres q̃ repleguen en ſes terres, y termens propris neu, y la guarden peral ſeruici de ſos Couents en lo rigor del Eſtiu. No res menys empero pera euitar tota manera de dificultats y litigis ab los Arrendadors, ſupliquen los dos Braços Ecle-

Eclesiastich, y Real, a V. Mag. sia seruit prouehir y declarar ab lo present acte de Cort, que les dites persones, y en particular los dits Conuents de Benifaçà, y Vall de Christ, no dehuen dret, ni imposicio alguna de la neu que repleguen en ses terres y termens, pera sos vsos propris, y gastē en dits Monestirs y llurs cases, sens ferne de dita neu grāgeria alguna: y aço haja de tenir efecte apres de finit lo present arrendament. *Plau a sa Magestat.*

Confermacio de la conjunccio feta per la Ciutat, en fauor de Iuan Vicēt Marti, en lo ofici de coadjudant de Racional, de Geroni Giner son oncle.

CAP. VIII.

ITem attesos los seruicis de Geroni Giner, altre dels coadjudants del Racional de la ciutat de Valencia, y de son pare en dit ofici, los dits dos Braços Eclesiastich, y Real, supliquen a V.Mag. sia seruit lloar y aprouar, ratificar y confermar la nominacio feta per lo Racional de dita Ciutat a 25. de Setēbre 1623. de Iuan Vicent Marti, nebot de dit Giner, en conjunt en lo dit ofici de aquell; y la lloacio y aprouacio feta per lo Consell general de dita Ciutat a 26. de dit mes e any, de dita conjunccio: no obstant qualsseuol furs, pragmatiques, establiments, cartes Reals, lo cōtrari disponents. *Plau a sa Mag.*

Conjunccio de Iuā Batiste Saura, en lo ofici de Verguer ordinari de la Diputacio, que te Iaume Saura son pare.

CAP. IX.

ITem attesos los seruicis de Iaume Saura, altre dels Vergers ordinaris de la Diputacio, y q̄ los Diputats de voluntat de aquell nomenaren en conjunt a Gabriel Saura son fill, lo qual se inclinà a ser Eclesiastich. Perço los dits dos Braços supliquen a V.Mag. sia seruit nomenar per cōjunt del dit ofici en lloch del dit Gabriel Saura a Iuan Batiste Saura, tambe fill de aquell. *Plau a sa Mag.*

Aprouacio de la persona de Iuan de la Font, en conjunt del ofici de Sobrestant de les obres de la fabrica del riu, que te Frances Buforn; y facultat pera q̄ qualseuol de aquells que per mort, o renūciacio del altre, reste solide en lo dit ofici, puga disponre de aquell en vn fill, o gendre del dit Buforn.

CAP. X.

ITem Senyor, attesos los seruicis de Frances Buforn Sobrestant de les obres de la fabrica noua del riu, per raho dels quals la junta de Murs y Valls de la Ciutat de Valencia li donà per conjunt del dit ofici a Iuā de la Font, cunyat de aquell. Perço los dits dos Braços Eclesiastich, y Real supliquen a V.Mag. sia seruit de aprouar dita conjunccio; y concedir facultat pera que tots temps y quant per premoriencia, o renunciacio, reste lo dit ofici solide, y en cap de algu dels sobredits, lo que sobreuiurà, o renunciat no haurà puga disponre de dit ofici en son fill, o gendre del dit Frances Buforn. *Plau a Sa Magestat.*

Sa Magestat nomena en conjunt de Marti Rodriguez Porter ordinari de la Diputacio, a Isidro Aluaro son nebot, ab vn sols salari, y ab calitat quey haja consentiment dels Diputats.

CAP. XI.

ITem los dits dos Braços Eclesiastich, y Real, supliquen a V.Mag. sia seruit, attesos los seruicis de Marti Rodriguez, Porter ordinari de la Diputacio, donarli per conjunt en dit ofici a Isidoro Aluaro, nebot de aquell; ab vn sols salari y emoluments a dit ofici pertanyents. *Plau a sa Mag. hauentbi consentiment dels Diputats.*

Quant esdeuingà lo cas de fer prouisions en Corts generals sobre coses tocants a les aygues de rech, prouehirà sa Magestat lo que conuindra.

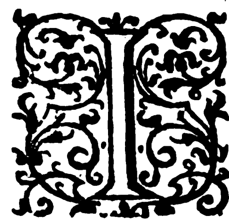
CAP. XII.

ITem Senyor, per la importācia gran que tenen les materies de aygues, y rechs, de les quals resulta la fructificacio de les terres y termens, o territoris; y aixi lo interes es gran, e irreparable dels regants de les aygues, y lo perjuhi ques pot seguir de fer lleys y prouisions sens oyr be, y degudamēt a totes les parts interessades. Supliquen perço los dits dos Braços Eclesiastich y Real a V. Magest. sia seruit per acte de la present Cort prouehir y decretar, que tots temps y quāt en Corts generals se suplicarà, o demanarà cosa tocant e concernent a les aygues y rechs de qualseuol riu, o cequia, no es puixa fer, ni es faça prouisio, ni decretacio parte inaudita, sino que se haja de remetre al Iusticia, pera q̄ oydes les parts interessades, se proueheixca ab lo tento y maturitat que cōue, y donar a cascu lo ques seu, sens causar perjuhi als altres. *Sa Mag. quant esdeuindra lo cas, prouehirà lo que conuindra.*

No proueheix sa Magestat sobre lo que se li suplica en aquest capitol, perque hi ha interes de tercer.

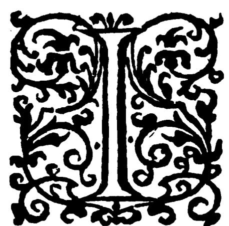
CAP. XIII.

Item

Tem Senyor, per quant la vila de Moruedre te son gouern per via de insaculacio dels oficis, cōcedida per lo Serenissim Rey dō Fernando, ab priuilegi particular; ab lo qual tambe se li concedi la Escriuania dels Iurats y Consell de aquella vila, pera apres dels dies del que llauors la possehia: apres mort del qual ab tot efecte se feu insaculacio del dit ofici de Escriuà, com dels altres, y se ha obseruat y guardat per temps de cent y vint anys, y encara mes; y de dos anys a esta part per part de Antoni Borras de Yturisa se obtingue obrepticia y subrepticiament priuilegi de la dita Escriuania, y en virtut dell, encara que ab protests, y dissentimēts, se tractà de pendre possessio. Supliquen perço los dos Braços Eclesiastich, y Real, sia V. Mag. seruit ab acte de la present Cort prouehir, y manar restituyr, y reintegrar a la dita vila de Moruedre en la dita Escriuania, y en la possessio que della tenia en virtut del Real priuilegi de insaculacio, hagut per reuocat lo dit priuilegi obtes en contrari. *Aço toca interes de tercer.*

Dispositio del fur 14. tit. de clamo non mutando, prorrogada fins les primeres Corts.

CAP. XIIII.

Tem, la disposicio del fur 14. tit. de clamo non mutando, es molt justa, en la qual se tractà de la forma que se ha de tenir y guardar contrals que compren de persones estranyes a pagar tantost, y apres los retarden la paga, y lo dit fur fonch temporal. Perço supliquen los dits dos Braços, pro beneficio publico, sia V. Magest. seruit manar, que la dita disposicio sia perpetua, y se obserue inuiolablement. *Plau a sa Magestat fins les primeres Corts.*

Sobre lo dispost per lo fur 23. de pignoribus, se guarde lo acostumat.

CAP. XV.

Tem, conforme lo fur 23. tit. de pignoribus, lo crehedor anterior ha de ser preferit als altres crehedors, en lo preu de la cosa ques ven per Cort, y està tacita, o expressament hipotecada. Perço supliquen los dos Braços pera major declaracio, y obseruacio del dit fur, sia V. Mag. seruit manar, que lo anterior hipotecari haja de ser sempre preferit en dit preu, sens q̄ sia necessaria discusio, no obstant qualseuol estil, o costum en contrari. *Plau a sa Magest. ques guarde lo acostumat.*

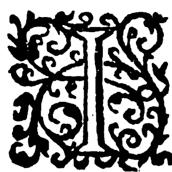
Condemnats en contumacia en la Real Audiencia Verbal, si son estats citats personalment; no debuen ser obits refectis expensis dins deu dies, que no sia fent deposit de la cantitat, la qual, donada caucio, se li lliure al actor.

CAP. XVI.

Tem algunes vegades se esdeue, que per descuyt dels Procuradors, o altrament, se prouehei-xen en la Real Audiencia Verbal moltes condemnacions en contumacia dels reos conuenguts, y apres sels denega audiencia. Perço supliquen los dits dos Braços a V. Magestat, sia seruit manar, que los tals cōdemnats dins dels deu dies de la condemnacio, refectis expensis, y fet deposit de la cantitat, deguen ser ohits; y que la cantitat depositada no puga ser lliurada a la part, fins tant ab cognicio de causa se haja prouehit. *Plau a sa Mag. ab que les citacions se hajen de fer a la mateixa part, y ab q̄ la cantitat se lliure al actor, donada caucio.*

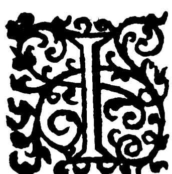
Pragmatica del combatiment de alberch, que està en lo cap. 9. tit. de malefactoribus, se guarde en tot lo Regne com a acte de Cort dels dos Estaments Eclesiastich, y Real.

CAP. XVII.

Tem, que la pragmatica del combatiment de alberch, que està en lo capitol nou, tit. de malefactor. feta a instancia del Estament Real, Supliquen los dits dos Braços, mane V. Magest. sia obseruada per fur en tot lo Regne. *Plau a sa Magestat ques guarde, y obserue lo que supliquen, com a acte de Cort dels dos Estaments.*

Suplicar nos pot, ni apelar de les prouisions confermatories, que cabuen sobre reuisio, o correccio, jatsia tinguen força de difinitiues; y si se vsa de remey de suplicacio, ipso foro sia haguda per repellida.

CAP. XVIII.

Tem, moltes vegades se esdeue q̄ hauent vsat alguna de les parts litigants del remey de reuisio, o correccio contra alguna prouisio, essent aquella apres confermada, intenta vsar de remey de suplicacio, a titol de dir, que la prouisio te força de difinitiua, y ab aço se entretenē los plets. Supliquen perço los dits dos Braços a V. Magestat, sia seruit manar, q̄ en lo dit cas nos puga vsar de remey de suplicacio; y que si de fet se intentarà, ipso foro sia haguda per repelida la tal suplicacio. *Plau a sa Magestat.*

Tercer

Tercer que apellarà, deu presentar ab integro dins sis dies lo primitiu proces. Y tambe qualseuol que demane euocacio de causa pendent dauant del Iutje inferior.

CAP. XIX.

Item la experiencia ha mostrat, que moltes vegades se esdeue, q̄ sobre la intelligencia del fur 40. de appellationibus, se sol posar en dubte, si lo tercer que apella de vna sentencia, no hauent fet part en lo proces, està obligat a fer presentacio de la dita sentencia y primitiu proces, y si pot esser compellit a fer dita presentacio dins sis dies, sub pœna desertionis. Y lo mateix se ha dubtat en los que demanen euocacio de algunes causes pendents dauant dels Iutjes inferiors. Perço supliquen los dits dos Braços a V. Mag. que pera resecar dits dubtes, mane declarar, que aixi los dits tercers apellants, com los que demanen euocacio de alguna causa pendent dauant del Iutje inferior, tenen obligacio de presentar ab integro los primitius processos, y q̄ poden ser obligats a presentarlos dins sis dies, sub pœna desertionis. *Plau a sa Magestat.*

Algeps si podran traure los vehins de la vila de Capdet dels termens de Villena, y Yecla, ho veurà sa Magestat, y manarà prouehir lo que mes conuinga.

CAP. XX.

Item per quant los termens de la vila de Capdet, y los de la ciutat de Villena, y vila de Yecla, del Regne de Castella, confronten entre si, y la vila de Capdet te necessitat de algeps pera ses cases y edificis, y en les molloneres de Villena y Yecla ni ha molt gran abundancia, de manera tal q̄ alli no fa, ni pot fer falta als de la dita ciutat de Villena, y vila de Yecla. Perço supliquen los dits dos Braços Eclesiastich, y Real, a V. Magest. sia seruit concedir llicencia, permis, y facultat als vehins, y habitadors de la vila de Capdet, pera que puguen fer lliurement algeps en les dites molloneres de Villena, y de Yecla, y traurel de alli francament, y sens pagar algun dret; e que pera la execucio del q̄ dit es V. Magest. se serueixca manar se despachen mandatos oportuns pera la dita ciutat de Villena, y vila de Yecla. *Sa Mag. veura lo que mes conuinga prouehir sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

Sal, si se podra donar als bestiars fora de les salines senyalades, se informarà sa Magestat.

CAP. XXI.

Item per quant en lo Regne de Valencia estan senyalats llochs y puestos certs pera donar sal als ganados; y algunes persones donen sal a sos ganados fora de dits puestos, de hon redunden alguns danys notables; y senyaladament per que quant se dona sal fora de dits puestos, succeheix que sempre en resta, y apres se escalfa ab lo Sol, y passant per alli altres ganados la mengen, y aço causa mortaldat, y malalties a dits ganados. Per tant supliquen los dits dos Braços Eclesiastich, y Real, a V. Magest. sia seruit, manar per acte de la present Cort, que sots pena de vint y cinch lliures, y de pagar los danys, ninguna persona done, ni faça donar sal a sos ganados fora dels llochs e puestos de les saleres senyalades. Y que totes les ciutats, viles, y llochs del present Regne, en los termens de les quals estarà senyalats puestos pera donar dita sal, tinguen obligacio de senyalar y mollonar dits puestos, pera que tots los ganados, y amos de ganados tinguen noticia de les saleres, y no puguen allegar ignorancia de aquelles, pera escusarse de pagar dita pena. *Sa Magestat se informarà sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

Secrests, y tachacio de aliments sis debuen concedir als militars particulars que no posseheixen llochs que foren poblats de Moriscos expulsos, ho mana sa Magestat remetre a justicia.

CAP. XXII.

Item Senyor, pera lleuar los abusos que de poch temps a esta part se han seguit, y segueixen en la Ciutat y Regne de Valencia, de pretendre y obtenir secrests persones Militars, a exẽple dels Titulats, Barons, y senyors de llochs, al quals apres de la expulsio dels Moriscos del dit Regne, per la perdua de la haziẽda q̄ patiren, se han concedit facilmẽt los secrests, y tachat aliments, lo ques deixa be entendre no milita en les persones particulars que no han perdut vassalls, y solament volen, so color del priuilegi, ne conueniantur, nisi in quantum facere possunt, frustar als crehedors. Supliquẽ perço los dits dos Braços Eclesiastich, y Real, a V. Mag. sia seruit prouehir, y manar, que de huy auant per ningun cas se proueheixca secrest, ni tachacio de alimẽts en persones particulars, encara que sien Militars, sino son Barons, o senyors de llochs que abans de la expulsio estauen poblats en tot, o en la major part de Moriscos. Y que tambe en los dits, y altres

senyors

senyors de llochs, y Barons, nos proueheixquen segrests mes dels que huy estan prouehits: y en los ya prouehits, la tachacio de alimēts, sia la quarta part, y no mes, de la renda, ò entrada que tindrà la casa. *Plau a sa Magestat que sobre lo contengut en aquest capitol les parts seguixquen sa justicia.*

Aliments, sis debuen tachar cōsiderats los bens del quels demana, deduhits los credits ab obligacio de pagar, los quals los adquiri, ho mana sa Magestat remetre a justicia. CAP. XXIII.

Item, perque en les tachacions de aliments se fa cumulo moltes vegades de tots los bēs que te la persona que obte dits aliments, sens distinguir si son bens adquirits ab carrech de alguns credits hipotecats sobre ells. Supliquen perço los dits dos Braços a V.Magest. sià seruit prouehir, y manar, que de huy auant nos tachen aliments a persona alguna dels bens que haurà comprat, o adquirit per titol de dot, donacio, o herēcia, ab carrech de alguns credits, en dany y perjuhi dels senyors dels dits credits. Addent lo dit Braç Real, que en qualseuol cas de tachacio de aliments se senyale de quins bens se han de pagar, y que tots los demes resten lliures, pera q̄ los crehedors puguen vsar de tots los drets quels competeixen, y exercir les accions que tenen contra sos deutors, cōforme les clausules apposades en los actes dels contractes en que se obligaren. *Plau a sa Magest. que sobre lo contengut en aquest capitol les parts segueixquen sa justicia.*

Aliments se debuen tachar a les persōnes a qui sa Magestat haura fet merce de Titols en les presents Corts, segons lo estat que tenien ans de la concessio. CAP. XXIIII.

Item, per quant les merces, honres, y fauors que V.Magestat ha de fer, y fa en les presents Corts, jatsia de sa naturalea reben interpretacions fauorables, empero per la Real clemencia de V. Magestat & aliàs, de justicia no han de ser en perjuhi de tercers, y los alimēts que huy tenen tachats los Titulars, Barons, y senyors de llochs, considerat lo poch que deduhits aquells resta pera partir entre los crehedors, mes abans son pingues que tenues. Supliquen perço los dits Braços Eclesiastich, y Real, sia V.Mag. seruit prouehir, y manar, que ningun Baro a qui V.Magestat farà merce de honra, y Titol de Duch, Marques, o Compte, no puixa demanar, ni obtenir majors aliments per raho de la noua Dignitat dels que huy, y al temps que se li farà merce tindra tachats: y si cas fos que no tinguès aliments tachats, y els demanarà de nou, que la tachacio se haja de fer y faça segons lo estat que tenia abans de promourel a la Dignitat, y no segons lo que tindrà apres de obtes lo Titol de Duch, Marques, o Compte. Y que axi mateix qualseuol persona de les de sus dites, y altres que tenen tachats aliments, no puixen demanar aument de aquells, sub prætextu de lo que pagaran del nou seruici fet a V.Magestat en les presents Corts. *Ia sobre lo contengut en aquest capitol està prouehit per sa Magestat en lo que ha paregut conuenir, ques, que per ser Titols no tinguen mes aliments dels que tenien ans de serho.*

Subsidi de les galeres sis deu reduhir als Eclesiastichs a la tercera part menys, en consideracio de les perdues de la Expulsio, ho manarà veure sa Magestat.

CAP. XXV.

Item, per quant lo dret del subsidi de les galeres quels Eclesiastichs paguen a V.Magestat, segons la gracia que li te feta sa Santedat, se paga per raho de les rendes que tenē, y estes ab la expulsio dels moriscos, e reduccions dels censals, hajen vengut a disminuyrse en mes de la tercera part; y sia just, e a raho conforme, q̄ la mateixa diminucio se faça en la obligacio de pagar lo dit dret. Perço los dits dos Braços supliquen a V.Magest. sia de son Real seruici, que als Capitols de la Metropolitana, e Cathedrals del Regne, que tenen a son carrech la cobrança, e paga de dit dret, per lo asiensio, y cōcerts que tenen fets, y faran ab los ministres de Vostra Mag. cascun any sels admeta en descompte la tercera part del dit concert del subsidi, pera quel puguen reduhir en la dita tercera part a les persones quel han de pagar, pro rata del que hauran perdut. *Sa Magestat se informarà del Comissari general de la Crehuada, de lo que se li suplica, pera fer als Eclesiastichs la merce que serà possible.*

Deu milia lliures se manē lliurar de pecunies de la Generalitat, pera pagar los treballants residents en les presents Corts, aixi oficials Reals, com dels tres Estaments; y pera daço suplix sa Magestat lo consentiment que no ha volgut donar lo Bras Militar. CAP. XXVI.

Item, per quant en totes les Corts generals se han acostumat senyalar de pecunies de la Generalitat deu milia lliures moneda reals de Valencia, pera pagar los treballāts en dites Corts, aixi oficials

R Reals,

Reals, com les demes perſones dels tres Eſtaments, y reſidents en aquells. Y hauent delliberat los Eſtaments Ecleſiaſtich, y Real ſuplicar a Voſtra Mageſtat fos ſeruit manar decretar que les dites deu milia lliures ſe donaſſen, e lliuraſſen tambe de pecunies de dita Generalitat, pera pagar los treballãts en les preſents Corts, aixi oficials Reals, com les altres perſones dels tres Eſtaments reſidents en aquelles, y hauentſe propoſat dita delliberacio de dits dos Eſtaments, al Militar, pera que juntament ab aquells aderis a la mateixa ſuplicacio, en lo dit Eſtament Militar, noy ha hagut concordia, per hauer de ſer en dit Eſtament la delliberacio nemine diſcrepãte, y no ſia juſt que per lo defecte del conſentiment del dit Eſtament Militar hajen de deixar de tenir efecte les delliberacions dels dits dos altres Eſtaments, en materia tan juſta, ordinaria, y deguda, per ſer de remuneracio y paga. Perço los dits dos Braços Ecleſiaſtich, y Real, ſupliquen a V. Mageſtat ſia ſeruit manar, que per als treballants en les preſents Corts, aixi oficials Reals, com altres perſones dels tres Eſtaments reſidents en aquelles, ſe donen, e lliuren de pecunies de la Generalitat deu milia lliures, que es la cantitat que en totes les Corts ſe han acoſtumat donar, ſuplint ex certa ſcientia, & plenitudine poteſtatis lo defecte del conſentiment del Eſtament Militar, atteſa la calitat del negoci, de la mateixa manera que en les altres Corts ſe hã acoſtumat pagar. *Plau a ſa Mageſtat.*

ACTES DE CORT
DELS ESTAMENTS
MILITAR, Y REAL.

NOS dos Eſtaments Militar, y Real del preſent Regne preſenten a V. Mageſt. los capitols ſeguents, y ſupliquen ſia V. M. ſeruit manar decretarlos, ſegons que en ells ſe contè.

Vendre ſa caſa pera ereccio, o conſtruccio de algun moneſtir, ningu pot ſer compellit ſens orde particular de ſa Mageſtat, deſpachat per ſon Conſell ſupremo de Arago, ſi ya no fos pera la conſtruccio de la Egleſia del moneſtir, o ſi aquell ſerà de monges.

CAP. I.

PRIMERAMENT ab la multitut dels conuents que hi ha en la ciutat de Valencia, y de caſcun dia ſe fan, ſe hã apoderat aquells de moltes caſes principals de dita Ciutat, y caſcun dia ſe ocupen de aquelles, en notable dany del Patrimoni de V. Mageſtat. Supliquen perço los dits dos Braços Militar, y Real, ſia manat, que ningun conuent de frares, ni altres religioſos q̃ eſtaran dins de la Ciutat de Valencia, y demes ciutats, viles, y llochs del Regne, exceptats los moneſtirs de monges, puixa compellir a algun particular a que li faça venda de llur caſa pera la conſtruccio, o edificacio de algun moneſtir, ſi ya no ſerà aquell lloch preciſament neceſſari pera la ereccio y conſtruccio de la Eſgleſia, perque eſta reuerencia es deu a hon ha de eſtar reſeruat lo Santiſsim Sacrament de la Euchariſtia; aço ajuſtat, q̃ en aqueſt cas hi haja obligacio de pagar al amo de la caſa lo juſt valor de contants; y que en altre cas, ni en altra forma no puixa eſſer compellit a vẽdre ſa caſa per ninguna cauſa, titol, ni raho. *Plau a ſa Mag. que ſens orde particular ſeu, deſpachat per ſon Supremo Conſell de Arago, nos puga compellir a ningun particular a fer venda de ſa caſa, ſino ſerà pera ereccio, y conſtruccio de Eſgleſia, com ſe contè en lo capitol.*

Difinir poden los jutjes ordinaris ſeculars als marmeſſors, y adminiſtradors de obres pies dins lo any; paſſat aquell, ſols los Ecleſiaſtichs; los quals ſols poden pendre dos diners per lliura per les difinicions. Y aço tambe ſe ha de obſeruar en lo Biſbat de Tortoſa.

CAP. II.

ITem per lo fur 120. de les Corts del any 1604. eſtà prouehit, que lo Oydor de cauſes pies tan ſolament puga rebre dos diners de ſalari per lliura. Y ſobre ſi ſe ha de entẽdre dit fur de la mateixa manera en les ciutats y viles del Regne de Valencia, y Biſbat de Tortoſa, hi ha hagut diuerſes dificultats; pera euitar les quals, ſupliquen los dits dos Eſtamẽts Militar, y Real, a V. M. ſia ſeruit prouehir y manar, per lo benefici de les animes, q̃ la dita diſpoſicio foral ſe obſerue y guarde en tot lo dit Regne, y en lo Biſbat de Tortoſa; ab que los Iuſticies

ticies de dites ciutats, viles, y llochs, puguen difinir les dites obres pies dins lo any; y passat aquell los ordinaris Eclesiastichs, ab dos diners de salari tan solament, y no mes. *Plau a sa Magestat.*

Sa Magestat veura lo que conue fer sobre lo que se li suplica en aquest capitol, de que mane cubrir en sa presencia al Marques de Aytona. CAP. III.

ITem la Casa del Marques de Aytona es de les mes antigues y calificades del Regne de Valècia, y te lo Titol de gran Senescal de Arago. Supliquen perço los dits dos Braços a V. Mageſt. sia de son Real seruey manarlo cobrir en sa Real presencia. *Sa Magestat veura lo que conue fer sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

Ioseph Rocafull Doctor en Theologia, y Pauordre Cathedratich de la Seu de Valencia, recomanat a sa Magestat, per ses parts, y seruicis.

CAP. IIII.

ITem, lo Doctor Ioseph Rocafull Preuere Cathedratich de Prima de Theologia en la Vniuersitat y Estudi general de la Ciutat de Valencia, y Pauordre de la Seu de la dita Ciutat, ha seruit a aquella en moltes, y diuerses maneres de estudis, y treballs, en gran benefici, y vtilitat dels estudiants y particulars de la mateixa Ciutat y Regne, desocupantse pera este efecte de coses propries, y ocupantse Diumenges y Festes en llegir diuerses materies, y acudint a diferents consultes dels Lloctinents generals, y Real Audiencia de Valencia, de orde de V. Magestat, y sos progenitors, sens tenir per aquells alguna remuneracio. Supliquen perço los dits dos Braços, en satisfaccio y premi de dits treballs, y pera que puga imprimir, y fer imprimir la obra que te feta de la explicacio de la Bulla, y altres moltes, que la noticia de aquelles redundaria en benefici publich, li sia feta merce de vna pēsio Apostolica, corresponent a dits seruicis y treballs, o de proposarlo en alguna resulta de Prebēda, Canonicat, o Dignitat de algu de Valencia q̃ sia promogut a Bisbe. *Sa Magestat veura lo que conue fer sobre lo que se li suplica en aquest capitol.*

Testar pot qualseuol major de quinze anys, segons lo que està dispost per furs del Regne.

CAP. V.

ITem Senyor, per furs del dit Regne, la edat llegitima pera poder testar los homens, y dones, es de quinze anys; empero los menors de vint, per la fragilitat de la edat estan subjectes a testar altrament del que en raho de prudēcia, pietat, y caritat deurien, moguts ab diuerses persuasions, deixant alguns parents pobres, contra tot orde de caritat. Perço los dos Braços Militar, y Real, supliquen a V. Mageſt. sia de son Real seruey prouehir, y manar, que ningun menor de vint anys, home, o dona, morint sens fills, puixa testar, ni dispōdre de les quatre parts de les cinch de sos bens, y patrimoni en altres persones, Vniuersitats, Monestirs, o Collegis, que en sos parents; y que sols puixa dispondre de la quinta part en estranys, o llochs Religiosos: declarant, pera remoure tot dubte, q̃ en aquest cas lo Cōuent, Collegi, o lloch Religios no es tengut per fill, ni parent, y que fent professio sens dispondre de sos bens, hajen de succehir en les dites quatre parts abintestat los pus prohismes parents, y en la quinta lo Conuent hon haura professat: ab lo qual tambe se euitarà lo entrar en ma morta los bens de realench. Prohibint, pera major fermetat, que ningun Notari puga rebre actes de dits menors de vint anys, homens, o dones, Religiosos, o Religioses, o que volen entrar en Religio, vel aliàs, sino es disponent de les dites quatre parts de les cinch entre sos parents, y de la quinta de la manera que aquells voldran: en lo qual no se entenguen los bens vinculats, y subjectes a fideicomis; en tots los quals feta professio, hajen de succehir los cridats en dit vincle, sots pena de priuacio de ofici del art de Notaria del Notari rebedor dels dits actes en altra forma, y de doscentes lliures, aplicadores les dos parts als cofrens de Vostra Magestat, y la altra mitat al acusador, y la altra al Espital general; y no hauenthi acusador, al dit Espital; y que ipso iure sien nulles los testaments, o codicils, encara que sien nūcupatius, y altres qualseuol disposicions y actes q̃ los dits menors de vint anys facen y faran, y altramēt hajen de succehir los pus prohismes parents de dits menors, als quals pertanyga la succesio abintestat: y que nos puguen rebre testimonis, sots decret de nullitat de actes, dauant de Iutje ni Tribunal algu pera prouar testament algu nūcupatiu, o altra qualseuol disposicio, per via de plica, nec aliàs, dels dits menors q̃ no hauran dispost en dita forma; ni dites proues puguen impedir a q̃ ipso iure no hajē de succehir abintestat, y succehixquē en los dits bens los dits parents pus prohismes, en la forma de sus dita, no obstant qualsseuol furs, actes de Cort, priuilegis, e altres qualseuol disposicions que facē, e puixen ser en contrari. *Plau a sa Magestat ques guarde lo que està dispost per los furs en esta materia.*

Fur 87. de les Corts del any 1585. sia obseruat en orde als procehiments contra dones casades, per raho de amigaments.

Cap. VI.

Item, los Iusticies Criminals, y sos Llochtinents, y los Iutjes superiors, com son la Real Audiencia, y Portantveus de general Gouernador de la Ciutat y Regne de Valencia, en derogacio dels furs, y priuilegis del dit Regne, de facto han procehit, y proceheixen contra dones casades, donantlos salt en ses cases, y posantles en la preso, ab titol de amigades; y despres que han fet a aquelles sembiants sobres, les obliguen a acceptar dess terro voluntari de la Ciutat y Regne, sens precehir informacio, ni proces, sino tan solament de facto, no atenent a la infamia ques segueix als marits, fills, filles, y parents, publicant ab dites demostracions lo ques ignoraua, y donant ocasio a molts bandos y morts. Supliquen perço los dits dos Braços a V. Magestat sia de son Real seruey prouehir y manar, q̃ de aci auant no es facen semblants procehiments, ni enantaments a dones casades, sots les penes a V. Mag. ben vistes. Y que si alguns se hauran fet en dita raho y consideracio, aquells se lineen, cancellen, y borren de sos originals registres. *Plau a sa Magestat ques guarde lo fur 87. de les Corts del any 1585.*

Pragmatica Real, disponent sobre lo entrar en lo Regne seda obrada, y per obrar, sia obseruada.

Cap. VII.

Item, es molt danyos y perjudicial al Regne de Valencia entrar en aquell seda teixida, ni per teixir, que no sia dels Regnes de España, aixi per que no se hen porten fora de aquells lo procehit de dites sedes, com per que se animen mes los Valencians a criarla y ferla, y per lo gran benefici q̃ resulta al Patrimoni de V. Magestat. Supliquen perço los dits dos Braços, sia per V. Magest. prouehit y manat, que de ninguna manera puga entrar en dit Regne seda teixida, ni per teixir, que no sia dels dits Regnes de España, excepto les mitjes de seda, les quals encara q̃ sien forasteres puguen entrar, y despedirse en dit Regne de Valencia, y la seda teixida que sera de verdader transit per lo dit Regne de Valencia al de Castella, y a qualsseuol altres, sots les penes a V. M. ben vistes. *Plau a sa Magestat, ques guarde la pragmatica.*

S. C. R. M.

OS tres Braços Eclesiastich, Militar, y Real del Regne de Valencia estan sumamẽt agraits per les grans merces y fauors q̃ han rebut, y de cascun dia reben de la Real y lliberal ma de V. Magestat; en correspondencia de la obligacio q̃ tenen de senyalarse, com tots tẽps se han senyalat mes particularment que les demes nacions en qualseuol ocasio q̃ fins huy se ha ofert en seruey de V. Magestat, y de la Real Corona; lo que ha obligat a ferlos merce de venir personalmẽt a tenirlos Corts, pera donar degut orde y assiento en tot lo que conue a la bona y deguda administracio de justicia, quietut, y repos del dit Regne, y dels poblats en aquell, y otorgarlos los furs y actes de Cort que en los dits tres Braços se han delliberat; los quals supliquen sien decretats segons en cascu de aquells se contè. Y encara que confien ques decretaran en dita conformitat, pero seria possible que per algunes causes, y respectes lo animo de Vostra Magestat mouents, no fos seruit concedir alguns de aquells, ni decretarlos, y en la forma q̃ se ha suplicat. Perço, y per lo q̃ conue al dit Regne, y benefici de aquell; y pera que en ningun temps qualseuol decret, o respostes diformes a lo delliberat y suplicat se puguen allegar contra dit Regne, ni traures en consequencia contra aquell, ab la humil y subjecta reuerencia que a V. Mag. se pertany, protesten q̃ per ningun temps volen ser vists auer acceptat les decretates, o respostes fetes contra lo delliberat y suplicat, o sia perjudicial al dit Regne; sino sols en quant sien vtils y beneficiosos adaquell, e singulars Braços de aquell: suplicant a V. Mag. sia de son Real seruey admetre la dita protestacio, segõs q̃ en altres Corts generals los Serenissims Reys predecessors de V. Magest. son estats seruits de admetre; y que les demes que se han acceptat, sien inuiolablemẽt obseruades a la lletra planament, y a sa entenimẽt, sens glosa, ni interpretacio alguna.

Item, com los dits furs, y actes de Cort q̃ per V. Magestat son estats otorgats, y decretats durant la dita, e present Cort, y acceptats per dits tres Braços y sengles de aquells, sien estats fets per benefici y vtilitat de la cosa publica, per hon es just que aquells

aquells sien obseruats. Perço supliquen los dits tres Braços, sens perjuhi, ni lesio de q̃ ja aliàs està prouehit per furs del present Regne, y en la forma sobredita, sia per V.Mag. ordenat, y manat, q̃ los dits furs, y actes de Cort hajen de ser obseruats y guardats en la Ciutat y Regne de Valencia en la mateixa hora que per V. Magestat aquells seran manats publicar in Solio.

Item, aixi mateix supliquen, que tots los actes faents, pera tota la dita Cort, e per cascu dels dits tres Braços, Eclesiastich, Militar, y Real, e singulars de aquells, e del General de Valēcia, per furs, o actes de Cort, aixi de gracia, com de qualseuol altra via, manera, e raho, sien lliurats autentichs, sagellats, e plumbats, franchs de dret de sagell, e de tots altres drets, e despeses als dits tres Braços, e singulars de aquells.

Remissio.

ITem Senyor supliquen que per V.M. sia feta absolucio, remissio, y perdo general de tots crims y delictes, y de totes les penes per raho de aquells comeses, e imposades, aixi per furs, actes de Cort, y priuilegis, com per pragmatiques Reals, no sols en los casos en los quals hi ha hagut condemnaciōs, com en los demes crims y delictes, en los quals noy ha hagut sentencia, ni menys hi ha instancia de part priuada, si e segons en semblants celebracions de Corts se ha acostumat fer, y prouehir: y que lo dit perdo e remissio general comprēga a qualseuol persones q̃ hajē comes dits delictes, e per aquells seran denunciades, o cōdemnades per sentencia, aixi per proces de absencia, com de presencia, encara que dites persones per ocasio de dits crims estiguen preses, o encarcerades, ò caplleuades, o en altra manera a mans de justicia; o se haja començat a posar en execucio semblants condēnacions: y que dit perdo, y remissio se hajen de seruar, y guardar per lo Lloctinent gñral, Regent la Lloctinencia en dita Ciutat, y Regne, Gouernadors, e altres oficials de aquells per grans, e preheminēts que sien, a sola ostensio de dit perdo general, sens quey haja necessitat de priuilegi particular; exceptat tansolament en los casos de crims de heretgia, de lesa Majestat, de sodomia, e falsadors de moneda, e de nafres, e coltellades donades per diners, de falsos Notaris, e de aquells q̃ fan fer, e vsen scientment de qualseuol cartes, testaments, e falses escriptures; e lladres trencadors de camins.

SA Magestat desijant donar en tot cumplida satisfaccio al Regne de Valencia, que tots temps se ha mostrat tan afecte al seruir a la Corona Real, ha tengut per be otorgar y concedir los capitols desuper cōtenguts en esta forma. Que es seruit, y li plau otorgar lo dret de sagell franch, segons en altres Corts es estat otorgat, ab que los treballs, salaris, y escriptures del Protonotari, y de son Lloctinent, y altres escriuans se paguen, y es satisfacen per entegre, o per via de concert, com es acostumat.

Y per quant per part dels Estaments se han fet algunes repliques a les decretates dels furs, y actes de Cort, les quals ab la breuetat del temps nos poden resoldre totes, se reserua sa Magestat facultat pera respondre a les repliques com mes fauorablement podrà; y que açò tinga la mateixa força q̃ si se haguera decretat en les presents Corts.

Absolucio.

AB la present absolem, remetem, e perdonā qualseuol Braços, Vniuersitats, y particulars persones del dit Regne de Valencia totes les penes ciuils, y criminals, corporals, y pecuniaries, de è per raho de qualsseuol crims que sien estats comesos fins al dia de huy, e si, e segons per los dits tres Braços nos es estat suplicat. De la present empero absolucio, y remissio general, exceptam tan solament crims de heretgia, e de lesa Majestat, e sodomia, e falsadors de moneda, e debats, e traydors, e de mort acordada, e de nafres, e coltellades donades per diners, e de falsos Notaris, e de aquells q̃ fan fer, e vsen scientment de qualsseuol cartes, testaments, e falses escriptures, e lladres trencadors de camins, y de qualseuol pau y trehua. Y es nostra voluntat, que tots los demes crims que no son, ni seran dels de sus exceptats, sien compresos en la present absolucio y perdo general, de la manera ques contè en la absolucio per dits Braços sobre açò feta.

D*ICTOS igitur Foros, actus Curiæ, ordinationes, & prouisiones iuxta decretationes nostras in fine cuiuslibet capituli scriptas & appositas ad supplicationem dictorum trium Brachiorum dictam Curiam repræsentantium, facimus, sancimus, statuimus, cōcedimus, & ordinamus, volumusq. per nos, & nostros successores incōcusse, & inuiolabiliter obseruari. Propterea omnibus supradictis, & infrascriptis gerentibus vices generalis Gubernatoris, Regenti Cancellariam, & Doctoribus Regiæ Audientiæ, Iustitiis, Baiulis, Alguaziriis, virgariis, portariis, cæterisq. demū vniuer-*

vniuersis, & singulis officialibus, & subditis nostris, dictorumque officialium locatenentibus, præsentibus, & futuris, mandamus quatenus omnia & singula supradicta in præinsertis actibus, ordinationibus, & prouisionibus, iuxta dictas ordinationes teneãt firmiter, & obseruent, & ab omnibus faciant inuiolabiliter obseruari, & non contrafaciant, vel veniant, aut aliquem cõtrafacere vel venire permittant, ratione aliqua siue causa. Et vt præmissa maiori gaudeant firmitate, promittimus in bona fide nostra Regia omnibus, & singulis supradictis, & infrascriptis, & omnibus etiã aliis de præsenti Regno, licet absentibus, tanquam præsentibus, & dicto Francisco Paulo Alreus (pro Protonotario nostro infrascripto) & omnibus etiam aliis quorũ interest, aut interesse potest, legitime stipulante, paciscente, & etiã recipiente. Ac etiam iuramus super Crucem D. N. Iesu Christi, & eius Sancta Euangelia manibus nostris corporaliter tacta, prædicta omnia, & singula, vt superius dicta sunt, & in dictis actis, ordinationibus, prouisionibus, & decretationibus continetur, complere, & inuiolabiliter obseruare, & facere teneri, & irrefragabiliter obseruari. Acta fuerunt hæc in Ecclesia Beatæ Mariæ Montissoni, die octauo mensis Maii, Anno à Natiuitate Domini Millesimo sexcentesimo vigesimo sexto, Regnorum autem omnium nostrorum Sexto.

Sig✠num PHILIPPI Dei gratia Regis Castellæ, Aragonum, Legionis, vtriusque Siciliæ, Hierusalẽ, Portugalliç, Hungariæ, Dalmatiç, Croatiæ, Nauarræ, Granatæ, Toleti, Valẽtiæ, Gallecię, Maioricarum, Hispalis, Sardinię, Cordubę, Corsicæ, Murciæ, Giennis, Algarbii, Algeziræ, Gibraltaris, Insularum Canariæ, necnon Indiarum Orientalium, & Occidentalium, Insularum, ac terræ firmæ maris Oceani, Archiducis Austriæ, Ducis Burgundiæ, Brabantię, Mediolani, Athenarũ, & Neopatriæ, Comitis Abspurgi, Flandriæ, & Tirolis, Barcinonæ, Rosilionis, & Ceritaniæ, Marchionis Oristani, & Comitis Goceani: Qui prædicta laudamus, firmamus, cõcedimus, & iuramus, eisdemque Bullam nostram plumbeam in pendenti iussimus apponendam.

Yo el Rey.

V. Don Franciscus de Castellui Reg. *V. Don Franciscus Leo Reg.*

Dñs Rex mandauit mihi Hieronymo Villanueua, visa per don Franciscũ de Castellui, & don Franciscum Leo Regentes Cancellariam.

Sig✠num nobilis don Federici Vilarrasa Canonici Sedis Valẽtiæ, procuratoris Admodũ Reuerendi Archiepiscopi Valentini. Sig✠num nobilis don Iaufridi de Blanes Locumtenentis generalis Ordinis & Militię Beatæ Marię de Mõtesa, & S. Georgii de Alfama. Sig✠num Francisci Fernandez de Arguedes procuratoris Reuerendi Episcopi Segobricẽsis. Sig✠nũ nobilis don Francisci Lopez de Mendoça Canonici Sedis vrbis Syndici Capituli Sedis Valẽtię, & totius Brachii Ecclesiastici. Sig✠nũ Fr. Augustini Valls Abbatis de Valldigna. Sig✠nũ Michaelis de Pina Canonici Sedis Sugurbii syndici & procuratoris Capituli, & Canonicorũ eiusdem Sedis. Sig✠num Licẽtiati Iosephi Aleuda Canonici Sedis Oriolę, & syndici dicti Capituli. Sig✠nũ Doctoris Petri Ioannis Bru Cubicularii, & Canonici Sedis Dertusę syndici & procuratoris eiusdẽ Capituli. Sig✠nũ don Hieronymi Ferrer Commẽdatoris de Orcheta, pro voce S. Iacobi de la Espata. Sig✠num nobilis dõ Petri Ferrer Cõmendatoris de Bexix, pro voce de Calatraua. Sig✠nũ don Ianuarii Rabaça de Perellos. Sig✠nũ nobilis D. Christophori Crespi de Valldaura. Sig✠nũ nobilis D. Ioãnis Ferrer de Proxita. Sig✠num nobilis don Iosephi Carroz Pardo de la Casta. Sig✠num nobilis don Hieronymi Sans de la Llosa. Sig✠nũ nobilis don Lucæ Malferit. Sig✠nũ nobilis don Iacobi Fernandez de Mesa. Sig✠nũ nobilis don Michaelis Seruello & Mercader. Sig✠nũ nobilis don Petri Roca maioris. Sig✠nũ nobilis don Ioãnis Pallàs. Sig✠num nobilis don Iacobi de Mõcayo. Sig✠num nobilis don Iacobi Milà. Sig✠num nobilis don Francisci Catalan Lopez. Sig✠num nobilis don Ludouici Milà. Sig✠num nobilis don Michaelis Milà. Sig✠num nobilis don Gasparis de Rocafull, & Boyl. Sig✠nũ nobilis don Francisci Roca. Sig✠num nobilis don Francisci Ludouici Roca. Sig✠num nobilis don Petri Roca minoris. Sig✠nũ nobilis don Galcerãdi Mercader. Sig✠num nobilis don Ludouici Mercader. Sig✠num nobilis don Frãcisci Rocamora. Sig✠nũ nobilis don Ludouici Valls & Cubells. Sig✠num nobilis don Hieronymi Ferrer & Milà. Sig✠num nobilis don Remigii Sorell. Sig✠num nobilis don Eugenii de Mõtoliu. Sig✠num nobilis don Ioannis Vallterra. Sig✠nũ nobilis don Ioannis Vallterra minoris. Sig✠num nobilis don Vincentii Vallterra. Sig✠num nobilis don Gasparis Escriuà de Romani. Sig✠num nobilis don Gasparis Carroz de Vilaragut. Sig✠num nobilis don Francisci Çapena & Figuerola. Sig✠num Guillermi Raymundi Mora de Almenar. Sig✠

Sig✠num Leonardi Soler. Sig✠num Gerardi Cucalo. Sig✠num Maximiliani Cerdan de Tallada. Sig✠nū Ludouici de Monsoriu. Sig✠num Antonii Borras. Sig✠num Hyacinti March de Velasco. Sig✠num Vincentii Dasio & Boil. Sig✠num Ludouici Ioannis Mingot. Sig✠num Ferdinādi de Balda. Sig✠num Francisci March de Velasco. Sig✠num Ludouici Soler de Corriella. Sig✠num Guillermi Raymundi Anglesola. Sig✠num Alfonsi Costa de Olona. Sig✠num Francisci Ioannis Artes de Calatayu. Sig✠num Melchioris Vallcanera. Sig✠num Alfonsi Martinez de Vera. Sig✠num Petri Aluarez Remiro de Espejo. Sig✠nū Raymundi Adell. Sig✠num Balthazaris Vincentii Remiro. Sig✠num Petri Remiro de Espejo. Sig✠num Sebastiani Adell. Sig✠num Antonii Rotla. Sig✠num Ioannis Baptistę Rouira. Sig✠num Seuerini de Calahorra. Sig✠nū Sebastiani de Montenegro. Sig✠num Iosephi AEgidii Polo de Vallterra. Sig✠num Philippi Ioannis Guerau. Sig✠nū Petri de Balda. Sig✠num Francisci Vincentii Artès Syndici. Sig✠num Ioannis Pallares Iurati. Sig✠num Dionysii Laurentii Climent Rationalis, & Syndici Brachii Regalis. Sig✠num Gasparis AEgidii Polo Iuris Vtriusq. Doctoris, Aduocati Brachii Regalis. Sig✠num Raphaelis Alconchell Syndici Ciuitatis Valentiæ. Sig✠num Francisci Hieronymi Ribes syndici eiusdem Ciuitatis. Syg✠nū Antonii Ioannis Anguerot Syndici Ciuitatis Setabis. Sig✠num Ioannis Garcia de Espejo syndici Ciuitatis Oriolæ. Sig✠num Ioannis Michaelis Martorell syndici Ciuitatis Alicantis. Sig✠num Hieronymi Sancho Iurisperiti Syndici Villæ Morellæ. Sig✠num Gasparis Pujalt syndici villæ Algeziræ. Sig✠num Christophori Sisternes Syndici villæ Castillionis Planitiei. Sig✠num Cosmę Iorda syndici villæ de Vilareal. Sig✠num Auziæ Olzina syndici villæ de Ontinyent. Sig✠num Constantini Descals Syndici villæ de Alcoy. Sig✠nū Bartholomæi Roca syndici de Borriana. Sig✠num Lucæ Colom syndici villæ Cullariæ. Sig✠num Michaelis Vincentii Barba Syndici villæ de Liria. Sig✠num Gasparis Perpinya syndici villæ de Biar. Sig✠nū Laurentii Iaquero syndici de Bocayrent. Sig✠nū AEgidii Sanchez syndici de Alpuente. Sig✠nū Gabrielis Sanz syndici Peneinsulæ. Sig✠num Petri Antonii Company syndici de Penaguila. Sig✠num Hieronymi Castillo syndici de Xerica. Sig✠num Didaci Arazil syndici de Xixona. Sig✠num Ioannis Lorca syndici de Vilajoyosa. Sig✠num Ioannis Vinader syndici de Capdet. Sig✠num Raphaelis Torremocha syndici de Corbera. Sig✠num Antonii Garcia syndici de la Yessa. Sig✠num Honorati Mompo syndici de la Olleria. Sig✠num Damiani Noguera syndici de Carcaixent. Sig✠num Ioānis de Esparça syndici de Beniganim. Sig✠num Guillermi Bartholomæi Sāchez Iurisperiti syndici villæ de Onda.

TEstes qui præmissis omnibus præsentes fuerunt, sunt Illustres don Gaspar de Guzman Comes de Oliuares, Dux de Sanlucar la mayor, Præfectus equitii Regii, don Ioannes de Luna & Mendoça Marchio de Montesclaros, cubicularius, & de Cōsilio Status suæ Maiestatis, don Rodericus Henriquez Marchio de Valdonquillo, & Præfectus domus suæ Maiestatis, don Didacus Mexia cubicularius, & de Consilio Status suæ Maiestatis, don Antonius de Atayde Comes de Castro, Præfectus domus Maiestatis Dominæ Reginæ, don Ludouicus de Haro etiam à cubiculo suæ Maiestatis, & alii de Consilio, & cubicularii præfatæ Regiæ Maiestatis.

SIg✠num Hieronymi Villanueua Militis Ordinis & Militiæ de Calatraua, suæ Maiestatis Consiliarii, & Secretarii, ac Protonotarii Regnorum Coronæ Aragonum, qui huiusmodi exemplum in præcedentibus ducentum quatuordecim membranæ foliis præsenti comprehensæ fideliter sumptum ab originali processu Curiarum per suam Sacram, Catholicam, & Regiam Maiestatem naturalibus Regni Valentiæ celebratarum Montissoni, anno millesimo sexcentesimo vigesimo sexto ducto vice & nomine meis per Franciscum Paulum Alreus Scribam mādati suæ Maiestatis, & regentem Protonotariam per me in Regno Valentiæ, cum eodem veridice collationem, auctorizatum, & decretatum, vt supra patet, in hanc publicam formam redigens, manu Regia firmatum, & per me referendatum, scribi feci cū rasis, & correctis infrascriptis; in fol. 22. pag. 1. lin. 13. vbi legitur 1604. en raho dels flaquers. In fol. 31. pag. 2. lin. 23. vbi viuda curadriu de sos fills que casa: fol. 37. pag. 1. lin. 7. vbi contracte particular ab mercader, o persona: fol. 39. pag. 2. lin. 5. vbi de aquells: fol. 92. pag. 2. lin. 22. vbi resident en Oriola que ixca ab molta presa gent de dites viles a despeses de aquelles: fol. 131. pag. 2. lin. 18. vbi Vostra Magestat lo dit Braç Real sia. Et clausi vigesimo sexto die mensis Septembris Anno à Natiuitate Domini millesimo sexcentesimo vigesimo nono.

Nos Don Phelipe por la gracia de Dios Rey de Castilla, de Aragon, de Leon, de las dos Sicilias, de Hierusalem, de Portugal, de Vngria, de Dalmacia, de Croacia, de Nauarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorca, de Seuilla, de Cerdeña, de Cordoua, de Corcega, de Murcia de Iaen, de los Algarues, de Algezira, de Gibraltar, de las Islas de Canaria, de las Indias Orientales, y Occidentales, Islas, y tierra firme del mar Oceano, Archiduque de Austria, Duque de Borgoña, de Brabante, de Milan, de Athenas, y de Neopatria, Conde de Absburg, de Flandes, de Tirol, de Barcelona, de Rossellon, y Cerdaña, Marques de Oristan, y y Conde de Goceano. Por quanto en las Cortes q̃ el año passado de mil seyscientos veynte y seys hizimos merced de celebrar en la villa de Monçon a los del nuestro Reyno de Valencia, los tres Estamentos della nos siruieron con vn millon y ochenta mil libras moneda de Valencia, ofreciendo pagarle en quinze años. La qual oferta aceptamos en el Solio que les tuuimos. Y para que cõ suauidad, y comodidad pudiesse el Reyno pagar el dicho seruicio, tuuimos por bien darles plazo de quinze años, y que en cada vno dellos pagassen setenta y dos mil libras, las quales se han de conuertir en la paga del sueldo de mil hombres de guerra, que voluntariamẽte querran seruirnos en las partes que los hauremos menester para nuestros exercitos: con los quales, y lo que los demas nuestros Reynos desta Monarquia nos siruen, podamos acudir a la defensa dellos, señaladamente desse nuestro Reyno de Valencia. Y q̃ los dichos Estamentos, o las personas que ellos nombrassen y eligiessen, mirassen la forma y modo, o arbitrios con que se hauran de pagar, o repartir. Y dimos poder bastante a dichos Electos para situar, o repartir dicha cantidad; dandoles tambien poder, para q̃ si los arbitrios, o modos de paga que vna, o mas vezes señalaran, no fueren sufficientes, puedan añadir y mudar todas las vezes que les pareciere, hasta tanto que con todo efecto sea cumplidamente pagado el dicho seruicio. Declarando que para hazer los autos a esto necessarios, no se pudiesse dezir que las dichas Cortes fuessen fenecidas, siendo nuestra Real voluntad y deliberacion, que quedassen en su fuerça y valor, y fuessen prorrogadas, y continuadas hasta tanto que todo lo contenido en dicha oferta con todo efeto estuuiesse executado y cumplido, y lo demas q̃ por los dichos tres Braços, o Electos dellos se proueyesse, y determinasse sobre las cosas cõcernientes a la dicha oferta, loando y aprouando lo hecho y por hazer en razon delo sobredicho, como si se huuiera hecho al tiempo de la celebracion del dicho Solio de las Cortes, y durante la prosecucion dellas. Y para este efecto tan solamente, y continuar, y prorrogar las dichas Cortes, mandamos señalar por lugar competente el Cabildo de la Seo de Valencia para treynta dias despues que fuessen dissueltas y licenciadas las Cortes; y de alli adelante consecutiuamente para los dias q̃ pareciesse a los dichos tres Braços. Y por quanto este seruicio que se nos ha hecho por el Reyno, se ha de conuertir solamente en su defensa, y de los demas nuestros Reynos, mandamos declarar, que ninguna parte del se pueda por ningun caso pretender que aya de seruir, ni conuertirse en la paga de greuges, sino tan solamẽte en la de mis soldados en cada vn año. Y los tres Estamentos nombraron treynta y seys personas para dicho efeto, doze de cada vno; las quales con dos autos recebidos por Marco Antonio Ortin Notario, y Escriuano de la jũta de dichos Electos, el vno a ocho de Octubre del año mil seyscietos veynte y seys; y el otro a dos de Março mil seyscientos veynte y siete, deliberaron, que para pagar el dicho seruicio, se impusiesse drecho en el vino que se cogiere en el Reyno, y en las mercaderias que entrassen en el, exceptando algunas. Y hauiendo nosotros cometido la administracion destos dos drechos a los Diputados de la Generalidad del Reyno, hã deliberado los capitulos infrascriptos.

Capitols del dret que se imposa en lo vi, pera la paga del seruici de les Corts del any 1626.

Primerament que cada bota seixãtena de vi q̃ en cada any se collirà en lo present Regne de Valencia, haja de pagar lo dret que dauall se declarara. *Plau a sa Magestat.*

2 Item per quant no es just que la paga del dit dret del vi vinga a carrech dels hereters quel cullen, sino dels quel cõsumexen, pera que desta manera tots contribuhixquen ygualment, se estatuheix y ordena, ques rebaixe la setzena part del pes y mesura del canter gros que ara corre, restant lo mig canter, quarta, y mija quarta rebaixades al mateix respecte, fins la mesura de vn diner: de manera que la bota que ara es de seixanta canters, dels q̃ al present corren, vinga a ser de seixanta y quatre canters, rebaixats en la forma sobredita; entenentse aixi mateix en respecte deles mesures inferiors, ab ques faça la mateixa reduccio en lo canter

ser fisat q̃ te la ciutat de Valencia. *Plau a sa Mag.*

3 Item, ques paguen vint sous per cada bota seixantena, o per cada seixanta canters de vi, aixi blanch, com vermell, en la ciutat, y horta de Valencia, y en los pobles de Alaquaz, Alfara, Alcacer, Alginet, Aldaya, Benetucer, Beniparell, Benimaçot, Benifayò, Sedaui, Fornals, Mislata, Maçanaça, Payporta, Picacent, Alcacer, Espioca, Patraix, Ruçafa, Rafalany, Sāt Iordi, Vistabella, Gestalcamp, Poçalet, Alfafar, lo Grau, Campanar, Beniferri, Silla, Almuçafes, Albal, Catarroja, Montroy, Real, Monserrat, Girvella, la Torre de Romani, Quart, Torrent, lo Rafol, Paterna, Sollana, Betera; Bofilla, Maçalconill, Benimamet, Borboto, Carpesa, Moncada, Naquera, Puçol, Picaña, Manizes, Alboraya, Almacera, Albalat de mossen Sorell, Albuxech, Bonrepos, Benimaclet, Vinalesa, Benifaraig, Burjaçot, Benicalaf, Carraixet, Foyos, Godella, les Tauernes Blanques, lo Puig de Cebolla, la Pobleta de Farnals, Meliana Maçalfaçar, Maçarrojes, Museros, Mirambell, Portaceli, Rocafort, Rafelbuñol, Maçamagrell, Chiua, Godelleta, Buñol, y sos llochs, Turis, Calauarra, Fallereta, tot lo pla de Quart, pla del Pou, Ribarroja, Vilamarchant, la Pobla, Benaguazil, Benisano, Holocau, y sos llochs, Serra, y Ria; y aixi mateix del vi ques cullirà en Gandia, Oliua, Palma, Ador, Font den Carros, Villalonga, Almisera, lloc nou dels Frares, Rotoua, Castellonet, Alfaguir, Murla, Pego, Denia, y llochs del Marquesat, y vila de Xabea, ciutats de Oriola, y Alacant, y sos termens, y la vila de Beniganim. *Plau a sa Magestat.*

4 Item cōsiderat quels vins ques cullen en los llochs infrascrits, son de poca valor, y per consequent no es just que paguē lo mateix dret, que los que son de millor cōdicio: per tant se estatuheix, que los dits, e infrascrits llochs paguen per cascuna bota seixantena, o per cada seixanta canters de vi ques cullirà en ells, dotze sous; los quals pobles son los seguents: Lo pla de Lyria, Sogorb, Sot, Soneja, Castellnou, valls de Almonazir, Almedijar, Altura, Xerica, y Viuel, Caudiel, y Naualijes, Benafer, Castellmontant, Montanejos, Herragudo, Bexix, Toraz, y Tereza, lo Toro, y Barraques, la Tenēcia de Culla, Vilafames, viles de Cullera, çueca, Fortaleny, y Polinyà, Riola, Albalat, Pardines, Baronia de Llauri, y son terme. *Plau a sa Magestat.*

5 Item, que tots los demes pobles que no estan expressāts, ni es contenen en los dos antecedents capitols, paguen lo dit dret a raho de setze sous per cada bota seixantena, o per cada seixanta canters de vi que colliran. *Plau à sa Magestat.*

6 Item considerat que la bona, y puntual exaccio del dit dret consisteix en lo fel manifest del vi ques cull en tot lo Regne, y que aquell se faça ab lo menys gasto que sia possible, se estatuheix, y ordena, que lo Batle, o son Lloctinent, lo Iusticia, y vn Iurat de cada poble; y en lo q̃ noy haura Batle, lo Iusticia, y dos Iurats, y lo Notari, o Escriuà vajen personalment a rebre lo manifest per les casses, caseries, alqueries, o granjes que en son terme, y lloch hi haurà, y entrant en los sellers, o puestos ahon se sol tenir lo vi, regoneguen ocularment la quantitat del quey haura. Y que lo Escriuà en la millor forma q̃ sapia assente dit manifest en presencia del hereter en vn quadern, indiuiduant ab molta distinccio, quāts cāters, o botes de vi blāch haurà trobat, quants de cuyt, y quants de vermell, ab obligacio de buydaro en lo llibre ordinari q̃ acostumen tenir les viles, y llochs, o ferne hu tan solament pera este efecte, ahon en lo esdeuenidor se trobe dit manifest; lo qual se faça per lo Escriuà de la Sala, y sino loy haurà, per lo Rector de dit lloch a falta del Notari. Declarātse, com se declara, que sempre que pareixerà al Lloctinent general de sa Magestat, que no se ha fet lo manifest ab la exaccio y fidelitat que conue pera la bona administracio de dit dret, puixa enuiar jutge ab comissio bastant, que auerigue les omissions, y faltes quey haurà hagut, y pose remey. *Plau a sa Magestat.*

7 Item, que los tres nomenats en lo antecedent capitol pera rebre lo manifest, hajen de enuiar a la vila, o ciutat que sels señalarà per cap de partit, vna certificatoria autentica, y fe faent de la quantitat del vi que se haurà manifestat en aquell poble, requerint al Notari que portarà lo llibre del manifest, continue en lo manual la partida de les botes que porta en general, y treslladе en lo llibre major los canters, o botes q̃ cada hu de aquell poble, y terme tindra, y lo nom de les tals persones en particular, indiuiduant tants canters, o botes de vi blanch, tātes de cuyt, y tantes de vermell, guardant en son poder la dita certificacio, y donant a la persona que lay haura donada vna fe autentica, y fe faent de com la haura rebuda. *Plau a sa Magestat.*

8 Item, ques reparteixca tot lo Regne en tretze caps de partit; ço es, a la part de Ponent, en Oriola, Alacant, Denia, Xatiua, Ontinyent, y Beniganim. A la de Lleuant, en Paniscola, Morella, Sant Matheu, y Castello de la Plana. A la de Tramontana, en Sogorb, Chelua, y la ciutat de Valencia pera sa general contribucio, y tots los llochs que

estaran

estaran a les cinch llegues, per ser mes contingent el venir a la ciutat, y mes facil que anar a la quels poguera cabre per son cap de partit. *Plau a sa Magestat.*

9 Item, que en cada ciutat, o vila de les que seran cap de partit, sia feta nominacio de hu dels Notaris que en cascuna hi haura, lo mes confident, intelligent, y pratich, pera que porte vn llibre de la manera, y ab les mateixes ordinacions ques porta lo de la taula de cambis, y deposits de la ciutat de Valencia, donantlos competent salari, conforme lo treball que aquell partit mereixerà, ab obligacio de estarse en sa casa tot lo mes de Noembre, per quant en aquest mes portaran la major part dels manifests los altres llochs, y viles: y que en la rubrica assenten lo nom dels llochs que hauran portat alli lo manifest, o manifests, y les cartes del manual, hon estaran continuades les partides, aixi dels manifests, com dels deposits, q̃ los oficials de aquelles faran, de la manera que de jus se dirà: y que de ma del dit Notari, y en presencia del oficial, o persona que portarà lo manifest, o deposit, continue la partida per major, dient les botes de vi que hauran collit en dit lloch, y en lo llibre major portar lo cõpte per menut de quants cãters de vi haurà collit cada particular de aquell, indiuiduant quants de blanch, quants de cuyt, y quants de vermell. *Plau a sa Magestat.*

10 Item, quels haja de donar la administracio los llibres en blanch rubricats; y cumplits los dos anys per tot lo mes de Octubre tornarlos, y deixarlos en dita administracio, portãtsen altres que sels donaran en blanch rubricats, pera fer lo mateix que dels primers; los quals per los Diputats sien examinats, ajustats, y per lo Escriuà de la Generalitat diffinits, y conseruats pera memoria en en lo esdeuenidor. *Plau a sa Magestat.*

11 Item, que tots los que colliran vi en lo present Regne, hajẽ de pagar, o assegurar lo dret dell, aixi com lo aniran venent; y que los que vendran per menut, no puguen encetar ninguna bota, que no paguen, o asseguren tot lo dret ques deura per per lo vi quey haura en ella; y los que dins lo any no hauran venut tot lo vi que hauran collit en ell, no obstant que nol hajen venut, hajen de auer pagat lo dret de tot lo vi que haurã collit peral darrer dia del mes de Agost, de aquell mateix any. *Plau a sa Magestat.*

12 Item, que totes les ciutats, viles, y llochs del present Regne, prenguen a son carrech en cascuna delles la exaccio y cobrãça del dret del vi, nomenãt pera aquest efecte, sils pareixera, vn collector en cascuna de dites ciutats, viles, y llochs, y per raho dels treballs que sustentaran en aquesta collecta sels donen per son salari sis diners per cada bota de les que aniran pagant lo dret: les quals ciutats, viles, y llochs tinguen obligacio de fer en temps habil les degudes diligencies juridiques pera cobrar, y hauentles fetes, no puguẽ venir a carrech delles los nihils. Y aixi mateix tinguen obligacio dites ciutats, viles, y llochs de auisar de dits nihils als Diputats de la Generalitat del dit Regne, lo qual auis se done en los plaços del pagamẽt. Declarant, com se declara, que encara que ningu pot eximirse de la contribucio de aquest dret, per priuilegiat que sia, tota via, per si se intentas, se estatuheix, y ordena, q̃ en qualseuol de les dites ciutats, viles, y llochs que succehixca pretendre algu que no deu pagarlo, en tal cas se guarde lo seguẽt: Que es, que en la dita ciutat, o vila hon succehira, se faça rebre acte publich, y no hauent cobrat de aquella persona, passat lo plaço dònen auis als dits Diputats, pera q̃ despachen la execucio contra lo tal renitent, a carrech del qual vinguen les despeses de la execucio, y lo salari del acte: y que a la tal ciutat, vila, o lloch li sia admesa aquella part en compte de nihil, puix hauent fet les degudes diligencies no la haurà poguda cobrar: y que dites ciutats, viles, y llochs no estiguen obligats a fer oferta dels bens sitis en la execucio. *Plau a sa Magestat.*

13 Item, que totes les ciutats, viles, y llochs del Regne paguẽ dit dret del vi en cascun any en dos yguals pagues, la primera al primer de Iuny, y la segona per tot lo mes de Octubre. *Plau a sa Magestat.*

14 Item, que pera recollir lo diner que procehirà de aquest seruici, se nomenen en lo Regne deu ciutats, y viles, per caps de partit, que sien la ciutat de Valencia, ab totes ses viles, y llochs que estaran dins les cinch llegues al rededor inclusiue, vila de Alzira, ciutat de Xatiua, vila de Gandia, ciutats de Alacant, y Oriola, viles de Castello de la Plana, SãtMatheu, Morella, y la ciutat de Sogorb, a les quals respectiuament hajen de portar, y porten les demes viles, y llochs circumuehins, y que apres en particular se declararan y aplicaran a estos districtes lo diner procehit de aquest dret del vi; y que los Iurats destes viles y llochs hajen de portar, o enuiar ab persones segures a sa satisfaccio aquest diner, cada hu a son cap de partit, y entregarlos en poder dels Iusticia y Iurats del tal cap de partit, y estos hajen de otorgar ses apoques y cartes de pago als Syndichs, o persones quels portaran lo diner, continuant en vn llibre lo que rebrã de cascu, y la data de la apoca; y que los dits Iusticia

Iusticiā, y Iurats q̃ seran de la tal vila, o ciutat, cap de partit, hajen de rebre en son poder, y guardar les quantitats que sels depositaran per compte de aquest dret, fins que vaja a cobrarles lo collector.

Que totes les viles y llochs que estaran dins los dits caps de partits, y agregades a ells, hajē de hauer portat, y entregat aquest diner que haura procehit del dret del vi als Iusticia, y Iurats de son cap de partit; a saber es, la primera paga peral primer del mes de Iuny, y la segona peral darrer de Octubre, y aixi succesiuament; y depositada alli en la forma q̃ se ha dit. Y q̃ lo collector, o collectors q̃ serā nomenats per los Diputats, ab aprouacio del Virrey, hajen de donar fiances per aquest dret en particular, y exir de la ciutat de Valencia a estos deu caps de partits a cobrar lo diner q̃ estarà depositat, a quinze de Iuny, y quinze de Noembre. Y si quant arribaran a alguna de les viles, o llochs q̃ estaran en aquell partit, no haurà depositat aquest dret, vajen personalment los collectors als llochs que no hauran depositat, a cobrar lo dret a despeses de la tal vila, o lloch, ab lo salari, o dieta que a son temps se senyalarà. Y si aquesta collecta la podran fer los mateixos collectors del dret del General vell, y del General de entrada cōmodament, ho facen a vn mateix temps, asigintlos alguna cosa mes, que sia moderada. Y si se arrendas lo dret de General de entrada, se nomenen collectors per aquest dret del vi sols. Y si lo dret del vi se arrendas, los arrendadors nomenen los collectors quels pareixerà. Declarant, que los que estaran dins de les cinch llegues de la ciutat de Valencia, puix los demes llochs estan molt prop, y lo que mes lluny sols les cinch llegues, los hajen de portar a la ciutat pera depositarlos en la taula, en la forma sobredita, sens que en aço sia menester que se embaracen los collectors.

Que estos tals collectors estiguē obligats dins de huyt dies apres de hauer tornat a la ciutat de Valencia dels llochs del Regne, de ajustar lo cōpte ab qui portarà lo llibre major, delo que hauran cobrat, y depositarho en la Taula de Valencia a nom del Clauari del General, y a solta dels trenta sis Elets del seruici: y no fentho, encorreguen en pena de priuacio del salari, y altres penes a arbitre dels Diputats. *Plau a sa Magestat.*

15 Item, que tot lo vi ques cull en lo Regne, de qualseuol calitat que sia, reste frāca la quarta part, per lo ques disminuyrà, y se tornarà agre, y per qualseuol altra diminucio. *Plau a sa Magestat.*

16 Item, q̃ la ciutat de Valencia sia cap de partit de tots los llochs, y viles q̃ distaran della cinch llegues, pera que tots aquells vinguen a donar lo manifest que hauran rebut, y a buydar lo diner en la Taula de cambis y deposits de dita ciutat. Y encara q̃ ninguna persona, per priuilegiada que sia, es exempta de pagar aquest dret, tota via perque ya algunes alqueries, quintes, caseries, y cellers que son de persones de majors excepcions, y que en alguna ocasio podrien allegarles, no deixat rebre lo manifest al Batle, Iusticia, y Iurats del poble; en lo terme que estaran, que en tal cas se segueixca lo mateix estil q̃ està dispost en respecte la exaccio del dret. *Plau a sa Magestat.*

17 Item, que lo canter gros haja de ser ygual per tot lo Regne, de la manera, y en la forma ques trobarà rebaixat en la Llongeta del Mustaçaf de la dita ciutat. *Plau a sa Magestat.*

18 Item, que los que en qualseuol manera defraudarà lo manifest del vi, encorreguen en pena de vint y cinch lliures, y de perdicio de aquella quantitat de vi que hauran deixat de manifestar. *Plau a sa Magestat.*

19 Item, ques reba lo manifest de tot lo vi ques cullirà en lo any mil siscents vint y set, y q̃ aquest se haja de vendre, y vena, medintlo ab lo canter rebaixat, fent lo mateix de alli auant, fins que estiguen cumplits los quinze anys, o se haja pagat a sa Magestat lo seruici. *Plau a sa Magestat.*

20 Item, que la primera paga que se ha de fer a la Diputacio per los hereters que colliran vi, sia lo primer dia del mes de Iuny del any mil sīcēts vint y huyt. La segona, per tot lo mes de Octubre del mateix any, y aixi de alli auāt, durant los quinze anys, o fins tant estiga del tot pagat lo seruici. *Plau a sa Magestat.*

Capitols del dret de General de entrada, pera la paga del seruici de les Corts del any 1626.

1 PRIMERAMENT, que totes les robes, y mercaderies que entraran en lo Regne de Valencia, aixi per mar com per terra, paguē de General de entrada vn sou per lliura, exceptat les vitualles de forment, farina, y carns, aixi mortes, com viues, y oli, que seruiran pera el auituallament del Regne: y aixi mateix no hajen de pagar lo dit dret los bestiars que entrarā a herbatjar, o per qualseuol altra raho, y causa, ni les joyes, or, y argent, com no sien en texits, ni en fil. Y si dites vitualles passaran pera embarcar, hajen de pagar dit General de entrada, ab que de la paga de aquestos drets de General de entrada sien exemptes totes les persones Reals. *Plau a sa Magestat.*

2 Item, que les mules, mulates, pottros, y caualls que

que venen de Salamanca, França, Arago, Cataluña, y altres parts, com sien cerrils, se hajen de estimar en esta forma; es a saber, les mules de dos anys auant, en quantitat de quaranta y cinch lliures cada cap: los mulats de trenta mesos auall, en preu de trenta lliures; los potros, en preu de quinze lliures cada cap. Y q̃ la estimacio dels caualls no puga passar de cent lliures cada hu; y los q̃ se estimaran en menys, paguẽ al respecte, y tots paguen a raho de vn sou per lliura. *Plau a sa Mag.*

3 Item, que totes les robes q̃ venen de Italia pera Castella, y de Castella pera Italia, a la ciutat de Alacant, no paguẽ dret de General de entrada, sino q̃ aquelles paguen segons la concordia que sobre açо hi ha, sens fer ningun genero de nouetat, axi en la estima delles, com en la paga del dret: y que lo mateix se faça en respecte de les mercaderies q̃ venen de Italia pera Castella, y de Castella pera Italia a la ciutat de Valencia. *Plau a sa Magestat.*

4 Item, que pera la bona exaccio y cobrança del dret de General de entrada, se hajen de fer, y formar duanes, a les quals se hajẽ de portar, y descarregar totes les mercaderies y robes q̃ vindran al present Regne; a saber es, les que vindran per mar, al Grau de la present Ciutat, y en les ciutats de Alacant, Denia, y Vinaros, y en aquestos puestos, y no en altres alguns, se puga descarregar mercaderia alguna de la q̃ entrarà de fora del Regne, de qualseuol especie que sia, sots pena de perdicio de aquella: y les que venen per terra, se hajen de portar a la primera taula, o duana quey haura en lo primer lloch per hon entrarà en lo Regne, del qual no puga passar, ni descarregar, q̃ primer no haja anat, y descarregat dita mercaderia en la casa del dit taulager, o duaner, per hon entrara, sots pena de perdicio de dita mercaderia, pera que alli es puga estimar, y cobrar lo que deurà de dret, si es que dita mercaderia es pera vendre per lo Regne; y si es pera Valencia, ab que assegure lo dret se li podra donar albara de remesa pera Valencia. *Plau a sa Magestat.*

5 Item, q̃ totes les robes q̃ entraran per terra en lo present Regne, les quals se hajẽ de anar venent, lo taulager, o duaner per hon entraran tinga obligacio de bollarles, si seran mercaderies q̃ podran tenir bolla; y sino seran de les q̃ podrà tenirla, tinga obligacio de portar albara de guia, y de com haurà pagat lo dret de General de entrada: y si seran atrobades sens dita bolla, o albara de paga, en les que no seran de bolla, encorrega en pena de perdreles. *Plau a sa Magestat.*

6 Item, q̃ les mercaderies que entraran per terra pera la present Ciutat, tinga obligacio lo qui les entrara, de pẽdre en dita duana, o taula, albarà de remesa pera Valencia, indiuiduant la quantitat y qualitat de cada especie de mercaderia q̃ portarà, y aquelles hajẽ de portar cami dret, y nos puguen descarregar en ningun arraual, cases, ni alqueries en cami real, ni fora dell; sino q̃ hajen de venir cami dret a la duana ques farà peral dit efecte en la present ciutat, hon se despacharà enla forma ques requereix, sots pena de perdre dites mercaderies. Y si serà a hora tan tarda, q̃ la duana estarà tãcada, tinga obligacio de descarregarla a la porta, o portar llicẽcia del q̃ serà Administrador. *Plau a sa M.*

7 Item, q̃ si despres de hauer tret dit albara de remesa, se trobarà mes mercaderia de la q̃ haura manifestat en la dita primera taula, encorrega en pena de perdre la que estarà fora del manifest, y remesa. *Plau a sa Magestat.*

8 Item q̃ dites robes ques portaran a la dita duana de Valencia, nos puguen traure q̃ no sien estimades per los Credenciers dels drets Reals, Sises, y General de entrada: y que de alli no puguen ser tretes fins que haja pagat, o assegurat lo dret, a contento dels Administradors respectiuament. *Plau a sa Magestat.*

9 Item, q̃ apres de hauer estimat dites mercaderies, se hajen de bollar totes aquelles q̃ podran tenir bolla: y les q̃ seran atrobades en qualseuol botiga, o cases q̃ les tinguen pera vendre en gros, y en menut, sens bolla, encorrega en pena de perdreles, y pagar cinquanta lliures. *Plau a sa Mag.*

10 Item, q̃ hauentse pagat lo dret de qualseuol mercaderia en qualseuol deles duanes del Regne, el q̃ la portarà cobre albara de com haurà pagat lo dit dret, y no tinga obligacio de venir a la duana de Valencia. Y q̃ en cada vna de les que se erigiran pera la exaccio del General de entrada en tot lo Regne, se pose tarifa de totes les mercaderies, pera q̃ aixi se escuse el hauerse de fer reestima delles en la duana de Valẽcia, y fer de nou de dos a dos anys dita tarifa, per raho de la mudança, y alteracio dels preus que de vns anys a altres sol hauer en dites mercaderies. *Plau a sa Magestat.*

11 Item, q̃ pera la bona exaccio del dret de General de entrada, se haja de señalar per duana vna casa la mes capaz ques puga trobar, y en lo puesto mes conuenient peral cõmerci, ab tots los requisits necessaris, la qual no haja de tenir mes de vna porta, y en aquella hi haja vna persona de molta cõfiança; la qual porte vn llibre, y en ell assente totes les mercaderies q̃ entraran en dita duana, indiuiduant les que seran remeses, o guiades del Regne; y en dit llibre fara notament del dia q̃ les trauran de dita duana. *Plau a sa Magestat.*

12 Item

12 Item, ques nomene pera la custodia y guarda de dites mercaderies vna persona de molta confiança, y se li done titol de Alcayt de dita duana; lo qual haja de donar compte de totes les mercaderies que entraran en ella, estant al carrech que se li haura fet en lo dit llibre de entrades, donant pera daço fiances suficients. *Plau a sa Mageſtat.*

13 Item, q̃ se hajen de nomenar pera la porta de dita duana dos guardes, pera que nos puga traure roba de la duana sens hauer pagat lo ques deura, y que dites guardes sien ajudants del pes. *Plau a sa Mageſtat.*

14 Item se hajen de nomenar persones de confiança pera que bollen totes les mercaderies que seran de bolla. *Plau a sa Mageſtat.*

15 Item, que se hajen de nomenar persones pera que pesen les mercaderies que seran de pes. *Plau a sa Mageſtat.*

16 Item, que dita duana no haja de tenir correspondencia en part alguna: la porta de la qual haja de tenir dos claus diferẽts, la vna estiga en poder del dit Alcayt, y laltra en poder del q̃ portarà lo llibre del carrech de les mercaderies q̃ entraran en dita duana, pera q̃ en ella en qualseuol temps no pugen entrar cosa alguna sens que los sobredits estiguen presents. *Plau a sa Mageſtat.*

17 Item, q̃ la dita duana haja de estar vberta, y assitir en ella dit Alcayt, y regent dit llibre, desde q̃ ixca lo Sol, fins a ques ponga, peraque los negociants puguẽ tenir bon despaig; y nos puga tancar la dita duana sino de dotze a vna. *Plau a sa Mag.*

18 Item, que los dits Alcayts, y regent lo llibre de entrada, tinguen obligacio de rebre en dita duana qualsseuol mercaderies que vindran, aixi dies de festa de precepte, com altres dies feriats. *Plau a sa Mageſtat.*

19 Item, que los gastos que se oferiran en la dita duana, aixi de plom, fil, y altres coses necessaries, com los salaris dels oficials sobredits, se hajen de pagar entre el Peatje, Sises de la Ciutat, y General de entrada, pues lo benefici que de dita duana resultarà, serà comu a tos los dits drets, sens que per dita raho puga pretendre lo Peatje, ni Sises, tenir vot algu en la nominacio, y eleccio de dits oficials, com aquella haja de tocar, y toque, als dits Diputats, a qui es estada comesa per sa Mageſtat la lliure administracio del dret de General de entrada. *Plau a sa Mageſtat.*

20 Item, que lo Credencier que huy es del General de exida, ho haja de ser tambe del General de entrada, aumentantli lo salari, aquell q̃ pareixera. Y que la duana haja de estar en la entrada dela ciutat entre los dos portals de là mar, dauant de la casa de les armes. *Plau a sa Mageſtat.*

21 Item, que lo majarrer no haja de ser de vida, sino que en temps de administracio lo nomene lo Administrador, y en temps de arrendament lo Arrendador. *Plau a sa Mageſtat.*

22 Item, que los fraus ques trobaran de les mercaderies q̃ entraran en lo Regne, y aquelles se pendran abans de aplegar al sisat de la present ciutat, se hajen de repartir; es a saber, lo terç als quels pendran, y que nos puga remetre per via ninguna directa, ni indirecta: y si lo Administrador lo remetra, puga el prenedor ferloy pagar; y les altres dos parts se partixquen ygualment entre el Peatje, y General vell, y General de entrada. Y la judicatura de aquells haja de tenir cada dret alternatiuament per mesades, començant la primera mesada lo Credeneier dels drets Reals, y la altra lo Credencier del General. Y en cas que se hajen de compondre, sia ab assistencia y consentiment dels Administradors de dits drets, o major part de aquells. Y los qui seran atrobats dins lo sisat ans de entrar en Valencia, se hajen de partir entre els quatre drets, y prenedor; es a saber, General vell, General de entrada, Peatje, y Sisa, cridant al Administrador della pera la composicio. Y los ques trobaran a les portes, y dins Valẽcia, siẽ del Peatje, General de entrada, y Sisa, tenint la judicatura los dits tres drets alternatiuament. Y en la composicio dells se guarde lo mateix orde que se ha dit en los ques trobaran ans de aplegar al sisat. Y en los fraus ques trobaran de les mercaderies del Regne, se guarde lo acostumat fins huy. *Plau a sa Mageſtat.*

23 Item, que dit General de entrada tinga la mateixa facultat q̃ tenen los drets Reals de sa Mag. y General vell, contrals defraudants, de poder fer escorcoll per mer ofici, inquirint, y fent inquirir fraus fets al dit dret de General de entrada, entrẽ, e facen entrar llurs ministres, e guardes en lo Alfondech, e Moreria de Valencia, y en altre qualseuol lloch per priuilegiat que sia, sens llicencia, ni conuocacio del Batle general, ni de altre oficial, ni persona alguna, com fins aci se ha acostumat en lo dret de General vell. Y en la execucio deles penes, y fraus, se repartixquen dits drets: de tal manera, que el que serà castigat per lo Peatje, no puga serho per lo mateix frau per lo General de entrada, fent dit Peatje la mateixa particio dels fraus y penes sobredites. Y el que serà executat per lo General, no puga ser executat per lo Peatje per lo mateix frau: per quant no es just que per vn mateix frau sia executat, ni molestat ningu dos vegades. *Plau a sa Mageſtat.*

24 Item, que sempre, y quant se trobarà, o prouarà q̄ algunes mercaderies hauran caygut en frau, hauentles entrat en coche ocultament, sens portarles a la dita duana, encara que no sien preses en frau, encorreguen en perdicio delles, y del dit coche y mules, o galera en que les hauran entrades, y de cent lliures, repartidores entre los quatre drets, que son General vell, y el nou de entrada, Peatje, y Sisa; y que lo que procehirà del coche, o galera, y mules, lleuada la part del acusador, se aplique lo demes al seruici de sa Magestat, sens ques puga remetre. *Plau a sa Magestat.*

25 Item, que totes les mercaderies q̄ vindran per mar a qualseuol de dits puestos, tinga obligacio dins vint y quatre hores que haurà donat fondo, sino les desembarcarà, de anar a donar manifest a la duana de totes les mercaderies que portarà en son vexell, aixi les que portarà pera la part ahon ha de fer dit manifest, com les q̄ portarà de pas pera altres parts. Pero si volgues desembarcar les mercaderies dins les dites vint yquatre hores, haja de donar lo manifest ans de traureles a terra. Y si apres de hauer donat dit manifest se trobaran mes, sien perdudes. Y pera euitar la molestia als negociants, que aquest manifest se done a la persona quel pendrà per los drets Reals, y sia ab assistencia de la persona que estarà alli per dit General de entrada, y Sisa, prenint en continent copia dell, si la voldran. Y que dit llibre aixi com està patent perals drets Reals, ho estiga peral dit General de entrada, y Sises, durant los quinze anys, sens que lo duaner del Grau per aço puga pretendre mes de quinze lliures de salari per lo dit General de entrada, y altres tantes per les Sises. *Plau a sa Magestat.* Y que tinguen comunicacio del dit llibre del manifest de la mar, y assistencia a la desclauquilla de les mercaderies que hauran entrat, y entraran, aixi en la Ciutat de Valēcia, com en les altres ciutats, y viles ahō hi haurà duanes, durant los quinze anys del seruici, ab que la ciutat de Valencia, y les dites ciutats, y viles paguen cada any doscents ducats al Espital de la Corona de Arago, fundat en la Cort, estant obligades totes, y cascuna delles per si, & in solidum a la paga de aquells.

26 Item, que pera major facilitat de la negociacio, y commerci, se ordena, que los vexells que tocaran en qualseuol part quey haja duana, no tinguen obligacio de pagar mes dret de General de entrada del que deuran per les mercaderies q̄ desembarcaran. *Plau a sa Magestat.*

27 Item, que en continent que estiguen desembarcades les mercaderies que vindran al Grau de la dita Ciutat, les bales que seran de clauquilla se hajen de clauquillar, y nos puguen lleuar de la vora de la mar que no estiguen clauquillades: y les ques podran portar en continent a la present ciutat, se hajen de carregar, y cami dret, sens parar en ningun portal del Grau, hajen de venir a la duana de la dita Ciutat ab albara de guia, dient les bales que portarà, especificant en lo albara si son dobles o senzilles: encorrent lo carreter qui contrauindra, en pena de vint y cinch lliures. *Plau a sa Magestat.*

28 Item, que les bales de clauquilla que nos podran carregar, y portar a Valencia lo mateix dia, se hajen de portar a la duana del Grau, pera que de alli se porten a la duana dela dita Ciutat, y nos puguē portar a casa particular ninguna del Grau, sots pena de perdicio delles, y de cinquāta lliures cada hu que les rebra en sa casa, aplicadores com està damunt dit. *Plau a sa Magestat.*

29 Item, que les robes que no seran de clauquilla, sino de pes, y compte, aquelles se hajen de pesar, y contar a la vora de la mar, ab assistencia de les persones nomenades per tots los drets, y a costa delles: lo qual pes y compte se haja de assentar en lo llibre de la duana del Grau, hon tindra lo manifest; y que nos puga carrejar a la ciutat de Valencia sens albara de guia del dit duaner, pera que aquell ho assente, y cobre responsiua de la duana de Valencia. Les quals robes han de venir aixi mateix cami dret a Valencia, segons se ha dit en lo capitol antecedent, sots pena de perdicio de les dites robes: y que lo duaner de Valencia cobre, y tinga enfilat en vn fil lo dit albara que del Grau vindra acompanyant la roba: y lo duaner del Grau aixi mateix enfile y guarde les dites responsiues de la duana de Valencia. *Plau a sa Magestat.*

30 Item, que pera euitar tot genero de frau, lo duaner del Grau no done albara de guia pera portar ninguna roba a Valencia, que primer no se haja assegurat dels drets. *Plau a sa Magestat.*

31 Item, que en lo Grau de Valencia, pera euitar los fraus ques poden seguir, se mane que en totes les cases que tindran porta dins lo Grau, y fora, se hajen de tancar les que ixen fora: y que ninguna botiga puga tenir porta a la mar: y que los Iusticies, o Iutges a qui tocara, les manen tancar en la hora ab paret. Y si apres algu les obrira, encorrega en pena de vint y cinch lliures, y altres a arbitre del Iutge. *Plau a sa Magestat.*

32 Item, que en dit lloch del Grau sols se puga posar en botiga lo peix, carbo, garrofes, ordi, botes, y cercols, apres de hauer donat lo manifest, y hauer

hauer pres lo pes, numero, y estima delles: y que dites mercaderies, y no altres, se puguen posar en botiga, sots pena de perdicio de aquelles, y cinquãta lliures a la persona que les rebra en sa casa. *Plau a sa Magestat.*

33 Item, que en la duana de Alacant se guarde la mateixa forma q̃ se ha dit en la duana de la ciutat de Valencia, contribuhint en los gastos ques faran en aquella lo dret que huy hi ha en la dita ciutat de Alacant, ques diu duana, General de entrada, y Sises de dita ciutat de Alacant, pues lo benefici sera comu pera dits tres drets: y aço se entéga en totes les ciutats, y viles del Regne les que voldran, pera que ab facilitat puguen cobrar son dret. *Plau a sa Magestat.*

34 Item, per quant les robes que passen de Alacant a Castella, y de Castella pera Alacant, son franques de dit General de entrada, segons està dispost en lo tercer capitol; y seria possible, que ab titol de q̃ son de pas, restassen algunes robes en lo Regne sens pagar lo dret de General de entrada, se estatuheix y ordena, que ninguna persona sia gosada de manifestar roba ningua de transit pera dita ciutat de Alacant, ara sia de entrada pera de Alacant a Castella, ò de Castella a Alacant, y que reste en lo Regne defraudant dit General de entrada, sots pena de cinchcentes lliures, y la roba perduda; y pena de cent lliures per cascuna persona queu encubrirà, aplicadores la mitat al acusador; y la altra al dit General de entrada: y que nos puga remetre la part del acusador. Y que lo mateix se faça en respecte de les mercaderies que passen de Castella a Valécia, y de Valencia a Castella. *Plau a sa Magestat.*

35 Item, que lo duaner de Alacant tinga obligacio de portar cõpte de totes les robes que desembarcaran en dita ciutat de pas pera Castella, y los qui les rebran tinguẽ obligacio quant los despachẽ de portar responsiua de la Taula de Monnouer, que es la vltima del Regne, per hon acostumen exir, o per qualseuol altra que ixquen, q̃ sia la darrera. Y que si a cas no porten la dita responsiua de com han exit del Regne, hajen de pagar lo dret de General de entrada per entegre. Y en les robes que vindran a la ciutat de Valencia, de Italia pera Castella, y de Castella pera Italia, se portẽ en la duana de Valencia compte y raho de les que seran. Y aixi mateix tinguen obligacio de portar certificatoria de com han exit les mateixes robes del Regne, y de com se han embarcat en lo Grau les que vindran pera Italia de Castella. Y no fent aço, hajen de pagar lo dit General de entrada. Y que los duaners hajen de enfilar, y custodir respectiuament les dites responsiues. *Plau a sa Magestat.*

36 Item, que les robes que venẽ de Castella perà Alacant per via de pas, tinguen obligacio de tornar responsiua de Alacant de com han arribat a la dita ciutat de Alacant, y han manifestat dites robes a la dita duana de Alacant, perà que lo duaner los porte cõpte de dites robes de com se embarcaran, y ixen del Regne. Y que lo mateix se faça en la duana de Valencia, guardantse en aço lo mateix q̃ se ha dit en lo capitol antecedent. *Plau a sa Magestat.*

37 Item, que totes les mercaderies que portarã, y desembarcaran en Denia, y Vinaros, se hajen de portar dretament a la duana, sens poder entrar en alqueries, ni altra part alguna, sots pena de perdre les dites robes, y mercaderies: y que de alli no puguen esser tretes sens hauer pagat, o assegurat lo dret. Y si seran robes de bolla, no puguen exir de alli sens que estiguen bollades. *Plau a sa Mag.*

38 Item, que los sobrecollectors del dit General de entrada, guardẽ la orde que sels donarà per les persones que senyalaran pera la dita administracio, pera les coses que conuindran fer, sots pena de priuacio de ofici, y altres a arbitre. *Plau a sa Magestat.*

39 Item que los llibres q̃ se entregaràn als Taulagers y duaners del Regne, y de Valécia, se hajen de rubricar en la forma ques rubriquen los del Peatge, y General vell, per lo Escriuà que per ara nomenaran los Deputats, y apres per lo qui serà nomenat per sa Magestat. *Plau a sa Magestat.*

40 Item, que los Taulagers del Regne hajen de cloure lo llibre a la fi de cascun any, segõs los serà ordenat en la instruccio ques farà a part. *Plau a sa Magestat.*

41 Item, per quant es molt ver semblant q̃ los que porten robes y mercaderies al dit Regne de Valécia han de carregar en lo preu delles lo dret que pagaran de General de entrada, y que per esta raho se aumentarà lo preu de les que huy hi ha en Valencia, y en lo Regne, y les q̃ hauran entrat fins lo dia ques execute la imposicio de aquest dret, com si actualmẽt lo haguessẽ pagat, se estatuheix, y ordena, que ans q̃ se impose aquest dret de General de entrada, se haja (dins del tẽps q̃ senyalarà lo Virrey, comunicantho ab los Diputats) de pendre manifest de totes les robes, y mercaderies forasteres que y haurà en la Ciutat y Regne de Valencia, bollant les que seran de bolla ab diferents bolla y senyal de la q̃ se haura de posar en les que entraran despres de imposat lo dret. *Plau a sa Magestat.*

42 Item

Nos Don Phelipe por la gracia de Dios Rey de Castilla, de Aragon, de Leon, de las dos Sicilias, de Hierusalem, de Portugal, de Vngria, de Dalmacia, de Croacia, de Nauarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorca, de Seuilla, de Cerdeña, de Cordoua, de Corcega, de Murcia de Iaen, de los Algarues, de Algezira, de Gibraltar, de las Islas de Canaria, de las Indias Orientales, y Occidentales, Islas, y tierra firme del mar Oceano, Archiduque de Austria, Duque de Borgoña, de Brabante, de Milan, de Athenas, y de Neopatria, Conde de Abspurg, de Flandes, de Tirol, de Barcelona, de Rossellon, y Cerdaña, Marques de Oristan, y y Conde de Goceano. Por quanto en las Cortes q̃ el año passado de mil seyscientos veynte y seys hizimos merced de celebrar en la villa de Monçon a los del nuestro Reyno de Valencia, los tres Estamentos della nos siruieron con vn millon y ochenta mil libras moneda de Valencia, ofreciendo pagarle en quinze años. La qual oferta aceptamos en el Solio que les tuuimos. Y para que cõ suauidad, y comodidad pudiesse el Reyno pagar el dicho seruicio, tuuimos por bien darles plazo de quinze años, y que en cada vno dellos pagassen setenta y dos mil libras, las quales se han de conuertir en la paga del sueldo de mil hombres de guerra, que voluntariamẽte querran seruirnos en las partes que los hauremos menester para nuestros exercitos: con los quales, y lo que los demas nuestros Reynos desta Monarquia nos siruen, podamos acudir a la defensa dellos, señaladamente desse nuestro Reyno de Valencia. Y q̃ los dichos Estamentos, o las personas que ellos nombrassen y eligiessen, mirassen la forma y modo, o arbitrios con que se hauran de pagar, o repartir. Y dimos poder bastante a dichos Electos para situar, o repartir dicha cantidad; dandoles tambien poder, para q̃ si los arbitrios, o modos de paga que vna, o mas vezes señalaran, no fueren suficientes, puedan añadir y mudar todas las vezes que les pareciere, hasta tanto que con todo efecto sea cumplidamente pagado el dicho seruicio. Declarando que para hazer los autos a esto necessarios, no se pudiesse dezir que las dichas Cortes fuessen fenecidas, siendo nuestra Real voluntad y deliberacion, que quedassen en su fuerça y valor, y fuessen prorrogadas, y continuadas hasta tanto que todo lo contenido en dicha oferta con todo efeto estuuiesse executado y cumplido, y lo demas q̃ por los dichos tres Braços, o Electos dellos se proueyesse, y determinasse sobre las cosas cõcernientes a la dicha oferta, loando y aprouando lo hecho y por hazer en razon delo sobredicho, como si se huuiera hecho al tiempo de la celebracion del dicho Solio de las Cortes, y durante la prosecucion dellas. Y para este efecto tan solamente, y continuar, y prorrogar las dichas Cortes, mandamos señalar por lugar competente el Cabildo de la Seo de Valencia para treynta dias despues que fuessen dissueltas y licenciadas las Cortes; y de alli adelante consecutiuamente para los dias q̃ pareciesse a los dichos tres Braços. Y por quanto este seruicio que se nos ha hecho por el Reyno, se ha de conuertir solamente en su defensa, y de los demas nuestros Reynos, mandamos declarar, que ninguna parte del se pueda por ningun caso pretender que aya de seruir, ni conuertirse en la paga de greuges, sino tan solamẽte en la de mis soldados en cada vn año. Y los tres Estamentos nombraron treynta y seys personas para dicho efeto, doze de cada vno; las quales con dos autos recebidos por Marco Antonio Ortin Notario, y Escriuano de la jũta de dichos Electos, el vno a ocho de Octubre del año mil seyscietos veynte y seys; y el otro a dos de Março mil seyscientos veynte y siete, deliberaron, que para pagar el dicho seruicio, se impusiesse drecho en el vino que se cogiere en el Reyno, y en las mercaderias que entrassen en el, exceptando algunas. Y hauiendo nosotros cometido la administracion destos dos drechos a los Diputados de la Generalidad del Reyno, hã deliberado los capitulos infrascriptos.

Capitols del dret que se imposa en lo vi, pera la paga del seruici de les Corts del any 1626.

Primerament que cada bota seixãtena de vi q̃ en cada any se collirà en lo present Regne de Valencia, haja de pagar lo dret que dauall se declarara. *Plau a sa Magestat.*

2 Item per quant no es just que la paga del dit dret del vi vinga a carrech dels hereters quel cullen, sino dels quel cõsumexen, pera que desta manera tots contribuhixquen ygualment, se estatuheix y ordena, ques rebaixe la setzena part del pes y mesura del canter gros que ara corre, restant lo mig canter, quarta, y mija quarta rebaixades al mateix respecte, fins la mesura de vn diner: de manera que la bota que ara es de seixanta canters, dels q̃ al present corren, vinga a ser de seixanta y quatre canters, rebaixats en la forma sobredita; entenentse aixi mateix en respecte deles mesures inferiors, ab ques faça la mateixa reduccio en lo canter

ter

ser fisat q̃ te la ciutat de Valencia. *Plau a sa Mag.*

3 Item, ques paguen vint sous per cada bota seixantena, o per cada seixanta canters de vi, aixi blanch, com vermell, en la ciutat, y horta de Valencia, y en los pobles de Alaquaz, Alfara, Alcacer, Alginet, Aldaya, Benetucer, Beniparell, Benimaçot, Benifayò, Sedaui, Fornals, Mislata, Maçanaça, Payporta, Picacent, Alcacer, Espioca, Patraix, Ruçafa, Rafalany, Sāt Iordi, Vistabella, Gestalcamp, Poçalet, Alfafar, lo Grau, Campanar, Beniferri, Silla, Almuçafes, Albal, Catarroja, Montroy, Real, Monserrat, Girvella, la Torre de Romani, Quart, Torrent, lo Rafol, Paterna, Sollana, Betera, Bofilla, Maçalconill, Benimamet, Borboto, Carpesa, Moncada, Naquera, Puçol, Picaña, Manizes, Alboraya, Almacera, Albalat de mossen Sorell, Albuxech, Bonrepos, Benimaclet, Vinalesa, Benifaraig, Burjaçot, Benicalaf, Carraixet, Foyos, Godella, les Tauernes Blanques, lo Puig de Cebolla, la Pobleta de Farnals, Meliana Maçalfaçar, Maçarrojes, Museros, Mirambell, Portaceli, Rocafort, Rafelbuñol, Maçamagrell, Chiua, Godelleta, Buñol, y sos llochs, Turis, Calauarra, Fallereta, tot lo pla de Quart, pla del Pou, Ribarroja, Vilamarchant, la Pobla, Benaguazil, Benilano, Holocau, y sos llochs, Serra, y Ria; y aixi mateix del vi ques cullirà en Gandia, Oliua, Palma, Ador, Font den Carros, Villalonga, Almisera, lloc nou dels Frares, Rotoua, Castellonet, Alfaguir, Murla, Pego, Denia, y llochs del Marquesat, y vila de Xabea, ciutats de Oriola, y Alacant, y sos termens, y la vila de Beniganim. *Plau a sa Magestat.*

4 Item cōsiderat quels vins ques cullen en los llochs infrascrits, son de poca valor, y per consegueut no es just que paguē lo mateix dret, que los que son de millor cōdicio: per tant se estatuheix, que los dits, e infrascrits llochs paguen per cascuna bota seixantena, o per cada seixanta canters de vi ques cullirà en ells, dotze sous; los quals pobles son los seguents: Lo pla de Lyria, Sogorb, Sot, Soneja, Castellnou, valls de Almonazir, Almedijar, Altura, Xerica, y Viuel, Caudiel, y Naualijes, Benafer, Castellmontant, Montanejos, Herragudo, Bexix, Toraz, y Tereza, lo Toro, y Barraques, la Tenēcia de Culla, Vilafames, viles de Cullera, çueca, Fortaleny, y Polinyà, Riola, Albalat, Pardines, Baronia de Llauri, y son terme. *Plau a sa Magestat.*

5 Item, que tots los demes pobles que no estan expressāts, ni es contenen en los dos antecedents capitols, paguen lo dit dret a raho de setze sous per cada bota seixantena, o per cada seixanta canters de vi que colliran. *Plau à sa Magestat.*

6 Item considerat que la bona, y puntual exaccio del dit dret consisteix en lo fel manifest del vi ques cull en tot lo Regne, y que aquell se faça ab lo menys gasto que sia possible, se estatuheix, y ordena, que lo Batle, o son Lloctinent, lo Iusticia, y vn Iurat de cada poble; y en lo q̃ noy haura Batle, lo Iusticia, y dos Iurats, y lo Notari, o Escriuà vajen personalment a rebre lo manifest per les casses, caseries, alqueries, o granjes que en son terme, y lloch hi haurà, y entrant en los sellers, o puestos ahon se sol tenir lo vi, regoneguen ocularment la quantitat del quey haura. Y que lo Escriuà en la millor forma q̃ sapia assente dit manifest en presencia del hereter en vn quadern, indiuiduant ab molta distinccio, quāts cāters, o botes de vi blāch haurà trobat, quants de cuyt, y quants de vermell, ab obligacio de buydaro en lo llibre ordinari q̃ acostumen tenir les viles, y llochs, o ferne hu tan solament pera este efecte, ahon en lo esdeuenidor se trobe dit manifest; lo qual se faça per lo Escriuà de la Sala, y sino loy haurà, per lo Rector de dit lloch a falta del Notari. Declarātse, com se declara, que sempre que pareixerà al Lloctinent general de sa Magestat, que no se ha fet lo manifest ab la exaccio y fidelitat que conue pera la bona administracio de dit dret, puixa enuiar jutge ab comissio bastant, que auerigue les omissions, y faltes quey haurà hagut, y pose remey. *Plau a sa Magestat.*

7 Item, que los tres nomenats en lo antecedent capitol pera rebre lo manifest, hajen de enuiar a la vila, o ciutat que sels señalarà per cap de partit, vna certificatoria autentica, y fe faent de la quantitat del vi que se haurà manifestat en aquell poble, requerint al Notari que portarà lo llibre del manifest, continue en lo manual la partida de les botes que porta en general, y treslläde en lo llibre major los canters, o botes q̃ cada hu de aquell poble, y terme tindra, y lo nom de les tals persones en particular, indiuiduant tants canters, o botes de vi blanch, tātes de cuyt, y tantes de vermell, guardant en son poder la dita certificacio, y donant a la persona que lay haura donada vna fe autentica, y fe faent de com la haura rebuda. *Plau a sa Magestat.*

8 Item, ques reparteixca tot lo Regne en tretze caps de partit; ço es, a la part de Ponent, en Oriola, Alacant, Denia, Xatiua, Ontinyent, y Beniganim. A la de Lleuant, en Paniscola, Morella, Sant Matheu, y Castello de la Plana. A la de Tramontana, en Sogorb, Chelua, y la ciutat de Valencia pera sa general contribucio, y tots los llochs que

estaran

estaran a les cinch llegues, per ser mes contingent el venir a la ciutat, y mes facil que anar a la quels poguera cabre per son cap de partit. *Plau a sa Magestat.*

9 Item, que en cada ciutat, o vila de les que seran cap de partit, sia feta nominacio de hu dels Notaris que en cascuna hi haura, lo mes confident, intelligent, y pratich, pera que porte vn llibre de la manera, y ab les mateixes ordinacions ques porta lo de la taula de cambis, y deposits de la ciutat de Valencia, donantlos competent salari, conforme lo treball que aquell partit mereixera, ab obligacio de estarse en sa casa tot lo mes de Noembre, per quant en aquest mes portaran la major part dels manifests los altres llochs, y viles: y que en la rubrica assenten lo nom dels llochs que hauran portat alli lo manifest, o manifests, y les cartes del manual, hon estaran continuades les partides, aixi dels manifests, com dels deposits, q̃ los oficials de aquelles faran, de la manera que de jus se dirà: y que de ma del dit Notari, y en presencia del oficial, o persona que portarà lo manifest, o deposit, continue la partida per major, dient les botes de vi que hauran collit en dit lloch, y en lo llibre major portar lo cõpte per menut de quants càters de vi haurà collit cada particular de aquell, indiuiduant quants de blanch, quants de cuyt, y quants de vermell. *Plau a sa Magestat.*

10 Item, quels haja de donar la administracio los llibres en blanch rubricats; y cumplits los dos anys per tot lo mes de Octubre tornarlos, y deixarlos en dita administracio, portãtsen altres que fels donaran en blanch rubricats, pera fer lo mateix que dels primers; los quals per los Diputats sien examinats, ajustats, y per lo Escriuà de la Generalitat difinits, y conseruats pera memoria en en lo esdeuenidor. *Plau a sa Magestat.*

11 Item, que tots los que colliran vi en lo present Regne, hajẽ de pagar, o assegurar lo dret dell, aixi com lo aniran venent; y que los que vendran per menut, no puguen encetar ninguna bota, que no paguen, o asseguren tot lo dret ques deura per per lo vi quey haura en ella; y los que dins lo any no hauran venut tot lo vi que hauran collit en ell, no obstant que nol hajen venut, hajen de auer pagat lo dret de tot lo vi que haurã collit peral darrer dia del mes de Agost, de aquell mateix any. *Plau a sa Magestat.*

12 Item, que totes les ciutats, viles, y llochs del present Regne, prenguen a son carrech en cascuna delles la exaccio y cobrãça del dret del vi, nomenãt pera aquest efecte, sils pareixera, vn collector en cascuna de dites ciutats, viles, y llochs, y per raho dels treballs que sustentaran en aquesta collecta fels donen per son salari sis diners per cada bota de les que aniran pagant lo dret: les quals ciutats, viles, y llochs tinguen obligacio de fer en temps habil les degudes diligencies juridiques pera cobrar, y hauentles fetes, no puguẽ venir a carrech delles los nihils. Y aixi mateix tinguen obligacio dites ciutats, viles, y llochs de auisar de dits nihils als Diputats de la Generalitat del dit Regne, lo qual auis se done en los plaços del pagamẽt. Declarant, com se declara, que encara que ningu pot eximirse de la contribucio de aquest dret, per priuilegiat que sia, tota via, per si se intentas, se estatuheix, y ordena, q̃ en qualseuol de les dites ciutats, viles, y llochs que succehixca pretendre algu que no deu pagarlo, en tal cas se guarde lo seguẽt: Que es, que en la dita ciutat, o vila hon succehira, se faça rebre acte publich, y no hauent cobrat de aquella persona, passat lo plaço donen auis als dits Diputats, pera q̃ despachen la execucio contra lo tal renitent, a carrech del qual vinguen les despeses de la execucio, y lo salari del acte: y que a la tal ciutat, vila, o lloch li sia admesa aquella part en compte de nihil, puix hauent fet les degudes diligencies no la haurà poguda cobrar: y que dites ciutats, viles, y llochs no estiguen obligats a fer oferta dels bens sitis en la execucio. *Plau a sa Magestat.*

13 Item, que totes les ciutats, viles, y llochs del Regne paguẽ dit dret del vi en cascun any en dos yguals pagues, la primera al primer de Iuny, y la segona per tot lo mes de Octubre. *Plau a sa Magestat.*

14 Item, que pera recollir lo diner que procehirà de aquest seruici, se nomenen en lo Regne deu ciutats, y viles, per caps de partit, que sien la ciutat de Valencia, ab totes ses viles, y llochs que estaran dins les cinch llegues al rededor inclusiue, vila de Alzira, ciutat de Xatiua, vila de Gandia, ciutats de Alacant, y Oriola, viles de Castello de la Plana, Sãt Matheu, Morella, y la ciutat de Sogorb, a les quals respectiuament hajen de portar, y porten les demes viles, y llochs circumuehins, y que apres en particular se declararan y aplicaran a estos districtes lo diner procehit de aquest dret del vi; y que los Iurats destes viles y llochs hajen de portar, o enuiar ab persones segures a sa satisfaccio aquest diner, cada hu a son cap de partit, y entregarlos en poder dels Iusticia y Iurats del tal cap de partit, y estos hajen de otorgar ses apoques y cartes de pago als Syndichs, o persones quels portaran lo diner, continuant en vn llibre lo que rebrà de cascu, y la data de la apoca; y que los dits

Iusticia

Iusticia, y Iurats q̃ seran de la tal vila, o ciutat, cap de partit, hajen de rebre en son poder, y guardar les quantitats que sels depositaran per compte de aquest dret, fins que vaja a cobrarles lo collector.

Que totes les viles y llochs que estaran dins los dits caps de partits, y agregades a ells, hajē de hauer portat, y entregat aquest diner que haura procehit del dret del vi als Iusticia, y Iurats de son cap de partit; a saber es, la primera paga peral primer del mes de Iuny, y la segona peral darrer de Octubre, y aixi successiuament; y depositada alli en la forma q̃ se ha dit. Y q̃ lo collector, o collectors q̃ serā nomenats per los Diputats, ab aprouacio del Virrey, hajen de donar fiances per aquest dret en particular, y exir de la ciutat de Valencia a estos deu caps de partits a cobrar lo diner q̃ estarà depositat, a quinze de Iuny, y quinze de Noembre. Y si quant arribaran a alguna de les viles, o llochs q̃ estaran en aquell partit, no haurà depositat aquest dret, vajen personalment los collectors als llochs que no hauran depositat, a cobrar lo dret a despeses de la tal vila, o lloch, ab lo salari, o dieta que a son temps se fenyalarà. Y si aquesta collecta la podran fer los mateixos collectors del dret del General vell, y del General de entrada cōmodament, ho facen a vn mateix temps, afigintlos alguna cosa mes, que sia moderada. Y si se arrendas lo dret de General de entrada, se nomenen collectors per aquest dret del vi sols. Y si lo dret del vi se arrendas, los arrendadors nomenen los collectors quels pareixerà. Declarant, que los que estaran dins de les cinch llegues de la ciutat de Valencia, puix los demes llochs estan molt prop, y lo que mes lluny sols les cinch llegues, los hajen de portar a la ciutat pera depositarlos en la taula, en la forma sobredita, sens que en aço sia menester que se embaracen los collectors.

Que estos tals collectors estiguē obligats dins de huyt dies apres de hauer tornat a la ciutat de Valencia dels llochs del Regne, de ajustar lo cōpte ab qui portarà lo llibre major, delo que hauran cobrat, y depositarho en la Taula de Valencia a nom del Clauari del General, y a solta dels trenta sis Elets del seruici: y no fentho, encorreguen en pena de priuacio del salari, y altres penes a arbitre dels Diputats. *Plau a sa Magestat.*

15 Item, que tot lo vi ques cull en lo Regne, de qualseuol calitat que sia, reste frāca la quarta part, per lo ques disminuyrà, y se tornarà agre, y per qualseuol altra diminucio. *Plau a sa Magestat.*

16 Item, q̃ la ciutat de Valencia sia cap de partit de tots los llochs, y viles q̃ distaran della cinch llegues, pera que tots aquells vinguen a donar lo manifest que hauran rebut, y a buydar lo diner en la Taula de cambis y deposits de dita ciutat. Y encara q̃ ninguna persona, per priuilegiada que sia, es exempta de pagar aquest dret, tota via perque ya algunes alqueries, quintes, caseries, y cellers que son de persones de majors excepcions, y que en alguna ocasio podrien allegarles, no deixāt rebre lo manifest al Batle, Iusticia, y Iurats del poble, en lo terme que estaran, que en tal cas se segueixca lo mateix estil q̃ està dispost en respecte la exaccio del dret. *Plau a sa Magestat.*

17 Item, que lo canter gros haja de ser ygual per tot lo Regne, de la manera, y en la forma ques trobarà rebaixat en la Llongeta del Mustaçaf de la dita ciutat. *Plau a sa Magestat.*

18 Item, que los que en qualseuol manera defraudarà lo manifest del vi, encotreguen en pena de vint y cinch lliures, y de perdicio de aquella quantitat de vi que hauran deixat de manifestar. *Plau a sa Magestat.*

19 Item, ques reba lo manifest de tot lo vi ques cullirà en lo any mil siscents vint y set, y q̃ aquest se haja de vendre, y vena, medintlo ab lo canter rebaixat, fent lo mateix de alli auant, fins que estiguen cumplits los quinze anys, o se haja pagat a sa Magestat lo seruici. *Plau a sa Magestat.*

20 Item, que la primera paga que se ha de fer a la Diputacio per los hereters que colliran vi, sia lo primer dia del mes de Iuny del any mil siscēts vint y huyt. La segona, per tot lo mes de Octubre del mateix any, y aixi de alli auāt, durant los quinze anys, o fins tant estiga del tot pagat lo seruici. *Plau a sa Magestat.*

Capitols del dret de General de entrada, pera la paga del seruici de les Corts del any 1626.

1 PRIMERAMENT, que totes les robes, y mercaderies que entraran en lo Regne de Valencia, aixi per mar com per terra, paguē de General de entrada vn sou per lliura, exceptat les vitualles de forment, farina, y carns, aixi mortes, com viues, y oli, que seruiran pera el auituallament del Regne: y aixi mateix no hajen de pagar lo dit dret los bestiars que entrarā a herbatjar, o per qualseuol altra raho, y causa, ni les joyes, or, y argent, com no sien en texits, ni en fil. Y si dites vitualles passaran pera embarcar, hajen de pagar dit General de entrada, ab que de la paga de aquestos drets de General de entrada sien exemptes totes les persones Reals. *Plau a sa Magestat.*

2 Item, que les mules, mulates, potros, y caualls que

que venen de Salamanca, França, Arago, Cataluña, y altres parts, com sien cerrils, se hajen de estimar en esta forma; es a saber, les mules de dos anys auant, en quantitat de quaranta y cinch lliures cada cap: los mulats de trenta mesos auall, en preu de trenta lliures; los potros, en preu de quinze lliures cada cap. Y q̃ la estimacio dels caualls no puga passar de cent lliures cada hu; y los q̃ se estimaran en menys, paguē al respecte, y tots paguen a raho de vn sou per lliura. *Plau a sa Mag.*

3 Item, que totes les robes q̃ venen de Italia pera Castella, y de Castella pera Italia, a la ciutat de Alacant, no paguē dret de General de entrada, sino q̃ aquelles paguen segons la concordia que sobre aço hi ha, sens fer ningun genero de nouetat, axi en la estima delles, com en la paga del dret: y que lo mateix se faça en respecte de les mercaderies q̃ venen de Italia pera Castella, y de Castella pera Italia a la ciutat de Valencia. *Plau a sa Magestat.*

4 Item, que pera la bona exaccio y cobrança del dret de General de entrada, se hajen de fer, y formar duanes, a les quals se hajē de portar, y descarregar totes les mercaderies y robes q̃ vindran al present Regne; a saber es, les que vindran per mar, al Grau de la present Ciutat, y en les ciutats de Alacant, Denia, y Vinaros, y en aquestos puestos, y no en altres alguns, se puga descarregar mercaderia alguna de la q̃ entrarà de fora del Regne, de qualseuol especie que sia, sots pena de perdicio de aquella: y les que venen per terra, se hajen de portar a la primera taula, o duana quey haura en lo primer lloch per hon entrarà en lo Regne, del qual no puga passar, ni descarregar, q̃ primer no haja anat, y descarregat dita mercaderia en la casa del dit taulager, o duaner, per hon entrara, sots pena de perdicio de dita mercaderia, pera que alli es puga estimar, y cobrar lo que deurà de dret, si es que dita mercaderia es pera vendre per lo Regne; y si es pera Valencia, ab que assegure lo dret se li podra donar albara de remesa pera Valencia. *Plau a sa Magestat.*

5 Item, q̃ totes les robes q̃ entraran per terra en lo present Regne, les quals se hajē de anar venent, lo taulager, o duaner per hon entraran tinga obligacio de bollarles, si seran mercaderies q̃ podran tenir bolla; y sino seran de les q̃ podrā tenirla, tinga obligacio de portar albara de guia, y de com haurà pagat lo dret de General de entrada: y si seran atrobades sens dita bolla, o albara de paga, en les que no seran de bolla, encorrega en pena de perdreles. *Plau a sa Magestat.*

6 Item, q̃ les mercaderies que entraran per terra pera la present Ciutat, tinga obligacio lo qui les entrara, de pēdre en dita duana, o taula, albara de remesa pera Valencia, indiuiduant la quantitat y qualitat de cada especie de mercaderia q̃ portarà, y aquelles hajē de portar cami dret, y nos puguen descarregar en ningun arraual, cases, ni alqueries en cami real, ni fora dell; sino q̃ hajen de venir cami dret a la duana ques farà peral dit efecte en la present ciutat, hon se despacharà enla forma ques requereix, sots pena de perdre dites mercaderies. Y si serà a hora tan tarda, q̃ la duana estarà tācada, tinga obligacio de descarregarla a la porta, o portar llicēcia del q̃ serà Administrador. *Plau a sa M.*

7 Item, q̃ si despres de hauer tret dit albara de remesa, se trobarà mes mercaderia de la q̃ haura manifestat en la dita primera taula, encorrega en pena de perdre la que estarà fora del manifest, y remesa. *Plau a sa Magestat.*

8 Item q̃ dites robes ques portaran a la dita duana de Valencia, nos puguen traure q̃ no sien estimades per los Credenciers dels drets Reals, Sises, y General de entrada: y que de alli no puguen ser tretes fins que haja pagat, o assegurat lo dret, a contento dels Administradors respectiuament. *Plau a sa Magestat.*

9 Item, q̃ apres de hauer estimat dites mercaderies, se hajen de bollar totes aquelles q̃ podran tenir bolla: y les q̃ seran atrobades en qualseuol botiga, o cases q̃ les tinguen pera vendre en gros, y en menut, sens bolla, encorrega en pena de perdreles, y pagar cinquanta lliures. *Plau a sa Mag.*

10 Item, q̃ hauentse pagat lo dret de qualseuol mercaderia en qualseuol deles duanes del Regne, el q̃ la portarà cobre albara de com haurà pagat lo dit dret, y no tinga obligacio de venir a la duana de Valencia. Y q̃ en cada vna de les que se erigiran pera la exaccio del General de entrada en tot lo Regne, se pose tarifa de totes les mercaderies, pera q̃ aixi se escuse el hauerse de fer reestima delles en la duana de Valēcia, y fer de nou de dos a dos anys dita tarifa, per raho de la mudança, y alteracio dels preus que de vns anys a altres sol hauer en dites mercaderies. *Plau a sa Magestat.*

11 Item, q̃ pera la bona exaccio del dret de General de entrada, se haja de señalar per duana vna casa la mes capaz ques puga trobar, y en lo puesto mes conuenient peral cōmerci, ab tots los requisits necessaris, la qual no haja de tenir mes de vna porta, y en aquella hi haja vna persona de molta cōfiança; la qual porte vn llibre, y en ell assente totes les mercaderies q̃ entraran en dita duana, indiuiduant les que seran remeses, o guiades del Regne; y en dit llibre fara notament del dia q̃ les trauran de dita duana. *Plau a sa Magestat.*

12 Item

12 Item, ques nomene pera la custodia y guarda de dites mercaderies vna persona de molta confiança, y se li done titol de Alcayt de dita duana; lo qual haja de donar compte de totes les mercaderies que entraran en ella, estant al carrech que se li haura fet en lo dit llibre de entrades, donant pera daço fiances suficients. *Plau a sa Mageſtat.*

13 Item, q̃ se hajen de nomenar pera la porta de dita duana dos guardes, pera que nos puga traure roba de la duana sens hauer pagat lo ques deura, y que dites guardes sien ajudants del pes. *Plau a sa Mageſtat.*

14 Item se hajen de nomenar persones de confiança pera que bollen totes les mercaderies que seran de bolla. *Plau a sa Mageſtat.*

15 Item, que se hajen de nomenar persones pera que pesen les mercaderies que seran de pes. *Plau a sa Mageſtat.*

16 Item, que dita duana no haja de tenir correspondencia en part alguna: la porta de la qual haja de tenir dos claus diferēts, la vna estiga en poder del dit Alcayt, y laltra en poder del q̃ portarà lo llibre del carrech de les mercaderies q̃ entraran en dita duana, pera q̃ en ella en qualseuol temps no pugen entrar cosa alguna sens que los sobredits estiguen presents. *Plau a sa Mageſtat.*

17 Item, q̃ la dita duana haja de estar vberta, y assitir en ella dit Alcayt, y regent dit llibre, desde q̃ ixca lo Sol, fins a ques ponga, peraque los negociants puguē tenir bon despaig; y nos puga tancar la dita duana sino de dotze a vna. *Plau a sa Mag.*

18 Item, que los dits Alcayts, y regent lo llibre de entrada, tinguen obligacio de rebre en dita duana qualsseuol mercaderies que vindran, aixi dies de festa de precepte, com altres dies feriats. *Plau a sa Mageſtat.*

19 Item, que los gastos que se oferiran en la dita duana, aixi de plom, fil, y altres coses necessaries, com los salaris dels oficials sobredits, se hajen de pagar entre el Peatje, Sises de la Ciutat, y General de entrada, pues lo benefici que de dita duana resultarà, serà comu a tos los dits drets, sens que per dita raho puga pretendre lo Peatje, ni Sises, tenir vot algu en la nominacio, y eleccio de dits oficials, com aquella haja de tocar, y toque, als dits Diputats, a qui es estada comesa per sa Mageſtat la lliure administracio del dret de General de entrada. *Plau a sa Mageſtat.*

20 Item, que lo Credencier que huy es del General de exida, ho haja de ser tambe del General de entrada, aumentantli lo salari, aquell q̃ pareixera. Y que la duana haja de estar en la entrada dela ciutat entre los dos portals de la mar, dauant de la casa de les armes. *Plau a sa Mageſtat.*

21 Item, que lo majarrer no haja de ser de vida, sino que en temps de administracio lo nomene lo Administrador, y en temps de arrendament lo Arrendador. *Plau a sa Mageſtat.*

22 Item, que los fraus ques trobaran de les mercaderies q̃ entraran en lo Regne, y aquelles se pendran abans de aplegar al sisat de la present ciutat, se hajen de repartir; es a saber, lo terç als quels pendran, y que nos puga remetre per via ninguna directa, ni indirecta: y si lo Administrador lo remetra, puga el prenedor ferloy pagar; y les altres dos parts se partixquen ygualment entre el Peatje, y General vell, y General de entrada. Y la judicatura de aquells haja de tenir cada dret alternatiuament per mesades, començant la primera mesada lo Credencier dels drets Reals, y la altra lo Credencier del General. Y en cas que se hajen de compondre, sia ab assistencia y consentiment dels Administradors de dits drets, o major part de aquells. Y los qui seran atrobats dins lo sisat ans de entrar en Valencia, se hajen de partir entre els quatre drets, y prenedor; es a saber, General vell, General de entrada, Peatje, y Sisa, cridant al Administrador della pera la composicio. Y los ques trobaran a les portes, y dins Valēcia, siē del Peatje, General de entrada, y Sisa, tenint la judicatura los dits tres drets alternatiuament. Y en la composicio dells se guarde lo mateix orde que se ha dit en los ques trobaran ans de aplegar al sisat. Y en los fraus ques trobaran de les mercaderies del Regne, se guarde lo acostumat fins huy. *Plau a sa Mageſtat.*

23 Item, que dit General de entrada tinga la mateixa facultat q̃ tenen los drets Reals de sa Mag. y General vell, contrals defraudants, de poder fer escorcoll per mer ofici, inquirint, y fent inquirir fraus fets al dit dret de General de entrada, entrō, e facen entrar llurs ministres, e guardes en lo Alfondech, e Moreria de Valencia, y en altre qualseuol lloch per priuilegiat que sia, sens llicencia, ni conuocacio del Batle general, ni de altre oficial, ni persona alguna, com fins aci se ha acostumat en lo dret de General vell. Y en la execucio deles penes, y fraus, se repartixquen dits drets: de tal manera, que el que serà castigat per lo Peatje, no puga serho per lo mateix frau per lo General de entrada, fent dit Peatje la mateixa particio dels fraus y penes sobredites. Y el que serà executat per lo General, no puga ser executat per lo Peatje per lo mateix frau: per quant no es just que per vn mateix frau sia executat, ni molestat ningu dos vegades. *Plau a sa Mageſtat.*

24 Item,

24 Item, que sempre, y quant se trobarà, o prouarà q̃ algunes mercaderies hauran caygut en frau, hauentles entrat en coche ocultament, sens portarles a la dita duana, encara que no sien preses en frau, encorreguen en perdicio delles, y del dit coche y mules, o galera en que les hauran entrades, y de cent lliures, repartidores entre los quatre drets, que son General vell, y el nou de entrada, Peatje, y Sisa; y que lo que procehirà del coche, o galera, y mules, lleuada la part del acusador, se aplique lo demes al seruici de sa Magestat, sens ques puga remetre. *Plau a sa Magestat.*

25 Item, que totes les mercaderies q̃ vindran per mar a qualseuol de dits puestos, tinga obligacio dins vint y quatre hores que haurà donat fondo, sino les desembarcarà, de anar a donar manifest a la duana de totes les mercaderies que portarà en son vexell, aixi les que portarà pera la part ahon ha de fer dit manifest, com les q̃ portarà de pas pera altres parts. Pero si volgues desembarcar les mercaderies dins les dites vint yquatre hores, haja de donar lo manifest ans de traureles a terra. Y si apres de hauer donat dit manifest se trobaran mes, sien perdudes. Y pera euitar la molestia als negociants, que aquest manifest se done a la persona quel pendrà per los drets Reals, y sia ab assistencia de la persona que estarà alli per dit General de entrada, y Sisa, prenint en continent copia dell, si la voldran. Y que dit llibre aixi com està patent perals drets Reals, ho estiga peral dit General de entrada, y Sises, durant los quinze anys, sens que lo duaner del Grau per aço puga pretendre mes de quinze lliures de salari per lo dit General de entrada, y altres tantes per les Sises. *Plau a sa Magestat.* Y que tinguen comunicacio del dit llibre del manifest de la mar, y assistencia a la desclauquilla de les mercaderies que hauran entrat, y entraran, aixi en la Ciutat de Valẽcia, com en les altres ciutats, y viles ahõ hi haurà duanes, durant los quinze anys del seruici, ab que la ciutat de Valencia, y les dites ciutats, y viles paguen cada any doscents ducats al Espital de la Corona de Arago, fundat en la Cort, estant obligades totes, y cascuna delles per si, & in solidum a la paga de aquells.

26 Item, que pera major facilitat de la negociacio, y commerci, se ordena, que los vexells que tocaran en qualseuol part quey haja duana, no tinguen obligacio de pagar mes dret de General de entrada del que deuran per les mercaderies q̃ desembarcaran. *Plau a sa Magestat.*

27 Item, que en continent que estiguen desembarcades les mercaderies que vindran al Grau de la dita Ciutat, les bales que seran de clauquilla se hajen de clauquillar, y nos puguen lleuar de la vora de la mar que no estiguen clauquillades: y les ques podran portar en continent a la present ciutat, se hajen de carregar, y cami dret, sens parar en ningun portal del Grau, hajen de venir a la duana de la dita Ciutat ab albara de guia, dient les bales que portarà, especificant en lo albara si son dobles o senzilles: encorrent lo carreter qui contrauindra, en pena de vint y cinch lliures. *Plau a sa Magestat.*

28 Item, que les bales de clauquilla que nos podran carregar, y portar a Valencia lo mateix dia, se hajen de portar a la duana del Grau, pera que de alli se porten a la duana dela dita Ciutat, y nos puguẽ portar a casa particular ninguna del Grau, sots pena de perdicio delles, y de cinquãta lliures cada hu que les rebra en sa casa, aplicadores com està damunt dit. *Plau a sa Magestat.*

29 Item, que les robes que no seran de clauquilla, sino de pes, y compte, aquelles se hajen de pesar, y contar a la vora de la mar, ab assistencia de les persones nomenades per tots los drets, y a costa delles: lo qual pes y compte se haja de assentar en lo llibre de la duana del Grau, hon tindra lo manifest; y que nos puga carrejar a la ciutat de Valencia sens albara de guia del dit duaner, pera que aquell ho assente, y cobre responsiua de la duana de Valencia. Les quals robes han de venir aixi mateix cami dret a Valencia, segons se ha dit en lo capitol antecedent, sots pena de perdicio de les dites robes: y que lo duaner de Valencia cobre, y tinga enfilat en vn fil lo dit albara que del Grau vindra acompanyant la roba: y lo duaner del Grau aixi mateix enfile y guarde les dites responsiues de la duana de Valencia. *Plau a sa Magestat.*

30 Item, que pera euitar tot genero de frau, lo duaner del Grau no done albara de guia pera portar ninguna roba a Valencia, que primer no se haja assegurat dels drets. *Plau a sa Magestat.*

31 Item, que en lo Grau de Valencia, pera euitar los fraus ques poden seguir, se mane que en totes les cases que tindran porta dins lo Grau, y fora, se hajen de tancar les que ixen fora: y que ninguna botiga puga tenir porta a la mar: y que los Iusticies, o Iutges a qui tocara, les manen tancar en la hora ab paret. Y si apres algu les obrira, encorrega en pena de vint y cinch lliures, y altres a arbitre del Iutge. *Plau a sa Magestat.*

32 Item, que en dit lloch del Grau sols se puga posar en botiga lo peix, carbo, garrofes, ordi, botes, y cercols, apres de hauer donat lo manifest, y

hauer

hauer pres lo pes, numero, y estima delles: y que dites mercaderies, y no altres, se puguen posar en botiga, sots pena de perdicio de aquelles, y cinquãta lliures a la persona que les rebra en sa casa. *Plau a sa Magestat.*

33 Item, que en la duana de Alacant se guarde la mateixa forma q̃ se ha dit en la duana de la ciutat de Valencia, contribuhint en los gastos ques faran en aquella lo dret que huy hi ha en la dita ciutat de Alacant, ques diu duana, General de entrada, y Sises de dita ciutat de Alacant, pues lo benefici sera comu pera dits tres drets: y aço se entẽga en totes les ciutats, y viles del Regne les que voldran, pera que ab facilitat puguen cobrar son dret. *Plau a sa Magestat.*

34 Item, per quant les robes que passen de Alacant a Castella, y de Castella pera Alacant, son franques de dit General de entrada, segons està dispost en lo tercer capitol; y seria possible, que ab titol de q̃ son de pas, restassen algunes robes en lo Regne sens pagar lo dret de General de entrada, se estatuheix y ordena, que ninguna persona sia gosada de manifestar roba ningua de transit pera dita ciutat de Alacant, ara sia de entrada pera de Alacant a Castella, ò de Castella a Alacant, y que reste en lo Regne defraudant dit General de entrada, sots pena de cinchcentes lliures, y la roba perduda; y pena de cent lliures per cascuna persona queu encubrirà, aplicadores la mitat al acusador, y la altra al dit General de entrada: y que nos puga remetre la part del acusador. Y que lo mateix se faça en respecte de les mercaderies que passen de Castella a Valẽcia, y de Valencia a Castella. *Plau a sa Magestat.*

35 Item, que lo duaner de Alacant tinga obligacio de portar cõpte de totes les robes que desembarcaran en dita ciutat de pas pera Castella, y los qui les rebran tinguẽ obligacio quant los despachẽ de portar responsiua de la Taula de Monnouer, que es la vltima del Regne, per hon acostumen exir, o per qualseuol altra que ixquen, q̃ sia la darrera. Y que si a cas no porten la dita responsiua de com han exit del Regne, hajen de pagar lo dret de General de entrada per entegre. Y en les robes que vindran a la ciutat de Valencia, de Italia pera Castella, y de Castella pera Italia, se portẽ en la duana de Valencia compte y raho de les que seran. Y aixi mateix tinguen obligacio de portar certificatoria de com han exit les mateixes robes del Regne, y de com se han embarcat en lo Grau les que vindran pera Italia de Castella. Y no fent aço, hajen de pagar lo dit General de entrada. Y que los duaners hajen de ensilar, y custodir respectiuament les dites responsiues. *Plau a sa Magestat.*

36 Item, que les robes que venẽ de Castella perà Alacant per via de pas, tinguen obligacio de tornar responsiua de Alacant de com han arribat a la dita ciutat de Alacant, y han manifestat dites robes a la dita duana de Alacant, perà que lo duaner los porte cõpte de dites robes de com se embarcaran, y ixen del Regne. Y que lo mateix se faça en la duana de Valencia, guardantse en aço lo mateix q̃ se ha dit en lo capitol antecedent. *Plau a sa Magestat.*

37 Item, que totes les mercaderies que portarã, y desembarcaran en Denia, y Vinaros, se hajen de portar dretament a la duana, sens poder entrar en alqueries, ni altra part alguna, sots pena de perdre les dites robes, y mercaderies: y que de alli no puguen esser tretes sens hauer pagat, o assegurat lo dret. Y si seran robes de bolla, no puguen exir de alli sens que estiguen bollades. *Plau a sa Mag.*

38 Item, que los sobrecollectors del dit General de entrada, guardẽ la orde que sels donarà per les persones que senyalaran pera la dita administracio, pera les coses que conuindran fer, sots pena de priuacio de ofici, y altres à arbitre. *Plau a sa Magestat.*

39 Item que los llibres q̃ se entregaràn als Taulagers y duaners del Regne, y de Valẽcia, se hajen de rubricar en la forma ques rubriquen los del Peatge, y General vell, per lo Escriuà que per ara nomenaran los Deputats, y apres per lo qui serà nomenat per sa Magestat. *Plau a sa Magestat.*

40 Item, que los Taulagers del Regne hajen de cloure lo llibre a la fi de cascun any, segõs los serà ordenat en la instruccio ques farà a part. *Plau a sa Magestat.*

41 Item, per quant es molt ver semblant q̃ los que porten robes y mercaderies al dit Regne de Valẽcia han de carregar en lo preu delles lo dret que pagaran de General de entrada, y que per esta raho se aumentarà lo preu de les que huy hi ha en Valencia, y en lo Regne, y les q̃ hauran entrat fins lo dia ques execute la imposicio de aquest dret, com si actualmẽt lo haguessẽ pagat, se estatuheix, y ordena, que ans q̃ se impose aquest dret de General de entrada, se haja (dins del tẽps q̃ senyalarà lo Virrey, comunicantho ab los Diputats) de pendre manifest de totes les robes, y mercaderies forasteres quey haurà en la Ciutat y Regne de Valencia, bollant les que seran de bolla ab diferents bolla y senyal de la q̃ se haura de posar en les que entraran despres de imposat lo dret. *Plau a sa Magestat.*

42 Item

42 Item, q̃ si algun vexell de peixca, o altra mercaderia aplegarà a qualseuol port, o platja del Regne de Valēcia, per orde y cōcert de algu dels particulars de la ciutat, vila, o lloch de dita platja, o port, o de altra persona, passarà ab les dites mercaderies, y robes, a desembarcarles en Barcelona, o altres parts fora del dit Regne, haja de pagar y pague lo dret de General de entrada de les tals coses o mercaderies, com si actualment les desembarcassen en los dits ports, o platjes del dit Regne de Valencia, puix lo tal cōtracte haja tengut efecte dins dell. *Plau a sa Magestat*.

43 Item, que si la experiencia mostrarà ser necessari millorar los capitols que se han fet destos arbitres pera la paga del dit seruici, puga sa Magestat ferho, aixi a instācia dels Diputats, o Elets del Regne, com de son propi motiu. *Plau a sa Magestat*.

Suplicandonos los dichos Diputados, con su carta de treze del mes de Iulio passado, los mandassemos decretar, aduirtiendo algunas cosas, para atajar los fraudes que se podrian hazer, y mejor administrar estos drechos. Y auiendose visto, y reconocido en nuestro Consejo supremo de Aragon, lo auemos tenido por bien en la forma infrascripta. Porende con tenor de las presentes de nuestra cierta ciencia, y Real autoridad, precediendo deliberacion del dicho nuestro Sacro Supremo Real Consejo, concedemos, loamos, y aprouamos los preinsertos capitulos, y todo lo en ellos, y en qualquier dellos contenido y declarado, conforme a su serie y tenor: interponiendo, como interponemos, para su mayor validacion y efeto nuestra Real autoridad, y decreto. Mandando cō tenor de las presentes a los espectable nuestro Regente la Lugartinencia y Capitania general, y al futuro nuestro Lugartiniente y Capitan general en el dicho nuestro Reyno de Valencia, y a los Nobles, Magnificos, y amados Consejeros, Regente la Cancilleria, Doctores de nuestra Real Audiencia, Portantvezes de nuestro General Gouernador, Bayle general, Maestre Racional, Lugarteniente de nuestro Tesorero general, Auogados, y Procuradores Fiscales y Patrimoniales, Iusticias, Iurados, Alguaziles, vergueros, porteros, y particularmente a los Diputados de la Generalidad del dicho Reyno, Assessores, Contadores, Receptores, Aduaneros, Portazgueros, Tablajeros, guardas del General, y Peaje, y a los demas oficiales, y subditos nuestros, mayores, y menores en el dicho nuestro Reyno de Valencia constituhidos, y constituyderos, y a qualquier de ellos, que la presente nuestra gracia y concession, loacion, aprouacion, ratificacion, y confirmacion, y interposicion de decreto, tengan, guarden, y obseruen; tener, guardar, y obseruar hagan conforme a su serie y tenor: y no hagan ni permitan que sea hecho lo contrario en manera alguna, si nuestra gracia tienen cara, y demas de nuestra yra, è indignacion, en pena de mil florines de oro de Aragon de bienes del que lo contrario hiziere exigideros, y a nuestros Reales cofres aplicaderos desean no incurrir. En testimonio de lo qual mādamos despachar las presentes con nuestro sello Real comun en el dorso selladas. Dat. en la nuestra villa de Madrid a diez dias del mes de Agosto, Año del Nacimiento de nuestro Señor Iesu Christo mil seyscientos veynte y siete. YO EL REY. V. Marchio Thesaur. gn̄lis. V. Don Saluator Fontanet R. V. Balthasar Nauarro de Arroyta R. V. Pueyo R. V. Don Franciscus Leo R. V. Villanueua. V. Don Frāciscus Vico R. V. Don Nicolaus Mensa pro Conseruatore generali. In Curiæ Valentiæ primo, fol. clxxxxvj. Dominus Rex mādauit mihi don Nicolao Mensa, visa per Marchionem Thesaur. generalem, Don Saluatorem Fontanet, Nauarro de Arroyta, Pueyo, & Don Franciscum Leo Regentes Cancellariam, Villanueua, & don Franciscum Vico etiam Regentes Cancellariam. & me pro conseruatore generali.

V. Magestad, a suplicacion de los Diputados del Reyno de Valencia, confirma y decreta los capitulos aqui insertos, que se han hecho para la cobrança de los dos nueuos drechos, q̃ se han impuesto en aquel Reyno en el vino, y General de entrada, para la paga del seruicio de las Cortes del año passado mil seyscientos veynte y seys.

En Valencia, per Iuan Baptiste Marçal, junt a S. Marti.
Any M. DC. XXXV.

